

٥٢

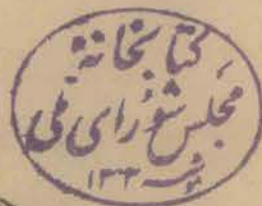
هو الكتاب
بشأنه

١٢
١٦٥

٩٩٩

كتاب
المأثور والأشاصيف
بن جلالنا اجل كرم
محمد حسني اعتم السيطنة
ونهر انطباعا والبرحة
همايون وغيره امير

كتاب
هي
صلى
خارج
بشأنه

کتاب المآثر والآثار

عز الله الرحمن الرحيم

از آنجا که سرشت و فساد این غلام خاثر از بر شکرگزاری و نمکشناسی است پاس حقوق و سپاس نعمتهای این دولت
خام ظاهر و غم توأنها بر خوبین و اسلاف بدون ضلک و جزای نالی تکالیف ملتیه می شناسد و در مدار
فراخ و تبه میشارد و از آنحضرت طرف شکریم که مردم بی بضاعه عدم الاستطاعت را میسرند استعمال بنان آن
و استخدام لسان چنانکه بیسوی این فن و پیغمبر سخن ابوطیب متقی گفته که

لا خذل عندك فقد بها ولا مالاً فليسعدك لظوق انك تسعد الخال

و بنده نکارنده طول این طریق و غور این فنج عمیق بسیار پیوده است و در آثار و اخبار سلاله فاجار تصنیفها
نموده و همه از افضاء حسن نیت و اجتماع جهان مرتبت در حضرت منبسط شاهنشاه کبکی پناه فرود بخش
دهیم و گاه خسر و دنیا و دین شهر بار زمان و زمین و ارث نایب و تحت قدم حافظ این و شرع قویم ابرین وجود
واحسان سد طوفان جور و وطنیان قطب فلک سعادت و بخشناری مرکز ابره سلطنت و جهان داری سلطان
السلطنین و خاقان الخواقین **السلطان ناصر الدین شاه قاجار** مد الله ظلال دولته الی یوم القدر
مقبول افاده و مطبوع گردیده است **فَلْيُبَاطِلْ مُحَمَّدٌ وَالْمَنْ** که **تَقْبَلُهَا رَبُّهَا بِبُولِ حَسَنٍ** و در این وقت که از تاریخ
هجری که بر سنین قمریست و ثلثمائة بعد الألف در رسید و از سنین شمسی سلطنتی زوال خسر
بیمال بک اربعین کامل بر آمد از این عقد سعید بنده را خدمتی بخاطر خلد آنکه اخبار و آثار و مفاصل
و مضامین متأخر این چه اسالیب شمسی ابر اسلوبی جدید و طرازی بدیع تلفیق نماید که الی الیوم از مروج هیچ
عهدی معهود نبوده و از کتب آثار و اخبار هیچ پادشاهی مشهور نگشته باشد نادرضمن مدلل سازد و مبرهن
دارد که مملکت ایران از کارهای خارق و ترقیات فائق و انواع آبادیها و رفع هر گونه پستیها اینچنین در اینچنین

است از دوران کبورت الی الان نشینده از قبیل ترویج صناعات و علوم و تصحیح عادات و رسوم و انتشار فنون
جدید و افتتاح صنایع بدیع و کائنات ظهورات و عموم اکتشافات و تزیینات طبقات اهالی و اشاعت فلسفه متعین
و ایضا طبع از غفلت جهالات و بیفت نفوس یکسب هنرها و تحصیل کالات و تاسیسات اصول و تزیینات و تقدیمات
قواعد تربیت ملک و ملت و وضع موازن عدل و احسان و رفع دوا و این جور و مدوان و تکمیل قوای حریته مملکت
و تقدیم طبیعت ناریه سلطنت و ایجاد کارخانجات مهمات و ملزومات لشکری و افتتاح ابواب تنظیمات و تعلیمات فنون
جدیده سپاهیکری و تاسیس مدارس علوم و متعلقه فنون عسکر خصوصاً و سایر شعب تمدن عموماً و غیر ذلک از
معارف و صنایع و حروف و حکم و فضایل و خصایص که در این عصر جدید بتر و بجز این دولت جاوید در مملکت ایران
پدید گردیده است پس ایشان این مطلب بزرگ و تقدیم این خدمت سترگ را در این تصنیف منصف اساس تحریک و تحجیر
امتهات و فایع واحوال و مهمات ماجربان و اعمال و غیره از مور و اشخاص و آثار و اعیان متعلقه باین چهل سال را
بر قاعده مجادلت تمایل نهاد و بجمع اشباه و نظایر این اثر جمیل را تشکیل می داد و از کتاب المآثر والآثار
نام گذاشت و بشان زده باب مبوب و بترتیب ذیل مرتب داشت

باب اول در ذکر شهرت از اشیا و فضایل این پادشاه ابد الله

باب دوم در عقدا و اولاد و احوال و حقه و نژاد بکه در طول این چهل سال بلا واسطه و بواسطه آن
صلب مبارک سلطنت عظمی و خلافت کبری منشعب گردیده اند

باب سوم در تشخیص و شعبه از هر یک از کسان سرادق قدس و جلالت یکی معقودات دائمیه و دیگر امتهات
اولاد که این اربعین از سنین سلطنت را ادراک نموده اند

باب چهارم در تقسیم و زوایا عظام و امرای نظام و سایر رؤساء و دوا و اربابان و رجال من
القدر و والی الاذبال که در مدت این چهل سال برای داران بزرگ و پا خدما ت دیگر انتخاب افتاده اند

باب پنجم در بیان اسامی حکام بلاد و ولات افطار ممالک محروسه ایران که در زمان مزبور از پادشاهی
ملک الملوک دوران بدرجه حکمرانی و فرمانگزاری رسیده اند

باب ششم در مغازی و حروب و فتن و خطوب که در امتداد این سنین اربعین در داخله و باحد
و غور ایران زمین بوقوع پیوسته است

باب هفتم در ضبط برخی از آثار و عمارات مستحده و اندیشه مؤسسه و هر گونه آبادانی و ابرخ و برانی که
در این مدت چهل سال فرخنده فال پادشاهی پستانها نشانی شده

باب هشتم در شمار بعضی از ترقیات صنایع و علوم و تبدلات ادب و رسوم و غیره از مآثر جاوید
و آبادانی روحانی که در ظرف زمان مزبور در ممالک محروسه ایران ظهور یافته

باب نهم در تاریخ اسفارها برون و مقصدهای مبارک مهمون ناگون چه در ایران و چه در غیر آن

باب دهم در فهرست اسماء جمهوری از ائمه ملت و دین و مشاهیر مجتهدین واجله متکلمین و حکماء مشاهیر
و عرفا و مراضین و صنایع و ادب و مقررین و سیاست دانسانه و منطقیین و کبراء شعراء و مترسلین و مشایخ و عظام
و مذکرین که از اهالی ایران زمین در این سنین از بعین ظهور کرده و مشهور گردیده اند

باب یازدهم در حمله نشان مثال هاپون از بدایت جلوس تا کون از وفات این دولت و امرای این مملکت
که بموجب مواظبت فوق العاده بر خدمات خاصه خویش خاطر خطر خد بوعصر و خداوند زمان را خرسند و
شادمان ساخته برای امتیاز از امثال و اقربان بشری و شان این نشان نابل کرده اند

باب وازدهم در القاب و عناوینی که در مدت اینچهل سال از شاهنشاهی غیر منتهای اعلی حضرت
قدس ظل اللهی خلد الله ملکه خدمت و خول دولت ایران از جانب دیوان داشته اند

باب سیزدهم در احتیاج برتری خراج ایران بمقتضای مالیه اول دولت علیه بیال چهل سال
سلطنت بدیه

باب چهاردهم در ملوک معاصرین که مقارن جلوس این پادشاه فرمان میگردیده اند و پادشاهین
سال چهل شش می حکم می یافتند خواه خداوندان سلطنت باک شراط و الاستیاد و خواه صاحبان ریاست الحکوم
علی سبیل الانتخاب و الاثنا

باب پانزدهم در ایلیان چهل ساله که از داخله بخارجیه و با از خارجه بداخله رفتند و آمده اند و
وزراء مختار خواه سفره کبار و بر سبیل استطراد با سامی هر خوار شاد و دران و سفیران فوق العاده نیز
اشارت خواهد نمود

باب شانزدهم در اجالی از حوادث عهد عالم و سوانح عظیمه دنیا که مقارن اتفاق افتاده است با امثال
این از بعین از سنین سلطنت ابد برین متع الله العالمین بمید ظلالها و بارک فی بقودها و تقوسها و امواتها هانما
کسانکه مرغی در دل و عبوی راب و کل ندارند و کتب جامعها اخبار قرن خالیه و احوال ملوک ماضیه بتبع
و استقراء کرده و توضیح و استقصا نموده اند میدانند که بر این سابق کتاب در حق هیچیک از پادشاهان پیشین
مالک رقاب ننکاشته اند و اینگونه یادگار از هیچ روزگار نگذاشته اند که ترک الاول للآخر

باب اول در ذکر شتم از شمایل فضائل خاصه پادشاه جمجا خدا ملکه سلطنت

شمایل هاپون اعلی حضرت قدر قدرت اقدس صاحب
قرین ادام الله تعالی شوکته که همواره بیستاست و
در خندکی مقرر است حاکی از تمامی خلقت و تناسب
عناصر و استکمال قوی و استعداد حواس و مدارک
عالیه و مشاعر کامله میباشد بیکر مبارک
در کمال اعتدال است و هر لباس که در بردارند
سبک جلد بد با قدیم بطرز فرنگی با ایرانی نظامی با
غیر نظامی حتی جبر و امثال آن نهایت زینت و بزرگی
شماره

نظم باید چنانکه گاه شده که قیای خد بپوشیده اند
همان جلوه نموده که خفتان مر و ارد و شب کلاه برفرف
فرقد سا گذاشته و از آن فر تاج کبانی پدید و نکارند این
فضول نه تنها حضرت اقدس شهبازی را در ایران و در
دربار سپهر نشان دیده که بگوید تجمل پادشاهی سلطنت
است که چاکر و رعیت را با طبع موله و مجذوب مینماید بلکه
بارها در اقلیم و مالک فرنگ با سلاطین و امپراطورها
با تمکین حضور هاپون این شاهنشاه را مشاهده کرد
شهد الله که

در همه کشور است و نشان است
خبر صاحبقران و کفمان است

بالای هاپون نه ز یاد بلند و نه کوتاه و از کجا
از علم قیافه آگاه اند دانند که صاحب نامند طبع
مستقیم دارد و کارها را بدست افراط و تفریط نکند ارد و
بجتنیق و تجربه کنند

کوتاه بود فتنه سبک روح بلند
امپندل القامه توفی انشد

در سمن و هزال اعضا و اندام ملوکانه را نیز خد
اعتدال است رنگ پوست بدن سفید مایل
بجین با صفای کدورت و ازین رو دومی بودن مزاج
ظاهر شود و انبساط و اهتزاز طبع و طبیعت را برهانه
باید باشد چه مهر لعان در عین خوشرویی
آب اهت و احتشام است و سپاهای صباح انهای معتد
مبتن هر گونه سهاحت و اقدام انوار پادشاهی از ان پدید
و اسرار آگاهی ازین هویدا جبین اقدس اعلی
با وجود سطون و تجمل شوکت لامع و کشاده و ملازمت
حضرت پوینده بجزئی بشارت داده است گونه ها

صبارک مثلانی باشد و درخشند چون کالی و سبکی
کف احدی از ملوک معاصرین را این تجلی و جمال نیست
و بنام ایند حضرت شش را برتری است و خدای داند که هر کس
بزیارت ان جمال عظیم المثال نایل آید ملک عالم خرمی و
مسترت حاصل نماید

بهار است کوئی هاپون رخس
که شادی دهد طلعت فرخس

ابرو با سپاهی ز یاد و پوستکی کم نا حوالی بنا کوش
کشید و چشمها با اندازه کمال رسیده سفید
مقله بر رخ مایل و فرط شهامت و شجاعت را بهترین
دکابل و دیدهای حق بین حضرت امیر المؤمنین و پیشو
الذین علی علیه السلام را همین حالت بوده و بهترین صفت
سئوده اند و شعراء عصر دامت فاضلتهم بی غراف در
نعت ذان کامل الصفات شاهانه گفتند

نازه روی است مکر باغ گل است
سرخ چشم است مکر شرب تر است

شکران بدرستی سپاه و اسباب گزند کی نکاه
کشید کی بدنی بقدریکه باید دهن
از کمال طبیعی سخن نباید و در ندانها را ان لعان که
همکان را خوش اید ذوق مسند بر و زبانان با جاز خ
غیر محسوس و فی الجمله نهان سبیل است اگر چه در
مبادی سلطنت بکثرت بود اما بر روی کامل احکام
شریعت را برین شارب از ان که کرده اند نامشروع آید
و ممنوع ننماید

با دولت سلطانی در خدمت دین باشد
در هر درجهان شاه است سلطا که چنین باشد
موی سر و صورت با زری و نعومت شام

مایل و بیاض کردن بفرغ یعنی در خوردن کمال شامل شانها
 نسبت سینه کشاده ساعد ها بلند
 دستها در نهایت ظرافت و لطافت چنانکه عروق آن
 بخوبی نمودار است موی سپاه نرمی بر روی دستها در
 که انها را بشیر مجوه شبیه نموده ناخنها برنگ
 پشت کلی شفاف و امس کمر بارنگ پاها کوچک
 کامها وسیع و با لجه از هر جهت متناسب با اعضا
 و نام الخلقه و شک نیست که صورت کامل با کمال معنی
 نیاز است و گوهر از زرد مساز
 مغز باید که خود جای گیرند در مغز
 نقره صحت و همدی نقره کند
 بنا بر این هر کس در اخلاق کرمه خنروانی بنا آید
 داند که باصلابت و مهابت شاهنشاهی قلب مبارک را
 داشت و مهری که با دریاختگان را با لطف از حالت
 بیگانه آرد و در دهشت و خشیت نکند آرد
 به اب لطف سر شند طینش زانوی
 زوقی تا اقدم نرمی و ملاطفت
اما تکلم خنروانی ناطق در کمال فصاحت است
 و منتهای بلاغت و اگر کسی بی رعایت نوشتن تواند و
 بیانات و خطابه ها که در هر مورد و مقام بفرهنگ
 حتی مستور العملی که در مقاصد و مهمام می دهند عینا
 عمر نماید هر که بخواند بداند که بلطف عبارات و انجما
 کلمات و استعارات اضع المتکلمین شیخ سعدی علی
 الرحمة میباشد و با وجود طلاقت لسان و دلافت بیبا
 جهیر الصوت میباشد و این را نیز از باب قیافت دلیل
 بر شجاعت گفته اند غالب محاورات و مکالمات ملوک
 بزبان فارسی ترکی از زبانهای است که دو لغت عمومی

شود شرحی وافی در آن بیان میفرمایند و هر قسم تاریخ
 بالا ستر اردر حضورها بون خوانده میشود و بنا بر شیخ
 کامل میفرمایند ذوالقرنین که در قرآن کرم ذکر او شده
 و بر شرق و غرب عالم استیلا یافته و او را مالک عالم سیم
 دانند همان سر شتر پس معروف مصریست و بنا بر شیخ
 کبر و فخر و یک کبر و نابلیون اول به نام در مد نظر
 مبارک است و ولی مطالعان کتب از نامها در لغت
 پدیدگی بواسطه ماریست در این فن که اتصال روزنامه
 های قرین در حضور اقدس خوانده میشود طوری
 متوجه میباشند که همیشه از دیلو و ماهای بزرگان
 ثبات حاصل نشد و در ظرف چهل و دو سال سلطنت هیچ
 پادشاه و زمامی نتوانستند دعا کنند که عرض را بی در حضور
 مبارک نموده اند بلکه آنچه شده مسند با آراء خاصه
 ها بونی بوده و اگر نقص و خطائی نظهور رسیده تا
 است که از عدم بصیرت و لیاقت و ذی است که نتوانند
 او را عینا بموقع اجرا رسانند اما شعرا شام از باب
 طبعی فاد چون اسنادان کامل نظم مینمایند و لای
 افکار و بکار شاهانه و دیوانها بون زیاد از بخت
 بدست است بنویسند شعر در اینجمل ثبت افتاد در
 نقل فرموده اند
 برقع از چهره بر افکن که همه خلق جهان
 بسگی روز و خورشید بسکینند عینا
 ایضاد ز نقل
 بقی دارم از ماه کردن نکوتر
 روز نفس سپید چو خون کبوتر
 در مدح حضرت امیر المؤمنین علی
 عبد مولود امیر المؤمنین شد

عالم دنیا و عقبی عنبرین شد
 از برای مرثیه این عید حیدر
 جریبل از آسمان سوی زمین شد
 بیخ عنصر حیدر کرد آرد
 قدر حق ناکه با خاکش عجبین شد
 در عنزل
 دل میری و روی نهان میکنی چرا
 خود میکشی مرا و فغان میکنی چرا
 بر پرتغزات دل و جان هر دو راسته پل
 بتری در بیخ از این دل و جان میکنی چرا
 در رباعی
 باوان ز هوا همچو سر شکم آید
 و ز آمدنش بدست شکم آید
 محتاج چمن باب باوان نبود
 اینجا که چو سبیل از غره اشکم آید
صنعت نقاشی نیز کلک کوه رسک اعلی در مهارت
 بکمال است و مخصوصا در در نما و شب سازی چه
 باهداد وجهه با رنگ قدرتی دارند که در یک قطره لایعین
 نقش و شبیه هر کس و هر چاراد در نهایت خوبی در صحنه
 مصور میفرمایند و بسیار اتفاق افتاده که با نقاشها
 فرنگی بی رعایت صورت ساخته اند که اسباب جبروت
 اسنادان فاد شده خط استعلاق را خوش منویسند
 همچنین شکسته و نسخ را در هر چنان برودند
 باشند که مکرر روزی هزار بیت نوشته اند بدون
 اظهار کسالت و هزان هزار بیت بخوبی خوانده میشود
 مسلما هیچ پادشاهی این قدر چیز نوشته بیشتر از سر کوی
 بیت و فایع مظهر بومته و روزنامه ایست که بقرامت

نکاشته شده و در مجلدات عدیده جلد کرده در خزینه
 مبارکه مخزون و مخدات و اگر کسی انجمله را ببیند قدر
 و مرتبت و اندازه زحمات پادشاه کارگاه را میداند
اما بزرگدانی بقیه را در برابر همز اول شخص تمام دنیا میباشد
 و این قولی است که جلگه برانند و احدی منکر نیست
 بسیار اتفاق افتاده که در هزار و پانصد فدی شکار زرد
 اند و با هر یک لوله از تفنگ دولوله در هوا بلند و چینی را
 انداخته و در کمانگشته و پرتگان اندازی کجشک را بارها
 هدف تیر ساختن تیر با بیست و پنج بلنک و سی خرس
 زیاده از دوازده تیر صید شست ها برون شده که
 فایدهای از آن زمان حضرت ضبط کرده اند **و در**
 نازی ان قدرند دارند که بعد از آن خن ده الی پانزده
 فرسنگ اطهار حستکه نمینامند **اما** ملکات نضای در
 اصول عقاید که افضل ملکات است بخوبی را میخاند که بزرگ
 بران مصور نیست و نه نهانزد بکان حضرت بلکه اغلب
 اهل ملک دانند که در اینجهل و دو سال سلطنت کرد
 ها در راه محبت اهل بیت نبوت سلام الله علیهم اجمعین
 خرج کرده اند قبه های عالی نین هب نموده و از روضه
 خوانی و سایر خیرات و میراث و رعایت جانب علماء و سادات
 و سایر منسبان شریعت مقدسه و فرکان از نکرده و کمال
 مراقبت را بکار برده و هر سال تقریباً یک کرو و رومان نقد
 چند بار با ارباب استحقاق و طایفت و رواتب و انعام می دهند
 و در جمیع قوائین شرع شریف چندان مقید میباشدند
 که زینت های بسیار صحت در قتل جان و شکار کاهها
 همین که وقت نماز رسد تجدید وضو کرده بعبادت مشغول
 شوند در تمام عمر یکبار نماز شان نوزده نشد حق و سفر
 از حیره ها برون احدی نمی تواند انا غضب با علامت

بباراید مجهولات را معلوم و معضلات را مفهوم و
 مشکلات را حل و اوامر و احکام را نافذ و مستحل دارد تا
 مردم این افکار نیز از غمهای شامله حالیه بهره و قسمت
 برند و ازین خون بغا بقدر حوصله و اشنها حوزندار
 زقباب از پس نمائند و خود را بجایگه باید و شاید در نشاند
 بپربلندی فایز گردند و بین لام بزمای مخصوص نمائند
 و نمایان باشند انجام این مهام را ملک عالم گوهر سپهر
 مبارک را با قرآنی بیافرید و نمایان بدیع ها برون را بجله
 کمال و جامعیت عملی ساختن نامستوعب نفسی کبر و قلبی
 و جسم و روحی فیاض و مزاجی معتدل و عقلی محیط و حد
 مفراط شود و مستقیم شرایط منظوره و لوازم مطلوبه و
 صفات لازم و تقوی فعاله کرد در این صورت عجب
 نیست که سپاه جهان از ای اقدس و طلعت پیروزی
 این مقدس اچنان ساخته و پر افتخار باشد که جمیع
 محاسن صوری و معنوی و جاذب قلوب و انصار را باب
 بصیرت کرد
 کشور آید و جافاهه زو آساید
 بجز از لطف و کرم کار دیگر نمیناید
 حکم تقدیر چونکو بود و دولت بار
 کار فرمای قدر کار چنین فرمای
 و ازین روست که عموم بار یافتگان آستان سپهر نشان
 بلکه فاطمه رعایای این دولت جاوید بلینان نفسی حلی
 و اشنای مخصوص زیارت شمال اقباب شمال ها بون
 شاهنشاهی خلد الله ملکه و سلطانه و ازند و دولت
 دبار و خیراتی را از مواهب سنتی و غیر مناهیه
 خلایقی میباشانند و در این سعادت و کسب مهمت
 ظاهر راه موکب منصوره آیند و بده را از اعتبار این

راه روشن مینمایند مشاهده انجمل با کمال را بجان
 جویند و بی اختیار بگویند که تبارک الله احسن الخالقین
ولادت با سعادت اعلی حضرت اقدس شهریار
 از احوافاده در شب یکشنبه ششم هلالی شهر صفر المظفر ۱۲۰۴
 نافضه هجره به علیة الاف النشاء و النجیة مطابق هفتم رجب
 ۱۲۰۴ نافضه میلادی به مقدار چهار ساعت و یک ربع از
 شب مسطور گذشت با فقی قرینه که همبر که از قری و فضا
 تیریز است و بخت مستقیم هندی تقریباً مقدار یک فرسخ
 نیم در جانب جنوب تیریز و بحسب مسافت در چهار فرسخ
 واقع شده و طول مدارش شرقی آن از جزایر خالدا (۱۲ فرسخ)
 (۱۲ فرسخ) دقیق و عرض آن از خط استوا سی و هشت درجه
 چو مسافت مابین موضع ولادت با سعادت و تیریز
 بقدر چندان محسوس نیست منجمن این دولت جاوید
 همان طول و عرض دار السلطنه تیریز را ملا حظ کرده است
 طالع ولادت با سعادت را با فقی شهر تیریز نموده اند و طالع
 ولادت با سعادت برج سنبله جلد بد محمد شاه هندی بصورت
 در ذیل ثبت و تحریر یافته اللهم ابد عیشتی و ابد حبیبتی

۵۴	۵۹
۵۶	۵۷
۵۷	۵۸
۵۸	۵۹

جلوس مهمت مائوس اعلی حضرت اقدس شهریار
 ارواح العالمین فله در شب یکشنبه ماه هلالی شهر شو
 الکر و ششم نافضه هجره به مطابق ۱۲ ماه سنبله ۱۲۰۴
 میلادی با فقی دار السلطنه تیریز مقدار بیست دقیقه تمام
 از غروب نصف قمر قباب شب مسطور گذشت در برج

تعیین و تخصیص ساعت سعد بکله منجین دین و بعرض رسانیده اند پس در سیتم سال ۱۱۸۸ میلادی که تقریباً موات
است با اول سنه هجری که سال الفتن است کتاب منطاب میباشد چهل سال شخصی از دوران ابد بنیان گذارنده
بود و صورت زانچه وقت جلوس بر وجه بسته در ذیل ثبت و ضبط کرده الله مخلص ملکة و آخر فی بخار السعادة فلکة

و	م	و
م	م	م
م	م	م

باب دوم

در عقدا احباء اولاد و نواده و نژاد بکه از صلب مبارک سلطنت عظمی و خلافت کبری در طوال اینچهل سال ظهور
و انتشار یافته و باخورد در عهد ولایت عهد متولد گردیده است ولی مدت مسطوره را ادراک نموده

انباء سلطنت

حضرت منطاب قدس والا مظفر الدین میرزا و فی
عهد دولت علی پسران تولد روز جمعه چهاردهم
جُمادی الثانی سنه هزار و دویست و شصت نه
حضرت منطاب شرف والا سلطان مسعود میرزا ظل
السلطان تولد بیستم شهر صفر سنه هزار و دویست
و شصت و شش
حضرت منطاب شرف والا نائب السلطنه کامران
میرزا و زینبک تولد نوزدهم شهر ذی قعدة سنه هزار
و دویست و هفتاد و دو هجری
نواب کامیار سعد والا نصره الدین میرزا سالار
السلطنه تولد سیزدهم شهر جمادی الثانی سنه هزار
و دویست و نود و نه هجری
نواب کامیار سعد والا محمد رضا میرزا کریم السلطنه
تولد ششم ربيع الثانی سنه هزار و سیصد و یک هجری

بنات سلطنت

نواب علیة عالیة خاتون الملوك تولد سنه هزار و دویست و
شصت و سه هجری
نواب علیة عالیة عصمة الدوله تولد هزار و دویست و
هفتاد و دو
نواب علیة عالیة ضیاء السلطنه تولد در سنه
مذکوره
نواب علیة عالیة افتخار الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و سه هجری

نواب علیة عالیة خاتون الدوله تولد هزار و دویست و
هفتاد و پنج
نواب علیة عالیة والیه تولد در سنه مذکوره
نواب علیة عالیة خاتون الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و هشت
نواب علیة عالیة فرخ الدوله تولد سنه هزار و دویست
و هفتاد و نه هجری
نواب علیة عالیة افتخار السلطنه تولد سنه هزار و دویست
و نود و هشت هجری
نواب علیة عالیة اختر الدوله تولد هزار و دویست و
نود و هشت ابصر
نواب علیة عالیة فریح السلطنه تولد هزار و دویست و
نود و نه هجری
نواب علیة عالیة نواج السلطنه تولد سنه هزار و سیصد
و یک هجری
نواب علیة عالیة عزت السلطنه تولد هزار و سیصد و شش

بنات حضرت مستبایان اقدس و الاولیاء عهد
جاوید مهده مظفر الدین میرزا
نواب والا محمد علی میرزا اعضاد السلطنه
نواب والا ملک منصور میرزا اشعاع السلطنه
نواب والا ابوالفتح میرزا
نواب والا ابوالفضل میرزا
نواب والا محمد حسین میرزا ناصر السلطنه
بنات حضرت مستبایان اقدس و الاولیاء عهد

دولت جاوید مهد مظفر الدین میرزا

- نواب علی بن محمد السلطنه
- نواب علی بن محمد الدوله
- نواب علی بن احترام السلطنه
- نواب علی بن عشره السلطنه
- نواب علی بن عشره السلطنه
- نواب علی بن ملکه خانم
- نواب علی بن سردار الملک
- نواب علی بن ملک الملک
- نواب علی بن ضیاء الملک
- نواب علی بن اشرف الملک
- نواب علی بن صاحب خانم
- نواب علی بن افتخار الملک
- نواب علی بن سکینه خانم
- نواب علی بن طوبی خانم
- نواب علی بن نوش خانم

ابن حضرت الاطل السلطان

- نواب والا سلطان بن میرزا جلال الدوله
- نواب والا میرزا میرزا
- نواب والا سلطان محمود میرزا
- نواب والا تیمور میرزا

بنان حضرت والا اطل السلطان

- نواب علی بن کربا السلطنه
- نواب علی بن شوکه السلطنه
- نواب علی بن زینة الملک
- نواب علی بن قمر الملک
- نواب علی بن عزیز السلطنه

نواب علی بن شمس انوار خانم

انباء حضرت والا نایب السلطنه
نواب والا فتح علی میرزا امیر توپخانه مبارکه تولد شیخ
رمضان سنه هزار و سیصد و سه هجریه

بنان حضرت والا نایب السلطنه
نواب علی بن ملکه خانم تولد در پنجم ذیحجه سنه هزار و
دویست و نود و دو

نواب علی بن قمر الملک خانم تولد بازدم شهر ذیحجه سنه
هزار و دویست و نود و پنج هجریه
نواب علی بن معصومه خانم تولد نهم شهر ربیع الاول سنه
هزار و سیصد و چهار هجریه

اولاد نواب علی بن فتح الملک
محمد میرزا
عباس میرزا
فتحعلی خان سپهسالار

اولاد نواب علی بن عصمه الدوله
امیر و سعلی خان تولد ستم رجب هزار و دویست
نود و سه

عصمه الملک تولد ستم شهر ربیع الاول سنه هزار و
دویست و نود و یک هجریه
فتح التاج خانم تولد بیست و نهم شهر جمادی الثانی سنه هزار و
دویست و نود و شش هجریه

اولاد نواب علی بن ضیاء السلطنه
آقای فاستد علی تولد جمعیست دوم شهر ربیع الثانی
سنه هزار و دویست و نود و پنج هجریه
آقای فاستد جواد تولد هفتم شهر رجب هزار و
سیصد و سه هجریه

شمس السلطنه زهره خانم تولد ستم شهر شعبان سنه
دویست و نود و شش هجریه

ندیم السلطنه رقیه خانم تولد بازدم رجب هزار و
دویست و نود و نه

اولاد نواب علی بن افتخار الدوله

امیرزاده قهرمان میرزا
خان باباخان
بدیع الملک
سلطان محمد میرزا
اسدالله خان
حسین خان
عباسعلی خان
شمس الملک

اولاد نواب علی بن افند الدوله

زینة الدوله تولد شانزدهم شهر جمادی الاولى سنه
هزار و دویست و نود و دو هجریه
شمس السلطنه تولد هفتم شهر جمادی الاخری سنه
هزار و دویست و نود و پنج هجریه

اولاد نواب علی بن فروغ الدوله

خان خانان محمد ناصر خان تولد چهارشنبه غره شوال
سنه هزار و دویست و نود و نه هجریه
ناصر قلی خان تولد سبب دوم ربیع الثانی سنه هزار و
سیصد و سه هجریه

قمر سلطان خانم عزیز الملک تولد ششم رمضان سنه هزار و
دویست و نود و هشت هجریه
فروغ الملک زهره سلطان خانم تولد شب پنجشنبه
چهارم شهر ذیحجه سنه هزار و سیصد و یک هجریه

ملک الملک
اشرف الدوله

باب سوم

در بیان مخدات و محبتانی از پر دکان سرادق جلال که
در ظرف زمان ابن چهل سال شمس از شاهنشاهی اعلی
حضرت ظل اللهی بیک از دوزخ عظمی و شرافت
کبری که بکی از دواج دائم است و دیگر سعادت و کلاحت
اختصاص استند از پس منقطعان از جواری و غیر
امهات اولاد از سراری هر چند از بانوان و حظایب
بزرگ و دولت امپراتور استرک بوده باشند از این باب
در احتیاج خواهند بود و نخست بیاید دانش که شغل
جلیل بدین سنوان بزرگ دولت از بنات ملوک و سوار
و خوابین شاهزادگان و اعیان و این قبیل امور عظیمه
را بعد از برای درونی و بیرونی در جهان مرجوم و مهمل
و ستر کبری علی الله مقامها بخص شریف نشان اختصاص
داشت و بعد ها کافر این سخن اعتبار و مرآت و
مشاغل و مناصب با جواری عصمه الدهر ملکه العصر
نواب مستطاب منعالیه انیس الدوله است اولاد الله
نعالی شوکها و زاد فی الحضرة الحانابه خطونها

دائمی اولی

نواب مستطاب منعالیه کلین خانم که از عهد و کلاحت
بجباله نکاح ابدی و رقیه از دواج دائمی درآمد است
(اولاد)
نواب علی بن عالیه فتح الملک که در عهد و کلاحت عهد
و کلاحت با فتره
نواب رضوانا سلطان محمود میرزا و بعد در کلاحت جاوید

مهدانه از سلطنت پدر با جدارش ماه پیش در پانزدهم
بازده ماه در گذشت

نواب علی بن ناصر الدوله

نواب رضوان نواب سلطان محمد میرزا که بستن بنواری حرکت کرد

دائمی ثانی

نواب مستطاب منعم بن ناصر الدوله

(اولاد)

نواب رضوان نواب سلطان معین الدین میرزا و لعل محمد و

جاوید مهد که روزان سفاد سلام بشارت فتح هران در دست

شش سالگی بعالم دیکر پیوست

نواب علی بن ناصر الدوله که در سال هزار و دویست

دهم فساد و دو کلاهت یافتند

دائمی ثالث

نواب مستطاب منعم بن ناصر الدوله که از سال چهل و

جلوس جاوید مانوس با فانی اقدس هابون هیابان

کرد پناه است

(اولاد)

حضرت مستطاب شرف والا مظفر الدین میرزا و لعل محمد

دولت آباد مهد اوم الله تعالی اقبال الهامانی

نواب فردوس ماب زینت الدوله که بستن بنواری متوفی

کردند

دائمی رابع

سنار خان صبیح را محمد حسن تیزی که در زمان

ولیعهدی بترن عقد دوام نابل کرد و طی در وقت

که تقریب و مکنات فرغ السلطنه مرحوم میرزا علیا

رسید بود و بزمی تکلیح دائمی رسیدن مطلبید از

دائمیات از بیعت مشارالیه با موافق موازین ستر

و قوامین اسلام بر بوق منقطعان سزاوارده مقام
وی و با فرغ السلطنه تبدیل نمودند

(اولاد)

نواب رضوان نواب سلطان ملک شاه که در مراجعت از

سفر صفهان در منزل اشپان تولد یافت و بستن

هشت ماه و حرکت کرد

نواب فردوس ماب پری سلطان خانم که دو ساله

متوفی گردید

نواب جنت مایا خنر الملوک که یکساله بر جنازه پدری

پیوست

دائمی خامس

مرحوم فرغ السلطنه صبیح محمد علیخان بختی

من قری شهران که رتبه قریب و مقام وی در حضرت

شاهنشاهی ضرب الثلاث

(اولاد)

نواب رضوان نواب سلطان محمد میرزا که از روز ولادتش

روز هشت در گذشت

نواب رضوان نواب میرزا ماسم خان ولیعهد که بستن بنواری

بر حجت حق واصل شد

نواب رضوان نواب سلطان رکن الدین میرزا میرزا قلی

مبار که که بستن سه سالگی متوفی گردید

نواب فردوس ماب خورشید کلاه که دو ساله متوفی شد

دائمی ششم

نواب جنت اباب سرور السلطنه صبیح شاهزاده اما

قلی میرزا عماد الدوله که بیست و هشت ماه در حجر

سرای علی حضرت شاهنشاه کتبی پناه ابد الله زندگانی

کرد انگاه بجهان جاودانی رفت

نواب مستطاب منعم السلطنه

که هم از عهد و کتابت عهد در جلاله از دواج ملک الملوک

مترجم مزاج در امداد است

(اولاد)

حضرت مستطاب والا سلطان مسعود میرزا ظل

السلطان

نواب سلطان محسن میرزا جلال الدوله که در سن

شانزده سال با رض افندس مشهور رضوی در

گذشت

نواب مستطاب منعم السلطنه

صبیح مرحوم محمد تقیخان معما باشی

(اولاد)

حضرت مستطاب شرف والا کامران میرزا نایب

السلطنه امیر کبیر

باب چهارم

در ذکر صفت و عظام و رجال و

سعادت و فخر و امر آراء و آثار فاهمه

عسکر تیر و رؤساء سپاه و آبر

دولت علیته که مشیت شاهنشاهی

ایشان را از بدایت جلوس ابد مانوس

تا نهایت سال چهلم سلطنت جاوید

آیت بنوبت بر سر مناصب و زائر

واداشند است و بر پاستاد داران

و با بشکری مشاغل و خدمت

بر کاشند بلایز بدیع العناوین

نویسند اسنان محمد

رضوی زاده ها الله شرافت و عزت

میرزا عبدالباقی کبلائی متیم باشی

میرزا فضل الله وزیر نظام

میرزا محمد حسین قزوینی عضد الملک

دو نوبت

میرزا جعفر خان مشیر الدوله

حاج میرزا علی اکبر شیرازی قوام الملک

حاج میرزا محمد خان مجد الملک

میرزا محمد حسین دبیر الملک فراهانی

میرزا ابوالقاسم معین الملک

نواب حاج سلطان محمد میرزا سیف الدوله

میرزا سعید خان مؤتمن الملک

حاج میرزا حسینخان قزوینی مشیر الدوله

نواب والا محمد تقی میرزا ذکر الدوله

میرزا عبدالوهابخان اصف الدوله

میرزا محمد علی مشهوری صدر قزوینی

نویسند اسنان مقدسه فاطمیه

زاده ها الله کرامت و مرتبه

میرزا محمد رضا طالب تراه

حاج میرزا محمد حسین

نایب التولید حاج میرزا محمد تقی برادر مشاور الیه

رد اعظم

میرزا تقیخان امیر تالیب اعظم از اول دولت جاوید

آیت الی سال چهارم

میرزا ناصر الله خان نوری معروف میرزا امامخان

از عشر ثالث محرم سال چهارم الی هفت سال

میرزا قلیخان محمد الملك برادر جناب معظم له

اداره خزانه

حسینعلیخان معتمد الممالک
 دوستعلیخان نظام الدوله
 امیر دوستعلیخان معتمد الممالک
 محمد رحیمخان فاجار علاء الدوله
 مرحوم آقا برهمنخان امین سلطان علیین مکان
 میرزا علی صفرخان امین السلطان ثانی وزیر اعظم
 میرزا اسماعیلخان امین الملك

وزارت فتر استیفا

میرزا یوسف اشپانی (صدراعظم)
 سرنوبت
 میرزا کاظمخان نظام الملك
 دونوبت
 میرزا محمد اشپانی قوام الدوله
 میرزا هدايت الله وزیر دفتر
 دونوبت
 میرزا حسن سنوفی الممالک

اداره دفتر لشکر

میرزا آقاخان نوری وزیر لشکر لاعتماد الدوله (صد اعظم)
 میرزا عنایت الله امین لشکر

دو نوبت
 میرزا داودخان نوری سپر صدراعظم سال دهم
 سلطنت
 میرزا هدايت الله وزیر دفتر
 میرزا موسی اشپانی سنوفی
 میرزا کاظمخان نظام الملك وزیر لشکر سنه هزار و
 دو بیست و نود و هشت

نظاره خونساری

محمد حسنخان ترک پشتمت خاصه
 نصرالله خان سپر امیر کبیر فاسمخان
 شبرخان فاجار عین الملك اعضاد الدوله
 امیر اصلانخان محمد الدوله
 عین الملوك ملقب بعین الملك سپر مرحوم اعضاد
 الدوله مرقوم
 علی رضاخان فاجار عضد الملك سال بیست و پنجم
 سلطنت
 مهد قلیخان فاجار محمد الدوله

اداره اصطبل خاصه مبارکه و امیر اخوری

اسدالله خان فاجار
 نواب سر میرزا
 دونوبت
 امیر اصلانخان محمد الدوله سابق
 نواب جهانسوزخان سال ششم سلطنت
 نواب محمد حسین میرزا سپر محسن میرزا
 دونوبت

مهد قلیخان پشتمت خاصه محمد الدوله

اداره فراشنا و خجابت و لنت

اسمعلیخان قرا داغی اول دوله
 حاج علیخان حاجب الدوله اعتماد السلطنه والی
 مؤلف
 حاج محمدخان سبطامی حاجب الدوله
 کاظمخان ترک سر تپ سنه هزار و دو بیست و هشت
 و پنج هجری
 محمد رحیمخان فاجار نسقی باشی علاء الدوله امیر
 نظام

دو نوبت

محمد یقینخان افشار سال بیست و هشتم سلطنت
 محمد حسن خان حاجب الدوله سپر علاء الدوله امیر
 نظام
 حاج حسینعلیخان سپر محمد رحیمخان امیر نظام سنه
 هزار و سیصد و پنج هجری

وزارت درو خواجه

وملاک مختلفه داخله

میرزا محمد علیخان شیرازی سال چهارم سلطنت
 میرزا سعیدخان انصاری مؤتمن الملك
 دونوبت
 حاج میرزا حسین خان مشیر الدوله لیا بیست و هفتم
 سلطنت

محمد خان قراکوزلو ناصر الملك
 بجی خان قزاق بی مشیر الدوله سنه هزار و سیصد

وسر هجری
 میرزا عباسخان قوام الدوله

اداره مده سیه مبارکه دار الفنون

میرزا محمد علیخان وزیر دول خارجه
 عزیزخان مکری
 محمدخان امیر یومان
 علیقلی میرزا اعضاد السلطنه از سنه هزار و دو
 و هفتاد و دو هجری
 علیقلیخان منبر الدوله از سنه هزار و دو بیست و نود
 و هشت هجری

وزارت تجارت

محمد خان شراکوزلو ناصر الملك سال سپزدهم
 سلطنت
 علیقلی میرزا اعضاد السلطنه سال چهاردهم
 سلطنت
 میرزا عبدا الوهابخان نصیر الدوله
 دونوبت

نواب اشرف والانا بی سلطنت
 در اداره خاصه جنابا فال میرزا یوسف صد اعظم
 مهد قلیخان منبر الدوله
 دونوبت

نواب والا عباس میرزا ملک دارا
 جناب بجی خان مشیر الدوله

وزارت صنایع

<p>محمد خان ناصر الملك سال سپردهم سلطنت علی قلی میرزا اعضاد السلطنه سال چهاردهم سلطنت علیقلیخان میرالدوله جهانگیرخان اجودان باشی</p>	<p>آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله موسوم باقا محمد حسن مشقی آقا محمد ابرهیم رخت دار برادرزاده آقا محمد حسن بزرگ حاج رحیمخان خازن الملك سال هفدهم سلطنت آقا رحیب رخت دار سال هیجدهم سلطنت محمد علیخان امین السلطنه</p>
<p>اداره معان مالک محروسه</p> <p>حاج میرزا جبار ناظم المهام علیقلمیرزا اعضاد السلطنه علیقلیخان میرالدوله دو نوبت میرزا علی تقی حکیم الممالک</p>	<p>اداره مهر مبارک و خزانة خاتم مہبون</p> <p>آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله مسمی بہ آقا محمد حسن مشقی فرخ خان کاشانی امین الملك امین الدوله آقا محمد حسن اعناد الملك باشاخان امین الملك علیرضاخان قاجار عضد الملك</p>
<p>ریاست عملہ خلو خاصہ ہابونی</p> <p>حاج بیژن خان کرچی آقا محمد حسن پیشقدم باشی سند و قدار آقا عبدالله سپر مشارالہ کہ بہ آقا محمد حسن بنی موقوف کرند</p>	<p>ریاست نفکداران خاصہ</p> <p>حاج بیژن خان کرچی آقا محمد حسن سند و قدار آقا عبدالله ولد مشارالہ مسمی بہ آقا محمد حسن مشقی حاج محمد خان حاجب الدوله میرزا ہاشمخان امین خلوت میرزا محمد خان فرہباشی سال نوزدهم سلطنت میرزا محمد خان امین خلوت اقبال الدوله غلامحسینخان امین خلوت</p>
<p>اداره سند و قلم مبارک</p> <p>فرخ خان کاشانی امین الدوله میرزا ہاشمخان امین خلوت امین الدوله حاج محمد خان فرہباشی سال نوزدهم سلطنت میرزا محمد خان امین خلوت اقبال الدوله غلامحسینخان امین خلوت</p>	<p>اداره صر حبت پاك</p> <p>مہدیخان تبریزی</p>

<p>فرخ خان امین الدوله میرزا ہاشمخان امین خلوت یحیی خان فریبی مشیر الدوله آقا علی اشرفی امین حضور آقا رضا عکاسباشی اجودان مخصوص اقبال السلطنه آقا ابراہیمخان امین السلطان اول جناب میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی</p>	<p>عبدالله خان ولد میرزا الہ ادارہ اشکیک مبارک و مشغلہ فاسیبا شکر موسی خان قاجار امیر اصلاخان مجد الدوله دو نوبت حاج محمد ناصر خان قاجار ظہیر الدوله دو نوبت محمد رحیمخان علاء الدوله در فرنگستان موقتا علیقخان قاجار ظہیر الدوله</p>
<p>اداره کمرک</p> <p>سہراخان کرچی والی خان میرزا نصرالله نوری نائب لشکر نوبیباشی میرزا محمد قوام الدوله میرزا عبدالوہابخان شیرازی مشیر الدوله اصفہان میرزا قہرمان امین لشکر آقا ابراہیمخان امین السلطان اول میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی</p>	<p>اداره انطباعات دولت علیہ</p> <p>برجیس صاحب مترجم مباشر روزنامجات حاج میرزا جبار ناظم المهام میرزا ابوالحسنخان غفاری صنیع الملك علیقلمیرزا اعضاد السلطنه بنیاد مؤلف محمد حسنخان اعناد السلطنه</p>
<p>وزارت فوائد عامہ</p> <p>حسنعلیقخان کروسی امیر نظام میرزا قہرمان امین لشکر</p>	<p>اداره بنائی دیوان اعلیٰ</p> <p>محمد تقی خان معمار باشی حاج علیخان حاجب الدوله والد مؤلف حاج محمد خان حاجب الدوله میرزا زکی ضیاء الملك نواب علی قلی میرزا اعضاد السلطنه محمد خان ناصر الملك یحیی خان معتمد الملك مشیر الدوله آقا ابراہیمخان امین السلطان اول میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی</p>
<p>اداره کشتیخانه مبارک و منصب کشتیگری</p> <p>نوبسیر و انخان محمد ناصر خان قاجار ظہیر الدوله میرزا محمد خان قاجار سپہسالار میرزا مہدیخان اعضاد الدوله نواب یکو مرث میرزا ملک ارا یحیی خان معتمد الملك مشیر الدوله محمد رحیمخان علاء الدوله امیر نظام</p>	<p>ریاست خاندان و منصب معمارباشی</p> <p>محمد تقی خان معمار باشی</p>

اسناد حسین کاشانی	اسمه علیخان بشارالدوله
عبدالله خان	حاج حسینخان شهابالملک نظامالدوله
محمدابراهیمخان وزیر نظام	میرزا تقیخان چاچاچی باشی
حاج ابوالحسن اصفهانی صنایع الملک	میرزا علیخان (جناب امینالدوله)
حاج حسینعلی اصفهانی صنایع الملک	دو نوبت
شاطر باشکری	نواب مهد بقلمیرزا پیرمیرزا محمدولی میرزا
حاج محمدقلیخان نوری صادم الملک	اداره احتساب
علیخان ولد صادم الملک	محمدخان کلانتر
فضل الله خان بشارالملک	محمدخان احتساب الملک
اداره باغان مبارک دولتی	چراغعلیخان سراج الملک
حاج علیخان حاجبالدوله (اعتماد السلطنه)	آقا علی اشرفی امین حضور
حاج محمدخان حاجبالدوله	میرزا حسن احتساب الملک
محمد تقیخان حاجبالدوله	بنده مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه
آقا علی اشرفی امین حضور	دو نوبت
محمد رحیمخان فاجار علاءالدوله	کنت دمنت قرظ نظم الملک
بنده مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه	میرزا آقا سنجان مهندس باشی
ریاست صطبل توپخانه مبارک	اداره رسایل خاصه
اصدلان بیگ باور اول توپخانه	میرزا زین العابدین ملک الکتاب
میرزا علی اکبرخان اجودان باشی	میرزا سعیدخان انصاری (مؤمن الملک)
محمد تقیخان افشار حاجبالدوله	میرزا محمد حسین دبیر الملک
دو نوبت	دو نوبت
حاج ساسان میرزا بهاءالدوله	میرزا علیخان (جناب امینالدوله)
میرزا ابراهیمخان نوری سهامالدوله	میرزا اعتبار سنجان قوامالدوله
نواب جهاننور میرزا امیر تومان	جناب میرزا علی اصغرخان امین السلطان
محمد حسنخان افشار ولد محمد تقیخان	مخاطبین رسال عام
اداره پست و چاپخانه مبارک	اسکندر خان سردار فاجار قوام
شفیع خان چاچاچی باشی	نواب محمد رضا میرزا پیرخان مغفور

میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی	میرزا آقاخان نوری صدر اعظم
اداره دارالشورای کبری	نواب حاج محمد ولیمیرزا
باشاخان امین الشوری	فرخ خان امین الدوله
دو نوبت	میرزا فضل الله نوری وزیر نظام
یحیی خان معتمد الملک مشیرالدوله	نواب طهاسب میرزا مؤیدالدوله
نواب والا محمد تقی میرزا رکن الدوله	میرزا فتحعلیخان صاحب پون
میرزا علیخان امین الدوله رئیس دارالشورای عظمی	نواب علیقلیمیرزا اعضدا السلطنه
اداره خازنی طاق موزه	الله قلیخان ابلخانی
ازوقینکه ایجاد شده	اداره مجلس شریفه ارنالیهف کراچ
آقا ابراهیمخان امین السلطان اول	اول قرن پنا سلطنت جاودانی
میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی	ایجاد و تشکیک کمال یافتن است
اداره خالصجان دیوان	نواب والا علیقلیمیرزا اعضدا السلطنه وزیر علوم
حاج علیخان اعتماد السلطنه والد مؤلف	بنده مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه
میرزا موسی وزیر طهران	پیشخدمت متبایست اسرار عام
میرزا عبسی وزیر طهران	حاج آقا اسمعیل
نواب مهد بقلمیرزا	میرزا علی رفی حکیم الممالک
میرزا رضا صدیق الدوله	پیشخدمت متبایست شان حضور مبارک
دو نوبت	علیقعلیخان تبریزی
میرزا آقا قهرمان امین لشکر	آقا محمد حسن صندوقدار
اداره صاحب جمع شرخان و قاطرخانه	آقا عبد الله مستی باقا محمد حسن ثانی
حاج محققعلیخان	فرخ خان امین الدوله
فاسیحان صاحب جمع	میرزا هاشم خان امین خلوت
محمدعلیخان صاحب جمع	میرزا محمدخان اقبال الدوله
آقا ابراهیمخان امین السلطان ناصی	علیسی خان اعتماد الدوله
میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی	وزارت دربار اعظم
محمد فاسیحان برادر جناب معتمدی لیه	محمد رحیمخان علاءالدوله
کالسیک شیا	آقا ابراهیمخان امین السلطان اول

چراغ علی بیگ	ریاست نیکو خان مبارکه
رسو نجان کالکی باشی	حاج اسکندر و سقا باشی
امیر دوست محمد خان معتمد المالك	آقا ابراهیمخان ابدار باشی و ضو اناب جناب امیر سلطانی
حاج حسینی	ماضی اعلی الله مقامه
ابراهیمخان نایب ضبط خاصه مبارکه	آقا محمد علی امیر المحضه
خواجگ باشی	مرغی خان (آقادی)
حاجی مبارک	قهوه چی باشی
آقا سلمان	مشهدی جعفر
آقا شیر	حاج محمد خان
حاج آقا یوسف	حسن خان پیر مشارالیه
آقا سلیمان	غلامعلیخان امین هاپون
آقا جوهر	ریاست کبک خان مبارکه
حاج آقا جوهر معتمد الحرم	میرزا موسی زینبندار باشی
حاج سرورخان اعتماد الحرم	محمدعلیخان امین السلطنه
غلام محمد باشی	غلامعلیخان زینبندار باشی
سید میرزا کاشانی (سرهنک)	مترجم حضور هاپون
غلام محمدخان (211)	میرزا املاکخان ناظم الدوله
اسکندر و پیر	یحیی خان مشیر الدوله
محمد ابراهیمخان محلاتی صدیق خلوت	سید مؤلف محمد حسنخان اعتماد السلطنه
علیرضاخان فاجار (عضد المالك)	مقدمین علماء در شرفیانی حضورها
محمدعلیخان امین السلطنه	حاج مولی محمود بیگ تیزی نظام العلماء
سلطان حسین میرزا نیر الدوله	نضرالله خان نظام العلماء
حسینخان پیر صهرانجان	میرزا محمدخان نظام العلماء
مهد بقلیخان (محمد الدوله)	حکیم باشی ایران
جعفر قلیخان (جلال المالك)	میرزا بزرگ فرزند یوسفی
حسینخان پیر محمدخان	ملا محمد قبلی
غلامعلیخان (غزیز السلطان)	حاج آقا بابا ملک لاطیاء

میرزا کاظم فیلسوف الدوله	آقا محمد صادق خان خلف مشارالیه
حکیم باشی فرنگی	خاصه نژاد باشی
دکتر کلکد فرانسوی	مشهدی حسین
دکتر یولا کسنوی	حاج حیدر اول
دکتر طولوزان فرانسوی	آقا فریح خاصه نژادش
شعرائی که در عیاش و سایر ایام تریبک	حاج حیدر ثانی
انشاد قضایه در مجلس سلا کرده اند	چور کچی باشی
میرزا محمد علیخان سرور ششم الشعراء	آقا محمد حسن که در تمام سنین او عین بوده و هست
میرزا محمد تقی کاشانی سپهر لسان الملك	طبابخاشی
نواب سام میرزا شمس الشعراء	حاج حسین
نقاش باشی	سناد زین العابدین پیر مشارالیه
میرزا ابوالحسنخان کاشانی صنیع الملك	اسناد ابراهیم پیر اسناد زین العابدین
میرزا محمدخان کاشانی	شربتدار باشی
عکاس باشی	حاج فاسم
آقا رضاخان اقبال السلطنه	میرزا علی اکبر خلف مشارالیه
میرزا حسنعلی	چراغچین باشی
ریاست سرایداران	آقا صادق
نضرالله خان سرایدار باشی	آقا محمد علی
شعبان علیخان حال مؤلف	حاج محمد
محمد ابراهیمخان ابری	آقا محمد حسن
باغبان باشی	فابوچی باشی
مشهدی رضا باغبان باشی	مشهدی علی بابا
محمد باقر بیگ باغبان باشی	محمد آقا
ریاست باب طرب	خارجی باشی
چالانچی خان	فاسمخان
آقا علی اکبر	هاشمخان
آقا مطلب	کاسمخان

قولر اقا سی باشتی

الله بادخان افشار

حسین خان خلف مشارالیه

ریاست قورخانه

حاج محمد حسین بیتم جتیدار باشتی

میرزا نصرالله سپهر مشارالیه

محمدخان امیر یومان

عزیزخان مکری

میرزا حسین بلور

جهانگیرخان مسیحی وزیر صنایع

دونوبت

محمد رحیمخان علاء الدوله

اقا رضاخان اقبال السلطنه با عنوان وزارت

موزک انچی باشتی

مسئومارکوف ابطال البائی

مسئول فرانسوی

معلک کرد و میدامشق

کلنل مائرانستو ابطال البائی

عبدالحسین خان سرهنگ برادر مؤلف

مسئول اندونزی ابطال البائی

ریاست داره پلیرس که بعد از مراجعت

سفر ثانی فرنگستان انجام شده است

کت دمنگ فرنگ

ریاست شکارچیان

رحمة الله خان صادر واصلان

مصطفی قلیخان میرشکار

دونوبت

آئی خان برادر مشارالیه

اقا سمخان علی آبادی

مرغزی خان شهاب الدوله

عبدالله خان خلف محمد رحیمخان قاجار علاء الدوله

(امیر نظام)

محمدو خان سپرد بکر علاء الدوله (امیر نظام)

ریاست نسقخانه مبارکه

حسینخان قاجار دولو

محمد رحیمخان برادر مشارالیه

(علاء الدوله امیر نظام)

محمد رحیمخان حاجب الدوله سپهر علاء الدوله

محمد رحیمخان مشهور بخان بزرگ خلف محمد حسن خان

(حاجب الدوله)

امیر توپخانه مبارکه

ضنان اقا

نواب رضواناب سلطان رکن الدین میرزا

حاج رحیمعلیخان

حسینخان نظام الدوله

محمدی خان مشیر الدوله

الله ورد بخان

نواب والا فتحعلیخان خلف الصدق حضرت والا

نایب السلطنه وزیر جنک امیر کبیر بابناب محمد

صادقخان امیر نظام اول و اقا رضاخان اقبال السلطنه

ثانیاً

اجودان باشتی

عزیزخان مکری

علیقخان افشار

قوشچی باشتی

اقا سی خان مازندرانی

امیر اسمعیلخان سپهر مشارالیه

ملك التجار در الخلافة

اقا محمد مهدی تبریزی

اقا محمد کاظم خلف الصدق مشارالیه

ساعت ساز مخصوص

اقا احمد مشهور بخواجه

اقا مهدی

ریاست مهندسی و بنای اندونی هاپو

بنات خانم للباشتی

زعفران باجی

اعوان بیک خانم بریاست سرکامیبا امینالدین

میران شب

میرزا افضل الله خان تبریزی

میرزا حبیبخان سپهر مشارالیه

اقا علی اکبر تبریزی

تخویلداران خزانة عامه در کافه

اقا محمد رضا خرابی

اقا محمد حسن خرابی برادر باضا

اقا محمد حسن مشتی سپهر مشارالیه

اقا محمد علی

سرفوت

اقا حیدر

اقا هدايت مستوفی قزوینی

حاج رضا خان خلف اقا محمد علی مرحوم

تخویلداران خزانة نظام در دار الخزانة

اسمعیلخان تبریزی

محمد حسنخان تبریزی

اقا علی کریمی امین صوفی

محمد حسنخان

وجیه الله میرزا سیدف الملک

میرزا علی اصغر خان امین الملک (امین السلطان ثانی)

محمدابراهیمخان وزیر نظام

رخت خوابدار سفر

کریمخان حسین

علیقخان ترکان

باشما قیچیان مخصوص

اقا محمد تقی اقادانی

مرغزی خان ولد باضا

مورخین که وقایع سلطنت وید

دار رسالت تالیف کشیدند

رضاقلیقخان للباشتی

میرزا محمد تقی لسان الملک مرحوم

اقا محمد ابراهیم نواب بدایع نکار

میرزا هدايت الله لسان الملک ثانی

بنده مؤلف محمد حسنخان اغناد السلطنه

لشکر نویسی باشتی

میرزا اقاخان نوری اغناد الدوله کصد اعظم

میرزا فتح الله بزرگ

میرزا ابوالقاسم معین الملک

میرزا موسی مستوفی نسبت ریاست

میرزا عبدالوہابخان
اداره محاسبان و ارباب و نظار
 خانہ مبارک و تحصیل بقایای حکام
 حاج میرزا جعفر پیشقدم
 میرزا تقی خان داروغہ قزوین و ری
 میرزا علی نقی حکیم الممالک
 آقا علی اشرفی امین حضور
 ضمیمہ وزارت جلیلہ قزوین و تحت مراقبت جناب جلالہ
 میرزا ہدایت اللہ
 امین حضور ثانی با عنوان وزارت بقایا
 جناب محمد علیخان امین السلطنہ با عنوان مستور و نیا
 میرزا نوریخان مسنونہ
عرب باشیاد فرانسینا
 میرزا علی اکبر تبریزی
 میرزا کوچک صنفهان
 میرزا علی اکبر دیرایضا
عرب باشیاد فرانسکر
 میرزا عبدالواحد فرشی کہ بدون سمت مباشرین
 خدمت بود
 میرزا ابوالقاسم فرشی
 میرزا احمد علی
 میرزا محمدخان دیرایضا
سرکردگان فوج سواکوه کہ فر اول
 علیخان سوادکوهی
 محمد کریمخان ولدایضا
 علیقلینان اجودایباشی
 کلچینخان امین نظام

موسی خان سوادکوهی
 علیرضا خان عضدالملک
 آقا محمدابریہمخان امین السلطان اول
 میرزا علی اصغرخان امین السلطان ثانی
 حاج حسینعلینان در تحت اداره امین السلطان ثانی
اداره اوراق دولتی از زمان
ایجاد تا وقتی کہ منسوخ گردید
 محمودخان ناصرالملک
 پاشاخان امین الملک
 آقا علی امین حضور
 دوستعلینان معتمدالملک
 بندہ مؤلف
 محمد تقی خان تبریزی پیشقدم خاصہ
شغل و اندازی و حمل لوازم
تجیر خاصہ ہماہونی
 عبدالعلینان ادیب الملک
 پاشاخان امین الملک
 محیی خان ذوقینی مشیرالدولہ
 میرزا علیخان امین الدولہ
 بندہ مؤلف زمانی قلیل
 میرزا علیخان امین الدولہ ثانی
 میرزا تقینخان مجدالملک
 رضاخان دیرسرایدارباشی
گرگبراق سند فتح مبارک کشتہ
وامنہ میرزا داریہم خان
 حاج علی احمدکور

آقا محمد حسن ولدایضا
 آقا موسی باجر
 مقوم دیوان ولدایضا
 حاجی حسینعلی
صدقداران
 حنفان خلف مرحوم صادقیخان شامیاتی
 حاجی جعفرقلینان خلف حاج تقینان سپر عم مشارالہ
کلا نتران اراخلافہ طهران
 محمودخان نوری
 میرزا اسمعیل تبریزی برادر میرزا موسی وزیر
 میرزا زمان برادرایضا
 حاج میرزا تقی
 زکینان دیرمحمودخان
سپاہولان مخصوص کشتی اکختر
وسفر اکبر و در مسکن ہماہون میشند
 طہاسپخان
 علیخان بیک
 صادق بیک
 علی عسکر بیک
مقتنی باشیہا
 حاج حسن
 حاج عقار ولدایضا
 آقا تقی افادانی
 سید جعفر
 سید صالح
 استاد اسمعیل
باب پنجم
 در ذکر کثرت عظام و حکام فحاش کہ در امتداد این
 چهل سال بموجب قدرتی کہ از جانب شاہنشاهیہا
 بانیشان افاضہ شدہ است بہر یک از ایالات و بلاد
 محدودہ ایران حکم دارندہ اند و فرمان گزارند و
 حکومتہای جزو کہ ایالات بزرگ برایشان مال دارد
 از قبیل شہرہای حکم نشین مملکت اذربایجان و خطہ
 خراسان و صفقہ فارس و کتورگیل و ابالت خوشن
 و نظائر اینہا جمیعاً مسکوت عنہ است و ہکذا بر خیزان
 حکومتہای خطہ متوسطہ کہ بہت سپردگی و پیا
 سپوری عالی دارد مثل طالقان و کمرہ و محللات و طار
 سفلی و ساوجبلاغ و کروس و خرقانین و کنگاور و اسد
 آباد و نظیر وجوشقان و امثالہا کہ از اعمال مستقلہ
 و مرکز حکومتی مستبد و از دفتر خانہ مبارکہ صاحب
 دستور العمل جدا گانہ میباشد در تعداد اسامی
 حکام انہا نیز تجزیہ پذیرد اختیم کہ از اسباب طناب
 احراز و بلنایابین باب اقتضار کردہ باشم
ایالت خراسان و سیستان
 نواب والا سلطانیامراد میرزا حسا السلطنہ
 نواب والا فریدون میرزا فرہانفرہا
 نواب والا سلطانیامراد میرزا حسا السلطنہ ثانی
 نواب حمزہ میرزا حسا الدولہ
 نواب والا سلطانیامراد میرزا حسا السلطنہ ثالثا
 نواب سعد والا سلطانیامیر میرزا جلال الدولہ
 پشکاری طہاسب میرزا مؤید الدولہ
 میرزا محمدخان قاجار سپہسالار اعظم
 محمد ناصر خان ظہیر الدولہ
 نواب حمزہ میرزا حسا الدولہ ثانی

نواب واکه سلطان مراد میرزا احسام السلطنة وابعاً
 حاج حسنین شاهاب الملك ميرزا محمد تاجه مبارکه نظام الدوله
 حاج محمد ناصر خان ظهير الدوله ثانياً
 نواب والا محمد تقی ميرزا رکن الدوله
 حاج ميرزا حسنين خان فرزند بنی سپهسالار اعظم مشير الدوله
 نواب والا محمد تقی ميرزا رکن الدوله ثانياً
 نواب والا سلطان مراد ميرزا احسام السلطنة خامساً
 نواب والا محمد تقی ميرزا رکن الدوله ثالثاً
 ميرزا عبدالوهاب خان شيرازی صفت الدوله
 محمود خان قراقرز لونا ناصر الملك
 نواب والا محمد تقی ميرزا رکن الدوله رابعاً

حکومت او الخلاقه طهران

عيسى خان فاجار بيگلر بيگ
 نواب ردشهر ميرزا رکن الدوله بوزارت ميرزا موسی
 مستوفی
 نواب والا محمد تقی ميرزا رکن الدوله
 نواب ميرزا ميرزا نصره الدوله
 نواب اشرف والا کامران ميرزا نایب السلطنة

وزارت طهران و پیشکاری حکومت

ميرزا موسی مستوفی
 ميرزا عيسى وزير
 چراغعلیخان سراج الملك
 ميرزا محمد حسين دبیر الملك
 پاشا خان امين الملك
 حاج قمبرعلیخان سعد الملك
 ميرزا محمود کرکائی
 ميرزا رضا صدوق الدوله

محمد ابراهيم خان وزير نظام
ایالت دز باجان
 نواب ملک فاسم ميرزا
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله بوزارت ميرزا محمد شيرازی
 پسر ميرزا تقی قوام الدوله
 نواب اسعد والا معین الدين وليعهد بابيشکاري
 نواب فيروز ميرزا نصره الدوله
 نواب ردشهر ميرزا رکن الدوله
 نواب بهرام ميرزا معز الدوله
 حضرت اشرف والا مظفر الدين ميرزا حضرت وليعهد

پيشکاری دز باجان

عزيز خان مکري سردار کل
 دونوبت
 نواب فيروز ميرزا نصره الدوله
 نواب طها سب ميرزا مؤيد الدوله
 ميرزا فتحعلیخان صاحب بوان
 دونوبت
 ميرزا قهرمان امين لشکر
 ميرزا رضا صدوق الدوله
 دونوبت
 ميرزا احمد مشير السلطنة
 حاج ميرزا حسنين خان فرزند بنی مشير الدوله سپهسالار اعظم
 محمد رحيم خان علاء الدوله امير نظام
 حسنين خان کروسی سالار لشکر امير نظام
حکومت صفهان
 ميرزا بنی خان فرزند بنی امير بوان

غلامحسینخان سپهدار
 سلیمانخان مشهور بخان خانان
 چراغعلیخان سراج الملك
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله
 عيسى خان فاجار والی اعتماد الدوله
 نواب خانلر ميرزا احتشام الدوله
 نواب اسعد والا جلال الدوله بابيشکاري ميرزا
 محمد قوام الدوله
 نواب سلطان مراد ميرزا احسام السلطنة
 حضرت اشرف والا سلطان مسعود ميرزا ظل السلطان

ایالت فارس

نواب بهرام ميرزا معز الدوله
 نواب فيروز ميرزا نصره الدوله
 نواب طها سب ميرزا مؤيد الدوله
 نواب سلطان مراد ميرزا احسام السلطنة
 نواب طها سب ميرزا مؤيد الدوله ثانياً
 نواب اشرف والا سلطان مسعود ميرزا پين الدوله
 ظل السلطان بوزارت محمد ناصر خان فاجار ظهير الدوله
 نواب سلطان مراد ميرزا احسام السلطنة ثانياً
 پير خان فرزند بنی معتد الملك مشير الدوله
 نواب والا حاج قهرمان ميرزا معتد الدوله
 حضرت اشرف والا سلطان مسعود ميرزا ظل السلطان
 ونيابت نواب الجلال الدوله
 نواب سلطان اوين ميرزا احتشام الدوله

ایالت کرمان و بلوچستان

فضلعلیخان قراقرز امير پيچ
 نواب طها سب ميرزا مؤيد الدوله

محمد حسنين سردار
 غلامحسینخان سپهدار
 نواب کبوتر ميرزا بوزارت محمد اسماعيل خان نور وکل الملك
 سردار محمد اسماعيل خان نوری وکل الملك مستقلاً
 حسنين خان شاهاب الملك نظام الدوله
 مرتضی قلیخان وکل الملك ثانی
 حاج غلامرضا خان شاهسون شاهاب الملك
 نواب فيروز ميرزا نصره الدوله
 نواب سلطان محمد ميرزا ناصر الدوله

ایالت عربستان و خوزستان

نواب ردشهر ميرزا رکن الدوله
 نواب خانلر ميرزا احتشام الدوله
 حاج علیخان صاحب الملك مراد اعتماد السلطنة والد مؤلف
 نواب والا قهرمان ميرزا نایب الا بالرحاج معتد الدوله
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله
 ميرزا فتحعلیخان صاحب بوان
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله ثانياً
 نواب بهرام ميرزا معز الدوله
 ميرزا زکی ضياء الملك
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله ثالثاً
 نواب بهرام ميرزا معز الدوله ثانياً
 نواب حمزه ميرزا حسنه الدوله رابعاً
 ميرزا نصره الدوله سردار مير الملك
 حضرت والا سلطان مسعود ميرزا ظل السلطان
 حسنين خان مافی فرزند بنی نظام السلطنة

ایالت کردستان

امان الله خان والی مشهور بقبلا مشاه خان

نواب والا حاج وفهاد مہرز امین الدولہ
 نواب طہاب مہرز امین الدولہ
 نواب والا امام قلم مہرز اعاد الدولہ
 نواب بدیع الزمان مہرز احشام السلطنہ اعاد الدولہ
 نواب سلطان مراد مہرز احسام السلطنہ
 نواب ابو الفتح مہرز امین الدولہ
 حضرت والا اسلاط مسعود مہرز اظلال السلطان
 محمود خان ناصر الملک از جانب حضرت والا
 مہرز احمد اقبال الملک از جانب حضرت والا
 نواب ابرہیم مہرز احشام السلطنہ از جانب حضرت والا
 مہرز ابراہیم خان نوری نظام الدولہ

حکومت لرستان

نواب اردشیر مہرز اردکن الدولہ
 نواب خانلر مہرز احشام الدولہ
 نواب امام قلم مہرز اعاد الدولہ
 حاج علیخان شہاب الملک جواعتہ السلطنہ الدولہ
 نواب والا فہاد مہرز اناب والا بال حاج معین الدولہ
 نواب امام قلم مہرز اعاد الدولہ ثانیاً
 نواب بدیع الزمان مہرز احشام السلطنہ اعاد الدولہ
 نواب جمہر مہرز احشام الدولہ
 نواب بہرام مہرز اعتر الدولہ
 نواب جمہر مہرز احشام الدولہ ثانیاً
 حضرت والا اسلاط مسعود مہرز اظلال السلطان
 نواب نوشہروان مہرز اصبا الدولہ

ایالت کیلان

مہرز عبدالباقی مہرز باقی کیلانی
 حاج علیخان والا اسلاط مسعود مہرز اظلال السلطان

علی بنظم انجا ماورد شد
 عیسی خان والی
 امیر اصلاخان عمید الملک مجد الدولہ
 نواب اردشیر مہرز اردکن الدولہ بوزارت مہرز اردکن شہ
 قاسم خان والی وزیر مختار سابق مقیم بطبرستان
 امیر اصلاخان فاجار مجد الدولہ ثانیاً
 مہرز سعیدخان وزیر دولت خاربر مہرز امین الملک اکذرا
 شد کہ مہرز عبد الوہاب خان نصیر الدولہ بر حسب
 تفویض مہرز امین الملک مباشر بود
 دوستعلیخان نظام الدولہ
 محمود خان قرکوز لونا ناصر الملک
 مہرز محمد رحمتخان علاء الدولہ بقویض کرد کہ مہرز
 زکی ضیاء الملک از جانب جناب مہرز امین مباشرت نمود
 حضرت اشرف والا کامران مہرز اناب السلطنہ امیر کبیر
 کہ عبداللہ خان فاجار والی از جانب حضرت سعید والا
 مباشر بود
 مہرز احمد شہر السلطنہ از جانب حضرت والا ایضاً
 نواب ابو الفتح مہرز امین الدولہ از جانب حضرت والا ایضاً
 نواب ابو الفتح مہرز احسام السلطنہ بالاستقلال

ایالت طبرستان

نواب مہدی قلم مہرز
 حاج محمد خان فاجار
 نواب مصطفی قلم مہرز
 نواب احمد مہرز بوزارت مہرز اسکند اللہ مستوفی
 نواب لطف اللہ مہرز
 نواب حاج کورث مہرز الخانی ملک ادا
 نواب اشرف والا اسلاط مسعود مہرز اظلال السلطان

عین الملک خوانسار
 اعضاد الدولہ سید شکاری حاجی مہرز ایچہ
 نوری سرتیب
 علی رضاخان عضد الملک
 نواب بہرام مہرز اعتر الدولہ
 محبی خان قرقوبنی معین الملک مشہر الدولہ
 نواب نوزاد مہرز
 حضرت اشرف والا کامران مہرز اناب السلطنہ امیر کبیر
 حاج غلام رضاخان شہاب الملک از جانب حضرت والا
 مہرز ابراہیم خان نوری سہا الدولہ از جانب حضرت والا
 حسین خان اعضاد الملک از جانب حضرت والا
 حاج غلام رضاخان شہاب الملک

حکومت قرقون

نواب اسکندر مہرز بوزارت مہرز اموسی مستوفی
 خنر و خان والی
 نواب سیف اللہ مہرز
 نواب والا عبد الصمد مہرز اعتر الدولہ بوزارت حسن
 علیخان خونی اجود انباشی سابق
 نواب والا عبد الصمد مہرز اعتر الدولہ بوزارت حاج
 عبداللہ خان علاء الملک
 نواب سلطان احمد مہرز اعضد الدولہ
 نواب فہر و مہرز اضرة الدولہ
 غلام حسین خان سہدار
 نواب اللہ قلم مہرز الخانی
 نواب سلطان احمد مہرز اعضد الدولہ ثانیاً
 حاج مہرز احسان خان فرقی سہسا والا اعظم
 نواب والا اعتبار مہرز املاک ادا

عبداللہ خان والا از جانب حضرت والا

مہرز اوضا معین السلطنہ
 مہرز احسان خان معین الملک
 نواب اللہ قلم مہرز الخانی کہ معین السلطان فاجار
 سرتیب سہا
 سرتیب سہا بقویض نواب مشاور الہ مباشرت نمود

حکومت اراک و بادکوبہ

حاج بیژن خان کرجی
 محمد حسن خان سردار اروانی
 عیسی خان فاجار اعتماد الدولہ
 حسین علیخان سپر عیسی خان اعتماد الدولہ
 نواب جمہر مہرز احشام الدولہ
 دوستعلیخان معین الملک نظام الدولہ بوزارت
 مہرز احمد حسین نفریقی
 نواب سلطان مراد مہرز احسام السلطنہ
 امیر دوست محمد خان معین الملک
 مہرز کاظم خان نوری نظام الملک
 محبی خان قرقوبنی معین الملک مشہر الدولہ
 محمد خان والی سرتیب اول
 حضرت والا اسلاط مسعود مہرز اظلال السلطان
 ابراہیم خلیل خان از جانب حضرت والا
 مہرز اوضا نیان الملک ایضاً
 حاج مہرز محمد معدل الملک ایضاً
 نواب بدیع الملک مہرز اعاد الدولہ ثانیاً

حکومت اراکستان و ولایت خمسہ

نواب عبداللہ مہرز بوزارت مہرز اسفندیق تودسہر کانی
 امیر اصلاخان فاجار مجد الدولہ
 چراغ علیخان سراج الملک
 امیر اصلاخان فاجار مجد الدولہ ثانیاً

محمد رحمتخان علاء الدوله
 نواب والا محمد تقي ميرزا دکن الدوله بوزارت ميرزا کي شش
 ناصر قليخان فاجار عميد الملك
 نواب والا محمد تقي ميرزا دکن الدوله
 نواب والا عبدالصمد ميرزا عزالدوله
 نواب والا عباس ميرزا ملک ارا
 ناصر قليخان عميد الملك ثانيا
 نواب الله قلي ميرزا الخاني
 نواب ابو الفتح ميرزا مؤيد الدوله
 ناصر قليخان فاجار عميد الملك ثالثا
 حسين قليخان سعد الملك
 اقا محمد عليخان امين الحضرة

حکومت دارالمؤمنين کاشان

عقاب قليخان سپهان
 ابراهيم خان پير عبدالرزاق خان بنه
 محمد حسن خان پيشخدمت شريف
 دو نوبت
 عيسى خان فاجار بيگلر بيگ
 محمد يوسف خان سرتيب پير خانباباخان سردار
 نواب اسمعيل ميرزا معز الدوله
 نواب جلال الدوله ميرزا احتشام الملك
 ميرزا هاشم خان امين الدوله پيشا ميرزا محمد خوني پيشخدمت
 ميرزا هاديون عفتاري
 ميرزا محمد حسين مستوفي جنته
 اقا علي امين حضور با بنابت ميرزا حسن
 نواب اشرف والا کامران ميرزا نايب السلطنة امير كبير
 با بنابت ميرزا محمد حسين جنت اوله

وصاحب ميرزا رضا وکيل الرعايا ثانيا
 محمد مهد بخان اعضاد الدوله ثالثا
 محمد حسن خان برادر نواب علي بنيس الدوله
 ميرزا علي ضامو ميم السلطنة
 محمد مهد بخان اعضاد الدوله
 ميرزا محمد خان قبال الدوله

حکومت دارالشرور و بر جرد و ملحقه

نواب خالو ميرزا احتشام الدوله دو نوبت
 نواب سلطان احمد ميرزا اعضاد الدوله
 نواب رضوانتاب ملک ارا
 نواب جعفر ميرزا احتشام الدوله
 نواب بهرام ميرزا معز الدوله
 نواب ابراهيم ميرزا احتشام السلطنة
 نواب علي قلم ميرزا اعضاد السلطنة
 نواب والا عبدالصمد ميرزا عزالدوله
 نواب قزو ميرزا نصره الدوله
 دو نوبت
 ميرزا علي تقي حکيم الممالک
 حضرت والا اسلطان مستوف ميرزا ظل السلطان
 ونواب اسمعيل ميرزا از جانب حضرت والا امير شريف
 محمد رحمتخان از جانب حضرت والا
 محمد عليخان از جانب حضرت والا
 حاج ميرزا محسنخان مظفر الملك اجنه
 عبدالله ميرزا احتشام الدوله اجنه
 نواب نوشروان ميرزا صبا الدوله
 حکومت دارالایمان قمر
 ميرزا فضل الله وزير نظام

ذوالفقار خان ولد مرحوم ميرزا آقا خان صدر اعظم
 ميرزا احتشام کرکاني
 عبدالعليخان ادبيل الملك برادر صليبي قوت دو نوبت
 حضرت والا کامران ميرزا نايب السلطنة امير كبير
 محمد مهد بخان فاجار اعضاد الدوله

ساوه

ميرزا فضل الله وزير نظام
 ذوالفقار خان نوري
 محمد عليخان بختي
 اقا علي اشپاني امين حضور
 عبدالعليخان ادبيل الملك
 حضرت والا کامران ميرزا نايب السلطنة
 محمد مهد بخان اعضاد الدوله بصي و حضرت والا نايب السلطنة

حکومت دارالدوله کرماتشهان

محمد عليخان ماکوي
 نواب امام قلي ميرزا اعداد الدوله دو نوبت
 نواب طهاسب ميرزا مؤيد الدوله
 نواب بدیع الملك ميرزا احتشام السلطنة عماد الدوله دو نوبت
 نواب سلطان ميرزا احسام السلطنة
 حاج غلام رضا خان شهاب الملك
 حضرت والا اسلطان مستوف ميرزا ظل السلطان که محمود خان نا
 الملك از جانب حضرت معظم له مباشرت نمود
 حسين خان قرکوز لوجسام الملك

حکومت بلاد طبرستان

نواب سپهت الله ميرزا شعاع الدوله
 نواب طهاسب ميرزا مؤيد الدوله
 اسد الله خان معتد الملك

محمد حسن خان پير اسد الله خان
 محمد حسن خان نوري پيشخدمت خاصه
 نواب عبدالصمد ميرزا عزالدوله سه نوبت
 ميرزا عبدالصمد ميرزا عزالدوله
 حاج ميرزا علي مشکوة الملك دو نوبت
 نواب والا حاج فهاد ميرزا معتد الدوله
 با بنابت سلطان اويس ميرزا احتشام الدوله
 محمد رحمتخان فاجار علاء الدوله
 الله قليخان الخاني دو نوبت
 نواب قزو ميرزا نصره الدوله
 ذوالرباسين
 محمد حسن خان پيشخدمت نواب سلطان احمد ميرزا اعضاد الدوله

حکومت دارالمؤمنين استرآباد و کرکان و ترکا

محمد وليخان بيگلر بيگ
 نواب حاج کورث ميرزا ملک ارا دو نوبت
 نواب اشرف والا اسلطان مستوف ميرزا امين الدوله ظل السلطان
 که نواب احمد ميرزا امين الدوله از جانب حضرت والا مباشرت نمود
 محمد ناصر خان فاجار ظهير الدوله
 اوس ميرزا خان اعضاد الدوله دو نوبت
 اعتماد الدوله پير اعضاد الدوله
 حسين قليخان افشار برادر صاري سلان
 سلمه خان افشار صاحب اجنبار
 حاج ميرزا حسين شمسپهسار اعظم تقو بنفشه
 حبيب الله خان تکتکاني ساعد الدوله دو نوبت
 وجه الله ميرزا اسفند الملك امير خاندان دار

حکومت کلبا يکان و خوانسار

نواب خالو ميرزا احتشام الدوله
 نواب احمد ميرزا دو نوبت

محمد ابراهیم خان پهنری	میرزا حسن خان وزیر نظام برادر میر نظام	
محمد حسن خان پهنری مشایخ	میرزا یوسف مستوفی الممالک صد اعظم بایناست	
نواب محمد امیر میرزا	نواب میرزا نصرالدوله	
حضرت واکه اسلطان مستوفی سیر اظلال سلطان	نواب سعد والا امیر و اسمان و لیسند بنایان و نواب قلمی	
عزیزان بهای السلطنه	نواب میرزا نصرالدوله	
حکومت ملایر و تبریز کان		
میرزا شایخان	نواب سید الله میرزا	
عسبی خان فاجار بیگلر بیگ	میرزا محمد حسین فرهانی دبیر الملک	
نواب میرزا نصرالدوله	میرزا علی بنقی پیشقدم خاص حکیم الممالک	
نواب سلطان احمد میرزا عضد الدوله	حضرت واکه اسلطان مستوفی سیر اظلال سلطان که میرزا علی	
نواب واکه علیقلی میرزا اعضدا السلطنه	خان از جانب حضرت عسب و الا مباحث نمود	
عبد الرحمن سر بیگ	حسین خان فاجا اعضا الملک	
نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله	حکومت سمنان و دامغان	
نواب واکه عبدالصمد میرزا عزیر الدوله	میرزا محمد خان کسبکی باشی بایناست مامقلمخان	
میرزا حسن حبیب الملک	عبدالعزیز پیشقدم خاصه در دبیر الملک برادر صلیبه مؤلف	
نواب سلطان محمد میرزا سید الدوله	نواب نوسه پروان میرزا صبا الدوله	
حکومت نهاوند		
محمد قلینان	میرزا سید علیخان نایب جود انباشی	
میرزا شایخان	محمد رحیم خان پیشقدم باشی علاه الدوله	
نواب علیقلی میرزا صادم الدوله	نواب میرزا نصرالدوله	
نواب میرزا نصرالدوله	نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله	
نواب واکه عبدالصمد میرزا عزیر الدوله	نواب محمد خان فاجار	
میرزا حسن حبیب الملک	میرزا شایخان امیر خلوت	
نواب سلطان محمد میرزا سید الدوله	حاج میرزا عبدالله خان علاه الملک	
حکومت عراق		
محمد قلینان	نواب محمد میرزا جلالت السلطنه میرزا اعضدا الدوله	
میرزا شایخان	محمد خان فاجار نایب پیشک افا سی باشی	
نواب علیقلی میرزا صادم الدوله	نواب جهان نور میرزا	
نواب میرزا نصرالدوله	نواب نوسه پروان میرزا صبا الدوله	

باب ششم

در فهرست مجلی از معانی و حروب و فن و هر گونه شورش و آشوب که از آغاز حکمرانی و فرمانگزاری پادشاه ملایک سپاه ابدالله جیته و ابدعیته تا سال چهارم شمسی از سلطنت ابدایت در داخه مملکت ایران و باده حدود و شعور آن اتفاق افتاده است و لشکر کشها و دشمن کشها که بوقوع پیوسته از جنگهای خد خد خراسان و جماعت بایته و دولت تکلیس و طوائف ترکمان و قبایل افغان و اکراد و اوزبک و غیر ذلک

و حضرت کلان	شورش هالی از الحاق فرجه جماعت ماکوئی
الی محاصره شهر مشهد مقدس و جنگهای و برون	و قتل و غلبه و اخراج و از خاج ایشان از شهر طهران
و پورشهای نیریز که زیاده برد و بیت معرکه عظمی	حرکت موکب فرخنده کوب شاهنشاه بالارث و
مقتله کبری و فتح خان خطه مبارک و قتل سالار بارو	الاستحقاق از شهر تبریز بجهت عراق
سایر رؤسای شرار و نسیب مور مملکت خراسان و نظایر	خروج سید الملوک میرزا علیقلی از کتک
کلیه جهات شرقیه ایران و تاریخ این ماجرا باین از پنجم	در خاک قرین و کفراری و بدست سلیمان خان افشا
ذبحه الحرام سنه هزار و دویست و شصت و پنجاه است	مشهور بضا حیا خیناز
تا پانزدهم شهر جمادی الثانی سنه هزار و دویست و	طغیان حسن خان سالار قاجار در مملکت خراسان
شصت و شش	و سوق عساکر منصرف بجهت افغانان در برداری نواب
شورشهای زمان قدرت طایب الدوله	سلطان امیر میرزا احسان السلطنه پیوستن محاربا
که در بدایت استوار بر عرشه سپهر سلطنت همگی تو	و فتوحات از دستخیز
خاطر فرمایون بر روضه و لشکریانها معطوف و بافاضا	عزیز نشان
امن و طمانینت مصروف بوده است	وصفی آباد
شورش مردم مر و جرد	و جنگ جوین
بر حبیبخان ماکوئی	و فتح آق قلعه
شورش هالی کرمانشاه	و حصن جغتای
بر محمدعلیخان ماکوئی	و محاربان حسر و کرک
شورش ایالت کردستان	و قوچ ترشیز
و هو اخوان رضاقلینان در کمان بر خراسان کوچی و	و توت
شورش مملکت فارس	و سبزوار
بر حسینخان نظام الدوله	و نیشابور
شورش کبکی و انقلا ب مملکت کرمان	و استرآباد شاهان دز

و بخاری فضلعلیخان سبکی نابعبدالله خان صنادق کلام
 و قتل میرزا اسمعیل شیرازی زیر کمران بدست مرغوغا
شوریدگی واضطراب مملکت بزد
 و طغیان اشرا را بجای و غلب محمد عبدالله
شورش جمهوري از افواج فاهرم
 بر امیر نظام انابک اعظم
تنازع و مشاجرت علماء تبریز
 و کشیدن کار بستن و اوین و خوا موشی اشر فتنه به
 مساعی و اهتدایان نواب ملک فاسم میرزا خاکر انو کلا
 و موضوع نزاع و ماده مخصوصه تکفیر موجود میرزا احمد
 مجتهد بود شاگردان شیخ احمد خانی را
ظهور فتنه قرقه العین سینه تبریز باج
 بر طایفه از دغان و نایبانت سید علی محمد باب علیک
 اللغه و العناد که جماعت ضالته مضله را وی بقتل
 عم بر کردار خویش حاج مولی تقی برغانی مجتهد فزونی
 رفته الله الی اعلی درجات العلیین تمیز کرد و غرض
انتشار دعوت ملا حسین بیرونی
 از صنادق اصحاب سید علی محمد باب و پیوستن او بجای
 محمد علی بار فرشی منقلب منقلب بحضرت اعلی
 قلعه ساختن و بجنب پر خاخن ایشان در مازندران
 و بخاریاتی که خبر داری نواب مهد بقلم میرزا عباس
 قلخان لاریجانی در ظرف چهار ماه امتداد این فتنه
 عمایا بظهور رسید سنه هزار و دویست و شصت و پنج
تشریح سقاق ده کرد از حصو الکای
 سبلان خوروند میر اشرا و طغیان احمد و بدست نواب
 خانلر میرزا احتشام الدوله
قیام ملا محمد علی زنجانی

بدعوت سید علی محمد باب و فریقین گروهی عظیم از
 عوام کالانعام و سوق عساکر منصوره بر سر شهر زنجان
 و مختص آن گروه ضلالت پرده و اشتعال پیران قنار و
 تواریحان قشون ظفر نمون و تسخیر خطه زنجان و طبر
 عرصه اشغال از قرقه نایبک سنه هزار و دویست و شصت
 و پنج سال دویم جلوس هماون
ظهور فتنه سید یحیی
 فرزند ناخلف فاستد جعفر کشفی علیک الرحمن در تبریز
 و دعوت وی مردم را بمخاله سید علی محمد باب و حرکت
 قشون جمعی بضر الله فزونی بضر الملک و غیره بدست
 بهر دو پیوستن مقاتلان و حروب و قتل سید یحیی
 استیصال پروان و سنه هزار و دویست و شصت
 شش سال سویم جلوس هماون
او بخت سید علی محمد باب علیک اللغه
 و العناد در میان میدان شهر تبریز و باران شب
 بر شکر برانطاعه شیطا بن حکم مطاع واجب الایمان
 سلطان السلاطین و قلعه ماده فساد علی رؤس الاشیاء
 سنه هزار و دویست و شصت شش سال سویم
 جلوس هماون
غوغا و هیجای اهالی تبریز
 و حوالی آن بجهت گرامی از مقام معروف ببقعه صاحب
 الامر واقع در میدان صاحب الزمان عجل الله فرجه
 بواسطه الخلاء کا و بکه از افضایی برای گستاخا صر
 ساخته بود و تسکین آن غوغا با هنام و سعی محمد رضا
 خان فرا هانی و نیز از زنجانیان نا جمعی از علماء عظام و
 فقهاء تمام سنه هزار و دویست و شصت و پنج سال
 دویم جلوس هماون

غوغای اهالی صفهان
 و ظهور فتنه بزرگ در انملک و مقاتلان غلامحسینخان
 سپهبدار اشرا و کشته کشتن جمعی از مشاهیر در این
 فتنه خطیر سنه هزار و دویست و شصت و پنج سال دویم
 جلوس هماون
یاغیگری و نا اطمینانی گروهی از
 عطاء و خوانین قبایل خنزاری و سایر طوایف کرد و
 لشکر معافل و فراع ایشان بدست نواب خانلر میرزا
 احتشام الدوله سنه هزار و دویست و شصت و پنج
 سال دویم جلوس هماون
فتنه شیخ نصر خان حکمدار
 بندر بوشهر و محاصره لشکر ابانک فارس شهر بوشهر
 و پیوستن جنک بحکم نواب بهرام میرزا معز الدوله
 رفع آن هیج در سال دویم جلوس هماون
فتنه شیخ حسینخان عم شیخ نصر خان
 در بندر بوشهر یاغیگری دولت علیته و دفع وی
 و تسکین غوغا بدست مصطفیقلینخان قراکوزلو
 سر تدبیر ز جانب نواب فیروز میرزا نصره الدوله سنه
 هزار و دویست و شصت و شش سال سویم جلوس هماون
طغیان میرزا قوام الدین طباطبائی
 بمغاوت مشایخ اعراب و استظفار بمغافل چم ملا و کل
 کلاب و تسخیر انقلاع حصین بدست سلیمان خان
 سهام الدوله و دستگیر شدن خود و برادر زاد کاش
 میرزا اسلاط محمد خان و میرزا کمال الدین خان دیران
 میرزا منصور خان بدست عباسقلینخان سر از لاریجانی
 سنه هزار و دویست و شصت و شش سال سویم
 جلوس هماون

فتنه محمد باقر خان نوی
 از متمرده خوانین الواریست کوه و دفع وی بدست عبا
 قلخان سردار لاریجانی سنه هزار و دویست و شصت
 و شش
ایلغار عساکر منصوره بدست خرس
 و ااختن احتشام و مواسی ترکان و حدود و خواشی انشهر
 سرداری نواب سلاطین میرزا احتشام السلطنه سنه
 هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس هماون
فتنه و شایسته قبا بل یوح
 و تنبیه ایشان و تنظیم بلوچستان بدست بار محمد خان طبر
 الدوله هرزی و لشکر هرات سنه هزار و دویست و شصت
 و هفت سال چهارم جلوس هماون
ند میر سیران اماموردی خان نیشابور
 و تحریک سقنایهای ایشان که قلعه حسین آباد و نورید
 جان است بدست اللهقلینخان خاکر نیشابور سنه هزار
 و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس هماون
تنبیه اهالی لاریستان فارس
 که بواسطه فراع مستحکه و مجال شاعر راه طغیان
 و خود سری میسر شدند بدست نواب فیروز میرزا
 نصره الدوله سنه هزار و دویست و شصت و هفت
 سال چهارم جلوس هماون
جنک عساکر منصور
 با قبا بل متفقه مخالفه تراکد دست کرکان و هر هفت
 حشر ترکان ببرداری جعفر قلخان میر خنجر او احمد
 سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم
 جلوس هماون
جنک نواب سلطانمیرزا

حسام السلطنه در تربت چند ربه با طوايف تركان كه ساخت و تركا زامده بودند و هزمت دادن ايشان و نيز بسياك رفتن و كشار سخت نمودن سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

لشخيز و تصرف جزيره خارك

بدست ميرزا حسن عليخان حاكم بنديرا بوشهر و فرار شيخ حسين عرب متمرقيكيا كه جزيره است سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

فتح و تخريب معاقل

و حصون صعيه لارسنان و كرميران فارس كه هزين سنگ و گچ ساخته و ساكن طاعنان انمطه بود منها قلعه سفيد مشهور و منها شهر باري كه ربع فرسخ از دروازه ان نابلای كوه بود مثل بروج غالب كه هر يك اسبي داشته بدست نواب ميرزا نصر الله سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

فتنه اشرا و خطه خوانسار

و دفع ايشان بدست نواب احمد ميرزا حاكم انجا

ند مير اشرا لرستان

و قتل نصير خان جوگي رئيس ايشان بدست نواب خانلر ميرزا احتشام الدوله سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

تلبيه متمرقين كرمسيران فارس

و قتل حاجي ابوالحسن اهرمي رئيس طاعن ايشان و تخريب قلاع صعيه ثلاثه بلوك اهر كه يكي در جلگه و دو در كوه است و هلكه افغ قلاع ديگر كه در بلوك جوم و بيد شهر افتاده و در تصرف اشرا بود بدست ميرزا محمد عليخان ناظم الملك و نواب ميرزا نصر الله الدوله

هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

فتح قلعه سنگن

و قلعه سيران در بلوچستان سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

لشخيز و فتح قلعه فورك

كه از معاقل حصينه خراسان و سه قلعه بود توانست و استخلاص انجا از دست محمد رفيع خان فورك و فرار مشارالين بهرمان و شفاعت سعيد محمد خان سردار حاكم هرات و عفو او در بابالت نواب سلطان ميرزا حسام السلطنه سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

لشخيز قلعه كرنك و طاقان

از قلاع رزيه خراسان و طاعن اهالي در بابالت نواب سلطان ميرزا حسام السلطنه سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال پنجم جلوس همايون

جنگ محمد رحيمخان حاكم بجنور

با تركان و شكست دادن و كشار كردن سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال ششم جلوس همايون

تلبيه و دفع نظاول

و شرارت طوايف كاكاوند و خالد و ندي لرستان بدست نواب بلدم ميرزا در بابالت نواب خانلر ميرزا احتشام الدوله سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال ششم جلوس همايون

تخريب قلعه حصينه

علي محمد خان فريدني از متمرقين و طغان در حكومت چراغ عليخان سراج الملك سنه هزار و دويست و شصت و هشت سال ششم جلوس همايون

جنگ فرسباب خان ترك

با تركان در تاريخ مذكور

جنگ پزدان و پرديخان

برادر سناخان بلخاني زعفرانلود و كرت با تركان در غيبتا بلخاني في التاريخ

فتح و تصرف قلعه مكران

و كچه از صعاب قلاع و در زمان دويست هزار ابل افتاده و تا كنون كسي كه با بخاقشون برده و سوق عنكر كرت نباشد نشان نمي دهند و اطاعت دين محمد خان مقدمه عطاء بلوچ في التاريخ

مخاربه افواج فاهره

با جماعت با تبه در ولايت نيريز فتح و استيصال ايشان زمان حكومت مؤيد الدوله در فارس سنه هزار و دويست و شصت و نه

جنگ لشكر ظهير بيگر

كه ساخلمورد بودند با محمد امين خان ملك خوززم كه بهر مرد لشكر كشيده و دعوي تصرف و نفاد حكم و مطالبه خراجي باسم زكوة ازاها لي ميگردد و شكستن وي بروج فاحش سنه هزار و دويست و شصت و نه سال ششم جلوس همايون

جنگ قشون نصر بن نمون

مأمور ساخلمورد در يكه تيزي مرد وقت رفتن انجا با سواره قزلباشي در بابالت حسام السلطنه سنه هزار و دويست و هفتاد

دفع محمد عليخان بخنياري

هفت تنك كه بشارت و قطع طريق مشهور در يكه از قلاع صعيه منظر بود با تقيت بسياك ساخير

زاده ابراهيم ميرزا نايب الحكومه لرستان و سواره بخنياري و با جلاز و فوج لرستان و التجاء او بخني حاجي شيخ جعفر مجتهد عليه الرحمه سنه هزار و دويست و هفتاد

مخاربات لشكر قيامت

بيگمري اميرزاده ابوالقاسم خان و نصر الله خان نصر الملك سرتيب فواج كليبا بكاني امير نوما در بندر عباس با شيخ عبدالرحمن از مشايخ اعراب صيد ثوبي بيگرامام مسقط و شكستهاي فاحش داد تا آنكه از توب و توبخانه و لوازم استحكام و جهازات و جمعيت و حفر خندق همچي فرنگي نكنداشته بودند و فتح و تصرف بندر عباس عنوة و انقاد ايشان از يد متمرقين و طغان در هشتم جمادى الثانيه سنه هزار و دويست و هفتاد سال هفتم جلوس همايون

فتح و لشخيز قلعه كهير

كه از قلاع صعيه كرمسيران كومان است و خراج از تصرف تصرف طاعنان و باغبان كه بهواي بندر عباس راه خود سري گرفته بودند بدست رضا عليخان عرب و اما مقبلخان كه با فوج عرب و كرفان از جانب سردار محمد حسنخان حاكم اتملك مأمور بودند سنه هزار و دويست و هفتاد

جنگ حاجي خان بيك

وقد رة الله فاما بعد پزدان و پرديخان برادر سناخان بلخاني با جماعت متحالفه منفقتركان كه بهر بعضي از قزلباشي بلوك قوشخانه ناخنه بودند سنه هزار و دويست و هفتاد سال هفتم جلوس همايون

مدافعه شاهزاده محمد يوسف قبا

متحف واحد و در جام با تراکه که بقصد ترکا زامده بودند در فرما نقرائی نواب فریدون میرزا سنه هزار و دویست هفتاد سال هفتم جلوس هماپون	جنگ محمد حسنخان سردار حکمران بزم و کرمان با قبایل غارتگر بلوچ که بقصد ناخن و ناواج رعایای سیستان مده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد سال هشتم جلوس هماپون
فتح کلان و دستگیر کامل کلان و فرار جعفر آقای کلانی که براه نفاق میرفت بدست نواب فریدون میرزا فرما نقره او خراسان سنه هزار و دویست و هفتاد سال هفتم جلوس هماپون	تنبیه طوایف سک و ندر لرستان در حکومت نواب خاندان میرزا احتشام الدوله سنه هزار و دویست و هفتاد سال هشتم جلوس هماپون
سوق عسکر بر سر عمود تراکه انک نشین و جنگ ایشان با امیرخان سرکرده قورین سیکو و جواردخان سرکرده شقاق که مقدمه و طلاق بودند و شکست خوردن ترکان و توقف اردو در عشق آباد و فرار جمیع قبایل و ایماقات تراکه انک و تنبیه کافران سقانات و مغافل ایشان که سی ش فلعب بوده و تخریق تمام اردو و اسباب اثاث ایشان سرداری نواب حاج سلیمان میرزا شلمع الدوله سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس هماپون	جنگ محمد حسنخان سردار حاکم کرمان با کل محمدخان بلوچ باغی متمرکز قلعه ابرندجان و فتح انجا و قتال و تفریق گروه مار در سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس هماپون
فتح قلعه درز و فرار محمد علیخان بخاری چهارلنگ از جمله باغیا و اشترار مشهور بدست ابرهیم میرزا امیرزاده سنه هزار و دویست و هفتاد و یک	جنگ حسنخان سبزواری از جانب فرما نقره ای خراسان بالشکراوزیک و تراب سرخر که از جانب خان جنوق مده بودند شکست خوردن انجاعت سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس هماپون
جنگ عساکر منصور که مستحقین کلان بودند با جعفر آقای کلانی مختار علی سبیل الثعلب سابق که بعد از فتح کلان بخوار و کرخه بود و در این موقع با جماعت فرابابی حمل بر کلان کرده بوده است و هزیمت مشارالیه و قتل برادرش سرداری میرزا ابرهیمخان سنه هزار و دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس هماپون	جنگها و محاربات عساکر منصوره بالشکراوزیک در تهر خسر که محمد امین خان خوار و شاه مأمور کرفش سرخر کرده بود در فرما نقره ای نواب فریدون میرزا در نارنج مند کوز
	محاربات عظمی و هزیمت جمیع ردوی خوار زمشا و قتل مشارالیه با جمعی کثیر از مسنونان و بنی امام و محرمها و خواص و غیرهم و حق سرخوار زمشاه که در این جنگ برده و او در شد سرورش صفهائی سرورده است افسر خوار زمشاکر سو یکپون با سرش آمدن این مبارک ایوان در سلخ جادوی اثاثیه سنه هزار و

محاربه لشکر منصور در بلوچستان با محمد شاه خان بی بی پیرش نادرشاه خان بی که بقصد محکمه سب سنظها را باغی شده بودند سرداری امام علیخان سر تیب و تنبیه اقلعه تنبیه ان و دستگیر ساختن مشارالیه و محکومت سپهبد بکرمان سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون	دویست و هفتاد و یک سال هشتم جلوس هماپون
محاربه لشکر منصور سرداری ساغان و پاشا خان در غوربان با افغانه هرات که برای قتل ساغان ایلخانی مزبور مأمور شده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد و دو	تنبیه عباسخان یاغی ز پراهی با سنظها از قلعه زپراه من اعمال فارس که وصل ایشان گاه است و فرار او با اتباع و تنبیه قلعه و محکومت سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون
سوق عسکر بر سر مملکت هرات سرداری حکمدار خراسان نواب سلطان محمد میرزا حسام السلطنه و جنگ قشون ظفر عمون در کنار قلعه زندجان سرداری ساغان ایلخانی و سرکردگی صفر علیخان شاهسون بالشکرافغان سرداری سردار احمد خان قلعه کاهی و شاهزاده محمد زانی سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون	جنگ میر علیخان امیر فابن با افغانه که بناواج و ناخن قایمات از مملکت عمره خراسان مده بودند و هزیمت و قتل و اسیر انجاعت سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون
محاصره غوریان و تسلیم شدن سردار محمدخان و فتح غوریان سنه هزار و دویست و هفتاد و دو	جنگ سواره مجبور دی و هزیمت و دستگیری و بیعت و بیعت و کتلان بجزایر حفر قلیخان ایلخانی حکمران استرآباد با باغی که که باغی بودند و لغت و مانع جمعی از ترکان که عزیمت مند گذاری این دولت داشته اند شده بودند سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون
جنگ قشون ظفر عمون سرداری ساغان ایلخانی و پاشا خان مکری در طاهرات در چمن سنگ سفید با افغانه سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون	جنگ جعفر قلیخان ایلخانی حکمران استرآباد بالشکراوزیک که قصد تخطی از حد و در نظا و و چپاول داشتند سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس هماپون
استرداد و عمارت توی که یکی از عهد شاه مرچومر برده و دیگری با نواب	

خیزه میرزا بظهور الدوله واکذا کرده بایرانی که از دست
بیرقدار نیشابوری گرفته شده بود

از عجاج و استخراج شاهزاده

محمد یوسف صاحب خروج هرات و شاهزاده محسن در
خارجی غلامخان و پیر محمد خان و حبس ایشان دوازدهوی
دولتی بحکم سردار اعظم ایران و فرمانگذار خراسان نواب
سلطان مراد میرزا احسان السلطنه سنه هزار و دویست
و هفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

مخاربه لشکر منصور

با گروه جمشید و فرزندان وی و برداری برابست الله
قلخان جمشیدی برادر عبداللہ خان که از هرات فرار
میکردند سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال
نهم جلوس همایون

فتح قلاع حصینہ

لاش و فرام و اسفراز از قلاع هرات بدست رحمت الله
خان و امیر علمخان فابنی سردار علمخان سپستان
سنه هزار و دویست و هفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

فتح هرات در روز شنبه

بدست و پیغمبر صفی الظفر و تترق سررتیب عیسی خان و
عبدالله خان جمشید و بیگلربیگی و فتح الله خان فخر
کوهی و رعیت ساغان ایلخان محمدت سالار اعظم
لشکر ایران نواب حسا السلطنه سنه هزار و دویست
و هفتاد و دو سال نهم جلوس همایون

ورود عساکر منصوره

دور کاب نواب حسا السلطنه بهرات در یوم جمعه
غزوه و بیع الاول و خواندن خطبه و ضرب سکه باسم
اعلیٰ حضرت ظل اللهی دام سلطانه سنه هزار و دویست

و هفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

جنگ لشکر منصور

بیرداری حسین خان سررتیب شاهسون که حامل
خلع و روجه از طهران بهرات بود در نواحی جام با جمعی
سواره سرخس و قریاب و لخال سنه هزار و دویست
هفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

مخاربه عساکر راجه

از هرات با تراکه و فریب دادن اتفاقا کفرین اسراء و موافقا
ببشار که میرزا سنه هزار و دویست و هفتاد و سه
سال نهم جلوس همایون

جنگها و مخاریات دولت علیا ایران

با دولت بهمنه انگلیس و ورود فارس و سواحل خلیج
بیرداری میرزا محمدخان سپهسالار اعظم و مهرعلینا
شیخا الملک که از عشر اول جمادی الاول سنه هزار
و دویست و هفتاد و سه سال نهم جلوس همایون

مخاربه و نند میراشرار تراکه

سرخس و قریاب که جمعیت کثیری بغیر ناخست نواحی
نیشابور آمده بودند و قشون ظفر بنون مأمور حراست
سرحدا نهاد استکنه بسیاری اکت و بقیة السیف
فرار نمودند سنه هزار و دویست و هفتاد و سه سال
نهم جلوس همایون

جنگ حنینان قریاباق

با ترکان قریابین خواف و غوزیان و بعضی نواحی
دیگر خراسان سنه هزار و دویست و هفتاد و سه
سال نهم جلوس همایون

جنگ عساکر منصور

بیرداری و بجای ایلخان نایب الحکوم میرزا در جعفر قلینا

که بحد و بد بجز در حمله کرده بودند و شکن ایشان
و بشمار آمدن بکصد نفر مقبول از انجاعت بخند و
هرت بقیة السیف بدست فرستادگان جعفر قلینان
حکمران استرآباد سنه هزار و دویست و هفتاد و پنج
سال نهم جلوس همایون

جنگ جعفر قلینان ایلخان

بیکر بیکی استرآباد با اشراشرا کاتبه و او به جعفریای
ترکان و نند میرایشان کامل سنه هزار و دویست و هفتاد
و چهار سال نهم جلوس همایون

ند میر تراکه خال سرخس و مرو

که مصد رستارث بودند در سر فرسخی مر سنه هزار
و دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

سوق عساکر میر تراکه سرخس و مرو

که باغی و خود سر شده بودند و اجتماع ایشان در مرو
و محض حبس و محاصره لشکر منصور ایشانرا آمدند
و با اکثر امان خواستن و این شدن سنه هزار و
دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

مصادره لشکر دولت ابدایت

با دو گروه از تراکه ضلالت پر و تکه و فاری قلعه که
بقصد ناخست حد و می آمده اند و مخدول و منفق
شدن ایشان بدست محمد رحیمخان سنه هزار و
دویست و هفتاد و چهار سال نهم جلوس همایون

نصاف سواره و سپاده عساکر منصور

در چشم بیک با گروهی از ترکان که بقصد ناخست
بعضی زحد و خراسان می آمدند و محاربه و شکست
دادن انخا ذیل سنه هزار و دویست و هفتاد و چهار
سال نهم جلوس همایون

جنگ شد بد با ترکانهای غارتگر

تنبیه نند میر تراکه طرثنی و الامنا
که در خواستی ابات شرقیه مصد رستارث بودند
بدست نواب حمزه میرزا حشمت الدوله سنه هزار و
دویست و هفتاد و شش سال نهم جلوس همایون

ند میر و تنبیه تراکه داز

از جانب نواب ملک را حکمدار مازندران و استرآباد
و نغاب ایشان ناقلق که بجموعه طوائف برکان آت
سنه هزار و دویست و هفتاد و هفت سال چهارم
جلوس همایون

جنگ عساکر منصور

با قبایل ترکان بیرداری نواب حمزه میرزا حشمت الدوله
حکمدار خراسان و مستشاری قوام الدوله و وزیر
انسانان در ظاهر قلعه شهر قدیم مرو و موسوم بقبله
محمد نیازخان و شکست و فرار کافر قبایل طغانت
ترکان از داخل مرو که سفناق و محکم خود قرار داد
بودند با عیال و اطفال سنه هزار و دویست و هفتاد
و هفت سال چهارم جلوس همایون

شورش اهالی عربستان

برضیا الملک والده مؤلف رحمه الله در این شورش
واضطراب و اغتشاش و انقلاب خوزستان بند
مؤلف خود که نایب لایاله انتملک بود مدت چهار
ماه در قلعه سلاسل محض داشت و از طول مدت

مخاصره بنهات عشرت میگذرانند

ستخبر قلعه بل اتن

وند مهر طایفه سالوز در تاریخ مذکور

مخاربه قشون حاضر خراسان

بایترکان مرد و شکست یافتن از اینجاعت نشوند
مهر زمان محمد قوام الدوله وزیر خراسان و مخالفت وی
بانواب حمزه مهر زاحشته الدوله حکمران و سرداران
سامان در تاریخ مذکور و در این جنگ قرب سهراب
از افواج ایرانی مابین قتل و استعصام مار کردید

مخاربه سواره حاضر مشهد مقدس

و قوچانی و بخوردی و دره جزی سرداری جزی
قلینان ایلخانی شاد و از جانب حسام السلطنه
ترکان عشق آبادی و اخالی که در یکطرفه قلعه اناو
پورت گرفته و ایل ناو را قطع میخواستند نمود و خود
زراعت کرد و نسیب کامل و بفرق جمع ایشان سنه
هزار و دویست و هفتاد و هشت سال پانزدهم
جلوس هاپون

قتل و بفرق هزار نفر

سواره نکه ترکان مروی که سرداری مان سعید
و محمد شیخ از قزاقانهای قلعه سرخ بناخت گد
املا بودند و نواب سلطان مراد مهر زاحشته السلطنه
با استعداد مالی و روحانی نسبت سرخس سردار
با جمعی سواره شصت فرسنگ ایلغار کرده در آخر
خالک زاوه بر سر ترکانان رسید و جنگی سخت در
پوست نامام هزار فابین کشتار و اسارت قسیم شد
الا خود طاعین مذکور بر سنه هزار و دویست
و هفتاد و هشت سال پانزدهم جلوس هاپون

جنگ در باطماهی

بایترکان که نیز محمد شیخ آورده بود و شکست و نجات
ایشان الی بیخ فرسنگ و قتل سردار ترکان محمد شیخ
ما سه برادر زاده اش و بعضی از رؤساء سرداری
محمد و لیخان سردار قشون خراسان سنه هزار و
دویست و هفتاد و هشت سال پانزدهم جلوس هاپون

ستخبر قلعه انکوران در کرمان

وند مهر باغبان اینجا مورثت مهر سعید خان رود
باری و کرفتن چهار توپ و آوردن آنها از قلعه
مربوره بطهران در وزارت محمد اسماعیل خان و کبار
الملک سنه هزار و دویست و هفتاد و هشت سال
پانزدهم جلوس هاپون

مخاربه با تراکم

سرداری محمد ناصر خان ظهیر الدوله حکمران
استرآباد سنه هزار و دویست و هفتاد و هشت سال
شانزدهم جلوس هاپون

تنبیه طایفه دیگر ترکان

بلدست چند رقیبان حاکم بخورد سنه هزار و دویست
و هفتاد و نه سال شانزدهم جلوس هاپون

نیل میر امیر خسیب خان ایلخانی

زعفرانلو شیخ الدوله اشترار ترکان راسته هزار
و دویست و هفتاد و نه سال شانزدهم جلوس هاپون

مخاربه و نند میر تراکم سالور

و ساروق بلدست مظفر الدوله سنه هزار و دویست
و هشتاد سال هفدهم جلوس هاپون

تنبیه و نند میر طایفه

شر پسکوند لرستان بلدست امیر زاده صام گلد

سیر عباد الدوله سنه هزار و دویست و هشتاد سال
هفدهم جلوس هاپون

قتال و قتل ترکان

سرداری محمد علیخان بیکر بیکی استرآباد و عباس
قلینان سردار بلخیانی سنه هزار و دویست و هشتاد
سال هفدهم جلوس هاپون

قتال و قتل اشترار ترکان

سرداری جعفر قلینان امیر تومان سنه هزار و دویست
و هشتاد سال هفدهم جلوس هاپون

جنگ بلوچ و ستخبر

و تجرب قلعه ابرافشان از قلاع مستحکم بلوچستان
بدست بر همینخان سرهنگ بلوچ سنه هزار و دویست
و هشتاد و یک سال هفدهم جلوس هاپون

تسلیم و انقیاد ترکانهای ککلان

و بیوت از سطون عسکر بکه سرداری مهر زاحشته
خان سپهسالار افغانی بهر ایشان سوق میشد
و خود پیچاه و شش نفر از رؤسای ایشان نزد سپهسالار
مشارالهدی در چمن کاپوش که محل توقف دارد و بود
الترک اطاعت و تعهد رعیتی و خدمت و اداء نیاز
خراج مع بقایای چندین ساله و در آنچه از رعیت ایشان
سیرقت و تاراج برده اند سنه هزار و دویست و هشتاد
و یک سال هفدهم جلوس هاپون

جنگ سنگر غائی

که از مغافل صعب و سقنا فهای محکم است و کشتار
ظایفه غائی سرداری چند رقیبان ایلخانی سها
الدوله و سلیمانخان افشار و مصطفی قلینان خراکو
نور حبیبت الله خان تنکابنی و صفیر علیخان سردار

شاهسون اینانلو سنه هزار و دویست و هشتاد و
یک سال هفدهم جلوس هاپون

تنبیه طوایف دیگر

از طاعینان و باغبان بدست مراد بیکر از سرداران
دولت روزافزون فی التاريخ المذكور

جنگ سپهسالار اعظم

با قیابل همون که سرداری سیر محمد شیخ و غیر ایشان
مخال باخر خراسان املا بودند سنه هزار و دویست
و هشتاد و یک سال هفدهم جلوس هاپون

جنگ سردارانیکه

از اردوی بزرگ مهر زاحشته خان فاجار سپهسالار اعظم
مأمور شده بودند با طوایف طاعینان ترک و تسلیم
شدن اشترار قزاقی و تجرب مدد سترانک و مدد سترانک
کش تپه که معقل و محکم باغبانهای ترک نشین بودند
سنه هزار و دویست و هشتاد و یک سال هفدهم
جلوس هاپون

جنگ با سواره غارتگر ترکان مرو

که بعضی از قزاقان زاناخند بودند سرداری عبد
الباقی خان و غیره شدن باضد نفر ترکان در رود
هرات سنه هزار و دویست و هشتاد و دو سال
نوزدهم جلوس هاپون

جنگ سواره شاهسون و اینانلو

و خراسانی بایترکانهای قراباب و نند میر ایشان و
سایر اشترار انسامان سنه هزار و دویست و هشتاد
و دو سال نوزدهم جلوس هاپون

تفریق هزار و هشتاد سوار

از تراکم مرو و ساروق که بفرمانخت سرحدات

خراسان آمده بودند و از اسعد دستپا منصور
ساخوی بخند و غور اطلاع بهم رسانیدند ناچار
راه فرار اختیار کردند سنه هزار و دویست و هشتاد
و دو سال نوزدهم جلوس هاپون

تفریق چهار هزار ترکمان

برایست نوزدهم ترکمان ترکمان بقصد ناخست و ناز
دوره جزمده بودند و از عده و عده فستون ساخوی
مطلع کردند بی نسل مرام راه رجعت گرفتند سنه
دویست و هشتاد و دو سال نوزدهم جلوس هاپون

تنبیه یاغیها و اشراصفیات

اورامان کردستان بدست امان الله خان والی کردستان
سنه هزار و دویست و هشتاد و سه سال بیستم
جلوس هاپون

جنگ و تفریق و تنبیه

ترکانهای رونه و مهنه و ایچ قلع و اطراف آن و تفریق
محکمها و معافان ایشان ببرداری حسبنجان شهاب
الملك شاهپسگون سنه هزار و دویست و هشتاد
سه سال بیستم جلوس هاپون

جنگ الله یار خان سرتیپ ره جرن

بازگشته نکه مروی سنه هزار و دویست و هشتاد و
سه سال بیستم جلوس هاپون

جنگ نواب والا کومرث میرزا

ملک دارای با ایشان منتهی که موسوم میرزا و تبعید
و طاری خود را در میان ترکانهای طایفه جعفری
پنجبر بقلم آورده بود در آن قلع و همدن کلونه نواب
والا شدن شخص ایشان مذکور و هر یک جمع تبعه
و پیروان وی سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار

سال بیست و یکم جلوس هاپون

جنگ و قتل عام طوایف طاغیه

کوکران و بیوت بسوق عسکر جریده ببرداری سها
الدوله حیدر قلیخان ایلخانی و سایر سردارهای
مشهور حاضر رکاب در سفر اول مشهد مقدس که از
انجمنه امیر حسبنجان شیخ الدوله ایلخانی زعفرانلو
و کلب حسبنجان امین نظام و حسبنقلخان سر کرده
سواره مخصوص و صف علیخان سرتیپ و زین العابدین
خان سرتیپ و سبحانقلخان و شهبازخان دو برابر
سهام الدوله و غیره که معاضه بر سر قبال ترکمان
های طاغی باغی مشارالیهم ریختند و آوردن اسیری
بسیار و روس پیشمار بمنزل کاشی دار سنه هزار و
دویست و هشتاد و چهار سال بیست یکم جلوس هاپون

غلبه فستون ظفر نمون

برای اهل همتان بلوچ و لشکر قلع ناد علی که انهد
رود هر مند واقع است از قلاع محکم بلوچستان
سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار سال بیست
و یکم جلوس هاپون

مغاضه و محاربه بند میر

ترکانهای باغی در فاری قلع که محکم جمع طوایف
ترکان است ببرداری حیدر قلیخان ایلخانی سنه
هزار و دویست و هشتاد و پنج سال بیست و دو
جلوس هاپون

حمله و جنگ امیر حسبنجان

شیخ الدوله و حیدر قلیخان سهام الدوله در
صحرای آنک اخال نشین باطایفه نکه مروی اخال
نشین و غلبه و کشتار فاحش از ایشان سنه هزار و

دویست و هشتاد و پنج سال بیست و دویم جلوس هاپون

جنگ اورامان کردستان

و لشکر و تفریق و ایل و ایل باغی و طاغی ایلخانی در ایلک نواب
والا حاجی فرهاد میرزا معتمد الدوله ببرداری حاجی قنبر
علیخان سعد الملک و مصطفی قلیخان اعتماد السلطنه
سنه هزار و دویست و هشتاد و شش سال بیست و سه

جلوس هاپون

جنگ نواب حمزه میرزا حسنه الدوله

بازگشته نکه مروی قلع و وطن و قوشه سنه هزار
و دویست و هشتاد و شش سال بیست و سه جلوس هاپون

جنگ و تنبیه نور علی

از طایفه جعفریای ترکمان بدست سلیمانخان صاحب
حکمران استرآباد سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت
سال بیست و چهارم جلوس هاپون

تنبیه و ندم میر متمر دان بلوچستان

بدست ابراهیمخان بدستوزالعلی سردار محمد اسماعیلخان
و کمال الملک حکمران کرمان و بلوچستان سنه هزار و
دویست و هشتاد و هفت سال بیست چهارم جلوس هاپون

جنگ حیدر قلیخان ایلخانی

در سمت نکه بازگشته نکه مروی و مقبله نرنگ از ترکمان
و خیر انجمنی و زری در دوا و السلام بغداد نایب میرزا
افراد سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت سال بیست
و چهارم جلوس هاپون

جنگ حیدر قلیخان

سهام الدوله ایلخانی و سردار کل خراسان با ایشان
پیشوای ترکان نهاد روحالی حاجی و قتل شخص ایشان با
جمعی از سواره ترکمان و فرار بقبضه السیف سنه هزار و

دویست و هشتاد و هشت سال بیست و پنجم جلوس هاپون

جنگ امیر سعد خان سرحد

بأسر افغان بلوچ که جمعیته همزده بود و در از طغی
و خود سری میزد و دستگیر شدن او و قتل یکصد و پنجاه
نفر از منابغش سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت
سال بیست و پنجم جلوس هاپون

جنگ ابوالحسنخان

ولد امیر حسبنجان شیخ الدوله با ترکانهای غانکر که
بناخت بزبان و ایل و دامه بودند و دستگیر کردن غرض
مرا در خان سردار زابا هجده نفر از همراهان و سپاه
شدن ایشان بدست شیخ الدوله سنه هزار و دویست
و هشتاد و هشت سال بیست و پنجم جلوس هاپون

جنگ با ترکانهای طاعی

که هزار و هشتصد نفر سواره و پیاده بودند و در حوالی
سرخس نمودار شده عازم ناخست و ناز ایلخانی در بودند
سهام الدوله ایلخانی بجم نواب حسام السلطنه و قتل و
تفریق و اسیر ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و
سه سال بیست و پنجم جلوس هاپون

جنگ با ترکمان که دو هزار سوار بودند

در اطراف قلع و قاپکان و شکستن آنها بجمه سوارها
ترشیزی و پیاده جوانی و اهل قلع و اسیر شدن جمعی
از ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت سال
بیست و پنجم جلوس هاپون

جنگ نواب سلطان مراد میرزا

حسام السلطنه با قوجه سردار ترکمان که نادر هزار سوار
ترکان حمله آورده بود و قتل سردار و اسیر شدن یکصد
نفر و اسیر انجاعت و هزیمت باغی سنه هزار و دویست

وهشادونه سال بیست و ششم جلوس هاپون

جنگ نواب سلطان مراد میرزا

حسام السلطنه با بعضی از قبایل ترکمان که بقصد اغارت و هب و عبت خراسان بعضی از حد و ورود نموده بودند و جمله نواب مشارالیه مفاصنه بعد از بلغار و قتل و اهل لاد و قفقاز اجتماعت سنه هزار و دویست و هشتاد و دو سال بیست و ششم جلوس هاپون

جنگ یار محمد خان حاکم بخجورد

با اشترانزکه و قبیله کامل از ایشان سنه هزار و دویست و هشتاد و سه سال بیست و ششم جلوس هاپون

ابلغار و جنگ سواره نردینی

بکم نواب جهانوز میرزا با سواره تراکه که قریب سیار آناخت بودند و قتل و قفر قبا اجتماعت و استرداد نفوس و اموال و مواشی سنه هزار و دویست و نود و دو سال بیست و هفتم جلوس هاپون

جنگ میر حسین خان شجاع الدوله

حاکم قوچان و الله بادخان خاک دره جزید ستور العمل حسین خان نظام الدوله شاهسون و الی خراسان با تراکه مر و سالور و ساروق و اخالی که عرغیت ناخن خراسان شدند سنه هزار و دویست و نود و یک سال بیست و هشتم جلوس هاپون

قتل خوجه قه سردار ترکمان

که با جمعیت بسیار با ختن سرحدات خراسان مدع بودند با کثیری از هم افاش و قفر قبا بقیة التیف بدست سپا منصور سنه هزار و دویست و نود و دو سال بیست و نهم جلوس هاپون

جنگ مصطفی قلیخان میر بیخ

رئیس اردوی خراسان با غاسور ننگ و ادب نفس که با گروه انبوهی ترکمان ساخت سرحدات خراسان آمدند بودند و قتل غاسور ننگ و دستگیر شدن و ادب نفس با جماعتی از فرسان نامی ترکمان سنه هزار و دویست و نود و سه سال سیام از جلوس هاپون

نذیبه یار محمد خان ایلخانی شادلو

در سرحدات بخجورد جماعت ترکمان سنه هزار و دویست و نود و سه سال سیام از جلوس هاپون

نذیبه مصطفی قلیخان میر بیخ

رئیس نظام خراسان جمعی از تراکه ساروق را که جنگا و ناراج آمدند بودند سنه هزار و دویست و نود و چهار سال سی و یکم از جلوس هاپون

محاربه اسمعیلخان سرهنک هزاره

با یکج میرزا که با سپه سوار و هشتاد پیاده جنگا آمدند و از اغنام و مواشی اهالی آن خواستی بسیاری بردند و شکست اجتماعت و استرداد اغنام و اسراء و قتل و اسر و الحجة لایق از ایشان گرفتن سنه هزار و دویست و نود و شش سال سی و سوم از جلوس هاپون

ند میر و قلع و قمع و استیصال

شیخ مذکور خان خاکر که دار و کا و بندی با اتباع و که متمر و منشأ شرارت بودند بدست نواب والاچ فرهاد میرزا در مافق و حکمران فارس سنه هزار و دویست و نود و هفت سال سی و چهارم از جلوس هاپون

ظهور قنبر شیخ عبید الله کرد

نقشبندی شیوع قتل و هب و حرق در حد و در کردن بدست تبعه و مریدن الشطان مار و در سوق اردو و ملقوز بدست و پنجه از فرزان عساکر حاضر در الحاقه

سال سی و چهارم جلوس هاپون

افتتاح خطه ساوجبلاغ

و ورود حاجی میرزا حسینخان سپهسالار اعظم و نامین مستوحشین اگر در در شانزدهم ذیحجه سنه هزار و دویست و نود و هفت سال سی و چهارم جلوس هاپون

سوق عسکر و توپخانه

و استعدادات لازم برای گرفتن شیخ و تبعه او بدست حدات و محال منکور در بدست و دویم ذیحجه سنه هزار و دویست و نود و هفت سال سی و چهارم جلوس هاپون

فرار و هزیمت شیخ قادر

با معدودی از تبعه خویش به وجهی که مسکن شیخ و در خاک عثمانی است فی الشاربخ

نصفیه صفحات ساوجبلاغ

و ادومی واحد و از کافر اشرا و طغیان در سلخ ذیحجه سنه هزار و دویست و نود و هفت سال سی و چهارم جلوس هاپون

محاربه عزیر الله خان شاهسون

ملقب بشارم الملك با عشره منکوز از قبایل طاعنه اگر که حمزه آقا رئیس و مقدم ایشان بودند و قتل اجتماعت و فرار حمزه آقا با خواص همراهان از اشرا بخاک عثمانی سنه هزار و دویست و نود و هشت سال سی و پنجم از جلوس هاپون

استخلاص و اطلاق اسراء شعبه

که در دست عشا بر اگر طاعنه بودند فی الشاربخ

تخریب قلعه بغلین

و عمارت جدید بنای حمزه آقا که سفنق و محکم طاعنه بود بدست عسکر ظفر بگری فی الشاربخ

قتل حمزه آقا بلیاس منکور مذکور

طهران و قشون دار السلطنه فرین جمعی نصر الله خان نصر الملك میر تومان و سایر افواج منصوره سپرداری توک حمزه میرزا خشمه الدوله اوک و حاج میرزا حسینخان سپهسالار با نایب سمک انجاعت و کشار سخت و مقنله عظیم از طوائف طاعنه اگر ادشار الهم که از انجمل امون دو هزار نفر از باغبان در حد و مر اعز و نواب طاعنه تو و قنک کرد بدست مصطفی قلیخان اعتماد السلطنه رئیس نظام آذربایجان سال سی و چهارم جلوس هاپون

قتل جماعتی دیگر

قریب هشتصد نفر از جمعیتی که بقصد تخیر شهر ارومیه بجد تمام اینناد بودند در سال سی و چهارم جلوس هاپون

جنگ با اگراد بکه شیخ صدیق

بیر شیخ عبید الله سر کرده آنها بودند در سفر شیخی ارومیه قتل گروهی و فرار گروهی دیگر از ایشان در این سال سی و چهارم از جلوس هاپون

مدافعه و محاربه علیخان والی زاده

حاکم مراغه پیر فاسمخان والی در کال جلادت و غیرت با اگراد در حد و دولایت و قلم و خود و محافظه ابولایت از نطاول و چنپاول انکروه که راه در این سال سی و چهارم جلوس هاپون

هزیمت شیخ قادر پیر شیخ عبید الله

و حمزه آقا ی کرد منکور با بقعه خود از باغبان بدست شیخ در این سال سی و چهارم از جلوس هاپون

شکسته شدن شیخ عبید الله

شخصا با انبوهی عظیم از اشرا اگراد که همراه او بودند بدست عساکر منصوره در حد و ادومی و فرار وی بغلعه استخیال آقا که واقع است در دو فرسخی شهر ارومیه در این

مع سواران و حضرات عالی قان از معتبرین اقوام مشارالیه که
سرخیل اشراک را گرد بودند در سوا و جبالغ سید پیر و تمهید
حسنعلخان وزیر و ابدا منیر نظام سنه هزار و دویست
نود و هشت سال سی و پنجم جلوس همایون

حمله نواب سلطان محمد میرزا

ناصرالدوله بافتون جمعی خود بر محکم علیخان شکاک که
منهوی بودی ناک و دستچران سفتاق سخت و بد سپر
کروچی از باغبان بدبخت که بلا فلق حصین استظهار از
مموده راه طغیان و تخریب بودند

جنگ ساعدالدوله حکمران استرآباد

با قلیخان ترکمان در حوالی ای قلعه استرآباد که با گروهی
اسوه بخبرک و با عنکبری ایشاده سنه هزار و دویست
نود و نه سال سی و ششم از جلوس همایون

ندمیر طایفه احمدوند

سالکین سرحد مابین خاندان دولت عثمانی و مالک محرق
ایران که همیشه منشا شرارت و قطع طریق زوار و قوافل
و مسافین ایران بخاک عثمانی و مسافین عثمانی بخاک
ایران بودند و قتل جوانان و کشتن طایفه انقوم و تخریب
قلاع و معافل آنکروه سنه هزار و سیصد و چهار سال
چهارم جلوس همایون

اشوب حمله سنگلج طهران

و ملحقان از قتلکه میرزا استبد محمد که خدای ایجاد
محبس خود مرتکب شده بود و شورش از دحام گروهی
از شاهزادگانی جار و تیغ برپا نکه مقبول از سلاله
سلطنت بود و فضا ص کزن که خدای مشارالیه و
نسیه جماعتی از شاهزادگان که در مقام فضا ص از میرزا
شرع شریف تخطی چند بودند بنابر پنج سال هزار و

سیصد و پنجاه و هجری

حمله عساکر منصوره

با ابل بیلقی پیره داز از زکاتهای حدود کرکان و دیگر
و تیسیر انجاعت باغبه کاملادراوان حکومت نواب
وجه الله میرزا سید ملک ملقب با میرخان سردار
بنابر پنج سال هزار و سیصد و پنجم

تنبیه و سیاست اهالی ساوه

که بر علیخان حاکم خود شوریده انواع جنایت و تجریدی
از تکاب نموده بودند و رفغان فتنه عظمی بموریت
جناب جلالتاب میرزا احمدخان فاجار و در اولی ایل
امیر تومان بنابر پنج سال هزار و سیصد و شش

فتنه عظمی در سر راه آهن

از بابت تلف شدن شخصی از مسلمان که زبانشین
افتاده بود و همیور عامه مردم عوغانی بر سر علیخان که
فرنگی میناسند و کشته شدن یک نفر مسلم بکلوله
یکی از فرنگکان و خراب کردن و سوختن و شکستن جمیع
واکونها و انبیه منعلقه بشهر دوز و سیاست و تیسیر
و مصادره گروهی فراوان از عوغانیان در صفر هزار
و سیصد و شش

حمله قشون نصر ثمنون

که از آنجمله بود افواج کزاز و کمره و سیلاخورد و
سریند جمعی مصطفی خان سر تیغ خلف ابو الفتح
خان سر هتک بر قلعه شریف خان سبستانی که
بر این دولت جاودانی طغیان آورده راه خوشتر
میسپرد و شکسته شدن مشارالیه و فرار کردن
از خاک ایران و انجای جماعت افغان بجزاری عمده الاثر
العظام علی بن قحان صمصا الملک

در اشارت اجمالی بر خجالتا و تار مادته و آثار حسیه که عبارت است از اینست مستحده و عمارات متحدیه که در ظرف مدت
شاهنشاهی سلفان السلاطین قهرمان المله والطنین از سال اول جلوس همایون تا کنون که سنین اربعین شصت و یک سال بود
احداث شده است و انسا کرده چه بر سبیل ایجاد و ابداع و تاسیس وجهه بوجه تعمیر و اغادت و تجدید و ارتقا
معظمه مانند دارالخلافه ناصره در محط طهران و سرخر ناصری در خطه خراسان و شهر ناصری در مملکت سیستان
و از نسخ قضایان بزرگ مثل هرج بلوچستان و سرنگ مازندران و جاید رعینان و از جنس انشاء مدارس
و معالجات و احداث کارخانها و مدارس و احداث و اجراء قنات و طرح بناهای و ریاض و حیاض باغات
و سطح مغایر عامه و دستوره جواد معطره و بستن سدها و کشیدن شطها و چندین شاهراه قوافل و ستیارات
شوسه ساختن و اکثر شوارع شهرهای بزرگ را با فرش سنگ پرداختن و هکذا نذ هبنا ترائق و تزیینات
فایق در قیاب و بیقاع ائمه معصومین سلام الله علیهم اجمعین و سایر فرزان و مشاهد مشاهیر اکابر دین مبین
رضی الله عنهم و کذلک اینست سلطنتی و عمارات دولتی از بناهای منجیب و بناهای مرتفع و ابوانات
مشید و جواسق مقربین و قصور مشید و درویش منسرب بطرهای مخترع و هندسه مستحذات و شکا
متحذات و تراکب مستحکم که غالباً جدران مرمر و سفوف منمشق و اسطوانات مصقول داخله آنها از دست
اساتید نقاشان چرب دست و من هبنا نازک کار چنان با تکلف و پر صنعت برانده است که مشاهده اش
عقول را بر تیره مینازد و افهام را خیره میندازد و امامت و اصلاعات و تجدید و تعمیرات که حسب حکم در میان
سلاطین سلف و آثار سابقین از ملوک و غیرهم در این چهل سال بعمل آمده از حد احصاء و نطاق استفضای این
است و نگارنده در این باب سابع بعضی از آنها را که اهمیت عظمی داشته برنگاشته است و اگر چه این عنوان هفتم
مخصوص شمارش آثاری است که بفرمان واجب الادغان این پادشاه پادشاه نشان بظهور آمده ولیا حیانا از جلال
انار و عظام پادکارهای رعایای این دولت ابدایت که در مدت سلطنت سنین اربعین شصت و یک برپا ساختن و
بر وجهیکه شایان شرف و شان تواید بود پرداخته باشند هم در فایده خواهد آورد خواه در فایده این پادشاه
بریا کرده باشند و خواه در خاک پادشاهان دیگر خلاصه سخن آنکه اینچنین شهر بار عادل و حسنه و باذل در این
چهل سال در راه آبادانی و رفیع و برائی مبذول فرموده است بدون هیچ شبهه و ارتباب در خطه خواستار
در بنای و در تحت تمدن بران کتاب تکلم و لوکان بعضی از بعضی ظاهر اینک بتعداد و سبیل اجمال حوض و

اشغال نمایم

از جلال ایل ایلدیه مؤسسه و شرافت اشار	انهاد در قضا عیال اشارت دلیضیح خواهد نمود
مقدس ترین شاهنشاه به پهل در مدت سلطنت	یک نایب قبه مبارکه مشهد عسکریین
اینچهل سال که بتواریخ ایند با انبیا بعضی از	مملوات الله و مسالعه علیهم السلام که از وجوه طبی و

اموال حلال خاصه شریفه ظاهران بقدره مطهر و کند
مقدس را که بر عظمتی کمال اشماله ارد بخشهای
طلار کرفتن فرموده اند و صد هزار بار شرف این
فلز گریه افزوده اند

و دیگر نند هب یوان مبارک حضرت علی
بن موسی الرضا علیه السلام است که در سخن جدید
ناصری واقع گردید

و دیگر نند هب یوانان مشهد مقدس
کاظمین صلوات الله علیهما است که فاضل خستها طار
کنید عسکرتین ادرای مقام محمود بکار بردن فرمود

و دیگر انار شریفه و اضافات و تصرفات زید
الوصفی است که در روضه و رواق و صحن و حجره و
مغاهد و موافق و ملحقات و منضات مشهد اسعد
حضرت سید الخافضین ابی عبد الله الحسین روحی و
ارواح العالمین فداه و مزار ساطع الانوار حضرت ابی
الفضل العباس علیه السلام بمباشرت و سرکاری شیخ
عبد الحسین مجتهد علی الله مقامه پر داخل شده

و دیگر نند هب یوان مطهر حضرت سید
بن موسی بن جعفر است در قم سلام الله علیهم

و دیگر تمام درجهای مقدسه روضه رضویه زاده
الله شرفا و غیره است که جمیع مضاربع و عضادات آنها
با صفحات نفی خالص پوشیده و پرده اخبر و در نهایت
اهمیت و امتیاز تبارکاری میرزا فضل الله خان وزیر
نظام دارای منصب تولیت امور ان اسنان فرشته
پاسبان ساخته شده است

و دیگر نند هب کنید شریف و قبه منیف قرار قاهر
الانوار حضرت معصومه زاده واجب التکریم سید بانو

الفاسم عبد العظیم علیه الصلوة والسلام است که در
خستها ظاهران را بطرای مباح خالص کرفتن فرمود
و اینجند مت بزرگ بدستاری و پامردی پدیدر مؤلف ترا
شد امتد که از بکارتان بزکواران عمر این پادشاه
نابروز کاران پانده و دوران سلطنتش همی فرخنده باد
و دیگر از عیون انار و غیر مبانی اعلی حضرت اقدس
صاحبقرانی فخر شمس الغار است که بر طبقات چند
بعضها فوق بعض فرخنده و از داخله و ظاهر با انواع
تکلفات و تزیینات از اسنر شده است بمانند سر
ترکیب و طرح و تشکیل این اثر جلیل و فرابای نالارها
و مجالس و کاخها و مناظر آن در میان این سلاطین
سلف بران اثری نشان نداده اند و این اساس جدید
و جوسق جاوید با شمام دوستعلیخان معبر الممالک
انظام الدوله سرانجام یافت

و دیگر عمارت فرج اباد است که اندرون هاپون و
بارگاه قدس و سرای الفت و انس و مضرب سرداق
عفت و مهبط مستوران خید رعصمت میباشد
و این عمارت بعنایت کفی کفاهه الدوران افامحمد ابراهیم
خان امین السلطان اسکن الله فی عرف الجنان خست
و بهر گونه نائقات و تزیینات که در صحن خیال
جنس انش پاره بران می نگیند و اسنر و پر داخل شده
و مشارالیه انعم الله بر ضوانه علیه تمام این نبیاشکفت
و اثر بزرگ را بکج و آجر سخت و سفید بر آورد حتی در
تخت جلد ان و جوف هیچ اساسی نماند از خست خلم
و پانیم بچند بکار برده اند همانا زان رای حصن
فکر و حصان عقل و علو خیالات خویش را مظهر
مخجل است که این بنیان را این چنین مرصوص و هب

کونانقان و استحکام مخصوص آراست از این عشر
اول سلطنت عمارتی بود مخصوص معروف بخوابگاه
مرکب از دست پورت تختانی و قوفانی و حرمانه و نالار
های ایند و پلهای مرمر عیزه که جمله توسط والد مؤلف
ساخته و متجاوز از هفتاد هزار تومان در آن صرف
خرج شده بود درجهن بنیاء همین عمارت فرج اباد چون با
نقشه و هندسه ان موافق نمیند حکم تجزیه شد زما
منند بجزمت بسیار و خرج کزاف یا عدم و انهدام ان
پروا خست چه بجذی محکم بود که درجهن هدم مجبور
بصرف بارون گردیدند

و دیگر باغ عشرت آباد است که بر ظاهر در اختلاف
در سمت شمال شهر جنب شاهراه شهبانان واقع گردید
و از باغات دیوانی مابین نکارستان و قصر فاجار
افزاده و در داخله این باغ عمارات بلج و ایند رفیع
و کاخهای وسیع و گوشکهای منبع که شایسته شان
شاهنشاهان بزرگ همت است ساخته و فرخنده شده
و شرف غرس نهال اشجار این بوستان مینوشان
خود همین مقدس شاهانه شده است اصل احداث
و تاسیس انشاء این باغ دیار او اشجار ابد است بند
نکارنده شده چنانکه در ضمن اشعار کتبه دیوار
قصر انجا از منظومات مقرب الخافان میرزا محمد حسین
اردب منخلص بفرغی اشعار شده میگوید شاخ نشا
کی کشت نارنج غر غر حسرو کی حسرو انشاندی
شاخ امید واری سعی صنیع دولت امر خدیو اعظم
بجشیده این بنارا آذر اسناری در انی شهرها نشا
البه چنانکه شفاها شنیده شد از شخص فقط قصد
ملیح و اشعاره بظلم نارنج و بعد از عرضه داشتن اشعار
و ایحان نارنج مامور گردید پس اگر فاده نبت بمقام

و ایند سفح جنوبی آن است که امر در زمینان جمیع
جواسق و قصور سلطنتی که جمله بر این نکارخانه
چین ساخته شده انبفام بحسن موقع و صفها هوا
و کثرت روح و غرارت مپاه و چندین مرتبت دیگر
اختصاص یافته و اصل این اساس و والد مؤلف حرم
خارج علیخان اعناد السلطنه ماضی علیه الرحمه در
نارنج بکفاز و در دست و سفکت و نه از هجرت مطا
سال ششم از جلوس هاپون بر حسب حکم جهات مطاع
برپا نمود اما از انحال ناخال که غالباً در تحت مرتبت
و نظرسیده مؤلف است چندان ملحقات و منضات
از هر قبیل بر این اثر اصیل افزوده شده که بنیاء
تخصیصش در جنب مکان و بیوقی آنها تحت اشعاع
افزاده است

و دیگر گوشک مشهور رضا حبه ان است که
در قبه سنیاروان افزاده و چون پیر از قرن اول
سلطنت جاوید تشبیه با فخر و موهبت عظمای

استادی وی نارسا افتاده معذور بوده است

و دیگر باغ گلشن است که در میدان عتیق اردکان

الخلافت برود و جانب بجهت افتاده و این میدان در پیش از زمان مجتمع فضول حوالی و کناسات اهالی میبود و چون شعاع توجه خاطر خضر خورشید تابش بتبدیل ان کیفیت و تکمیل ان مقام فریاد خالی یافت که پیش از نهنگاه عمومی و جای تماشای بیکانه و عمومی است

سبحان الله در خیال کن کردن کاخچنان کرد چنین و در این سنه ۳۲ اگر مخانه بسیار نماز در این باغ ساخته

و دیگر باغ شاه است که در میان محط میدان مستند

مسابقه است و ای واقع گردیده جای این اثر عامرین با بر بصورت فلک در حلقه بود از سبز و کپا نه عین در او می نمود و نه اثری و الا ان از نظر اینچ و اشجار و ریاحین و از هزار و جداول و انهار و قواکه و آثار و ان اشمال بر مجسمه مقدسه ها بونی کونی از هشت جزو است و از روضه رضوان عضوی این باغ شش سنگ اب جاری و اردو و مجاورت آنها سند فواره در جداول و در باغچران در فواران است و نیز باغ وحش محضری در طرف جنوب اینچندین کوشک عالی و اینده معتبر در این باغ ساخته شده

و دیگر باغ طغرل است که در سطح زمین شهری

پشروی مزایا شیخ بزرگوار محمد بن علی بن بابویه صدق علیه الرحمه واقع شده چون بر چکه بر سر تربت طغرل بیک اول سلجوقی است از اینده عتیق بود و در چنین موقع مخصوص حفظ ان لازم می نمود بعد از مرگت اصلاح ان این باغ بر حسب امر اعلی احداث و احیا کرد و بنام ان پادشاه مرحوم موسوم گشت

و دیگر وضو فیه روزه است که در مسافت مابین اینده

دوشان تپه و کوهستان مشرق شمالی شهر میان پارک در نهایت تراخت و طراوت و خرمی و شادابی واقع گردیده فنان مخصوصی دارد که بجهت بونی رحمة الله خان صاری اسلاخ فرموده است این قصر نیز مثل غالب کوشکها و اینده و بسایرین و ریاض مغلفه است اینده بدینکارنده مفوض است

و دیگر قصر باقوت است مشتمل بر اساسهای حصین

بر نقش خورنق مشحون بر آتاشای تهن و قریب است بر که در مرکز کاه سرخ حصار دیر کاری و مباشرت معتمد السلطان میرزا محمد خان کرسی پیشخدمت خاصه حضور مهر ظهور افتاد شده و احداث گردیده و این قصر مرکب است از دو قسمت قسمتی مشهور بکوشک بیرونی که بطرف عمارت پهلوانی و ترکی در نهایت است ساخته شده قسمت دیگر مخانه و اینده و درونی که در صدد رعاز اولی است مشرق ان بنا گردیده و در ان از دو دست پورث مسکون دارد و اینده سلاطین صیقل شیبه افتاده و باغ انجا بر وضع پارک است بعد از کاروانسرا و حمامها و قلعه رعیتی و غیره و زیاده از هشتاد هزار تومان نا این ایام صرف ان مقام گردیده

و دیگر اینده قشلاق جاجرود است که غالباً در

مواسم رحله الشتاء مستقر موبک مسکون میباشد بیاید است که در جاجرود و عمارت است بکعبه که اصل بنایش از خاقان مغفور فتحعلیشاه بود و در دوران سلطنت شاه مرحوم محمد شاه قازی بهمان حالت اصلاح گشت در اوایل این نوبت همایون سلطنت روز افزون والا مؤلف تعبیری در وضع ان

داد و دیگر عمارت جدید معماری معمار باشی عماد بر اینچنان که حالا و نیز نظام است در بیست سال قبل ساخته شد که از بیرونی و اندرونی و حمامهای متعدده و هر یک از رجال دولت عمارت جداگانه و مقام مخصوص دارند و هم اینچنان باغ بسیار معتبر یکی در جنب عمارت و دیگر در کنار رودخانه احداث شده است

و دیگر عمارت پهلوانی است که هر ساله

در اوایل موسم رحله الصیف مہبط ذات ملکوتی صفای میباشد

و دیگر اساس و عمارت مشهور بدربار اعظم است که

بدست عماد رحمتخان ناچار علاء الدوله امیر نظام انعام یافت و انجام گرفت و بر مجالس بدیع معنوی و مخافت وسیع منظوم میباشد و این محوطه باقیها من المنازل مجتمع وزراء نظام و امر نظام است هر روز محافل از بام ناشای خاصه خواص میگردد غالب رؤساء و ائمه دولتی با اعضاء و اجراء در اینجا حاضر میشوند و بوظایف و تکالیف اداره خاصه خویش اشتغال میجویند و ککل مقام معلوم

و دیگر باب همایون است و مقابل ان که نهایت

با تکلف و پرکارپرداخته و هم با هتمام و اقدام مرحوم امیر نظام افزاینده شده است

و دیگر باغ سلطنت با دجله شمشیر ان است که مشتمل

میشود بر آثار بارعد و آثار دیگر از عمارت کلاه فرنگی و برج خوابگاه و سرای سراری و بیوانات جواری و غیره عرض عقبی زخار و فوارات فیاض و جداول سرشار و قطعات متجاوران عام باصول استجار مشتمل و بناات زبان و محضرت پشیمان کافوز و کوش و تربت طبیب و نسیم علیل و میناه منشعب از نسیم و سلسیل و این باد کار و

آبادانی و اساس مرحوم جاودانی پس از قصر قدیم بنا و در زمان ایجاد و بنیاد گردید چه قصر قدیم قصر پهلوان شمشیر ان اگر چند از هر جهت در نهایت امتیاز است علی الخصوص از باب چشم اندازی چون در دامنه کوه البرز افتاده شمالش بعلت ارتفاع کوه مزبور مسدود و منسوخ میباشد لهذا همواره مرکز خاطر خضر شاهنشاه زینا و زمین و قهرمان الماء والطین این بود که در شمشیر ان عمارت ملوکانه احداث کرد که جهات چهارگانه اش فراخ و باز و در صفا و دلگشایی از سایر عمارت پهلوانی ممتاز باشد پس همین جلگه نزدیک و نیز در ستم آباد برای این بنیان و بنیاد اختیار و انتخاب فساد و والد نکارنده را در احیاء و غرس و عمارت و تاسیس این اثر تجلیل مساعی جمیل است و نامش و مراتب هماش در کتابه کلاه فرنگی با تاریخ اثنا عشر منظوم و مرعوم گردیده و سال بیکبار و بسپند بیخ همی در این باغ که دارای عمارت عالی مشهور است و برای ملتزمین رکاب مبارک هم خارج باغ منزکاهان دارد بحکم اعلیحضرت شهبازی مالاری باقیهاست شود در طرف جنوب عمارت اندرونی متصل به برج همایونی احداث شد و این باغ دور شده فنان مخصوص دارد و محیطش یکم از خشت پنجه افزاینده شده نزدیک بکفر سنگت

و دیگر اطاق موزه است که محفظه اشیا عتیقه و

مختار ان اطلاق تقسیم میباشد از قبیل اجمار کرمی و کوههای بدیم و اسلحه خضر و اوای بی نظیر و بدایع صنایع و ودایع طبایع و آثار خطاطین و مورث سلاطین و عجایب عالم و مسکوکات ام و غیر ذلک از نوادار استیا که امتهات طبایع و افکار از تولید اخوات انها عقیق است و مقومان عقول و اوهام از تعبیر تن هر کدام در سب

حزب مقیم همانا کلبه اشپناه کران بها از هر قبل که در این
اساس کردون کرپاس مینارک است از کتب و جواهرات و
نقاسی دیگر اگر بقوم شود متجاوز از چهل کرد و تومان این
خواهد بود

و دیگر تکیه دولت است که بهیچکلی مستحدث و شکل
بلخ پر اخذ شده و از غره سال عرب که حساب تاریخ
هجری بران نهاده اند هر ساله داده روز موسم این مقنا
کریمت که رجال دولت بیروال بر حسب حکم شاهنشاهی
اسلام پناه ارواحنا فله طبقات طاقان از ابالوان
زجاجات و جزغهای بلورین و فون نوادر اشپناه و
امنعشمن بر راسته بشعار شریفه نشیخ و مناسک
مولان اهل البیت علیهم السلام با از خامی غام افلام
واهنام مینمایند این تکیه شکلا مسند پر است مثل
سر مرتبه و اگر سر دیبه ماهم بحساب بد چهار طبقه
بود تمام بناه ان از آجر سفید شده در اوقات تفریح
روی بنم دایره های سفید از که از چوبی است با پرده و
چادر سپوشانند و سطح داخله تکیه یکجا کاشی معرق
و زیاده از بنیت هزار نفر در صحن و طبات و اینان
میکنند و تختها بکشد و پنجاه هزار تومان مخارج بنای
این مکان شریف و مقام منیف شده است

و دیگر باب عالی است که در مشهدای خنایان شمس
الغاره روسوی مشرق و مشتمل بر هر روی تفریح
طرف پر اخذ شده و سطوح چهار بدن و سقفان
نما اینک سنگ فزک است و در محاذات این عتبه
غالبهین ایام که مؤلف بتبلیض مسودات مشغول
از نوسیدانی پرداختند و در دو سمت شرقی و شمالی
حجرات عالی ساختند و این میدان زیاده از صد بیان

صفای شرف و در در که ها و حجراتی که اطراف ارد
صنف زرکها و نقاشان جا گرفته اند و در وسطان
حوضی است مد و باب دائم جاری و از چهار سمت
باغچه گلکاری و قمر عصر ایجاد و در سنه موزیکای
حساب مقرر مشغول نواختن و اندوه برداختن می باشد

و دیگر خیابانهای داخله دار الخلافه است که چهار
خطان شکل مربع اینک مبارک در میدان گرفته
و مربع دیگر بهزاران بار از ان بزرگتر خود شهر طهران
قدیم را خاطر کرده است و از این هشت خط مزبور خیابان
های دیگر برده و مجموع دروازه های دروازه کانه دار
الخلافه ناصر و کشیده شده است و خطوط خیابانها
مستحدث دیگر نیز که از ضلال محلات اخراج شده بنا
اینها تضاد و میکند و نقاط میناید و بر دو کرانه
غالب این شوارع بیشتر هر جا عین اشجار شده و
حضرها کرده است انگاه خط خیابان را از دو
دروازه جنوبی و شمالی بیرون برده اند از سمت جنوب
بقصبه مشهد عبدالعظیم علیه التحیه و التکریم
بر کشیده اند و از سمت شمال بجمع نقاط متر که
عبادت است از عمارات دولتی و افسر در سطح جبل
البرز و سهل الکای شمیران بکن رسانیده اند از نظر
اینهمه راه اشجار و میناه و لطف هوا و فطر صفا
و شمیم گلها و در بجاها و نسیم باغها و بسنانهای
را حنان منبسط و تر و مانع مینارند که خود رهنورد
و بنا بایان کردی که بنیت نه هکت بوسنان و باغ می بخشید
و سایر غام این خطوط خیابانات بیرونی و درونی
بدست مهندسان چابک و قیمان چالاک بر این
مقابر عامه مالک اروا پاشوسه شده است هر جا

علاوه بر در و کالسه مکرر در بعضی از خیابانها
داخل چراغ کا زویرق نیز ایجاد شده است و تخصص
و تصفیه خیابانهای شهر هر ساله تقریباً هشت
تومان نقد و جنس از جناب دولت جاوید اکتساب
علا احسان میشود

علاوه بر در و کالسه مکرر در بعضی از خیابانها
داخل چراغ کا زویرق نیز ایجاد شده است و تخصص
و تصفیه خیابانهای شهر هر ساله تقریباً هشت
تومان نقد و جنس از جناب دولت جاوید اکتساب
علا احسان میشود

و دیگر میدان توپخانه مبارک است که در شمال
ارک مبارک بنا نهادت و سعف و عظمت و اهمیت مشتمل
بر دو طبقه از حجرات تختایه برای نهادن نمونه توپها
سوار و فو قانته برای سکونت توپچیان حاضر رگا
بدست جناب جلالناب محمد ابراهیم خان وزیر نظام
انجام گرفت و اختتام پذیرفت

و دیگر تلکرافخانه مبارک است که در ضلع مابین
شرق و شمال فلعه ارک مبارک و از سمت شمال مشرق
بمیدان توپخانه واقع شده فی الواقع بنا نسبت بسپا
محکم و در زمین بطراز عمارات مغرب زمین و این اینک
با کافه ملحقان عهد و منضمانت زنده بدست جلال
مآب علیه قلیخان وزیر علوم و تلکرافخانه مبارک
مختوم گردید

و دیگر مدرسه دارالفنون است که در ضلال قهر
ذیل چون رشتند ذکر تواریخ برخی از آثار این شهر بار
با این اثر بزرگوار فرارسد شطری انداز احوال آن
نضاعیف سطر چند بر خواهیم نکاشت

و دیگر توسعه و تزیین صحن مبارک حضرت شاه
زاده عبدالعظیم بن عبدالله بن علی الشهدا بدین
الامیر حسین زید بن الامام ابی محمد المحسن کسب
علیه و علی ابائ سلام الله و اضافه اینک عالی و
حجرات حوائی و ضرفات مبلع در ابواب و دروب و

سایر ملحقات این اسنان معلی است که بمساعی متکو
و خدمان مآجور حجت مکان حاج علیخان والدمیر
بعل آمد تقبل الله تعالی خدمه و خلد سلطانه و در
و اما مدرس و صحن جدید و تزیین و تکمیل صحن
و عمارت رواق مطهر و اینک کاری ان و ساختن و
برافراختن دو فاذنه رفیع بدیع از دست دو امین
السلطان ماضی و ثانی بظهور رسیده است چنان
که من بعد نیز اشاره میشود

و دیگر عمارات و باغ نجف آباد است واقع در جهت
مابین مشرق و جنوب دار الخلافه این مبانی اگر چه
دوران محمد شاه ثانی مانده و در اندولت بدست طنج
میرزا آقاسی احداث شده است ولی در این عهد ابد
مهد بدست مرحوم امین السلطان ماضی طاب تر
چندان صورت آبادانی پذیرفته و زواید و اضافات
بر اصل باغ و عمارات افزوده است که کوی مؤلفی
شده و اساسی از سر انشاء کرده و حقا که این
رعناء و غرقهای غرا که از باغ رضوان و قصر غندان
حکایت میکنند در جمله آثار این عصر ابد سپری
مثل نظر افشاده است

و دیگر شهر خراسان است در مملکت خراسان
که از عظام آثار این پادشاه پادشاه نشان میشود
و بنا بر بنیاد ان اشارت خواهیم کرد

و دیگر بلده فخر بلوچستان است که در پنج و شش
میسور بر ساحل رودخانه مشتمل بر باغات و اسواق و
حمامات و اینک عالی و کلاه و رنگهای ممتاز خسته
و معماری اسناد عباس پر اخذ شده و فزون از
بیش هزار تومان صرف این اثر جاویدان بر آفتاب

سنا محمد میرزا ناصرالدوله در فرائضهای کرمان و بلوچستان گردید است و هم مابین نرماشیر و بمبئی که من القدیهم از کسوت آبادانی عاری و عور بود تا کون چهار قلعه معتبر و چندین رسته قنات حسب الامر ایجاد شده است

و دیگر شهر دار الخلافه ناصر است با بلخچه از خندق و خاکریز و دروازهها و غیره که هر دره قنات غیر ناریخ ناسپس این یادگار علی ترا اللبالی و انهار محضه از تخریبان برخوردارند و بنا کار گذاشت

و دیگر اصفهان در عصر فاجار و نکارستان و دولت آباد و کله زار اگر چه این باغات در دولتیه پیش از شاه شده اما در عهد هاپون متجاوز از سی صد هزار تومان در تعمیر وضع و اصفاف انبیا آنها مصروف افتاده است

و دیگر احداث باغ و عمارت با فناء باد است از قرآ غارری که در سمت غربی طهران واقع شده

و دیگر باغ و عمارت اول استبراست که در طرف شرقی قصر صاحبقرانیه افتاده

و چون بعضی از آثار عالیه انام بر دیم و نغظتیا بنفدیم آنها اقدام کردیم اینک بقصد کتبته مصابق این عنوان سابع از خطیرترین پیردازیم و ضمن اقوال باغ آغاز و با انجام برخی از آن امور مؤسسه مذکوره و منافی مقدسه مشهوره و این معین سازیم

بنیاد و ناسپس فراع در اهاک و وزید و ساسانها و مظان ترکازی طوائف ترکان و مسکون و داسر ساختن آنها و یکاشتن مستخفطن از تقنیکی و غیره سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سا

چهارم قری از جلوس هاپون

عمارت و تجدید قلعه اردک جدید دار الخلافه طهران که اصلا از عهد زندیه است بمعماری عبدالخان مغاری باشی سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم قری از جلوس هاپون

سنه سید سید سید بند دار السلطنه قزوین در ناریخ مذکور

اجراء نفرتی بزرگ که از رودخانه کرج نادار الخلافه طهران حفر کرده و از بالای باغ نکارستان وارد شهر میگردد سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم از جلوس هاپون

تجیر و سنگین کردن مغایر نافذ و شوارع عمارت شهر دار السلطنه بترتیب و ایاالت نواب جنم میرزا حشمت الدوله در ناریخ مزبور

تعمیر ابنیه دیوانی اصفهان سال مسافرت موبک هاپونی با اصفهان که ناریخ مذکور است

اجراء عاب قلعه زنه کیند و حسین آباد در راه بزرگه دزدگاه بود بدست نایب الحکومیه بزرگ شجاعینا سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال چهارم جلوس هاپون

مرمت عمارت دیوانی بروجرد با باغ شاه در سفر اصفهان که ناریخ مذکور است

تجدید قلعه خواصه نفس در سراسر استان آباد در این ناریخ مذکور

ولایت بند کرکان هر دو بدست محمد و لیکام بیگربکی استرآباد ناریخ سابق

تسویه و تصفیه شوارع و مغایر دار الخلافه

ناریخ مذکور

شوسه کردن کوچهای اردک مبارکه برای حرکت کالسکه بناریخ قبل

بنیاد انباری بسیار بزرگ در ناریخ قلعه بزرگ ناریخ سابق

بنای سزای امیر نظام میرزا تقیخان انابک اعظم در دار الخلافه مشتمل بر مسجد وسی مشجره که بزرگ انابکبه موسوم گردید در ناریخ مذکور

احداث قراوتخانهجات در شهرهای بزرگ ناریخ مذکور

توسعه و تمهید باغ داود تبرکه سابق بنام ارتقا مشهور بود و مرحوم میرزا آقاخان نوری صد اعظم به اسم پسرش میرزا اودخان موسوم ساخت و اشاء عمار کرده و بزرگ معنای از ناریخ مزبور

شروع با ایجاد واحداث چایخانهجات و باخانجات در تمام مالک محروسه ایران سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال چهارم جلوس هاپون

بستن بند کاریل شش در حکومت نواب خانلر میرزا احتشام الدوله و بستن سد مهرهاشم این دو اثر عظیم انامش در سنه هزار و دویست و شصت و هفت سال پنجم جلوس هاپون

مرمت ابنیه دیوانی شهر بزرگ بدست محمد حسنخان سردار خاک بزرگ و کرمان در سنه هزار و دویست و شصت و هفت از هجرت سال پنجم از جلوس هاپون

احداث مدرسه در کلبسپای تبریز برای اطفال از امر ایجاد ناریخ مزبور

بنیاد رسنه بازار میرزا تقیخان امیر نظام ششمین کلاه در زمان و کشت و وفات در دار الخلافه طهران بناریخ

مزبور

ساختن قراوتخانههای مستحکم برای ششمین مستخفطن خابری و قوافل در معابر بزرگه دست کرکان و استرآباد در این ناریخ مذکور

انشاء و بنیاد عمارت حکومتی و مغایر مخصوصان در لرستان و منع خانه نزول سنه هزار و دویست و شصت و هشت از هجرت سال پنجم جلوس هاپون

احداث و ایجاد قلعهجات بجهت اسباب قوافل و عاب از نزول ناخاک بروجرد بناریخ مزبور

ناسپس ناریخ قلعه در شهر شراز که مشتملست بر قاره خانه بسیار عالی بناریخ مزبور

اجراء رودخانه کرخ و حوضه بستان سدی سد بد بناریخ مذکور

بنیاد سفارتخانه ملکی دولتی در دارالستاده اسلامبول برای اقامت و سکونت وزراء مختار و سفرا کبار در سنه هزار و دویست و شصت و هشت سال پنجم از جلوس هاپون و بعد از ایجاد و بنیاد سفارتخانه بزرگ این عمارت قوس و نوحانه شده است و سفارتخانه بزرگ ایرانی زادریای تحت عثمانی تقریباً بیست سال قبل از ناریخ نالیفان کتاب جناب جناب حاج میرزا حسنخان قزوینی که بصدارت عظمی بزرگ نایل شد بنا اهمیت عمده بنیاد نهاد و ناسپس نمود و دولت دصتر این اثر جلیل مبلغی خطیر منحل گردید

انشاء واحداث مدرسه دارالفنون و افتتاح باب تعلیم و تعلم فنون جدید بزرگ شروع در ناسپس و بنیاد این اثر اعلی که مطلع خورشید تمدن و منبع هر کوی ترقی است در سال سابق شد که سنه هزار و دویست

شصت و هفتاد و هجرت سال چهارم از جلوس هاپون	تعمیر قلعه ابراهیم و حصار آباد در شاهزاده هاپون
ولی تمام و انجامش در این سال بوقوع پیوست و در همین	مریضی قلخان در بارخ مذکور
سال بر حسب مشیت شاهانه معلوم ماه از او روپا	احداث دورشته فئات دریم و نه مائش در بارخ
در رسیدند و روز یکشنبه پنجم ماه ربیع الاول بکشد	مذکور
نفر از انبیا ملوک و اولاد امراء عظام و ذراری نجباء ملکت	کشیدن باره و حفرت خندق و ساختن شهر خواجه
که برای نذر و تحصیل انتخاب شده بودند در صحبت	دورقصبه عنایت آباد و مینامی که هر دو در سردر ترکا
میرزا محمد علیخان و وزیر امور دول خارج بحضور مهر	افتاده اند بارخ مزبور
ظهور مشرف شدند و بعد رستم مبارکه آمده بالین	احداث قلعه محکم در دور و در حنظل آباد از دهات
و السعادة دار الفنون افتتاح یافت و رسوم و ادب	پشتکوه بارخ مزبور
تشریفات و تشویقات کاملاً بعمل آمد و از بارخ مزبور	هرمت عمارات دیوانی که مانده شاه خاصه عمارت
علوم جدید و انکشافات نافعه که در مالک فرنگ از	ایشن بارخ مزبور
چند ما نیز حجت بسیار و مشقت بسیار بظهور رسید	احداث فنائی کافی تمام شهر که زمان در حوالی آن
بود در ملک محروسه ایران شروع بروج و انتشار نمود	شهر در رشته هزار و دویست و شصت و هشتاد و هجرت
و اسامی رؤس فزون و علوم مکه در این باد کار بزرگ	سال پنجم از جلوس هاپون
مختصیل و تکمیل میشود در باب ترقیات روحانیه و انبیا	اصافه انبیه بدیع سلطنتی در دار الخلافه بر
معنویه ذکر خواهد کرد بد بارخ انام مدرسین شهر	عمارات سابق مینا عتیق حرمخانه و مسکن مخصوص
و دویست و شصت و هشت سال پنجم جلوس هاپون	مرحومه مهملد علیا و توسیع دیوانخانه معروف بکلیت
احداث پانزده باب چاپخانه در خط جاپاری	از طرف مشرق فی التاریخ
ملکت فارس بمباشرت نواب میروز میرزا نصر الله	انشاء واحداث مرصخانه و بیمارستان در دار
در بارخ مذکور	الخلافه طهران در رشته هزار و دویست و شصت و
احداث ریاطات در عرض راه در حوالی حره آباد	هشتاد و هجرت سال پنجم از جلوس هاپون
در بارخ مزبور	بناء و انشاء اسباجد بد توخانه مبارکه در جنب
احداث قراولخانه از اصفهان الی مقصودیک	اسباجد بد در دار الخلافه بارخ مزبور
دوره فارس و هم از اصفهان الی کاشان بارخ مزبور	هرمت و عمارت انبیه دولتی که در خارج شهر
اجراء بنای در شهر خرم آباد و در وقوع تنگی آب از مردم	طهران افتاده اند مثل کار سنان و کاله زار و قصر
انملک در رشته هزار و دویست و شصت و هشتاد و هجرت	فاجاز در بارخ مزبور
سال پنجم از جلوس هاپون	احداث و انشاء عمارت سلطانی در قصبه و در

شهران که اشارت شد در بارخ مزبور	انحطه مخوفه در زمانی که خلیفه مرعش بن عمر
ساختن درسته بازاری مشتمل بر چندین باب	فرستاده بود و بکثرت جبهه تر متر شریفه از سبصد
دکان در قصبه مذکور بارخ مذکور	تومان نفدانعاما با افتخار خلیفه مذکور و هزار خرد
تجدید بروج آن در بند و قراولخانه مزبور	غله بطوانیه ترا که مردی هم نکرده بارخ مذکور
و غیره بمباشرت عباس قلخان سپهر سبکی که با هزار	ساختن سبزه میدان دار الخلافه طهران و لغزاج
سوار و هزار پیاده و دو عقرا و توپ رفته انجام داد و به	از نهایت کفایت بکمال نظافت سنه هزار و دویست
انام رسانید در رشته هزار و دویست و شصت و هشتاد	شصت و نه از هجرت سال ششم از جلوس هاپون
سال پنجم جلوس هاپون	مکشوف باد که این میدان را با این جهت سبزه میدان
بنیاد چاپخانه در سناری و اشرف سنه هزار و	گشته اند که در زمان سلطنت ذی القدر انگاه قاجار بر پا
دویست و شصت و نه از هجرت سال ششم از جلوس هاپون	ندارد ترقیات و سبزی آلات اهالی دار الخلافه و فضل
بناء برج جدید محکم با نهایت عظمت در اثر بیست	بهار این محوطه را که با حوالی و خواصی بمنزل دشتی
میرزا فرج الله خان اجودان توخانه بارخ مذکور	بود عرض انواع سبزهها میکامشند و از عهد دولت
شروع در ابداع عمارات و انبیه و باغ و دستان	شاه مرحوم محمد شاه غازی ناهمین سال مزبور فایوق
در سنه هزار و دویست و شصت و نه سال ششم	که مقصود از این بناست میکردند در وسط این
جلوس هاپون	میان بود و کسب بسیار است از قبیل جگرک بز و گاه فرس
ایجاد و انشاء جمع التصانیع که مشتمل است بر صنایع	و غلظت و امثالهم مشابه با نهایی که با سبزهها در انجا
شقی از قبیل ایلت سازی و زرد و زری برای ملبوس	افزایشه امنعه نالا بوق خود را میفره خند بعد از مرغ
نظام و بریدن و دوختن البش قشون و عملیه سار	فر و شهاب و در این زمان در این موضع بکب می پر خند
عمل چینی که زر کشی و زرد و زری مخصوص منازعی است	الغرض این مکان که فعلاً منتهی است با نایان علی شاکت
و نقاشیهای بسیار اعلی و نفیس سازی و فداره	و مجتمع هر گونه فضول و آزار بود در بارخ مزبور بد
کری و غیر ذلک از اعمال و صناعات و پیشتهای	پدرم ساختن و از هر پیدی پر خند شد مجد که امر
متعلقه بر بیت لشکر و سوق عسکر و بار اصداف	نزهتگاه مردم است و چند سال اینجاد را با رمضان
دار و اقدار در دار الخلافه طهران سنه هزار و دویست	اندازی میشد و امنعه منوعه ایران و فرنگ مشابه
شصت و نه سال ششم از جلوس هاپون	اکسوز سپون در نهایت راستگی عرضه میشد و اسو
هرمت عمارات دیوانی خوی بدست اسکندر خان	که این وضع بهم خورد
سردار بارخ مزبور	تعمیر دروازه های زنجان که در هفتاد و نه با سبزه
بنیاد قلعه محکم در مرمر برای اقامت قشون ساختن	شد بود مع تعمیر عمارات مرحوم عبدالله میرزا بد

امیر اسلطان محمدالدوله حاکم انوکلیت بنا برنج مذکور
 تعمیر باره و بروج شهر کرمان بدست محمد حسنخان
 سردار حکمران بزرگ کرمان در بنا برنج مزبور
 تعمیر عمارت مبارکه سلطانی واقع در دروازه ابراهیم
 طهران بمعماری محمد تقیخان معمار باشی و اهتام حاج
 علیخان حاجب الدوله در بنا برنج مذکور این تعمیر عبارت
 است از پنجاه و نه کاره و نیکو چهل ستونی که از چوب بود
 در طرف قتل عمارت پیش روی بلاخانه افغان شاه
 که بعد ها صند و تخته نشد و حال آخرت کرده مکان
 آن را با چوب است تحت بلور که از هدایای اسکندر اول
 امپراطور روس و تمام پادشاهان و سلاطین از نقره خام بود
 در وسط این کلاه و نیکو زده شده و کوزه های نازک در
 اطراف غلام کردش اول چیده بود
 از عمارت منازعه بد البناء در دروازه ابراهیم
 الله عمارت باغ نواب امام وردی میرزا که دارالصدقه
 بود در بنا برنج مزبور احداث شد
 تعمیر ابریک و ابدیه دیوانی مشهود مقدس رضوی
 در حکومت نواب فریدون میرزا و فرزندانش خراسانی
 و سیستان در سنه هزار و دویست و هفتاد سال
 هفتم از جلوس همایون
 ساختن راه کابل الای ایچنه که باز در آن میر
 و سیستان نظر ناک بود با میرزا افغان صدر اعظم
 نوری در بنا برنج مذکور
 ساختن عمارت امام زاده لوانسان که در قریه
 باران است بنا برنج مزبور
 اهدای عسک مرمری از شاه مرحوم محمد شاه
 غازی فاجار اسکنه الله فی محبوبه الفروس منار
 الفزار بخاطر نفاری و تجاری بسیار منازکه
 مصحاب میرزا اسدالله روانه دارا کمان تم کردید
 در سنه هزار و دویست و هفتاد سال هفتم از
 جلوس همایون
 بنای اصطراب در منزل حوض سلطان از راه قم
 بحکم میرزا افغان صدر اعظم در سنه هزار و دویست
 و هفتاد و یک سال هشتم از جلوس همایون
 تعمیر عمارت دیوانی اصفهان در بنا برنج مذکور
 ثلث هفت عمارت کنند مبارک حضرت عبدالعظیم
 حسی علیه السلام که اشارت شد در بنا برنج مذکور
 تعمیر ابریک بنا برنج مذکور
 تعمیر رویش و زینهاوند بنا برنج مزبور
 ساختن اسواق شهر سلطان اباد عراق و عمار
 دیوانی ابریک بدست میرزا حسنخان نایب الحکوم عراق
 بنا برنج مزبور
 آباد کردن باغ شاه بیرون دروازه ابریک سلطان ابا
 بیاسترت نایب الحکوم مذکور بنا برنج مزبور
 تعمیر بروج و بدنه ابریک و شهر در دروازه ابریک
 الله عن کل محافه و اوقاف بنا برنج مزبور
 صنع و اهداء چهار زوج در نقره هر یک بطول
 دو ذراع و عرض یک ذراع و سرجارک بجهت اطراف
 حرم مبارک رضوی علیه السلام بنام اعلیحضرت
 اقدس همایون بیاسترت و سرکاری میرزا فضل الله
 خان وزیر نظام منوی باشی و پیشکار خراسان در
 سنه هزار و دویست و هفتاد و یک از هجرت سال
 هشتم از جلوس همایون
 تعمیر قلعه مشهدی در بنا برنج باخرز بحکم نواب

فریدون میرزا و فرزندانش خراسانی در بنا برنج
 تعمیر دیوانی اصفهان فی التاریخ
 بنای و ایجاد سد ناصری حویزه که از جلای ابریک
 عظیم کارهای این شهر را معدوم نمود با تمام فرا
 رسید در سنه هزار و دویست و هفتاد و یک از
 هجرت سال هشتم از جلوس همایون و بعد ها مکرر
 و اصلاح شد و مخصوصا والد مؤلف در عهد و الیک
 عربستان و لرستان از تعمیر کامل نمود و مع ذلك فعلا
 خراب است
 هجرت و تعمیر ابدیه مبارکه دولتی در ابریک
 از تجدید حجرات میدان توپخانه قدیم و احداث انبار
 فرشته مبارکه و طاقها سازی و کوشه ها را جمعاً
 بنا برنج مزبور
 احداث باغ ناصریه در سمت دروازه ابریک شهر
 دارا کمان کرمان بدست محمد حسنخان سردار حاکم
 انوکلیت در بنا برنج مذکور
 تعمیر دیوار حصار بوشهر که بیست دریا است در
 بنا برنج مزبور
 بنای دیوار باستانی در نهبند است حکام در مقابل چهار
 برج بند بوشهر که دار الحکوم است بنا برنج مزبور
 تعمیر قلعه جزیره خارک بنا برنج مزبور
 تجدید بلور و خانه فرزند او زن که از خاک کروس
 گذرد و سر حد از باجیان و عراق است در کال است حکام
 و نظایب همام بنا برنج مزبور
 احداث حوض بزرگ در صحن مبارک حضرت رضا
 علیه السلام بدست میرزا فضل الله خان وزیر نظام در
 کال اهتام بنا برنج مزبور
 ساختن بلور در سنه بنا برنج مزبور
 تعمیر عمارت فرزند جریب صفهان بدست چراغ علیخان
 نایب الحکوم اصفهان در سنه هزار و دویست و هفتاد
 و یک از هجرت سال هشتم از جلوس همایون
 بسطین سد بلور کربل در فارس که از بناهای عضد
 الدوله بدست است در سنه هزار و دویست و هفتاد و دو
 سال هم از جلوس همایون
 اراضی خاصه دیوانی واقع در سنکلیج راکه خانهای
 جناب معتمد الملک دام اجلاله و غیره انجام است و بیاع
 خان و باغ قورخانه و باغ امان الله خان استهار دار
 بجهت توسعیه مردم در ابریک طهران و اخراج ایشان
 از تنگنای ضیق مکان بر عابا انتقال فرمودند و از این
 جهت بر آبادیهای جدید چندین هزار جریب سیر کردند
 بمبانشی محمد تقیخان معمار باشی بنا برنج مذکور
 تعمیر میدان نقش جهان اصفهان بنا برنج مزبور
 تعمیر میدان توپخانه و تقاره خانه کرمانشاه بدست
 نواب امام فلی میرزا عماد الدوله بنا برنج مذکور
 تأسیس عمارت جدید بطریقی نازه و طرحی بدیع در
 جنب عمارت اندرونی سلطنتی در ابریک طهران مشهود
 بهشتاد و دو بیای طاق تخانی و فوقانی در کال شکوه
 و امپاز بدست حاجی علیخان حاجب الدوله والد مؤلف
 در سنه هزار و دویست و هفتاد و دو از هجرت سال نهم
 از جلوس همایون مقدمه احداث و منشا ایجاد این عمارت
 بدیع بنیاد آنکه بندکان اقدس همایون روزی از بالای
 برچی که در کوشه عمارت سلطنتی طرف جنوبی واقع
 شده و مشرف بمیدان توپخانه و ابریک استخوان بود و از فراز
 آن بعضی از ابدیه شهر دیده میشد در طرف سنکلیج عمارت

دیدند پنج موضع مخصوص سوال فرمودند معلوم شد
 از حسن بعلخان معتمد الممالک مرجمه است که بمبائری
 مسپور و پشاور خان بطریق فرنگی ساخته میشود پس والد
 مؤلف را که منصب حجاب دولت داشت احضار فرمودند
 و مقرب داشتند که در مدت تشریف فرمائی موبک هاپون
 بیایان چنان هماری بنامد و بانام رساند پس در نظر
 سره نادانسان این بنای عالی هم پرآورد و هم مقرب
 و او اسند شد از جمله بالاخانه بود که در سقف و جدران
 آن نماند بشافهای چینی کار کرده بودند بعد از تمام این اثر
 بزرگ که مقارن مراجعت موبک هاپونی از سیلاب بود در
 عوض آنچه دست خواستند عینای مخصوص در حق والد
 بظهور رسید نشان شمال مبارک مرحمت کردید میرزا آقا
 خان نوری صدراعظم در بیعت عرض کرد که این نشان
 مبارک خاصه صد درو شاهزادگانی بزرگ است بفرست
 داده نخواهد شد بکمال این فقره بطول انجامید بالاخره
 میدکان هاپون میرزا آقاخان را نهاد بدین مودند که اگر
 فرمان صادر نکند بموجب دستخط شمال داده خواهد شد
 میرزا آقاخان ناچار نشان شمال را برای آنکه ندیری بقدر
 امکان آن بخت نباشد سه درجه قرار داد و در جبر سوتیم
 در حق والد مؤلف اعطاء شود و میدول افتد الغرض
 این بنامه در سال ۱۲۹۶ مقارن ساختن عمارت فرج
 آباد چون با طرح و هندس آن ناموافق افتاد که علاج آن
 کردید چنانکه در سابق نیز اشارت رفت

تعمیر عمارت عالی فاپوی صفهان که معظم عمارت است
 بدست نواب حمزه میرزا حشمت الدوله بنا بر بنای مزبور
ناسیس احداث قلعه ناصر آباد در زمان نادران و
 حفر خندق و خندق فرج آباد و فرج مزبور و تجدید

خندق حسین آباد بدست نواب لطف الله میرزا و لیلان
 مملکت بنا بر بنای مزبور
بنای و انشاء قورخانه بزرگ در شهر شیراز در حکومت
 نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله بنا بر بنای مزبور
تجدید بارو کوبخانه فرزند بدست حاجی حسنعلی
 خان پیشکار اشتهر در بنای مزبور
بنای پانزده بدنه لب دربار بدست دیوشه که هشت
 بدنه از آنها در این سال بانام رسید سنه هزار و دویست
 و هفتاد و دو از هجرت سال نهم از جلوس هاپون
تعمیرات عینان مقدسان ائمه هدی علیهم السلام
 بمباشرت جناب شیخ عبدالحمید شیخ المراقب که در سبب
 فراموشی از وجود خاصه طایفه در این تصرف شهرت
 خرج شد ناسنه هزار و دویست و هفتاد و سه سال
 درم از جلوس هاپون
ناسیس و بنیاد تکیه دولتی در بناوران خلیفه
 سلطنتی در تاریخ
تعمیر اما نهاده شاه میر علی حمزه علیه السلام و عمارت
 تکیه خواجه حافظ علیه الرحمه و شاه داعی الله و ایاب
 علی کوهی در ظاهر شهر شیراز با اهتمام نواب طهاسب میرزا
 مؤید الدوله حکمران فارس در بنای مزبور
تعمیر کبک شاه چراغ و حیران و صحن این در شیراز
 بدست نواب طهاسب میرزا مؤید الدوله بنا بر بنای
 مزبور
تجدید عمارت دیوانی استرآباد در بنای مزبور و قورخانه
 در سنه مزبور
سپاس بند بنام عراق بمباشرت میرزا حسنخان
 حاکم مملکت بنا بر بنای مزبور

تعمیر عمارت دیوانی زرخان بدست چراغعلیخان حاکم در
 سال مذکور
تعمیر مسجد جامع دارالسلطنه فرزند در بنای مزبور
تعمیر کاروانسرای معروف بکاروانسرای شاه واضح در
 شهر سناری بنا بر بنای مزبور
تعمیر کامله و تجدیدان فاضله در روضه حضرت
 معصومه سلام الله علیها بدست ذوالفقارخان حاکم قم
 در سنه مزبور
تعمیر سد بلالک و خود بل مذکور و کاروانسرای انجا
 و کاروانسرای حوض سلطان و اخین حوضی بزرگ از بنای
 در ان مقام با اهتمام بدست ذوالفقارخان حاکم قم
 بنا بر بنای مزبور
بنیاد و ناسیس مینانی بزرگ و وسیع در تبریز مشتمل بر
 انبارهای عظیم و لواحق کامل در سنه هزار و دویست
 و هفتاد و چهار سال با زدهم جلوس هاپون
تعمیر عمارت دیوانی تبریز بمباشرت میرزا فضل الله
 وزیر نظام فی تاریخ
تجدید قلعه خرف آباد فیلی و باغ سروستان و غیر
 اشجار و اجراء آنها فی تاریخ
اولیت کاری حرم مطهر حضرت رضا سلام الله علیه
 بنا بر بنای مزبور
حرف عمارت دیوانی صفهان خاصه میدان نقش
 جهان و میدان چهار حوض که بعضی از آنها از سال
 سابق شروع شده بود بنا بر بنای مزبور
تعمیر و تعمیر راه چنابان مازندران بانام اهتمام و
 نهایت عنایت در سنه مزبور
بنیاد و تعمیر عمارت مقبره نواب میرزا فاسم میرزا
 و اب انباری بزرگ در آن مع لوازم صنایع از مطبخ و سایر

و بعد ثالث در سال مذکور
تجدید چارباغهای خوی و تمام عرض راه در سنه
 هزار و دویست و هفتاد و پنج از هجرت سال و از دهان
 جلوس هاپون
انشاء و ایجاد کارخانه ریشمان ریشی واقع در قریب
 قصر قاجاری تاریخی و چرخ بنار و اسباب لازم آنکه
 بمبلغ نود هزار تومان بوسیله محمودخان ناصر الممالک
 از مسکو ابتیاع شد ولی بعد از چندی که در کربلا معطل
 ماند و بیپوده افتاد پس عمارتش اول مخزن نادرکات
 حربه شد و بعد ضرابخانه واحد دولتی گردید و
 اسباب بنار و اسباب لازم ریشمان ریشی بمبلغ ده هزار
 تومان بوسیله حکیم الممالک بفرست رفت

احداث عمارت سلطانی قریه آوران که در بلوک
 پشاپویه است و از مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم فرست
 مضارده وی بدیوان اختصاص یافت و انقال گرفت
 بنا بر بنای مزبور
تعمیر عمارت والی نشین شهر سنندج در سال مذکور
بنیاد و ناسیس قلعه سرخس جدید ناصر میرزا
 نواب حمزه میرزا حشمت الدوله حکمران خراسان و اسکا
 چند هزار خانوار از ایلان داخله خراسان و این اثر
 بزرگ در این سال شروع شد و در سال آن انجام یافت
تعمیر در بطلان در روضه رضویه زاده الله شرف
 و مزینه که بدست میرزا محمد حسین فرزند عیسی علیه السلام
 منوی باشی ساخته شده بود در سنه هزار و دویست
 هفتاد و شش از هجرت سال سیزدهم از جلوس هاپون
تعمیر انبارخانه بزرگ و وسیع برای زوار شهدای
 و اب انباری بزرگ در آن مع لوازم صنایع از مطبخ و سایر

خان و غیرها بمباشرت عضد الملک مذکور در سال ۱۰۰۰
احداث بکرشته فئات در قم و رفع صنوبر و شدت
 انشاء در هم بمباشرت جهاننوزخان حاکم آن بلده
 شریف در تاریخ مذکور
بنای عمارت بزرگ در میدان اسب وانی واقع در سمت
 غربی دارالخلافه طهران در سنه مزبوره خالت بقیا
 عمارت اسب وانی بکمال احاطه عهد از بناهای خاقان
 معفور و محفل شاه بود اگر تا آلت شب همان بالاخانه خاقان
 خالی از اهتت بوده است اما میل طبیعی این پادشاه مجا
 از روح العالمین فزانه با بادانی و ناسبتان مهتر با عمار
 فضاغت نکرد و در تاریخ مزبور بکرشته عمارت تمکن
 و فوفانی در ان مقام انشاء شد و احداث کرد بد
اباد ساختن و دایر کردن اراضی شهری که با شسته
 فئات میرزا محمد حسین فراهانی دبیر الملک سپرد شد
 بنا بر مع مذکور و این بادی هم حسین باد است که باسم
 دبیر الملک باشد و در اینجا کارخانه زدی باقی هم در کمال
 اراستگی برآید
بنای و انشاء کارخانه فنک سازی هم در طهران که
 ماهی هزار قصبه فنک خان دارد یکی میسازند و بنای
 جمیع فواج فاهر از آنها سلج شود بنا بر مع مزبور
توسعه محرم مبارک حضرت سید الشهداء ارواحنا
 له الفداء باضافه هزار ذرع زمین بقبای از خانه کبا
 اطراف محرم قدیم و بنای حجران فوفانی و تخانی و تعمیر
 کنند مطهر حضرت و همچنین مرمت بقعه مبارکه
 حضرت ابوالفضل العباس صلوات الله علیه حسب
 الامر بکار می نمود شیخ عبدالحکیم در سنه هزار
 و دویست و هفتاد و هفت سال چهارم جلوس
ایجاد و اجراء اب بکرشته فئات در صحرای وستان

که با وجود سعادت ارضی قابل انجام از آن نداشت هر دو
 سال یا نزد هم از جلوس همایون و این فئات معروف
 بعلی شاه است که منبع و قضا چاهش از حوالی مشرفه
 از کل واقع در دامنه البرز میباشد
ساختن راه کپلان که مراقبت و مواظبت و انمام آن
 با محمود خان قراقرز و ناصر الملک بود در حکومت نوآ
 اردشیر میرزا رکن الدوله بنا بر مع مذکور
احداث و انشاء جبهه خانه بسیار عالی در دارالخلافه
 طهران که انمامش هم در سال یا نزد هم از جلوس همایون
 بوقوع پیوست
تعمیر قلعه قدیم شهر طهران بمباشرت میرزا موسی
 وزیر طهران هم در سال یا نزد هم از جلوس همایون
تعمیر بل ششتر که از طغیان اب خراب شده بود بد
 حاج علیخان ضیاء الملک و الد مؤلف در سال یا نزد
 از جلوس همایون
بذبح و ایجاد مناره سر حد فانیس عری در انزلی
 بدست نواب رکن الدوله حاکم کپلان در سنه یا نزد هم
 از جلوس همایون
تکمیل ساختن راه کپلان که در حکومت میرزا
 خان مجید الدوله شروع شده بود با هتمام محمود خان
 ناصر الملک مشیر حضور در سال یا نزد هم از جلوس
 همایون
نشوی و تسهیل و ساختن و هموار کردن راه پتو
 و راه شریف آباد بمشهد مقدس صنوی که هر دو
 جهت کوه کتل اسباب تعب و زوار بود بمراقبت و هتمام
 میرزا محمد حسین قرظینی عضد الملک منوکی باشی
 و این اثر با هتمام بنای حاجی مصطفی قلی نیک در بنا
 باشی صورت انجام پذیرفت در سال یا نزد هم از جلوس
 همایون
احداث دریاچه بزرگ درون دریاچه دروشان شهر
 مقارن جریان فئات جد بد آنجا که خال در وسط باغ
 وحش است در سنه هزار و دویست و هفتاد و هفتاد
 شانزدهم از جلوس همایون
بنای رباطات و حمامات و کاروانسراهای معتبر در
 کوهان بمباشرت و انمام محمد اسمعیل خان و کپل الملک
 در سنه هزار و دویست و هفتاد و هفتاد و هفتاد سال
 شانزدهم از جلوس همایون
تعمیر عمارات دیوانی سبزی میدان کپلان هم در
 سال شانزدهم از جلوس همایون
وسعت و فضاغت در عمارات سلطنتی دارالخلافه
 طهران در سنه هزار و دویست و هفتاد سال هفدهم
 از جلوس همایون
بنای بازار جدید بدیع و جامع معتبر و وسیع در کرمنا
 از محمد اسمعیل خان و کپل الملک سال هفدهم از
 جلوس همایون
ایجاد واحداث جبهه خانه دیگر معروفت بیاستبان
 بانها پناهندهت در جنب میدان مشوق هم در سال
 هفدهم از جلوس همایون
توسعه ساختن راه مازندران از البرزالی کجور و
 کلاردشت الی کرانج که سوی دو فرسنگ منسک
 میباشد بمباشرت مسیوکا سنکر خان مهندس مشا
 هر در سال هفدهم از جلوس همایون
ساختن بقعه عین علی و زین علی در اذربایجان بد
 عزیز خان سردار کل در سنه هزار و دویست و هفتاد

درب از هجرت سال هجدهم از جلوس هاپون
 حرقت بقعه بنوع محمد و شبتری علی الزحرهم بد
 غریزه آن سردار کل بنا بر مخرج مذکور
احداث ابادی نهاد در بند رطیس کرمان بمباشری محمد
 اسمعیل خان وکیل الملک هم در سنه هزار و دویست و
 هشتاد و یک سال هجدهم از جلوس هاپون
طرح و اجراء باغ مشهور بکاش و حفرو احداث در باغچه
 ما بین دو قسمت شرقی و غربی آن در بین میدان توخانه
 قدیم و از الحاقه و ابراداب فئات خاصه سرکاری در
 آن بجهت سبب آنکه از حیاض و ریاض در توخانه مبارکه
 مسکند و در آنجا بجز سبزه میدان و محلات شهر
 طهران عتیق جاری میکرد و در سطح تمام فضای این میدان
 از اطراف دریاچه مستطیل مزبوره با استثناء راه عبور
 و مرجع ریاحین و درخت نشانیها و گلکاریها بطریق
 جدید و طرحی بدیع مؤذن در سنه مزبوره که سال
 هجدهم قریب از جلوس ابد مانوس در قسمت غرب
 این باغ صندوق عدالت بود که بمنزله زنجیر عدل نوشته
 هر کس عرضی داشت بطور آزاد بخار فتنه عرضیه خود را
 در آن صندوق میآورد تا بفرستد بکباران نظر مبارک
 میکند و جواب صادر میشد و این وسیله را نظام
 احدی بسته نبود و در تاریخ تالیف در قسمت شرقی این
 باغ کرمانه بلکه کل خانه ایجاد شده است و در سنه
 تاریخ مزبوره که نوزدهم قمری التجلوس خواهد بود چون
 تشکیل میدان را در طرح بجز بزرگ در وسط و غرس
 باغ مذکور در دو قسمت آن که در تاریخ تالیف در نظر ابادی
 و شادابی مصداق دور برگ سبز تواند بود بکجا انعام یافت
 و نصب ستونهای سنگی بقاصد چهار ذرع و افامه

مجموعی در فواصل ستونها جمعاً انجام گرفت محض
 حفظ چنین ساحات نظیف لطیف از عبره و دواب انعام
 خندق سمت شرقی آن را بنا نهادند و خیابانی نازده
 بازار ساختند و دروازه از سمت شمال خارج شهر قدیم
 بان خیابان کشوندند و خیابان مزبور را که بر پشت شمس
 الغماره نیز میکنند در ناصریه نامیدند
اجراء فئات شهر هپهان بدستاری نواب سلطان
 اویس میرزا احتشام الدوله حاکم انحصار بنای مخرج مذکور
تکلیف تسویه راه کبلان بقرق و بستن بله ای عرض
 راه و تجدید جابراخانهای بنحط در سنه هزار و دویست
 و هشتاد و دو سال نوزدهم از جلوس هاپون
تسطیح و تسویه و تسهیل و ساختن و شوسه نمودن
 راه هزارچم مازندران که از مسالك صعب بود بمسالك
 مسوکه استخرخان مهندس مساوی که در سال
 نوزدهم جلوس صورت انعام پذیرفت و راه هزارچم خرف
 همان شاه راهی است که از دامنه کوه البرز تا کرانه دریا
 خزر کشیده شده و این اثر از معظمان آثار این پادشاه
 حجهه او و احفاده میباشد چون در مسافره های
 موکب مسعود مازندران و سناحت سواحل بحر خزر
 صعوبت طی طریق و اشکال قطع مسافت ما بین جبل
 و نزال واقع در مسالك و معابر انملکت را برای
 انعمین ملاحظه فرمودند و اضطرار رعایا و مسافرن
 را در وصول بدریا کنار سپردن راههای دور و
 نورد بدن بست و بلند بسپاس سخت مشهور داشتند
 عزیمت ملوکانه بر یکا شدند باینکه از دار الحلافه طبرستان
 راهی تالیف مازندران ایجاد و تسهیل و احداث
 و تسهیل فرمایند که نزد بکترین مسالك و اینم از

از هر گونه مخاوف و مخاطرات و مهالك بوده باشد پس
 خود بر حسب اختیار اهام شعار شاهنشاه عرب و عجم
 راه خطر هزارچم پیش گرفته شده حسب الامر الاعلی هر
 جا بگوهر کفی و کتل شکافی و جنیکل تراشی و سنک چینی
 و خاک تزی و پلسازی و توسع و تطریق و رفع مضیق و
 جمیع تکالیف تسطیح و تسویه و تسهیل و تصفیه اشغال
 همی رفت تا این زبرد احسن چندین هزار پاره زر و سیم
 ایجاد عظمی و صراط مستقیم که فی الحقیقه بر چندین
 بزرگ معنوی و بر چندین یادگار شکوف منطوی است و
 شعور اینسال صورت تمام و کیفیت کمال پذیرفت و
 در آنجا بیکه خواهر بر نکاشت بشرون باز دید و مشاهده
 و نمایش مشخص شاهنشاهی ظل اللهی ناباک کردید
حفر و اجراء شهر هشت بمباشری محمد فاسمخان
 والی کبلان هم در سال نوزدهم جلوس هاپون
تجدید و مرمت و تاسیس عمارت و باطمان عرض راه
 خطه دار الامان کرمان بنای مخرج مذکور
بناء و انشاء مدارس و مساجد و تعمیرات عمده در
 بلده طبس همان بنای مخرج مزبور
وهکذا در شهر رود رود و سایر صفحان عربستان
 احداث مدارس و انشاء مساجد و جوامع چند از قبلا
 دولت غریب امداد و تاریخ مسطور
حرقت و تعمیر دار الحکومه سنندج و سایر ایله
 معتبره آن بنای مخرج مزبور
تدبیر ایوان مشهور با یوان طلای ناصرری در
 صحن روضه مفید و صنوبر که باهنام میرزا محمد
 حسین فریبی عضد الملک منوچی باشی صورت انعام
 یافت در سال نوزدهم جلوس هاپون

بنای انبار در بند مشهد سر برای حفظ احوال
 و اقبال و امنه و آرد از بحر جزر و بحالک مازندران هم
 در سال نوزدهم جلوس هاپون
احیاء و تجدید باغ شاه شهید که در بلده ساوی
 واقع است بمباشری میرزا مسیح وزیر مازندران در
 سنه هزار و دویست و هشتاد و سه از هجرت سال
 بیستم از جلوس هاپون
تدبیر کنید مبارک عسکرین که خشنهای طلاق
 آنها را در ماه ذی قعدة سنه هزار و دویست و هشتاد
 سه از هجرت سال بیستم از سلطنت عظمی علیه صانعا
 فاجار پیشخدمت خاصه عضد الملک عراق عرب
 حمل داد و شماره خشنهای طلا و سایر مصالح این اثر
 بزرگوار از اینقر است خشت بیست و هفت هزار و
 هفتصد و چهل و هشت عدد کتیبه یکصد شصت
 عدد حاشیه سیصد و بیست و سه طوق کتبه مطهر
 عدد
حرقت عمارت و انبیه چشمه علی دامغان وقت
 حضرت صاحب الامر علیه السلام بدستاری میرزا
 محمدخان فاجار سپهسالار اعظم بنای مخرج مزبور
احداث و حفرو احداث در منزل میان دشت و مشهد
 مقدس در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار از
 هجرت سال بیست و یکم از جلوس هاپون
حرقت اربک شهر سبز و ارمقارن سفر اول خراسان
 وزیران مشهد مقدس بدست میرزا محمدخان فاجار
 سپهسالار در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار
 از هجرت سال بیست و یکم از جلوس هاپون
احداث و انشاء و باطن عفراتی واقع در راه مشهد

مقدس بعد از اتمام و اعتماد رباط عشق زعفرانی
 بدست مصطفی فلجان نوری در ایام حکومت سیزده
احداث بنای مهمانخانه و ایوان و پنجال و چای
 خانه در جنب رباط زعفرانی بدست نواب سلطان مراد
 میرزا احسان السلطنه در ایالت خراسان
تعمیر مسجد علی کریمی که از ابنیه غالب بنی ساسانی
 است در سنه هزار و دویست و هشتاد و چهار از هجرت
 سال بیست و یکم از جلوس هاپون
تعمیر ابنیه و آثار واقع در منزل قد مکاه از کتب
 مرتب بکاشی معرق و باغ و جدران آن و خیابان و غیره
 اشجار در تاریخ مزبور
اصلاح و تنویر جاده و طریق درین آباد و طرق از
 بنی ساسانی مشهور بدست میرزا محمد خان
 فاجار سپهسالار در سنه مذکور
تعمیر مدرسه میرزا جعفر واقع در مشهد مقدس
 رضوی و مرقد اسواق مشهد مقدس در سال مذکور
تعمیر بقعه خواجه ربیع علیه الرحمه که مکتب
 نواب فتحعلخان شهید است در تاریخ مذکور
بنیاد و تاسیس شهر جدید ناصری در مملکت بنی ساسانی
 در سال بیست و یکم از جلوس هاپون
احداث فلجان و قراولخانه های بسیار در معابر
 ترکانه های غارتگران که از آنها بیست ده هزار
 و مابله ها میگذاشتند و بنا نهادند مخصوص در محل
 موسوم به بدشت و رباط عشق و از مدتی در سال
 بیست و یکم سلطنت هنگامیکه موکب هاپون در
 منزل چهارده سنخ بود حکم فرمود بنیاد مزبور
بنیاد و تاختن از چوب در وسط حوض چشمه علی امعا

بدست حسینخان عضدالملک حاکم دامغان در
 تاریخ مزبور
اجراء قنات چند و اجپاء مواج بسیار در مملکت
 کرمان بدست باری سردار محمد اسمعیل خان نوری
 وکیل الملک حاکم کرمان و سپستان در سنه مزبور
اشاء و بنای عمارتی منازد رکال حصان و استسکا
 در باغ نظر کرمان بدست محمد اسمعیل خان نوری
 وکیل الملک در تاریخ مزبور
شروع بناسیس و بنیاد شهر جدید دارالخلافه
 ناصری که محط است از جهات اربعه و هر سمت شهر
 قدیم طهران و محاط خندق است در نهایت منازد
 عمق و عرض و خاکیز و تقضیل مقدار اضافی از
 سمت دروازه شمیران این اثر عظیم و باد کار و تخیم
 از جمله جلایل مبنای و آبادانی و تخطیطات تاسیس
 این شاهنشاه جهان پناه ابد الله است
 چون در حدود این سنون از سالهای سلطنت
 جاودانی اعلیحضرت صاحبقرانی خطه دار الخلافه
 از جهت کثرت اهالی و تراجم نفوس مجتبی رسید
 که شهر عشق طهران انهم جمعیت را از روی حقیقت
 بر نیافت و بقتل و سکونت مقدار از خلائق را
 به یکگونه نمیکشید مشیت شاهانه بران تعلق
 آفت که شهری بنام مبارک خویش در در و در شهر
 طبر عشق تخطیط فرمائید پس میرزا یوسف
 مستوفی الممالک صدراعظم و میرزا علی قزوینی
 دارالخلافه را مأمور انکارین کرد و اثر شکر و
 داشتند و جمعی از مهندسان و معماران را نیز
 برای تعیین حدود و مقدار و مصالحات و اضافات

و مواقع بفاط دروب و مدار خط خندق و انبار و نظایر
 و سایر جهات این کار بر گماشتند تا روز یکشنبه یازدهم
 شهر شعبان هجرت سال هزار و دویست و هشتاد و
 چهار از هجرت سر پرده ذات اقدس هاپون را از شهر
 بیرون زدند و جمیع رجال دولت و اعیان مملکت و
 وزراء مختار دولت خارجه همگی حاضر گردیدند سلام
 عام انعقاد یافت و بعد از خطابه خاصه مناسب
 خیال مبارک مهرون ذات اقدس هاپون بموقعی که
 اسنادان و مهندسان آن طرح خندق را در تخته بودند
 تشریف حضور را زانی داشتند با استعاده و الاوتیا
 در این امر فی بال بدیلمه استیلاء فرموده بدست
 حق پرست کنگی که از فقر ساخته شده بود بر زمین
 نشاندند و مشتی خاک بکندند و پیرا کنند حضرت
 مستطاب شرف و الا شاهنشاه زده اعظم کلان میرزا
 نایب السلطنه امیر کبیر نیز تاسی نمودند آنگاه مأمورین
 بکار شروع کردند و از این تاریخ شهر طهران بنام دار
 الخلافه ناصره موسوم گردید و در این شهر جدید
 جاوید تقریباً سه فرسنگ و نیم است و برده و از ده دروازه
 اشمالی ارد و مساحت مابین خط خندق این شهر
 جدید و خط باره شهر عشق از سمت دروازه شمیران
 بکهراب و هشتصد ذراع است و از سایر جهات بکهراب
 ذراع تمام و مرحوم میرزا محمد شاعر خلیفه مدرس در
 الفنون تاریخ شروع تخطیط این اساس محروس و اثر
 مصون محفوظ را چنین یافته و یافته است که
 طبع محرم بادل شاد از پی تاریخ گفت جاودان باغین
 باد شهر ناصری دل شاد کباب زلف است که عدلان
 را باید بر اعداد حروف مصرع اخیر افزود و حساب نمود

بنیاد و بنیاد کوشک مبارک معروف بنام اعمار
 که از عظام آثار این شهر را و امینان ازین جمیع ابنیه طهران
 بلکه ایران ظاهر مناسبت است و مشتمل بر طبقان خمس
 و این باد کار نیز کوار چنانکه در اوایل این باب که اجله
 آثار این شهر را در جمله محض تعظیم و امینان مذکور می افتاد
 اشارت شد بدست باری و دو سنجعلخان معتبر الممالک
 بسبب تصور عمارات فرنگستان طرح و تخته و پرده
 و بنای برداشته و افراخته شده است و تاریخ تاسیس
 بنیاد این اثر سعادت نهاد سنه هزار و دویست و هشتاد
 و چهار سال بیست و یکم از جلوس هاپون است
بنیان دروازه ناصری در انتهای خیابان ناصری
 تاریخ مزبور
اشاء مرزخانه و بیمارستانی عالی در داخله دار
 الخلافه طهران مابین شمال و مغرب دار الخلافه ناصره
 در تاریخ مزبور
تکمیل کلیه شوشه سازی راه هزارچه که از اجله کار
 های دولتی و آثار نیز در این چهل سال از سلطنت بی
 زوال است بواسطه ساختن دروازه سنگی که از این
 کوه و سنگ خارا مشتمل بر صورت هاپون بیرون
 آورده اند و این باد کار جاودانی روز بیست و دوم
 شهر ربیع الثانی از سال بیست و دوم سلطنت قوی
 مطابق سنه هزار و دویست و هشتاد و پنج از سنین
 هجرت بمشاهد هاپونی مشرف گردید
 ملکراده دانستند مرحوم علیقلی میرزا عضد السلطنه
 وزیر علوم در تاریخ این استواء بسبب اثر بنیل گفتند
 که جست پر عقل تاریخش زمن گفت فخری شد
 صراط المستقیم

فهرست بنیه و آثار و اثناءات و تجدید بنا که
 مخصوصاً بسبع جمل اعماد السلطنه و اوالد
 مؤلف علیاً لرحمة ظهور و رسیدن است
 نذیب قبه مبارکه حضرت عبدالعظیم حسنی سلام
 الله علیه
 و کارخانجات صناعات ریحان ریسی کاخ سازی
 طهران و شکر ریزی مازندران
 و بنیاد سبزه میدان دارالخلافه طهران واقع در سمت
 جنوبی درک مبارک
 و عمارت جدید بنیاد بهشتین اندرون هاپون
 و اضافات باغ گلستان
 و عمارت بادگیر
 و عمارت خروچی که چندین وقت محل عمارت موزه متباکه
 واقع شده بود و حالا خراب شده مکانش ضمیمه زمین
 دریاچه است
 و دریاچه مصفاای باغ گلستان
 و حمام چهار حوض اندرون
 و خیابان اول مبارک که حالا تعیین بهرسانیده
 و عمارت قصر سلطنت آباد و احداث باغ و غرس اشجار
 و عمارات قصبه بناوران
 و قصر دوستان ستر
 و کافه میرزاخانجات طهران و سایر مکانات
 و تعمیرات عظیمه و تصرفات مهمه که در عالی فابوی دار
 السلطنه اصفهان و در سایر عمارات دیوانی ممالک محروسه
 ایران شده است **انتهی**
تجدید بنا و مرمت مسجد ملک در کرمان که از ابنیه
 فاو و درین چغریک سلجوقی است بدست شاهان ملک

حاکم کرمان در سنه هزار و دویست و هشتاد و پنج سال
 بیست و دویم جلوس هاپون
 تعمیر حوض خان که آب انباری است واقع در سر راه
 خراسان از سمت کرمان هم بدست مشارالیه بنا و تعمیر
انشاء و بنیاد مدرسه حساب کامله اعلی در درواز اول
 کرمان برای نراندن حاج سید جواد مجتهد در سال
 بیست و دویم جلوس هاپون
انشاء و ناسپس عمارت جاجیر و بدست محمد ابراهیم
 خان معاری باشی وزیر نظام در سنه هزار و دویست و
 هشتاد و شش از هجرت سال بیست و بیستم از جلوس
 هاپون
 تعمیر اقلعه استرآباد در سال بیست و بیستم از
 جلوس هاپون
ساختن بل حاجی قزاق که مشتمل بر بیست و چهار
 چشمه در یکصد و بیست ذرع طول و شش ذرع و
 نیم عرض در کمال استحکام در سال بیست و بیستم از
 جلوس هاپون
پل منجیل را حسب الاشارة العلیت خارج ملایر فی
 مجتهدا علی الله مقامه بنیاد انقان بنیاد و
 بنیان کرد
ساختن راه پیره بازار رشت هم در سال بیست و
 بیتم جلوس هاپون
ساختن راه منگوده در رشت که وصل براه پیره
 بازار منگوده در حکومت امیراصلانخان مجدالدوله
 بامبالتی کران و بخارجی بسیار بنا و تعمیر
انشاء قصر ناصریه در رشت فی تاریخ
تجدید بنا کاروانسرای واقع در قریب بل فراسوکه معبر

نوار عیبات عالیات ائمه عراق عرب علیهم السلام
 بدست نواب امام قلی میرزا عموالدوله در سنه هزار
 و دویست و هشتاد و هفت از هجرت سال بیست و
 چهارم از جلوس هاپون
عمارث مقبره مقداد بن اسود صحابی رضی الله
 عنده که واقع است مابین شهران و بعقوبیاد بدست
 حاج میرزا حسینخان مشیرالدوله سپهسالار اعظم
 در سال بیست و چهارم از جلوس هاپون
و هکذا قصر ناصریه واقع در ساحل جل و در ظاهر
 دارالسلام بغداد در سفر عیبات ائمه عراق علیهم السلام
 محض تشریف و ورود موبک مسعود از جانب دولت
 عثمانی ساختن و افزاینده شده است که چنانچه در خروج
نذیب ابوابهای کاظمین علیهما السلام خستما
 زرین که از نذیب کنبه طقه عسکرتین علیهم السلام
 افزون آمده است هم در سال بیست و چهارم از جلوس
 هاپون
مرمت مزار طفلان مسلم از صحن و کنبه ابوان
 و غیره بتوسط دو سئعلینان معتمد الممالک بنا و تعمیر
ساختن ویرانه صحن و حجران و رواق عرش
 نطق حضرت ابوعبدالله الحسین صلوات الله وسلامه
 علیه بدست مرحوم شیخ عبدالحمید فدرسه که
 در ضمن اجالات سابق اشارت شد در تاریخ مذکور
تعمیرات عده در مسجد کوفه و مسجد سهله و غیر
 مسلمین عقیدت علیهم السلام و هانی بن عروه رضی
 الله عنده در سنه هزار و دویست و هشتاد و هفت
 از هجرت سال بیست و چهارم از جلوس هاپون
طرح و اثناء واحداث باغی غرض موسوم بطنینیه

بدست مرحوم مؤیدالدوله که خاک کرده اشیا است
 بود در نزدیکی تپه قصر شیرین مغان مراجعت از
 مسافرت عراق عرب بنا و تعمیر مزبور
حادثه کافی و شوشه سازی راه سخت مخوف بر
 خطری که اسباب هلاک زوار بود در محل میان طاب
 واقع در قریب طاق کرا از راه کربلا بدستباری مسبو
 کاستگرخان مهندس عسائی بندهگان اعلی حضرت
 اقدس شهرتاری خلق الله تعالی ظلالة اطفال از
 این اثر جلیل در رطبه سفر سعادت اثر عراق عرب نام
 برده و انرا از آثار باقیه سلطنت خود شمرده اند و
 تقریر بدین در کتاب مسطور بجنبه چنین است
 که میفرمایند این مکان را میان طاق میگویند از
 اینجا راه سر از پیر و در نزدیک طاق کرا می رود که
 در وسط این سر از پیری است و رسیدیم ملا حظت راه
 سابق که معبر خلق بوده مانده کمال جبروت شد راه
 است بکیارچه سنگ که از کثرت عبور مثل این صفت
 شده آمد و شد اسب و فاطر در نهایت اشکال است
 کاستگر مهندس عسائی که پیش از غریب مانبا
 این راه مامور شده راه را بقاعده بیج پیچ ساختند
 جا از میان خاک راه برده عربص و خوب بطوریکه
 کالسکه در نهایت خوبی حرکت میکرد فی الحقیقه از
 آثار باقی و بنا و تعمیرات این سفر من یکی ساختن این راه
 که همیشه معبر راحت و سلامت مردم خواهد بود
احیاء و اجراء فنان نه کشید راه بزرگه از مسند
 حسین خان نظام الدوله بود هم در سال بیست و
 چهارم از جلوس هاپون
ساختن ویرانه تمام خط راه عیبات عالیات

طرح واحداث و غیره احباء باغ عشرت آباد

بیت و هشتم شوال سال بیست و هشتم از جلوس
هماون و دولت روز افزون بساعتی که نفاذ کند بدان
مطابق سنه هزار و دویست و نود و یک از هجرت این

و بنیاد های این اثر سلطانی از جلایل عمارت و منشا
این دولت جاودانی است و این اساس معنی و کوشک
خیزن نیز مثل شمس القمان بر طبقات بیخ بر آورده و نا
این تاریخ بدست نکارنده سپرده شده است و در تو

مذکور که بنیاد احباء و مشیخ ساختن این روضه عشا
بود اعلی حضرت اقدس شهنشاهی محض من بدست
چهار اصله درخت بدست مبارک عرس فرمودند
و کتابه قصر این مقام کبر و اثر عظیم زاده خاطر رضا
و طبع سرشار مرتباً تخافان میرزا محمد حسین اصقبا
مشهور بحکم فروری است که از سالها در صحبت
نکارنده بوده و هفت چنانکه در ضمن شمارش این

بزرگ و آباد بسیار عده این دولت نیز اشارت کردید
فخ در بد بد اول الفنون از سمت خیابان ناصر
در سنه هزار و دویست و نود و دو سال بیست و هفتم
از جلوس هماون

تعمیر و تجدید بدیج عمارت و این بیست و هفت
الله براهیم که در حکمت مازندران است از عمارت
اشرف البلاد و شهر ساری و بجز آدم بار فرزند
غیر هادست جناب علی رضا خان عضد الملک ام
اجلاله العالی در سنه هزار و دویست و نود و دو
هجری مطابق سال بیست و نهم قمری از جلوس

فاسیس و احداث عمارتی بسیار عالی بجهت سکنا
ولایت و حکمرانان مملکت خراسان در شهر مشهد

اثر عمارت علیهم السلام از طهران تا خاتمه قسطنطنیه
کریم بدست مسبوک است که هر این بطول مسطح
و هموار و عراضه و روشد و از آن بزرگ جاودانی اعلا
حضرت صاحبقرانی و با آن سهولت نزد و ذهاب
این بنیاد و زواری که بد بنا بر مخ مذکور

ایجاد و بنیاد فلان راه عربستان که موجب بادانی
در رفع و برانی و اطینان قلوب قوافل و امنیت طرق و
معابر کرد بد در سنه هزار و دویست و هشتاد و هشت
از هجرت سال بیست و پنجم از جلوس هماون

بنیاد عمارت اسبای بخاری در مابین مدرس معلم
خانه و دروازه باب هماون هم در سال بیست و پنجم
جلوس هماون

خیابان و دروازه دولت و در ب موسوم بباب
هماون بتوسط محمد رحمتخان فاجار علاء الدوله میر
نظام در نهایت متباز ساختن شد فی التاریخ

تجدید و احداث بل حاجی که مابین استر آباد و اق
قلعه واقع است بدست سلیمانخان صاحب اختیار در
سنه هزار و دویست و هشتاد و نه سال بیست و
ششم از جلوس هماون

ساختن قدری از راه امل بد و الخلفه بمهندسی
کاستر خان مساوی و مباشرت عباس فلجان سردار
لازیجانی در سال بیست و هشتم از جلوس هماون و
تکمیل کلی و اتمام جمیع این راه بتوسط جناب مستطاب
حسنعلیخان امیر نظام کردید و او در آن وقت وزیر
قواند بود

ایجاد و بنیاد عمارتی بسیار عالی بجهت سکنا
دو بازار آکسوز بیسون و بنیاد فی التاریخ

بدست حاج محمد ناصر خان ظهیر الدوله در سنه هزار
و دویست و نود و ستر از هجرت سال سی ام از جلوس
هماون

اضافه و الحاق بناهای بدیع رفیع بر عمارت سلطنت
دار الخلافه طهران هم در سنه هزار و دویست و نود و
سه از هجرت سال سی ام از جلوس هماون

فاسیس و بنیاد عمارت سیلابی در قریه شهر شمشاد
در کمال ترین و نهایت انقان و تحسین بمباشرت معتمد
ثبات آقا محمد ابراهیم خان امیر السلطان ماضی در سنه
هزار و دویست و نود و پنجم از هجرت سال و دویتم از
جلوس هماون

شروع بستن و دستور و شوشه ساعتی و عراضه
رو کردن شوارع عامه و معابر قوافل و مسافرت و جواد
عظیمه عمده از دار الخلافه ازلی سرحدات ایران در
سنه هزار و دویست و نود و شش از هجرت مطابق بنا
سی و سوم از جلوس هماون این بد است بساختن و
پرداختن خط راهی که از خطه محروسه طهران بدار
السلطنه فرین و از آنجا بجلقا و ساحل رود آرس

گذرد و سپس نوبت راه لاریجان مازندران است
خط جاده فارس و عربستان و این مهمات کلیه و قوا
عامه بدست مرحوم معفور امین سلطان ماضی میر
انجام میگردد در سنه یک هزار و سیصد و شش هجری
که سال چهارم شمسی از سلطنت این پادشاه جمجاه کامل
کردید و نکارنده مشغول بتبصیر این کتاب مستطاب
میباشد راه شوشه از دار الخلافه طهران الی دار
السلطنه فرین در کمال اہمیت عامر و دایر است و بر
رسم شوشه های مالک مندرج عالم مهاجراتهای علی

مساکن مستخفین و سواره و اسواران همه را منو از مسوا
و بالمخصوص مهاجرات بزرگ واقع در داخله شهر فرین
عالی قاپوی عتیق و از آن عظیم این دولت قومی بسیار بد
و نظام اینچنین جمیع بجهت بر عهدہ عمده الامراء العظام
آقا باقر خان سعد السلطنه حاکم دار السلطنه فرین موکول
و او در تکالیف و مقررات این کار بزرگ مستول است

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

تعمیر و تجدید و مرتب جمع اسواق و خانقاه و دکا کبر
و معابر و مدارس و مشاهد و مساجد که در صحنه دار الخلافه
طهران واقع است هم در سنه سی و سوم از جلوس هماون
تجدید که کمانه بوشهر هم در سال سی و سوم از جلوس
هماون

نفرخان مصفا الملك كرازي در كمال عظمت شكوه و آثار
 ابن ابراهيم در سال سی و سوم از جلوس هاپون افتاد
ایجاد و بنیاد انبار غله و جنبش دیوانی در کمال وسعت
 فتح و استحکام و اهمیت در داخله شهر طهران در بیست
 در بیست و یکم و عتیق حضرت عبدالعظیم و ابن انبار کجا پیش
 یکصد هزار خزان غله داد و متوسط رضوان مکان امین
 السلطان در سنه هزار و دویست و نود و هفت از هجرت
 مطابق سال سی و چهارم قمری از جلوس هاپون با انجام رسید
ایجاد و افتاء معلّمی موسوم بمدرس هاپونی در شهر
 اصفهان که باقی آن نواب مشرف و الاسطام منعقد میگردید
 ظل السلطان اشع الثاریخ
تکلیف سنک فرش و تحجیر جمیع کوحها و شوارع شهر در
 السلطنه بر بن بدست محمد رحیم خان امیر نظام در سنه هزار
 و دویست و نود و نوزده از هجرت سال سی و ششم قمری از جلوس
 هاپون
ساختن و سنک فرش کردن جمیع شوارع شهر از بنا
 جناب امیر نظام میرزا افضل خان صاحب دیوان پیشگاه ملک
 فارس هم در سنه هزار و دویست و نود و نوزده سال سی و ششم
 قمری از جلوس هاپون
بنیاد و بنیان سرای خانان در کمال درجه باغبان اصفهان
 که هم از بنای نواب مشرف و الا حضرت ظل السلطان است
 بنا و جمیع مذکور
تسقیف جمیع بازارهای شهر از بنا با اجرو کج تشکیل
 انظار بسبب بازار و کماله الثاریخ
ایلیت کاری از استاده از اوقاف ملحقه وضع
 حضرت رضوی علیه السلام در قولبت نواب والا محمد
 میرزا و کماله در سنه هزار و دویست و نود و نوزده از

هجرت سال سی و ششم قمری از جلوس هاپون

احداث باغی در بنیاد امتیاز و اعتبار در محوطه

مسند پره است وانی که موسوم بباغ شاه هم در

سنه هزار و دویست و نود و نوزده از هجرت مطابق سال سی و

ششم قمری از جلوس هاپون

انشاء و بنیاد عمارت مبارکه اندرون سلطنه دار

الخرافه موسوم بفرج آباد که این پیش سابقه ایجاد از تاریخ

قبل از بنیاد بدست مرحوم امین السلطان ماضی قدس سره

منهدم و منعدم شد بنیاد جدید و بنیادی جاوید در

کمال شکوه و عظمت و انضاح و نهائیا امتیاز و انضاح

و انشراح بطول یکصد و بیست ذرع و عرض یکصد و

ذرع مشتمل بر جناب و ریاض و جداول و زوایا و حاشیها

و نالاهها و بناها و خطوطها از بنا در سنه هزار و نوزده از هجرت

و ساروج و سنک ناسی و تشید کردید در سنه

هزار و دویست و نود و نوزده از هجرت سال سی و ششم قمری

جلوس هاپون

احداث و انشاء تکرر انخانه عالی مناز در سمت غربی

خیابان ناصریه متصل با بنیاد دیوانی مشتمل بر منازل

فوقانی و تحتانی بطرف ننگسنان بمباشرت جناب جلالت

مآب علیقلخان خیرالدوله وزیر علوم در سنه هزار

و سیصد و چهار هجری

تعمیر ابنیه دولتی و دیوانی شهر کرمانشهان بدست

محمدخان ناصر الملک

فیات نواب والا میرزا نصرالدوله فرمان

فرهای مرحوم که در سمت غربی دار الخلافه جاری و در

است از مستحقات سنه هزار و سیصد است از

هجرت مطابق سال سی و ششم از جلوس هاپون

صلوات و تسبیح و تسبیح عرض راه از بسطام ناخراتنا

بمباشرت احمدخان مهندس فی الثاریخ

ساختن راه از طهران الی بسطام بمباشرتی نواب محمد

حسن میرزای مهندس فی الثاریخ

ساختن راه از ده ملا تا بسطام فی الثاریخ

احداث توچخانه مبارکه معظمه در دار السلطنه

بترتیب فی الثاریخ

تعمیر عمارت دیوانخانه و غیرها در دار السلطنه

بترتیب فی الثاریخ

تعمیر عمارت باغ گلشن در کرمان با تاریخ مزبور

اغاز بنیاد قلعه فریح که از عظام ابنیه و اجلته امار

ابنیه بار معدله نماز است در بلوچستان توسط نواب

والاسطام محمد میرزا ناصرالدوله و نهائیا و احاطه کردید

در سنه یک هزار و سیصد از هجرت سال سی و ششم از جلوس

حضر دلبر افغان موسوم بشکار بابا که بعد جناب جلالتنا

علی رضاخان عضد الملک اعطاء شد و بعد بموسوم

کردید و این فئات در طرف جنوبی دوشان تپه واقع است

انشاء مرقد خانقاه سمنان بدست نواب نوشیروان میرزا

ضیاءالدوله در سنه هزار و سیصد و یک از هجرت

تعمیر مسجد و حمام و عمارت دیوانی سمنان ایضا بدست

نواب نوشیروان میرزا ضیاءالدوله هم در سنه هزار و سیصد

صد و یک

ایجاد شوشه راه قمری این اثر که عبارت از شوشه کردن

و عراج و بساختن خط راه از دار الخلافه طهران الی

دارالایمان قمری بوده باشد از اجلته آثار این دولت جاوید

داراست از سوابق امام جاده عظمی هر کومر حوض

سلطان میکند و یاد زده معرفت بملک الموت بکر

مجموعه و از جهات چند نفوس اموال مسافران در

معروض خطر و مظنه هلاک و ضرر بود و در این سنین

اخیره که بحیره ساوه و طبیعت عالم اعدا میبدهد

و از نواحی و مضاروت میباید چندین رود سارین زدند

قطعه معتد بها از زمین دریاچه سابق ساوه بحیره

تشکیل میکنند بر اشکالات و مخاطر طی طریق

سهمی عظیم افزوده شد لاجرم اولیاء دولت ابدایت

مهندسان ماهر فرستادند و راهی دیگر یافتند و خط

ان را بشکل همت و توجه جناب مستطاب اجل اکرم میرزا

علی اصغر خان امین السلطان وزیر اعظم ادام الله اقباله

از صحت هر گونه موانع حرکت کردن پرداخت و بر وجه

شایان بر طرز شوشه های مالک ارویا ساختند و

ذک فیسنه هزار و سیصد و یک

احداث مهاجرت های ده شوشه قمری فی الثاریخ

بنیاد توچخانه جدید بوشهر که در تاریخ مذکور ایجاد

کرد

قتلها معتد از سریل ذهاب ناقص ترشیرین

در سنه مذکور

تعمیر باغ اربک سمنان فی الثاریخ

صفت سازی و نرده بندی مناره حنر و جرد خراشا

فی الثاریخ

احداث بل جدید بهر رود ساوه مشهور بقره چای

بهت جناب مستطاب اجل امین السلطان ثانی و در

این شعر ماده تاریخ خود را شخص جناب مستطاب معظم

له است که مقرب الحضرة میرزا صادق قراقرانی از اردر

اشعار خود چنین کرده و گفته بنا بر بخش چنین فرموده

بل شاه صراط مستقیمها و فدای منی تلخص جناب مستطاب

باشند فی التاریخ
ایجاد کاغانه فتنگنازی که ورود اسباب ولایت آن
 از فرات در شهر و سنه هزار و سیصد و سه از هجرت شد
 و ابتاع ابراد و ولایت و ولایت بتوسط جناب دکتور طو لوزان
 فرانسوی بود
سنگ و مصالح و ساحتین و پرده اخن جاده و شاهراه
 کرده توجیه ای شهر کجور فی التاریخ و این اثر عظیم لقا
 جلیل القادمان یکی از چند شعبه راهی است که در این سنین
 او بعین شمسی در مملکت طبرستان ایجاد و تشریح فرمود
 اند چه در بیست سال قبل از این تاریخ از دره شهر سنانا
 بلکه از قریه منظره شمیران بجهت سواحل دریای خزر
 خط شاهراهی بنیاد ساختند که منفعته ان از جهت
 سهولت طی طریق و حفظ نفوس و اموال مسافرن و
 کاروانیان و حاملین مبره و ارزاق و اقمش و اجناس و
 ماسوله شامل عموم مردم ابران بار و غیر هم کرد بد و در
 حدود سال یک هزار و دویست و هشتاد و هفت هجری را
 دیگر از قریه مشایخ ماوند واقع در سمت شرقی دار
 الخلافه طهران شروع شده با هنام و مباشرت مسبو
 کاسترخان مهندس سنجی و جناب حسنعلخان کروی
 امیر نظام از خالدا و ماوند و قشیری از خطه لاریجان کن
 بشهر اهل رضادف نموده بنیاد مشهور بمشهد سر واقع
 در ساحل دریای بسکون منتهی کرد بد و در تاریخ مذکور
 فوق که سنه هزار و سیصد و سه بوده باشد باین
 خط که عنوان و اشارت شد از کرده توجیه لوات
 بجهت شهر کجور و ابالات رویان و رسنندار و نوشتار
 کردند و از گوشک ناپالور و در که در تاریخ قدیم مازند
 بنام نزدان نالو مشهور است چند جا کوهکنی کرده اند و

سنگ و اهک و کج بکار برده اند و مباشرت ایجاد منعمند
 الخاقان مبر از عبداللہ خان بوشی پیشین مدت خاصه
 هابونی بود
انشاء دیوانخانه عسکریه در دار الخلافه طبرستان که
 فضل حضوران و قطع دعاوی را جعته با داره نظام عصر
 فرجام مخصوص باغرات مبارکه است فی التاریخ
احداث دفتر لشکر در دار الخلافه طبرستان که جمع خرج
 فستون نظیر مخون و ثلب و ضبط احکام و فرامین و جرح و
 تعذیل بروان مخارج و مواجیل این دایره فاهره در تحت
 نظر وزیر لشکر و مباشرت لشکر بودسان بعمل می آمد و
 صورت می بد برد فی التاریخ
تجدید بلخ خرابه که برسی و شش چشمه مشتمل است با
 میرزا محسنخان مظفر الملک فی التاریخ
عمار کاروانسرای معتبری در بین راه عربستان و
 آباد بدست مشارالیه فی التاریخ
انشاء یک کتک کان بتوجه و هنام مومی الیه فی التاریخ
تجدید قلعه تاران خوارری بدست مرحوم میرزا
 السلطان ماضی
احداث و تجدید بلکنند و
انشاء عمارت و تشکیل باغ و بیست و هفت مصنوعی جدید آباد
 در لشکر کتک کار و در خانه حاج رود
بنیاد عمارت انچه لواسان بدست مرحوم میرزا اقا
 خان نوری صدر اعظم
اصلاح و مرمت عمارت فیلسندان و رامین
احداث و ایجاد علی آباد و رامین که خزیره مشهور
 بدبیری محصول و بر داشت انجا است
تعمیر و اصلاح باغ شاه از ابدین شاه شهید فاعلم

فاجاد که در خالدا و ماوند واقع است
احداث و غیر باغی با نهایت عظمت در محل موسوم بحاج
 آباد از بلوک کوفت دار السلطنه اصفهان بدست نواب
 اشرف و الاسلطان مسعود مبر فاضل السلطان که خط
 مرتج دوران بر موازی دو کر در مطر مساحت زمین محیط
 است و بر سردری مرتفع و جلوه خانی متسع و چنابانی
 مستطیل و فضای جلیل اشتمال دارد و این اثر با بعضی از
 آثار عهد دیگر که در این بلوک انشاء شده است حضرت
 اشرف و الاطل السلطان خود مخارج انها را منحل کردند
 و در حقیقت انها از آثاری بشمار می آید که از اهالی ابران
 در مدت سلطنت این چهل سال بظهور و صدور رسیده
 است و بعد روی هم از این قبیل آثار جلیل در رضاعین
 عبارات سابق اشارت شد
و هم از این عدداست آثار مهمه مشتمله الذیل
فاسیس و بنیاد و انشاء ابواب لبر مرحوم میرزا حسنخان
 فرقی سپهسالار اعظم قدس سره در دار الخلافه ناصره
 که مشتمل بر جامع کبیر و مقصوده خطیر و مدرسه
 بدیع باصحنی وسیع و طبقات از حرات و مآذن و منارات
 و مکتب و مخزن و سرچخانه و حمام و سایر لواحق و صنایع
 در نهایت مساز و استحکام و صفحان جدران و ازاد
 بنیان در عالیین اساسات و مبانی بمنزقات احجار
 و معرقات ملوته فاشانی ترینین بافته است و لوازم
 طلب علوم را من جمیع الجهات از مخارج و کتب و مواهبین
 و امانات واقف موفقی فراهم آورده و بر اینچله صنایع چند
 و مستغلات سودمند و وقت نموده مثل شش دانگ آن
 عهد آباد و دانشومه و علی گیز و ارهان با توابع که هر
 چهار قریه در جنبه واقع است و شش دانگ قریه کمال

آباد و چهار دانگ و نیم از قریه منضم آباد و در آنک از قریه
 آقا بابا که هر سه قریه در قریه است و سرد آنک از قریه
 شهرک واقع در طالقان فرقی و شش دانگ قریه کلکینه
 و رامین و شش دانگ قریه میان آباد قار و دیگر قریه
 و در باب تمام مراد و زمانه واقع در قریه مقصوده و
 سی و پنج باب دکان نزدیک ان ایضا و همچنین باب کاکیز
 واقع در بازار امیر که جمعا در دار الخلافه طهران است
 و بوقت این وفات و امور مدرس با سلطان عصر
 و نظارت با حوزه واقف بترتیب و بعد هم با ارشد اصم
 اولاد ذکر و نشان اولاد ذکر از ذکر و هکذا البقیه
 در طی هر دو وقتنامه مطبوعه و مختصر این اثر بقیه جناب
 شیخ اجل حیرتیزیر ملک الافاضل شیخ محمد مهیار
 عبدالرب آبادی که از ساطها در صحبت بنده نگارنده
 باشد بضرع بافته و توضیح بدین قدر است الغرض انجا
 این اساس عالی و اثر بلایالی که از صد و یک هزار و دویست
 و نود و شش شروع شده هم آثار بزرگ بلکه از مآثر
 سترگ این سنین اربعین است
و هکذا از اجله آثار اولیه اربعین اربعین از اول
 علیه است اینبه مؤسسه و آثار مفید ستر که نواب
 فردوس انساب حاج و هاد میرزا معتمد اللہ
 در شهدا ما مین کاطین صلوات الله و سلامه علیهما
 انشاء و احیاء نموده است از تجدید جحطان و جدران
 صحن مبارک و تزیین مآذن و منارات و بنیاد تکبیر
 تکبایسته و پرده اخن سردابها و ساحتین صهارج
 بر کمال غیر ذلک از اضافات شریف و مضرقات لطیف
 و در تاریخ انعام این اثر معظم شیخ محمد صادق اعظم آند
 بزکوار سلام الله علیهما و علی ابائهما و ابائهما الاطهار

خطاب نموده چنین سروده است که خدایمندی فرماید
فی بوم حشره خدتم عن سربار بخیر خدا

و کذا لاجرای اب فرات در نجف شرف و باین اثر از

فرادیکه ابوعلی بن مسکویه در تاریخ تجارب الامم مضموع

کرده است در زمان جاهلیت حارث بن عمرو از ملوکین

که معاصر و یاد ساسانی بوده با شارت یکی از بنا عبیر

بمن اقدام کرده و از شط فرات شق نهی بیست ارتخف

نموده اب فرات را بر زمین جبر و حوالی ارض مبارکه

نجف جاری ساخته است و اما در دولت اسلام نجف

علاء الدین خواجه عظام ملک جوینی صاحب تاریخ

جهانگشا برادر خواجه شمس الدین محمد جوینی که هر

از کبار و زوایا طایفه مغول هستند و نسب ایشان

بشیخ فضل بن ابوالعالی امام الحرمین میرسد شروع کرده

فاصی نورالله مشغری شهید اعلی الله مقامه الشریف

در ترجمه خواجه مذکور مینویسد و از جمله عمارت های

آنکه در زمین نجف نهی حکم کرده و زیاده از صد هزار

دینار زر سرخ در آن صرف نموده اب فرات را بحوالی

مشهد نجف اشرف جاری ساخت انتهى و در زمانه عاشر

هجری پادشاه ایران شاه اسمعیل صفوی موسوسد و بر

این کار خارج بسیار تحمل نموده است و بعد از وی شفا

عباس کبیر مبالغه خیر صرف کرده چنانکه اسکندر بیل

منشی در وقایع سال یک هزار و سی و دو قمر هجری از کتاب

عالم ارای عباسی مضموع نموده است و در آنجهت جاوید

مهد مرحوم ثقل الامام بن حجة الاسلام حاج سیداسد

القرنی الحاج سید محمد باقر طاب ثریبها از ثلث متر و کاتب

محمد اسمعیل خان نوری و کمال الملک غفر الله له این مضموع
و نعت تمام را احیاء فرمود شکر الله مساعیهم

و در این تعداد است

مدرسه میرزا محمدخان فاجار سپهسالار که در داخل شهر

طهران عتیق سمت شرقی مدرسه فخریه واقع شده

و مدرسه آصفیه واقع در شمال بازاریکه از مسجد شای

طهران بمسجد جامع آن میگردد و این مدرسه در امر جوهر

حاج محمد فلجیان اصفیاء لدوله از مال الوصایه میرزا ابوال

الحسنخان وزیر امور دوله خارجه دولت علیه ساخته

و مدرسه و مسجد مرحوم شیخ المراد بن شیخ عبدالمجید

فدایت الله سز در طهران که از مال الوصایه میرزا فتحی خان

فراهانی مشهور بامیرانابک عظم در کمال اتقان و استحکام

سرا انجام داده است

و مدرسه منیعیه واقع در داخل طهران از آثار

حاج ابوالحسن معمار که بمنصب معمار و یا شایسته لقب

صنیع الملکی نایل گردید

و مدرسه معتبر الممالک واقع در داخل طهران از

باقیان صالحان مرحوم رضوانکان دوستانه بنیان نظام

الدوله که اعلی اعتبار از کابین و حمامات چند و

اراضی و مستغلات سودمند بخصیص فریفته تیر

که از جمله ضیاع کثیر استقاع است بر این اساس است

و مبانی وقت مؤید و مجلس جاودانی کرده ضاعف الله

اجوره و جعل اعماله میروزه و مساعیه مشکوره

و مدرسه جلالتاب آقا رضاخان اقبال السلطنه

که در محل گذر چنک از محله عود لاجان من مجرای

طهران جنب عمارات عالی خورشید رضوان کتاسی

احیاء و مدرسه برای بنام فقراء انشاء نموده است و

فی الحقیقه بکفایت من رحمة الله مستوجب شده
و قیسه مبارکه امامزاده طاهر علیه السلام که در

سمت شرقی محض حضرت عبدالعظیم بن عبدالله الحنی بنو حبه

و عنایت حضرت اشرف و الاسطاسعود میرزا اظفار السلطان

ادام التقابله العالی در کمال اهتمام و نهایت علو و رفعت

و استحکام برپا نموده است

و صحن جدید و ایوان بدیع و سایر تصرفات رابع بر سر

روضه حضرت فاطمه بنت موسی بن جعفر سلام الله علیهم

اجمعین در دارالایمان قم که نجف بدست مرحوم آقا ابراهیم

خان امین السلطان ماضی آغاز شده آنگاه جهت بزکانه

جناب مستطاب جل اکرم میرزا علی اصغر خان امین السلطان

ثانی وزیر اعظم دامت شوکته سرانجام یافته و این آثار زیاده

از امتیاز بنیان و نظراتان و استعمال مرهای مسنون

و اینهای سنگ فزک و اسطواناتی عجیب و تجارتهای

بدیع و تزیینات هایل و شمعان کامل و نذ هیبت فایق

و نظریات رائق چندین شکوف و پر تکلف از کادیر آمده

هیچ و اصیغ مظایر از عهد و صفاتی خصایص آن برینا

و ان بکن بالفتی کل مصفا

و تصرفات بانی بلا ثانی مشارالیه انعم الله بجمع

قبوضه علیه در مرتبه ما زاده واجب التکریم حضرت

ابوالقاسم عبدالعظیم علیه التصلیه و التسلم لاسیما

رواق عرش نطق که بدون هیچ مبالغت و اغراق در

امتیاز و تزیینات و فرط تکلفات نظیر ندارد و هم چنین

است تناسب و اعتدال و قیاد زرق بقیاسانبات

معرفی که از نظر فین ایوان کبوان سالی بسای ساخته و

ارتفاعاً قریب بیست کزین را نموده اند

و ایندیه و اضافات و تصرفات مرحوم آقا ابراهیمخان

امین السلطان ماضی در مشهد حضرت عبدالعظیم
حسنی علیه السلام از مدرسه و صحن و حجرات و بازار

و حیاض و انهار و اشجار و غیر ذلک که سابقاً نیز اشارت شد

و ایندیه کاری رواق مطهر مشهد مقدس رضوی که

مشهور است بدار السعاده در نهایت تکلف و اهتمام و

اخلاص کامل و عقیدت تمام بدست جناب مستطاب جل

میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی دام ظلله المهدی

و در همین مقام است مضموع یا صفا آقا ابراهیمخان امین السلطان

ماضی که در سفر ثانی اعلی حضرت صاحبقرانی بخیر انسان

گذشت و شیخ اجل حیرت بر ملک الافاضل شیخ محمد

عبدالربابادی که در وصیت مؤلف ملزخ کباب ها بودی

بود از کزین ایوان من شیعیه که بر همین نظر بقیاس اصل بنیبت

صلوات الله علیهم اجمعین که فرموده اند ضمیر بامیر کبیر

علی علیه السلام راجع است ماده تاریخ خوت او را چنین

یافت که لاتی ابراهیم من شیعیه علی و از این تاریخ رجاء خان

وی غالب است که شیعیه علی بن ابی طالب است صلوات الله

و سلام علیه

و عمارت مرحوم دوستانه بنان نظام الدوله در درار

الخلافه طهران که اینک در دست خلفه الصدقش جناب

امیر دوست محمدخان معتبر الممالک است

و تعمیر عده در صحن و صفت تربیت شیخ ابوزید طباطبائی

بسطای که بهشت امیر الامراء العظام نصر الله خان نصر

الملک در شهر نظام سرانجام یافته رضای که مویک منصوص

ها بودی ثانیاً بدست او را حرکت فرموده و امیر مشا و البیر

دیر داری اردوئی عظیم مامور توقف نمود و بوده است

و عمارت مرحوم حاج میرزا حسنخان سپهسالار

اعظم طهران سمت شمال مدرسه خود بطرز ایندیه فزک در

باغچه سابقا ملک حاج علیخان اعناده السلطنه والد
مؤلف بود و علوه همت خود را در عظمت و اهمیت این آثار

ایشان صورت مجلس سلیمان است که نقاشی از روح پدید	بان نموده
همی تجمل میکند	و پارک جناب مستطاب میرزا علیخان امیرالدوله که حقا
و عمارت مسکونی مخصوص حضرت مستطاب شریف والا	در روح و رجحان باجنت بعم سهم است
سلطان محمود میرزا ظل السلطان که در سمت غربی نظام	و پارک نواب شریف والا سلطان محمود میرزا ظل السلطان
افزاده از این بنده عالی و وثاقت و نالارها و خجایان	که بر جوسقی مشکوف و بجزه و زرف اشمال دارد
در ریاض و عیاض که با اشارت حضرت مستطاب معظم له در	روضه امیریه از مباحی فخر نواب مستطاب شریف
این موضع مبارک ایجاد شده است میزان ترقی و درجه	والا کامران میرزا امیر کبیر و میرزا باریک الله تعالی علیه و
امتیاز سلطنته انبوه جاوید حقیقه در بقیاتی و مهنگ	در این باغ غناء و روضه رعناء نالاریت بس و سبع و
و ذائق و نکات معاری و موسیقی کا هو حق و مستفاد	کبیر برقرارند و این مرتبه باینه کاری و کج بری و سایر
میکرد	تکلفان خطیر که هر دو از سغه صدر و علوقه در حضرت
و باغ و عمارت با این و بشارت جناب مستطاب جل اکرم	مستطاب باقی این مباحی جمله الله و آاره فی حرز السبع کتب
افتم میرزا علی اصغر خان امیر السلطان ثانی وزیر مالیه	صکات میکند ان المباحی حکمی همه البانی
اعظم که در جهت امتیاز باجنت فرخ و سربانیا زانت	و کامران شریف بلوک شمران واقع در شمال شهر طهران از
و حصار که منسوب بلبق شریف نواب شریف والا	پیرامن کوه مشهور و بالبر که عمارت سیلابی حضرت مستطاب
شاهزاده جلال الدوله که بر کوشکی شکفت و باغی جوان	والا کامران میرزا امیر کبیر و وزیر جنگ است و در سمت این از جلیل
رشت روضه رضوان اشمال دارد	دا از اسم مبارک نواب شریف والا نموده اند چنانکه از سابق
و باغ جناب جلال الناب میرزا شیخ اسمعیل خان امیر الملک	از لقب شریفش و در این از بزرگ باغچه بند بها و کلکار بها
برادر عیانی و نایب مخصوص جناب مستطاب امیر السلطان	بطرف فرنگستان موجب چهرت نظار یکان است و در کورخانه ها
ثانی که در جنوب داخله دار الخلافه ناصره قبله عار از	باغ و بوستان این مباحی حنر وانی در بچوخته شتا و سوژ
باغ جناب و مستخدم خان معتمد الملک افزاده و فی المثل با	سرما انواع کلهها و باجین و بقول و حضرات نایبانی
ادم توأم است و با بهشت هم سرشت باریک الله و در ظل الله	بعلما زده و بکار برده میشود و هر ساله مبلغی کرایه از
و باغ نواب رضوان نضره الدوله ذمنا نقره که ابتدا	جانب کارگزاران حضرت مستطاب والا دامت شوکرت در
روضه شرف خلفه لصدقش نواب میرزاده عبدالحسین	باغبانی و کلکاری و سرایداری و سایر خدمات این محل
نضره الدوله ثانی است	مصرف میکند
و باغ معتمد السلطان میرزا استبد عبد الله خلف مرحوم	و نظا که در عهد صدارت میرزا آقاخان نوری علیه
میرزا موسی وزیر دار الخلافه	الرحمن بنام خلفه لصدقش جناب میرزا کاظم خان نظام
و باغ جناب جلال الناب صهر السلطان علیخان فاجار	الملک نایب است و در میان عمارت این روضه دار

دور از الخلافه
میر ناصر
دور از الخلافه
طهران
واقع در دار
الخلافه

دولت طهران الدوله اشک افاسی باشتی	امام جمعه طهران سلمه الله تعالی متعلق است
باغ جناب جلال الناب میرزا الامراء العظام میرزا احمد خان	اجوائیه جناب جلالت قایل فارصا خان اقبال السلطنه
فاجار دوله و علاء الدوله و این ریاض نشتر من کوره از بزر	وزیر قورخانه مبارکه
طراوت و شادابی و خرمی و سرسبزی هر کدام فی حد ذاتها	و قریه فاسم اباد از مؤتمن السلطان محمد حسن خان میرزا
ثالثه من هاستین بلکه رشک هاستین الجنتین انکاشند	تحقق
میشود	و قریه عجب اباد که مرحوم حاج محمد خان ابری حاج
و باغ و عمارت جناب مستطاب علیقلین خان محمدرالدوله	الدوله از اجباء نموده است
وزیر علوم	و مدرسه شاهزاده خانم طاب تراها والد نواب والا
و باغ جنت گلشن واقع مابین دو دروازه جدید و	عبدالحسین میرزا نضره الدوله دام اجل الله در دار
عبق فرقی از دار الخلافه طهران و این باغ در این باغ	الخلافه طهران
ملک نواب رفیع والا عبدالحسین میرزا احتشام الملک است	و مدرسه مرحوم فرخ خان امیر الدوله که در محله
و باغ جناب میرزا محمد خان اقبال الدوله در طهران	چالبدان از محلات عبقره دار الخلافه طهران واقع شده
و عمارت حاج میرزا حسین ناچر شیرازی که در سمت	و مدرسه حاجی سید جعفر کرجانی که در طهران است
شمالی شهر دار الخلافه ناصره از اراضی خارج دروازه	دانکی مشهور است
عبق شهران افزاده است	و مدرسه کاظمی در طهران بنام میرزا سید کاظم
و غالب سفارتخانه های دار الخلافه طهران داخل این	مستوفی اصطبل مبارکه می باشد و در این بنا باجنا
عنوان است	ستبد الفقهاء مجتهد العصر آقا میرزا سید علی اکبر نقی
و کافر عمارت و ساکن سیلابی آکا بر و اعیان که در	دام ظلّه العالی است
نقاط ممتازه بلوک شهران ساخته اند از آثار این دوله	و مدرسه سعیدیه در طهران که مرحوم حاجی قنبر
جاوید شعرا است	علیخان کردمانی سعد الدوله یادگار گذاشته
من جمله حسن اباد مؤلف میباشد که در حسن	و مسجد مرحوم آقا محمد مهدی ترک از ریاحانی ملک
موقع و علو مکان و صحن منظر و ریایی و جوانی جمله	التجار که در جنب حمام چال از طهران واقع شده
اشجار و سرسبزی و آبادانی جمیع اطراف و غیر ذلك من	و بیچ حاجی الدوله واقع در طهران که با اسم باشتی
المرابا الخاصه از طرف اول آبادی سیلابی این دولت نجبا	اصدان مرحوم حاجی علیخان اعتماد السلطنه و والد مؤتمن
محسوب میگردد	است و از وی بسیار رجال اشغال یافت و امر در انفع
و حکیمت که از جناب جلال الناب میرزا علی نقی حکیم	و انفس و اعلی و اعلی و امجد و اعور مستغلامان از الخلال
المالک بود و اینک جناب شریعتیار میرزا زین العابدین	میباشد حسن سلطنته و لطف طبعه و امتیاز فرجه

مرحوم والد ماجد علیه الرحمه را از طرح و طرز این دنیا
منبع و اساس بدیع استنباط متوان کرد
وسنگ امیر که بنام مرحوم میرزا تقیخان امیرانامک
اعظم است و در ضمن تواریخ آثار بسال انشاء از اشارت
مؤیدیم
بنیاد واحداث رباط خاقان آباد بدست مرحوم حجة
الاسلام و المسلمین حاج ملا علی کنه
ایجاد پل بر رودخانه شور راه قم بدست مرحوم حاج میرزا
بیک نوری قراقرظی اعلی حضرت آیت الله هابونی
ایضا بنیاد پل بر رودخانه جاجرود واقع در سر راه
بومهن که فاصله طهران از این راه به از نودان می رود
مرحوم مشارالیه
عمارات منظریه واقع در قریه شمشاد و سر راه
حدید قم از طهران که مشتملست بر کاروانسرای بسیار
وسیع و مهمانخانه معتبر و فضائی مستحدث که ناما جهت
برزگانه جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی و قدس
الله تعالی ساختن شده تاریخ این بنیاد در مقرب المحضرة
میرزا صادق فراهاقی چنین یافته که صادق پروانه تاریخ
گفت نصر من الله و فتح قریب
انشاء و بنیاد کوشک حضرت واقع در دامنه کوه
گولکلاغ زیند بر سر راه شوشه در راه اراک همان قم و این ستمبه
در مقابل کوشک بهرام است
احیاء و انشاء قریه علی آباد سر راه شوشه قم ایضا و این
بنیاد مشتملست بر باغات و عمارات و حمامها و در رشته
فناک آب شیرین و مهمانخانه و سرای کاروان و غیره و جمیع
آثار و کوشک حضرت بضمیمه سایر ابنیه جدید و باصفا
خط انجمنه عظمی و شوشه کبری بهجت جناب مستطاب

اجل کرده میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی وزیر
مالیه اعظم دامت توفیقاً بنام پدر اخذ شده و اسم علی آباد
از این جهت است
بنیاد کاروانسرای حسن آباد واقع در ظاهر قریه حسن آباد
سر راه شوشه قم و بنیاد کاروانسرای مقرب الخاقان حاج
محمد حسن ناچار صفهائی امین دار الضریبا حدت کرد
سوق قریه عظیم از رودخانه کرج الی بهنج آباد ملکه
مرحوم میرزا یوسف اشپانی صدراعظم و از بهنج آباد
تا بدار الخلافه طهران و بیست و سدی حکم برای همین مصلحت
و منظور در ازاد برکه جمیعاً بهجت مرحوم میرزا صدراعظم
اعظم مذکور در رسال بدست و پنجم قریه از جلوس هابونی
انجام یافت
بنیاد واحداث مدرسه معتبر در راه اراک همان قم بنام
و با تمام جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی
پارک جناب مستطاب امین السلطان ثانی دام اجرا
در دار الخلافه صبت عن کل افترکه برزک و بو شالی
روضه مینواست
احداث و انشاء دیوار کلبک سپهرهای در زینت
اهمیت برای عبادت ترسایهای مقیم در الخلافه طهران
علی الخصوص بقعه طریقه پرستشانه در جنبان برج شوشه
بیمچه جناب مستطاب امین السلطان ثانی که در بازاد
مشهور بگذر خندق و تریک شکس الهاره است به
استیاز و ظرافت و لطف و ملاحت این بنیاد در میان آثار
جدیده اسواق دار الخلافه همیچک می رسد
باغ حسن آباد واقع در شمال غربی داخله طهران از
ابنیه مرحوم میرزا یوسف صدراعظم که بنام قریه
از جنبش میرزا حسن مستوفی الممالک است

بهنج آباد از منشآت مرحوم میرزا یوسف اشپانی
صدراعظم
یوسف آباد از منشآت مرحوم مشارالیه که هر دو
در شمال خارج طهران افتاده
امیر آباد از احیاءات مرحوم امیر میرزا تقیخان امیرانامک
اعظم واقع در ظاهر دار الخلافه طهران
خانه جناب جلالتناجی شریف نجی خان قزوینی شیر
الدوله واقع در محله سرچشمه دار الخلافه
خانه جناب جلالتناجی میرزا فتحعلیخان شیرازی
صاحب بون واقع در محله جامیدان دار الخلافه طهران
خانه قدیم مرحوم حاج علیخان اعتماد السلطنه والد
مؤلف واقع در محله سنبلج طهران که از اولین ابنیه
منازه این دولت بود و مردم برای تماشای آن راهش
دو رطلی می کردند
خانه مرحوم عبسی خان اعتماد الدوله در سنبلج
ایضا
باغ چالحصار واقع در جنب خانه مرحوم میرزا یوسف
صدراعظم که مزین بود و از نظر کثافت و عقوبت بر مشا
مجاورین و عابریین همی زبان میرزا مرحوم مشارالیه انجا
را نظیف کرد و باغی گاشت که از مواضع تیره و تفرج است
عمارت جناب مستطاب جل امیر میرزا علیخان امین
الدوله دام اقباله العالی واقع در شهر عتیق طهران
که بطرح و طرز ابنیه فرنگ ساختن و پر اخذ است
باغ جناب جلالتناجی فاعلی اشپانی امین جنسود
واقع در شمال شرقی داخله شهر دار الخلافه ناصر
نظام آباد از بناهای مهمه و مستحدثات
معهده جناب جلالتناجی میرزا کاظمخان نظام الملک

وزیر لشکر که مشتمل است بر ابنیه عالیه و مقامات کریمه
و بحیره عرض و عمیق و در وسطه دیان و لیبوق این اثر جلجل
زیر دست سلطنت آباد ما بین ضرابخانه و شمس آباد و
مبارک آباد افتاده و اراضی آن ناحوالی و ضرفا جار لغتند
دارد سابقاً این قطعه ملک عبسی خان بیکر بیک بود چون
در فتنات صدر آباد که مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم
طاب ثراه بجهت نظامی حضرت می نمود آبی بقدر الکفای پیدا
نشد این ملک را از عبسی خان ابتیاع کرد و خشک کاری
برای فتنان انجا احداث نموده بقنوات صدر آباد ارضان
داد تا آب انجا مستقیماً بر آبی چون وی در گذشت
جناب جلالتناجی نظام الملک حسب الوصیه منبعا
خج این فتنان کرد تا تفاوت کلی در این بهم رسد بحدیکه
ضلع همان بکر شده صاحب و سنگ با سنگ گنداب و
عمارتی مشتمل بر پر پی و بند و زنی و حمام واسطی است
بزرگ و بنیادهای قلعه خاندان عتیق و اصطبل و اسبنا و خنیا
مناز بنیاد نهاد و روز بروز آبادی انجا بدین ظهور و
بروز یافت تا آنکه در تاریخ تالیف کتاب یکی از مشرفها
اولیه این عهد مبارک محسوب کرد و با آنکه جهات
بیش نیست که ایجاد و بنیاد آن را آغاز نموده اند همانا
از بنای کشادگی جوانب اربع و امتداد منظر من جمیع
الجهات باخصاصی عمده و امتیازی عظیم منفرد است

وهكذا

ابنیه و آثار بسیار از مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم
طاب تربیت که بقصیل اسامی اوضاع و شروح انها
در قبل روضه الصفا ناصری و ندکره کنج شاکبا
و غیرها مضبوط است
عمارت جناب فخامت نصاب میرزا محمود اشپانی

طابت این امر
در این ملک محض
که از موهوبات است
جناب مستطاب

مرحوم والد ماجد علیه الرحمه را از طرح قطری از بنیاد
منبع و اساس بدیع استنباط میتوان کرد
وسر امیر که بنام مرحوم میرزا یحیی خان امیر انابک
اعظم است و در ضمن تواریخ آثار دیال انشاء ان اشارت
نمودیم
بنیاد و احداث رباط خاتون آباد بدست مرحوم حجة
الاسلام و المسلمین حاج ملا علی کنی
ایجاد پل بر رودخانه شور راه قم بدست مرحوم حاج میرزا
بیک نوری فراتخون اعلی حضرت اقدس هابونی
ایضا بنیاد پل بر رودخانه جاجرود واقع در سر راه
بومهن که فاصله طهران از این راه همانند راهان میرود
مرحوم مشارالیه
عمارت منظره و اضرار در قریه پشاکو در سر راه
حدید قم از طهران که مشتمل بر کاروانسرای بسیار
وسیع و بهمانخانه معتبر و فنی سفید است که تمام اهلیت
بزرگانه جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی و فخر
الله تعالی ساخته شده تاریخ این بنیاد و مقرب المحضه
میرزا صادق فرهای چینی با فتنه که صادق پروانه بتاریخ
گفت نصر من الله و فتح قریب
انشاء و بنیاد کوشک حضرت و اقدردر امامت کوه
گوگداغ زوید بر سر راه شوسه در راهان قم و این لقبه
در مقابل کوشک بهرام است
احیاء و انشاء قریه علی آباد سر راه شوسه قم اینها و این
بنیاد مشتمل بر باغات و عمارات و حمامها و درویشخانه
فناک آب شیرین و بهمانخانه و سرای کاروان و غیره و جمیع
آثار و کوشک حضرت بصیحه امیر امیر جلیده و اقدرد
خط ابتیاده عظمی و شوسه کبری بهیت جناب مستطاب

اجلا کرم میرزا علی اصغر خان امین السلطان ثانی وزیر
مالیه اعظم دامت توفیقها منیره اختر شده و اسم علی آباد
از این جهت است
بنیاد کاروانسرای حسن آباد واقع در ظاهر قریه حسن آباد
سر راه شوسه قم و بنیاد کاروانسرای مقرب الخاقان حاج
محمد حسن ناچار صفهائی امین دارالضریب احداث کرد
شوق نهی عظیم از رودخانه کرج الی بهنج آباد ملکه
مرحوم میرزا یوسف استنبانی صدراعظم و از بهنج آباد
نا بدار الخلافه طهران و بستن سدی محکم برای همین
و منظور در آن بود که جمیع آب بهیت مرحوم میرزا و در صد
اعظم مدکور در سال بسبت و نیم قری از جلوس هابونی
انجام یافت
بنیاد و احداث مدرسه معتبره در راهان امامان قم بنام
و با هنام جناب مستطاب جل امین السلطان ثانی
پارک جناب مستطاب امین السلطان ثانی دام اجلا کرم
در دار الخلافه صیبت عن کل افتر که بزرگ و بومالی
روضه صیباست
احداث و انشاء دیوار کلک سپهرهای در بهیت
اهتیب برای عبادت ترسهای مقیم دار الخلافه طهران
علی الخصوص بقعه طریقه پرتسانیه در خیابان برج نشو
بیمه جناب مستطاب امین السلطان ثانی در بازار
مشهور و یکدزد خندق و نیز یک شمس المراهه است به
امتیاز و نظافت و لطف و ملاحظه این بنیاد در میان آثار
جدیده اسواق دار الخلافه همیچک نمیرسد
باغ حسن آباد واقع در شمال غربی داخله طهران از
ابلیه مرحوم میرزا یوسف صدراعظم که بنام فرزندان
ارجمندش میرزا حسن مستوفی الممالک است

بهنج آباد از منشآت مرحوم میرزا یوسف استنبانی
صدراعظم
یوسف آباد از منشآت مرحوم مشارالیه که هر دو
در شمال خارج طهران افتاده
امیر آباد از احیاءات مرحوم امیر میرزا یحیی خان امیر انابک
اعظم واقع در ظاهر دار الخلافه طهران
خانه جناب جلالتناجی شرف بچی خان فرزند بچی
الدوله واقع در محله سرچشمه دار الخلافه
خانه جناب جلالتناجی جل میرزا یحیی خان شریف
صاحب پوران واقع در محله چال میدان دار الخلافه طهران
خانه فدیم مرحوم حاج علیخان اعتماد السلطنه والد
مؤلف و اقدردر محله سنکلیج طهران که از اولین ابنیه
منازعه این دولت بود و مردم برای تماشای آن راهها
دور طی میکردند
خانه مرحوم عبسی خان اعتماد الدوله در سنکلیج
انصا
باغ چالحصار واقع در جنب خانه مرحوم میرزا یوسف
صدراعظم که در بله بود و از نظر کثافت و عفونت بر مشا
مجاورین و عابریین همی زبان میرزا مرحوم مشارالیه اینجا
را نظیف کرد و باغی کاشت که از مواقع تیره و تیره است
عمارت جناب مستطاب جل امیر میرزا علیخان امین
الدوله دام اقباله اعلی و اقدردر شهر عتیق طهران
که بطرح و طرز ابنیه فنک ساخته و پر اختر است
باغ جناب جلالتناجی فاعلی استنبانی امیر حضور
واقع در شمال شرقی داخله شهر دار الخلافه ناصر
نظام آباد از اسبستان مهتر و مستحدثات
معتبر جناب جلالتناجی جل میرزا کاظمخان نظام الملک

وزیر لشکر که مشتمل است بر ابنیه غالبه و مقامات کرمه
و بحیره عرض و عمیق و در وسطه دیان و بنوق این اثر جلید
زیر دست سلطنت آباد ما بین خرابخانه و شمس آباد و
مبارک آباد افتاده و اراضی آن ناحوالی و ضرفا حار افتاده
دارد سابقا این خطعه ملک عبسی خان بیکل بیک بود چون
در فتنات صدراعظم که مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم
طاب ثراه بجهت نظامی حضرت می نمود آبی بقدر الکفای پیدا
نشد این ملک را از عبسی خان ابتیاع کرد و خشک کاری
برای فتنات اینجا احداث نموده بقنات صدراعظم آباد ارضان
داد تا آب بجا مستقیمانه بیاید چون وی در گذشت
جناب جلالتناجی جل نظام الملک حسب الوصیه مبلغ
خیلی این فتنه کرد تا تفاوت کلی در این بهم رسید بحدی که
غلا همان بکوشید صاحب و سنکلیج است لهذا باغ و
عمارتی مشتمل بر بیرون و اندرونی و حمام و اسطوخودوس
بزرگ و بضمیمه قلعه و خانه و عتیق و اصطبل و اسبوان و خنیا
مناز بنیاد نهاد و روز بروز آبادی اینجا بیشتر ظهور و
بروز یافت تا آنکه در تاریخ نالیف کتاب یکی از مشرفها
اولین این عهد مبارک محسوب کرد و با آنکه چهار سال
پیش نیست که ایجاد و بنیاد آن را آغاز نموده اند همانا
از بابت کشادگی جوانب اربع و امتداد منظر من جمیع
الجهان باخصاصی عمده و امتیازی عظیم منفرد است

وهكذا

ابلیه و آثار و بنیاد از مرحوم میرزا آقاخان صدراعظم
طاب ترسیه که بقصیل اسامی اوضاع و شروح انها
در ذیل روضه الصغای ناصری و ذلک کوه کبج شاکبک
و غیرها مضبوط است
و عمارت جناب فخرت نظام میرزا محمود استنبانی

منازعت اعماله
در این ملک محصور
که از موهوبان بیکر او
جناب صدراعظم است

صاحب دیوانی مستوفی مملکت خراسان و این بنا
عمارین در شان عزیزی داخله دار الخلفه طهران افتاد
بر جانب شرقی باغ مشهور بحسن آباد و از جهت استحکام
اساس و اتقان بنیان و امتیاز هندس و مزیای دیگر
مجد کمال است

تجدید بنیاد مشهد شاهزاده ابوالنظر

واقع در قریب قریه ایچدان من اعمال و در امین بهرت جناب
مستطاب جل اکرم اعظم میرزا علی اصغر خان امین السلطان
ثانی زیدتوفیق و ثانیید امین معصوم زاده که امیر المؤمنین
علی صلوات الله علیه افزوده است سابقا کتب کتب کتب
و آن هم سخن پوسیده و از هم پاشیده جناب مستطاب معظم
لذخرفین از شرف ارفع و زمان در راه بنکان مصروف داشت نا
از اصل و اناس الی قبه و ابوان و کرباس جمع و با اجر و سنک
واهلک و کج بر آورد و ظاهر کنبد و از راه داخله با بقا سائبان
مما و بنا است مقربا محضه میرزا کریم ذوقی میباشیر انجند
خطیر در صحن حضرت زوزف که بهر پیشد جسد پاک شاهزاده بود
برای العین مشاهده نمود است که درین روز کار دراز و قریب
انداز هم نرغینه و سر موئی با خاک دنیا میخیزد بود است قبل الله

و اما قنات و مباحی که در ظرف
اینجه لک از سلطنت بزوال در
دار الخلفه طهران جریان یافته

از قدر تعداد و قیمت ذیل است
قنات نواب خیر و وزیر ناصر الدوله
فهاقنیا
قنات حاج حسین خان شاهسون نظام
الدوله و قنات
قنات جناب مستطاب میرزا علی خان امین الدوله

که باریک و حد و از انکه بگری میکنند
قنات جناب امین السلطان
قنات جناب مخیر الدوله
قنات مرحوم حاج ظهیر الدوله
قنات مرحوم علاء الدوله امیر نظام
قنات ناصر
قنات جناب میرزا عیسی
قنات حجاز آباد جناب مستوفی الممالک

خلاصه سخن آنکه

در این عهد ها یون و یونیت روز افزون تا کون و موقوت
انچه علی سبیل التقرب و التقریب نقد بد و متحد بد
تعمین کرده و گفته اند
زیاده از هزار مسجد و معبد
و فرزند از صد هزار باب دکان و کارخانه
و چهار هزار باب حمام
و دو هزار قریه و کلانتر و زر و زر و صنایع
و بیست هزار باب زینت عمارت عالمه
و پانصد کاروانسرا و مهاغانه بزرگ

و پانصد فرسنگ راههای شوسه و غیر شوسه در
تمام بلاد ممالک محروسه ایران ایجاد و اجراء کرده و
احداث و انشاء شده است و از نعمت بلوغ بنیان و
سپستان زیاده از دو بیست فرسنگ بر خاک این دولت
ایذابت بفرسوده و در قلمرو این پادشاه پادشاهان
مزید پیدا نموده است
والحمد لله علی
جمع نفر و لایحه و الصلوة علی محمد و آله من الله و
اینجا

در برخی زانار و وطنه و مزار معنویه و حقایق تمدنیه این چه سال از پادشاهی بزوال از قبیل ترقیات صناعات
و علوم و تبدلات عادات و رسوم و رواج معارف جدید و انتشار فنون بدیع و کافر ظهورات و عموم
اکتشافات و غیر ذلک تمام اضافات لها و بعطف علیها از خصایص عصر جدید که بترویج این دولت جاوید در مملکت
ایران پیدا کرده است همانا این پادشاه که قواعد مملکتش استوار و سبب سلطنتش بشمار باد در این چه سال
شمس دولت ایران را رونق داد و هر کار برادر این ملک آیدنی بر نهاد که عشری از ان صورت می بیند بود الا بر کار
دراز و قریب دویاز مرحوم ایران علاوه بر افتخار قدیم تاج و تخت پادشاهی و سبقت رواج صنعت و دانش و
آگاهی که اینک تواریخ دنیا ناسر هزار سال از ان کواهی میدهد احادیثان با دمغرت فلاسفه یونان طعن و طعنه
اورند و در نظر استعداد و قوت شاعر و حدت قلوب و صحت افکار و در زانوار و حصاف عقول بر ملل
مختلفه جمیع جهان دعوی رجحان میدارند این ملت بزرگوار از بعد آنکه ساهلها مثل سایر ملل اسپا میگذشت
که بافضای فضای مرم از دولتهای بزرگ عالم و این شهر مانده بود این شهر بار دیگر بار در مصاب خویش قرار داد و از
تمدن رویا که بمشابه بحر خارا است آنها سرشار با این خاک بر کشود و شرایط و ادوات و مبادی و مفید مان هر گونه
ترقی و تربیت برای طبقات اهالی و رعیت متمدن فرمود و از دیگر این کشور که بر حسب تفاوت دجارج عرض عاها
شد فی المثل عرض بکم و عمی و صمم و عمی کرده بود وضع امراض و از احواله علل نمود و از سر زبانی کویا و چشمی بینا
و کوشی شنوا و هوشی رسا بر ان افاض فرمود اینچنان که (لَوْ لَا التَّقَى لَفَلَّتْ جَلَّتْ قَدْرُهُ) و از عجایب صناعات
و صنایع و امتهات متکرات و مخترعات و بدایع و آثار و اسرار قوه خلاقه نفوس و طبایع که هیچیک وارد عقیده
نکرده و هر که بخاطری تخلیه و چنانچه کسی نادره از انها در مجلسی خاص بخواند اینان حکایت میکرد بر
تخطئه و تنقیب وی همگان هداستان میکردند این مملکت را بهرهای و افزاد و نصیبهای عظیم نهاد
و در تشویق و تحریز و ترغیب و تحضیض محصلین و مکملین انها خلائع و تشریفات و معانی و جرایات و سبوت
و اقطاع و غیر ذلک من الذخایر و الاخبار الی غیر انها به مبذول داشت و در تمام امتداد این اربعین از سبب
سلطنت اندیشه و وجود مبارک و شخص ها یون را لبلا و هزارا سرا و جهازا بد اولسانا جوارح و ارکانا عرشه
زینت و تجسبات فوق الطاقه می فرمود و اینک بجد الله سبحانه در این مملکت هر گونه اسباب تربیت و تمدن فراهم
است و اهالی باشرایط شان و شرف توأم طبقات لشکر معلّم است و ترقی کشور مستکم و بر اقران از دیگر امم مفید
و در سلسله دول مندرجه عالم منظم (هکذا اهکذا و الا فلا) اکنون بعضی از صنایع و فنون و رسوم و مشون
که بتوجهات خاطر ها یون در این ملک عروس و عصر مهیون انتشار یافته است و اشهار کفره اشارت کنیم

خوض در تعلیم و تعلیمات مختلفه

و رسوم ام است و مقدّمات بر طبع و مراد و در اول
و ملل عالم

علم لغت فرانسه	فن کدخدایان و مس و چودن ریزی
علم لغت انگلیس	علم کربن و کربنی که با اسم تیلو و اجسام نسبه نموده
علم لغت روس	اصطلاح کرده اند
علم لغت المان	انگشتا علم حساب باین جدول فریک
افتتاح تعلیم تعلیم شعب فن شریف شریف	و علم هندسه اولی اضم
که حکما مشرق زمین و فلاسفه یونان ازان با اسم که با تعبیر	و علم جبر و مقابله اضم
مستفاده اند و لفظ شبیهی عرفان است و اینک علم و عمل	و علم مثلثات مستقیمه المخطوط اضم
نقصیل و ترکیب مواد مأخوذه از مواد البید ثلاثه که حاصل	و فن نکادیم که اعمال حساب است و عوض هر جمع می
مسائل این فن میباشد در مملکت ایران که استمداد و اختلافه	شود و عوض نقیصه بقدری
طهران بکمال رسیده	ترویج علم و عمل نقشه کشی
انتشار علم فیزیک	و علم و عمل مساحی
در ذکر عوارض ظاهر اجسام و قوای طبیعی آنها	و علم و عمل ستویه اراضی
انتشار علم و اساسی فزیک	ترویج و تکمیل فنون منعلقه به لشکر کشی سپاه لشکر
که قواعد کلیه معموله در ترکیب ادویه و کیفیت ساختن	که انجمله است علم تاریخ جنگ
و موارد استعمال و مقدار شریف آنها است	و ناکیک علی و علی
ترویج علم گیاه شناسی	و استراناژی
که در ترویج و اعمال اجزای نباتات و معرفت اجناس و ادناس	و قواعد مشق اسام توپها
انها است	و مشق شمشیر
انتشار شبیه جدید	و قواعد زینت معسکر و کیفیت اردو حرکت دادن و
منعلق بقایید مناخرین در جهاد و نبات و حیوان	اردو زدن
رواج و شیاع علم جغرافیا	و علم فلعده فوری ساختن
که منعلق است با آثار و خطوط و اقصا در صفت ستاره زمین	و علم اسلحه جنگ شناختن
از اقالیم و اقطار و بلدان و امصار و جبال و بحار و معادن	و علم محاصره و مدافع
و انهار و بقداد نفوس و تعیین صنایع و ذکر عقاید و	رواج علم ساختن اسام یلهای چوبی و سنگی و غیره
دبانات و رسوم و عادات و غیر ذلک و مؤلفین را در اینها	انگشتا علم ساختن فلجیات محکم و کشیدن حصار
آثار و نباتات بسیار است	شهرهای عظیم
علم معدن شناسی	ترویج علم ساختن انواع راهها و پودر آهن شوشه و

علم مثلثات کروی که اگر آن کشف میشود بطریق که	در سنه هجری پنجمت بحکم بنیادکان اعلم حضرت قدر و قدر
استمداد و روپا نقیصه و غیره کرده اند	افدس شاهنشاهی صمان الله سلطانه عن الشاهی از
شیاع علم تیکرانی که در قواعد برده استن نقشه	عمارت سلطنتی دارالخلافه طهران تا باغ کاله زار کشیده
و ابیات است	شد و در سال بکهار و در دست و هفتاد و پنج هجری شروع
رواج فن کیمیا که عبارت است از علم شریف همتا	بحرکت نموده بمباشرتن توابع رضواناب علیقله پیر اعضاضا
عالم و معرفت نجوم بر عقیده جدید که خداوندان عقول	السلطنه عفر الله عن سینهانه ناخذه سلطانه و چمن فیکر
و بصایر ارباب از طی مراتب برهان و حصول حقیقت	استمداد یافت و در تاریخ جمع این کتاب مستطاب از جمیع
اذعان بران از معنی اعطایه الله فی الجملة آگاه میباشد	ابالان و مدن و قضبان مالک عمر و ستران که مندر
ظهور اعتقاد بحرکت ستاره ارض	است و از سنه همت بقدر دول مجاوره عثمانی و روس و
رواج قول بکذب مقالات اصحاب حکام و ظهور فن	انگلیس پیوسته و افاضله این فن عظمی که از ترقی و تجا
اعتقاد بر اثبات اجرام مبداء این از عهد روحانی	و بقدمه ایران بر اقران شطری است و زنجیر عدل نوشتران
خود سیره خاصه اعلم حضرت افدس صاحبقران است	ازان سطر عظام حکماء عصر میدانند که در امر و
این پادشاه عجم ابداء الله از بدایات استوار بر عرش سلطنت	اسایش عباد و سکون و آرامش بلاد و بنیای و قوادید بکر
ایران تا این زمان در هیچ کاری از مهمات فرمان روائی و	ناچه اندازه اثر نموده و ثمر بخشیده است
مُعظمان کتبی خدائی زمام اختیار جز بدست فائد توکل	افتتاح چراغ گاز
برافزیدن کار جز و کل نسیره و بدون تعیین وقت و	مباشرا ایجاد کارخانه و منبع روشنایی این صنعت عظیم که
ساعت و روز و ملاحظه انحراف از سمت سگزیل و روز	در خط خیابان شرقی میدان توپخانه مبارکه واقع است
بکارهای بسیار بزرگ اقدام نموده و سفرهای با اهمیت	حاج میرزا حسینخان قزوینی سپهسالار اعظم بحکم دول
فرموده است و مثال غیرتها و فضیلهای وی هر جزو	ابد مدت بود و اینک کافه خیابانات ارد مبارک و ایندیه
نجاح بوده و از آثار مرتبه و بنیای منظور بهما فزون	خاصه سلطنتی بمصایح این کارخانه که هر کدام در جوف
خیال ناباکر بدیده است با محصور در سال بکهار و در دست	زجاجی منصوب بر یک اسطوانه است هر شب روشن میشود
و هفتاد و هفت هجری بر لیج بلیغ بر عهد جمیع حکام	افتتاح چراغ الکتریسیته
مالک عمر و سبب صادر کرد بدنا از باب تفاوتیم را از نکارش	که عجله الوقت چند فاشمیرایمان در دفترخانه دولتی
خرافات قدیم قدمن کنند و حواس عموم مردم را از نظر	رنجته و در چند نظر افزاینده و هر شب بقوه برقیته
تفرق اینم سازند	افزاینده میشود
استمداد نلکراف	ایجاد شمن دوز (راه آهن)
این صنعت شکفت که از ابیات و آثار بزرگ قدرت الهی است	منظور نظر این شهر بار دانتش پرورد از بدایت جلوس جاوید

مأنوس اشاعه این کرامت بوده است و افاضه این نعمت
 چه عقلا عالم ابادانی ملکوت و توانگری رعیت و تمکین
 تمدن را وسیله برتر از این همکنندند و نشسته
 اند لهذا مقارن تاریخ جمع این فزونی مبارک خطی ازین
 صنع خطیر بعنوان نمودن بسیار از دارالخلافه طهران تا
 صبیح زار سیدنا عبدالعظیم حسنی علیه السلام کشیده
 شد و خطی دیگر در خطه مازندران از سید محمود اباد
 بدست مقرر الخاقان حاج محمد حسن صفهانی امین دارالخلافه
 افتاح گردید و همگی وجهه خاطر این پادشاه بزرگ همت
 بران مقصود است که خطی واصل در ساحل بحر خزر و طلیح
 فارس امتداد یافته حق انعام نعمت و تربیت ملکوت در
 ضارب خود قرار گرفته باشد و ختم مقاوله و تحصیل امتیاز
 اینها در همین اتمام حسن اهتمام جناب مستطاب اجل است
 بچی خان فرزند پسر مشیرالدوله دام اقباله العالی که وزیر
 امور خارجه بود بعلم آمد

امداد نلیغون

که عبارت است از تجارده سانی و مکالمه شفاهی از نشا
 بعبد با لبت و توسط ادوات تلگرافی و اولین امداد این
 صنع عجیب از کامران حضرت مستطاب والا کامران
 میرزا نایب السلطنه وزیر جنگ بود در الحکومه شهر
 طهران که نواب مستطاب مشارالیه در حال غیاب از دار
 الخلافه احوال و اخبار منقده حکومت پایه سپهر اعلی و
 با وزارت جنگ و امثالها را مقاصد احوال توسط نلیغون
 اصطلاح میفرمایند چنانکه کوی در حضرت دارالخلافه
 عظمی شرف حضور دارند

ترویج علم و عمل عکس این فن

که از شعب علوم طبیعی است در این عهد جاوید مهمل

رواج گرفت و انتشار یافت اگر چه نمونه آن در او احوال سلطنت
 شاهنشاه مرحوم محمد شاه غازی بدست مسپور پتارخان
 سر تیپ معلم زبان فرانسه و انگلیس و غیره اراه شد
 اما اصل شایع و رواج تکمیل صنعت و انتشار عمل عکس
 که فو تو کرافی مینامند از خصایص بزرگ این دولت است
 و اسباب عکس را که مسپور پتارخان آورده بر روی
 صفحه نفی می نداشتند اسمش را اکثر و تیپ میگویند
 با هم شخصی که مخترع آن بود و اینک شماره اسامید
 عکاسین و مواقع عکاسیها در دارالخلافه طهران و
 سایر بلاد معظنه ایران صعوبت و لشکاک بکار آورد
 همانا حکماء طبیعی جدید میفرمایند احیای علی کثیر فایر
 دو قسم میباشند یکی مادی یعنی دارای وزن مثل
 جامدان و مایعات و بخارات و دیگر غیر مادی یعنی بلا
 ثقل و بی وزن مثل حرارت و نور و الکتریسیته و
 مقناطیس و هر یک از این دو قسم دارای درشتی خاص
 میباشند یکی ظاهری که موضوع علم فیزیک است و
 دیگری باطنی که موضوع علم شیمی است و مسئله عکس
 از خواص شیمیائی نور میباشد بشرحی که در محل خود
 معروض است

تصحیح علم تاریخ

این فن شریف با کثرت مضامین در این صنعت مست و
 صغیر بوده چه از بدایت خلق تا اول ظهور دولت
 اسلام را اخبار ضعیف و عجایب خرافات از جهت اعتبار
 و قبول خاصه خارج کرده و در میان سلاسل قدیمه
 ملوک عجم اسامی بسیار از سلاطین سقط شده است و
 این دوران جاویدان تاریخ قدیم ایران برکت مناسبت
 از موضوعین اروپا چه منقده همین از زمان هرودوت و

ترویج علم هندسه پلانی قطر

که مسمی است از صنایع در این فنون جدید و جمیع باصفا
 و بعضی بکار غیر ریاضی که در ضاعیف صفحان مشا
 اشارت شد جناب میرزا عبدالغفار نجم الملک را که بنویس
 عصر وارد شد عهد است بر اهالی وطن منشی بزرگ
 میباشد چه جمله این علوم و اساتید این صناعات جلگه
 بر تریب و توجه او بر آمد و بتمام ندرت و مهارت قد
 نهاده اند شکر الله مساعیه

تعلیم بغله فیه! تسولوژی

که عبارت است از معرجه

تعلیم بغله فن دباک نویسنک

که عبارت است از تشخیص امراض

تعلیم بغله فن اوسکولناسیون

که عبارت است از علم شناختن خویان قلب و نبض

تعلیم بغله فن فیزولوژی

که عبارت است از معرفت احوال بدن در هر صحت

تعلیم بغله شرح ذره بینی

از فن تشریح که در این زمان مبرهن و توضیح شده و از علم
 هیئت که در این عصر مدلل و تصحیح گردیده شهرت از سایر
 کرمی سزایم با انسانی الافاق و فی الفهم بر خداوندان
 ادراک و انصاف ظهور و انکشاف یافته است

تعلیم و بغله فن تراپوتیک

که عبارت است از علم معالجه و استعمال ادریه

ترویج فن جراحی

بقانون مالک متمدنه اروپا

افتتاح کارخانه جلیواری بانے

که در مابین شهر طهران و الکای شهران احداث شده و

چه مؤخرین که غالباً در قید جنونه هستند عرض کردیم و
 نارنجهای عرب و فرس و روم و یونان و مصر و فرانک بابل
 دیگر نظیر افناد و با مسکوکات ملوک ماضیه و سایر ابار
 و خطوط و اقلاد و رموز که از قرن سابقه و احقا خالیه
 خبر میدهند خواننده شد اغلاط و سقطات و افسانهها
 خرافات از اخبار صحیح و آثار صریحه معتبر کشت و در این اثر
 مذکور نگارنده را موافق است مشهور بشهادت ضمیمه
 که در این موضوع پر اختر و منتشر ساخته

ایجاد سیت

اصل این عنوان در دولت فاجار از روی تمهید و در باخاند
 و چایار که در تاریخ عرب از متوفی این شغل صاحب لبرید
 تعبیر کرده اند همی بود و میگویند این فایده را نیز عرب از عجم
 اقتباس کرده در این نوبت همایون و عهد روز افزون که امور
 عامه و مشاغل معظله جمله در تحت قانون قرار گرفت چایار
 خانها را بر نظمی و ترتیبی بنیاد اوصاف همی دادند و کیفیت
 صد و در و در بریدها و شرایط و تکالیف منعلقه باین
 دانه همه را بر اسلوب پتخانهای اروپا منسک ساختند
 اینک مکاتب و اما انان از هر نقطه ملک ایران بهر شقه
 شاعره ارض و بالعکس بدین هیچ گونه اشکال انصاف
 میشود و از وقایع معین و احوال مصر و سایر ساعتی مختلف
 مشاهده می کرد جناب مستطاب میرزا علیخان امین
 الدوله را که از جانب دولت ابدایت مباشر ترویج این سلیقه
 مخصوصه مقاطع عمل این شغل معظلم است بر ذمه آنها
 ایران و این زمان حقی عظیم کلام و کازنی است و شکرش
 جمیله وی بر جمله متمم و واجب

ترویج علم انالیتیک

که مخروطان بوده باشد

تمام الاث وادوات از انجا که پوان اعلی از مالک اروپا بنگیا
و حکم کرده اند

افتتاح کارخانه اسکا بنجار

که در سمت شمال داخله ارض مبارک سلطنتی است

انتشار دانش شوستر شوارع شهرها

اگرچه این صنعت و عمل در بعضی از جوار عظیمه مالک
ایران از قرون گذشته دیده میشود مثل راه شوستر شهر
شوستر آلمان و راه شوستره واضه در مالک مازندران
که بحکم شاه عباس ثانی از سلاطین صفویه ساخته اند
که ماده نارنجش (امریختی است لکن خود علم و صنعت
انرا نارنج و اثری نشان نمی دهد که در میان اهالی ایران
شایع بوده است چه مباحث شوستره مازندران و راه
مهندسی از مردم هلند نوشته اند اما در این نارنج
علم این صنعت را جمعی کثیر از اهالی ایران با عمل از ضمیر
کرده بر سر راههای بزرگ عاقله با مثال مرد و
استغال خدمت ملت میکنند مانند

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله و سلامه علیه

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت سید الشهداء ارواحه الفداء که سر کار علیته

مبتداً السلطنه و الله نواب مستطاب شرف و الا نایب

السلطنه بامیدار

ایجاد جشن کادان حضرت صدق ظاهر فاطمه

سلام الله علیها که نیز بعد از قون مهد علیا بواسطه شرف

السلطنه بامیدار

ایجاد جشن میلاد مبارک

حضرت رضا علیه السلام که مخصوصاً در خراسان

گرفته میشود

ایجاد جشن مبارک

حضرت حجة محمد الله تعالی فرجه این جشنها همه را این
پادشاه دین بنیاد الله برافضاء رسوخ عقیدت و
صفاء طوبت خود بخصیه رسم فرموده است و این
بزرگ نهاد در هر کدام از جانب دولت ابد فرجام عادت
و رسوم اعیان عظیمه و آیام کرمه از قبیل چرخان و انش
بازی و از حمام عام و انقاد سلام و جلوس همایون بر
سر پر همون و اداء تبریک و تهنیت و انقاد شعر خطا
و غیر ذلک بعمل می آید

ایجاد جشن میلاد مبارک همایونی

هر ساله از شب ششم شهر صفر الحیرت انش منکام بپای
جشن و لوازم طوی پرداخته میشود و در این موسم
سعید و عید جدید طبقات عاقلین سر پر اید سپر
از وزه مخار و سفر کبار و رجال دولت و اعیان مالک
کل علی حسب حاله مورد تفضل شاهنشاه جمعا میگردد
و بعد از خلع و تشریفها و عطا ایا و انعامات سرفراز و
قرین امینا میگردند و عنوان محترم در در محفاه مبارکه
مهمان نواب منعالیه انیس الدوله میشوند

رواج کلی و شایع کامل

امر بفرجه داری و سوگواری در حق حضرت امام ابو عبد
الله سید الشهداء روحی و ارواح العالمین له الفداء این
سنت مؤکده که نالی فرایض شده است اگرچه رغبت
کبری از دوران سلاطین دیلم تا انا الله بر اینهمه مرتب
گردید و از اوقات با زهر یک از طبقات ملوک شیخیه
ایشان ناستی کرده اند بخصیص پادشاهان صفویه که
مرحوم مذهب جعفری بودند و کلی در جمیع امنداد این

بمبارف و صفت خوانی می رسند

**افتتاح باب مراد و دان همایون سلطنت
عظمه شخصاً با سا بردول دنیا**

از عادات دیرین و رسوم کهن در مملکت ایران یکی آن بود
که پادشاه با بیعت سلطنت و عنوان رسمیت همی بکاه
بقلید پادشاه دیگر و در وقت فرموده آلا عیون و قهر
اماصلاً و سلماً از این معنی حرمی عظیم دانست و در
اقدام بر این قدم بی خیالات مبروت و بسا احتیالات
میامد و این پادشاه حقایق آگاه خلف این عادت کرد
و خرق این طبیعت فرمود و با صورت صلح انخال خویش
بای مبارک بیرون نهاد تحت برای نلشم عتبات و نشر
قیاب مشاهد مقدسه ستمه عراق عرب صلوات الله علیهم
اجمعین بقلید و سلاطین عثمانی داخل گشت هم بعضی
و فوز زیارت و اصل شد و هم بکر امت خرق این عادت
ناپل کرد بد آنکه کوه بعدا ولی بقسمتار و پامسافرت نمود
و با امیر اطوران عظم و پادشاهان مختشم انما لک ملافا
فرمود و از احترام و تکریم و تجلیل و بظلم ملل آن دید که
در خیالی تکبیر لا عین ران و لا اذن سمعت چنانکه
در تمام روی زمین مشهور است و در جمیع تواریخ و
غیرها مسطور

ایجاد موزه

از غرایب آثار عتیقه و مفردات اطلاق نفیسه بدیع
اشیاء بقیه از هر جنس هر قبیل چون مقداری کتب
در محل واحد جمع و وضع شود انرا در مالک اروپا من
می نامند و در نهاد رانشاع نظام امر موزه بایکدیگر
همی بتفاضل میگردانند و پیوسته تفاضل میورزند
و متراد احتیاج این شکل ان است که نفس از هشتاد

قرن و از زمان اقامه ماتم ثانی سیدی شهاب هل الحیفا
بروز عا شورا غالباً بعشر اول محرم احیاناً منحصر بوده
است و در غیر این مبقات مخصوص احدی بر این تکلیف
منصوص رسم اقدام نداشتند اما در این دولت علیه
چندان این سنت سسته رواج گرفت که در تمام ایام جمیع
اسابع هر شهر از مشهور در هر شهر قصیه مشهور از
ممالک شیعری چندین مجلس جافل بزرگ این مصاب
ها بل منعقد میگردد و ان فضیه بر عتبه معتقد می
شود و طبقات مردم بدرجه تکلیف واجب و وظایف
مفروض این فیض عام اهتمام میورزند و از غره محرم
ناسلخ صفر مخصوص بمبتداً عا شورا عهد سا بر سلطنت
شعبه میباشند و در عشر اول از این اعشار سته جمیع
تکالیف نوکری و خدمتگذاری بحکم اعلی حضرت اقدس
شهریاری تعطیل میشود و باین رزه جلیل تبد بل میگردد
مراتب غریب ملوکانه که در این ده روز تکبیر خاصه
دولتی ظهور و بر وجه میباید از قوه هیچ خامه نامر
بفعل عینا بد هر کس از تواریخ و اخبار قرون خالیه
ملوک ماضیه احاطه کامل حاصل است میدانند که این
عبادت بسیار بزرگ در نوبت هیچ پادشاهی از عرب و
دیلم و ترک بعثری از اعشار این رواج نرسیده است
اهمیتش بمبتداً واجبات و فرایض تکبیره از طرف دولت
روز افزون چه در طهران و چه در سایر بلاد و امصار
ایران زیاده از پنجاه هزار تومان از عین مالیات محتاج
فرجه داری می رسد و البته در تمام افکار ایران در این
دوماه و در کردیل و تجا و مردم در این کار خیر مصر
میدارند و بعضی حساب کرده و گفته اند که در طهران
فقط در این دوماه تقریباً یک کرو و تومان قند و چا

دشمنای این گونه اشباه شکفتن نوع شکفتی بدیند
 اید و لذتی دست میدهد که از سایر موجبات انبساط
 روح و تفریحیات طلب معهود نیست و صکار اروپا از آنجایی
 که بشاهد علم عشق مفرط بهم رسانیده اند از این سخن
 اسباب بخت و وسایل تنوع بسیار استکار فرموده اند و از
 غوازه مهتر موزه آنکه صنایع عشق عالم و آثار عکار قید
 بشر را در آن با مصنوعات حادثه و اعمال جدید برای کس
 موازنه و مقایسه میکنند و در جبهه قیامت ملل را از اینها
 استخراجه و استنباط میکنند پادشاه دانش پرور ما که
 مملکت خود را از هیچ هنر و دانش و شناسائی و کاهمی و
 انکشافات بدیع و صنایع عالی خالی نمیتواند دید از غرور
 آثار طبیعت عالم و خلاصه پادکار شاهنشاهان بنیم موزه
 ایجاد فرمود که در صفتان هفتاد من کاغذ را تا فاد خواهد
 نمود قبل از نقد کلمات خصائصها و آیات عجائباتها

تربیت انواع کلهها و ریاحین

این کار در این روزگار رواج عظیم گرفته است ارباب
 تنعم وترف و خداوندان عجب و شرف در مسئله الوان
 گل و سنبل و داشتن و کاشتن آنها با یکدیگر مبارزاتی
 سخت میورزند اما در صفت نباتات باغات حد بکار
 هر بونی و حالتی که از زمین شمیم ریاحین معطر
 و وزیدن نسیم گلستانهای روح پرور میورود خود چه
 بگویم که در این مقام ناطق رنگ است و پای سخن رنگ
 بنیاب کرم و خلق عظیم این پادشاه قسم که اگر کسی را
 فی الحقیقه در مانع جان صحیح و شامه روان سالم باشد
 چون بتاشای ساختن نباتات سلطان السلاطین بپرا
 بی خودیشتن ساز بوی گل و ریاحینها

نامت چمن پر و طبیعت جهان را بر دامن جبال و پیر
 نلال و سطح بیابان و صفت هر سامان به رنگ و بو
 که گل و ریاحین پرورده است باغبانان حاذق و کلکاران
 فایق بخش از تربت پرورده اند و در آن بوستانها فرزند
 اند و از سایر مالک و مسالک دنیا نیز تمها و قلعهها و
 کوزهها خواستند و گلستانها براراستند که هر صفت
 آنها کونی و ذوقی است از گلستان شیخ بزرگوار و در قری
 در و لذتهای ممتدنه دنیا برای معرفت اصناف چمن و
 تکمیل این شعبه از حکمت طبیعی از هر جنس جانور جفته و
 با بیشتر مستخر ساختن در باغی نگاه میدارند و عیانان انوار
 و طبایع آنها آگاه میکنند هر وقت هلیکوناسی مویخ
 معرفت بونانی که معاصر سلاطین کبانی بود در ضمن
 تاریخ این سلاله مینویسد که ملوک ایران در شهرها
 مشهور که مصرهای جامع و سوادهای اعظم بود از
 قبیل بابل و سوز و واسطی و اکباتان و غیره باغ و حشر آ
 اند معلوم میشود و اصل این اختراع و اسباب و دل دنیا از
 اهالی ایران اقتباس کرده اند در این دولت نیز بسیاری
 از صنایع صنواری و جانوران جنگل و جبال و صغاری
 الوان ظهور و انواع وحوش در حوضهای حصین و

مشغول معرفت کرد کار حضرت مستطاب شرف والا	گل آویز پر پر کبر	چشم
کاران مهر زاناب السلطنه امیر کبر و وزیر جنک نصر الله	گل ناز پر	سه رنگ
را گلکار دست اروپی تراوی در این شغل صنعتهاست	گل همیشه بهار فرنگی و غیره	دو قسم
کند و تکلفات میورند از الوان کلهها و فزون ریاحین	گل بنفشه فرنگی	سه رنگ
بر صفت گلزار اشعار صبر و پایداری و اشکال ندرت تصویر	گل نقشه ایرانی پر	سه رنگ
شکفت میور و رانند و آنچه در این چهل سال بخصوص از	گل مار	قسم
سلطنت پادشاه زمان احشام گل و ریاحین از جنکها	گل خنجر	قسم
و کوهساران و با خط طاشا سحر و کسنان شجرها	گل لادن	چهار رنگ
ایران لاستیاد از الحلاطه طهران وارد گردید و رواج	گل آودی فرنگی	چهار رنگ
یافته بسیار است بعضی در این مقام نام بر نکریم	گل آودی برای الوان	چهار رنگ
بعضی در حقیقت از حضرت اوست جدید و بقول غیره	گل لذتی	قسم
گل سرخ مؤیدی	گل خورشیدی	سه رنگ
درختان فاقا	گل سنبل پر پهلوانی	شش رنگ
گل بغدادی	گل منجک پر	چهار رنگ
گل خنجر درختی پر و کبر	گل قزقل فرنگی پر	دو قسم بگوناگون شکلهای مختلفه
گل کبک	گل بوفلورن	الوان مختلفه
گل طاووسی	گل زبان بقمای پر	پنج رنگ
گل صد تومانی	گل لاله فرنگی پر کبر	پنج رنگ
گل کوبک	گل قرص	قسم
گل پر پر کبر	گل میمون	الوان مختلفه
گل پاس چپا	گل دره زرد	دو رنگ
گل خزه پر پر کبر	گل استیکانی	دو رنگ
گل ساعت	گل تاج الملوک پر کبر	سه قسم
گل شمعدانی پر کبر بالوان مختلفه که بعضی معطر است	گل پنج	قسم
گل استوی پر	گل عطر دخی	قسم
گل اشرفی	گل بلور فرنگی	انسان مختلفه
گل شاه پسند	گل بیج	قسم

سپهر	اینک هر چه هم مسکوک از کدشتکان ملوک در اسواق طهران
سالوبیا	و غیرین بهم می رسد خواص اهالی که عشاق معارف
فرمود	و معالی شده اند ککسپونهاد ازند و بر خواندن
فلوکس	خطوط و افلام قبل اسلام همی همت می کردند بنده
انجیر فرنگی	تکازند و از نیکت که مسکوکات سلطنت ایران از
انگور عطری	عهد اسکندر یکپرب فیلیس مقدونی ناسکه حساب
کپلاس مجلسی	قران علی حضرت اقدس ها بونی جمعا بر تیب حاصل اید
نخود فرنگی	و این امتیاز خطیر در حق حقیر کامل کرد و حساب تو
لوبیای فرنگی	ضمیمه موزنه ها بونی خواهد کرد بد
خیار فرنگی	اشاع دایره انطباع
چندر فرنگی	این صنعت که از غنای بزرگ خدای تعالی است اگر چه
کاهوی فرنگی	از عهد خاقان خلداسپان فتحعلیشاه بموسط منوچهر
کوجر فرنگی	خان کرچی معتمدالدوله وارد ایران شده ولی کتبی که
سبب زینتی فرنگی	از دوران خاقان مغفور تا آخر عهد پادشاه میروند
گرفش فرنگی	منطبع کرده در جنب کتبی که در سلطنت این پادشاه
بادنجان فرنگی	از احوافاده بطبع رسیده است بمثابة قطره است در ک
ترنج فرنگی	کتبخانه های ایران و ملحقان از منطبعات این درها بون
مویج فرنگی	مشتمون میباشد و عاده ممکن نیست که امر و نسخ
پانان	چاپ شده این عهد را بتوان نقد بد کرد و متحد بد نمود
ترشک فرنگی	نظر تربیتش شهر بار خود بشد کرد این صنعت با
کنکر فرنگی	اهمیت را از سالها است که دایره با وسعت فرار داده و
انتشار علم فوینماییک	عنوان وزارت ایران نهاده و باین خازن سپرد است
که عبارت است از معرفت مسکوکات فرین قدیم پیشتر	و در سیمت وی وزیر انطباعات بفراورده خلد الله
اگر در دست کسی بیاید که صرافی سکه قدیم بدید بشد	سلطان و ششدار کاز
اسباب چندین نقبتش بود که مگر کینت بدست افتاده	انتشار سواری کالسکه و درشکه
و یاد فیه پیدا شده است شاهنشاه زمانه این فائز	که بتعمیر ازین دولت و رفع حجاز و عتبت اینک شماره
خازن و اینترمانند سیبای اذ اصول کهنه بر انداخت	درشکه نشینان و کالسکه سواران در ایران تخصص

طهران در کمال اشکال است	کامل شد و همچنین محرابی و حجره های در کاشان و
ایجاد کارخانه کلوله ریزی	تبریز و شمال مشهدی بره نوال کشمیری هر دو در نهایت
در سر معادن نایب از بلوک مازندران و سایر بلاد	ترقی و تکمیل است
ملکته ایران	افتتاح دو خانجانات
تصفیه بلبین و سطح آهن	دولتی و تجاری که اجزاء وادیه و جوهرهای فرنگی در
در بلوک نایب مازندران و غیره در حد آهنهای ملکته	انها فریش می رسد
روسی	رواج استعمال جوهرتان فرنگ
تکمیل آهن معدن ماسوله	جامده و مانع در علقه غنی و فضل است آنها را
برای هر گونه استعمال در ادوات و آلات	کتابی جدا گانه ضروری است
ترقی در صنعت تفک سازی	افتتاح دکا کین بنداکوبری
در کارخانجات طهران و صفهان و شیراز و خراسان	و سپکار فرشی از شعوب شرقی بنگونی در خانجانات
خوافشار و کلیایکان	رواج ملبله دوزی
تکمیل عمل فطران	و مقنول دوزی و سیر مردوزی در البشدر ستمتد بونا
در رحمت باد کپلان برای مصارف توپخانه و سابقا	اعلی و غیرها
از مالک روسیه خرید و در آمد	افتتاح صنعت ساختن سوار و برنجین
افتتاح صنعت کالسکه ساز	و ملحقان در جمیع بلاد ایران لاستباد را صفهان و
در غالب بلاد مغلیه ایران	طهران و بروجرد که دکا کین بسیار از این صنعت حد
ترقی صنعت شالباقی	در کار است
در ملکته کرمان بجهت که طاقه تکمیل و بخواه تومان	افتتاح دکا کین آهن کاری
تقوم شد از عهد حکومت مرحوم محمد حسن خان سردار	خواه حلبی سپند که ماده افام او عبید و مواجین و
مطابق سالنامه جلوس ها بون شاهای اعلای	سوارهای بزرگ و کوچک است و خواه و زر سپاه
کرمانز با آن کشمیری تمیز دادن و فرقی نهادن در صنعت	که ماهیت خامان مغز و بخارهای بسته و باز و
سنج زری ناصری	لویجات و نواودان و چندین ادوات آبی و آتشی است
خاشهای مرتب جملہ در این روزگار و غشوشان است	شروع شرب چای
الاجسی که بر حسب سنو این پادشاه یافت و بطراز	در میان طبقات هل ایران چای اگر چه پیش از ظهور
ناصری یافت و میشود و این صنعت فی الواقع باهنگام	این دولت وارد ایران گردیده بوده است اما مثل اغلب
نواب مستظرف افاضی و الاطلال السطان در اصفهان	طبقات و موالات تقیم باندان سلطنت و معدودی قبل

از سر و آن متفرقین انحصار داشته ولی امر و شرف و علم
است بهر صیغ و شام و در جمیع خانهای عابای این پادشا
از محترم شهرهای طبقة فلاحه و قریه و ریخته بدو به
اسباب و ادوات استعمال آن البته موجود است و بیست و
هه روزه عادت معهود

رواج منگنه

برای تزیین مسنوجات و افشردر کاشان و غیران

ایجاد نذکره عبور و مرود

و خط ورود و صدور در جمیع حد و دوتغور

اصلاح کلاه

از رسوم و عادات رفته رعابای دولت علیت یکی از بوی
که کلاههای بسیار بلند از پوستهای بخارا و سمرقند
بهای کرافت بلکه بتبندی بر و اسراف سر انجام دادندی
و استعمال کردند و این کار ناخوار هم دچار افتاد
مخارج میبودند و همبگیر که در بخش کارخانه از پندگا
نکانه است و تناسب طبیعی خارج میبودند این شهر
حکمت نهاد رضا نذکره رعابای وی بدان تبدی بخوان
الشباطین باشند و بدین نقض خصم الحسن الخاقین
لاجرم میبود که از طبقات ملا عالم ناهرا که رعیت
شاهنشند کلاه کوناه صبر بختند میرزا عباس
فرعی علیالرحمه و این باب گفته است و در زیر بیستم
کلاه سر و فلان سبکه سر بلندی کرد
حکم شاه جهان کرده اند کونا هشت

اباصرف معادن جدید پانچ سنک

جناب صاحبقران محض توفیق اهالی ایران بر یافتن
معادن مقرر داشتند و قانون گذاشتند که هر کس در
هر جا معدنی کشف نماید حاصل آن در مدت مزبور

خاصه اوست

تخصیص زمین خیر ارضی بلاد قدیمه

نلال و خرابیها که بقیه آثار قرون گذشته است بیشتر
اگر کسی مشکافت هر چه میبافت از دولت نه حظی است
و نه زجری در این عهد زمینها و پیشهای شهرهای برین
ایران از قبیل خرابیهای شهر شوش و اصفهان فارس و آذربایجان
جبل و دامغان قوس و غیرها اهبستی است و از داخله و
خارج احدی احد کوشش نماندست الا بر حسب مخصوص
و قرار می مخصوص

تبسیخ و تصفیه ثلین

و تجزیه شکر طبرستان بر حد شکر که هورهند و سنکا
و این کار در حکومت نواب مصطفی قلی میرزا بسیار پیش رفت
که هر ماه چند هزار تن شکر سفید بسیار منازعت در
خانه خلقت فرودی آمد و در مصارف و بختن مند غیر
میرفت

افتتاح کارخانه بلور ساز

این کارخانه در موضعی که حالا خانه جهانگیر خان است
معمولی مسبوک و فر نام در سی سال قبل ساختند و
بلور بسیار اعلی داد و بعد ما بر هم خورد و این زمان حاج
محمد حسن صفیها امین دارالضرب در خطه طهران کارخان
بلور سازی دیگر احداث کرده و بجذب و تکمیل این صنعت
پرداختند

افتتاح کارخانه چینی سازی

معتمد السلطان حاج محمد حسن ناچار امین دارالضرب مشهور
بکپانی از طرف چینی که در ترویج صنایع دارد کارخانه
باینها اهبست در دارالخلافه طهران دایر ساختند است از
خالق قریه علی آباد که پر تو قوتهاست جناب مستطاب اجل عظیم

میرزا علی اصغر خان امین السلطان نایب سمت مینوشانی
با فتنه در این کارخانه ظروف و ادواتی بر ساخت و در بخت
چندینهای خارج ایران میبازند

افتتاح کارخانه شمع ریزی

در طهران

افتتاح کارخانه کاغذگری

در طهران و اصفهان

انتشار چرخهای ماشین

در زنگری و موزه دوزی و غیرها

افتتاح کارخانجات جتیخانه

در طهران و اصفهان و غیرها و ترقی ساختن شمشیر فلان
و سرنیزه و شمشیر و غیرها من ادوات الحرب و الضرب
و فلکالات و ادوات موزیک

رواج اخراج سنک مشانه

این شعبه از اعمال بد بد و احکیم بود که فرنگی تعلیم
نماند کرد و اطباء ایران پیشتر از راه تقویت هم پیش می
آمدند با آنکه طریق علاج باخراج نیز در کتب منطیین
مشرق زمین دیده شده است و این زمان از حکمباشیا
خاصه شریفه کسانی هستند که در بر آوردن سنک از
دکترهای فرنگ گذشتند و بتخصیص معتمد الخاقان
میرزا امین العابدین مؤتمن الاطباء نایب خاص جناب کز
طووزان فرانسوی که هزاران سنک بر آورده و یکی نمرد

ترقی کلبه فنون طبیه

بستان تجاری و علمیه

اشاعه تلقیح جدوی (البه کوبی)

حکیم امین پادشاه مهربان در جمیع مدن و قصبات و قر
ایران مردم بسیار از پزشک و پیشه کارها موزند که

اطفال را آبله میگویند و مایه صبح از اجزاء خانه مرکبی
طهران با طرف ایران حمل می دهند گمانچه وزارت علو
و غیران اعلی حضرت شهریار چندین بار در این ماده تکرار
پذیرفته تا آنکه از ساها است که هر ساله صد هزاران
طفل از خطر موت و مطنه عبوب رسته زندگانی مینمانند

ترقی شال چوخای مازندران

با استعمال آن در ملا بر اهل نظام بر حسب حکم شاهنشاهی
اسلام از سال سوتم جلوس مبارک سنه هزار و دویست
و شصت و شش هجری

ایجاد روزنامه

روزنامه رسمی هر اقلیمی وزارت بلیتیک دولت ایجاد است
علاوه آنکه احوال و اخبار و اوضاع و حوادث و مراتب و
مناسبات و درجات و ترقیات و غیرها هر روز از زبان روز
نامه میباید شنید دولت ایران قبل از ظهور این سلطنت
جاودان آب جریه نداشت و خزان حکمت از فوائد مخصوص
و خصایص غیر محدودان بالمره نمی بود در سال چهارم
از جلوس مهابون اراده و مشیت شاهنشاه دوران که لا یر
بر ترقی ملت ایران مقصود است با ایجاد روزنامه قرار گرفت
و این کار بند ریج مثل سایر شعب خدما این دولت بج
بزرگ شد و اداره وسیع تشکیل یافت و اول نمز این روز
که از طبع خارج کرد بد موخ بروز جمع ربع اثنای سنه بود

ترقی اداره گازت در ایران

کسانیکه روزنامهجات اوایل دولت دادند با نمز این
سنوات مقابل یکدیازند با برای امین بنکرند که این موضوع
منظر او بخیر از کجا است تا یکجا بموجب ناشر تو قوتهاست
این پادشاه او را خافده اولاد در عبارات و مطالب بون
این مشارق و المغارب بهر سبب و انجمله مستی و بیستی

وخاصی خنکی بدین هر صورت نغز و معنی پر مغز کشیده
 و تابنا تا کون ده جریه دیگر سوای روزنامه موسویان
 که جریه رسمت دولت علیه و از ساها اداره آن مقوض
 با قلم از زمان عتبه سنتیه است بکار کرده با سایر بل
 روزنامه ملتی
 روزنامه علمی
 روزنامه مخرج
 روزنامه فرهنگ
 روزنامه دانش
 روزنامه تبیین
 روزنامه اردوی همایون
 ژرنال الیپرس که سنده نگارنده و خط و زبان فرانسیسی
 روزنامه اطلاع که هم با خراج خاطر فایز ابر و سایر است
 روزنامه سترن
 که بتماثل اشرف و صور رجال و تراجم احوال و بیخوار
 از پال اشمال ارد وهم مؤید ثالث ثالث است ملنگ
 عشره کامله

ایجاد وزارت علوم
 قبل از طلوع نیر سلطنت بعضی جلد بدینستنی خود پیدا
 نبود نامبا سترن از وزیر خوانده باشند بامدر و چون
 اصل مستی و تحقیق معنی در این دوره ظهور یافت و
 فو انواع دانشها و پیشها و شناساها و اکاهاها از
 حین مبین سلطنت این پادشاه ایران زمین فریاد
 دایره سترن آن فنون و صناعات و معارف و انکشافات
 و وزارت علیه نام نهادند و مدبران کار بزرگ و حد
 سترن و وزیر علوم لقب دادند چنانکه چند مشغله
 دولتی از اینچون اهمیتی معند بها بهم رسید از

اشاع و قدر و ضخامت حجم و کثرت انقباض و توقیر
 فواید و عوائد عظمی فوق المهورید بدآمد اراده لوکا
 جمله را بهمت وزارت متسم داشت و بر سوم این عنوان
 عالی مرتبه فرمود از این قبیل است
 ایجاد ریاست عظمی از شورای کبری
 و ایجاد وزارت تجارت
 و ایجاد وزارت دربار اعظم
 و ایجاد وزارت فوائد عامه
 و ایجاد وزارت پست مالک محروسه
 و ایجاد وزارت امور دول خارجه
 و ایجاد وزارت وظائف و اوقاف
 و ایجاد وزارت رسایل خاصه
 و ایجاد وزارت خالصه دیوان
 و ایجاد وزارت فلاحت و زراعت
 و ایجاد وزارت بحریه
 و ایجاد وزارت حرمانه
 و ایجاد وزارت قورخانه مبارکه
 و ایجاد وزارت نظام
 و ایجاد وزارت تلکراف
 و ایجاد وزارت بقایای حکام
 و ایجاد وزارت صنایع
 و ایجاد وزارت معادن
 و ایجاد وزارت تطباغات مالک محروسه

شروع کلاه ماهون مشک
 که در کمال ظرافت و لطافت در هر ایران دوخته میشود
 و چون که خرج بالا نشین است تمام ملت بقبول نام
 تلقی کرده اند

انتشار ذراع خشتخاش
 در غالب بلاد محروسه ایران بحدیکه امر وزیر باک مال تجارت
 بسیار معتبر است و بزبان ایران را بهند و چین و فرنگ هم
 جا حمل میدهند و یکشعبه بزرگ از سر چشمه برون اهنگ
 است و ایران ستم صرف سیم و زر خود پیش در زخارف خارجه
 بزبان از این ناهنر ندارد چه یکشعبه عظمی از نقد ستر
 زمین را که همه ساله در بهای امتعه خارجه بمالک اجنبیه
 مبرود تجارت تریاک دیگر باره با این خالک عود میدهد
 که العود احمد

تربیت زرع
 تخمیناً امریک در ایران

ایجاد کپانی تریاک در اصفهان
 چون در این جنبش زمال تجارت ایران اهمیتی هم رسیده
 استعدادهای اعیان و اعتماد بهم رسانید دفعه و صدمت پیش
 و سدر طریق اعتناش و ندر لیس را مقرر کردید که مقرب
 الحافان اما محمد مهدی را باب اصفهانی جمعیتی از کبار
 تجارت بهمت کپانی تشکیل دهند ناملا حظان لازم این
 مناع در تحت مراقبت آن جماع قرار کرد و جمیع عدله کما
 تریاک هم در همه ششخص مشارالیه که رئیس و صاحب
 الاکتیان خواهد بود مخومر و معلوم کرد

تشکیل پو انخانه عدلیه
 در جمیع مالک محروسه دولت علیه

تشکیل مصلحخانه
 ملففقر از عقلم و وقت و مجربین عصر نادر فواید بکلیت
 و منافع عامه مقاولان نمایند و بعد از جرح و تعدیل
 اراء و رد و قبول افکار خلاصه عقاید و زبدیه عقول
 خود را بجا کپای مبارک عرضه بدارند نا حسب الحاکم

بموقع نفاذ و جریان گذارده شود

ایجاد صندوق عدالت
 برای کافه رعایا و برابا نا عارضین و منتظرین مطالب
 خود را در کمال سهولت بجا کپای جواهرهای مبارک
 بتوانند عرضه داشت چه در طهران و چه در سایر بلاد

ایجاد نظمیات حسنه
 که در برخی از مالک محروسه جریان یافت

ایجاد دادگری حضوری
 حقیقتی ملکه عدالت را در نهاد مبارک این پادشاه بر
 وجهی واضح و قوی نهاده که کوی بیاید معدله عاشر
 است و عدله نصف را و امق از آغاز طلوع خوشبید
 خنری جا و دانه زبده افکار ملوکانه راهی در رتبع
 طرق دادگری و مقنن اصول جهان داوری بکار
 فروده و این مقصد واحد را فانونهای متحد جرسب
 مصالح اوقات و اختلافات مقتضیات گاه بکند اشده
 و گاه برج اشده از قبیل
 صنادیق عدل
 و کیفیت عراض
 و ایجاد عدلیه در جمیع ولايات
 و وضع نظمیات
 و تشکیل دارالشورای کبری
 و وزارت خانه مندرکله از وزراء ستر که در سال
 دوازدهم جلوسی پس از رفع صدارت و استبداد ایجاد نمود
 و ایجاد وزارت مختار که عبارت بود از بک قدرت
 نافذ و سلطه قویه قائم بوجود شش کس از اعضاء
 دولت و کبار مملکت که در سال بیست و هشتم جلوس بعد
 از رجعت از سفر فرنگ برقرار کردید

و ایجاد وزارت مشوره که در سال سی و دوم از جلوس
 هاپون بظهور رسید
 و عقد مجلس تحقیق و لقی مرکب از بعضی ملکان دکان
 عظام و وزراء تمام که در سال سی ام سلطنتی علاوه بر
 دارالشوری کبری ظهور یافت
 و تقسیمات باکات و ولایات مابین کفایت رجال و عدل
 عمال که مکرر مقرر گردیده است
 و تقسیمات اوقات مبارک برای اتمام هفته برای اصناف ارض
 و وزراء بیکه و سایر امور و روابط بودند مابین و ابر عظمت و
 کافه رعایا
 و تعیین امتا برای اخذ عراض در سر سواری و اعلی
 اجوبه آنها موافق حکم بود و با شفاهی اعلی حضرت شهریار
 از وضع این قوانین و ایجاد این عناوین که بعضی امر و
 جاودانی است و برخی مخصوص وقتی و زمانی مقصود
 بالاصالح همان اشاعه عدل و انصاف بوده و امانت
 ظلم و اعتساف و مع ذلک کلام از شدت شوق و عشق
 بر تشدید مبانی عدالت و داد و تسهیل جواد استقامت
 و سداد نازمانی که مصلحت وقت مقتضی بود خود بدین
 اقدیس و شخص هاپون هفته بیک روز بر پوان خاص
 نشنه عراض عا و دعاوی منظرین را اصغاری
 فرمود و عورتی رسید و گذشتند و جمیع آن مقررات
 مؤسسه و موضوعات مفید سردارین شوالیخوا
 از بر تو اسلاک برقیه و خطوط نکر افتر که بمشابهت نشانه
 خیال از قلوب ایجاد اهالی ایران بخاطر عا طر این پادشا
 مهربان کشیده است صیبت داد و معدلت از ماه ناما
 رسید
ترقی حربی باغی

کارخانهای کاشان
ترقی نسج عباای ابریشم
 در کاشان بطرز عباهای ابریشمین گردید و نجف
ترقی صنعت نساجی
 حاشیه ترمر در کرمان بد رجبه که از حاشیه عظیم خان
 نتوان باستانی متزاد
ترقی مسنوجات
 کوه با بجات اصفهان
ترقی ظروف
 فخاری ناپین
ترقی قلمکار
 خمره در اصفهان که بهتر از قلمکار صدر رس هند است
رواج کار فالی باقی
 و بازار فالی فریسی اهلا و پاپان صنعت ابرایشان را
 که دیده اند بسیار پسندیده اند و در اسفند الحصوص
 تجارت فالی بی عده و عالی است
افتتاح کارخانجات نساجی
 افشته کمانی در اصفهان که ملبوس باستانی جنود
 مسعود از آن مسنوجات خواهد بود
ایجاد کارخانهای ابریشمی
 در مملکت کابل بدست معتمد سلطان حاج محمد حسن
 ناجر اصفهانی امیر جارا ضرب
افتتاح کارخانجات ابریشمی
 در قورخانه مبارکه که بواسطه ایجاد این دستگاه کار
 اعمال منعلقه صنایع نوپ ریزی و تفنگ سازی و حر
 پردازی از غایت صعوبت بنهایت سهولت تبدیل یافت
ریختن افراختن اولین مجسمه

صاحبقرانی بدست اساتید ایرانی
 صنعت ریختن مجسمات معلوم نیست که هیچ وقتی از
 اوقات در ایران بوده است چون در اسفند هاپون جمیع
 صنایع و شئون که متعلق بدولت فاهره دارد برقیات
 فوق العاده روی نهاده ضمن کارخانجاتی که در کاشان
 و پیر اکتین مهمان مرتبه در آبراست بیشتر پیش رفتند کار
 گذاران این اداره عطی محض افامت برهان ترقی و نصیب
 دلیل تمدن بگیند از این پیش مجسمه بیکر مبارک و
 هیکل هاپون را بر هیئت سواری در قورخانه ریختند
 و بر افراختند و از آنجا که این اثر منصف نخستین ظهور
 این فن شریف در مملکت ایران بود روزی با ساختن و
 بر افراختن مجسمه مفید شسته جشی شکفت گردید شد
 و عیشی بزرگ بر پا گردید
ایجاد جریده مصوره
 زمانیکه دایره انطباعات و روزنامهجات در تحت نظر
 میرزا ابوالحسنخان عفا ری نقاشی کاشانی صنایع
 الملك بود باین کار شروع شد مشارالیه که در
 خاصه خوشنویس و قلم نویس این دولت بود و شبیه
 سازی و چهره پردازی را بدین معاونت عکس کس
 بد رجبه او نتوانست نمود در رضا عفر جریده رسمیه
 نضا و پر رجال دولت علیه و مجالس انعقاد اسلام
 شاهنشاه اسلام و امثال ذلک را می کشید و بطبع
 مبرسانند ولی قوت امر جوهر موجب قوت این فایده
 گردیده بود تا از همین سنون مؤلف با جباء عوان و
 اسناد را از مافات برداختند روزنامه مصور تجدید
 نمود و چون جریده رسمیه موسوم بایران را باخبار
 درباری و سایر مطالبی که بدولت علیه و ممالک

مرد و سر و راجع است مختصر ساختن تخصصی بجا بود
 که جریده جدید جداگانه برای رسم نضا و پر و نمائندگی
 ساخت و از روزنامه شرف نام نهاد و از آنجا که صنعت
 عکس رقی شبیه سازی تکمیل و تسهیل شد هتی سخت
 بزرگ نموده است جریده شرف را از امضا بصور و شکا
 و اشغال بر اثر اجرام رجال و حضایع دیگر بران روزنامه
 مصور بسی شرف و عزت است کلا بجنف علی امله
رفع تقیید از پیر و ان طریقه جعفریه
 اختلافی را که شعبه با اهل سنت در مسئله امامت از اند
 جهال فریقین من الفدیم دستا و بر تزارت و ضاد و
 سرمایه عداوت و عناد ساختن عقا امت کرده اند
 و حق تعالی انا است که این فریق جماعت و الفاء خصوم
 ناهم حد از قوت و شوکت اسلام بکاسنه و اعدا کلام حق
 و حرکت لواء حقیقه بیضه راه بر بسته است پادشاه
 پناه سویت این شجاری شکست و در پشته این نهاد بر کند
 امنه دولین علی بن اسلام ندا بر صاب بکار بردند
 دستا خوت داده موافق مستحکم سپردند جز اهل الله عن
 الاسلام و اهله خیر آنک مذاهب جعفری و حنفی و شکی
 و مالکی و حنبلی که بمشابهت اخوه حسند از صلب مبارک املا
 با بیکدیگر در کمال الفت و الشام در می آمیزند و انبساط و
 اختلاف مپورزند
 مابین برادر بیکه از یک پشیم
 در پیخته روزگار بیخ انگشتم
 چون فرسوشوم در نظرها علمیم
 چون جمع شوم بر دهنها مشتم
 حجت سابع و برهان فاطع این دعوی بانک بلند استند
 ان علما و فی الله است بر فرامیادان در جبار مطهر و نجف

اشرف و مشهور کاهن و خطه ساقی و حله حجام و امثالها
 و هکذا صلاحی حتی علی خیر العمل و امامت صلوة بامه فراده
 و دست کشاده در رحمت مکه و مدینه و اداء سفار و قضا
 مناسک موافق مذهب جعفری و فضیلتی عشری تشکیل
 مجالس عزاء در موسم عشر عاشورا و خواندن روضه
 شهادت که از شعار تشیع میباشد بدارالاعاد فسطاطیه
 و امشاهها و هکذا ایجاد معلیانه در کرسی ممالک عثمانیه
 خلف الله سلطانیم که موسوم بنام دینان ایران است
 و خاصه تربیت اطفال و شبان شبان

حربت رعیت

از این پیش از این و فلاحتین در هر قره به وضعی که بودند
 بجهت دیگر جز آن هجرت نمی نمودند که ارباب و مالکین در
 صورت تقید با ایشان التزم مغرض میشدند و بعضی
 بر سرگردانیدند و این معنی هر چند بصرحت ملوکت مملکت
 که رعایای پست و ستم هستند نمی رسد ولی باز شدت
 هر چه نامر و موجب ستم و ستم از ارباب ملوک و ستم
 در از دست و قهرمانی خداوندان اب و خالک میسوزد
 ذاکتر عدالت پرورد حکمهای ستمکاران را بکلیت و
 رعایای ایران را از این و متذاد ساخت اکنون مزاجین
 که ثلث اندیش تراست و ثلث دیگر هم تراست در عقار و
 مستغله مالکی که خوش دارند شتم میزنند و تخم میکارند
 و در ظل همایون بپوشانند و چشمتاوان و هکذا ابلات
 بدوی و طوائف چادر نشین اگر از والی ملکی که در اینجا
 بورت گرفتارند راضی نباشند و از ظلم او برآیند و در
 ابالت دیگر از خاک ایران بیلاق و فشاکی گزینند و لای
 غیر رضی حق اعدا و استر و ادیشان نیست منوچهر
 دیوانی دستان اراکی که بخالوی درآمده اند خواهد کرد

نامین رعایای داخله و خارجه

اهالی ایران که برای تجارت با مشغله دیگر بخارج
 افتادند عرضت مطامع جائزانه و عقیدت بان و حسابانه
 قوتوهای دولت متبوعه خویش بودند با بر و
 اموال ایشان هر گونه نطاول و چپاول که بجاها امیر
 وارد می آمد عدل عام و عطوفت نام پادشاه اسلام
 شامل احوال و اموال این صنف از اهالی ایران گردید
 و ایجاد قوانین خاص و قواعد مخصوص دست تقدی
 و زبان حکم از سرع با کوناه خواست و ایشان را عنوده
 مهلت ساختن در راه ساخت

ورود بالون در ایران

این کشتی هوایی را از اهالی هر کس بکوشش شده بود
 این دوره بچشم مشاهده نمود

ورود طلکوب

گروهی از بزرگان این مملکت دور بینهای بزرگ دارند
 و جبال و بحار و برای بسیاری از اجرام علویه و برای
 العین میگردند

ورود میکور سکوب

که بزبان مازنی است و در کتب جدید عربیه
 را مکتوبات میگویند و باین آلت ذرات صغیر مپاه
 و فوکه و غیرها که هیچ چشم احساس نمی شود مشهود
 می افتد

ورود میزان الهوا

ورود میزان ارضاعان

ورود میزان الحریه

ورود حافظ الاصول

ورود توتی تری

اینک قتمی از لشکر منصور مشق و رشق سلاح مسطور
 میکنند

ورود نمنک سوزنی و مار تپنی

و شاسپو و نکل در این تاریخ عده افواج قاهره باین
 آلات جدید مسلکند

استخدا سواره قرآن که جمعی از نفرات آنها از مهاجر
 زادگان ایران میباشند

استخدا پیاده نظام بطریق مشون اطروش

استخدا امر سواره مهدی که از مواجیر جوته مهدی

علیا گرفتار شد و با اسم ان ملکه عظمی نامیده گشت

استخدا امر سواره منصور

استخدا امر سواره ناصر

ایجاد این سه صنف سوار جدید چون از برای انتر امر
 موکب فرخنده کوکب شده است تمام ایشان را کباب
 مرگباریهای تلب طرا و نقره برار استند گوی
 بقر استنعال زرد و سیم بردن عظیم آن دو فلز گرم هم
 خواستند

افتتاح مناسبان و سمیه یادگار

- المان
- و اطروش
- و انبالیا
- و ولندین
- و بلجیک
- و آنازونی
- و پیریا
- و ژاپون
- و اسپانول

و پوزیکال
 و اسکاندینا و
 و غیره
 و غیره
 و غیره
 قبل از این عصر جدید عهد جاوید مرابطت و مرادیت
 دولت ایران منحصر یا تکلیف و روس و فرانسه بود و ارتباط
 رسمی با جمیع دولت های غیره مسطور در سلطنت این پادشاه
 منصور بطیه و رسید

ایجاد سالنامه

این دفتر که او سپان المان را میگویند از سالها است در
 متمدنه عالم رسم و بکار کرده و در المانهای فرنگ هیئت
 دربار هر ملک و رؤساء و آفرینندگان و شماره نفوس هر
 اقلیم و استعدادان حریقه هر حکومت و جمیع حوادث عهد و
 آنکشافات جدید نیست بان سال مخصوص مصریح منصوص
 است و نیز خوانند دیگر اشعار از آنکه با حضا و استقصا
 در ذمی اید و اینگونه رساله که مزایا احوال یکساله است در
 ایران و هیئت دو بار آن تألیف می کرد بد تا سال بکفر از
 و بود و یک هجری مطابق بکفر از و هشتصد و هفتاد و
 چهار میلادی بنده مؤلف بر تریب و ترکیب آن مامور گردید
 و الماناکس بن نغمه نیک تلفیق داده مطبوع و منتشر ساخت
 مشتمل بر هیئت دربار دولت علیه ایران و سایر ملحقات
 منظران و رؤس عناوین سایر دول دنیا بعد از او خواند
 عظیمه دیگر از قبل تطبیق سنین تاریخ هجری و میلادی از
 بدایت هجری که مطابق است با سال ششصد و بیست و دو
 مسجی است بکفر از و سصد هجری که مطابق است با سال
 بکفر از و هشتصد و هشتاد و دو مسجی و توفیق سال ایجاد

المانا که از هر که سنه یکصد و هشتاد و دو و یک هجری
 بوده باشد با سال بعضی از تواریخ مشهور عالم مثل تاریخ
 میلاد و تاریخ نخستین اولیاد و تاریخ خلقت آدم و تاریخ
 بحث انصاف و تاریخ بنای روم و تاریخ ظهور و عصرها و ضبط
 تواریخ و فواید عظیم عالم مانند خلقت آدم و طوفان نوح و
 ملک بنی عاصور و ولادت ابراهیم و ابتداء سلطنتهای طبقات
 و بنا و مآخذ و وفیات عظام عالم و لغزعات و انکشافات
 و امثال ذلك و بعد از آن فواید و مایه های هر دولت و تشخیص
 محمول بنیاتی و معدنی و حیوانی و موازیه دخل و خرج و
 سبب فقر و غنی و اسباب فقر و غنی و مخرجی هر ملک
 از نعمتهای ستاره ارض و غیر ذلك

ظهور و اعتقاد بدو دران در

این قول که از نعمت مغرب زمین طالع شده است و این عهد
 بر جاحتی از حکماء و اطباء ایران ثابت گردید و جمعی کثیر بر
 این عقیده تکیه کردند و طبیعتین از وی آلتی از آفرین
 آورده اند و در انصاف بر این آورده اند که دوره دموی و
 میان آن دو سپید شد و آلتی دیگر آورده اند که بقیان از
 تمام مردم خرد می شد و آلتی دیگر آورده اند که به دوران از
 صغیر مستخضر می داد و آلتی دیگر آورده اند که از میزان
 حتی اطلاع می شد و کذا لك سایر ادوات و آلات که برای
 استنباط و اثبات ایجاد شده و در این عهد با ایران بر آوردند

ترویج موسیقی اروپا

اگر چه در های هنک های فنک هه نالیف است و بازنه
 دستکاه و از نظم می کنند و شور و شهنواز امپاز می
 دهند و ماهور و از نواز می شناسند ولی صناعت
 موسیقی مصطلح مالک خود را که عبارت است از فنون
 آغانی و مضامین بمقامی کامل ساختند که کوی می خیزد

و نخل چرخ و سوسانند بر خراسان است و در این عهد هم چون
 از انواع موزیک و پیانو و ارغنون و سایر سازها و ناله ها
 فنک از ادوات اصوات بر و جنگ با اصطلاح حکماء و مهندسان
 مواد صوتیه و قوای غضبیه در ایران بتخصیص طهران
 چیزی نیست که نیست کرده از معتقدان مضمون که با این
 مشق نامورند خود هم بسیارند و هم بسیارند

ایجاد دار الضرب بسبب اورد

مسکوکات دولت ایران در این دوران از عهد خود متولد
 و بار و بار و صورت و اشکال بسیارند کال و سید و پیشتر
 هر یک از شهرهای معتبره را بجا می آید که در این عهد
 بهر کدام قوی نیست معجزی بر می آید و از این جهت از ادوات
 بد بدی آمد و در میان اصناف نفوذ منظر از غیر آن
 فاحش بهم می رسید پس مثبت شاهانه با مصالح مفاسد
 در نتیجه این کارخانه تعلق گرفت ادوات ضرب و اسباب
 سکه و خرج منکنه از ادوات با اعضاء فرموده در میان مکان
 آقا محمد ابراهیم خان امین سلطان ماضی که خاطر عاظم این
 پادشاه آگاه و با نظر امانت و مستطرق خیانت همی راضی
 می داشت حساب حکم بر آورده عظمی یاد رفت مراستی خود
 آورد تمام ضرایبهای و کباب و ادوات و عمل عیش و
 دس و ناهمه و را بکس راه بگرفت تا آنکه این دو فن بر کوا
 از هر سبب و عوارض خلاص یافت و در چندین وزن و مقدار
 یک صیاره قرار شد و اشکال مسکوکات جنگی مدور
 و غیره با خصوص صفحات شمسی بطاعت هم چون مرآت
 و مصور گردید معتقد سلطان حاج محمد حسن از این
 مشهور و بکسانی را در جمیع جهات این خدمت ملت عامه
 چون دخالت نامت بود از دولت جاوید آب امین در
 الضرب لقب گرفت الهاناد عالم از سیم و زر و سرب

دار و در کار این شهر بار و بار امتداد باد و آثارش را از دنیا

افتتاح مدرسه مبارکه دارالفنون

در باب تنقیح و نظریه و روان تواریخ و سایر خبر داده و گفته اند
 که هنر و دانش در ایران زمین از روزگار پیش برین است
 چنانکه برخی از آثار علوم و صنایع صنایع بسیارند
 خرابان بلاد عتق و خلاصه ارجیال شاعره هنوز موجود است
 اگر کسی بگوید که ترقی علم و صنعت هر دو در هر ملک کنی را
 از کتب و دفاتر بعضی بسیار است چنانکه کتابهای
 زمان قدیم بر زبان هنوز و لطین و بیونان دلیل و حاج کالا
 دانش دران ام است و علامت نفاق بازاریست و از ملل
 و ما از ملت فارس و اهالی ایران قبل اسلام هر چه میگویم
 کتب معتد بهای بنیم جوابان است که آثار فلسفه و کتب
 علمیه و صنایع را بر از دست حوادث سربار عرصه فنا
 ساخت آنچه را که از قریب پیش نازمان در این دارای
 کبابی در معبد چهل ستاره اصطخر فراهم شده بود بدست
 اسکندر کبیر بسوخت و آنچه باقی گمانها و در ضرها
 دولتی شوش و اکباتان و بابل و کوس و امثالها بود بدست
 کرسی طن خود مقد و نیز حمل می داد ابو بکران بیرونی
 در آنجا الباقی آنچه که ذکر تاریخ فارس میکند میگوید و
 تاریخهم فیما بینهم بنقسم من لدنه ای کومرین ائلا تا فالاول
 مندرلی قتل اسکندر در او و تسلط علی مالک القریس
 و نقل خزان حکمتهم الی بلده و هر آنچه از دوران اشکانیا
 و کاسره یادگار بود طاهر و البتین این از روی معان
 اوایل زمان اسلام برخی از ملوک بنی امیه در شام و جمعی از
 خلفاء عباسیه در عراق بعضی از کتب فلسفه و حکمت
 و سطوح الزلطی و یونانی بلغت عرب ترجمانی فرمودند
 و رسوم علوم را تجدید همی خواندند خواجهد الله

فریبی در کربله کوبید مأمون خلفه سبید هزار دینار
 صرف این کار فرمود و از آن نخر حکماء بزرگ و فلاسفه
 ستر از میان مسلمین ظهور کردند و دانشوران اسکا
 بد و شعبه عظمی انفسام یافتند یکی اصحاب معقول که
 استناد ایشان بشیر عیانت است و دیگری ارباب معقول
 که اعتماد ایشان بحکمت است و هر یکی از فنون جامع بین
 المعقول و المعقول گردیدند ولی در جمیع این ثبات چهارده
 کانه ترویج فلسفه و ریاضیات از عتق و جدید و صنایع
 و صناعات از قدیم و حدیث بر وجهیکه تاریخ ایجاد و معما
 بتوان قرارداد این نوبت هم چون اختصاص یافت و این
 دولت روز افزون انحصار گرفت پس روز یکشنبه پنجم
 ماه ربیع نخستین از سال بکهار رود دست و شمشیر
 هشت هجری مطابق سنه خامس از جلوس سعادت تا روز
 مدرسه مبارکه دارالفنون و افتخار در ادوار و حرمه شده
 طهران که بنیاد و افتخار از سال سابق شروع شده بود
 بر حسب مرجعها مطاع افتتاح گردید و از آن تاریخ علوم
 مسنطرن و فنون مسنطرت و صنایع مسنطرت که حکماء
 ادویا اساس انها در ظرف چندین قرن برپا ساخته
 بودند در این ناسپس با تقدیر انتشار همی گرفت و شایع
 همی بدین حق تعالی در ظل تربیت شاهنشاه جهاد ارواحنا
 فداه اینگونه آثار جلیل جاوید همی بر مزید کناد

شروع صنعت بنائی سبک اروپائی

معماری ایندیه عالیتر حکمت ایران در این زمان باهند
 و هند و وضع و هیكل ایندیه فرنگستان در این عهد از
 این جهت اشکال و اسالیب و اوضاع و تراکیب عماران و
 خانها و بناها و کوشکهای مسنطرت را بر هیئت ایندیه
 عماراتی که منحصر در نقشه و طرح سابق ایران است حکم

و میدان هر دو همان است

شیوع ناسخ

الشیع است بنوی که بصفه عقیق اب را بمثل فواران به جهاند و از آن حیاض معتدله و معاکهای زرف بسط زمین و از طیفان ساقله بعالم میسند و چون مشکلی بر سر نشسته علیای آن ترکیب شود طین میسند و موجب پاشی کند و درختهای بلند را مانند باران بشویند

افتتاح مجلس مهمنکنه

در دفتر استیفاء و عسکره که آیت صحت بروان و فرامین و احکام میسند و بدو زمانه از اختلاف مصون است و نه از اشتباه مأمون

افتتاح بانک در دار الخلافه طهران

مقارن جمع و انقباض آب در این دایره که مستلزم تسهیل امور و اصلاح احتیاجات فوریه و بسیاری از فوائد و انتفاعات کافه اهالی است از ادانی و اعالی در دار الخلافه طهران ایجاد کرده

اختراع اجر سنگنا

که در دروب و از ادات عمارت بکار برده میشود

ترقی کاشی پزی

این صنعت در سوابق از منتهی یکی از بدایع صنایع مملکت ایران بوده است لکن نزل فاحشه دوران پیدا کرده بود و در این عهد میسازد بکار و در مصاب خویش تر از کاشی بلکه در طلاوت الوان و حسن تر از بقی بر آبت شسته تکمیل یافت و قبل این قوس تر از کاشی و معاصره فاسانیاک اینیه مهر و مشاهده عظیم و مساجد که بر آبت که در این عصر در ایران متوسط و قریباً در بکار رفته و استعمال اکثر است

شیوع انواع نانهای فرنگی

که خبازان مسلمان میسازند و میفروشند

شیوع استنضات بنقط

و جراحیهای آن در جمیع بلاد ایران بحدی که غالباً ناسخ بفرنگی گریک شده است

شیوع استنضات بشمع کچین

بحدی که غالباً ناسخ استغهای سپر کرده

شیوع کبریت فرنگی

بحدی که ناسخ گوگرد سابق است

شیوع قوی فرنگی

بحدی که مطلقاً ناسخ سنک و چقا است

شیوع طبع چلا و ونلاو

با الوان خورشید و باران و امثال آن از امصار جامعه ایران سابقاً در تمام دار الخلافه از چلا و ونلاو و بلاد قریبین یک دوسه ده که بیشتر ابر بوده است و اینک کارخانجات بازاری این در لون مطبوخ مخصوصا مع ما سلقو بهای و نضافاتها التی بیکصد میرسد که در در و در جمیع انعام خوراکها را هم میسازد و هم غذای شام مصر و فرنگ میسازد موافق رسم و بدین پارچه و نساج

شیوع استعمال سبینه

این نعمت معتمد بها که اصلاً امریکایی است اگر چه از عهد خاندان معتمد و فتحعلیشاه توسط سر جان ملکم سفیر حکومت کنیانی هند و سنان مقیم در بلاد دار الخلافه طهران وارد ایران گردید و در دوران شاه مرحوم محمد شاه فاجار بتر بیت حاجی میرزا افانسی اندک و حاجی بدین وقت ولی بصره میسازد که مانند سایر بلاد

استعمال اروسى زنانه

ظهور تغییر کلی در ملایر نوان

ظهور تغییر کلی در جنبه رجال

از موی روی و سر ناچامه دوش و بر بر وضع وزی سابق اختلافی عظیم لاحق شد و تمام تغییرات در طبع و کسوت مرد و زن بحکم سلیقه و قیود از قبیل تبدل با حسن است

افتتاح کارخانه بار و ط کوبی

با چرخهای بخار اروپایی

رواج زین و بوق فرنگی

ترویج سواری و واسپر

بزرگان ایران تا قریب سی سال از این سلطنت بی زوال در حال سواری جمعیت بسیار از زمین و بسیار کباب میسازند و با یکدیگر بکثرت عدد و قباله و طول فطار ملزمین بخانه میوزینند و این عادت معهوده بهوده مابین چندین کلفت و خسارت گردید بود پادشاه مالک زباب فر کباب محض تحقیق عذاب این عادت زشت برداشت و این رسم زدی بر انداخت و معتمد فرمود تا طبقان مرغ زباده از خدمت و روت نوکر نگاه ندارند و همی واسپر زشت بر احوال راه بسیارند

افتتاح دارالترجمه خاصه در دریا

دار الخلافه طهران امر و وضع دول ایران و ایران عموماً بر خلاف جمیع قرون ماضیه و احفاب خاندان سلطنت شغل ملک داری و فرمایند که از این اعضا شراط بهر سبب و کالبعی بدید ارا مده است که در سلطنتها سابقاً دنیا از بسیاران اندکی و از هزاران یکی بنوده من جمله میسازد از تمام بلبلتیک دول روی زمین

از ارتفاعات ایران بشمار آید امر و از قوت عمومی محسوب است و هر دو وصفش در نزد تو انگر و در دوش مرغوب

شیوع استعمال بامیه

که از خضراوات مستطوره جدید بزراعت است

شیوع فرزند

که از فواکه مستحبه است اینمکت و بنام نون فرنگی نیز مشهور است عثمانیه و متعین ایران از آن بافند و غیره ترکیب میکنند و استعمال میکنند

میل اهالی ایران بتجارت

امر و جمیع خانه از اغنیاء و متوسطین ایران این نیست مگر اینکه البته بمقداری از اسباب زینت مابین افراط و اقتضای ارا سنده شده است از قبیل فنای بل بلورین و صراحیهای حاجی و آبگنهای سنگ و لوازم مستطرف و پردهای مطرز و میزهای همناز و اصناف سندکها مخصوص و محدث مستحبت و امثال ذلك و از باب ترویج در اشتر قبیل همی با هم نفاضل میکنند و تفاخر میکنند

زراعت تن سبکار

در مملکت رشت و غیره نخست این ذرع بر بفع را محمود خان ناصر الملک قهرمان و در حکومت کبلان در اندام بکاشت و بر پیش همت کاشت آنکاه سبک و بسیار بقاع بردند و بعد از آنکه چندین زراعت تن در دربار ایران شایع شده است که یکی از مال التجار معتبر پرمیغنا به مملکت محسوب میگردد

ترقی منسوجات پشمینه

در الکای ناپین امر و زعبای اشتریان سامان از صنایع منازة ایران است

شخص هابون پادشاه آگاه بوده و از کافه افکار و اخبار
 در باره مملکت استحضار داشته باشد لهذا از ساطع
 که بر حسب مرجعها مطاع شاهنشاه ایران در کرسی این مملکت
 مینوشتان محتملی حافل از برآمدگان عصر هابون و
 پروردگان مدرسه دارالفنون در تحت ریاست این بنده
 دلیل تشکیل یافتن جمیع جراید و اخبار و کارها از تمام
 و حکومتها و ایالات وارد انجام میگرد و از انستروشی و لغات
 مختلف بسیاری ترجمانی میشود و هر چند روز یکبار
 از لحاظ اقدس شهریار میکند

ختم مقاوله چاه از تیرین

علماء بزرگ این قرون اخیره حفیچاه و اجراء مباحه و احقر
 عظیم کرده اند و بعالم آبادانی این جهانی خدمتی در خط
 فرموده اند آنکه با آلات و اسبابی مخصوص که فی مثل
 منزه مشق بخاری است فطر که از زد و بست کردن
 بکهنان و در دست کز حسیله اختلاف الاقطار سوراخ
 سازند پس با زنگ چاه بدان عمق فی الفور در فور
 می آید و بر سطح ارض در جریان می افتد و این چاه من جا
 الله از مؤنه هر ساله فتوات منعارف معارف است که
 خارج لایروبی و پوئگی و یوگنی آنرا بقدر اعلی خط
 اند و هر یک همی فایض غیر غابض است و بهیچ حالی
 از خشکسالی نقصان نمی پذیرد چرا که منبع مینا از تیرین
 در طبقه ثانی ارض خواهد بود و ماده این طبقه خود
 بخار زقار است و مخازن بسیار بندگان اعلی حضرت صاحب
 قرنی در جلب این فیض بی پایان بمالک محروسه ایران بر
 عهده حکیم فرزانة دکر طریس امر یکی که یکی از افتخارها
 دولت جمهوری آنازونی است مقرر فرموده اند تا بسلی
 کارخانه این صناعت کبری را از نیکی دنیا صادر سازد

و ایران وارد نماید و از نامر این مقاله مفارن جمع و تلف
 این عماله با مضاء قضاء اقتضاء مزین کردید

تکمیل صنعت انبازی

سابقاً این کار بی ساده بود و در نفس همچو کونیه تبلیغ
 و هرگز در شکستی پیدا نمی ساخت اما از وقتی که
 قورخانه دولتی رو بر ترقی رفت و راه تکمیل گرفتند
 این صنعت نیز که از کلبه ان اساس اقتباس میشود تصرفاً
 بسیار و مکلفات بسیار بکار برده شده است

امتحان اطباء

در طهران و سایر بلاد ایران مردم که خبرتی در دینت میگرد
 اطلاع از اسامی بعضی دروبه و القاب پاره امراض بکار
 معالجت میبرداختند و مردم را در هلاک می انداختند و
 کثیراً از این دهکده اسباب تلف نفوس و از هاق اذواج
 فراهم میشد لاجرم حکم هابونی صادر کردید تا مجلسی
 بسازند و هر جا طبیبان را علمای و تجربه تیار نمایند و آن
 ایشان آدمی کشان را از عیسوی هشان بازنشاند و همی
 گردون نشان و اجازه مجلس امتحان احدی مطب سازد
 و معالجه بر داند

طبع نقاوی

از فارسی و ارفامی

تخصیص طبع نقومی

چون نقومیهای متعدد از چند استخراج انتشاری یافت
 اختلاف مابین آنها مایه تشنگی آراء میگردید پس حکم آمد
 هابونی بر آنست که صرف صدور از زانی داشت که در قیام
 کافه مردم ایران جز نقومی جناب سناد الکل حاجی میرزا
 عبدالعقاد بمجلس الملک اصنافی ایشان هم رساند نقومی
 سایر علماء فن تجیم هیچوقت انطباع نپندید

ایجاد دائره حفظ الصحه

چون از جمله غریبتهای ملوکانه این پادشاه زمانه یکی است
 که در تمام قلمرو خویش اموال و نفوس و اعراض و ناموس
 بروجهی محفوظ و محروس بوده باشد که در هیچیک هیچ
 گونه نقصی تصور نگیرد و لاجرم حفظ امراض طبقات و عیب
 و ابر عهده وزارت علوم مقرر و مرسوم فرمود که از انسترو
 حکماء و ضلوق اطباء هفتاد و یک نفر محتملی حافل و دارالکتب
 کامل تلفیق دهد تا انجلس از کلمات اغذیه و اهوریه و
 محروسه ایران هر وقت استحضار بهم رساند اسباب صحت
 نیک نگاه بدارد و موزانات امراض را بواجبیه بر بندد
 و از این انجمن طبیبان محتمل بهر شهر و ایالت با بیمه حفظ
 الصحه مبعوث شوند تا هم در اممالک مشغول معالجه مردم
 گردند و هم از احوال راجعه بصحت و مرض اهالی بدایره
 حفظ الصحه خبر گیری و پورتهار رسانند باشند شک نیست
 که حقه مالی و سبانه باین شاهنشاه زمانه که در جمیع جهات
 پاس و ابع الهی مساعی غیر مناهمی میزند و بسپارد عمر
 زاید المعهود نصیب خواهد فرمود

تزیین سطح داخله اطافها

و از اوقات انها بصناعات کافه های منقش که از فنرک می آید

زراعت برنج صدر

افضل ایران بسیار جا حاصل برنج برداشته میشود از قبیل
 چنای فارس و عنبر بوی دست و کوله فرزند که ان را
 مهد بخانی نیز گویند و از دو بار فرزند منجذ و انواع
 برنجهای مازندران و خراسان و از ریاجان و لرستان
 عنبرها ولی برنج صدری از لطافت و نازکی و ریح و مزه و
 سبکی امر و زهر سنخ و انسخ نموده خود برنج خواران را قوی
 غالب است و طبقات ایرانیان علی اختلاف هم از لطالت

وزرع و تربیت این جنس از مغز ثاب میرزا اما خان صد
 اعظم نوزی شد که تخمه برنج پیشاورد هند و سنار از جمله
 طبرستان که وطن اصلی او بود بکاشت و نامی نیک گذاشت
 اینک در جمیع الکای مازندران و بلوکات کلان از همین
 تخم میکارند و بکثرت و وفور صد ری هیچ برنج در ایران
 نمیرسد حق تعالی بر کئی عظیم باین رزق کریم داده است
 که اهالی ایران در طول سال بحد اشباع از این ارتفاع
 میخورند آنکه فاضلان را در غیر ضرورت واجب است
 مالک حمل و اخرج میکنند

سرخ قماش دپیری

که بنام میرزا محمد حسین دیرالملک فراهانی است

زرع خزیره دپیری

که هم میرزا محمد حسین دیرالملک در مملکت ری تربیت
 کرد تخم آن زرک کباب صفهان است و در زمانه علی اسباد
 و در همین بکاشت و کویا در جمله اصناف خزیره ایران علی
 کثیرها دپیری را نظری نباشد

ایجاد هیئت در حکومت مالک محروسه

سابقاً احکام در جمیع جهات و کلبه امور استقلال مطلق
 و استبداد تمام داشتند و این معنی مظنه بعدی از ضغوق
 و تحطی از صدور بود لهذا مفارن ثالثین کتاب از قالب
 حکام بلاد جنبه انفراد و استبداد مسلوب افتاد و از تجا
 دیوان اعلی و عنوان علیحدت بحکام انضمام یافت بکلی حیات
 خراج و باسند وزارت ملکته و دیگری قطع خصوصیات
 با رسم امانت عدلیه و از این ثلث عناوین و انجا هیئت
 مخصوص معدت را بنیانی مخصوص بهم رساند و ان الله
 بأمر بالعدل و الاحسان مصداقی مخصوص بهم رساند

افتتاح دارالفنون

در دروازه سلطنتی بر جمیع علوم و لغات و صنایع و صناعات
که در مدینه و ولایت دارالخلافه طهران تکمیل میشود در
مدرسه تدریس نیز تحصیل میگرد و اینک گروهی بسیار از
مخضبین ندامت مدرسه تدریس نیز که صاحبان کمال و استیانت
در دروازه نظامی و غیرها خدمت میبرد ازند

افتتاح اکل مبلت تهر در سرتظام

در اصفهان که از زمینها مملکت کامله نواب مستطاب شرف
والا مسلمان مسعود میرزا ظل السلطان ادام الله اقباله
ایجاد و بنیاد کرده است و از علوم جدید و فنون طایفه
هرگونه فضایل در اختیار وجهه کامل کسب میشود

افتتاح مدرسه نظامی در دارالخلافه طهران

که از بر تو جهات شامله نواب مستطاب شرف والا
کامراهمه زمانه سلطنت امیر کبیر و زینب کلام الله
اقباله العالی بنام و انشاء شده است و در کافه علوم و
اعمال راجعه بوزار خرتبه و اداره عسکریه و غیرها
از انارتی و تمدن در این مدرسه تدریس و تبحر حاصل
میکردد

ترقی صنعت صیانت (زرکوی)

در پیشگاه جواهر سازی و زرگری نضرتان عتیقه ایران
باز باوق سلطنت این دو صنایع ضمیمه گردیده است و بی
لطایف و امتیازات بهم رسانیده حال از زرکهای ایرانی طوک
زرکوی شیبیه یکی میکنند که فی الواقع نمیتوان امتیاز

اعاده نقابت

از وقتی که حسن خانم در حق ذوی القربی برقرار کرد بدو
در اعقاب و بطور ایشان کثرتی بدید آمد حفظ حای اینها
و بعنوان نقابت حنیاج افتاد و این اساس در خلافت بی
العباس برایش که اشرف مقارن ظهور دولت ایشان

بشار بسیار کرد بدند و هم ایشان خود هاشمی نژاد بودند
و از سهم ذوی القربی میبردند و نقابت را قوا بین و اذا
است که در علم شرفا نساب مقدمه عنوان میکنند و
ضبط نساب را بر و کون میگرداند یکی بطور شطرنج و
دیگری بر سبیل تجرید کتب طریقه اولی را مبسوطان می
نامند و ثانیه را مشجران در زمان ایجاد ادا نه نقابت چون
بنی فاطمه که در سرتظام و صمیم قرابت میباشند از ریاست
و تحکم بنی عباس بر ایشان اقت و عارضه اشند ناچار نقابت
را تجربه میگردند بر وقت نقابت ایلین نقیب
العباسین و مقام این منصب بسیار محترم و صاحبان
زیاد میبیل و معظم بوده است حتی زمانی نقابت طائیه
طاهره ذی المناقب ابوالحسن بن موسی پدر سید مرتضی
و رضی خصاص داشت و او از رجال الهاشمی نژاد است
و کتب و اسطر در نسب با حضرت موسی بن جعفر علیه السلام
و السلام می پیوندد و او در بون مظالم و امارت حج را نیز با
منصب نقیب نقابتی فراهم داشت آنکه خود در خطاطی
ذی المناقب نقابت نقباء بنی ابی طالب و اند و شعل نژاد
دیگر هر دو نفر نژاد چند اش ابوالحسن محمد مشهور است
رضی رضی الله عنه دادند و چون رضی مجله فتح در
نب فاطمین مصر را مضاء نکرد و باید رو برادر شیخ
مفتد در این باب مخالفت و زیند و در اشعار خود اشعار
شکایت بنی العباس شوق در باره با مصر نمود خلیفه
عباسی از منتهای بزرگ که در جمله بیغماها خود نشیند
رضی اظهار داشت همین تقویض منصب نقابت بود و تو
اند که رضی در سپاست مساوان نبی سخت بوده است و
بعلا ذوی این منصب جلیل بر باره زین کوارش سید مرتضی
قراب گرفت القرض نقابت شغل عظم و منصبی جلیل بوده

در شهرهای نقیبی مخصوصه اشند که او نقابت نقباء بر می
گاشته و ایشان حاد و افراد اولاد و نژاد بنی ابی طالب
بعد بن اوصعب و اراج همه را از روی مشجران و با
مبسوطان مشتاخته اند در همین روی و قری وی نقابت
بسیار بوده اند و این عنوان عالی از چند قرن منوالی است
که منسوخ گردید اشرفان عرضت تو همین شده بودند و از
ضراء سادات سادات صبد و بر سر رسید و در محافل شامه
و معابر و غیرها سوال و سایر امور بکه نشانده شان و
شرف ایشان بنسبت ان کتاب می نمودند علی هذا محض احترام
مقام رسالت از موقت علی عزت و جلالک بر عهد
آبناء دولت جاودانه فرمان شاهنشاهانه در رسید
ناصب نقابت لایات دیگر باره عظمی بسیار دهند
و دایره متر و نقابت را عادت دهند اینک در تاریخ
تالیف کتاب قدوة السادة جناب فاستد محسن موسی
برای این منصب منتخبان فزاده

اداره سانسور

که عبارت است از نقابت کتب و روزنامه های وارده از
خارج چون بعضی از مطبوعات بعضی از مالک که مشتمل
بر طعن طریق و با قبح فریبی و با هجاء شخصی و با هزل
فاختی بود لمحاظ مبارک این پادشاه فدا کشته میگرد
از این اشعار آنها همواره آثار کراحت بر جبین هم چون
بود نا وقتی که رساله هجوس لاله شیخ هاشم شیرازی
مطبوعه بمبئی ابظهران آوردند و نسخه مخصوصه
ظهور برند از شاهده ان اشعار ناسنوار در حق
ان دانشوران بزرگوار بغض بالله من غضب الله شعله
خشم شاهنشاهی بانه زدن گرفت و در وقت بیخبر
اعدام تمام ان نسخ فرمان رفت بنده نکارند حاضر در کا

بود معروض نمود که در وللهای اروپا سرتظام این
عب و از مالک خویش دایره نقابت ایجاد کرده اند و اسم
ان سانسور است و چون شرحی از شرایط و شئون ان براند
بر خاطر مبارک نبی پسندید آمد و فرمان رفت تا هم در
مخت نظر اینچنان در حد و ابر ان سانسور ایجاد شود و از
انوقت باز راه این عب بسته است و در شسته این تجارت
گستره

انکشاف معدن زغال سنگ

و گوگرد و مس و زینخ در جو شفقان که سال پانزدهم جلوه
شد و هکذا در لار نصران و در دیار آن سامان

افتتاح کارخانه چاپخانه سازی

از مقام حریبه که در سال یک هزار و دویست و هفتاد و شش
هجری شد

ابطال رسم پیشین شاه اشرفی

که پیش از عهد نوروز حکام حواله مهرت و زیاده موجب
زحمت و خسارت بر عبت بود

سلطنت ملاکین کردستان بر ضیاع و مراد عساکر

مجموع اینم از چه زمانه این رسم جا زانه در ملک کردستان
مقرر گردیده بود که ارباب ملاک احیا و مطلق بر باب و
خاک نداشتند و تصرفات مالکانه نمی توانستند شهریار
داوار این سپهره سستند بر داشت و بحکم الناس سلطان
علی اموال مردم را بر عهده قرار و مستغنی شری خود را بخار
و مسلط فرمود و اینک صورت فرمان رضاجریان بر
صفحه سنگ مرمری منقود بر هر دو رجا مبعظم نقبت

افتتاح مکتب نقاشی تجانا

که موجود میرزا ابوالحسن خان عفا در صنیع الملک در
زمان ریاست اداره انطباعات نمود

افتتاح مکتب مشیری تجانا

که سنده نگارنده حسن بن علی اعتماد السلطنه در وزارت اداره طباعان نمود و در اینجا تعلیم و تعلم لغت فرانسه اشتغال مبرفت چون در صدارت حاج میرزا حسینخان فرقی مشیرالذوله ابتکار استکار شد و او بدت مخرج علوم و رسوم مالک اروپا بود روزی شخصی حاضر مکتب شد و مؤلف را فراوان بستود و شاکرد آن را که گروهی بنوه بودند بنیاطف و ایفام نواخت و در خواست ناان دایره باوی منسوب شد و بنا بر شهریه موسوم گردید و الا ان جمعی از بدخلوت هم پونی بر آوردن ان مدرسه هستند

ایجاد علم مخصوص برای مرکب محبت

بعده وقت علمیه که در سال شانزدهم جلوس سعادت مانوس گردید

تکمیل صنعت باور و طسازی

و تجدید کوفتن جمیع باور و طهای ذخیره انبارهای قور خانه مبارکه بر اسلوب جدید

تشکیل مصلح خان

در جمیع کلابات برای مقاولان امور عامه اهالی که در سال پنزدهم از جلوس مطابق سنه بکفر و دودست و هفتاد و شش هجری به عمل آمد

شیوع تریب اسب و اوانی

بلور و بارفن و چینی بصورتها یون اعلمت شهر بار و شاهنشاهی از کان کامکار

طی بساط فرامیسن (فراموشخانه)

انند ستگاه سخنا سبار افتنان مردم ایران گردید و مظنه شرو و مفاسد و رواج خیالات کاسد شده

بود که بجز پس از تجزیه بنیان و هدم اساس ان قدغن شد شد و نهی جاوید گردید که سپس احدی با بر اسم دهان باز نکند و زبان دراز ننماید

رواج نام و شباع عامال التجاره و فنک در ایران

کافی که در این سنوات ماهه التجاره هم باز کارگان بلور این شهر بار بمیزان اعتبار سنجیده اند به اند که نسبت امتعه اروپا و به بکل کالای ایشان همانا نسبت ثلث است بمشکرها و ظاهر من الشمس

رواج استعمال صفحات آهن در بارها

پوشش شهر و اینها بصفحات آهن و این کار قبل از این روزگار در خاک ایران دیده نشده بود

تربیت نیشکر در دیکن کبلان

بر اقب و توجه عموم و خان فکر کوز لونا ناصر الملک

ایجاد ورقه دولتی

که فرامین و احکام و مناسبت و امثالها بر آنها نکارش می یافت چنانکه در دول منتهی دینا هم رسواست و در قما سپر این دایره را حقیق مد بر بود

افتتاح طبع بخط فرانسه

در ریاست مرحوم اعضاء السلطنه و زین علوم بر دایره طباعان چندی بعضی از تجارید علمیه بخط فرانسه که فاضل مخیر مسبور و شایران مخیر میکرد مطبوع افتاد و چون در وزارت سنده نگارنده دایره طباع راه کوفتن اتساع بهم رسید بکده ستگاه حروف لغت فرانسه نیز ابتباع کرد بد پس صنعت که بز بسپون ترکیب حروف در ایران از طبع لغت ناصری منضامینا مؤلف شروع شد

ایجاد سانسور داخله

از اوایل طلوع تریب دولت مقرر گردید که هیچ کتابی و

و بریده و اعلازنی و امثال ذلك در هر کارخانه از مطایب جمیع سالک محرم ستر این مطبوع بنفند آلا پس از ملاحظه مد این اداره و امضای وی از وقتی که مستوثت انطباعات با نگارنده شده است نشان امضاء و امهری قرار داده مشتمل بر عبارت ملاحظه شد و صورت شیری حقیق و خورشید

تربیت نیشکر در الکای موسو بعقل

از بلوکات شتر و این ذراعت مجدی باورش و نمایر آمد که سه ذرع و نیم از نیشکر مازند زان بلند تر بود

ظهور فن ژئولوژی در ایران

(معرفت طبقات الارض)

ورود فن ژئولوژی با ایران

معرفت مفاک الاوائل

ترقی صنعت تجاری

از این درهای عالی و میزهای ممتاز و صندلیهای خاص و نمکهای بدیع و تخمهای معیبه که این زمان در ایران بر شاکله کارهای مالک مغرب پرداخته میشود یکی در سابق بوده است در آغاز این دولت دایم جمعی ابدار الملک سنت بطرز بود و بعد هاسپا پس فرستادند که از استیاد پیشروان انجا صنایع بیاموزند و بدایع ببینند و زین ایشان از سال هفتم جلوس همایون راه مراجعت گرفتند با اجازه اسنادی در چند صنعت از انجمله بود تجاری و ریختهگری و شکر ریزی و کاغذ سازی و غیرها

رفع فلز صنف خبار و علاف

که اینک از هر گونه عوارض و فروع معاف است

ایجاد رسم نگارش اسامی

و اعتماد و تومانات بر روی پردهای کاف افعال ناهمه از سال پنجم سلطنت عظمه که تومان سندی کل نظام دولتی

ابطال رسم ارسال محصلین

بر حکام جزو آنها تا یکی از رسورده به ان بود که برای ابلاغ هر گونه فرمایشات دقتاً و جلیلاً و اخذ هر مبلغ از اطمینان مالیات کثیراً و قلیلاً قلمچیان نسبت محصلی از پایتخت بر و با از جانب والی کبیر بر سر مباشرت مبرفت و از این رهگذر شیخ خسارت و ضرر بر رعیت وارد می شد بادشاه معتمد آکنه او را خاندانه این سنت سینه و این نیز ابداحت و مقرر داشت تا سپس هر گونه مکتوب و منشور و بر لایح و چاپار برده باشد و اسم محصل از صفحه روزگار سترده اند

افتتاح نشا تری نماشاخانه

اگرچه هنوز بجز حد شباع نام نرسیده است اما دست خواص را کورده ان بکرات چیده

تاسیس قانون نظامی در لباس و چادرو

توسعه علی طبقات نام و در جات هم

ناهم در نمونه و محارح محقیف باشد و هم امتیاز وضع از شریف و شرح این قانون را در اخبار و احوال سال بکفر از و در دست و هفتاد و چهار هجری مطابق سنه هجری عشر جلوس از روز تا مجامع و تواریخ میباید خواند

عزس توت و تربیت ابریشم

در کشور فارس بدست مهر علیخان نوری شیخ الملک

ایجاد نصب لوحه تصویرها یون

اعلی در مجلس حکم عدلیه عظمه

از سال هفتم جلوس بر سر بر سلطنت عظمه مقرر گشت

ایجاد اداره احتساب

هر چند امر احتساب از تکالیف طبیعی است و جعل جلدی در ان تصویر نمیشود چه از وقتی که جبر انی ادره عالم

کنند گشت در وقت فریب را که مستخدم گردیده بود بفرمودند
 این اداره را در نهایت اهتمام مشایخ کثرت و از دحام شکل
 داد و با اسلحه خاص و ملبوس مخصوص طبقات ناپسند
 برایشان رو بر او راست اینک شغل شکرگانی شهر و پاس
 بیونان و اسواران دارالخلافه را با انگریز و اسبوه میباشند و
 الحوق در ستر طریق سرعت و حفظ نظام عام این اداره را
 مدخلیتی تمام است و فی الحقیقه بنندگان شهر را در جهاند
 شطری از قدرت خویش بدین قدر این کار قرار داده و در
 جانب اجراء مقصبات آن از هر باب حتی فاضل سطور
 و مهابت هیچ دقتی ننگزاده در این تاریخ مدبر
 مشارالیه خود را برای لقب نظم الملکی و امین از امین
 توفیقی است و اجراء و اعضاءش صاحبان مراتب و مقامات
 دیوانی این ریاستی در غرض بر تبعه ابلین از یاسای
 اداره پلیس گفته اند که

ز نهادن ز کیندن زندان ز پلیس
 بکجو بود بخرج ایشان ندلیس
 در کتد گشت در وقت فریب خواهد بود
 در چرخ اگر کند خطای بر چپس

تجدیل جمع و خرج ایران

در اول این دولت قوی صولت میرزا انصاری
 امیر آلبانک با میرزا آقاخان نوری اعتماد الدوله و
 مملکت را با خرج دولت موازنه کردند ملک ملبان نوما
 فاضل خرج بود بدخول کس شاهنشاه زمانه همی بدین
 ملهانه بکار بست تا بعد از سالی چند جبر این کس گرفتار
 کرد و در وقت این تفاوت و اختلاف نمود اکنون کلمه
 دخل است خرج نیز همان است منت بجز خدا بر آنکس
 حفظ احد و شرع

اجتماعی بهم رسیده بدایه احساب که از فزون سخته فانوی
 و شجون حدیث را کون احتیاج افتاده ابو حامد غزالی وضع
 الله مقامه العالی در احساب بانی پر اختر و صاحب نفع
 القلیب خطه الحسبیه ایما لک من غیر در عداد ادارات مهتم
 شمرده است و هر کس در تواریخ اسلام تتبع نام دارد میداند
 که منصب احساب همواره با علماء بزرگ تفویض میکردند
 و همی از منکران از تکالیف اولیایان اداره شمرده است
 خواجگ میفرماید محبت خم شکت و من سر او و شاه
 طها سب کبیرا نارا الله تعالی بر هاله در روزنامه خود می
 نوید که چون نوکرهای خود را بکلف تویر کردیم گفتند
 جمیع معاصی میتوان بازگشت الا از شراب خواری که سلطنت
 را از آن کزینست گفتیم بمانند نادانان این باب شاید بخواب
 چیزی ببینیم پس ضار دارد هان وقت بخواریم بدیم که مستبد
 محبت لملک در روز مشورتی به پاسبان پای مبارکند
 مرا گرفت و از جمیع مناهج معاصی توبه داد الغرض اینکا
 همیشه برقرار بوده است و در تکالیف اشاعی داشته و
 از مدتی دراز و عهدی بر باز وظایف این کار تجزی کرد
 غالباً در حکومتها مقرر بود و با اجنبیته بل و منضم در
 دولت بیوزال دایره احساب استقلال یافت و حدود
 معین پیدا کرد و تکالیفی مستحق بهم رسانید و در تاریخ
 کتاب دایره مهتمه احساب با تکرار شده است

ایجاد اداره پلیس

این اداره در وللهای مغرب زمین و یکی بنا الهی عظمی
 دارد حتی در دولت انگلیس اگر کسی بر پلیس تجزی کند و
 تجاسر در وجه واجب لفتل است چنانکه در سفرنامه فرنگستان
 از تکرارش بین شاهنشاه ایران زمین بصریح شده و
 چون موکب مسعود صاحبقرانی از سفر فرنگستان ثانی مرتب

هر کس بمقام این پادشاه اسلام در تقبیل بوظایف شریعی
 و تحفظ بر احکام الهیه در رسیدن بخوهد سیر سلطنت
 سلف بشرح بخواند تا مقتضای مقاصد بالعبان و
 الوجدان بنکر و طبقه که بر مشرب و مذهب ما بر اینان
 مطلقاً صحتی است سادان صفویه میباشند که هم اکنون
 بر منبرها دعای ان سلسله منقرضه از وظایف منقرضه
 میباشند و مورخین دنبال سلاله ایشان بر سپیل حتم ان
 الله بر اینها میبکازند شاه طها سب کبیر و شاه سلطان
 حسین شهید را که ان ما بعد اول است و این ما قبل اخر
 استثناء میکنند در باره باقیین تجاهر بر منکر و تجاسر بر شرع
 انور و بالقطع والیقین است هر که روزنامه جل جلاله بنعم
 بر ذی انخواند و کارهای شاه عباس کبیر را که بلب
 العصبه این دو زمان است و واسطه العقد اینچنان
 بدانند خود در سیره این جنت مکانان چیران و در حقان
 کرامات و خرافات آنکس بهشت بدندان بماند ان تجزی
 فاحش را مذاکره می کنیم و با ذکر و امور آنرا با تجزی خالف
 منی و وزیم و از این پادشاه اسلام مواظبی بر تکالیف
 احکام احساس میشود که مزیدی بر ان منصور نیست
 از خلوتیان خاص و مقربان مخصوص احد نشان نمی دهد
 که از وی وقتی رگه مکتوبه خوت گردیده و باروزی
 و در نیاوت ترک شده و با انی با طوا هر شرعیه عقاید
 ملیته مخالفت افتاده باشد مقارن مسافرت اولتیه
 اروپا با علماء توصیه فرمود که در زمان غیبت اعلیحضرت
 هابون ما ز بهار در اقامت محدود و تعطیل نورزید و
 احکام الهیه را از روی لغتین شهیدین علیهما السلام
 تجزی دارند و هم در اصقاع و اویاع ممالک فرنگستان
 هوای نفاطی را بصوت قران ملشوه می داشت که صحت

اسلام بپیوست تا انجا نرسیده بود و قضای امکنه را
 بر کوع و سجود مشغول همی ساخت که بانک نماز تا از
 صلا نشنیده بود جزاه الله عن الاسلام و اهل خیرا

ترویج صفت وفاء

از فضا با می کلمه در حق این شهر بار ناچار که محض
 ما من علم الا وقد خص بواند شد یکی است که از بدایت
 جلوس هابون تا کون هیچ خاندانی را بر بندناخته و هیچ
 دو دمانی را در بنسیر و پیوسته اسلاف را در اختلاف رعایا
 فرموده است و هر که معلوم و جامگی در گذشتن را از بار
 وی مقطاع ساختن حسب مکان مناصب مراتب
 ها از دیرها مسلوب ندانسته شرح این مقاله را من این
 رساله بر نمی ناید همین قدر باید دانست که وجود مبارک
 این پادشاه بر هابونست فاطع و حجتی ساطع برای کسان
 این کلمه الا و فاء للملوك نمی دانند و للملوك همی خوانند

تعمیر معدلت نسبت بمیل مخالفه

در فلان پادشاه چند کرده ذمی و معاهدات و
 غالباً در ایران سلوک ملوک با ایشان بر بی اعتدالی
 و عالی بوده و این زمان همکان مشمول سقنهای
 شاهنشاهانه میباشند بکانه و سیکانه مثل ببحوحه
 فرنگ در میزان معدلت هم سنگت بنا بر بکفر دارد
 دو بیت و بودونه زود شنبان بزود کرمان را از انصاف
 جمعی کز ان که با خجاف بر ایشان بسته شده بود معفو
 معاف است و سپاس این موهبت ام را اهل نجله
 ایشان از هند و سنان تشکر نامه اعرضه داشتند و
 در روز کار جشتی بیاد کار گذاشتند و در سال هفتم
 جلوس بدمانوس خلفه طاووس بر پیش از منبر
 خلفاء بدبار معدلت را در رسد حکم جهات طاع در حق

عمود و ستونهای ایران بر رفته و امان صادر کردید و اینست
 ملت را منتهی آورد و از اختلاف طهران و دار السلطنه
 اصفهان و غیرها مدتی است مشغول از اساتذ و ملا
 که در این دولت جا و پدایت با نهایت اهمیت ساختند و
 بتعلیم و تعلم فنون خاصه کوشش و تضرعها را اختیار
 و این اساسها بر اساسش و آرامش این ملت شاهد واحد
 کالات است و در سال بکفر رود و بیت و نمود و در از
 هجرت نبویه علی صاحبها الف الف شانه و تحفه اگوستین
 محترم و رشوه هر کله را حضرت باب خلقه کلمه الله علی
 بن مریم علی نبیها و علی امه و علی صلی الله و سلم از شهر
 در مکه می ملک ابطانیا با نام و هدا با بد و باران شهرها
 فرستاد و در حق کاه ملک کاتولیک سکنته خاک ایران
 خواهش بداد تو جهات و مشمول عنایات بی نهایت نمود
 و چون فرستاده مذکور نعمت رفاه و امان و موهبت علی
 و احسان دوباره کاتولیکه و سایر ملل مختلفه ایران برنگ
 دید و جمع جناب پاپ رسانید که بعد از این شکرانه
 اعلی بر سالنامه هدایای کرانه او آورد و صورت آن
 مکتوب متبادله را نکارنده در بعضی کتب نادیده
 ضبط نموده و خود این معنی افتتاح مرابطه رسیده دولت
 علیه است با خلافت عبویه

انکشاف اثر معد طلا در جبال حنجر
 پارچه سنگ طلا که از دست باری نام ساکن کاوندهن
 قره چهره بدست آمد و در موزه هاپون موجود
 و مخزن است

انکشاف شجره نیره در حنجر ما زندان
 دو سفرنامه ما زندان بنالین منیف علیحضرت اقدس
 صاحبان مسطور است که جمعه بدست و یکم در صلاح

الدین کلا انراق شد شب هیزمکه از جنک بجهت
 بریده آورده بودند مغربکی از آن کند ها مثل روشنائی
 مهتاب روشن بود غلام علیخان اینداده دیده با مین
 السلطنه نموده بود بعد بنو مستطاب امین السلطان بحضور
 آوردند پوست بر چوب که میسکند در ناز یکی مثل مهتاب
 روشن است بطوریکه یک کند از آن درخت رادار
 الاچق گذاشتند چراغها که بر داشتند خط بر روشنی
 نور انجوب میشد خواند و نوشت بلکه روشنائی آن
 بطوری بود که در وقت خوابیدن چشم را میزد لا بد
 چوب را از الاچق بیرون بردند و این چوب اوفقی که
 در زیر کمره بنیمین میریزند نام زمین نورانی میشود
 و اهل کلات همگی این درخت را با این خاصیت نمیدانند

رواج انواع نانهای شیرین

که عمود ماده آن بادام است و قند و نانهای یکبوی
 که بادام ندارد و انعام آچارها و اشکال قشها و الو
 مرتابها در این ساعت که نکارند این رواج را برشته
 اندراج میکند از اسامی اصناف این نانها و شیرینها و
 غیرها که بیشتر با این نازه آمده و بعضی با ناز نازه
 رفتار است فردی نصب العین دارد مثل هر هفتاد
 و اند فم

منع تر قهرا القاب در جرائد رسمیه
 سابقا چون اسم یکی از ملکزادگان و شاه پوران و با
 وزراء عظام و کبراه فحاح در میان روزنامه مذکور
 میکردند القابیکه شایسته شان ایشان است غیر
 مسطور با فناد و چنانچه در کتب طلب چهل بار نام
 صدر اعظمی که او را پدایت هفت اداب و القاب و که شایسته
 سطر است هم چهل کتب در فم می آمد و چون این

مستبشر است بر شی عبادت کهنه هندیان بود خیر و این
 بفرمود تا این اطالت و اطباب که بظلم عمر قره و کتاب است
 از درج کلام سافط شد و هکذا بفرمود ناد رعنا و این مکتب
 فانوی ایجاد کردید که رساله آن فانون بطبع رسیده است

تکمیل بقیه منشآت

اگر چه این اسلوب ساده نویسی که سهولت ممتنع میرزا
 ابوالقاسم قائم مقام فراهانی صدر اعظم محمد شاه قاجار
 ثانی بود و اعلی الله مقامه مؤصل ساخت ولی در این عهد مکتب
 کردید و هر آنکه که در توفیقان مبسوط این پادشاه ارواحنا
 فداه که از خاطر قاضها بون و مین مقدس همون ترشح
 نموده است اسمعان کنان مدعی بی اختیار از عان آورد

تلطیف خط تجر

شبهه که در این دوران نکارشات اهالی ایران بران قرار
 گرفته طراز دست بسیار خوش و اسلوبی سخت دلکش
 نوشتجات پیش از این زیباتر و فریدندگی و ملاحت و طرا
 با نمره عاقل است و ایجاد این تجر بدست تجر عظم و دست
 اجلا کره شمس لوزله جناب مستطاب میرزا علیخان امیر
 الدوله دامت شوکتش و امر و جمهور نکارندگان
 ایران همانند بری که تجر این را جمله بر اینست و میرزا
 و مشارالیه در این النوع میدانند

تکمیل صنعت مهتاب

مجد تکه نیز در زیر آب میسوزد

تثلیث طریق بپوندا اشجار

در این روزگار که فن فلاحت در ترقی آمده است فواکه
 فراوان شده و موه جات بی پایان گردیده و چون بپوند
 را فلاحتین در فاضله طراوت و لطافت و رسن الوان
 موه جات از یک صله و در میدان انواع مرکبات در یک

شاخه و غیرها من المصابیر از کرامات نشانه نباتات
 دیدند از نباتات همی بینا فند تا غیر طریقه که معهود
 بود در طریقه دیگر یافتند و طرق تلاوت بدین اسامی نامی
 گردید شکلی اسکنته لونه

ابطال مطالبه سپورسات

که همواره قشون ما مورد عرض مسافرت از رعیت میکردند
 و این سپوره سینه و شمشه شمشه شمشه در الحقیقه عناد با مردم
 وطن بود و فریاد از دست خویشین لاجرم و اخیر در اکثر
 معدلت پرورد رسال چهارم از تاریخ که بر ناز مبارک
 ناج نهاد و از ابراج کوفت دست ظلم افواج بدست و این
 این نازاج بر انداخت

بهری شد بد از شکار و حسن و طبر

در موسم توالد و تناسل آنها

ظهور صنعت سپاه گیری

پشت اینها در ایران که فدا در طهران و غیر آن ایامی
 بزرگ و کوچک سپاه گیری میکنند

ترقی نقاشی

از وقتی که عکس ظهور یافت صنعت تصویر خدشتی ظریف
 کرده در نما سازی و شبیه کشی و وامودن سایر روش
 و یکا در فن فانون تناسب و سایر نکات این فن همدان
 عکس نا صلا بافت و تکمیل پذیرفت از مشهورین مذکور
 اسانند این صنعت جلیل یکی جناب فحاح مستطاب محمود
 خان ملک الشعرات و دیگر مروج میرزا ابوالحسن خان
 صنیع الملک که از ابا این دولت بود و دیگر میرزا محمد
 نقاشی منسوب صنیع الملک و دیگر میرزا جعفر
 خان زنجانی نقاش مخصوص که در جمیع شعب این صنعت
 مهارت عظیم دارد و دیگر میرزا ابوالرباب خان نقاش

وزلت انطباعات و دیگر محسن ملک افتاد و در روز...

منع مذاکره عروسی فاسم بن الحسن

این قصه در آنچه اصل ندارد و از مورخین و محققین...
محدثین احدی از نقل نموده حتی عواصر مجار اخبار علامه...
مجلسی ثانی علیه الرحمه که متأخرین متبعی در آثار خود...

توسعه مملکت ایران از سمت مغرب

باعداد الکامی بطور بشرحیکه در تواریخ و روزنامه...

توسعه مملکت ایران از سمت شرق جنوب

باعداد بلاد سیستان بشرحیکه در تواریخ و روزنامه...

توسعه مملکت ایران از سمت شمال شرق

باعداد اراضی ترکمان بشرحیکه در تواریخ و روزنامه...

رواج تربیت اناناس

در کوششهای دارالخلافه برای مصون...

عود بجزیره ساوه

در شب ولادت سراسر سعادت پیغمبر و محمد بن عبد الله...
صلی الله علیه و آله و سلم از ایات و آیه ها صامت که در...
فخر پادشاه ایران بظهور آمد یکی آن بود که چهارده...

وساء ساوه آن غاصت بجزیره ها

ورده وارد ها با غنای جنین طه...
و در این ملک میگوید

و عبون للفیس غارت فهل کا

ن لیر انهم بها اطفاء

حاج سلیمان سپید کلی مخلص بصباحی میفرماید

بجزر و ساوه خشکی دریاچه ساوه

خودنار آتشخانه کمر کنند کسری

در خطاب سطح با عبدالمسح نیز بدین بجزیره بصریح شد...
است گفته

اذا كثرت التلاوة وظهور صاحب الطراوة

وقاصر دآ التاوة وغاصت بجزیره ساوه

شایع بوده میگوید دریاچه ساوه ای بود فراهم

آمد بسطی دراز و پهن بود که بر کله ها چندین نهنگ

نامی داشت و هم مضاری بیع معتبر و کانی عالی در

انحالی ساخته بودند فاضل معینی مؤرخ نیز میگوید

قضیه عقدا برب دریاچه ساوه بود باری چون دریا

سرخ آیین حیدری و نعمتی

از دوران کودکی این مابین مریدان شاه ولی نعمت الله کشتا...
و مریدان پر کبر استبد حیدر توفی کار بخاطر میگردیدند...
و اینها در مریدان مصطلح و بیرون طریقت ایشان مندرج...
بجمع طبقات رعابای ایران حتی مردم عامه بازاری که با...
هیچ طریقت سرکاری ندارند نیز سرایت کرده در نفوس...
متکبران و در قلوب مرکوز گردیده بود و هر ساله در اوقات...
اجتماع و از دحام علی الخصوص روز عاشورا در کافیه ها...
و قصبات تمام مالک محروم و مسرمان اهالی محلات حیدر...
و مردم محلات نعمتی جنگهای نزدیک می افکند و از طرفین...
کشتارهای سخت بظهور می رسید همانا سلاطین صفت...
برافضاء پلیتیک این آتش را و امنها زدند و عمر مردم...
ایران را از اینها هکتار برد و قسمت منضاد ساختند با یک...
دیگر خویشخواه و کین جوی کردند یکی از ستیاخان فرزند که...
در عهد سلطنت سلاله مذکوره باصفهان آمده است...
از دشمنیها و مقابله و مجادله حیدری و نعمتی شرح میگفتند...
نوشته و بنده نگارنده ترجمه آن را در لغت اصفهان از مریدان...
البلدان مندرج ساخته است باری این شاهنشاهی کتی بنیاد...
ضمن این چهل سال شمس سلطنت جاودانه شد و بیخ ندرها...
حکمان نیز آنکسچین وضع و حشکری و خونریزی را از میان...
طبقات مردم ایران برانداخت اینک از ساها است که تمام...
محلات قدیم حیدری و محلات نعمتی با یکدیگر ادرا دارند...
امروز در عاشوراها و سایر ایام اجتماع و از دحام بقدر...
مجموعه خون منبذ

ایجاد رسم مبادله

فقیهت نامهای نگرانی با سلاطین عصر در واقع اعیان...
و حشمتهای مبادله این شعار شریف قبل از این دولت در...

بدان عرض و طول در لیلته مبادله مبارک حضرت رسول صلی...
الله علیه و آله بر زمین فرود رفت آن کلبهاها بر افکند و آن...
مغزها را بخشید و بقیه با بکله از و سصد و پنجاه و دو...
سال بود که همی آفتاب بر یک دریاچه منباف و گستر ازین...
باستان میرفت و اینک طبیعت عالم از شش سال است که...
شروع در شکل آن کرده از بعضی کتب عنایت نظر میسند...
بود که از علامه ظهور پر نور حضرت فاطمه عجل الله تعالی فرجه...
یکی عودت بجزیره ساوه است منت خدا بر اجلت قدر که...
انچه املت بلکه انچه املت در عهد سلطنت انجنس و پاک...
نهاد ستوده اعتماد روی داد که اهار روزگارش را در...
ال محمد صلی الله علیه و آله و سلم پیوسته با سال گذشت...
که بکله از و سصد و پنجاه و دو و چهل و یکم قمری جلوس...
موجب فرزند کویک بنیل زیارت تربت فاطمه و بشارت...
دولت فاطمه است قدم در حرات آمد و بعد از سیاحت...
بجزیره شرح کافی در جهان خبر بدست مبارک نگارنده...
رفت که نمون ششصد و پنجاه و پنجم حیدر ایران از آن را بر...
گرفت از آنجا که تحقیقی ماو کانه صادر از حق و عیان بود...
باغلب لسنه و نیک ترجمه شد و برای علمای جغرافیا ستند...
در نهایت صحت واقع گردید

انکشاف بشاری زمعادن

در مالک محروم سائر ایران علی الخصوص معدن فیروز کوه...

صنعت سبک سازی

برکی و کاغذی در تمام بلاد ایران

انکشاف نوعی از چوب و المون

دار السلطنه فر فرین بواسطه امیر الامر العظام نصر الله...
خان نصر الملک دام اجلاله که برای عصا و چوبدستی...
بهتر لذت در ایران بهمن میسند

ایران مشهور و بنفاده بود در این عهد سعادت همسنگ	افتتاح کارخانه لهنوات
مواضع هبنت مانند عهد نوز و زک که هنگام تحویل شمس محل	رواج دوخته فروشی
و سال نو این زمان را روز اول است و با جشن تولد هاپونی که	که عبارت است از انواع ملبوسات نو حاضر از هر کس که آنها
ششم شهر صفر الحیر است در میرسد سلاطین با تمکین بزبان	و پارچه های داخله و خارجه فعلا هر کس هر قسم لباس بخواد
سیم رسم بگرم بجای می آورند و پادشاه در بجایه ابرو امثالک	از اوقاب نادستانی و زمستانی در چندین دکان از بازارها
باد میگویند و هکذا از اینجانب نسبت بملوک مشارالیه چنان	الخلافت طهران با کمال سلبقه و امتیاز موجود است و هیچ
که صورت لکر امهای متبادله هر ساله در ضمن روزنامه	لازم نیست که خود خریدند تا ش کند و بجای آن رود و
رسمی این دولت بدیناد توسط استغلام خان زاد منتشر	انظارها کشد
شروع استعمال چتر	افتتاح دکا کین مخصوص
افتتاح صنعت چتر سازی در دار الخلافه	فروش انواع چایها از زمان قلیلی است که عمل چای در
رواج چتر فندره دوزی انصاف	انتظام آمده و سابقا در این مقام عام البلوی هر کس
افتتاح دکا کین اصلاح البهاره قیل هارزنی و اوق	اختلاف و اغتشاش شایع بود
کثیر غیرها انصاف	افتتاح دکا کین پرده سازی
شباع واکر که فندره ها و غیره چکرها و امثال انها	که شعبه مخصوص و رشته منبر از کلبه صنعت چاپی شده
رنک مزید	اختراع چرخ مستر اش
انتشار چراغهای پوار کوب خورشیدی	که با این چرخ سطح و قوت مسینه از درون و بیرون نیک
افتتاح دکا کین میل سازی در طهران	صافی و سترده میکنند و زاید الوصف مطبوع نفوس
شروع ساعت های شاطره	مرغوب فلوب میسازند
وفور استعمال ساعت های بغله	شروع اوانی و اسباب و رشاو
رواج صنعت ساعت سازی	افتتاح عمل دندان سازی
استعمال ساعت های رنگی بزیر در این شهر از هشتاد	که فی الحقیقه برای حسن منظر و حفظ منظر نیز نگارند از
و مساجد و عمارات دیوانی و نظائرها	سهیل ماکل بکار است
استعمال رنگ خنجر که بجای چکش سندان در	ظهور عمل سالک کوبی
از درهای عمارات مستخدمند در الخلافه بکار برده اند	که تقریبا مثل نفع جدیدی است در ناشر
افتتاح تجارتخانه های کپانهای دول خارجه در چند	ازاد فرمودن شطکارون
موقع از دار الخلافه طهران	از حد مصیبت آن ای خطه اهورا برای عبور در در و رود
افتتاح کارخانه فشنک سازی	و صد و ده کارخانه سفایر تجارتی و دولتی از بخاری و سایر

مشیر و نواد و عقبه فی الحقیقه کرامت است	لازم برای تمام همین اگر است و انجام این ارقام عام که در این
انتخابات ذات اقدس هاپونی	تاریخ جنابان جلالت رضایان معتمدی سلطان افاضی
از نشوی مولوی و دیوان خواجه و کلبان شیخ که بعضی	خلوت و حاجت رضا عبدالغفار بیخ الملک بر سر آمد اهورا
بطبع رسیده	تمام رسیده و فرستادند
تالیفات دولتی	تمکک کشتی انشی
کثیری که علماء و فضلاء در انواع فنون و صناعات با هم	هماناد ولت علیته ایران تا این دوران هیچ وقت غایب و دی
این پادشاه خاطر آگاه دانش گستره و در ساختن انداز	وجه از بخاری نداشتند است کون از سال چند میباشند که
احصا خارج است از این جمله این چند کتاب بزکوار با مخصوص	هم در بحر کشتی انشی اردو هم در خلیج فارس و از این وقت
بر طبق مشیت شاهنشاهانه این شهر را جمع و تالیف کردند	که مالک مرکبهای ناری در این دور در باشد است عنوان
ناسخ التواریخ	وزارت بحریه هم رسیده و این مقام در تاریخ سیدضی
تالیف سپهر نردک کاشانی از عهد شاه مرحوم محمد شاه	این کتاب مستطاب با جناب جلالت حاج شیخ محمدرضا
شروع شده است ولی اکثر مجلداتش از آثار این دولت	سفیر کبیر مقیم دار السعاده اسلامبول نفویض کردید
می آید	رواج رسم سفرنامه نویسی
تکلیف و وضعه الصفاء	این کار در سینه بدست رسیده و اعلی حضرت اقدس هاپونی
که بدست رضاقلیخان امیر الشعراء سر انجام یافت	خود ترویج فرموده در این عصر جدید از افاضی اهلای ایران
مراثی البلدان ناصری	کثیر کسی است که مسافر باشد و رحله نافع بنویسد همگان
در جزایر ایران و تاریخ غالب دیوان از تالیفات بنده	در این سینه سنتی بدان اقدس شاهنشاهی اقتدا میکنند
نکارند محمد حسن اعتماد السلطنه خلف مرحوم حاج علیخان	و ناسخی میوزند
السلطنه و کتاب مراثی السلطان و مطلع الشمس نیز از اجزاء	صنایع روزنامه
ریشه و مجلدات عهد مراثی البلدان است	احوال سعادت اشمال هاپونی این پادشاه ارواح العالمین
نامه دانشوران ناصری	فداه از تاریخ جلوس بر پسر سلطنت جاوید مانوس جمیع
در تالیف احوال علماء اسلام تالیف مجمع دار التالیف که بعد	اخبار و آثار و فایع و ماجرایان عهد هاپونی تا کون از
از علیقلی میرزا امضا السلطنه بر اوست بنده نکارند انصافا	زندگانی شخصی امور دولتی و مطالب سیاسی بلیغیکه
السلطنه حوالث افاده است	و غیرها هم با اقلیم مبارک و همین عالیله در چندین مجلد
منظر ناصری	برنگاشته و در عید و نقاشی مخزنات موزه مبارک که بگذا
حضرت جمیع اخبار تواریخ قاسم خسته کرده ارض و آن اول تاریخ	است عشاق علم و دانش و خداوندان بصیرت و پیش
جمعی عالم است بزبان فارسی هر تالیف انشین الهی و المیلاد	میدانند که مطوبات اینچند مجلد بخند جمیع انشیا

منع از ملک ضعیف بیشتر خیار الفسح

این معامله در این عهد بسیار معمول است و چون محققین قضایا
انگیزند بیوع و مصالحات را از حقیقت قصد معرفی می کنند
پادشاه حجاجه حقایق آگاه فدغن کرد که مشربین در املاک
مردم طمع نبینند و مضرتان مالکانه نمانند و البته مثل
مال خود را بحکم دیوان اعلی در یافت کرده از املاک تابعین
شاوین رضی پند نمایند و لو بعد سنین من انقضاء مدّه
الخیار

منع

از استماع دعای بیست ساله

تعديل و تمیزی نسبتاً از مالک ایران

چون سواخ و برانی و آبادانی همیوقت در یک نقطه قیام علی
الدوام ندارد و غالباً احوال ضیاع و مستغلات مابین
صعود و هبوط است لاجرم اخذ خراج نیز که در پرمداد
عمارت و ترفی ملک بسیار با اختلاف خواهد بود از
این هکذا و مشکوف خاطر خطر مرحت تخیر کرد بد که حال
بسیاری از بلوکات و الکاها و قری و قضبان چند ملک
از طرف پادشاهی لا یتناهی مابین افراط و تفریط افادت
حکام بموجب دستور العمل درهای گذشتن از ملک عامر
مالیه حالت با بر می طلبند و از زده و پیران خراج مزه عباد
میدانند پس حکمهای متواتر صادر کرد بد تا استخاص
امین با بصیرت و تمیز بنویسند بهر مستغلات و مزارع آن
مالک و مزارع وی محقق عوارض و مال و حشاه جارا
تمیزی کردند و در تحت سنوبه و بعد بل آوردند

تسلیم سر خطا موشخ با تمیز میان همایونی

بهر بل از قری و مزارع و مستغلاتی که در تحت قانون
تقدیر داخل کرد بد تا طبقات رعایا در ظل آن نشان مهر

لعان از مطالبه فاضل آنچه صریحاً در قلم آمده است ذکر
امان بوده باشند

بیع املاک خالصه دیوان اعلی

املاک خالصه دیوانی از آنجا که مرافعی مخصوص ندانند
نظر عمومی حکام نیز کافی نبود غالباً در عداد ضیاع عمومی
محسوب میکردند و استعداد آب و خاک و رعیت یکجا
باطل میشد امانه دولت و مجال ملک بر حسب اشار
شخص هاپونی در این باب بند پیری سخت نافع آنکندند
آنکه خزارع و قری و مستغلات دیوان اعلی را با اهل ثروت
و مکت از طبقات رعیت بفرز کنند و قبایح صریح صحیح
خزین بخت افاب فقط و خاتم خورشید توأم بشیران
بسرند اینک املاک مزبوره و رعایای آنها از باب ترا
و اصحاب مواظب بهم رسانند هم عابد معمول و مال و حشاه
معارف دیوانی را کاکان میزد و هم در عمارت و
زراعت و فلاحت با صنعتا و زنده گن شنب پسر مهر
با تجلد این مقدمه نیز منیع خواهد بسیار کرد بد و درها
سخت نزدیک بخشد

منع اکید و قهراً شد بد از نسب خلفا
و اشک و مؤسستین شریعت و دین

ها تا از عهد سلاطین صفویه تا انار الله بر اینهم حجاب
ایران حسب عاده در نکارش و زبان چون بخله کشا
شکانه می رسیدند راه بی ادبی می پدیدند و نام
بزرگان بزهشی می پدیدند و در مواقع و قبایع ایشان
حشاهای عظیم می ساختند و در جمع نقاط مسکونه
این ملک از امصار جامع الی کلانهای محقر هم
عبدی در اهتت بر کشان نمی رسید و این معنی متسا
حضور متی قاش و معاداتی فاحش با اهل سنت و عجم

کر دیده جامعه اسلامیه را یکبار در بر عم زده بود هر
سال در موسم حج و اوقات زیارت بقاع بقیع و حایر
شریعت و ارض غری زاده ها الله امیر حاضرین حجاز
و یثرب و عراق از مردم ایران هر کوی تره بین وارد
آمد و هکذا تجارت ملک عم و مسافران آن پیوسته
عرضه مهالك و مخاطرات بودند علاوه آنکه این
اعمال شنبه عوام خود بحکم حضرت جعفر بن محمد علی
الصلوة والسلام مخالف شریعت مقدسه ستید نام است
چر صادق ان محمد سلام الله علیه اصحاب و شیعه
خود را بوقصد میفرمود که با اهل سنت و جماعت
خوش در آمیزد از ایشان مرغی را عبادت کنند
جناب از تشیع نمایند تا بگویند رحم الله جعفر بن
محمد پیران خود را نکور بر زده است ستید الحمد
نعمه الله الجزایری می نویسد که در عهد شاه
طهماسب اول چون محقق ثانی در قزوین بر می
نشست جوانان در رکابش همی شرط تبری می گذاردند
و بر خلفاء ناسزا می گفتند و می رفتند علماء شیعه
از ساکنین حرمین شریعت و عقبات عالیات بر
محقق اعتراض آوردند و مکتوبها کردند که این کار
دینی ناهنجار و فی الحقیقه هکله شیعیان این بود
است باری پادشاه اسلام پناه ایران این افاضیل
جاهلان را از قلم و خویش بر انداخت و بر بندگانه
فدغن سخت فرمود ناد و کتب و سایر مطبوعات
نیک بهوش باشم اگر از کتاب لغوی و سببی نسبت
بصحابه کبار مشهور افند مواخذه شد بد کم
و کتابها محترمانه اکنون از ساها است که شعاع
عمر کشان از جمیع ایران بر افزاده و قصه محجول

باب استماع منسوخ کرد بد و مطبوعات از سخنان
ناسزا و او و کلمات زشت ناسناست پاک شده
است

سج و استماع کاشنه

کرد در فضل زستان برگردن می پیچند و پوزه می
بندند

شکست مسجد دار الخلافه

از واسط عهد خاقان مغفور فتحعلیشاه قاجار که مشغول
شهر طهران را اساساً و نفوساً اهمیت عظمی بهمین ستید
بود بموجب مصالح و حکم بسیار جامع سلطان را کز
از مسجد ثبات خیرت خاقانیه است ملجا مظلومین و
ملازم مضطربین قرار داده بودند و چون در حوالی آنها
این شهر و سعتی و کثرتی پدید آمد و از هر کوی مردم
از دحام و اجتماع نام پیدا شد بستن بنام مایه تجویز
و ظالم کرد بد و بر نظرم و امنیت کردند فاحش راه یافت
که از جماعت فتنان و تجار و ظلمه و اشرا بر بطا بنده مأمین
حاضر هر که هر چه میخواست میگرد و فی الفور می کشید
پناهید لاجرم امانه دولت و عقلا ملک مرتباً
محمضور این پادشاه خاطر آگاه ارواحنا فداء عرض
داشتند و بر حسب حکم کتبی مطاع اعلی حضرت آمد پس
جهان بینی و تصویب جناب مستطاب امام المجدد و الحائره
میرزا ابوالقاسم اصبهانی بطی آن بساط شریف داشتند
و این زمان حکمت وضع پناگاه مخمضه است بسیار
مطهر و پیران بقاع مقدسه زاده ها الله شرفاً
و کرامه

تت مملکت عتقا

نحوه و آنکه در تشریف جلیل پارسائی بدین عهد از
 رسائی در مضایب خود فرادگرفته است سپاس از درگاه
 سالها بر ذکر آن و عنوان ایران میکند و دستخیز خلائق
 عصمت نفس و طهارت ذیل بهیچ کوشش نمی رسد و آنچه
 از استقامت کامل در سیر این سپهر حاصل میشود همان
 ناستی طبعی طبقات رعیت بدان قدر است که مملکت
 ملکات شخصها بون سلطنت است لا غیر که اناس علی
 دین ملوکیم چنانکه بگویند غیرت ملوکانه در هیچ استا
 و افسانه نشان نداده اند بلی ابو مسلم مرقزی صاحب
 الدوله را که در عهد سالکی ظهور کرد و بشاهت شخصیت
 دولت بنی امیر انداخت و دولت بنی العباس برپا ساخت
 و شتر اند که از اشک ناس بود غیره و غیره مطلقا از خط
 و جزایان در سراسر ای سرای و بار نداشت حتی انجام
 خدمات و ضرورتان را و بر کوشک خاصه روی روزنها
 بود که از زان و ما محتاج از آنها بر زنها میرسید کوبند
 در لیل و زلفان ستوری تا نادی ترا در اگر عروس بر
 ان نشسته بود بفرمود کردن زدند و زینش بسوختند
 که مباد این مکه آن انی و قبی ذواتین بر نشند و
 افسوس که این ناموس را با شهونی زخم ضمیمه داشت
 آنکه بر مدن هب ابو نواس میرفت با بجهل پاکي ساخت
 قدس ساخت این پادشاه است ارواح العالمین فدا
 که در طبعت طبقات رعیت اثر کرده و شمر بخشید
 و این سخن نکات و در فایق و اسرار و حقایق را فهم نمی
 کند الا ارباب الشقی واصحاب الجحی و قبل
 ما

باب ضم

در تاریخ اسفارها بون و هفتضهای مبارک مهبون از
 جلوس از با بجان تا این زمان چند در داخل ایران و چه در
 مالک خارج از آن

سفر عراق

از مرکز ولایت عهد دار السلطنه تیر به تیر خلائق
 عظمی و سلطنت کبری دار الخلافه طهران و این اولین
 مسافرتها بونی است در سلطنت روز افزون و در
 این نهضت اردویی که از ده هزار کس با شانزده عتراده
 توپ و قورخانه و مهمات دیگر تشکیل یافته بود در رکاب
 حضرت انساب حرکت مینمود خروج از تبریز نوزدهم
 شوال سنه هزار و دویست و شصت و چهار هجری بمطابق
 سال اول از جلوسها بون و ورود طهران بیست
 و یکم شهر ذی القعدة سنه هزار و دویست و شصت
 چهار هجری

عزیمت قمر

و بعضی از نواحی عراق سنه هزار و دویست و شصت
 و شش هجری بمطابق سال سوم از جلوسها بون بنا
 بر اصطلاحی که موافق بعضی از مورخین این دولت قرار
 داده ایم که سنه ناقصه هزار و دویست و شصت و چهار
 هجری را یکسال شمرده سنه اولی از سنین قمری محسوب
 جاوید مانوس یکیم

نوکب هابو مملکت اصفهان

حرکت در عتق رجب سنه هزار و دویست و شصت
 و هفت هجری بمطابق سال چهارم از جلوسها بون
 معاودت بدار الخلافه در هشتم ذیحجه الحرام سنه
 مسطوره

سفر سلطانیه و فتح اولی

در صدارت میرزا آقاخان نوری حرکت در واسط ذیقعد
 سنه هزار و دویست و شصت و نه هجری بمطابق سا
 ششم از جلوسها بون و ورود دار الخلافه در بیست و
 هفتم ذیحجه سنه مسطوره

سفر فیروز کوه و دماوند

حرکت در یازدهم ذیقعد سنه هزار و دویست و
 هفتاد و دو هجری بمطابق سال نهم از جلوس
 ها بون

سفر سلطانیه از راه قمر و فتح ثانی

حرکت در بیست و نهم شوال سنه هزار و دویست
 و هفتاد و پنج هجری بمطابق سال دوازدهم از جلوس
 ها بون

سفر از با بجان

حرکت از سلطانیه در چهاردهم محرم سنه هزار و دویست
 و هفتاد و شش هجری بمطابق سال سیزدهم از جلوس
 ها بون و ورود دار الخلافه بیست و دویم شهر ذیحجه الأول
 سنه مسطوره

مسافرت پیلوات مازندران

و سیاحت کنار دریای خزر حرکت در چهاردهم محرم سنه
 هزار و دویست و هفتاد و نه هجری بمطابق سال شانزدهم
 از جلوسها بون

سفر فیروز کوه و فتح اولی

و بعد ما بکرات این دو الکارا بمقدم مهینت ششم ذیحجه
 ماهان فرموده اند حرکت در صفر سنه هزار و دویست
 و هشتاد مطابق سال هفدهم از جلوسها بون

سفر شکارگاه مستبله

حرکت در هشتم شعبان سنه مسطوره

سفر ثانی سواحل بحر خزر

حرکت از سمت صفحات کجور در ربیع الثانی سنه
 هزار و دویست و هشتاد و یک هجری بمطابق سال
 هجدهم از جلوسها بون مراجعت از راه کلاردشت
 و ورود بقصر سلطنت آباد در هشتم جمادی الاول
 سنه هزار و دویست و هشتاد و یک هجری

مسا مملکت مازندران فتح اولی

حرکت در اوایل ذیقعد سنه هزار و دویست و هشتاد
 و دو هجری بمطابق سال نوزدهم از جلوسها بون و
 بسطنت آباد بیست و هشتم محرم سنه هزار و دویست
 و هشتاد و سه

سفر اول خراسان

حرکت در یازدهم شهر ذیحجه الحرام سنه هزار و دویست

سازد و سه هجرت مطابق سال بیستم از جلوس هاپون
دو روز سلطنت آباد یکشنبه بیست و دویم جمادیه اول
از سال مسطور

سفر تیره و شکار گاه مسکله

حرکت در چهارم شوال سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و
چهار مطابق سال بیست و یکم از جلوس هاپون و ورود
بیست و دویم شوال مسطور

مسافرت مملکت کبران

حرکت در یکشنبه بیستم شوال سنه هزار و دو و بیست و
هشتاد و شش هجرت مطابق سال بیست و یکم از جلوس
هاپون و ورود در اول خرداد طهران در یازدهم شهر ذیحجه
از سال مسطور

مسافرت عبا عالیا

عرش در حیات امیر عراق سلام الله علیه جمعین و این
اولین مسافرت است که پادشاه ایران شخصاً با بیست و یک
و صورت صلح قدم از خاک خود بخارج گذاشته است که
در بیستم شهر جمادی الثانی سنه هزار و دو و بیست و
هشتاد و هفت هجرت مطابق سال بیست و چهارم از
جلوس هاپون و ورود در اول خرداد سر مشبه غره ذیحجه
از سال مسطور و مبرزا اسمعیل تفرشی در بیست و یکم در
این تاریخ گفته است که

موکب ناصر دین شهر شد باز آمد
از طواف عتبات و سفران صفحات
زد بتاریخ هاپونش رقم کلک دین

باز آمدن شادانه بجای از عتبات
سفر سیاحت سواد البحر خز
ناره بعد از خری

در سنه هزار و دو و بیست و هشتاد و نه هجرت مطابق سال
بیست و هشتم از جلوس هاپون

مسافرت اول فرنگستان

نقضت از دار الخلافه شنبه بیست و یکم صفر سنه هزار و
دو و بیست و دو هجرت مطابق سال بیست و هفتم از جلوس
هاپون و ورود در اول خرداد در سلج رجب سنه مسطور
مهرزا اسمعیل تفرشی که در بیست و یکم در یازدهم این
مسافرت ملاحظه ماه خروج از خاک ایران و پور جلوس
بر تحت سلام عام را نموده و سرورده است که

چو یکفر بود و صد بانود ز هجرت رفت
مرد بیع غنچه شهنشاه ایران
ابوالمظفر ناصر الدین شاهر
که افتاب ملوکست و سائینزدان
بر پنجاه سفر کرد با نشاط و طفر
بفر سپر و سیاحت سوز فرنگستان
پس از سیاحت آنجا بجز و هر روزی
بسوی ملک خود آمد بفره شعنا

سفر تانی مملکت مازندران

حرکت از آمدن سته بیست و چهارم شعبان سنه هزار و
دو و بیست و دو و دو هجرت مطابق سال بیست و نهم
از جلوس هاپون مراجعت بمقر خلافت در شنبه پنجم
الفعل سنه مسطور

سفر تانی فرنگستان

که منسلخا عن شهر الزینیه بود حرکت در یکشنبه سلج رجب
اول که باز زده و از آن روز گذشته بود سنه هزار و دو
و دو و پنج هجرت مطابق سال سی و دویم از جلوس هاپون
مراجعت و ورود با نوزدهم شهر شنبه بیست و یکم رجب سنه
هزار و دو و بیست و دو و پنج هجرت

سفر تانی خراسان

حرکت روز دوشنبه پنجم شعبان سنه هزار و سیصد و هجرت
مطابق سال سی و هفتم از جلوس هاپون مراجعت و ورود
بدار الخلافه طهران روز یکشنبه هشتم ذیحجه هزار و سیصد

سفر کبران

که نافرین بیشتر آمدن یافت حرکت از طهران بیست
روز بعد نوزدهم سنه هزار و سیصد و چهار
هجرت

مسافرت قمر

حرکت از دار الخلافه در دوشنبه نوزدهم رجب
بمستقر سلطنت عظمی در سه شنبه چهارشنبه هاپون شاهر

کلیه

بند کان هاپون و در ایام گرمی هوا هر ساله دو و
بیدل قات مازندران تشریف فرما میشوند و گاهی
امداد سفر تا با جمل بحر ز می دهند

نایدین

در عمر پادشاهان و علماء و فضلاء و ائمه دین و مخول
مجتهدین و اجله منکلبین و حکماء و مشاهیر و عرف
مناصبین و عناد پادشاه و مقربین و اسانید اطباء
و معالجین و کبراء شعراء و مندرستین و اخاد و علماء

و مدد کربن و افاد کتاب و خطاطین که از اهالی ایران
در این سنین در میان ظهور کرده اند و مشهور گردیده
و اسامی کرامی ایشان من نالیق این کتاب مستطاب
در نظر همی بود و مقام خویش را و امضی نمودند و نگارند
استفتی نام و استغناء عام میکنند و در این باب ترتیبی
که از درجات و مراتب کشف نماید اصلا ملحوظ نشد
بلکه اسامی را بر سبیل حضرت منوالی است همی کردیم
بدون رعایت تاخیر و بیست تقدیم کردیم و در ابتدا
این سلسله بر کوار زینهار نه هیچ تقدیم در آن وقت
بدانند و نه هیچ تعقب را از دریا خبر ملی تمام جمعی از
ان باب فضل و کمال که بخندت دیوان عزیز استغناء در
مختصر تریار و صحت همت بخردن هجرت مرتب کردیم
چون مقصود اصلی فقط ذکر اسما علماء و اجله فضل
این چهل سال شمس بود با تباری از تراجم و لحوال کفای
رفت چنانکه خواجده جدانته مستوفی فرقی نیتی نیز در
باب ذکر علماء و مشایخ از کربدین و نیزه بر کربدین است چرا
که حالات و اخبار و ماجرایات و آثار هر یک از این دانش
وران و هنرمندان را بشرح نکاشتن چند مجلد
مشحون خواهد خواست و چندین کاتب را مشغول
خواهد ساخت

کفلا اسلام و المسلمین بئس الملة
الذیه و الذین ابته الله تعالی من کجهت
و ضلیف خلقه فی الارضین العلامه کربا
الشیخ محمد حسن الاصفهانی اعلی الله تع
مقا و اناله اعلی درجاة الکرامة
در تقریر جلالت ایشان و علو مقاماتش کتاب مستطاب
جواهر الکلامش کافی است سالها را بیستی جمیع

شعبه امامیه روی زمین که همانا شمار ایشان ناهشتاد
 کو در هر رسد باین بزرگواران اخصار داشت آنکه وسعد
 پژوه فتاوی وی را مباحصه عمل میداشتند و در نشانی
 نجاه العباد زاهمی در بغل میداشتند در جلوس مهمت
 ثانوس علی حضرتنا قدس صاحبقران خلد الله سلطانه از
 مخفی شرف که محل اقامت و مرکز ترویج او بود محض ادب
 مراسم تهنیت نالکنداری و تبریک جلوس بر سر شرف
 رسول مخصوص بدیاری معدنند از فرشتاد و از جانب
 کارگزاران دولت علیه در حق فرستاده وی انواع
 تکریمات و تشریفات بظهور رسیده از شاگردان این
 رئیس عصر و فقیه عظیم گروهی انبوه بدیاری جنتان ابل
 که بدیدند میگویند و العهده علی الراوی که در اجازه
 دادن و تصدیق اجتهاد فرمودن آن مذاکره که این زلفا
 سپهر بزرگان دین است و غیرین مجتهدین هیچ بکار
 نمی نیت و بلکه استنباط احکام و استخراج فروع و اثبات
 اکسیر اعظم و حجت مکرر می دانست و چون یکی از خاصه
 اصحابش در زاهد کسی برای اجازت خدمت مشهور از در
 طبیعت و مزاج میفرمود (خلد با کل الخبر حقوق شن
 و وجوهان و فقهانی عشرتیه ساهاهای دراز از راهها
 دور و حضور غرض ظهور او اصل میدشد و از این ره
 کند تبت تلا مبد و ترویج علوم را و سابل حاصل میکرد
 عده تکمیل مقامات اخذ و اندکرامات در محضر فقیه
 اکبر حجة الحق شیخ جعفر صاحب کشف الغطاء شد است
 و در ره پیکر از فلان بیعت فرقی شریف منقول کردید
 میگویند قریب هشتاد هزار تومان زلفند مصر و
 داشت و مصدق سفید و از اجله مائش استادان کل
 رئیس اعظم شیخ مرتضی الانصاری اعطی الله مقامه است

**شیخ الطایفه استاذ الکل حجة الحق
 رئیس کسرا حجة شیخ مرتضی انصاری**

انا لله برهان و انا له رضوانه در عداد محول
 مشاهیر اسلام بلکه از صداد بد رجال عالم است بگو
 در جبهه اجتهاد و کثرت عدله نلامید و بعد صیبت
 ضانف و غور فکر عمیق با نسل مقام زهد و
 قدس و تقوی و اعراض نام از دنیا و ما فیها تبتیا
 بکانه فرزند وادار است غالب نکه هیچ مجتهد اعلم
 در عصری از اخصار و مصری از اخصار بنوده که
 عالمی دیگر دعوی رجحان بر وی نکرده و با غیر واحد
 انکار تقدیم او ننموده باشد الا این وجود مبارک که

که از برآمدن کان مدرس شریف و پروردگان محضر مقدس
 او میباشد و زمانی قبل از حلقش و بر اخلیقه منصوص
 و نایب مخصوص قرار داد و حاضرین و مجاورین عتبات
 عالیه از طبقات اهالی الی اعراب حوالی همداران تعیین
 شیخ مرتضی رضوان الله علیه مستحضر ساخت لهذا
 بعد از آن حالش اختلالی بدیدند نکرید و مردم هر چه
 ضریح وی علامه انصاری اعلم عصر دانسته تقلید
 همی کردند و اولین نایب عام امام علیه السلام همی دانستند
 و از جمله شریفان این بزرگوار کتاب جواهر الکلام آ
 که فی الحقیقه از مفاخر اسلام است و این فقیه عظیم
 شریعتی قوم در سال بکهار و در وین و شصت و هشت
 هجری مقارن اوائل این دولت ابد بنیاد بیخفا شرف
 انفاق افتاد و در درازا خلافت طهران بلکه در جمیع بلاد
 ایران بل و غیرها مجالس فائمه و لوازم ختم تشکیل یافت
 و در جوار امیر المؤمنین صلوات الله علیه بجا آوردند
 قدس الله تعالی بقدر و طبت و مسر

در هیچ مقامی هیچگاه نداشتند و ندارد علم اصول
 و ابان خصوص شایسته کرد که از صدرا اولی نا انصاف
 نشد بود که استنطاقش را اصول که با اسم فرزند
 شهرت گرفتند با کتب دیگر که در فقه و غیره دارد بکرات
 مطبوع افتاده اینک در فقه و سلطنت تشیع مدار
 ندر پس بمصنفات بزرگوار است و اسلوب استدل
 در احکام و اجتهاد در فروع بطریق دقیق و وی احو
 این وجود مسعود مصدق حدیث علماء امتی کاتبینا
 بنی اسرائیل بود ملت شیعه ای غریب از اهالی مملکت
 ایران و گروهی انبوه که در همد و بلاد در دست و بعض
 از ابالات عثمانیه و چند شهر افغانستان و ترکستان
 و غیرها هستند هر ساله از زیارت و طاعت و زکوات و
 اخاس و سهم امام و مظالم و امثالها قریب دو بیست هزار
 تومان بمحض ظاهر او اقبال می داشتند و او با بلایه
 بکسختی مقصدی نیز در حق خود از او جوه نقد
 می فرمود و هر روز در فحایب احتیاط الی بنار خرید
 او با با استحقاق میرسانند در جمیع دوران ریاست
 عام و بنیاب امام علیه السلام بکفر نکر بدینتر داشت
 آن هم مردی متقی از سلک ارباب علم بود موسو مجاج
 ملا رحمة الله رحمة الله که هر جا بهین جهت مشهور است
 الفرض این شخص زکوار حقیقه از اعاجیب دهار و
 نوادر روزگار بود و در علم و عمل و زهد و تقوی و
 ورع و عبادت و ریاضت نظر از اول اولین و آخرین
 محسوب میکردند استنفاض مراتب و مقامات و یاد بخ و
 ماجرایت و اخبار و تاروی من جمیع الجهات بکلمه
 بزرگ و کثانی کلان خواهد شد این دولت مؤبد و
 سلطنت خلد را در مقام افتخار استعلامه روزگار

**حجة الاسلام آیت الله العظمی
 حاج میرزا محمد حسین شیرازی**

امر و در نظر اهل نظر علم مجتهدین است کافر قفلند
 شعبه فتاوی وی را مباحصه عمل قرار داده اند
 بار یکی نظر نافذ فکر او در از صفاهت میگویند که
 او معاصرین ندارد بحسن خلق و مجاهدت نفس صبر
 المثل میباشد زمانی بعد از حلق شیخ الطایفه استا
 الکل حجة الحق مرتضی الانصاری مقام تقدم این بزرگوار
 ظهور و هر سانند کافر افاضل عراق و مجتهدین افاق
 در حق او بر رعیت و رجحان از عان او در تند و موجبی
 از مخفی شرف سیرین دای رفتند انجارد او را از هر چه
 داد و در جوار مشهد مبارک عسکریین و سرداب
 مقدس مجاورت اختیار فرمود و با فاضل و ترویج
 اشغال گرفت استبدالستند الفقیه المؤمن حباب
 میرزا محمد فرزند نامدارش در مرزای صوری و
 معنوی بر بد بزرگوارش همی ناسی مینماید و اقتدار

از مکتب مجتهد بن دارالخلافه بود مرحوم حاج سید محمد باقر
 حجة الاسلام او را بر حسب استند مسلمانین هند بعضی از صحابه
 ان اقلیم فرستاده و او در آن کشور دادار شد و بعد از وفات
 المرام باز گریه بدین از سالها در طهران بنا بر شیخ و شب
 بیست و پنج صفر سال یکصد و دو و بیست و پنج هجری در
 گذشت و فرزندان دانشمند بجای گذاشت مانند شیخ
 قباب حاج شیخ موسی و فهاها نساب شیخ محمد که هر دو
 از علماء عظامند و فقهاء فحام

حاج مولی سید الله مجتهد بروجردی

مشهور و محجة الاسلام که در او اخراجات دعوی اعلی است
 تقدم بر عموم مجتهدین عصر مفرمود و باب علم مفتوح
 میدانست و در فضاها مشرفی مکاشفانه داشت هنگام
 استدلال و احتجاج بدرباری ملاطمت مواج شبیه افشا
 اشتهار علم و صفت فهاها و انتشار بزرگ مثنوی و همه
 دیار شیعرا محظوظ بود بجهت انعام عظیم الشان شهر و جوی
 مرکز تحصیل علوم شرعی و مجمع افاضل ایران گردید شیخ
 الطایفه استاد الکلم مرتضی الانصاری چندی در اقامت
 تکمیل مبدرس این بزرگوار حاضر شده است و در مجالس
 عامه زمان ریاست خویش احوال از وی نقل میگردد و
 اجاعات منقولها را در محصل میگرداند است علاوه بر
 جلالت شان و عظمت مقدرات این بزرگوار در ملک ترویج
 و اموال و مستغلات نیز از معاصرین انباء سلسله کثیر
 باوی برآید بودند جماعتی در حق او بصد و در خواران
 عادات معتقدند عبادت و تقوی و در باضات شافیه
 مشر و عداش مشهور است از او یاد ذکرش بعضی بدین
 اجتهاد رسیدند از انجمله اجازه مبدوطه که بخط خود بر
 سفر خندان دانشمندش فخر الدین محمد و جمال الدین محمد

و نور الدین محمد رحمة الله علیهم که از نطن صبیح محقق فتح
 صاحب لقوانین رضی الله عنه بودند نوشته و با جهاد
 هر سه تصریح نموده عنیاد در دارالخلافه زیارت شد فضلا
 دست سبط بزرگوارش شریعتمدار نجم الدین علی کبرین جمال
 الدین محمد است و در اجاره مطوره مرقوم از مرقوم معتبر
 موثق مسموع افتاده که در حق حجة الاسلام مشارالیه
 الله علیه از ناحیه مقدسه توفیقی رفیع بصد و در ازان
 توفیق کرامتی عظیم رسیده وی را تا روز مضایف چیزی
 برجا نگذاشت الا تعلیف قواعد الاحکام شرح احوالش
 در بسیار جانظر رسیده و در ترجمه وی صلحت و وضاحت
 الجذات را چند خط افتاده و حاج سید شفیق چایلی و
 حاج سید علی اصغر نیریش و میرزا محمد تنکابنی اغلطا
 فاحش روی داده فوین این عالم بزرگ اسلام چنانکه
 نگارنده در مآثر السلطان از مجلدات مرثیات البلدان
 ضبط نموده سال هشتم از جلوسها پونی است مطابق
 سنه هزار و دو و بیست و هفتاد و یک از هجرت نبوت
 در دارالترویج و بروجرد مشهومی است مشهور طیب
 الله تره

اقا سید اسمعیل مجتهد بهبهنا

ساکن در دارالخلافه طهران از نظر اول فقهاء و ارباب
 حکم و تقوی معدود بود رساله علمیه اش مطبوع است
 جمعی نقلید وی میگردد در معاشرت مردم مشیبه
 متوسط داشت و از این جهت احدی بر او بر روی طعن و درق
 نبود فرزند آن فقید زمان هم با تقوی فندس در
 طلب علم کوشید ندی از ایشان میر عماد الدین سید
 ناصر الدین علیها الرحمه و طلوع جوانی و مجبوحه
 محصل آن نجیب اشرف و این بدار الخلافه طهران در

گذشتند و شریعتمدار اقا سید عبدالله در طهران وارث
 محراب و منبر انجمن است از فهاها بدین بصری لایق
 دارد و خویشین را بجهتد مینماید و نگارنده از شرح احوال
 اقا سید اسمعیل اعلی الله مقامه لحنی در لغت بهمان از
 مرثیات البلدان رقم کرده است و فانی این بزرگوار در شب
 ششم صفر سال یکصد و دو و بیست و پنج هجری بطهران
 اتفاق افتاد و در تشیع جنازه اش از مسلم و معاهد و
 از حام عظیم روی داد خاکش در نجف است رضوان الله
 علیه

حاج میرا بر هی مجتهد علوسبزواری

گذشتند از مقام علم و علو شان شریعتمداری و جامعیت
 معقول و منقول سخن چود و همت او در نام ایران جاری
 است شرح احوال او را در ترجمه سبزواری از مطلع الشمس
 آورده ام مثلا الله ظلله و انالذامانه

**سید المجتهد میرزا ابوالفاسح حسینی
 اما جمع دار الخلافه اعلی الله مقنا**

انچه خوانده در ایران بسیار بزرگ است علم و عمل و فضل
 تقوی و قبول عامه و ریاست نامته همچو وقت از این سلسله
 مسلوب بنفانده بنای علوی ایشان میر عبدالواسع
 خانقون آبادی رضوان الله علیه با مجلسی اول سمیت
 معاصرت بلکه معاشرت استند و فرزند بزرگوارش میر
 محمد صالح که فقهی فحل و در باری علم و فضل بود بمصاهر
 علامه مجلسی ثانی نایل شد و با شارت مجلسی علیه الرحمه
 استبصار را از کتب ربیع شرح کرد و شرح علامه مشار
 الیه ابن کاشی تکمیل فرمود و کتاب حدائق المفربین که
 در کشف از حقایق احوال ملکه و انبیا و ائمه و سفراء و
 سادات و علماء حج باشد از اجله آثار و تصنیفات او است

و خلف بزرگوارش میر محمد حسین سبط علامه مجلسی در
 فقه و حدیث و تفسیر و حسن خط یکا از زمانه بود نصیحا
 بدیع پرده اختر و علماء عصر را با اجازات فواحد است از
 جمله اجازه کبیره وی که شیخ زین الدین خوانساری داده
 و نام ان را مناقب الفضلاء نهاده از نقاب اس تاران روزگار
 است و ان اجازه را مقارن محاصره اصفهان در فتنه افغان
 بقریه خوانقون آباد از ناحیه جرجیم فرموده و از ان ساخته
 عظمی نیز شریحی موحش در طی سخن درج نموده و این عالم
 جلیل و لکسی است از این سلسله انبیا که منصب رفیع
 امامت جمعه نایل گردید چنانچه مقام عالی علی النوالی میر
 محمد تقی الماسی صاحب هجده اولیاء خلف میرزا محمد
 کاظم بن عمر بن الله بن محمد تقی المجلسی بن مقصود علی اصمها
 رسیده بود و او خاله زاده این میر کبیر است بکاه و فاش
 و صاحب خویش را با این بزرگوار قرار داد لاجرم امامت
 جمعه نیز که منصب وی بود با وصی مشارالیه رضوان الله
 علیه اختصاص گرفت و از ان تاریخ همی در میان اعقاب
 انجیل دست و خلف و اقر اشرف وی میر عبدالباقی اما
 جمعی نیز از اجله علماء عصر خویش بود و چون زابرا بقرق
 عرب رفت اکثر مجتهدین و محدثین عینات مقدسه
 از وی اجازه گرفت از انجمله است سید بحر العلوم و منصب
 جلیل امامت جمعه دار الخلافه از این دو دو مان کرامت
 نشان نخت از جانب خاقان معفور میر محمد مهدی مراد
 تقوی بر رفت و چون او در گذشت حسب لارث و اولاد
 باخذ او و این عنوان که او صد افاق بود انتقال یافت
 ریاست عظمی و سبط بد و نقاد امر و در واج حکم او را از
 انباء عصر احد ندانست و نام عمده نیز در فتر احکام و
 فضا حوائج و حفظ حد و در حواش اسلام گذاشت

درجه جهاد و علوم مقام فقاہت و تقصیل اساتید و اجازت و سایر مراتب علمیه وی در نامه دانشوران ناصری بشرح مسطور است مضمین مقدس این بزرگوار در داخل دار الخلافه ناصره در کربلا در بین عتیق و جلیل حضرت عبد العظیم مزار و مدفن مسلمانان است و طایفه ملک اسما ن نور الله مرقد و شرف مشهد

میرزین العابد اما جمع دار الخلافه

از اجله علماء طهران است و افتخار بزرگ ملت و دولت ایران فضل با هر در و ریاستی قاهره در دروغ و تقوی و جلالت شان و علوم مقام بزرگوار از اول محسوب کردد از به ای شریف و شایان مبارکش انوار حقدار کلامع است و آثار بزرگواری ساطع بحس خلق و ملک محمود و حضال ستوده قلب مسلم و ذمی را صید نمود و در بند پخته بندگی قید نموده است چون در مجلس میرزا ابوالفاسم امام جمعه سابق الذکر طاب ترنت کرد گدشت و چنین خلفی بزرگوار بر جا گذاشت مقام اما جمع جماعت و قبولت جامع کبر سلطانی و سایر شئون و مراتب حسب لارث و الاستحقاق باین بزرگوار افاق

انقال یافت و از دیوان عزیز در این خصوص فرمان و تشریف صد و در رسید و بد است که شخصاً بتحصیل و تکمیل نون میرزا خاتم عظمش میرزا رضی صدر العلماء از انابت جزیش ساخت و لی در این تاریخ از نیست و شش سالت که بذاتیه مباحث و وظایف و اعمال این منصب رفیع و متمیل تکالیف و اعباء این مقام منبع باشد و در دین و دولت و ملک و ملت اعتبار فائق و اقتداری خارق بهر سائده در سبط و نفاذ امر و سماع کلمه و قدرت ترویج و حفظ حد و دنالی بد

بزرگوار است و لذا بعد از فوت حاج ملا علی مجتهد که خلد سیره امور او وفات مد رسه نخبه مقام ریاست عظیم و کپاست کبری وی و مکرول افتاد همانا علو ذات و شرف عنصر و امتیاز نسب و اصل و فہم و فضل و سایر مزایا و وسایلی این عالم جلیل ذات اقدس هفتاد اسلام پناه ابدہ اللہ را بسید و توجہات و مراجع خارق العاده دعوت نمود تا آنکه وی را بشرف مصاہرت من بین علماء العالمین اختصاص فرمود و تا کون موفق این در باب ولاد و حضه صلب مبارک شاهنشاهی نیز از این کتاب مستطاب و ششم اوج سلطنت عظیم را دو کوب سعد از سپهر انبصہ ظالم شده است و سا کردید

حاج محمد باقر اصفہا

از مرتبین دین بود و کبراء مجتهدین خلف شیخ محمد تقی صاحب الحاشیہ علی الله مقامہا ریاست شرعی صفتان و مصنافان آن در اواخر عمر این عالم جلیل لقد ربا و اختصاص یافت فوشر در سنہ هزار و سی صد و یک هجرتی بعبات عرش رجاء ائمہ عراق اتفاق افتاد رحمة الله علیه

اقا جمال الدین مجتهد برجردی

خلف حاج مولی اسد الله مشہور بحجۃ الاسلام مقام فقاہت و تجریش در حدیث و تفسیر و در جرحه فضل و تبعش در جمیع علوم شرعیہ و فون اسلامیه مسلم بود در اواخر احوال بمشہد رضوی مشرف شد و از انجا بدار الخلافه آمد و چندین سال ترویج شریعت و ارشاد عباد اشغال داشت نظیر لسان او را در

منبر کثر نشان داده اند و سرعت قبول عامه کبری او در طهران افتاد در حق کسی شنیده نشده است فوشر در سنہ هزار و سی صد و دو از هجرت بوقوع پیوست چنان کہ در جریه ایران نیز کاشتم و تمام مناصب مراتب و رواتب وی حسب لارث و الاستحقاق بفرزندانش سند شریعتیما رزین الائمہ نجم الدین اقا علی اکبر سلمہ الله انتقال یافت و اختصاص گرفت

حاج میرزا محمود برجردی

از سلسله طباطبائیہ انجا است در امر معروف و نهی ار منکر قلبی قوی داشت و از این جهت چند بار بدر بار کردن مدارا حضار کرد بد بر منظومہ بحر العلوم شری بطور مزج بر نکاشته است و در جرحه فضیلت خود را نمونہ جی گذاشته رحمة الله علیه

مولی علی قازیز آبادی

ساکن دار السعاده زنجان از کلمین مجتهدین بود در اصول و فقه کتابهای با تحقیق نکاشته و یاد کار گذاشته

میرزا عبد الرحیم مجتهد هاوند

ساکن طهران در فقه و اصول از فحول بود و مید رسد فخرت دار الخلافه در دین مینمود و بوظیفه این منصب معاش میکند زاینده در تقوی و عدالت وی احدی را مجال نامل نبود رضوان الله علیه

افاسید علی فروزینی

از اعاظم مجتهدین و اجله حفظة شریعت و دین بود در علم فقه مقام تحقیق او از معاصرین احدی انکار نداشت ولی در اصول مسلم تر مینمود غالب وفات قوانین محقق قبی اعوان افتاد قرار مینداد و بان کتاب کرم اعتمادی عظیم داشت هم بر قوانین حاشیه

نکاشته که بطبع رسیده است و بر معالم الاصول نیز تعلیف و مسطور بر داختر زهد و تقوی و قدس او کثر کسی دیده شده و ان علامه عهد و زاهد عصر هشتم زاده حاج سید رضی الدین مجتهد قر و بی است رضوان الله علیہا

حاج اقا محمد مجتهد خرابادی

فقیہی فاضل و الحق عالمی عامل بود در کمال عمداً و دیانت بقضاء دار الخلافه و فصل حضومات اشغال داشت و در جمیع دوران اشہار و روزگار اعتبارش کہ بحکومت شرعیہ گذشت احدی او را مورد خلع نشنا ساختن حتی اشخاص محکوم علیہم خلفا تصدق او و حسین اینک بجای بد نیز زکوار در مسجد میرزا عبد کز که در محله سنکلیج افتاده اما شجاعت دارد و نیم آباد از فریہای لکای سا و جبالایع طهران است

حاج مولی قای مجتهد خوینی

فقیہی متبحر و محدثی متذبح و محقق متدرب می باشد و ساکن دار السلطنه فرزین است و در تاریخ تالیفات کتاب ریاست شرعیہ انخطه من جمیع الجهات با اوست و در انملکت بر حسب استیکر و سزاواری قبول عامه و در حسن بیان و تفہیم دقایق قدرتی نامت دارد و در انواع علوم و شرعیہ تصنیفات پر اختصار است مد الله ایام ترویج

حاج مولی محمد اشرفی مجتهد

از مفاخر مند هجری و حجج فخر حقہ میباشد که از اهالی ایران او را تقلید میکنند این بزرگوار در میان علماء عصر مجمع مابین شریعت و طبیعت اختصاص یافته است از دور و نزدیک هم کس بجان و دل ارادت وی

مورزند و از غول رؤساء عصر بیان منبر او را کسی نداند
مد الله تعالی ظلانه

حاج شیخ علی مجتهد مرند

در سال بکهار و دو و بیست و نود و نه هجری بسکنه در کدک

حاج شیخ محمد رحیم برجرود

مجاور مشهد مقدس رضوی ریاستی معتد بهاد در صفی
خراسان دارد زمانی که بمبایش توفیق اساتذت مبارکه بود
مختصش در خدمت مرحوم حاج مولی اسد الله جرجوری
مشهور بحجته الاسلام و غیره شد

حاج میرزا حبیب الله مجتهد رسته

از اجلاء نلامین مرحوم شیخ مرتضی الاصفهانی است صحبت
تجربش در فقه و اصول ممالک عرب و عجم و از کوفته چندی
سال قبل از این بر نبت زبانت مشهد مقدس رضوی
بدا از اختلاف عبور داد از جانب دولت و ملت تشریفنا
عظمتی در حقش ظهور رسیده و هم در جمیع شهرها نزل
و مراکز ابالات و افتخار در خط عبور روی ذهابا و ابانبا
محض تعظیم شعائر شریعت کافر طبقات مشوعه شیعیه
از خواص و عوام پذیرائی و بید رفته او را از دام تمام کردند
امر و از مجلس ندرت و تحقیق و افاضت او در علم اصول
فقه کافر طلبه مجاورین نجف شرف منفع میکردند

حاج آقا محسن عراقی

که جامع مابین منقول و معقول است بر پاست و شرف
و فرا پای دیگر اقران تقدم دارد و از این جهت همواره
محبوب بوده و خواهد بود

حاج سید محمد باقر مجتهد عراقی

ساکن سلطان آباد از مشایخ و معترین علماء بزرگ
عصر است و بدو پیش نهادی و بی عقبه اشها نام دارد

حاج مولی محمد کاشانی حجة الاسلام

خلف مرحوم حاج مولی احمد عراقی صاحب الفوائد
المشهوره است خاندان ایشان در کاشان بسیار بزرگ
و محترم میباشد از اولاد حجة الاسلام مذکور بعضی
از افاضل زمان محسوب و برباعت و تقدم بر اقران مسلم
هستند فون حاج مذکور در سنه بکهار و دو و بیست و
نود و هفت هجری بکاشان افتاد

حاج مولی تقی مجتهد برغانی

نزد دار السلطنه قرظین که بدست فرقه بابیه شهید
شد بشرحیکه در تواریخ این دولت نکاشته گشته این
بزرگوار و در برادرش حاج ملا صالح مجتهد و حاج ملا
علی هر سده از عطاء علماء دولت فاجار پدید و حاج ملا
صالح بالخصوص از جمله اجلاء مجتهدین بود و ضابط
او در فقه و اخبار و نهات اشهار است و مدرسه
بسیار وسیع در قرظین با تمام استقامت بر سر طبقه نشانی
و او عراقی عرب مجاور در کدک است و کتاب عبود ال اصول
و مجالس المنقین از تصنیفات حاج شهید بقول کلی ما
بین علماء با فتنه و آثار فلیتیه شهید هر ناخ و معتقد
است مرحوم آقا محمد امام جمعه قرظین خلف شهید است
و ریاستی است و بعد از وی آقا عبد الله برادرش این
منصب جلیل نابل کردید و او در فقه و تقوی فادح
نداشت و اینک خلف الصدق او میرزا محمد تقی که از
فضل و عدل مهمی عظیم و فسطی کل دارد جای پدر
بزرگوار با نامت جمعه و جماعت قرظین میبرد از د
سأله الله تعالی

فاضل اردکانی

نام شریفش مولی حسین است از ائمه علماء عصر و اجلاء

مجتهدین زمان و مشایخ مرقوبین شرع و رؤسای
امامیه بود در حائر شریف مجاورت داشت و ریاستی
زادها لوصف بهر بنایند اعلی حضرت ها بونی ریاست
بوی توجیهات مخصوص بود فونش در عراق عرب سال
بکهار و سیصد و بیست و نود داد اعلی الله تعالی در حجه

ملا محمد تقی اردکانی

مدت رس خیر در اختلاف طهران و از بزرگان مجتهدین
و مشایخ اسلام و مسلمین بود در سال بکهار و دو و بیست و
پنجاه و هفت و قتی که غالب علماء ممالک محروسه حاج
میرزا آقاسی صدر اعظم محترم بطهران حرکت میداد او
ذاتبزرگوار او را در نزد مدرس مزبوره را بای تقویض
کردند و در سال بکهار و دو و بیست و شصت و هفت از
سرای فانی مرث فرزند هنرمندش آقا محمد تقی شیخ
طهران میباید خود این بزرگوار حشره الله مع الائمة اطهارا
سپهر الله علیهم اجمعین عم فاضل اردکانی سابق الذکر
و آقا محمد مذکور بنیاد غیبا و قتی مشهور است

شیخ راجی بابی شیخ محمد

از اجلاء ائمه فقهاء و مجتهدین و در طبقه اولی از رؤسای
مذهب جعفری بود در نجف شرف توقف داشت در
این دولت علیه بقصد زبانت عتبه رضویه بطهران
آمد و احترام و از حامی کرد در شریف مقدم چنان رئیس
اعظم شایسته بود بظهور و رسیدن گروهی از علماء عجم که
ان بزرگوار ندا علی الله تعالی در حجه

شیخ جواد

از شاهین زهاد بود و در سلسله علماء بین و حفظه
شریعت و این او را بنیاد میارند در نجف توطن
داشت و در این دولت ابدایت بر نبت زبانت استقامت

علی بن موسی سلام الله علیه بمکتب عجم آمد و در غیبت
ائمه عراق وفات یافت

حاج سید علی ششتری

عالم عامل و عارف کامل و فقیه فاضل بود بزهد و
و باطنات شریعت و مخالف نفس مشهور است در حجه
رؤساء مذهب از کسائی معدود میگردید که صحبت
علو مقامش را هر جا رسیده شیخ الطایف اسناد الکمل
مرضی الاصفهانی او را بر جمیع اصحاب خویش علما و عملا
ترجیح میداد بلکه حضرت اسناد مذکور را میگویند
با وی در مقام ارادت بود تعینا الله المقام المحمود

میر محمد هاشم مجتهد چها سواد

اصلا از خوانسار است و فعلا در اصفهان ریاستی
عظمتی دارد خاندان ایشان عالم و عمل مشهور است
اسلاف عظامش از دوران صفویه تا کنون بقیامت
و لجهاد اراستند این با اجازه و ولایتی این سلسله گروهی
از علماء عصر نابل میباشد صحبتش در طهران ادراک
کردید

آقا سید محمد باقر قرظینی

قوم بدانی از بزرگان مجتهدین بود و ریاستی عظمتی
داشت میر محمد صالح و میر محمد رفیع که هر دو از مجتهدین
مسلم زمان صفویه اند از اسلاف او میباشد نلدن
و تکمیل مراتبش در حضرت شیخ الفقهاء شیخ محمد حسن
بجنی صاحب الجواهر بود و زمانی نیز در معیت حاج
سید محمد باقر اصفهانی حجة الاسلام گذراندند و در
فقه و اصول و فون معقول تصنیفات پرداخت و
در خط نسخ و شکسته میان علماء کافر نظر نداشت
در سال بکهار و دو و بیست و هشتاد و شش هجری

چنانکه در تاریخ ماژال سلطان بنو ششم بقرین در گذشت و شصت و پنج سال داشت و از اولادش آقا سید موسی در قرین ریاست معتد بهاداد و میرزا ابوالقاسم ناظم العلماء قرین میباشد و در خط تحریر و حسن محضر و فضایل دیگر و ارث مراتب پدرانش ابدیها الله تعالی

شیخ جعفر محمد علی التوراصلا

الطهرانی موطنا از اجله مجتهدین و مرتجعین دین بود از خدمت شیخ اجل فقیه اعظم شیخ محمد حسن صاحب الجواهر درجه علمای ضاهت داشت و بطهران در مسجد حاج سید غفران الله امامت جماعت میکرد هم در آنجا از در گذشت و بحجرت کبریه من شخص وارد مسجد و در عقبها التوراصلا بنام شیخ میرزا آقا محمد مهدی نواب است مد فون کردید آن دو حجره بر طرفین در ب صحیح بود از ستم اعلی و اقر شد است برادر زاده که در طهران از انصاف و احتیاط بیاری آید

اقامیر سید محمد شمس الصفا

مجتهدی مشهور و مدتی معتبر بود و احبانا دعوی قدیم بر معاصرین میفرمود بر تو این و ریاض خلیفتا نوشتند و تصنیفات دیگر نیز بسا در کار گذاشته

حاج محمد جعفر اباده فارسی

از مخول مجتهدین طریقه جعفریه و مشاهیر مرتجعین شریعت محمدی است عطاء علماء در حضرت وی شیخ را خود در پیشتر دند و بزکان دین و دنیا نام مبارکش بحضرت نام میردند در علود درجه فقاهاست و سمو مقاد زهد و عبادت هم معاصرین بر وی عنطری و دند در ذمات و متن اللغه و علم رجال و درایه نیز که طریقی رضع الله تعالی مقامه حشره مع المحقق و العلامه

ملا علینقی خیارجی

از مشاهیر مجتهدین قرین بود و خیارج از قرای عالیله اغظه میباشد مشارالیه در اصول و فقه پیوسته ندر پس میکرد و غالباً خود در شهر قرین شریعت را ترویج مینمود اعلی الله مقامه

ملا زین العابدین کسانکانی

مجتهدی محل و مرجع جمیع اهل فصل بود و در جنب فقاهاست علود درجه اجتهاد وی کلیه افاضل این و زرا و مجتهدین دیار ایران خود را خود در پیشتر دند بعضی از علماء او را در زاده فن صاحب رای و مقام اجتهاد می دانند و گروهی در حق این زوار بمکاشفه و خوارق عادت معتقدند فی الواقع دایره تجرید در این رساله از ادای تکلیف زمین این فقیه اعظم بسیار تنگت عبارتی نداریم که هم حق مقام این کونه بزکان با آن بیرونیم و هم از شرط اخضار مختلف نوزیم تاریخ فوت انعم الله علی الله مقامه خیائیکه در ماژال السلطان بنو ششم بقرین در و دینت و هشناد و است بسن هشناد تقریباً

شیخ صالح ششتری

فقیهی حلیل الفکر و مجتهدی عظیم الشانست در ملک خوزستان و انخوالی مرجع ملت و رئیس دینی امر و ذمیه بزکواری میباشد زمانی که نکارنده نایب لایاله عربستان بود از جانب مرحوم ضیا الملک حاج علیخان اعتماد السلطنه والد مؤلف غفر الله له صحبت این فاضل فرزانه و عالم بکارند و مکرر در یافتند است طال الله بقائه

حاج ملاهادی سبزواری

خیاسونف اعظم دوران و حکیم علی الاطلاق در تمام ابرار این بزکواری بود وی در دوران این پادشاه چنانست که ملا صدای شیرازی در عهد شاه عباس کبیر هر حکیم منالیه و عارف منصف و مراز من مشرع کرد در عصر ما هست انسانین باستان اوست در این پناه کز شد حکمت و معقول اینتر فخر بهما نظور با سبس کرد که شیخ مرتضی فخر اصول را مردم آزوی کرامات چند نقل میکنند در سفر اول موکهاپونی بخراسان در سبزواری انبشهر با و رحمت سعادت ملا فانی حکیم انتر کرد در دیباچه حکم الاسرار و در بعضی اشعار بسبب ملوکانه این پادشاه قدس نهاد اطفا اتفاقا نموده و او را بعدالت و دانت و انواع ملکات ملکوتیه ستوده است تصنیفات بسیار دارد که بعضی مکرر بطبع رسیده و بعضی از کتابانی شخصی او را در سفر ثانی موک منصور بخراسان خود بلا واسطه از دیر دانشورش آقا محمد اسمعیل و آقا عبدالصوم سلمه الله و از عمال کرمینا اش کرد و در او پرده نشسته بود و تقریباً سیصد و ششصد و در تهر سبزواری از مجلد ثالث مطلع الشمس کجانبندم در اشعار اسرار مختص میکرد و مولی کاظم سبزواری مختصر بتر و تاریخ فوت اسنادش اسرار گفته اسرار چوران جهان بدو شد از فخرش برش ناله بر شد تاریخ وفاتش از پیرسند کوم هم در ذمه تر شد تاریخ ولادتش غریب است و مدتی عمرش حکیم

مولی محمد سبزواری

خلف مرحوم حاج ملاهادی مد کور است حکیمی فرزانه بوده و پیش از پدر وفات نموده تربیتش خود در بقعه والد بزکواری خارج سند و ق از همت جنوب است و ان بقعه و صحیح با مرتب طبیب حاج مد کور است که الله اعالی

الفصول مرحوم میرزا یوسف اششانی صدر اعظم پیا ساخته خدایش ثواب جزیل و اجر جمیل در هاد

حاج محمد کریمخان کرمانی

از کبار علماء عصر معدود بود و در جمیع فنون عقلیه و نقلیه دعوی اسنادی مینمود از جماعت شیخیه بعد از سبب کاظم رشتی گروهی بر وی گردیدند و او را در کرم چهارم از در کان اصول عقاید خویش گرفتند سبب است محمد تاج علیه اللغه و العذاب در تصنیفات مضمحه خود که نامش بیان گذارده و سفاهت خویش را برهان زند این دانشمند فرزانه را فریقین خواستند است که در شانز گفته (ان الکرم کان فی الکرم ان کرمای زمانه کرامت عالم حلیل بطهران آمد بحکم اعلی حضرت هاپونی رساله در در باب تکاشف کرامت او فانت بطبع رسیده و ارشاد العوام از تصنیفات وی در عیسی و غیرها مکرر مطبوع افتاد و هکذا افضل الخطاب در علم حدیث الحاصل در غالب فنون کتابها ساخته است و رسائل پر حاختره تختر این دانشور بزرگ از ابل فاجار است من ثبایل التزلزل و عمر در حق وی بر طریقی افراط و تفریط مبروند در سالک هزار و دویست و هشناد و هشت بملک کرمان در گذشت

حاج محمد رحیمخان کرمانی

فرزند دانشمند حاج محمد کریمخان مد کور است و از چند سال است که مقیم در انخلاف کرده در فقه و حدیث و تفسیر و تاریخ و تاول و تطبیق مابین ظاهر و باطن و جمع مابین معقول و مسموع و علی اصول و فروع منبنا مشاهیر و تقریباً شیخیه منفرج است بیان منبر او را نیز از این جماعت احدی ندارد با نکارنده اختصاصی بزکان مبرور در حسن محاضره و لطف محاوره و پرا از همگیس

امام جعفر تریز و رئیس اعظم از باجیان بود و مذهب حق جعفر را حراستی می خواندند و مقام فقاها و اجتهاد ان بزرگوار مسلم جمیع مسلمین است خاندان ایشان به از باجیان بیت علم و عزت و فضل و ریاست میباشد دولت راهواره باحوال رجال این دوره توجها مخصوص بوده فون بن ضعیف بنید در ظهور ان اتفاق افتاد بسا لایک هزار و دویست و هشتاد و شش هجری

حاج میرزا محسن مجتهد اردبیلی

از افاخر علماء از باجیان بود و در فقاها و فضایل دیگر مقامی رفیع داشت و از جهت ریاست نیز هیچ کس و قوی می نهاد و ترویج و افزای بسیار نمود

افاسید صادق طباطبائی

از عظام رؤساء دین و اجلة فقاها و مجتهدین بود طهران می نشت بمقام بزرگوار و بسط بد و نفاذ حکم و قول عامه که او داشت که کسی در سپیده است عده نماند و در اصول بر شیخ محمد حسین صاحب فصول بود و بر کتاب نیز تعلقات پر داشت و احبانا شعری فقاها میباشد الحق در حفظهای شریعت از هیچ دقیقه نمی گذشت و در این باب اقدام و اهتمام او را دیگری نداشت ولی جمعی از شباطین بر در محکمه وی گرد آمده بودند از متراضین رسو و مبدستند و با انواع وساوس لطایف در سایر دستکام احکام آن رئیس اسلام رخساری افکنند او را مشارالیه بسیار و هر قدر عزت و اعتبارند علی الخصوص شریعتمدار افاسید محمد رضا که وارث مسجد و محراب با بختان کرده فونش در عیال ربیع الثاني سنه اتفاق افتاد فرادش بر ظاهر قصبه حضرت عبد العظیم از سمت شمال است مرحوم میرزا یوسف

اشبانی صد و اعظم بر سران تربت طبرستان عالی افراخته و صحنی مشتمل بر حیران ساخته است طاب الله ثراه و حشر مع من کان بتو له

افاسید جعفر طباطبائی

دین نامور افاسید صادق مذکور بود و در فقاها و فضایل دیگر مقامی بسیار داشت و در رجوة والد ماجدش بجوانی در گذشت در مجمع الفقاها اشعاری از او ذکر شده رحمة الله علیه

حاج شیخ زین العابدین مازندرانی

مجاور طبرشرف امر و زعلو مقام فقاها بسیار کرد نظیر است که روحی عظیم از شیعہ عراق و ایران و هند و اورد انقلابی کند فتاوی وی غالباً برین سهولت و فرندان این رئیس اعظم و فقیه فخر زین شنبه امیر کلاز اجلة علماء می باشند و جلة فقاها

سعید العلماء مازندرانی

از افاضل مجتهدین بود و ریاستی معتد به داشت و بعضی از اهل تحقیق او را با شیخ الطائفة اسناد الکل مرضی الاضاری هم سنک میکردند این بزرگوار بملاحت منطوق و وضاحت بیان بکانه روزگار نظریه امد اعلا حضرت اقدس هابون را نسبت بوی اقبالی عظیم و توجیحی عن التمیم بود اعلی الله مقامه

حاج مولی هادی مدرس طهرانی

محقق جلیل الفکر و مجتهدی عظیم الشان بود که افاضله و اختلاف فروری نماند میکردند غالباً با اصول و در علم اصول عنوان قرار می داد و در بعضی از فرق فقه و در عصر این بزرگوار تحصیل علوم شریعتیه در طهران بر وجهی آکل ممکن بود و بعد از وی ان رونق نماند و

ان رواج یافت و اشهادش بمدتس از ان بود که در او عمر مدتی در مدینه حاج محمد حسینیان مروزی فخر الدوله در مدینه میفرمود وی در سنه ۱۱۸۷ از ملک متو اعلا الله

حاج مولی رفیع کپلانی

مشهور و بزرگوار از شاخ علماء و معرین مجتهدین بود اشتهار و اعتباری زاید الوصف داشت بتروت و مکنه وی در مملکت کپلان که کسی می رسید بعضی از آثار بزرگوار پیدا کرد که ان نشانه از قبیل بل سپاه رود راه جهتم دره و پیل و خجیل و یاریخ و لادش تاریخ است و هکذا خبر آن که سال فوت شاه شهید اقا محمد خان فاجا بود باشد خدمت شریف العلماء تحصیل اصول کرد و در شا هم تشریفات محضر حجة الاسلام حاج سید محمد باقر رشتی صفهائی بوده در فقه و اصول و رجال تصنیفا فرموده و چهل سال تقریباً بر ویج شرع و ریاست عامه و مطاعبت نامتو کند و انند نادر سال بکفر آورد و دست فرود و در هم بشهر رشت در گذشت انحصار تاریخ فون اوست هفتین با محمد عربی است او که چند از وی مکتف کرد بعد از ان جمله اشافای حاج محمد ابرهیم معروف بجناح مجتهد که در کپلان اعتبار و اشتهاری بکمال دارد و دیگر افتخار العلماء العظام حاج میرزا محمد مهدی بحر العلوم سلمه الله که در عدل و اجلة فضلاء عصر معدوم می کرد و نیز در کافه رؤسالت و انشا دولت معزز و معظم است

میرزا محمد حسن اشبانی سلمه الله

در تاریخ جمیع این نالیف از رؤساء بزرگ دار الخلافه است تحصیل و تکمیل وی در خدمت اسناد الکل شیخ الطائفة حجة الحق شیخ مرضی ششتری انصاری رضوان

الله علیه شده از وقتی که این بزرگوار بطهران آمده است تکمیل اصول الفقه را بر سبک جدید و سبک عظیم بد بد شده بعد از مرحوم حاج ملا هادی عده نماند طلاب و مستعدین در دار الخلافه بر این دانشور بکانه و ساهام میکند و در حکومات شریعتیه کلمه ستر عهده وی قرار گرفت و ادام الله ایاام افاضانه

شیخ فضل الله نوری

افضل و اکمل نلافه سرکار حجة الاسلام حاج میرزا محمد حسن شیرازی مد ظله العالی اوست و در فقه و اصول و حدیث و رجال و انواع فقاها دیگر انبیا زین دارد اهالی دار الخلافه و ابان بزرگوار اعتقادی است و اسخ مجلس درس و افادت و افاضتش نیز از زینسی عام و وجود کافه مستعدین مدارس طهران را در می باشد از شریف آثار قلبیه وی صحیفه فایمیه است اطال الله تعالی ایاام افادانه الحق

حاج سید ابوتراب

از افاضل مجتهدین فرین بود و محکمه عام داشت

حاج ملا فخر الله شاردی (هاردی)

از جمله بزرگان فقاها ایران و مسلمین مجتهدین دار السلطنة فرین بود شرح لغه و اغلباً با درس فقه قرار میداد اهالی فرین عقیدتی خالص بودی مورد تکیه و مسجد او در انوقت بتر بیتاب ملا هادی که همشیره زاده اوست تعلق دارد

شیخ محمد ظاهر درفونی

متفقهت اصولی در بابک خوزستان ریاستی عامه و شرفی نامتو دارد صحت فقاها و فضیلت زهد و تقوی و ورع و قدس وی نا بهر جای رسیده است و

از ایران بسیار بود اسلام کشیده زمانی که بنده نگارنده از جانب پدربناب لایحه عربستان بود فیض محض و قوت زیارت این عالم جلیل القدر عظیم الشان و اکبر است ادوات نمود

اخوان ملا محمد ابراهیمی اصل

بخفی جواری از جمله رؤسا مجتهدین در جبهه نخستین بود و در معقول و منقول و فروع و اصول او را اسنادی اعظم و محقق مفرم میدانند شهرت در مالک اسلامیه روس و ایران و عثمانی و هند هر را در ذکر مذکرات و جلال شان و عظمت رتبه و علو مقام و رفعت قدر بسیار کنظر بود و در اکثر علوم مانند فقه و اصول و رجال و فنون عقلانی از اسناد پدربناب است و در کتب بد چون ابروان قدما از ایران است نام او را نیز در این فهرست براد نمودیم و ایشان و برکت و جلال ایشان کتاب مستطاب فریدیم مولی علی اصغر ابراهیمی برادرین عالم ربانی در سلك و عاظم و محدثین از نظر اول معدود بود و هم بشریف مجاورت عنایت منغالبات اسد شرف داشت

افا محمود بن افا محمد علی بن اوحید افا محمد باقر رضوان الله علیه اجمعین

سلسله ایشان در میان علماء ایران جلال عظیم است است از عهد مجلسی اول که بنیای اعلی ای می ایشان میباشد الی زمان و چند بهیهای که با جده بزرگوار اینچنان عظیم الشان است و از بوقت باز تاکنون هم قضاوت و فضل نام و ریاست و قبول عام در میان ایشان مستقر و مستدام بوده و هست از ائمّه مشایخ اذی حدّ نایب

مختطفینا انا باخر مفرم

افا محمود در طهران رئیس بزرگ بود و بصوت عالم در ویشان و سودا و سرایشان اقبالی عظیم داشت بر خلاف سیره پدربزرگوارش که دوده صوفیان بر انداخت و بعضی را در باب غرق ساخت از اشارت طیبیه انعام عارف شرح دعای سیمان است فون وی در سال بکته را در و دست و هفتاد و یک همی بقریه در آسب شمران اتفاق افتاد قدس الله سره

افا سید رضی الدین

مجتهد فریبی خال مفضل افاسید علی صاحب قلبه معلم و هاشمیه قوانین بود و در فقه و فقه و منغلقات ریاستی بزرگ و مجلس فقه خارجی بمشایخ رؤسا عرب مشهور بکرم و بیسار از معتمدین علماء عجم داشت جلالت قدر و عظمت شان ان بزرگوار در این کونیا حضرات می کجند قدس الله سره

افا سید علی مجتهد بحر العلوم

خلفا لصدق افاسید رضایان السید بحر العلوم المشهور فی مالک ایران و الهند و الروم از جمله عظامه علماء و کبرای رؤساء بود اگر چه اصلاً و اهلاً ایرانی میباشد اما کلبه بیت بحر العلومی در عراق عرب و غالباً در نجف میباشند سید مشارالیه ریاسته عظمی داشت و وجه معلوم که هر سال از هند بمکه محصلین اشق عشره بقرای عربی میاید چون حضرت شیخ الطایفه حجة الحق مرفعی الاضاری بموجبی مستقر تسلخت وی بنید پرست و صالحان بدست این بزرگوار میرسد و در میان ایشان در تمام مالک شیعۀ امامیه از بیوفات محترم قدس سره است قضاوت

اجتهاد و تقوی و فضایل و منایای دیگر هیچگاه از این دوده مفارقت ننموده و اینکرامتی است حقیقتاً سید بحر العلوم بزرگوار انا الله تعالی برهان

شیخ محمد مهد کن الشیخ علی

بن الشیخ اکبر فقیه اهل البیت عم جعفری و پدربزرگوار و هر دو عم اکرم موسی بن جعفر و حسن بن جعفر که بعنوان مخصوص بزرگوار افتاده از مجتهدین و حفاظ احکام شریعت و دین بوده اند و مشهور است که شیخ فقیه اکبر کاشف الغطاء عن کل ما خفی و استر در تحت میزاب در حواشای تبه اجتهاد خواسته و بقراین دعای بزرگان نشناخت

ملا زین العابدین مجتهد بزرگوار

از مشاکره های مشهور ملا علی مجتهد بزرگوار است و در خطه مسطوره به قضاء و حکمرمان شریعت و میباشند امور حسبه اشغال داشت

ملا میرزا محمد ابد زمانی طهران

از رجبه نخستین مجتهد بود و بسبب بد و نفاذ امر و قبول کلمه امتیازی بقی داشت و از این جهت مد رسته فخر طهران مدتها بدست وی بود الحق مشارالیه انعم الله به صوانه علیهم در فروع شریعت و اغایه مله فون و قضاء حاجات مسلمانان و فضل حضوران از روی قوانین اسلام و موازین مذ هب حق بخر خود کونا هم نکر و وغالباً بر کافه علماء دار الخلافه ریاست تقد داشت نور الله مرفه و ابد زمان قبره اینان اذی

حاج ملا رضا استرآبادی

مشهور بجهت ریاست اعظم استرآباد و گرگان مجتهد بزرگوار است و در جماعت حنکهای ملت

میکرد تا هم بدست انظاره و حشوشه شد قدس الله سره

افا میرزا حسین

مجتهد استرآبادی

حاج ملا باقر مجتهد بزرگوار

از عظامه رؤساء مذهب جعفری بود و در سال بکته از و سپید و یک همی رحلت کردند طبیب الله تره

حاج سید جواد قمی

مجتهدی مسلم و مرتجعی بسبب طالید بود و در بعضی از منکر و منع هل مجور قلبی قوی داشت و در حفظ حد شریعتی هیچ نکتی فراموشی گذاشت مگر در تطهیر امت و صحبت شریفش ادراک شد در فقه و اصول و رجال تصنیفات دارد در ماه صفر سال بکته از و سپید و سه از هجرت بشهر قم رحلت یافت رفیع الله در جبهه

حاج ملا صادق قمی

مجتهدی فحل بود و از مشایخ بزرگ شیعیه بشمار می آید در اخبار و آثار فقهی کامل و استقریه شامل داشت از مشفقات او آنکه چیدن موی ریش از این بچه که ریش بر تراشیدن هم باشد منع بمنبر مؤعظ الله تریبه

حاج سید جواد مجتهد کرمانی

عالم ربانی و اذی بلایانی بود در فقه و اصول فون معقول از جمله فحول معدود میگردید و پرا ملاذ اسلام و کف انام و حفاظ احکام و هر چه ان سبکون بوده باشد کفین بجا و در حوز است اعلم قدس هابونی در خطه کرمان امامت اصحاب با و را

ما لخصوص بهر مود نامد رسد انشاء کردند خلد الله تبارک
اقام بر زاسید علی اکبر مجتهد نقره

مقیم دار الخلافه طهران از اجلاء نلامند شیخ الطایفه
اسناد الکلی حجة الحق مرتضی الامضا ریت و جوزان
بزرگوار در گذشت و با نزار علم کاسد شد و آن مصر
مکرم خراب و آن پیل افاضت سر بر کمر بدان عالم
عامل و مقننه فاضل نیز با بران بازگشت منسوبان که
از اعیان دولت بودند وی را در طهران نگاه اشند
و اینک در کمال اقتدار مشغولند ریس و وزیر و اوقا
وامامت و حکومت است صاحب حکم از بزرگوار شای
کنون هیچ توهم مشوب نشده و دامن اصحاب انبیا عش
هر که بهمنی بنا لوده باری وی بعلو مقام اجتهاد و
تجرب نام در ففاهت و اصول منفق علیه جمیع فحولت
و از جبت تقوی و ورع و بی تکلفی و درویش مینشی
نیز در اعلی درجه شتم و قبول اطال الله بقاءه

حاج شیخ محمد مهد کجوری

مقیم دارالعلم شهر از مجتهدی بزرگ و ریاستی عظمی
داشت و بعهد او در مملکت فارس شریعت را در واج
زاید او وصف بود رضوان الله علیه

حاج ملا حسینعلی توسرکانی

مقیم صفهان مجتهدی مسلم و رئیس اعظم و از
محققین ففاه و اساتید عظام علماء محسوب میگردد
شهرت علم و صحبت ریاستش با همه جا رسیده بود و
مالک عرب عجم جلد وافر و کفر فتر در او اخر سواج چند
ابتلاء بهر سنا بند و بصبر متمسک شد و در او ابل حال
چند خدمت حاج سید شفیع جالبقی نیز تلمذ نموده
بود و رحمة الله

شیخ حسن الخجینی رئیس الاکبر
فقیه اهل البیت الشیخ جعفر

مجتهدی مسلم بود چنانکه غالب ولاد و حفته آن
بزرگوار بنیاید اهری دارای مقام اجتهاد اندا کرحی و
نیز مثل برادر زاده سابق الذکر شیخ محمد مهدی بن الشیخ
علی بن الشیخ جعفر علیه الرحمه از موضوع ما خارج است
که ایرانی نیست اما در بیخ دانشم که در این فهرست است
نامی علماء و ففاه اما متبر از نسل شیخ اکبر شیخ
جعفر صاحب کشف الففاه نامی نیار و رده باشم

شیخ حسین الشیخ العلامة المحقق
الاظم شیخ اسد الله الکاظمی

مجتهدی جلیل القدر و رئیس کربلا اخلاق بود و
در مشهد کاظمین سلام الله علیه م توطن داشت اگر
چیزی نیز در این باب از این کتاب خروجی موضوعی
دارد و می خواستیم در این فهرست اسامی علماء از فرج
اصول الاصول و فحول الفحول اسناد اعظم شیخ اسد الله
الکاظمی صاحب کشف الففاه نامی برده باشم

شیخ لطف الله مجتهد

مجاور نجف اشرف از اهل اسک لاریجان است در
ففاهت و علم اصول تجریدی هم سنا بنده از محصلین
طلب این دو علم گروهی هر روز در محضرش فراهم
شده مستفید میگرددند بنیان نقدش تقوی و
ورعش هم محکم است استهار نام و صحبت فضل و غرر
ماده اجتهادش نیز بسیار فاده و در حرکت امد است
سلم الله تع

میر غازی حسین لکهنوی

علیه الرحمه برادر میر حامد حسین سلمه الله است و علم

و عمل و توفیق تصنیف و ترویج مذهب و امثال ذلك
با برادر برابر بود بچندین سال از این پیش مشار الیهما
معا از هند و سنان بزارت عینات معالمان عراق
عرب مدد با علماء عظام ملاقاتهای مختبرانه فرمودند
و بموجب مشرب شریف و مدد هب لطیف خود از علماء
ایران شریعت را خارج میرزا حسین نوری طبرسی را
پسندیدند و از آنوقت باز ابواب مکاتبه در میان ایشان
مفتوح گردید ولی میر غازی حسین چند سال است
که بر حمله نوری پیوسته فدل من الله لطیفه و ذکر این
بزرگوار نیز بهمان تقریب است که در عنوان برادر محبسه
اختراش شارح خواهد شد

حاج سید محمد مهد مجتهد

قرنی از اصحاب جلی المسکن افتخار شیعیه بود و اسنظها
شریعت مقام ففاهتی عالی داشت بجلالت قدر و
عظمت شان و در وقت منزلت در زهد و تقوی
کسی نمیرسد مگر زبیر زبیرت جمال مبارک حضرت
بقیة الله فی الارضین و محمده علی الخلق اجمعین عجلت
الله فرجه و سهل مخیر فایز گردید و فرزند از یکصد
هزار عراب عراق را مستصبر ساخت و در ففاهت و
اصول و کلام و توحید و تصانیف پرداخت کتابی کرد
در اثبات نجاست از برای فرقه امامیه تصنیف کرد
بهترین کتبی است که در تعیین فرقه با جبه نوشته شد
گرامت و مقامات او بسیار مینماید شرطی از آنها
در دارالسلام و کلمه طیب و حجة الماوی و تحم
ثابت که جمله از آثار سرکار شریعت را حافظ طبرسی نو
دام ظل است در ففاهت مراتب و درجات این سید اجل
از آنها محقق میگردد اصل کتب و ترتیب او بوجهات

عم کوش علامه زانرا فاسد محم با و فرقی صاحب
قبیه مقابل نزار شیخ صاحب الجواهر در نجف شده و این
اقاسید محم با و فرقی و سنی همشهره زاده اقا سید محمد
بحر العلوم و صاحب سر را و بوده است با جمله حاج سید
محمد مهدی حلی مد کورینار و و از دهم و سبغ الاول و سنا
یکفرا و سید هجری در اجنب از حج در پیخ فریخته
سنا و تقریباً رحلت فرمود

حاج میرزا حسین طبرسی

از عظام علماء میباشد بجلالت قدر و علو شان از
قران ممتاز است ترویج اصول مذهب جعفری و تشدید
بنیان طریقه اشعری و نشر اخبار و آثار اهل بیت
عصمت علیه السلام از مفاصلین کتب بقدر او موفوق
شده اند در غلبه حدیث و تفسیر و معرفت احوال و روا
و طبقات رجال اسناد و تراجم علماء اسلام هانا امر و
تحسین دانای ایرانیان است پدر جلیل الشان میرزا
محمد تقی مازندرانی از فحول مجتهدین و مشاهیر رؤسا
عهد خاقان مبرور و فضلی شاه در حمله بود تقریباً و
اظهار مقام او تحصیل حاصل است مقام تقوی و ورع
و عبادت و تقدر این فرزند همنمندان مسلمین
باشد و هم از تجر نام و تتبع عام در مصنفات علماء اسلام
باغلی مقام رسیده و صحبت فضل و وثاقت و در حیا رسیده
و لیاقتش برای هر گونه نظیم و اکرام و توفیر و احترام نامه
جا کشید است تصنیفات سودمند دارد منها فی حقیر
فی ترجمه سلمان و دارالسلام فيما يتعلق بالنام و التحم
الثابت فی احوال الامام الغائب و الکلمة الطیبة و در سنا
میران السماء و الصحیفه الرابعه و حجة الماوی که فی الحقیقه
باب من ای القائم عجل الله فرجه و رحمة الله علیه سید زده بخار

الانوار بدان نالین شریف مذکور ساخته و کما فی جافله کرد
 اسند و انکه و سائل تصنیف کرده از جلال آثار این
 عهد هابوز است فی الحقیقه بجمع استخراج و تتبع و استقصا
 آن احادیث و اصول اجزاء سنت رسول صلعم نموده و در
 توفیق و نایب و دستبهاطه و تبحر خویش را بر هائی فاطع
 آورده است و اینمامل عامل و فنی فاضل و محدث کامل
 حضرت حجة الاسلام نفع الامام محمد الاحکام نایب الامام
 علیه السلام حاج میرزا محمد حسن دینامونق و معتمد و
 مؤمن است ادام الله ايام افاضانه

**حاج میرزا جواد اقا مجتهد و امما
 جمعه دار السلطنة تبریز**

سلسله ایشان در تمام اذربایجان بر پاست کلمه عظیمه
 عامه نماز است این بزرگوار در علم فقه و اصول از جمله
 فنون محسوب میگردد و در حدیث و تفسیر و رجال و کلام نیز
 نخستین شخص تریز است بلکه تمام اذربایجان و اعتبارش
 در دین و دولت و اقتدارش در ملک و ملت محتاج بنایب
 اذلم الله ايام نایبانه و دشت بدایه

شیخ محمد حسین فروزینی
 نزله خاثر شریف از فنون مجتهدین عصر و کبرای فقهائزما
 بود و نیز پاشاهار و ریاست عظمی امپاراکلی داشت فون
 او را محققان نیز اتم که از این دولت در کلام سال بوده طیب
 الله ثراه

حاج میرزا نصر الله مشهدی

رئیس بزرگ و عالم مشهور خراسان بود مراتب فقه و حکمت
 در خدمت حاج سید محمد چابری و حاج میرزا امیر طهرانی
 و حاج ملا هادی سبزواری تکمیل کرد و تصانیف نمود
 با کارگذاشت و اسامی آنها را در جلد ثانی مطلع التمسک

نوشته ام

حاج میرزا عسکری

امام جمعه و شهید مقدس رضوی از خاندان علم و در
 بود و مقارن ارتحال شاه مرحوم محمد شاه غازی فاجار
 مبارک الخلافه توفیق داشت بر حبانه آن پادشاه رحمة الله
 گذارد و در فتنه سال اول که مقارن اول این دولت بود حکم
 انملعون در حبس شد و ساخان بلغائی را در اطاعت و
 علیه مواضع او بی سو نمودند شد رحلت انعام جلیل
 در سال بکه از روز و شب و هشاد افتاد و در جوار حضرت
 علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه مدفون گردید

شیخ ابوتراب امام جمعه شیراز

فوتش در سال هفتم از جلوس ابدمانوس مطابق سنه
 و در شب و هفتاد و روز هجرت افتاد

افا سید جعفر ازابی

مشهور کشفی از اجله علماء جامعین مابین علم و ایتقان
 و ذوق و عرفان بود در فن تفسیر نظیر نداشت تحفه الملوک
 از تصنیفات ان زبده ارباب سیر و سلوک بطبع رسیده و
 کرامات بسبب از وی مشهور است

**افا سید رحمان الله خلف الصدق
 افاسید جعفر کشفی دارابی**

ضیعی فاضل و متبعی کامل است باخاطره احوال رجال
 و تراجم علماء فریقین و انتاع دایره حدیث و تفسیر نیز
 النظر میباشد بر موعظه منبری نیز تسلطی یافته و
 بزهد و ورع و تقوی و مواظبت بر نراوت و مناجات
 اشتها دارد از جنابا فامرضی برادر زاده مشارالیه
 مسموع افتاد که میگفت جلتبزرگوارم سید کشفی را در
 او از امر و خوارم عمر فرزند بی زینب امده تمسبه اعلی عاده

قران بشکوه اینک بر اول ماهی بود که روح و زحمان و
 جنة نعیم فرمود نام این پسر روح الله است بفتح الراء و حق
 صالحی مراد پسر دیگر نیز خواهد عطا فرمود نام او در بخان
 است و از بی ان پسر عمر من سیر خواهد رسید و قضاء را
 هم چنین شد که استکشان کرده و خبر داده بود اینک اقا
 رحمان الله سلمه الله از چند سالست که موطن خود برود
 و از کله کله و بدله الخلافه طهران اقامت کرد و اینجا هم
 مسجد امامت جماعت دارد و هم مجلس فادت و افاضت

میرزا ابوتراب کاشانی

مدتس مدرسه خاقان معفون که در شهر کاشان ساخته
 اند در فنون معقول و ریاضیات اسناد مسلم بود رحمة
 الله علیه

افا عبد الله مجتهد کرمانشاهی

از اجله ملایک و چند بهیجانی بوده است در سال هجرت
 و در شب و هشتاد و روز هجرت وفات نموده

اسنا الاساتید افا علی نوزی

سلمه الله تعالی خلف رحمت پناه افا عبد الله مدرس
 ندر پس مدرسه مرحوم میرزا محمدخان سپهسالار فاجار
 واقعه در در الخلافه طهران با وی متعلق میباشد در
 معقول و منقول از جمله فنون معدود است هم در حکمت
 منغالی ندر پس بنیاید و هم در کتب فقه اسناد لالی و
 میا جمیع علماء عصر در قصر فامت و صغر جنتان بزرگوار
 کرد بده نشده است چنانکه بعلو نظر و رفعت شادش
 صنعت شمسی اخو بر ای العین مشاهده فرموده و در
 استخاره و نقال بقران کریم نظری بچنان صائب دارد که
 اخبار از ضمیر و غائب میکند بد رویه را بر این فقیه جلیل
 و حکیم کامل هم هر روز از علماء بزرگ عصر خود بودند و

در فنون شریعت و حکمت و ریاضیات از اساتید محسوبی
 گردیدند الفرض امر و زو کله طهران بلکه ملکات ایران
 بوجود مسعود این بزرگوار هم افتخار میکنند و اطفا اعتبار
 میباشد که الله امثال و مد ظلاله

میرزا سید محمد امام جمعه اصفهان

که از فنون رجال عصر شیمار میرفت و بنفاد حکم و در واج
 امر و مزید مطوب وی از سلاله سادات خاقان آبادی کن
 دیده نشده است در سال بکه از روز و شب و نود و یک هجری
 باصفهان وفات یافت

میرزا محمد تنکابنی

ضیعی مقدس صادق سلمه الصدق ساده لوح بود و در
 فضا العلماء علم تراجم رجال را فرین انفعال نمود

حاج میرزا افاسی

باصدارت چهارده ساله عهد محمد شاه مرحوم در علم و
 عرفان مقامی معلوم دارد و استقصا احوال و اخبار این
 شخص در بگردی و بزرگوار وی و دانش و ذوق و درویش
 منشی و حق پرستی کما فی مخصوص میخواهد اول این دولت
 را در ک نمود و چون از خدمت دیوانی منسلخ بود پس در
 عداد علماء و عرفای این عهد جاوید مهد محسوب است فون
 در سال و نیم از جلوس هابون بقران عرب انفاق افتا
 مشهور است بلکه نزدیک مشهور که با وجود صحت ملک
 هفتاد قبل الوقت از رحلت خود خبر داده بود

سید ابوطالب لاریجانی

شاهان دانشی از افاضل سلسله جلالیه است که سید
 جلال الدین اشرف میرسند و امر و زو کله لاریجانی ناقد
 الحکم است

حاج میرزا محمود فروزینی

از اعیان و علماء دار السلطنة فرزند منسوب است و دیوانی را
 با هم تمام ساختند و مصداق لولا احسن الدین دنیا اذا
 اجتمعوا گردیدند خاندان ایشان که بدو السلطنة فرزند مکن
 میباشند در میان تجار ایران نمره نخستین محسوبند و مشا
 الهی گشته اند از مقام علم و عمل و فقاهاست و بناهت و جلاله
 و نبالت بحسن خلق و هضم نفس و در پیش نهادی و بی
 تعصبی از انبیا و جنس خویش ممتاز است و در جمله انبیا
 منصب و لقبی مین تجاری حسب لوزائمه و الا ستمیقا
 از ساها باوی بود و بعد از وفات علیته همی بر کالیفین
 مقام اقدم مفرمودی از چند ایست که خود بموجب
 استد عاوی این شغل شریف و منصب منیف از دیوان
 عزیزان فرزندانشندش عمده العلماء اعظام حاج شیخ
 سلمه الله تقوی شده و فرمان مهلهان بصد و رسید
 است همانا از ادب خداوند این ترجمه اما با استبد علامه
 افاستید جعفر کتفی علیه الرحمه میپوشند ادام الله تعالی
 ظلهم و اولادهم

میرزا مرتضی ملقب بصد العلماء
 برادر میرزا ابوالقاسم خوانقون ابادیست که امام جمعه
 طهران بود و بعد از فوت برادر چندی بنیابت نفاذ انبیا
 امام بن الامام میرزا زین العابدین امام جمعه خالیه دار
 الخلافه امامت جمعه و جماعت کرد

شیخ محمد تقی مجنوردی
 مجاور مشهد مقدس رضوی در عدالت مسلم در
 اولاد است بل و غیرها شرح مقامات طالب روی و
 از تاریخ علماء خراسان نالیق صدر الا فاضل و فخر
 الاما مثل افا میرزا عبد الرحمن مد رس اسنان و رضوی در
 علاه با بد خواند و در جلد اوسط مطلع الشمس نیز ذکر

این بزرگوار بر سبیل اختصار کرده ایم

حاج سید اسمعیل عقیلی
 از مردم مازندران عالمی عامل است و فضیله فاضل چندی
 در دار الخلافه طهران مقیم بود و فضلا در عتبات مقدسه
 عراق مجاورت گردید نالیقان چند بفارسی و عقاید
 اخلاق ساختند و بر خاندان اباب توفیق طبع کتب او
 پرداختند

حاج افا محمد شبرازی
 هم از علماء ظاهر بود و راضی میکرد و هم از معارف عرفیه
 و اهل باطن بشمار میرفت و دستگیری مسموم زاده بر
 ده سال از این پیش بدار الخلافه طهران رسید و فضلا
 فوت شد

میرزا محمد حسین اصفهانی
 از علماء سلسله سادات خوانقون ابادی که چندی هم
 بمنصب امامت جمعه اصفهان رسید فوت شد در سنه
 هزار و دویست و نود و هشت هجریه واقع گردید

افا سید ربیع بار و روشی
 از مجتهدین مشهور طهران است در بعضی از مسائل
 هابونی مازندران شیروان بار بد نالیق کردید

افا شیخ محمد اصفهانی الاصل طهرانی
السکینی همیشه زاده شیخ محمد ربیع
 اصولی صاحب الحاشیه است کتاب فضول شیخ حسین
 و کتاب شرح لغه اکبری مثل او اندرین مکتب اعلی الله
 مقامه

مولی محمد امین الاسلامی
 در سنه یک هزار و سیصد و سه فوت شد

حاج شیخ محمد حاج شیخ ابرهیم

از اولاد حجه الاسلام حاج مولی علی کنی است و در دار
 الخلافه بیست امامت جماعت دارد

افا عبد الحمید
 خلفا فاعبد الله کرمانشاهی از خاندان افا محمد علی بن
 وحید بهبهانی اعلی الله مقامه در سنه یک هزار و
 صد و سه وفات یافت

شیخ عبد علی بن شیخ خلف
 امام جمعه بوشهر از اولاد عصفور بن تاریخ هزار و سیصد
 و سه درگذشت

افا سید محمد علی نیاکی
 از امامت جماعت طهران است در بازار یا پیماندر
 و مسجدی با اختصار ساختند و خود مستخدمه در آنجا امامت
 جماعت و تدبیر علوم شرعی میبرد از دسله الله تعالی

شیخ محمد حسن
 خلف حاج مولی جعفر است ابادی از فضلا علماء طهران
 است

شیخ محمد حسن مشهور بنیادی
 در فقه و ادب بیان نیکو است مدتی بدار الخلافه طهران
 توقف داشت

افا حسین مجتهد قتی
 بعلم و عمل اشهار دارد

حاج مولی محمد حسین مجتهد کاشانی
 ملقب بحجه الاسلام که در فقاهاست و ریاضیات بد
 طوی دارد

میرزا فخر الدین کاشانی
 در میان سلسله اولاد حاج مولی احمد بن مولی محمد
 مهدی بن ابی ذر نراقی رضوان الله علیهم ریاست

از اولاد عصفور بن زید امام جمعه بوشهر شد

شیخ عبد الرحمن رجودی
 از جمله مجتهدین دار الخلافه طهران بوده و میرزا تقی
 امیر نظام آبا سبک اعظم در اوائل امر صدر کنسنتیاب و
 اظهار عقیدت میکرد است آنکاه کوشید بموجبی از
 سخت بر مید و اعتقادش منفتح کرد بد رطلان عالم
 جلیل عصر و در پنج شنبه شانزدهم شهر رمضان المبارک
 سنه یک هزار و دویست و هفتاد و هفت واقع شد

افا سید علی رجودی
 متوطن اصفهان عالمی است جلیل

حاج میرزا علی اصغر
 شیخ الاسلام تبریز در سنه یک هزار و دویست و هفتاد و
 هشت از وی پیوست

میرزا عبد الرحمن
 بن المرجوع میرزا نصر الله طاب ثراه فارسی الاصل مشهد
 السکینی مدتی اول اسنان مبارک رضوی است در ذریع
 و اصول و مسموع و معقول تدبیر مینماید و در غالب
 شعب حکمت و فلسفی حواشی نقلیقات و رسائل دارد
 صحبتش به فضل ادراک شده از حسن محضر و سعیه خلق
 و لطف ترجمه و فکر و صحیح نصیب لایق و متمنی فایق
 با فخر ادام الله امام افاضاته

افا سید محمد علی ششتری
 از اولاد مرحوم سید فخر الله خراسانی رحمة الله علیه
 و از سا در طهران محل و توفیق عامه مردم بود در سنه
 ۱۲۳۳ هجری

شیخ عبد الحمید ششتری
 از علماء تبریز و امامت جماعت دار الخلافه طهران بوده

حاج شیخ عبد الحمید

نام و درج

حاج سید حسین کاشانی

ساکن دارالخلافه طهران ضمنی زاهد و عالمی عابد بود
و ساکنان در مکر سلطنت ایران برافزود و فضل خصوصاً
کند و بلند و در امتداد آن زمان در بلاد پاست او را هیچ
نقبت نتوانستند اوده ساخت تا آنکه بر خیز از کبر
رو ساء دار الخلافه فریدی در شک بر نند و در خوش خلق
او زدند که او بر طریقه فرقه شیخیه می رود فوئ این بزرگوار
در پنج سال بکفر او رو دست و بود و شش هجری رو
داد و حیازه اش بعبیان ائمه عراق حمل افتاد طیب الله
الشرف

افاستید مصطفی مجتهد سلمه

خلف لصدق حاج سید حسین سابق الذکر فاضلی
کامل است و عالمی عامل و از حاج شیخ محمد باقر اصفهانی
مجتهد تصدیق اجتهاد دارد و در ادبیات و فقه تألیفات
میرزا محمد کاشانی

خلف لصدق میرزا ابونزه مدرس مدرس خاقان
مغفور و کاشان در شعب ادب و حفظ فصلی شعر
عربی و عجمی عصر است

حاج سید محمد باقر عراقی

ساکن دارالخلافه از فقهاء و ائمه جماعت طهران است و در
منطقه و جدل نطقی عجیب دارد

حاج مولی محمد صادق صبا کاشانی

از اجلة تلامذة حاج مولی هادی سبزواری رفیق
و زهد و اخلاق بنی نهایت امتیاز داشت اعلی الله مقامه

میرزا محمود شیخ الاسلام تبریزی

پیر حاج میرزا علی اصفهانی شیخ الاسلام

مولی محسن مجتهد بروجردی

شب عاشورا و سینه بکفر او سپید و سدر کدشت

افاستید محسن سمنانی

مولی جامع سلطانی که از ائمه و آثار ممتاز خاقان
مغفور است

حاج مولی تقی آزدانی

من اعمال قرظین در منطق و نحو اسناد بود و در پیش
میکرد و ملک اوراق بر سپیل سپورغال در دست امیر
بیهای نصر الله خان نصر الملک امیر تومان است

افاستید آقای ارموی

شیخ الاسلام ارموی

میرزا احمد آقا امام جمعه

دار السلطنه تبریز خلف لصدق حاج میرزا جواد آقا
مجتهد سلمه الله تعالی

میرزا ابوالقاسم شیخ الاسلام تبریزی

خلف لصدق حاج میرزا علی اصفهانی شیخ الاسلام تبریزی

حاج میرزا ابوالقاسم کرمانی

مدرس فخر دار الخلافه طهران ترجمه او در جلد اول
نامند و انشوران ناصری بطبع رسیده

میرزا اسد الله مشهدی

برادر رهبر میرزا هدایت الله بن حاج میرزا عسکری
امام جمعه مشهد مقدس در سال نوزدهم از جلوس
ها یون در اقامت جمعه مشهد رضوی نایب برادر
خویش گردید

افا میرزا ابوالحسن اصفهانی اصلاً

طهرانی مسکن مشهور مجلوه
امیرزا و عظماء حکماء اسلام و اساتید فلاسفه و کما

عقل کفنا اسد الله یاز

هدم دخت ابو القاسم شد

آقا نور مزبورید هر ذکاء اعجمی عصر بود و بحد نظر
و فرط فطانت اشهار نام داشت در عنفوان شباب
در عتبات عالیات ائمه عراق بر جای که در حوزه شیخ
الکامل رضوی الاضاری اعلی الله مقامه تکمیل مراتب
تحصیل اشغال داشت در کدشت

میر محمد باقر

صاحب رو صفا الجئات از رؤساء دار السلطنه
اصفهان و برادر میر محمد هاشم مذکور در عنوان
جد کانه است در فقه و حدیث و تراجم علماء سلف و
خلف و فنون فضا یاز دیگر اقران ترجمه دارد کتابخانه
انچنانچه از اباهبت عظمی میسپاسند در کتاب نامند
دانشوران ناصری هر جا که عنوان میر معاصر است مفصلاً
انچنانچه او ند مغالی و آثار است سلمه الله تعالی

حاج شیخ محمد تقی مجتهد اصفهانی

خلف حجة الاسلام حاج شیخ محمد باقر اعلی الله مقامه
در فقهات و سایر علوم شرعی در جبر علیاً دارد و برای
ترجمه و تدوین و ترتیب مستعد بن از محصلین آید ایشان
می پسندد و در این تاریخ بملک اصفهان و پاست اعیناً
دارد و در مسجد سلطانی با قاضی حاجت و محاکمات شریعه
اشغال می شود و بلیقبا فای نجفی اشهار که فقه و بعضی از
تحریراتش مطبوع گردیده است اید الله اتمام افاضاته

افا شیخ محمد حسین مجتهد

خلف لصدق حاج شیخ محمد باقر اصفهانی رحمه الله علیه
فقا هاشم سلم است و در نجف از علماء بزرگ شمار می آید

افاستید جعفر قزوینی

مقام مذکور و ترجمان بزرگوار در جلد اول نامند و از
وزان مسطور است هر که حالات و اخبار و ماجرات و آثار
ان اسناد اعظم و فیلسوف مسلم نخواهد آنکارا بکتاب
مولی محمد معانی
از مشاهیر مشایخ شعبه شیخیه
حاج مرتضی قلی قزوینی
که بلیقبا علم الهدی معروف است
حاج مولی محمود نظام العلماء
معلم بندکان اعلی حضرت اقدس هابونی
مولی عبدالوهاب قزوینی
مشهور به آقا خلف حاج عبدالعلی که خدای گنجین
از قری قزوین است در عربیت و ادبیات و تتبع احوال
علماء و تراجم رجال اسلام مهارت کامل داشت و در مجلس
تالیف نامند و انشوران ناصری مستخدم بود امسال که
بکفر او رسیده و شش هجری است تا محرم در کدشت
میرزا فخر الدین بن الحاج مولی اسد
الله حجة الاسلام البروجردی
از مجتهدین و اهل ذوق و عرفان بود و در بروجرود و حد
ان دیاست داشت و شعر هم می گفت مشوی و کسب
رسیده و اولادش بسیارند

افا نور الدین بروجردی

برادر اعینانی میرزا فخر الدین مذکور و آقا جمال الدین
میر و است مادر این سبزه بزرگوار صیبه حجة الحق
میرزا ابوالقاسم قاضی صاحب قوانین بوده و حجة الاسلام
حاج مولی اسد الله عبدالزینت میرزا رضوان الله علیه
بیشتر این مصاهره نایب گردیده فمجلسی از صبا ملک
الشعره در تاریخ این عرس میفرماید که

حاج سید اسمعیل خراسانی

از فضلا و وثقان مشهور و مقدس رضوی است در فروع حاج سید شفیق جالبقی مدتی نذر کرده و هانا از وی مجاشد

میرزا ناصر الله

فارسی الاصل مشهوری التسل از مدبرین اسنان فرشته پاسبان حضرت رضوی بود و در فروع مسموع و معقول و علوم فروع و اصول از اساتید و محول محسوب میگردد و در فقهی نیز مقامی سامی است از شیراز خراسان آمد و در مشهد رضوی توطن حبت اینک اولاد وی در آن خطه مبارک میباشد و خلف تصدقش افتخار الاقا مثل اعضاء العلماء میرزا عبدالرحمن بجای پدر و مدرس آن عتبه مقدس است

شیخ محمد جعفر حاج میرزا قاسمی

اصلا طهرانی است ولی در نجف اشرف سکونت داشت تا پیش در عدد مجازین از حاج سید شفیق جالبقی مسطور است

ملا حسن توفیر کانی

در بروجرد سکونت کرده بود ففاهت زهد وی مسلم عصر است خاکش در نجف اشرف میباشد رحمه الله علیه

میرزا جعفر توفیر کانی

از فضلا و ففاهت و بدو رجا جهاد نابل بود و فرزند هفتاد شیخ محمد نیز از علماء معتبرانند و در معدود است

اقا سید حسن توفیر کانی

از مجتهدین بزرگ و در باب تصنیفات و رؤساء خطه فاین بود اقا سید هاشم نیز مشارالیه هم از فضلا عصر

حاج ملا فیض الله در بند

عالی فاضل و محدثی کامل است اصلا از اباب الا بواب داغستان و فعلا در داخل طهران میباشد در فقه

از سلسله مرحوم حاج سید جواد است و امر فرزند در السلطنه فرین از رؤساء علماء واجله ففهاء بشماره آمد و مجلس قضاء و مسجد امامت وی بجای عام است در این سلسله ففاهت و جهاد و ریاست از قدیم بوده کما بخانه اسلاف این خانواده تا کنون باقی مانده و فعلا در دست این بزرگوار است

حاج میرزا ابوالقاسم کاشانی

عالی طبانی و ففاهی را خطه بلانی بود ریاست و جهاد و با اجتهاد و ففاهت توأم است و در مزایای بسیار نظر بود رضوان الله علیه

حاج میرزا هبه الله بروجردی

خلف مرحوم میرزا محمود طباطبائی بفضیل و تقوی و حسن خلق میان سادات طباطبائی بروجرد ممتاز است و ریاست ایشان بر وی قرار گرفته

حاج سید علی اکبر

مشهور با او کویک پس از حاج سید شفیق ففاهی فاضل بود و بر تیرا جهاد نابل میگنال بعد از پدر در کاش

حاج سید علی اصغر

پسر دیگر حاج سید شفیق جالبقی است بر پدرش و حاج میرزا محمود بروجردی و شیخ الطایفه اسنادا الکل حاج شیخ ففاهی رحمه الله نیز از علماء معتبرانند و در علم رجال کاتب جامع است بر طبقات نوشته

میرزا ابوالقاسم کاشانی

خلف جلیل مولی محمد بن مولی احمد زاری که پدری بر پدری مرجع شرع اطهر بوده اند در کاشان ریاستی داشت و حکومت شرعیه میکرد و در اصول مهارتی عظیم بهرینسان و در رد فائکین مجتهدین خاصه کاتبی ساخت

میرزا ابوالقاسم شهید قزوینی

پسر ارشد حاج ملا تقی برغانی علیه الرحمه در دار السلطنه قزوین بکلیت بدو ریاست غامه و ففاهت کله اختصاص یافت داشت

اقا محمد بن حاج عبدالخالق قزوینی

از علماء الخطه و در کتب عربیه و ادبیه کما سببنا شرح مطبوعه سعد الدین نقاشانی بر تلخیص المفتاح ندرین میکشید بلکه با علوم و آداب سپس منتهود شاگردان وی که باصفها و قزوین هستند با بوده اند از حد شمار یکبار اند و چون الله علیه

حاج میرزا احمد ساوچی

از مشایخ علماء و مشایخ ففاهت بود خدمت اسناد اعظم حاج ملا احمد زاری صاحب مستند و مناہج و غیرها و در فقه ففاهی میرزا اصبح مجتهد طهرانی تحصیل و تکمیل کرد و در سال بکهار و سپس بدو پنج بر حجت از وی پیوست

میرزا هدایت الله

خلف حاج میرزا اسکری مجتهد امام جمعه مشهد رضوی کرد بدو این منصب جلیل در سال نوزدهم قمری از جلوسر همایون با وی حوالث رفت و در ده ایشان در خراسان بیت ففاهت و جهاد و نیالت و جلال است رحمه الله

ملا یوسف حکمی

در دار السلطنه قزوین اولین اسناد کتب حکمیه میباشد بود و افاضل طلبه علوم عقلا نیز از انبزرگواران است ففاهی و در زهد و عبادت نیز تالیف داشت

ملا محمد زنجانی

در حکمات اسناد اعظم بود و از ریاضان نیز از اصحاب

و حدیث و فقه و اصول و ادبیات مهارتی وافر دارد و در فروع از منکرات و حفظ احد و در شرعیه و ارقام انوف ظلامت اختیار است احبابا ابو عظم مسلمین و تشکیل مجالس ارشد و هدایت عامه میبرد و از مردم و با اسماع تحقیقات و وظایف وی و فقی عظیم و مبتلی مفرط است چرا که با حاق شریعت مقتد موافق سخن میراند و از تاویل و تطبیق ما بین ظاهر و باطن که سپر و سپاهین است اجتنابی سخن میورزد اینک بدو الخلا فی فروع و عوام قزوین قبول نام و در نهانها بخران واحترام است

میرزا احسن

خلف عالم ربانی اقا محمد علی مازندرانی از افاضل علماء دوران و ساکن دار السلطنه اصفهان است

اقا حسن نجربادی

برادر حاج اقا محمد رحمه الله علیهما در فقه و اصول العجوز محول بود و بجوانی در عتبات ائمه عراق سلام الله علیهم وفات یافت

میرزا عبدالوهاب قزوینی

خلف ارشد حاج ملا صالح برغانی است تتبع وی در مشایخ سلسله برغانیه احدی نبود معقوله و منقوله با استیسا شرکت میکرد و خود را مجتهدی جامع التشریط می دانست و بقرین ریاستی معتد بهاد است و نیز حکام دیوان اعلی بسیار مطاع بود ولی با غیر جیس خود وصلتی کرد و آبروی خود و سلسله را بر بخت و زیاده موهون و مخفف شد در اواخر احوال بسلی مفرط بصوفی بهم رسانید بود الحق در طراقت زبان و ملاحث بیان و حلزون طهری حسن تقیه او بهر حال عمومی و منبر مخصوصا در تمام ایران احدی نرسید تا و از الله عتوا و عنده

مقامات بلکه امامت می دانند طیبته ثراه

میرزا عبدالواسع

امام جمعه زنجان بود

ملا قربانعلی

از مجتهدین زنجان است

میرزا محمد رضا هدایت

در فقه و اصول و حدیث و تفسیر و حکمت و کلام و عرفان و کلام و طوایف و ادب و این اوقات غالباً منوقت طهران میناشد و مردم مجلس موعظت و تکریم وی بسیار محبت دارند مشایخ و ائمه و حکمت و عرفان است پدرش حاج میرزا علی نقی از اجلاء علماء و حکماء بود و جدش حاج ملا رضا صاحب مفتاح النبوه و اثبات نبوت خاصه و در تنظیم فی تفسیر القرآن العظیم که هر دو مطبوع افتاده از محول استاد شیخ معقولی شهرت حاج ملا رضا از ابیات رده هفتاد و نود یادری تا با ملک و در و پانزده و میرزا محمد رضا از طرف نیربامیرزا محمد اخباری مناجرت شهید صاحب لثنا سفیر البدیع القامات العجیبه پیوندد پس اگر موی کبریا او حدیث عصر و نادره دوران بدانیم بعین نیست کسلا این بزرگانست و بیخبر این چنین دانستند انصافاً

میرزا زین العابدین

خلف مرحوم حاجی سید محمد باقر حجة الاسلام از علماء معتبره صفهان بود

میرزا محمد باقر صد العلماء دار الخلاء

از اجلاء سادات خواتون اباد است و در علم و فقه و شهرت و جاهت مقامی بلند یافته و در فضل و تقوی و زهد و ورع و در جلال و در بیعتیالک و جلالت منکرند او در منصب صد العلماء بعد از پدرش میرزا

مرغی رضی الله عنه با وی را خج کشید مقلد الله عمره کبریا

حاج مولی حاج محمد طهرانی

جامع المعقول والمقول بود و از کافه فنون و عارفه صناعات و بطی عظیم داشت و در مدینه مشرفه موجود است علیخان نظام الدوله درین سبک و در قی که استا الحکما و المناقبین حاج مولی هادی سبزواری اسرار الحکیم را بنام کرامی این شاهنشاهی اسلام پناه ابد الله رضی الله عنه عزت ملوکانه بران بود که این کتاب را با این جناب مذاکره فرمایند باری در امر اجتناب از خج بنای نظام الدوله مشایخ و ائمه و حکمت و عرفان است پدرش حاج میرزا علی نقی از اجلاء علماء و حکماء بود و جدش حاج ملا رضا صاحب مفتاح النبوه و اثبات نبوت خاصه و در تنظیم فی تفسیر القرآن العظیم که هر دو مطبوع افتاده از محول استاد شیخ معقولی شهرت حاج ملا رضا از ابیات رده هفتاد و نود یادری تا با ملک و در و پانزده و میرزا محمد رضا از طرف نیربامیرزا محمد اخباری مناجرت شهید صاحب لثنا سفیر البدیع القامات العجیبه پیوندد پس اگر موی کبریا او حدیث عصر و نادره دوران بدانیم بعین نیست کسلا این بزرگانست و بیخبر این چنین دانستند انصافاً

افا محمد رضا

از اهل قمشه اصفهان و از صدابند مدینه تپین کتب عرفان بود و او را در علم طهرانی آمد در مدینه مشرفه و در سبک محیی صد اعظم مجلس افاضت و افادت همی داشت کتب محیی الدین و شرح انهار الضمیه و سایر مصنفات منقول و در سایر عرفاء و تدریس میفرمود مردی در پیش نهاد و بلا ادعای و بی تعین بود اما که بکفر او رسید شدت هجرت در دار الخلافه وفات یافت نزدیک نزع باخویر خود گفته بود که آبا اسب سفید را که حضرت صاحب السلام برای سواری من فرستاده اند بدیدم

حاج میرزا محیی قزوینی

در فنون عربی و اسنادی معظّم در سطوح فقهیه مدینه مسلم بود در شرح جلال الدین سیوطی الفیه و المغلیه نافع نوشته در مجتاهل البیت علیه السلام مفاهیم شیخ او را در قزوین تفسیر میبکند و اجاباً موعظ میگرد

افا سید موسی همدانی

از فضلا ائمه معدوم میگردد و برای تکمیل ادبش نابشهرت رفت و در رساله در اسرار الصلوة بقاری نوشته رحمه الله علیه

افا سید موسی قزوینی

خلف میر شجاع امر در زمانه در سبک سطوح است و در قزوین جامع ز طلبه علوم شرعی و تدریس میگرد میبکند و فقه الله

حاج میرزا احمد قزوینی

خلف مرحوم ملا صفر علی مجتهد کلبانی ساکن قزوین از علماء و ائمه اولاد بود و در مسجد مدرسه مولی و پروری خان واقع در محله قوی میدان قزوین امامت میکرد چون فوت شد برادرش میرزا حسین بجای وی برقرار گردید در این تاریخ او نیز بر حجتی فایز نشده است

ملا عبدالوهاب هبسته

از علماء و ائمه قزوین بود و سطوح فقهیه را در سبک میبکند رحمه الله علیه

افا سید رضا خیابانی

از فضلاء و مشاهیر علماء قزوین بود

افا شیخ صادق

مجتهد قزوینی در سلسله برغانها بر جلد و با ست دارد و در قزوین حکومت شرعی میبکند و خود را بر افاضلان خطه مقدمه می داند

شیخ اسمعیل

بن آقا محمد بن الحاج مولی نقی الشهدا البرغانی القزوینی با آنکه فادرش قریه العین با سینه مشهوره مذکور در تواریخ است خود در تقوی و فضل و فدا در عدل و صفا

مقامی سامی بود و بنبر لسانی مبلع و بیانی مطبوع داشت

ملا محمد علی سلطان آبادی

عالی ادب و فاضلی از فطاد کاء و حدیث ذهن و سرعت انتقال کثیر التصدیق بود و در حاج سید شعیب جالبلی بر وجودی نلذت کرد و بکرات از رفت و انجاست در پس علوم و تربیت طلبه اشتغال گرفت و آخر عمر بصوت مابل کردید

ملا محمد علی محلاتی اصلاً

شهرت از مسکن از شاگردهای بزرگ سید جالبلی و مجازین مشهور و حجة الاسلام حاج سید محمد باقر اصفاها است در شهر از با سستی عمده داشت رحمه الله علیه

ملا محمد کزازی

ساکن سلطان آباد از نهادهای حقها است و بکثرت حفظ و حسن تفریح و حدیث نظر و وجود قریه مینان افزان استاد او

میرزا ابوالقاسم میرزا زین العابدین دار الخلاء

جوهر شرافت است و از عنصر نجابت حق تعالی اوزا از عهد مهند توفیق پارسائی و ملکه بزرگواری نصیب کرده تقوی و ورع و شوق بر تحصیل مقامات و تکمیل مراتب را در نهادش نهاده است و کادش در بیست و دوم ذی قعدة ارسال هزار و دویست و هشتاد و دو هجرت به طهران رخنمود و از بدایت مرد و ابل عمر با کسار هنر و افتخار دانش همی پرداخت تا بحسب استصواب جناب مستطاب حجة الاسلام حاج میرزا حبیب الله رضی الله عنه در سفر سندها و شاهد مقدسه عراق زادها الله تعالی استعد کردید اینک در ظاهر بیبت علامه مزبور تکمیل علوم شرعی اشتغال دارد از طاعت شریفش آثار بزرگواری ظاهر است و او را در حقا کزازی باهر و هر که در عمو و کتب و شجره نامه

اسلام از حوزت علمیه

وی ببیند و آنچه علماء و مجتهدین در حفظه شریف
 دین بگرد این آثار و اطوار بدیع نداند
 شرح منابع کبار علم کبار کازمخ انبوا علی انبوت
ملا محمد ابرهیم کزازی صلواتی خاتمه
 خلف مرحوم حاج زین العابدین مازندرانیست که عالی
 فاضل و فاضل ثمنندی بزکوار بود و از موطن اصل خویش
 مازندران بمراق امد و در اسناد توقف اختیار کرده بود
 و هم عاقبت در اسناد شریفه بخاک سپرده شد و پیش
 ملا محمد ابرهیم که فضیلتی فاضل و عالی عامل بود از اسناد
 بمزحمت کشود و هم بخارجت نمود

میرزا محمد مهتد کاشانی
 فقیه فیه و جیه بود و در دارالامینین با امامت جماعت
 و امر قضاء و حکومت مشغول میبود

حاج ملا مهتد بروجردی
 پیر حاج محسن مجتهدی در حق النظر ذکی الخاطر بود و
 در بروجرد رسد در علوم فقه و اصول و تفسیر اشغال
 هم داشت از او با نزاهت و انقطاع افراد میل زیاد احسان
 میشد و رحمه الله علیه

حاج آقا محمد آقا محمود بن آقا محمد علی
 از شاهپوشان و نبیاء فقهاء سلطنه بهبهانیه بود
 و در مسجد حکیم دار الخلافه امامت جماعت می نمود و از
 خاطر عاظم هارونی نسبت بان عالم جلیل و فاضل نجیب
 اصیل اقبالی زاید الوصف مصروف مباحثه و آگون
 پیرش بحر العلوم و امامد حجة الاسلام حاج ملا علی
 مرحوم در جای پدید راست و از فرقیهین شرع انور
آقا علی اکبر بروجردی الاصل مقیم الخلال
 خلقا لصدق آقا جمال الدین مجتهد است اعلی الله مقامه

علم و فضل و وثاقت و عدل امشازی بین دارد از افراد
 و در علم حدیث و فقه تفسیر و شعب ادب بمقامی سامی نایل
 کردیده بعد از حلت پدر جلیل القدرش مسجد محراب
 و ضریح رسیده مرحوم دو سنبلخان نظام الدوله حسب
 اکارت و الاستخفاف بروی اختصاص هم رسانید آن
 فاضل کامل بقرط فطانت و حدیث ذهن و توقد خاطر
 و لطف و بجز از و بنیای اعلا می خود حاج ملا اسد الله
 حجة الاسلام و میرزا ابوالقاسم قتی صاحب لغو این خبر
 میدهد که ترا از دو کس در این بنک پی
 ادام الله ایا و نایبیه

ملا فیض الله هروی
 مفتی نخطه بود و در سال بکفر آورد و دست و شصت
 هشت مطابق سنه خاتمه قریب ترا جلوس همایون که
 مردم هرات و ملحقان ان بطیب نفس و میل خاطر طالب
 رعیتی ایران و عضویت مالک محرم سر کرده بند و
 عراض عاجزانه بخاکای جواهر اسامی مبارک معرفت
 داشتند و اظهار عبودیت و انقیاد کردند بعضی از غیر
 ان تاریخ زامفتی مذکور در تحصیل حلاله و مورد انواع
 نطقان و شفاقات شاهنشاهان افناد

آقا شیخ محمود عراقی
 از مجتهدین مسلم دار الخلافه است در مسجد مرحوم
 اغایه امامت جماعت و ترویج احکام مپیر دارد
 تقریرات مدتهن شیخ الطایفه اسناد الکل مرتضی
 الاضارای از فقهاء و اصولیه بوجده اشباع ضبط کرده
 و ندوبن فرموده است علماء عظام و فقهاء فخام از این
 دهکده ربانفایش مجتهد و در این ستوان کتابی بنا
 دارالسلام در احوال حضرت حجة الله القائم علیه السلام

بقاری سنی البهت کرد و مطبوع افناد

میرزا محمد نابینی

از جمله اجله فقهاء و عظامه علماء بود و در نابینی طبع
 و اخذ و در بامور شرعی مشغول میبود کتاب مستطاب
 احقاق الحق من ضلالتها استبد استبد السعید الفاضلی
 نور الله الشهد بقاری ترجمه کرده است سال بکفر دارد
 سصد و پنجاه از برای سنج در گذشت و از جمله اولاد
 مقرب الخافان میرزا علیخان مشیر وزارت مالیه که
 فاضلی است کامل بجای گذاشت

ملا رضا

از شاهپوشان استوف البلاد

ملا ولی الله همدانی

عالمی عامل و عارفی کامل بود ما بین معقول و منقول
 جمع کرد ظاهر و باطن را بر او استه محل اعتقاد و ارادت
 اهل سحر سلوک کرده بود مؤلف دو کتب بقبض صحبتش
 در همدان فایز شده است و در نامه از صورت منامی که در ان
 اوقات دیده بودم بر سیبل مکاشفه اخبار فرمود رضوان
 علیه

**الحاج آقا خوند بن الحسن الرضابین
 خلد بن دین رضابنده**

الحیره سابق اصلا و بخارا و العبد لرب آبادی موطن او خارا
 از شاهپوشان علم و عبادت و اصحاب قوی و زهادت بود
 و در الکای شنبی از نه بلوکه دار السلطنه فرقیه ربانیه
 عظمی داشت و در مواظبت تهجد و مراقبت سنن و مندوب
 و مداومت ادکار و عتبه و آرزو بسیار که نظیر بود آنها
 انخالی وی استجابا لدعوه میدانشند در حق حدیث
 و فقه و تفسیر و انواع فضایل و معارف و مظالم می نمودند

بجای چند پراختر ساعات شبان روزش مابین مطهر
 و بجز در عبادت و قضاء و حوائج و اصلاح طرق معاش
 منقسم بود نام گرامی این بزرگوار مولی غلام علی است ولی عتبت
 مذکور مشهور شده و بچهره سابقان که از قبایل قدیم پرازند
 و مردم بهایوی زبان از جمله هفت قبیل ابرهیم اباد زهره
 میباشد و از این طایفه دانشوران و هنرمندان برآمدند
 بالجهل ان پیشوای پاکان و مقتدای نیکان که با سبانه شریعت
 نبوت بود و فلا و نظریه و کتبه بعد از ظهور سینه شریعت
 و بکرم و بعد بکرم سال بکفر دارد و سصد و شش هجری بقرینه
 عبدالرب اباد من قریب دستبندی من اعمال فرقیه بین هشتاد
 گذشت و هم در اینجا بخوار فیض آثار سلسله المعصومین و غیاث
 الظلمه بین حضرت سلطان نیکبانش علیه السلام بیار میباید
 الله مقامه واحله ارا الکرامه و از وی سده پیر و بکند محرف
 شد عالیشانان مذاکره و افاضی الدین ساکن عبدالرب اباد
 میباشد و شیخ اجل جبرئیل ملک الایمان ابوالمعالی شیخ
 محمد مهدی شمس العلماء که خلفا و سلطان بزرگوار است در
 دوازده علمه و ولئی فرقیه افتخار است وی در تاریخ فوت پد
 و بجز سوا بجز دیگر میگوید که

باید شنید و ملک عبدالرب اباد
 بقصد مهتد فیض ایکه میر و هرسو
 مجتهد مرقد سلطان محتم بکباش
 که از ریاضت غیبی است بر لبجوی
 بین و رسم زیارت بجای آرویدان
 که در جوار چنین سرور هشتی نوی
 قرار مرقد خدا پیر یا سلو و صفات
 که بود ساطع انوار بند گیش از روی
 بگانه حاجی بن حنیف حاج اخوند

سرشته ملکوت و فرشته مینوی
چنان بنور که جز او نبود در این مرتبه
که کارش بر کند راست باخبر ابروی
سخن ز قلب سلیمش کند و هفت صبح
مثل زلفش عظیمش زنده هفت نگو
باسم و رسم غلام علی از این باب
زاج دین همی دادی از دل و بازوی
ز یاد پاک بناکان بهلوی زادش
ز چهره سادات آن چرخان با نیروی
ند در فضیلت مثلش هیچ ساحه نوز
ند در عبادت شبش هیچ برز و زوی
ز ناله سحرش قدسیان بخوش و خروش
ز لعلش نیشش چه درین برنگ و بوی
عبادتش بر وی نایبش می برنگد
ملک بجهت و غلمان و حور بر کوی
سر مقام بری بود ناگهان ز وطن
قرین غریبت را کربت رسیده رهپوی
بگفت بکن پدر با جها و فرزندش
برفت و بدرقه هفت گریه سیر کوی
گرین بر دلین چشم آدمی و پری
شوخت بر حکم جان هر صد بق و عدل
در بیخ و در ازان مگوشان گل سپر
ضمان واه بران اخزان مشکین مو
روان هرگز بود ز کد نشد با استاد
کوی پریشانش حق بافت در پیرش شو
بیارسانی و هشیاری و هنر مندیش
خبال رفت و نند بد از فرات نااموی

بخاند او گذری عشر و فاطمه بخوان
بنیاد تو گنجد طالب و شهاب گوی
خدای عزوجل پوشدش ز سندان خضر
سختیهای حضور ز برجد و لولوی
جها و حسن تقبل از و کند مشکور
جوار حضرت صدیقش دهد شکوی
سپاسها که از و ختری بجانت مزا
چو گل برفت تو بوی گل از گل آب بجوی
نکانه عصمت دنیا عقیده عالم
چون نام وی بری هان دهان بی طریقی
خلاصم چون پدرم در کد نشد مادر زدی
در بد جامه و بر کرد و کند موبد موی
میان عقیدت زینا و صلح خود آسود
کار ما مش کو بود شهرها با نومی
خرد زهی چه ناریج در نکاو بود
ندا کشد فرشته بناگر از مینوی
ز پای و سوسه را و فرای صد و کو
ز خال و پیر ز کمان بنا و مطلب جوی
(سکینه)

میر حامد حسین لکهنو

از باب الهی و حج شش هفتی عشرت است که نشد از قضا
فضاهت در علم شریف حدیث و احاطه نام بر اخبار و آثار
و معرفت احوال رجال از شعب شیعده و اهل سنت و جماعت
اولین شخص امامت است که مطلقا و در حق کلام لاسما
مجت امامت که از صد اسلام تا کونین تا بین ماد و فرقه
بزرگ از این ملت مبهون معنون کرد بد صاجب مفاسی
مشهود است و موقوف بین المسلمین مشهور هر کس کتاب

عقبات الاغرابین بزرگوار بداند که در ابواب
مذکور در کتاب دستور از اولین و آخرین احدی بداند
سخن نریده است و بران نمط تصنیف نپرداخته از اما و است
مؤید بودن وی من عبدالله طفر با فتن او است بصواقع خوا
نصر الله کالی که شاه صاحب هلوی تمام آنرا انحال نموده و
از آثار موفق بودن او بدین و درون کتب و اسباب و اساتذ
ثالثت و جمع است میگویند در انواع علوم و قرب سی هزار
مجلد مابین صغیر و کبیر و خطیر و دسیر در کتابخانه عارف
این مرتضی العصر نسخ موجود است و این سخن از او اعطی
بزرگ نیز ششم که در طهران بر فراز منبری مذکور است
و الله العالم اگر چه این استاد اجل و حافظ اکمل از مردم ایران
نست و در کتب متواتر است هند و عثمان می باشد ولی
چون اصلا از پیشا بوزندیس در این باب از این کتاب مشتمل
مذکور شود فی التاریخ که استخبر سید محمد باقر

ملاحسن بن ابی مقبره مدینه و ارضها

در انواع علوم ظاهر و باطن بمقام کشف و شهود بود اگر
فی المثلد و دیگر روز از هزار کتاب در فنون شتی از وی حل
مشکلات و رفع شبهات میخواستند بدون هیچ تأمل
هر اجواب میفرمود با آنکه اصلا کتاب نداشت و ابدا
بمطالع وقت نمی گذاشت و این معنی در ششم بقای است که
هزاران کس از محصلین اصفهان و مدینه و سیر اشامتا
بارها آفروده اند و با شخاص هم احساس نموده اند و این
نست جز حقیقت مکاشفه و این دعوی ابراهیم دیگر
نیز از قبیل اخبار با نسا و نکران در ایران و صدک ما شری
از ظهور یاب و غیرها که بطور تحقیق از وی شنید شد
است وی در بدایت امر شیبانی اهل ناپین میگردانید نا
تقریب غارت و تابی و معرفت بارگاه سبحانی حاج محمد حسن

او در میان ناپین نظر فرموده تحصیل علم و تکمیل
نفسش میفرماید مردمی که محضر مبارک او را در آن کرده
اندا ز وضع زندگانی و ریاضات و مجاهداتش در طریقه
او کتب اموری خطیر روایت می نمایند قدس سره الله تعالی
شیخ محمد مهد عبد الرزاق بادی شمس العلماء
در عموم علوم و شرفه با اساتذ شرک می کند با مخصوص
در فنون دین و شجون حدیث و شعب تاریخ و احوال
رجال از صنایع بدیهه می آید و خوشنویس را در صنایع
انشاء کاپراد او کتبه نخستین شخص عصر می پندارند
السلطنه فرخین صرف و نحو را در حضرت پدرش جامع خوانند
سابق الذکر که عالمی جلیل بود تحصیل نمود و معانی و بیانی
را نزد اقا محمد بن الحاج عبد الخالق که در نزد ملک و در همه
مشهور است تکمیل کرد و اصول و فقه را از مجتهدان عصر
و در تفسیر المصنفات علی طاب ثراه و حاج مولی فاضله
فراگرفت آنگاه از فرزندین بطهران آمد و ساکنند در مدینه
دو ستعلیخان نظام الدوله غفر الله له تکمیل مراتب همی
پرداخت نامقارین اول قرن ثانی سلطنت جاوادی بر
حساب انتخاب نواب رضواناب علی قلمبر ز اغیصا السلطنه
وزیر علوم و در مجلس التفت کتاب نامه و انشوران ناصری
شرف عضویت یافت هانا آن فاضل فرزانه و اساتذ کانه
از فنون فطانت و شدت دکاء و حدت ذهن و وفاد خاطر
و لطف فرجه و سعادت تبع و غزارت تجار از ابان عصر است
احادیث و آثار بسیار دارد از جمله است کتابی که در حسب
امر اعلی حضرت اقدس صاحب قله خلد الله سلطانه در شرح
احوال ائمه مذاهب و بعد اهل سنت و جماعت ساخته و بر
اسلوبی بدیع پرداخته و عبد الرزاق بادی در بیولند
دشمنی فرخین از تاریخ کردند خواجده جلاله مشتمل است

میشود که این ده در هفتصد هجری نیز ابرو عام بوده است

حاج شیخ محمد علی صفحا

خلف با شرف مرحوم علامه اجل شیخ العصر حاج شیخ محمد باقر بن شیخ محمد تقی صاحب الحاشیه است بدو السلطنه و علمیه شریعتیه استقامت الفقه و الأصول از مدتی پس و در حین است و مجلس افتاد و افتادش بوجوه افاضل محصلین مشهور است

افاستد احمد از سادات اخو طهران

دو بر و سلوک مقام بلند و مرتبه ارجمند بهر شانید گروهی از فضلاء عظام و انبوهی از خواص وی که احترام حلقه از او است و وی بر کوشش داشتند ازین بکان طریقت بربط مراد بآب و سنن شریعت ممتاز بود فلما فی الله سوره

افاستد بچی

از اجله سادات اخوی از اخلاق بود رضوان الله علیه

حاج ملا رضای مجتهد اصفهانی

عالمی بود ربانی

ملا محمد تقی کاشانی مقیم طهران

از مشاهیر فقهاء و مشایخ علمائ است فی التاریخ هفتاد سال از عمرش گذشت و او از عمر باهوشی در فضاء و فضل خصوصیات گذرانده ابا در پیش دارد از اجله استقیمه الفقه در فقه و هدایا لفظ الیقین که بطبع رسیده و بحر الفوائد در هفت جلد مشتمل بر انواع دانشهای سودمند و جامع الاصول که ناقص است و جامع انواع و رساله شوق الهی و رساله التذکره مضاری و توضیح ایات و در سبب التواضع بجز الهادیه و ابواب المشتهی و غیر ذلک

ملا محمد هاشم ساکن زین آباد من قریه فی

از فضلاء مشهور بود و بر طریقه اخباریه پیوسته و در سبب از زوده قاجار قریب بیست هجری آمد و این بچه همان از

عهد سلاطین صفویه تا انار الله بر اینها هم در ملک فرینا

توطن کرده اند که از معتقدین آن اجات و مردان آن دور بوده اند و صفوی در تخت شهر فرین را کرسی سلطنت و پاپوس بر قرار دادند و از قاجار فرین که غالباً پیروز و بهادری متصفند مردم نامی را مله امیر کویت خان ساری صلوات که از سادات سردارهای شاه عباس ماضی و صاحب جام قاجار واقع در در السلطنه فرین است ازین گروه جلالت پزوه بود خدمات و زحمت او را در راه دین و دولت از تواریخ صفویه بسیار خوانند و هکذا فرین بدش عباس سلطنت و در نوبت سلطنت قاجار حسین خان سردار که از اجله قواد خاقان مغفور و متخلصا بود نیز از ایشان است محاربان وی تواریخ این سلسله را مستحون ساختند و هکذا برادرش حسن خان و کذا لک لطفعلی بیگ عبدالرزق آبادی نا ایشک افا سوسی باشی شاه شهید افا محمد خان که در محل جنازه آن سلطان کتبه نشان باستان و کتبت نشان همراه بود و از معاصرین مرحوم نجفی ان عبدالرزق آبادی سر هک که از فتنه سالار و فرخ هرات و حر است کلان زخمهای منکران پیغ و فتنک همی است از ترا امیر کونین خان مزبور بود و کذا مقرب الخاقان سلیمان خان زین آبادی که فی التبت از مشاهیر خدمتگاری و فرولت جان نثاری استغفاء کرده است

شیخ محمد حسن قبی و زوای

مقیم دار الخلافه عالمی عادل است و فقهی فاضل او با خاندان مرحوم حاج ملا محمد که مانتهانی که عالمی در سبب بود و با خاقان مغفور فتحعلی شاه قاجار معاشرت داشت از شاطی من القدی است و اخصاص الصمیم

شیخ احمد ملا محمد جعفر ساکن میا

در مجموع و معقول ماه است و غالباً تحصیل خدمت فیلسوفان زمان حاج ملا هادی سزواری شده

ملا محمد بنید کلی الاصل

شهری فی الموطن عالمی عامل بوده و فقهی کامل و در فقه در زائیب مبدشته اولادش ملا محمد جعفر و افا شیخ حسن و افا شیخ حسین و افا شیخ علی و افا شیخ احمد جلد در طهران از فضلاء و اقباء محسوب میکردند

ملا محمد مؤمن ملا ابو محمد

ملقب بشیخ الاسلام ساکن میا می از علماء خراسان بود و معقول و معقول مقامی سالی است در راه محرم فرار و سبکدوشش بقصیه میا می در گذشت

حاجی شیخ عبدالحسین

سیطامی

شیخ محمد صالح شاهرودی

عالمی مشهور بود

شیخ علی اکبر

شاهرودی

ملا عبدال مؤمن ملا زین العابدین

ساکن میا می خدمت سید الفقهاء افاستد حسین برتک کوهکبری تحصیل کرده و در شریعتان مقامی لایق یافته

ملا محمد شریف کر بلانی حسن بیغش

که بلقب شریف العلماء مشهور بود و در طهران توطن است و از علماء عصر معدوم و میگردید بیغش از اعمال ملازمین و این دانشمند مشهور از ساکردهای حجه الاسلام حاج ملا اسد الله بر جردی بود و از عظامه علماء این دولت گروهی دیگر در حجه الاسلام مشا و الیه قریب افتخار

و حلف با عثمان و بنده بعضی مستغنیان نیز از ایشان شد از اجله است شیخ عبدالرحیم بر جردی که در طهران بود و شیخ محمد رحیم بر جردی که فعلاً در مشهد است و حاج سید محمد باقر عراقی و حاجی آقا محسن عراقی و ملا شیخ علی بر جردی مرحوم و اخوند ملا حسین افا باقر و افا شیخ محمود عراقی سلمه الله که فعلاً در دار الخلافه است و مرحوم میرزا ضیا الدین ساکن قلعه نغان بر جردی و مرحوم ملا احمد خوانساری ساکن ملا که از اجله مجتهدین است و معذور بود و ملا محمد محمدرانی ساکن شیراز و ملا محمد تقی کلیانکی و حاج سید علی بر جردی و غیرهم من کبره المجتهدین و حفظه الشریعه و الدین

ملا احمد خوانساری الاصل

ملا بری مسکن در فرغ و اصول از سادات است و محققین محول بود فقید از خدمت حجه الاسلام حاج میر اسد الله بر جردی و غیره و اصول را در محضر شریف العلماء مازندانی آوا و در مقدمه شیخ محمد تقی حنا الحاشیه ثانیاً تکمیل نموده است کتاب مصابیح الاصول و مصنفات دیگرش از غلو مقام وی جز میباید

میرزا ضیا الدین

خلف ملا احمد مذکور در دولت اباد ملا بر فقه و اصول تدریس میکند برادرش افا محمد مهدی بن ملا احمد که محفوظ بود و شیخ میرزا زید و حجتش امیر الله شده

ملا علی هاوندی

مجاور عری شریف محقق است که عدل و امر و زور علوم و شریعت استادی از راه تسلیم دارند شهادت اثبات ایشان شده که برین مجتهد فحل و محقق جلیل است و بعلم اصول مغاورین معمولاً تجویز نمینماید و مقیم در اباد

کدام فی مفسر و زکار و مبطل اعمار و قضا فی سبأ هیچ
 نبود و قضا هت کریمه همی روزی فرود حاشاکه
 شارع مقدس با بن اطنابان و اکارات که لا شکان
 تکمیل مقام ففاهت عظمی عاق است رضادهدا بچنان
 مسایل حقه اصولیه در تحقیق احکام شرعی در کار
 اند که از این سبب او است بلکه یکی از این هزار
میر سید حسن مدلس صفا
 علامه زمان و محقق و دان بود که همی از مجتهدین
 بزرگ در حضور مبارک و مدین همون وی تربیت یافته
 انداجل و اکمل ایشان سید المجتهدین حجة الاسلام و
 المسلمین آقای حاج میرزا محمد حسن شیرازی زمانی که
 باصفهان بوده اند و گفته اند که فخر
میرزا ابوالعابین العلامه حاج میرزا
 اناجله علماء و جلته فقهاء معدوم میگردد
افا سید محمد باقر سجاوی
 در قرین مینت و ضنه فاضل بود
شیخ محمد حسن زدی
 فی التاریخ حاضر در الخلافه است
اخوند ملا محمد صادق بروجرد
 ضنه فاضل و ادبی ماهر و متبعی باع است و فی التاریخ
 در طهران میناشد
حاج شیخ عبد الرحیم شستری
 از شاهپرشا کردهای شیخ الفقهاء حجة الحق رئیس
 الاسلام مرضی انصاری میناشد و فی التاریخ در
 سیر و مسئول تدوین و ترویج است و کرامتی که او از
 مقرر درگاه ناری شیخ علامه انصاری به در پیشگاه
 صلوات بر کوا مطبوع است

افا علی ترک ساکن نزد
 ضنه مفتح بود و رئیس اعظم و خداوند وجود و کرم
افا سید عبد الرحیم
 صاحب فضائل السادان فی التاریخ در طهران است
حاج میرزا محمد حسین
 مجتهد سبزواری در اتمک از مرتجعین شریعت است
 و میگویند از حجة الاسلام رئیس الشیخه حاج میرزا
 محمد حسن شیرازی تصدیق اجتهاد دارد
ملا حسین ملا محمد باقر
 از اهله ملا زاهدی فاضل است و فقهی متبع
حاج ملا علی سمنانی
 عالمی با بنسب فابین علوم عقلیه و فون نقلیه
 جمع کرده و در سمنان شهرت و ریاست دارد در حکمت
 حضور شریف فیلسوف اعظم حاج ملا هادی سبزواری
 را ادراک نموده بعضی از علما ظاهر بر ایندانشور ماهر
 حسد برینند و پاره اعتراض آورند چون فیلسوف
 اعظم خاتم المحققین حاج استاد شیخ تصدیق او داشت
 ناچار سخنان مغرضین مغرضین را با بد بر طاق سبب
 گذاشت
افا سید جعفر
 از علماء اشرف البلاد
ملا اسمعیل
 از علماء اشرف البلاد
میرزا محمد تقی بن میرزا عبد الله
 از مد رسین اسنان مقدس رضوی بود و منظومه
 در فقه و نحو دارد و در سال بکفر آورد و سبب و
 هشاد فو تر اتفاق افتاد

مولانا حاج محمد نجف مشهد
 قمل اگر مانی بود و مشرب عرفان و طریقه اخباریان داشت
 در بکفر آورد و سبب و مجاور امشهد مقدس
 در گذشت و آثار بسیار گذاشت از جمله است خلاصه
 الاثناب و غناء الادب فی فهم معنی اللیب و شرح
 خطبه الزهراء و شرح دعاء کبیل و جوشن و صباح و
 کتاب جامع الاحادیث
مولی حسین آقا باقر بروجرد
 از مجتهدین مسلم و از تلامذه معتبر مرحوم حاج مولی
 اسکند الله حجة الاسلام بروجردی است از جمعی کثیر عیان
 بود و اجازات خود را بطور طومار همی همراه داشت
ملا عبد الرحمن
 شیخ الاسلام مشهد مقدس فقهی جلیل القدر بود
 و در سال بکفر آورد و سبب و بود و در حلت نمود
 قترش در توحید خانه است زحوالی و منتضات حر
 مبارک رضوی
ملا اسکند الله
 از علماء اشرف البلاد
افا شیخ علی بروجردی
 از جمله شاگردان مرحوم حجة الاسلام حاج ملا اسکند
 الله بود و بزهد و ریاضت و علو درجه ففاهت اشها
 داشت
سید ضیا الدین
 از اهل فلع بروجرد شاگرد حجة الاسلام بروجردی بود
حاج میرزا داود
 ارشد اول حاج مولی اسکند الله بروجردی حجة الاسلام
 و از مشاهیر مرتجعین احکام معدوم بود و بمصاهرت

مرحوم سید محمد مهدی بحر العلوم مشرف داشت
افا محمد ابرهیم
 از علماء شهر اشرف طبرستان
افا شیخ احمد
 از علماء مازندران ساکن اشرف البلاد
حاج میرزا ضیا الدین
 بروجردی برادر اعنابی حاج میرزا داود بود در خانه
افا علیجان
 از علماء طبرستان ساکن اشرف البلاد در مسافرت همتی
 سال بکفر آورد و سبب و بود و مازندران مشرف
 اند و حضور مبارک شد
حاج میرزا عسکری
 شریف بروجردی و از فاضلانی و که حاج مولی اسکند
 حجة الاسلام است و میرزا محمد مهدی برادر اعنابی او
 نیز از فاضل عصر بود
افا صد الدین امام جمع بروجرد
 و این منصب السلسله را برین ولت همی بر سبیل
 وراثت میدادند و شار الخلف میرزا علی بن ابی الدرد
میرزا علی بنق امام جمع بروجرد
 در فقه و اصول و منطق و اعراب از فاضلان است
 بود و تراد ایشان بمشایخ کاشان میرسد که تر شاخه
 در انو له بت مزار است مشهور همی شیخ سلیمان المجتهد
میرزا احمد مجتهد تبریزی
 در ملک آذربایجان حافظ حای شریعت و پیشبان
 بزرگت بود ریاستی کبیر و شهرت عالمگیر داشت
 همان شان و مشرف در نسل و خفش که درین باقی است
 منصب امام جمع و جاعنا نامان و مکر و شریعت

کتابها را با آنکه از باجیان با آنکه در زمان قدس نشان است در
 از بر کجایین در زمان و جلالت مقام و نبالت شان اگر
 شرح لا بوقی خواهیم نوشت از تفهید احتضار الله بر کماز
 خواهیم افتاد و این عالم از روز اسلام موافق آنچه در رسالتنا
 نخستین ایزان نوشتندیم در سال بکفر و در وقت شصت
 و پنج از برای پیغمبر ارحم الراحمین طیب الله روحه و جلاله
حاج میرزا علی بن طباطبائی
 از اعاظم مجتهدین کربلا بود و از ریاست و شهرت و اعتبار
 دین و دولت مهمی عظیم و حظی وافز داشت چون این
 بزرگوار نیز اصلاً و اهلاً ایرانی است اسم شریفش در قلم
 امده علی الله تعالی فی الجنة مقامه

ملاحسن شعبانگردی فریبی
 مجتهدی مسلم و در تتبع و مزید فضل بر کافه معاصرين
 مقدم بود در ملک قرین ریاستی خطیر و شهرت در
 کبر داشت در قنون چند کتابهای سودمند ساختن از
 جمله عقلی که مجتهدان بر داخند بطبع رسیده است دو
 فرزند از شریفش آقا جمال الدین و آقا صدیق الدین هر
 دو فی الثانی در دار الخلافه توفیق دارند

حاج آقا مجتهد رشت
 از علماء بزرگ دارالریاست و از حجة الاسلام و کتلهین
 حاج میرزا حبیب الله رشتی مد ظله العالی تصدیق
 اجتهاد دارد و الذی بر کوارش حاج ملا میرزا حسن خلیف
 حاج ملا میرزا جان نیز در ملک کبلان ریاستی عظیم
 داشت و مزید فضل و نفاذ حکم مسلمانان ایالت کبری بود

میرزا محمد حسین شریعتی تبریزی
 از جمله اجداد علماء از باجیان است و در نجف شریف
 کتابخانه عمومی ایجاد کرده و بکاری بزرگ و خدای

شکفت توفیق یافته
ملا نظر علی طالبانی
 عالمی تباری بود و در فقه و اصول و حکمت و حدیث مقنا
 تبحر داشت تصنیفات سودمند بجز فارسی ساختن که
 بعضی بطبع رسیده از جمله کتاب کاشف الاسرار است که
 حواص و عوالم از آن نالفت شریف سودهای اندرند
 این عالم عامل و مقصد فاضل حافظ قرآن و مقیم طهران و
 مفرغ این بود طلب نسل با بازده زن کرد که از اینها
 کریم حسنخان سر تیب رئیس شامیانی از شعبانجبار
 خلف حاج رحیمخان مرحوم بود و عاقبت بلا عفت در
 مشهد رضوی در گذشت فی سنه ۱۳۰۶ الهجره

پیش عباس هاوندک
 در علم سده دانگی طهران با امامت جماعت و در ری
 طلاب میرداند

پیش عبدالنبی مازندرانی
 از فضلاء شاکردان سرکار حجة الاسلام میرزای
 شیرازی روح فداه است در کتب مقدسه ان تخصص
 شرح مطول بر بخش تجریدی فوق العادد دارد اینها
 در طهران امامت جماعت و در جیز از شهرت بهم رسانید
 وفات و عدالتش را با روحی بنسب زاد الله توفیق

حاج سید رضی لاریجانی
 در حکمت متعالیه و فنون معقول از صنایع بدخول
 بود و از شاکردان درجه اول فیلسوف اعظم ملا علی قزوینی
 بشمار می آمد و در اصفهان ندرین میگردد از باجیان
 آمد و در خانه مرحوم میرزا اسمعیل مشهور کوفی
 منزل گرفت تا عیال و اولادش نیز رسیده ندرین در
 خانه جدا گانه می بود ناد و بکفر او در وقت هفتاد

در این باب از بزرگان علمای شیعه در این شهر است که در این کتاب مذکور است

رحلتش اتفاق افتاد از اول اجماد شهر است و میرزا سید محمد
 شمس الادب داشت و امام حکیم الطریقی بود از
 شعرهای او سخن در تذکره مجمع الفصحی مسطور است

میرزا افانهاوندی
 فقهی نایب و مجتهدی محقق بود و در ری در جردی نشست
 و تکمیل اصول را نیز حاج سید شتیغ اسناد اصول
 کرد که در کتب کهنه بود و از اقبال دینوی هیچ بهره نبرده

پیش محمد مهرداد لاریجانی الاصل
 در فقه حضرت عبدالعظیم فقهی جلیل الشان است
 با مرحوم رئیس المجتهدین حاج ملا علی کتبی مشرف مضاف
 دارد

حاج میرزا هاشم مشهد
 ولد ارشد مرحوم حاج میرزا هدایت الله بن الشهد
 میرزا محمد مهدی در علم و ریاست مقامی سامی داشت
 و سال بکفر او در وقت و شصت و نه در گذشت و فرزند
 فرزند رشت در حرم محترم بود فون کت

ملا عبدالخالق تبریزی
 از مشاهیر شاکردان پیش اجل احمد بن زین الدین الاصل
 بود و در فقه و اصول و کلام و حدیث مقامی عظیم داشت
 در توحید خانه مبارکه از ملحقان فخر و مقدس صوفی
 ندرین میگردد کتاب مضامین الاثر از او است و در بک
 هزار و در وقت و شصت و هشت بمشهد مفلسه
 رضوی در گذشت

میرزا محمد تقی تبریزی
 ملقب بحجة الاسلام خلف تصدیق مرحوم ملا محمد
 محماتی از مشاهیر مشایخ و فقه شیخ عالم فاضلی
 و در میان شیخیه از باجیان اعتباری عظیم دارد

میرزا حسن معروف بمولانا
 از فلاسفه مشهور است و در اصفهان حکمت متعالیه
 ندرین بلکد ناسپس میفرمود بعضی کهنه کبابین نوبت
 همایون را در آن کرده هفتاد در قلم آمد

حاج ملا محمد علی مجتهد
 امام جمعه رشت از اجداد علماء عظام و معرین فقهائ
 فخام است و در داملك ملا در مشربیات و صاحب پاست
 معتد بها میباشد

حاج میرزا عبدالبنان
 مجتهد رشتی فاضلی کامل و در بک معتبر است و وکالت
 رشت وی را بسیار محترم میدانند

حاج میرزا محمد مهدی بحر العلوم
 خلف تصدیق حاج ملا رفیع مرحوم از نجباء علماء کبلا
 است و اجلاء فضل و انما ان

حاج محمد ابراهیم رسته
 مشهور بجای مجتهد خلف مرحوم رئیس الفقها حاج
 ملا رفیع مجتهد کبلائی است از فقاها و ریاست
 بزرگ دارد و در دارالمرکز مشربیات و فصل امور عامه
 میپردازد

حاج میرزا محمد علی
 قراجه ای از اجداد مجتهدین و مرجعین شریعت و دین
 است در فقه و اصول و اخبار و علوم عربیه و فون ادب
 مقامی رفیع و رتبه رفیع دارد در این فون غالباً است
 تصنیفات شرح و تفسیری بر خطبه مشهوره حضرت
 سید نساء العالمین علیها صلوات الله و الملائکة
 الناس اجمعین نوشته و بطبع رسیده چند سال قید
 زابرا بمشهد رضوی توفیق و مرحوم میرزا عبدالقویها

اصفا لدر که در وقت حکمرانی اباک خراسان بهر نیشا
 اور از زمانی برای اجرای خیالات صحیح و بزویجات شریعت
 که در نظر داشت در مشهد مقدس متوقف ساختن آمد
 چندی از آنجا بطهران و در راه بود و مورد مراجع فوق الو
 اعلم حضرت ها پونی کردید چنانکه در ضمن جراید دولتی
 نیز اشاره کرده ایم و مقام بدر و تو جهات مدینه مسجد
 سلطانی از مستحقات عظیمه و آثار فخر این دولت را
 با وی موکول فرمودند و پس از چندی به موجب تمثالی
 اهلای او السلطنه تیریز با ذریعای آن رفت و نیک و نخطه
 با مشرب پاک و شیبی شونده بتدریس علوم و سزویج
 احکام مقام مینماید و اهتمام مینماید و قد الله تعالی

میرزا عبدالغنی

قلبر داعی الاصل ساکن دار السلطنه تیریز در فقه و اصول
 و تفسیر و علوم عربیه و شعبه ادب مهارتی کامل و شایسته
 فایز دارد و او برادر میرزا حاج آقا مدثر بن باضی اسناد
 المعتبر است چند سال قبل چندی مقیم دار الخلافه بود
 علماء عظام با او تبرکیم و احترام همی سلوک مینمودند
 در این باب نیز دار السلطنه تیریز از وجود او قریب تقدیم
 و تیریز است منظومه اش در فقه و مطبوع افتاد علی العین

شیخ رضا بن حاج ملا محمد

کرماتشانی الاصل و طهرانی السکن از مشاهیر رؤساء
 دار الخلافه و متولی اوقاف جامع عشق ان بود که آنجا نیز
 عاری داشت سرای وی مصیف علماء و اردین طهران
 محسوب میگردد به حسن سلوک امتیازش مشهور است کفر
 صاغری و مباحث فنیان و سر قلیان شیخ رضائی هر سبب
 او میباشد در پیچ و مضامین سال بکله از او در وقت هفتاد
 و هفت از دیار رفت قریب رکنده بود و صالح از زوادی است

حاج شیخ محمد بن شیخ جعفر
 المشهور شیخ رضائی از کبراء علماء دار الخلافه طهرانی
 مراتب و مناصب شیخ رضا بن حاج ملا محمد کرماتشانی
 سابق الذکر بعد از فوت او با بن بزرگوار انحصار مینماید
 که هم برادر زاده و هم دایه وی بود و عالمی فاضل و از جمله
 اجله عصر تباری اندر حلقه در روزدهم ذی قعدة نشا
 بکله از او در وقت و بود و چهار افاد و اینک فرزندان کرام
 او آقا شیخ جعفر که بوفور عقل و ملکة عدل و زفرتی فضل
 مذکور میشود صاحب مقامات بد رعالی در جرات است
 چنانکه مستقل از ایشان شده قریب رکنده بود و صالح

ملا عبدالرحمن

از علماء خطه ساری است در سال ۱۲۹۲ هـ بمشرف ساری
 مشرف اند و در حضور رحمت ظهور شد

آقا محمد صالح کرماتشانی

از اجله علماء و مشاهیر رؤساء بود بزرگی خاندان از ایشا
 مشهور نام ایران است اعلی الله مقامه

شیخ عبدالرحیم

ابن آقا عبدالرحمن کرماتشانی از مشاهیر مشایخ عهد
 و عطاء علماء عصر است و در دارالدوله اعتبار و
 اقتداری کامل حاصل فرمود

آقا شیخ علی ساری

از جمله فقهاء و علماء مشهور ساری است و در سال ۱۲۹۲
 در آن خطه بحضور مبارک رسید و این فیر آقا شیخ علی
 ساری دیگر است که حفظ نامش جدا گانه مذکور
 میرزا محمد فقیه میرزا حبیب الله الرضوی

اصلا از قریه با شین ساری بود و در ۱۲۹۲ هـ بمشهد مقدس
 حاج میرزا حبیب الله المشهد

رفت و در کار پد رنجت اندر مسجد ریاض جنب در وقت

حاج میرزا احسن

برادر کتیر فقیه کبر حاج سید محمد نصیر است خلد
 برادر زامور و شیخ محمد تقی صاحب خامنه مغالم تحصیل
 و تکمیل کرد و با جهاد رسید و در بکله از او در وقت
 هفتاد و هشت بمشهد مقدس رضوی در گذشت و
 در مسجد پشت سر حرم مد فون کردید

ملا محمد تقی

از علماء مشهد مقدس بود و اصلا از بلوک کوی خانرا
 از اعمال مشهد فوتش در هزار و در وقت و هشتاد و هشتاد

الحاج مولی سلطان علی الجنایدی

ما بین ظاهر و باطن قراهم آورده و معقول با مفعول تمام
 ساخته میگویند امر و در طریقت با و دست میدهند
 و سر میسپارند و مقارن جمع و نالین این فخر مثرینان
 حج بازگشته بطهران فرود آمد از فقیه فاضل الی غارون
 کامل هر که او را دید بدینند بد و میرایت دانش آگاهش
 بستود

الحاج سید علی الطراز جری المازنی

کروهی اسوه از اهل طریقت و طالبین حقیقت با وی داد
 مهور زید و او در هدی خلاق و تکمیل نفس و باطنها
 کشیده و از عینها لیس برده است و مشایخ بسیار دیده
 سناحتهای سودمند کرده است و الان کرماتشانی

حاج میرزا محمد مهتابی

خلف حاج میرزا محمد سابق الذکر است در مشهد مقدس
 از علماء عظام و فقهاء فحام معدود بود فاضل ان
 حضور شیخ الكل صاحب الجواهر اند و چند بمشهد
 فرمود و در بکله از او در وقت و هشتاد و هشتاد

آقا خوند ملا کاظم

از مشاهیر مجتهدین دار الخلافه در اواخر شوال سال

مکه از رود و سبب و هفتاد و دو وفات یافت	شاکرهای سید اجل جالبقی معدود مکه در
اقا سید حسین سید رضا البرکات	شیخ محمد حسین کاظمی اصلا
در اصول و رجال از اجلة ساگردان سید جالبقی بود	و نجفی مسکنا منققی اعظم است و مجتهدی بن السهلی
و در تفسیر و حدیث بر سید دارابی تلمذ نموده و در علم	مسلم شهرت جلالت قدر و علو مقام و در وجه زهد و
بنگاه فقهاء بشمار می آید	و رع و وفات و تقوی وی تمام آفاق را در گرفتند
حاج ملا عبدالحمد کهرود	ملا محمد صالح مازندرانی اصلا
از طایفه قاضی حسین عالم جلیل و فاضلی بنیل بوده	اصفهان مسکنا مجتهدی معتبر و از تلامذات شیخ
حاج سید شیخ جالبقی بود و در بعضی از کتب عربیه	العلماء بود
و ادبیه شاکردی فرموده اگر شکر دارم در ادراک	میرزا سید علی اکبر مجتهد شیرازی
وی پنجاه سال شمس عهد شاهنشاهی را	مدتها در حبس عوث حضرت والا سلطان مستغومیرزا
شیخ علی نقی روجردی	ظلا سلطان مقیم اصفهان بود و آنجا در درس علوم
شیخ الاسلام دارالستر و وزیر بود و عالمی عامل و	و ترویج احکام مبغض بود
فقیهی فاضل و در شرح اجتهاد نابل میباشد صحبتش	حاج ملا محمد تقی
مکرر در ادراک کردید	مجتهد محلاتی از شاخ علماء و معجزین فقهاء و اجلة
اقا سید ابوظالب روجردی	و رؤساء بود
از اصحاب حاج میرزا محمود بود و در تاریخ تالیف ننکات	حاج میرزا محمد نوازند
حسابه استحقاق مرجع شریعت و امور حسبه است مملکت	خلف میرزا ابوالقاسم مجتهد از اکابر علماء انجمن
است شرف صحبتش مکرر اتفاق افتاده	حاج سید محمد تقی بحر العلوم
اقا سید علی کلیایکانی	از معجزین علماء نجف شریف بود
از مجتهدین مسموع القول انجمن بود	میرزا محمد جعفر
ملا علی اکبر خوانساری اصلا	مجتهد اشعری
اصفهان توطنا از تلامذه علامه اجل سید صدق	اقا سید جواد بحر العلوم
الدین عالمی بود و از سید اجازة و ولایت داشت و بزرگ	در توفیق شرف عالمی مشهور و در تفسیر عظیم بود و در
مذکور است که الله جل جلاله نور از سید بحر العلوم اجازة	همان خطه مفید است بترت ملاقات بندگان علمیه
روایت کردند	اقدارها بونی نابل کردید
ملا علی اکبر روجردی اصلا	شیخ محمد حسین
قری عاقله از اجلاء علماء و محول فقهاء بوده از مشایخ	نواده شیخ اکبر صاحب الجواهر در نجف شریف شریف

ملاقات ذات اقدس شاهانه مستعد کردید	حاج میرزا ابوالقاسم اصفهانی
این اقا محمد مهکم بن الحاج محمد برهم که نامی از بطن هشتاد و نه	حاج سید ساد الله از عظام علماء و قد است در نجف شریف و محققان
حاج سید تقی قزوینی	حاج میرزا محمد حسین شهرستانی
از اجلاء علماء بود بلکه از جمله اولیاد تقوی کان بزرگوار است	فی جود چند من المعقول و المنقول از تلامذات شهرستان و صاحبان
و در منزلت کان بزرگوار است تمام عیال و عیبه وی در هفتاد	چنین در هیچگاه ندیده ایم و در بیان معارف را استیلا
نمیگفتند اجازت مقصد افاق تصنیف ادا در الفقه خوش بهر مصلحت	آموزگار هرگز نشنیده ایم بر سید فادان چون محیط موج
قال التقی بن القاسم الرضا مفتی ابوالمصطفی و المرتضی	زند و در شرحه افاضت از سپهر اوج میبنداند دایره
شیخ مجتبی	سخن در تفسیر این اسناد چندان از کتب جامع عالی است
از اجلاء علماء طایفه مفیدیه شیراز	کیف که علو درجه اجتهاد از ملا محمد العالی
اقا کریم وغنی قزوینی	و علی هدیه فیض ماسوها
بود و در علم رسد مونی و پر در بیان تدریس مبغض بود	و از آنجا که در این باب ترتیبی ملحوظ نیست و اساسی مجتهدین
علماء طایفه روحیه و فقه در امل اکمل مترجم است	مجتهدین دین و غیرهم که با اتفق در سق آمدن در تفسیر
ملا برهم قزوینی	پیشوای بزرگ اگر نسبت مجتبی ناخبر رفتند است عذ و مایه
فرزندش علی بن برهم القزوینی در شرح نشانی و اعجاز ارباب	فان علانی من و فی ظلال عجب
حاج میرزا اسفندیج تبریزی	لی اسوة باخطاط الشمس عن جل
احمد بن زین الدین بود و زمانی مجد و در دعوی کتبت غوی	سادات شهرستانین مجاورین حابو شریف مسنونند
و پیش از رفتن شیخ عبداللہ نفس نبتند بکچند از ادبایان بزرگ	بقریه شهرستان اصفهان علو نسب این سلاله در شهر
بکثرت از آنجا آمدند که در وقت فرزند منند بقره و در کذا	و بسبب مضبوط است مابین صاحبان صنون و حسین
میرزا جمال الدین	اصغر که پسر حضرت ابو محمد علی بن الحسن صلوات الله علیه
شیخ الاسلام ارومیه در مدافعه شیخ عبداللہ و سید	میباشد سبب در فاصله است بدینسان که در خود و اولادش
سبب قبایل کرد جمعیست مدخلت عظمی داشت	ضیاء الدین محمد حسین بن محمد علی بن محمد حسین بن محمد علی
اقا سید عبدالکریم	بن محمد اسمعیل بن محمد باقر بن محمد تقی بن محمد جعفر بن
مدتس فخره در الخلافة بعد از فوت میرزا عبد	عطاء الله بن محمد مهکم بن میرزا جلال الدین حسین بن میرزا
الرحیم نقانندی بر حسب انتخاب مرحوم شیخ الاسلام	الدین علی بن امیر عبداللہ بن امیر محمد بن امیر عبدالکریم
والدین حاج ملا علی کینه قدس سره و در زمانه	

امیر عبد الله بن امیر عبدالکریم بن امیر محمد بن السید مرتضی
علیخان بن السید علیخان بن السید کمال الدین بن السید قوام
الدین بن السید صادق بن السید عبدالقادر السید محمد بن السید
ابوالحسن بن السید حسین بن السید علی المرتضی بن السید عبد
بن السید محمد اکبر بن السید حسین السید حسین اصغر بن
الامام بیهوش علی بن الحکیم بن امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب
صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین و هر که تواریخ طبرستان
خواند باشد جلالت شان سلسله سادات مرعشه اینک می
بعضی از سلاطین صفویه نیز امامان بزرگواران منسوبند
خوانده اند در حقیقت سیر از شاهان ایشان جماعتی آمدند
ساخته مخصوص هر قوام الدین من بود که بمنزله اشها کرده
مشهدش در ملک طبرستان مراد است ساطع الانوار و در
عهد صفویه بارگاهش با اهتمام تمام برداشته و مقبره عظیم آن
افزایش شده و آثار این دودمان را فی نوره ششتری و
میرزا محمد مهدی شهرستانی و خداوند این ترجمه دیده است
سعادت ولادت بن بزرگوار بگذرد سال و در ماه تمام بعد از
تولد مبارک حضرت محمد علی السلام روی داده از بطن گریه
قدوة العلماء العظام آقا احمد بن محمد علی کرمانشاهی بن کو
البهبهانی و عهد محصلش در معقول و معقول به علامت
ملا حسین معروف بفاضل اردکانی طاب رسته شده و تصنیف
بسیار کرده است بدین تفصیل غایت المستوفی الاصول
عناصر حاشیه قوانین سوارح الاعلام فی شرح شرایع الا
محقق الاثر فی الاصول ثبات الاجتهاد زوائد الفوائد
المفترقات من فروع شتی ثانیة فی مسائل منقولة من الاصول
والفقه الصحیفة الحسینیه در ادعیه الشهداء ارواحنا له
الفداء تریاق فاروق فی الفریقین المشرقة والشیخیه تنبیه
الامام علی ارشاد الغوام تلویح الاشارة فی تلخیص شرح الزیاد

درین تواریخ در طبرستان و در زمان صفویه و در زمان قاجاریه و در زمان پهلوی و در زمان کنونی

شرح الاربعین حدثنا المصنف علی التبع حاشیه علی شرح السیوطی
لللقبه الکوکب القدسی فی القوم مواتع الخوم فی الهیئة
الباب فی الاسطرلاب تلخیص الفصول للمسال العام فی
سبیل الرشاد شرح نجات العباد حبه النعم فی الامام العجوة
الباقیه فی اثبات وجود الامام المنظر محمد علی فرجه الله
التضییع فی نکاح الاماء والعبد التوالیة المفترقات
الی غیر ذلك من الرسائل قد بیل از موائد تلخیص اصل
دیگر شد از اعداد و اوقاف و ادعیه و حساب و هفتاد
و استعار و اخبار و آثار و مکاتیب و کراماتی از امام علیهم السلام
و تراجم از علماء عصر و سؤالاتی از فضیله بجا آنها و بعضی از
حوادث عالم و ما لم یخبر بها در آن نظر پسند از فوائد که
با این باب کتاب رباط دارد و از موائد التفاط که بد
یکی آنکه در ترجمه آقا محمد کرمانشاهی مقیم طبرستان خلف آقا
محمد علی صاحب مقام الفضل میفرماید چند رساله از
نالیق و دیده ام بتبیین افاضلین در ردصوفیه و معجون
الهی و شرح دعاء سمان و فوئتن در سال ۱۲۱۱ هجری
و غیرت بزرگوار در دروازه پایش یا و دیگر در ترجمه آقا محمد
صالح سابق الذکر خلف آقا محمد اسمعیل بن آقا محمد علی مد
میکوید فوئتن در محرم سال ۱۲۱۱ هجری است قبرش بزرگوار
در حجره متصل باب است در دیگر در ترجمه آقا محمد ابراهیم بن
آقا احمد بن آقا محمد علی میفرماید خالوی حقیر است برادر اعشا
والله بود و مادر ایشان همشیره مرحوم صاحب فصول
زمانی که حقیر در کرمانشاهان متولد شدم والد در سفر بود
خال مذکور ایشان نوشت که خداوند مولودی بنما عطا کرد
که با شما مفاخره میکند میگوید منم حسین و پدرم علی و
مادرم فاطمه و جدیم احمد و خالم ابراهیم حقیر گوید بی و برادر
حسین پیرانم علی و زین العابدین و دخترانم سکینه فاطمه

مؤلف کتاب المآثر الامار از در طبعت و مرصع سبزه که
تلخیص سبته العلامة الفوزی الشهادة لیساً و دیگر
در ترجمه شیخ عبدالحکیم طهرانی میگوید در سال ۱۲۳۸ هجری
برای تعمیر صحن مطهر بزرگوار آمد و مجاورت کردند نه هفتاد
قبر مبارکه و بنای صحن و کاشی ایوان حجرها و توسع صحن
شریف از سمت بالای سر مقدس بمباشرت ایشان شد
بعد از چندی بجهت نه هفتاد عسکرین بترتیبی در آن
بعد از امام در کاطین چندی مرخص شد و در مشهد و ف
بافت قبرش بزرگوار در حجره متصل بدین سلطانی است جمیع
کتاب خود را بر طراب و وقف کرده و دیگر در ترجمه شیخ
الفقهار تبس لکل حجة الحق مرضی الاضاری الشری
منوبید و میزدی بلند قامت ریش سرخ آبله رو بود
ولی نوزانی و ملیح و خوش محاوره و شوخ برادرش شیخ
منصور در تاریخ او گفته است که غده شاولان در تاریخ
سال وفات و حقیر گفته ام که
بالواحد الفرد استغنت مورخاً
علم الهدی فی الخلدی برزق
و دیگر در ترجمه حاج میرزا علی بن طباطبائی سابق الذکر
خلف حاجی آقا بن آقا سید محمد مجتهد مجاهدین العلامة
میر سید علی صاحب تریاض میفرماید وجهه و شرفه هفتاد
بدینسان جاری میشد و باین سبب بدو کوسبب
و مریم کافر طراب و مرافعات بود و در مفاصل ۲۱۹
در گذشت مزاجش بزرگوار ما بین الحرمین معروف است
و دیگر در ترجمه حاج میرزا احمد بن سید شتی از اهل علماء
مجاورین محقق شریف میفرماید مذکور میشود که کافر
آقا شیخ مهدی طهرانی را نموده که او هم یکی از شیخ و متد
است ولی کوناد و مقام مذکور علمت از علماء بدو میگوید

و بوهین میکند با برجهت میگوید و زنگنه کرده و
محقق تبس و دیگر در ترجمه اسنادش فاضل اردکانی از
واردان خاطر شریفش این تاریخ زاد رفون وی نوشته
زین آه بر شد زماهی ماه
نهان گشت تاریخ در زهر آه
انگاه منوبید که مراد تکرار عدد آه است که شش باشد
دوبست و هفتاد مرتبه که مطابق عدد زین است و فلک
ضم فرغ و تاریخ بالکناه
حسین بالتوی مستی هینا و ایضاً
وقد تلقت حور و رضرة و سرور
آرخ حبا و اهلاً لفاضل اردکان و ایضاً
وقال مفتوح التاريخ اوه
سبلی الثامون کالفضا
و مدغیران اسناد در دیگر بلاد در مقبره مرحوم آقا سید ابراهیم
قرنی در بصره کوچک میباشد تصنیفات بسیار دارد
اما هنوز مرتب و موب نگردیده است الفوائد المنقطة
آقا سید ابراهیم لوائسا
از معمرین علماء و عظام ائمه جماعت دار الخلافه است
در مسجد سر نیک نماز میکند ارد و مردم بعد از
و جلالت وی اعتقادی را سیخ دارند از فخر و جده
و برخی دیگر از علو و شرفه نیز به منداست خلف الصد
آقا سید محمد باقر بن سید تقی و مرتب فضل بر آن بر اهل
آخوند ملا غلام حسین خلیفه حرم ملا ابوالحسن
پدر و پسر هر دو از شاهان علماء در شمار می آیند ترجمه
مؤلف ابوالحسن در نامت و الشوران ناصری شرح مستوفی
است و مقام شرافت و حدیث و تتبع و ادب است و اطلاقاً
این فرزند الله شدش هر جا مشهور

و ملا ذاب قلب الوجود
لویس علی ابرو شینا

اقاسید عبد الله بن افسسید اسمعیل
 از معارف علماء عالم مقام دار الخلافه طهران است در علوم
 شرعیه علی الخصوص فن فقه و تفسیر و فروع دارد و خوشنویس
 بدین صفتها در نابل مشهور و از این هکند و از آنجا که حکومت
 میسازد و بکار فضاء میرود از بعد از فوت پدر نامورش
 که از اجلة مجتهدین و پاسبانان شریعت و دین بود
 و مراتب مسجد و محراب و در و ابواب بنفرتند دانستند
 رسید که کبر و ارشاد و لاد بود و شایسته هدایت ارشاد
 سلمه الله

ملا محمد هراز جری ساکن طهران
 مشهور و سیبویه در کافه سطوح منقولان بدین صفتها
 میفرمود که استماله کتب العربیه اعلی الله مقامه
 میرزا ابوالقاسم شیرازی مقیم طهران است
 و در معقول و منقول ندرین میفرماید

ملا محمد مهدی حجاز
 فاضلی سحر بزکوار بود و در مدینه و سمرقند و دار الخلافه
 با فاضل و افادت اشتغال داشت و در کافه سطوح تعلیم
 میکرد این تعالیق و حواشی که بر جلد عاشر بحار الانوار است
 از مرحوم اعضاد السلطنه و غیره علوم شنیدم که از آن
 بزکوار است علامه الوفا فی حاج ملاهادی مدرس طهران
 قدس سره او را بعد از فوت بحوار بدین فرموده بود
 که عورت و احوال بر رخ چگونه است بگو تا بدانم گفته بود
 حلوانی بدستانی ناخوری ندانی

حاج سید حسن حکمی
 خلف حاج سید رضی الله به دار الخلافه طهران در علوم
 عقلیه کافه مدتی مسافر بود و در غالب قرآن مفید
 میرزا حسن نجفی

از مجتهدین اصفهان در مسجد ذوالفقار نماز جماعت میکند
 و بخانه خویش ندرین حکومت مینماید علماء و عملاً منکر ندارد

ملا عبد الرسول فیروز کوهی
 مقیم دار الخلافه فاضلی کامل است و در علوم شرعیه و
 عالی نابل

حاج ملا یوسف سترابادی
 مجاور نجف عالی فاضل و مجل و ثوق شیخ الکلم مرتضی
 الاضارعی علم ازخیر بود

اقا محمد حسین بزندی مجاور حابر
 عالی جلیل بود و مرحوم شیخ محمد حسین فرزند در مسئله
 و شقه هندک با مرحوم حاج میرزا علی بن طباطبائی همی
 معارضه میکرد در سنده و فائز یافت و تیرش بزکوار
 در سخن کویکستان فضا بنفش فطاس ادر منقول حبا
 مؤانله نام برده

شیخ محمد تقی بن الشیخ حسن
 ابن المرحوم شیخ اسکندله الشتری از علماء کاظمین است
 التاریخ جانشین پدر نام و است

شیخ محمد طاهر رشتی
 در کربلا و است داشت

حاج سید محمد باقر بزندی
 بعد از تکمیل علوم شرعیه در عنایت مرشد رجعت هندی
 رفت و از آنجا به ایران عرب بازگشت و مجاورت نجف حسبت
 و بعد از چندی بترتیز رفت و بطهران آمد حضرت شری
 والا و بعد دولت جاوید بهمد با بوی عنایات و
 توجهات بود غایت مجاورت کربلا عازم کرد و در آنجا
 در گذشت بر اثر نور تقی سیری نوشته و حاشیه اش بر
 شیخ اجل مرتضی الاضارعی با ضمیمه دیگری از وی در

بکجهاد با اول السلطنه تیر مطبوع کرد بد است

اخوند ملا آقای حکیم فرزند خجول فلاسفه است
 صدر الدین عصر خود بود طائیف علوم عقلیه از اقصای بلاد
 ایران با ستاوی بر سپیدند و سپیدند مرحوم آقا رضا فی
 فرزند و حضرت حکیم بزکوار بر وی فایده شرفهاش

حاج ملا صالح
 بزکوار فرزند از خجول مجتهد بود صاحب
 تصانیف بسیار و آثار استوار و خاندان بزکوار است چنانکه در

اقا شیخ احمد بزندی
 از اجلة افاضل مجاورین کربلا

میر سید علی بزندی
 از اجلة افاضل مجاورین کربلا است هم مجلس درس دارد
 هم مسجد امامت

حاجی ملا شیخ
 فاضلی عسکر

میرزا محمد هدایتی
 از فضلاء و اجلة کاظمین در غالب علوم تخصص ادبیات
 ماهر است و مراعات رعایای ایرانی در اخذ و در حسب
 حکم بالوزیران با او میباشد

اخوند ملا محمد تقی هروی
 از اجلة مشایخ مجاورین کربلا است و در علم و فضل
 مقام عالی ارد

اقاسید محمد المرحوم حاج سید محمد تقی
 العجیل العلوی التاریخ در نجف و جبهه شقه هندک بدین صفت

میرزا رفیع طباطبائی نظام العلماء تبریز
 از اجلة افاضل از زیاجان است و نالین مطبوع دارد

اقا میرزا محمد علی امام جمعه سابق اصفهان
 از فضل و همت بهی و افرخ است و مخصوصاً در حکمت

زخات کشف بود

حاج میرزاهاشما با جمعه اصفهان
 امر و زبیر بزکبست در امتکات از فاضل و فضل و فضل
 عظیم دارد اهالی از دانی و عالی او را بجان دوست میدهند
 اعتبارش در دولت نیز بر حد کمال است حضرت شرف الا
 ظل السلطان در اجراء مقاصد و انفاذ احکام وی هیچ فتنه
 فریبی که از ذوالله ناپدید

ملا حسین کرمانی
 از علماء اصفهان

ملا عبد الجواد خراسانی مکه سیر کبیر
 از علماء مشهور و اصفهان بود در فقه و اصول و طب و
 ریاضیات و ادبیات جمله مهارت کلی و تدوین عظیم داشت

اقاسید محمد صابر افسسید صادق مجتهد
 از معارف علماء دار الخلافه و مجل و ثوق خواص دعوات است
 در حسن خلق و ملکه تقوی و بیستای از فضا با دیگر منکر ندارد
 مسجد حجاب مسند مرحوم والده ماجد جلیش با وی اختصاصاً
 با فخر آداب و زبیر زیارت بخار اشرفه

میرزا محمد صابر میرزا محمد مهدی بن ملا محمد حسن تبریز
 دانشوری است از کثرت اصفهان فقه و اصول را خدمت میرزا
 سید محمد شمشیر حاج شیخ محمد باقر اصفهانی و در خط
 نسخ و اینر بسیار و فرقی برین مینویسد و در این صناعتان
 اساتید شمار میابد در سر عاقل اعجاز است ای بنا
 روزها که بکفر ادیب بخط خوش کتابت کرده و ناگون
 چهار صد مجلد کلام الله بر نگاشته و در نسخه روزگار از
 خود یادگار گذاشته حدیث ملا محمد حسن از مجتهدین فارس
 بود است و جنبه برای خویش در محله سید میرزا محمد از شهر
 شیراز و در شهر امدان و کمانه از معتبران وقت بنوده و

فرزند سعادت مند صاحب این عنوان میرزا ابوالفائز
در حسن خط و سرعت تحریر عالی بدیدار نظر است میرزا
ابوالفائز مذكور که از ثقات و عدول است حکایت کرد
و گفت دو سال سنی هفتم از سلطنت جاویدت در وضع
دیدم که اعلی حضرت اقتدرها بونی ارواح فداه وارد شد
حضرت امیر المؤمنین شد بر وجه استعنا ناج و شمشیر
از سر و کمر گرفت و بر صریح مطهر نهاد و عرض داشت که
با امیر المؤمنین دیگر پادشاهی نمیخواهم فی الفور صریح
مقدس بشکافند دست بد اللهی از امیر ناج بریارند بپای
نهاد و شمشیر بر کمر مبارک بستند که پیش از این پادشاهی
که (امیر خلاق عالم است با پستی تو پادشاه باشی) خلد
ملک و واجری بخارالتعاذة فلک

افا شیخ محمد اردکانی
خلف مرحوم علامه الزمانی ملا حسین مشهور بقاضی
اردکانی از معارف علماء مجا و دین کر بلا است و بجای پدر
بزرگوار نشسته

افا شیخ محمد علی ششتری
خلف قرین الثروت شیخ الزهاد و احدا و نادر حاج شیخ
محمد ششتری رضوان الله علیه در حوزستان رشت
کلیه ارد مد الله ظلالة

افا سید احمد افاسید کاظم رشتی
در کربلا مرجع شیخ بود در شب دو شنبه هفتم
جمیله اولی سال یکم هزار و دویست و نود و پنج در کوی
باب لشکر رشت عراب مقبول شد فعلا فرزند ششتری
سید فاسم بجای پدر نام و است

حاج افانور الله
خلف لصدق حجة الاسلام حاج شیخ محمد باقر علیه السلام

از اجلة فقهاء و کبراء علماء اصفهان است پس از تکمیل مرتبه
فقاها در نجف شرف بکس رفت و در بیاض حج گذارد
با اصفهان آمد فی تاریخ دو سال است که انجمن بدین
ترویج قرین اشتغال است

حاج سید جعفر
خلف با شرف حجة الاسلام حاج سید محمد باقر علیه السلام
از عظام علماء اصفه ان یما و در مسجد پدر بزرگوارش
با نامت جماعت میرد از سلمه الله تعالی

افا سید مؤمن
خلف با شرف حجة الاسلام حاج سید محمد باقر علیه السلام
از عظام علماء اصفهان بود

ملا محمد باقر فشارکی
در جرح علماء اصفهان مشهور است و بطهران نیز مکرر
آمد مسجد و منبرش رونق لایق دارد و روحی فائق
میرزا محمد حسین خراسانی مدرس
مقیم دار الخلافه از قدما مدینه بن طهران است و در
کتب حکمت علماء و وسطی ندیرس میفرماید

افا سید محمد مهد طهرانی
عالی معروف و کمال تقوی موصوف بود و در مسجد
حاج سید عزیز الله واقع در الخلافه امامت جماعت
داشت و در عرض سال همد و زده گروهی اقبوه بروی
اقتلاء میکردند

ملا سلمان بیک باغی
از مشاهیر اقباء علماء اصفهان است و کت معدود میکند بیکه
باغ و قریه است از بلوک خلجستان عراق
حاج سید محمد باقر فانی
از مشاهیر علماء این عهد شماری بدین فنان قریه است

در بلوک خلجستان عراق
شیخ ملا محمد بروجردی
عالی عامل بود و در حلقه سر چشمه طهران با امامت
جماعت میرد اخذ

حاج ملا شکر الله مولی لطف الله لوسا
سینه تحصیل ابا اصفهان رفت و انجاد رخد منیر محمد
علی قاضی بنی و غیره بتعلم ریاضیات پرداخت و در حضرت
اقامه سید حسن مدرس کتب فقه و اصول کرد و
بطهران باز کرد بدین نجف مشرف شد و فیض مدینه حجة
الحق شیخ مرتضی علی الله مقامه در یافت و فی تاریخ نوروز
از سی سال است که در طهران میباشد فضایل السادان
در اخبار و منتخب المأمور در ادعیه از او است

حاج سید محمد علی لاریجانی
طهران مسکن خلف لصدق حاج سید محمد تقی علیه السلام
از اجلة سادان عالی درجات ابراند سلسله ایشان که
غالباً در قریه دینان امیری از الکای لاریجان جمعند و
راعلوی موسوی رضوی تقوی میدانند و نسب شاه
زاده ابرهیم و امام زاده زین کبک از نژاد موسوی لاریجانی
المدفون هه و ایش جعفر بارضی هم است میرسانند اکتا
طهران و الحفایان تأثیر از رعبه باین سلسله را
گویند از عجاب است بموجب تجارب

افا سید صالح خلجانی
شاکر در رشد سید حکماء و المناهین فیلسوف العصر
الزمانی میرزا ابوالحسن اصفهانی مشهور بقلب جلوه
خود در فن حکمت و علم کلام و سطوح فقهیه و اصولیه
مبد ر سده و سعلیخان نظام الدوله که در دار الخلافه
طهران میباشد ندیرس میباشد الحق ذهنی دقیق و

فکر عمیق دارد از آثار فطرتش یکی ترجمه و شرح وارد
اقامه مستوی شیخ اکبر محبی الدین بن العربی است که بنام
سید نکاندن بر نگاشته و دیگر نقل فرمود شیخ محمد بن
حجة الحق اسناد الکمل مرتضی الانصاری از عمره بفاوی
ابنه الله

افا سید محمد کاظم خواجه سید حسین
از مشاهیر علماء دارالوئمنین است هم ندیرس میباشد
هم موعظه میفرماید و هم با امامت جماعت میرد از

حاج میرزا احمد حسین قمی منولی باشی
روضه فاطمیة زاده الله شرافت از جمله مجول رجاء و صفا
اریاب فضل و کمال است مقبول عمر و شرح شباب را کتبا
واقفیه و ادب کند را سید بموجب شیخ معتبر که زیارت شد نزد
با امیر سید حسین کرکی عامل مشهور بنام محمد بن دخترا
محقق تالی میرسد و از بزرگوار پس از طلوع دولت صفویه
شروع نشیع و طریقه جعفریه از حیل عامل باین آمد و مقصد
بتکریم تمام نقلی شد تولد عتبات مقدسه سالک محرم
مثل شهد الرضا و معصوم و عبد العظیم الحسن علیهم
السلام و مراران اربیل با وی تقوی و توکل کرد بدین
واو کادش همی بتولید آن بقاع و قیمی ان قیاب میفرماید
از این سلسله مطهره است میرزا سید محمد منولی مشهور
که او را حلال دولت نادری در سده بعد از عمر جمعی و
مکملی شاه رخ میرزا بمناسبت خرد از وی شاه سلیمان
سلیمان ثانی خوانند و پادشاهی برداشند با محمد حسا
این عنوان کارهای ریاست راهی بولت میسازد
لاجر و این تشریف بروی ملک میرازد
ان السری از اسری فیقینه
و ابن السری از اسری اسراها

حاج ملا عبد الرحیم خاں بادی من اعمال و...

و بیست و یک روز و یک شب و یک روز در اصول هند و طب...

واما

جامعه از اصحاب علم و ادب کمال که در دریا عالم بود...

مخدومات ملک و ملک استغناء ازند از نظر اول ایشان...

حضرت مستطاب اشرف والا کامران...

نایب السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ مدام...

ظلاله العالی که در این کتاب ادبیات داخله تحصیل...

السنه خارجیه ریاضت و بالمخصوص شطری از عمر عزیز یاد...

علم لغت فرانسه که از زبان عمومی است مصروف حشمت...

و اسبق شریف را بمشایرتش فرمود که هم بدان نطق و...

و هم انشاء و سخن و در این هر دو هنر چندان ماهر است که...

فرمانشات و نکارشات پارسه را بر یاد می پیش نه دارد...

در فنون متعلقه بسوق عسکر از علم تاریخ جنگ و استراتی...

و آنکه علمی عملی و قواعد مشق اشام توپ و شمشیر و...

قوانین ترتیب معسکر و کیفیت ارد و حرکت دادن و علم محار...

و مدافع و معرفت اسلحه حرب و امثال ذلك ندرت...

فوق المعهود بهر ساینده است و هکذا در هبنت و نجوم...

جدیده و فنی نیز یک و شبی و علمی تاریخ و جغرافیه که از...

هر یک فسطی عظیم و شطری و فنی بلند و خنجر و خنجر...

بسیار خوش است و عبارتش سخن دلکش و هرگز...

حضایص کوه مبارک و مزایای عصر پادشاهان پادشاهان...

به بلند و نامتو حصاف عقل و اصابت رای و بصیرت...

اعتقاد و عقیده بن و حجت شرع و در افی خلق و حکم...

خلق و سنجش حق و علوهت و ملکه کرم و بقیه فیض...

بافنون و فضایل که تحصیل نموده و تکمیل فرموده است...

نکرد البتة از عاقل خواهد نمود که او را این زبانها و...

این سخنها نمی توان ستود

وان تمیضا خنجر من نبع تغیر

وعشرین حرفاً عن معالیه قاصر

(۱) افا محمد ابرهیم نواب اف محمد...

بداغ نکار لقب داشت از مورخین این دولت بود...

در انشاء و ترسیل بد بیضا می نمود مقلد موسوی بنفیس...

الدقوع و ترجمه نامه مبارکه حضرت امیر المؤمنین علیه...

السلام مالک مخفی مشهور باش از نایب فلان اسناد...

مسلم هر دو بطبع رسیده و عقده الالائی نام تاریخ او...

ولی مشهور و بنفاده فنون شعر و جلد پاره اختراع...

توانست و او در دیوان اعلی از کتب و منشایان دفتر خا...

و ذاریت امور دول خارجیه مسعود قیر و الدین در سر تواری...

بشخص صدوق علیه الرحمه بجهت است که بر همین صادر...

از سخن افاده مقابله فرموده شیخ محمد جعفر بک نور...

میرزا ابوالقاسم خان ناصر الملک

قره کوزلو از ایزد مدکان عصر جدید و پروردگان این...

دولت جاوید است ساهاد و مدارس فرنگ تکمیل...

دانش و هوش و هنر پر اختر در فنون و السنه...

چند مهارت کامل حاصل کرده علی الخصوص فقه الکلی...

و فرانسسه که تقریباً در این دو زبان از افراد زمان است...

میرزا ابوالقاسم سلطان الحکام

اجل و اعظم جماعت اطباء دارالخلافة میباشد علماء و...

علماء مهارتی معین و خدایقی میر هر دو در صیقل...

و تجار دین هم جاوید کردند و امر و در حقیقت و...

اطباء ایرانی که رسماً از حضور سامطع النور اعلی...

حضرت صاحب قراین دارند با اوست و در ملامت...

دارالفتون هم معلی طب ایرانی بر وی اختصاص دارد...

کتابی جامع در این فن نفس تصنیف کرده است موسوم به...

ناصر الملک و ترا این اسناد را بسطاط محمد الجابری...

بنده اولین پادشاه شیخ معقول میر محمد و این اوقات...

فرمان مهربان بقلب سلطان الحکماء در حق وی بصد...

و ظهور رسیده

امام قلی میرزا عماد الدوله

در علوم و مشرق زمینی کاسپا فنون حکیمه زنگنه...

برده و بمقام بلند رسیده بود و ساهاد رسیده...

بمشایطه طلب علم کتاب میفرموده و مدارس ساینده...

و در عرض اهل استفادت میباشست با جمله انشا فراده...

دانشمند نیز از مشاهیر هنر و در این دوران بود...

(ب)

حاج محمد باقر خان صفه

از اولاد حاج محمد حسین خان صدر اعظم خاقان مغفور در...

علوم ادبیه و خط فنی و تجریر اسناد است تجریر...

بدیع الملک میرزا عماد الدوله

خلق الله صدق عماد الدوله ماضی جامع مابین فلسفه...

مشرق زمینی و اروپایی و در کتب تواریخ عتیق و جدید...

و کلمات عرفا و منصفه بتبع کامل حاصل کرده و از علم...

و هبنت و نجوم و جغرافیه حظی کافی بهر ساینده و بی...

للتجربه کرد در مواز محاضره و شعبه دب هم فاضلی است...

(ث)

میرزا یقینان مجد الملک

طراز حله چند علم است از معقول و منقول و غیر...

دو و چند فن از فروع و اصول مانند صنایع تجریر...

و استغناق و بعضی از شعب حکمت و اخلاق و علوم...

تشریح لغت و ملکه و فنون شعر و نقد الشعر و غیر...

وانشاء الرسائل و غیر ذلک من الفنون و الفصائل در...

نکارشات دولتی با توانها موافق اصطلاح وقت و...

سپهر ابغهد ماهر است و خداوند فلکی در و هم افشاء...

خطوط اخوش می نویسد و در شعر عبری تخلص میکند...

لغت و لغت از این نیک موخند و قواعدش بدو مشتمل است...

این زمان در ایران هم سخن را می متواند و هم ترجمه...

مینماید و هکذا امری از صنایع عالی را از قبیل نقاشی...

و نقاشی و حکاک با بد طولی میزد و با جمله حسب...

الوراثه در کتب و مویجات تقدم و وسائل ریاضت و...

اسباب تقوی و ادویات رفعت و مواز علیله ثانی مجد...

الملك اول است بلکها سریع سواد

مجددی خیر و مجددی اول سریع

والتمس یاد الصبر کالتمس لطف

میرزا محمد تقی مستوفی کاشف السامک

مخلص سپهر اعتبار و بر کی اسم و خدمت او بدو...

فاجاز برهانی مثل ناسخ التواریخ دارد و او را باید...

از نحول رجال ایران دانست در نویسنده کی و سخن...

عجری زخار و سپهری دوار بود ولی سبقت و...

اسلوب و در مذاق مبارکها پوی سنوده نیست...

چهر لغات و الفاظ و عباراتی استمال دارد که فقط...

در اشعار و اشباهها استعمال میشود فضا بد و غیر...

و غیرها از اشعارش مدون است و عظمت نالیفات...

و آثارش بر مله عالم میرهن و در نزد دانشمندان...

مانده است معتد السلطان میرزا هادی الله مشهور...

لسان الملك ثانی و مقرب الخاقان عباس قلی خان لقب...

بسیار و این هر دو هنر و از فضل و ورث و مکتب...

خطی او فرزند و بنایف و فخر آثار و نظم اشعار هر هفت
میکارند فون آن فاضل با رع در پوم چهارشنبه هفتم
بیع الشانی در سال بکهار و در وینت و فون و هفت بد
المخلافه افاد طیب الله ترته (ج)

جعفر قلینان نیرالملک

خلف الصدق رضا قلینان امیر الشعراء رضوان الله علیه
در رضا بل برای بالوراثه و در فون اروپا بالاستحقاق
از آقا و آقا است (ع)

میرزا حسین امین اسرار

اصلا از سادات عالی درجات جهات شاهیه تبریز است
در فون هند کی و خط تحریر و بدتجات در انواع علوم و صناعات
از شاهیه است و مجموعی غیر مشتمل بر انعام مطالب بدیع و
کتابت بسیاری از ادبیه عقوبت و اخبار و آثار و متعلقه
خونین بر اختر است که حقا از نقاب سفین علمای عصر
خونیکهای فاضل عالم شتاری آید

حسنعلینان کروی امیرنظام

در سپاسات و دیپلوماسی و لغت فرانسه و غیرها من
اصول الفنون الادی و ابتر افکار اول رجال دولتی علیه
است و از علوم و اخلاقیات سطور باید بدو و بالخصوص
کتب صناعات عربیه و فون ادبیه و انبیک در نور بد
بسادت کبری است در انقباز اول بزنی و شرایط صد
و رسایل با شتاب انشاء رسائل و انواع کارشای و
حیا و ملکه اعمال شایسته و تکمیل فون خط از وی و نه همد که
میرزا محمد حسن منشی است که از فاندان تجیم و احکام و
حقایق ادبی ایشان میرزا بدیع الزمان از سادات اعلی و جا
صیح انسی محال کتابا در خراسان بود بمنصب منجم باشی
گری مرحوم سلطان سعید آقا محمدخان شهید طاب ثرا

میرزا محمد حسن منشی
تبریز

افتخار داشت در اسفار نیز حتی پورس شوشی ملایم رکاب
بود از خراسان قطع علاقه نموده در اصفهان متوطن شد
و در یکی از کتابهای تخت فو که مد فون است و براد و سپر
نامور بود لیر مهبین میرزا محمد حسین که بمنصب منجم
باشکری خاقان خلد اشپان مغفور البسه الله حلالتو
مفخر کرد بد و احکام موافق در نجوم مینمود لیر دیگر
میرزا اسمعیل که هم در اصفهان متوطن بود و در این علم
شریف مهارت نام داشت و در سپر در جای خود گذشت
میرزا محمد علی و میرزا سید محمد ایشان نیز در اصفهان
رحلت نمودند و جنازه هر دو در محل عینات عالیا شد
از میرزا محمد علی مذکور اولاد ذکور باقی نماند ولی یکسیر
از میرزا سید محمد باقی است میرزا محمد حسین مذکور
منجم باشی خاقان مغفور هم در اصفهان رحلت کرد و
کالبد او در محل عینات عالیا نمودند و او چهار سپر
داشت یکی میرزا محمد باقر که در علوم ادبیه استادی کامل
بوده و در علم طب کت عدیده نگاشته و در نجوم نیز
احکام مطابق واقع نموده هر هفت خط را اسناد آن به
نوشت در اصفهان روزگار میگذرانید او اول این
دولت جاوید مدت در دار الخلافه طهران بر مرض و بلاء
در گذشت و بر سپر قرا آمد فون است و آن بزرگوار
دو سپر داشت یکی میرزا محمد حسین که مدتی در هند
مبارک در الفنون تحصیل علم طب نمود در این فن بسیار
ماهر و بلیق حافظ الصخره فخر کرد بد و در عینات عالیا
نیز بجاه سالکی بلا عقب در گذشت دیگر میرزا محمد
جعفر در صنعت نذیب اسناد شد او هم در سن بیست
و هشت سالگی در اصفهان بلا عقب در گذشت لیر
دیگر میرزا محمد حسین میرزا محمد حسن است که او هم

از فون پدر بمنصب منجم باشکری خاقان مغفور افتخار
یافت و در عهد شاه مرحوم و بیست و پنج سال از این دولت
ابد مدت روزگار بعزت گذرانید و در دار الخلافه طهران
یافت جنازه اش با دار الامان تم جل شد در مقبره علی بن
بابویه مدفون است احکام موافق بسیار از آن مرحوم
مشهور است از جمله خبر فتح هرات را بنو مستط مرحوم میرزا
آقاخان صدراعظم نوری بعضی خاکبای مبارک دنیا
بعد از وقوع مورد الطاف هابونی کرد بد یکسیر از او
باقی است بنام میرزا سید مهدی که در تاریخ تألیف
این کتاب متوطن در الخلافه است بعد از فون بد بلیق
منجم باشکری مفخر کت و اینک سپرده امیر کبیر حضرت
نایب السلطنه دامت شوکت و در ان اسنان مشهور الطاف
و مشغول خدمات است لیر سومین میرزا محمد حسین منجم
باشی خاقان مغفور میرزا محمد منجم است که شصت و هفت
سال در اصفهان متوطن و در علوم ادبیه و طب و نجوم
و هندسه و حساب پسندیده اصحاب بود و در عرض
درجه استادی است و اشعار نیز میگوید و خط شکسته
و در دست مینوشت هم در اصفهان در گذشت مدتی
در تکیه مرحوم حاجی آبا ده آقاع در ابتدای تخت فو که آقا
شش سپر از او باقی است لیر چهارم مرحوم میرزا محمد
حسین منجم باشی میرزا ابو محمد است وی بیست و دو
زندگانی کرد و در عقون جوانی گوی کمال از همگان
دیویده خط شکسته در نقاب استادی مینوشت و
در علوم ادبیه و نیز روزگار شد اشعار آید را میگوید
در اصفهان بنویشت غش قبل از تاهل در گذشت و خطا
دنیوی برای دیگران نگذاشت مرحوم میرزای شهبان
ناج الشعراء زاد فون او مرثیه است و دنیا نیشتر

حضرت زید بن علی بن الحسین علیه السلام منجمی
میکرد

میرزا محمد حسین عضدالملک قزوینی

از عظام علماء بود و در علوم ریاضی و هندسه
دولت مینمود مراتب و مناصب وی در تواریخ این عهد
مستور است و اشعارش در تذکره کرات جدید ما نوز
رضوان الله علیه

میرزا محمد حسین ادیب صفا مشهور

بلقب فرعی خلف الصدق جناب آقا محمد همدانی است
است مشارالیه در نظم و نثر از سادات بدی است عصر
محسوب مینمود و جمیع فون شعریه از قطع و نقل
و قصیده و رباعی و غیرها با کمال مهارت مینسازد و
استادانه میرزا در هاتاد فون عقل و شعر خلق و
صفاء نظر و انقبان عقیدت و لطف قریح و کثرت
تجارب و سباحت نوادر و عجایب بسیار که نظر است
و ساها میگذرد که با مؤلف همراه و همراز و در زحمت
و صدمات سهم و انبار میباشند ریاست دارالطب
خاصه و نظم در الترحیم دولتی امر و زهد و با اوست
دیوان بلاغت بنیان در تاریخ در تحت طبع مینشد

نواب والا محمد حسین میرزا امیر اخور

خلف الصدق محسن میرزا در فضایل و معارف و
علوم و ادب مقام متبع انشا هرازه مرحوم است

(و) رضا قلینان امیر الشعراء

از اعیان و فاضل این دولت بود شرح مسافرت او را
حسب الامر بخوارزم در تواریخ نوشنیم در تاریخ و شعر
کوی و شعر شناسی و تراجم شعراء و عرفاء میان افغان
عادل داشت از آثار بزرگوارش که فرهنگ اینجاری

ناصریت که الحق محققانند و در دانشمات
 و اصول لغت قرین و فقهی اجتهادان صاحب کرمه و
 دیگرند که مجمع الفصحا است که همانا از صاحبین و محققین
 استابت تهر و نجف منظومان کمی امهال گذاشته
 و دیگر سر مجله ناریخ صفویه و من بعد هم است که حسب
 الاثر و روضه الصفا و میر خوند ابا نهار عادل و مکمل است
 الی غیر ذلک مرادش در تکمیل است داخل در الخلافه
 ناصر و از سمت شمال غربی طیب الله رسد

(ن)
میرزا زمان کرد سنگا لشکر نویسن

در علم حفظه و معرفت جفر مقامی سامی دارد و عجم
 تجارب همی موافق واقع می آید و از استابت صحبت
 میرزا احمد جبار که عجمی و روزگار بوده ادراک نموده

میرزا زین العابدین حاکم اشکا

مؤمن الاطباء طبیبی کامل و معالجه ماهر است و در جمیع
 شعب این فن شریف نهایت حذات را دارد علی الخصوص
 در اعمال بد و جهات جراحی و امر و زکمی که جامع مابین
 دو طریقه مشرق و مغرب و ادویاتی که موهوم بوده
 باشد است و عمدتاً تحصیل و تکمیل وی در روضه نجف
 و کتبه طولوزان فرانسوی شده اند که از فنون اصلیه
 در دین داری و تکمیلی و خوشخونی نیز از آن منادا

(س)
نواب رفیع و الاسام میرزا

از افاضل دوران و در شعر اسناد سخنوران است
 اطلالات و تتبعات و مولود شعری او را هیچ کس نداند
 در این فن شریف زحمات کشیده و این زمان هم در
 کار است هر سخنسنان این عهد در حضرت ایشانها

خاصتند در بد و در حال از نخول رجال است بعد
 از فنون میرزا محمد علی خان سر و شرافتمندی که از صنایع
 استابت بود تفویض لقب و شغل شمس الشعرا فی شاهر
 مشارالیه شد از نوبت تاکنون مدعی کوفی و قصیده
 سرایی رسمی این دولت روز افزون در مجالس سلام
 عام با او است و در عنوان مخلص میکند

میرزا محمد سعید خان نصای

مؤمن الملك در فنون ادبیه مسلم بود و بر انشا مکاتیب
 و سبته و غیرها قدرتی عظیم داشت و بیرون و فارسی
 هر دو شعر مینساخت

نواب سعید الاحاج سلیمان میرزا سعید

خلف الصدق رضواناب در بد و در فنون
 خراسان است چنانکه بدو ششتر خرم خدیو خطه
 خوارزم بگفت سپهر شجاع غم مقام فرخ خوارزم بستند
 و در دله و (ط) خراسان موافق است مذکور در بالا

نواب والا حاج محمد ظاهر میرزا بن

جهانگیر میرزا بن عباس میرزا طایب تربیت در ادب
 و علوم عربیه و استحضار لایق از بعض فنون جمله
 و السنه اجنبیه امروزم مشارالیه است انعم الله علیه

طه است میرزا مؤید الدوله

از نخول ضلک ایل جلیل ناجار و در سپهر ادب
 اخبار عجم و عرب بکانه روزگار بود

(ع)
عباسقلین کاشانی سپهر نانی

مثنوی شاعر است و در این فن شریف هر دو شعر
 کتب چند ساخته و رسائل از جمیع دریاخته و در
 تتبع و استفهام و احاطه و استقصا و سایر شریک
 الف

ثانی برادر است بلکه در برخی برابر

نواب عباسقلی میرزا

خلف نواب مرحوم حاج محمد ولی میرزا است در علم
 معقول و منقول و ادب بهره کامل و اطلالی و اعمی و اوفی
 دارد از عهد مرحوم میرزا آقاخان صدر اعظم جوان
 و بقول ایشان باصفهان افاده لهدا ابا نهار رفتند

توطن اختیار نموده اند نواب مشارالیه خود در زلفا

که حاجی محمد ولی میرزا احباب داشت در علم ریاضی
 و نجوم و احکام نهات مهارت بهرساننده علماء و
 عملاً از مر مومید و الا کهر برتر شده میشد و

همواره با استابت اصفهان از قبیل مرحوم میرزا حسن

میخورد و در زاد و روستا و غیره معاش و تحصیل

و تکمیل این فن نهات جد و جهد را مبذول میداشتند

و امر و زباندان محققین عهد در حل مشکلات و

معضلات مسائل هینه و نجوم با عظام علماء عصر

همسنگ می باشد ولی بواسطه علوتشان و زبانت

شاهزادی که ترمایل است که با این اسم شهره شود

سین عمر شریفش مقارن تبخیر این سنخها چون

تقریباً شصت است و هم چنان در دار السلطنه ضمیمه

توقف دارد و بد عادت و مظالم علوم و مواظبت

عبادت میر دارند

نواب سعید و الاعباس میر املاک

از علماء این دولت می باشد و آثار این ملک در علم
 حدیث و فن تفسیر و صناعات ادبیه را عجمی و اوزار
 است و راهباده هار و امر و زلفا کاتب تمام
 سنت و جمله اخبار و اسرار اهل بیت عصمت صلوات
 الله علیهم اجمعین معدوم میگردد و نیز از السنه

خارج و فنون جدید بهی عظیم بهرساننده

نواب عبدالحسین میرزا

بن مرحوم مؤید الدوله و در جمیع معارف و کالات
 وارث پدری و زکوار است

عبد العلیان

ادیب الملك بن اعتماد السلطنه برادر صلی بنده
 نکرانده بود و در سخننوی و شعر سرایی استاد است

و مهارت داشت از نیا بیخ خاطرش مخفی در انجمن

ارای ناصری و گنج شایگان در فله آمد میرزا علی

مصور در تاریخ نلقب و گفته

مصور سر و صورت آورد و گفتا ادیب الملك شد عبد العلیان

فوتش در سال پنجاه و سه صد و دو و بطهران افشار رحمة الله

نواب الاعبد العلی میرزا احتشاد الدوله

خلف الصدق فرهاد میرزا اعتماد الدوله و در امر زاده

با فضیلت و علم است حقا در عربیت صاحب ملک و

اقتدار است صد فاهم خط را خوش مینویسد و هم

شعر را خوب مینویسد و عید می نخلص میکند در

حکمت منعالیه و فنون ریاضی و کتب عربیه و منصفه

سألهای استادای العصر و در تبسی البلد میرزا محمد علی

فایقی و میرزا محمد رضا فایقی علیها الرحمه شاکردی

کرده است

حاج میرزا عبد العفا اصمغری

خلف الصدق اسناد الکل فاخوند مولی علیه السلام

ریاضی رضوان الله علیه است علوم ریاضی از آن

را خدمت والد ماجد و ریاضیات اروپایی و بسیار
 از فنون جمله راه را در مدینه دارالعلوم تحصیل و
 تکمیل نمود و سألها است در فنون ریاضیه داخل و

و خاصه و غیرها بتدریس و تصنیف میکند زاید و
 آثار قلم از اسناد و ادب بسیار است و بر هر طبع رسیده
 و بر حسب حکمها بوقی از سافها است که طبع و انتشار
 بقوی استخراجی وی اختصاص و انحصار یافته و در
 از فنون فضا بل خود در تخصصه انسانی است کامل زانا
 در پیش صفت و وارسته و بی تقیته میباشد و اهل
 فقر و سیر و سلوک زاید الوصف معتقد است همانا
 وقتی که در مراتب و مقامات امثال وی مبین حکمت
 اینها خرج کزاف کرد و اسبهد هم چون براه مدرسه
 الفنون غفل شده است برای العین منکریم زاد الله
میرزا عبد الوهاب خان شیرازی اصفهانی
 در فضایل بسیار از نواد روزگار بود علی الخصوص
 تواریخ و سیر و اخبار

میرزا عبد الوهاب خان لشکر نو شاهی
 اجل و اکرم حقه میرزا قاسم خان صدر اعظم نوری از
 ترا و خواجگ ابوالصلت هرزی رضوان الله
 علیه و نقد الشرفا هر است و از حسن خط بچند قلم فادر
 در فن سباق و عمل حساب از احاد و افراد بسیار است
 دو این شعرم سلف زاعلی کثرتها بنک بدیده است
 عمر و طول افکار معاصرین را نیز علی سینهها در نوبت
 و از نظر ماست و از زمان مزاولت بر اینکار بشعرستان
 و سخن سخی ملکه افتد از بهر سنانده در صناعت اعجاز
 و اشتقاق نیز روزگاری بسیار ملاحظه خط و
 اشعار عرب را شبها بنای آورده و در غالب فضائل
 فطری و مزایای موهوبی از لطف قیام وجودت فکر و
 اصالت رأی و سعصد و عظمت خلق بسیار که
 نظیر است و هر چه از ایندین بکار منظمه تقصیر است

میرزا علی اصغر امیر السلطان ثانی
 اولین دانشمند بزرگ است از این سلسله مترک
 اسلام کریمی و بیگان نامی او هر چند هنر و دست
 و دانش پرور بودند اما از آن پیش که این نهال اوقیا
 در تحت آلال پرورش باید و این آبت کریم از آن
 ظهور نماید همچو قوت از علوم و صناعات و فضایل
 و کالات نامی در این دوده نبوده است و سر سلسله
 هر قوم را اصحاب سیر و علماء تاریخ و خبر میدانند
 که با جت عصر خواهد بود و راهبرد هر این بکانه
 از وار و فرزانه روزگار در کسب هنر و دانش بسیار
 خارق العاده برده است و تکمیل نر با و معارف را
 رنج فوق الطاقه کشیده تا امر و صحبت در سنگش
 در گردش مالها آسپا بهر جا رسیده است از ملکه
 سخن پردی و بعنوان نظم و نثر گیش محل اجماع اهل
 حل و عقد است پنداری عهد سعد بن ابی بکر بن
 سعادت در انشاء خاتم خاتمی از این عهد بود
 و طریقه عبد الحمید تجدید نموده و در شعر و خصی
 سحر از بارگاه قدس یافتند و قدرین اعجاز از مسکه
 فخر کفر و زمین شریک منیع را که موانع شستند
 اند سال بود او چنان فرمود این معنی از هر بیت دیوان
 که مدون است مبرهه است و نهان در کلام
 موزون است بلکه در تمام علوم میزان است علی
 الخصوص در فن کلام و اصول عقاید و امتهات
 و باصتیان و اخبار و اهل و معرفت تقییر و عیاش
 اعراب و شعبداب که در اینجه از جمله رؤس است
 بقلم می آید بلکه از اجله فاضل بنام هر بود و هکذا
 در خطوط چند اسنادی است هنرمند و نیز نهها

توضیح آنست که میرزا علی اصغر در این عهد
 در این عهد

در کتب آن احاد است که هم در موهبتان از افراد
 است مانند حصار عقل و حصان فکر و اصالت
 رأی و اصابت خاطر و ممانعت جانب و شدت سیکه
 و سهولت خلقه و سعصد و علوهت و ملکه
 لبس علی الله بمشکر
 ان یجمع العالم فی واحد
نواب علی بخش میرزا
 این جهانگیر میرزا از امیر زادگان فاضل انحصار است
 در ادبیات و بعضی از السنه و سیه مهارت کامل را
 و مرتبه حضور مبارک حضرت و بعهد ادام الله
 با او است

میرزا علیخان امین الدوله
 فهرست جمیع فنون است و افتخار بزرگ اسبهد همان
 در کافه فضایل و علوم بوی و سیکانه از اجله است
 زمانه بنام می آید ادوات و باسنت عظمی را بر زمین
 صد و سلف تکمیل کرده بلکه در خط و خطیر و
 صناعت ترسیل اسلونی مخصوص تشریح نموده است
 و سبکی مطبوع ناسپس نموده نویسد هاشهو
 ایران در این دوران هم برهنست او میروند و تقلید
 وی میکنند حقه عالی از قدرین قلم اعلی کوئی همه
 بر کلام اعجاز سلکش نازل فرموده است که چون
 بخواند دولتی را در بوجه در شتی دوست میکند
 و مملکتی را با هر کوی سر کشی رام میسازد و در چین
 عهدی که بر حسب ثقافات عالم عده مدار حکم اینجه
 ملل و مقارن مهادول بر پلینیک قرار گرفته است
 نیز وی رأی و تجربه این وزیر بخیر با اصعاق اشعد
 حربه دول قوت برابری میکند و همس میباید

صفت نقاشی و علم لغت فراختر این اسناد از میباید
 و هکذا در سرودن اشعار حکمانه او حدی زمانه
 و خداوند مفاطیع طنانه سدا لله بیانه
نواب معتمد علیقله میرزا اعنضا السلطنه
 وزیر علوم خلف خاقان معفور فخر علیست افاجاد
 بکدهن خواهم بهنای فلک
 نالکوم و صفا از شک ملک
 در این عهد جاوید مهکد از رجال و اعیان احدی
 بقدر وی ترویج علم و دانش و هنر نکرد مگر از نههای
 مبارک این پادشاه خاطر آگاه مسهوع افتاده است که
 تسویفا فرموده ثلث مردم ایران را علیقله میرزا تربیت
 کرد و بعزت و اعتبار و انتشار اسم و شنهار او نیز در این
 دولت کس تر سپید جمیع پادشاهان بزرگ و دانش
 مندان عظیم الشان و صد در اعیان و تحول و ارکان
 مالک ایران در محض روی خالص بودند و نظائر باطن
 خود بین زانرا در خورد میبشتر ند و فاضل حضورا و
 غلبا با احترام و شکوهی نام میبردند آنچه از دانشمند
 هنر پرور از مناصب و مواجب و شئون و مراتب در
 حق اهل علم و ادب کمال برقر ساخت بجهت صبط و
 بقدر در میبکنند انبساط خاطر و انشراح صدرش
 بود مجلس من اکران علمیه در جمیع فنون عبقیه اسپا
 و معارف طریقه و صناعات جدیده اروپا با اسناد
 آنها مشارکت حاذقانه میکرد و مخصوصا در حکمت
 مشرق زمینی خود از صنایع اسناد بنام می آید اول
 کسی که لقب وزیر علومی در ایران گرفت او بود و از منصب
 در صدر اول این دولت و شئون و مراتب عصر خود که
 نابل کردید الامقام شخص اولی و صد ادرین عظمی که

علی القاده بر ملکز اوزکان مجوز بنیست از مجالس علماء
افاضل و مذاکره علوم و فضائل همچو وقت ملائمتی با
و کسالت نمی گرفت بلکه سخا و علوهت او بساط شهر
فان معول و حامی طی طی که در کثرت محفوظان و
دایره اطلاعات و غزرت مواد محاضرات اعجوبه و زکا
بود و بر سوغ عقاید و مقام یقین وی کما ز روی
آثار بلا فیه و امیادان غیر محدود بر هر محقق و مبرهن
کمیده بود مفتیان و مجتهدین هر یکسین می آوردند
در تاریخ واسطه لایب و هند سر و بسیاری از مسائل
کتابها و مسائل ساختن از خدمات و زحمات وی در
دولت و ملت ایران نخبی و ابره سیل اشارت در فهرستات
مطبوعه خوش و مؤلفات زمانهای پیش بر نگاشتم
و شکر این حقوق او را نسبت به من شخصاً بکنم
اشعار غریغی مخلص میکرد امیر الشعراء بعضی از منظوم
و پروا در جمع الفضا با آورده است و من العجب که تقریباً
شانزده سال پیش از فوت اندک شور به حال میرزا احمد
صورت منامی در باره او بحضور مرحوم علامه الزمان
ملا آقای ترک و اعشانی معروض داشته و آن بزرگوار
صورت و اقتدرایش در یکی از تصنیفاتش نگاشته
ناوایل آن رؤیا در بوم عاشقانه سنه بکفر آورد و دست
و نود و هشت که ملکر آده در شب آن در گذشت بقضیل
تمام ظهور یافت و متن و حواشی آن با وضع انفا
حل جان تو آب مغفرت آب برای السین مطابق افتاد
عند النقل بالثقل و طبقات اهالی دار الخلافه از انظار
انطباقه و انکشاف ناوایل آن صورت رؤیای صادق
حیرتی عظیم روی داد و از این بزرگوار در یکی از بحران
سنت شرقی و صحن شمالی مشهد حضرت عبدالعظیم

الحسنی است غفر الله له
میرزا علی محمد خان کاشانی شریف
دکتر فن ترسل و انشاء و علم سابق و حساب از اقران
است و خط عجمی را در شیوه استاد عصر بسیار خوش
و غیر منویسد از چندین سال است که در دارالطباعة
دولتی و دواجر ایجاب رسمی برستی و درستی چند مت
کند و از جمله مساهاتی که در عالم دارم اینست که در زیر
سایه هاون شخصی ترتیب نمودم که از خدمات سبقت
و قلم و زحمات بد و قدم قابل رجاع هر کس در فرائض است
بالجمله از عهد بکده ابره اطباء عین ایران بصواب بدامنا
دولت فاهمه بمؤلف تعلق گرفته است مشارالیه مورد
تعلق بوده و بحسن خدمات و مراقبت تکالیف تحصیل
امتیازات و مراتب نموده و آلبانی نایب اول وزارت

میرزا علینقی حکیم الممالک

از مقایسه ایران است و مقارن دوران سلطه در بار
پا فترده و زنجها در تحصیل فنون اروپا برده و علم
طب و لغت فرانسه و بعضی از شعب فلسفه مغالیه
حکمت متوسطه و اکامل ساخته است امر و علماء و
و تجربه در مرتبه کبریه و دگرهای اروپ محسوب میگردد
و نیز کالات و فضایل ایرانی در شعر نایب خاقانی
شهر وانی است

حاج میرزا علینقی نایب مشیر لشکر

در فرغ و وصول و غالب فنون معقول از اساتید و
مخولست سطوح فقهیه کاستار و صفتیه بهر دایره
ندرس میکنند که منقحی محتم بلکه مجتهدی مسلم
میرزا علی هدایتی معروف بدکتر

ملقب بر پیش الاطباء بعد از میرزا سید رضی همگیا

محمد فاسمخان ملک الشعراء

کاشانی سپهر فخر علیخان صبا و نبلی ملک الشعراء و برادر
محمد حسنخان عند لقب ملک الشعراء و غم محمودخان
ملک الشعراءست کوی است علم و فضل و هنر پروری
و سخن طرازی در شان ایشان از اسنان نزول نموده تاریخ
دانی و حکمت شناسی و شعر کوی و خط نویسی و دانش
کسری فنون غالب ایشان است و کوی غالباً در اعراب
بد نیز مانند نقاشی و منتبت کاری و اشاطا بد طو
داند صاحب این عنوان در شعر فرغ مخلص میگردد
و در منادمت نظیر داشت و از مطایبات و مضاحله
مضاهیر هنر آن امام اهل فضل انقدر مشهور است
که اگر فراموش سازند مبدشاید کتابی ببرد از مذمه نهاد
خراسان بود چون بطهران بازگشت انزواء کرد و در
سال بیست و هفتم قمری از جلوس هابون در گذشت
طیب لله ثراه

(ف)

نواب طوبی مآب حاج و زهاد میرزا

معتمدالدوله خلف مرحوم معفور عباس میرزا و زاهد
خاقان میرزا زحون فضل و دوده فاجار و با شاع
دایره تتبع و استحضار نالی مرحوم و زبرد علوم بود در
علم تاریخ و فن تجزیه و تفسیر و کلمه و فضائل دیگران
معتبر از وی مآثور و مشهور است از جمله کتاب جامع
مقام دختار و هداية السبل و صواب انکلیب و مطبوع
منتشر است بقضیل جنک و در امان و بنای طعنه بر یوان
با بسیاری از اخبار و آثار او در کتب تاریخچه خویش
نوشته اند از جمله خدمت مآثر در اسلام مجد بد شایع
مبارک کاظمین علیها السلام است با ملحقات آن غریب
ایشان هزاره با بنجد من بزرگ در اسلام و نالیف مقلد
موسوم به مقام شرف اختتام پذیرفت و حقیقه
حسن خانمت و چیر عاقبت نابل کرد بد بالجمله وی در
سال بکفر و سپسند و بیخ از این برای سپنج در گذشت
و جنازه اش بهر از و سپسند و شش با شرفیاز به پایشان
از طهران به سمت عتبه مقدسه کاظمین سلام الله علیها
در حرکت آمد

(ق)

(ک)

میرزا کاظم طبیب رشتی ملک الاطباء

لقب داشت و این اوقات لقب فیلسوف الدوله و از
خاکبای هابون مشدعی کرد بد و ضمیر ساخته است
در فن طبابت نهایت مهارت و حذق و ادا دارد و از
سالمها است که با استحقاق از حکم بایشان مخصوص
باهر انور شاهنشاهی میباشد فرزند کرامت میرزا
لقمان ملقب بلقان الملک در صناعت طب علماء و
هر دو و نیکو است

(ل)

نواب والاطفعلیخان

خلفا لصدق مرحوم مؤبدالدوله سابقاً لکن کرد

فضل و هنر نیز پسران پدید راست

محمد بن زامیر اخور (م)

از افاضل ملکان دکان دوده فاجار بود و در انشاء اشعار بسیار سبک ساده شیرین که اسلوب مختار مناجات است بد بیضاء داشت شعر را هم در حدیث سائید عصری کتابخانه او از انواع نسخ ادبیه مشحون بود افاضل و ادبیه را بیک ترویج میفرمود انقض درین یکی و هنرمندی و دانش پروری در سلسله شاهزادگان از وی بهتری دیده نشد

میرزا محمد خان مجد الملک

علم و فضل با هم داشت و در خط تحریر و انشاء رسائل ماهر بود بلکه در این دو هنر از محولان استبد سلف و خلف معدوم میکرد در عناوین مختلف و مضامین مشوع رسالهها بر نگاشته و بسیار کار گذاشته است طیب الله ترتیب

میرزا محمد علی فرقی

مثنوی ناسی اسنان و ضویر او اول عمر در عتبات عرش در جات عراق عرب تحصیل علوم شرعیة زحمتهما کشید و در فضاهت و علوم دیگر مقامی بلند بهرسانید مدتها در دیوانخانه عدلته عظمی بقوا این شریع و موازین عرف حکومت و قطع حضومت میکردند است که این شغل بفرزند هنرمندش میرزا محمد شفیق صدر دیوانخانه مطلق یافتند و خود بتولیت مشهور است که منصب موروثی او است میرزا در دکانها استقامت مبارکه را موافق میرزا شریع میسازد و لذت مورد اعزاز

نواب والا سلطان محمد میرزا

خلفا لصدق امام فلی میرزا عماد الدوله از اجله افاضل روزگار است و مفاخر دوده فاجار نیز پدید است سال در خدمت فیلسوف اعظم و اسناد مسلم جناب علی مدد رس سله الله تحصیل مراتب معقول استغفال دانشم و کاملا استفاده نموده و تقلم ریاضی از حساب و هندسه و موسیقی در نهایت مهارت میدانند و صنعت عکاسی و تحریر سبک معتدله الدوله را صحنه را داراست و در نظم اشعار و غیره لطایف بطریق شیخ و غیره توانا است

میرزا محمود خان مفتاح الملک

خلفا لصدق میرزا یوسف مازندرانی فضایل بسیار دارد و در فن خط و شعر تخصص مختص است

میرزا محمد خان ملک الشعراء کاشانی

اصلا در نیلی میباشند و منصب ملکی شرفدار از عهد فتحعلیخان صبا که در عهد فتحعلیشاه خاقان رحمة الله علیه بود بارت دارند این بزگوار امر و زوالین فاضل مالک محرم و ستر ابر است در فنون ادب و علم حدیث و معرفت تفسیر و عرض و فاضل و نظم شعر و انشاء و رسائل و صناعت نادر و سپهر و محاضرات و ادوات منارمت و مواد مجاوره سلطین و اساطین بضمیر حصاف عقل و اتقان عقیدت و منان فکر و حسن خلق و حضایر بکر نادره فلك و فرستاد ارض میباشد در خط شکسته و تعلیق و نسخ خلیق و صنعت نقاشی خاصه شقیه جلد بدیه و در ناساز روان عبید الحمید و خواجیه اخبار و میر عماد و ذکا با وی با بنای افکار میکنند و در صنایعهای وی بر روی عاج و چوب چون اسنادان چنین ببینند

که مصدر در بوض است و منبع سعادت و در عتبات و ادبیات رنجها برده و در سطوح علوم شرعیة ریاضتها کشیده و نیز در عمل حساب ماهر است و در فن سباق قادر

میرزا ملکخان ناظر الدوله

در فن دیپلوماسی و شعب سیاسی مسلک است و غالب فضایل مشرق منبجی و اروپایی مقام اسنادی است و برخی اعمال عجیبه و علوم غریبه را نیز حد کمال رسیده ترجمه او در این محضرات کجائی کند

میرزا موسی وزیر لشکر

مهمین دانشوران است که در اخلاصه شعب ادب و ملکه انشاء رسائل و فنون فضایل بد بیضاء است خلفا لصدق معتمد السلطان میرزا حسن مستوفی هم در درزهای چند خلفه پدید آمدنش منداست و هکذا پیر نامور دیگرش میرزا حسینخان رئیس شرف

(ن)

نادر میرزا بن بدیع الرمان میرزا

فاضلی کامل بوده شاهد و احد این دعوی کتابی است که در انواع اطعمه و الوان اعجاز پرانی و کیفیت طبع و ترکیب و ترتیب هر یک از آنها و حوز شها و هر کوبه نخبه های مردم این ملک از اهالی حصاره و ابلان در حاله فراهم نموده و بفارسی خالص بر نگاشته و در مسئله مطلب از از وی فرزندی در زمانی قرار داده و عیال را با بیات و امثال و یوادر و اخبار و اشعار برانسته است خداش از طعامهای بهشت بخوراند که بکار نکر خورده است و در نخبه معتمد پیرده

خواجه نجفعلیخان حیرال قوسول

برای سر مشق بر بنفند از نادان نیز زگوار فارغی است که این آباء حسب الامر در تراجیر ارباب لطایف دوران سلطنت این پادشاه مالک رقابت مبتکار

میرزا محمد مستوفی ملک خراسان

خلفا لصدق میرزا شفیق صاحب جوان در فن سبک از صنایع اسانید است مسکوکات عتیقه و نفوذ قریه قدیمه ایهتر از وی کسی نمی شناسد و در خطوط و افکار منعلقه بر این صناعت خداوند بیضاءت و استطاعت است لاسماد رفون خط کوفی علی تشعیرها و تنوعها که از فنر مهارت و صدق پنداری در صد اسلام است و از عهد آن اقلام و کلکسیون او در مسکوکات که از روزگار است کند رفقد وی است تا عهد جاوید بماند

همایونی کویا امر و زکمی نداشتند باشد با سقون و کتبه اشیا عتیقه و نسخ نفیس و خطوط بدیعه و اخبار کریمه و جواهر بتمه بالطبع تعلقی دارد که اخبار و اخبار پدید زگوارش که محاسب و هم از تجدید این عجز می باشد جمله زاد این راه کد است ای بنا فرای عناء کرد در نهنگا فصوص محکوک بشند و در باره فحشاء که در از او طراست مسکوکات بر فن جماعت جهال و عبده املال و اموال میکنند این معاملات جزای تبتدراست و اسراون و اهل بصیرت و تحقیق که وجودا اعتراف می و اندر

هستند میکنند صرف مال در راه کال ستر اشرف است نه عنوان ابلان و او خود در نظریه هر مسکوکا همی گفته این ابتداء الملوك

جمادی چند دادم جان خریدم

بجهد الله بسبی از ان خریدم

میرزا سید مصطفی مستوفی حسا السادا

جمادی چند دادم جان خریدم
بجهد الله بسبی از ان خریدم

ماورد مصر اصلا از خط خوی من بلاد اذربایجان است
در معقول و منقول و فن دیپلوماسی و خط تحریر و
صناعات آتش و فضایل دیگر شخصی است هنر کستر
نالیفات چند از آن دانستند مسموع از انجیل میزان
الموازن مطبوع افاده

میرزا نظام الدین کاشانی

مهندس الممالک از بزم کائنات عصر جدید و پروردگار
انجمن جاوید است در لغت و آینه مهارتی کامل حاصل
کرده و در علم هندسه باغی درجات رسیده و در
فنون خوش آثار بس بزنگه گذاشته اندک در دار الخلاق
طهران از مفاخر ملک ایران واجله مهندسان دولت
بشمار می آید

(و)

نواب رضوانا حاج محمد ولی میرزا

ابن خاقان معفور فتحعلیشاه الله جل جلاله
از علماء فن نجوم و فقه و بعضی دیگر از علوم بود از
احکام وی با بجز مؤلف خود از شخص او شنیدند و صحبتش
برای العین بدید خبر کلاست عهد حضرت والامظفر
الدین میرزا دام ظلّه العالی است و روزیکه پد مؤلف
حسب الامر مجلس جشن و بعهده امیر محمد فاسح
علیه الرحمه و الرضوان می آید نواب مرحوم اندک
بر سبیل بخوی با جمعی که از انجیل بدیدم بود هم زمانه فرمود
و من هم می شنیدیم که زحمات این جشن بهوده است مقام
کلاست عهد این دولت از اذنا هفت شاه زاده میباشد
که از بطن کریم نواب فتح الله میرزا شعاع السلطنه است
فون وی در شب جمعیه بیست و چهارم جماد الآخر
سال بکهار و در دویست و هشتاد و یک هجری اتفاق

افراد و جاززه اش بشهد مبارکه رضوتی نقل کردند

(ه)

میرزا هدایت الله کاشانی لسان الملائکة

در علم تاریخ از طراز اول بشمار می آید و در ادبیات از
مشاهیر و مندوبین معدود میگرد و در قدرت سخن
از منظوم و منثور و دانش از سپهر نجوم معفور
مسلم است کتار علی علم و من بشارت با فاطمه

میرزا هدایت الله وزیر دفتر

در فن تطبیق مابین باطن و ظاهر بسیار ماهر است
در ادب و ادب و تحقیق بطون روایات امر و
تحسین دانش و اینک شور شمرده میشود و در این
فضایل بی دریغ سائل ساختن و بر بعضی از کتب معروفه
عرفاء و منتشرین منصوفه بقالبی در اخذ درجه
اهل البیت صلوات الله علیهم مقامی عظیم دارد چون
با سبک شایق حقایق و مقامات و شرح اسرار و کرامات
ال محمدیه میگرداند کوفی سلمان زمان و کون بود
دوران است و بقیب از ورآوستری رفیق نگران

میرزا اجبی خلیف میرزا رضا

نجم الملك بن میرزا جعفر منجیبی اشقی حساب لوراش
منجیبی اشقی حضرت منطابا فوس والامظفر الدین
میرزا و بعهده دولت جاوید مهتد است ادام الله
اقباله العالی (ه)

اسناد علامرضا مشهور در پیشه کون

مرشدی معتبر بود و جمعی پیشتر حلقه ارادتش
در کوشش داشتند در جلد او وسط مطلع الشمس
ترجمه مختصری از وی نوشته ام

ملا عباس علی آقچه قشلاق

از اکابر و علماء افشار آبرو میباشد و آقچه قشلاق از
قرای الکای نظام سفلی است

حاج میرزا فضل الله ساوجی

از مشاهیر فضلاد در احوال فرمود در فنون منوخته
و هنرهای چند علی الخصوص خط نستعلیق و ثلث
و نسخ و معرفت احوال خطاطین و نتایج افکار ایشان
بکانه زمانه محسوب میگردد در ادب امر صداری
(ملا باشگری) مرحوم علیخان ظل السلطان خلیف
خاقان معفور با وی تعلق داشت و در زمانه که
شاه مرحوم محمد شاه شهر هرات را در حصار داشت
موجبی از طهران بار دوی همایون رفت و مورد
مرحمتهای فوق الوصف گردید مدایج بسیار از
شعر و عصر علی الخصوص مرحوم شباهنگ در حق
او دیده شده در خطه عا مشور اعمسال بکهار و در دست
و هفتاد و پنج از سرای مسیح رحلت کرد بد فترت در
وادی السلام است

ملا علی محمد صفهانی

اسناد ریاضیات مشرق و مغرب بود و در ادبیات نیز
شریک کلی میفرمود نواب رضوانا علیقلی میرزا وزیر
علوم او را از اصنفهان بطهران آورد و دست معتمد
بندرفت در وزارت علوم و کالیف مدرسه ارفقون
انگلیزانه داشت مند و امعینی بزنگ بود وی راموزین
و مؤلفین عصر غیبت الدین جمشید ثانی می نویسند
خلیفه زکواتش حاج میرزا عبدالغفار معتمد ریاضیات
دارالفنون که بقیه بیچیم الملكست فی الحقیقه بتوجهات
خاصه ان اسناد را بر ما در روان خویشانش بوسه
شاد و روزگار فرزند دانستندش همی بر مراد باد

حاج مولی علی واعظ فریبی

اصلا از رود بارقزوبین است در کار منبر تسلط عظیم
دارد وی بخراسان و اذربایجان و مملکت ری و عراق
عرب که در آنها موعظه کرده و روضه خوانده است قوی
عام دارد و شهرت نام علما و فضلا و در ادب نیز
نظری ندیده ایم در تتبع و استقراء واحاطه و تفتنا
بر تواریخ و نقاشی و احادیث و اخبار انجمن عصر است
و داهی در زاد الله نماید

میرزا جعفر مشهور بحکیم اظمی

خلیف مرحوم میرزا حسنعلی لوانسانی فاضلی خوش
محاوره و بدیع المحاوره بود و در تاریخ و حدیث و
شعب معقول شرکینی با اساتید میگردد قرب هشاد
سه سال بعزت زندگانی کرد و در آتش مهارتی کامل
داشت و بدعا و صباح تعلیماتی مفید نوشتند در
سال بکهار و در دست و نود و هشت بطهران در گذشت
و فرزند هز مندش میرزا شمس الدین انجمله اجله
فاضل اصغر میباشد و از جانب علم حضرت هانوی
بلیغ حکیم الهی قرین افتخار است و در مجالس علماء و مرآ
بسیار با اعتبار

میرزا علی محمد مشهور بصفا

برادر حکیم الهی مرحوم از مشاهیر خطاطین عصر و از
کبر و شعرا و عهده بود و بطریقه ششمیه میله مقرر داشت
و در ادب و محاوره و محاضره از افراد معدود میگردد
و مال بسیار در راه صنعت و طلب کسرتلف نمودن
از اشعارش در تذکره مجمع الفصحی مسطور است قوی
در بکهار و در دست و نود و نه هجری افناد و هفتاد
هشت سال زندگانی یافت تربیت ده جوارخ برین

ملا مصطفی جبر سبانی

از علماء علماء و زهاد فضلا است و در قضا بسیار هم آباد در تمام من اعمان قزوین نطق دارد و آنجا مؤلف کتب جبر سبانی است که از قبایل و برین زبان و طوایف بومزاد مالک بقلوی زبان میباشند

ملا قاسم نحوی

انجا که بر طایفه نحوی قزوین بود و این طایفه نیز از ملا محسن نحوی صاحب زینة المسالك فی شرح الفوائد مالک و حاشیه حاشیه ملا عبداللہ بزوی و شرح منظومہ شافعی ابن الحاجب و روح المحظ و تعلیق خلا الحساب و تفسیری کبیر و غیرها میباشند و کتب اعلیٰ مشارالیه نشان ما از اهل طالقان بوده و خط نسخ را بشوئیه بسیار بشیرین مینویسند کتب بسیار بقیلم آن بزرگوار از تصنیفاتش و غیرها که هر وقت اولاد است در دست مشارالیه که هر بدو السلطنه قزوین مکن میباشند نظیر سید

ملا هادی نحوی قزوینی

از مشایخ نحویهای مذکورین در قزوین بود

ملا علی عطار قزوینی

از علماء قزوین بود و کتب عربیه و بعضی از سطوح ندرین میکرد عرفانه

میرزا حسن اصغری

خلف وافر الشرف ملا علی نوری طبیب الله تعالی تر تیر از محول جامعین بین المقول و المعقول بود در صدارت عظمی میرزا قاجان از اصغران بطهران آمد و نشر بیجا فوق الوصف بدید از جمله میرزا قاجان صدر اعظم بکویت هزار تومان تقدیم محضران دانشور حکمت پرور

داشت رحمة الله علیها

میرزا محمد علی فایزی

فلسوفی معتبر و با خصوص در هند سر و بجوم میباشند مسلم بود از خط نستعلیق او هر کلمه را بچندین سطر میباید بستودن نسخ از مشغولی رومی میگویند در سی سال توشه و معجزات حاج فرهاد میرزا معتمد الدوله داده است شطر اعظم از عمر را بحکیم مستم در اصغران و طهران مقرر است افاضات و ابوالسلطان او بر میرزا احتشام الدوله در خدمتشان بزرگوار زمان بسیار زنده کرده سال بکفر کرد و سبید و پنج بدار الخلافه از برای پیغمبر رحلت کردند در مشهد امام زاده محیی مد فون کردند

حاج سید اسمعیل

حسین ساوجب شیخ الاسلام انک است و در علم فضل مقامی عالی دارد و فرزند دانشمندش حاج سید ابو محمد که از بطن صبیته شیخ المجهت بن مرحوم حاج میرزا احمد باشد با انواع فضائل راسته است و از هر گونه ذلیل پرا در سفر حج سفرنامه نثر نگاشته و منازل مابین دمشق و کوفه را که خط ذهاب و اوابا اهل بیت عصمت علیها السلام بدرستی ضبط کرده

حاج مولی باقر واعظ

از اساطیر طهران با مشایخ از اقران مسلم است و از مشایخ مشایخ اهل منبر دایره تتبع و تبحر و اتساع با فقه علماء عظام و مجتهدین عصر نیرزی را بسیار محترم میدانند و او را بیک وجه مخصوص از مرتجعین شرع میباشند مطالب و مرتفاتش بحدت و منانت منازات مالک است چند از این واعظانند صمد و در رسیده از انجمله است حجتا التعمیر فی احوال عبد العظیم در طی مقاصد

این کتاب مخفی بترجمه طهران و علماء و مشایخ آن پرده لحنه

در بعضی کتب این کتاب را با مشایخ طایع از نفع انداخته

برهان الواعظین حاج شیخ زین العابدین

اصلا از مردم جبلان است و فعلا مقیم طهران اهالی این مملکت و هر شهری که روی بر آنجا کشد و پای منبر گذاشته شرفند و شهادی او بسیار است چون مشرب ذوق و عرفان دارد و شواهد مواعظ از سفر رومی و شیخ و حافظ می آید مقالاتش بمشرب بزرگان سخت ملیح می آید و بسی مطبوع می آید این محدث فاضل در طلب نشان کامل چندین مملکت را دیده و بقصد سبنا در نوردیده است مانند عراق عرب و ارض شام و قطر مصری و حجاز کبیر و دارالسعادة فنطنینیا و صیقل هند و سند و غیرها و از اول عمر مرتبه مرده بخصیله

میرزا عبداللہ طبرستانی الاصل

طهران المسکن در فضایل و علوم بسیار از اقران روزگار است که با تفنون ریاضیه و صناعات اربیه و علم سبنا خط نسخ و تعلیق و بر آکا بلیق بزرگ میدارند و اسناد میباشند سلمه الله

عبد الفاضل میرزا

ابن المرجم مؤید الدوله در کافران فضیلتها را نالی بد رضیلت پرور هنر کستر بود

انجمن ملای ترکان

از تیره قوجوق از شعب هموت در سال ۱۲۹۲ در شهر ساری بحضورها پوین مشرف شده است

میرزا صادق امام جمعه

سابق بر رجوع بمشرب عرفان مشهور است

افا شیخ علی

از علماء ساری

حاج مولی علی پروچردی

برادر مرحوم حاج ملا اسدالله حجة الاسلام است خلف الصدق وی افاضت در فضل و فقاهاست از اقران امینا دارد

شیخ ابو محمد خراسانی

از مشایخ مشایخ شهر مشهد است و از انجمن جماعت مسجد کوه شاد میباشند

اقا سید رضا مجتهد

فاضل بخورد

حاج محمد خان قاجار

خلف الصدق حاج محمد کریمخان از فقه شیخیه شیخیه که معتمد حاج محمد کریمخان بودند پس از او بروی گردیدند که در وی از فضایل و کالان و هنرها بد شطری او فرمودند امر و زور ملک کرمان را بستاند عجم شیخیه با دست رساله بنام نواب مستطاب والاسلام حمید میرزا ناصر الدوله و فرمانه ای این مملکت نوشته است که در بعضی مطبوع افتاده

حاج سید علی طهرانی از سلسله سادات

احوی از فاضل دار الخلافه است و معقول و منقول و زینها بر او از شیخ طریقی بیارسی نازی هر دو توانا است شیخیه را که صلا و حضر بقیته الله می باشد چشمت شایع است و در تجدد و تشدید بنیان خانه که مابین او و بر خراج شیخیه مشرکت و حسنه مشرب و جناب جلال التمام میرزا اسمعیل امین الملک وزیر خزانة عامه مبلغ کران پر انداخته از الله

شیخ محمد

برادر شیخ العرافین شیخ عبدالحمین قدس سره

میرزا تقی شهنشاهی

از علماء کربلا

افاستد مصطفی استرآباد

از علماء عظام مجاور جابر شریف

میرزا عبد اللطیف طسوج

ادبی ارب بود و بحکم بندگان اعلی حضرت شهنشاهی
دام سلطانه کتاب الف لیل و لیل و از عربی بقاری
نقل نمود و اثری لایق گذاشت جناب میرزا محمد حسن
خان مظفر الملک خلف الصدق از عالم فاضل دام
اقبال نیز سیره پدید راست و در ادبیات و انواع صناعات
اسنادی نامور

میرزا محمد خان مجنسه

مشهور بلبندیم با شی کاشانی برادر محمود خان
ملک اشرف و در غالب فضایل که در حق ملک اشانی
شدنالی برادر و در بعضی برادر است

میرزا عبد المطلب کاشانی

مشهور بادیب در شعرا و علم طب و ریاضیات
برده و خون حکم خورده در فن ادب و طاعت عربی

افاستد فریح الله کاشانی

در تاریخ و فن ادب و احوال رجال تتبع کافی دارد
و بیالف کتابی در ترجم و وزراء اسلام مشعراست
صدر الافاضل میرزا غیاث الدین
کاشانی که در علوم عربیه و فنون ادبیه و حسن
خط و امثال بجز هر شخصی است مشارالیه

میرزا احمد شاملو خوشنویس

که در خط نسخ از صنایع پدید است بدستاری پدستا
اول سلطنت عظمی در گذشت

حاج میرزا ابوالفضل ساوجی

هم طبیب است و هم ادیب و هم خطاطی ماهر و هم
شاعری قادر بسیاری از کتبه های برای سلطنتی
مخطوئی پر اخذ شده و اینک در مجلس الف نامه
دانشوران ناصر دین که امضاء دولت فاهمه برینده
نگارنده سپرده اند و آلد بزکوارش حاج میرزا فضل الله
افاستد محمد خطاط اصفا کاشانی
مشهور بتخلص بقاره و لقب اشرف الکتاب فام نسخ بر
خطوط اکثر صنایع پدید است بدست نسخ نویسی عصر کشیده
امروز صاحبان خزان خطوط و مکاتب مینازند و چون
الاطلام در دارائی قرآن مخطوئی با هم مفاخره میکنند
در تاریخ الفقهین کتاب مقیم دار الخلافه طهران است
و در نظم شعر نیز بنویس از مشاهیر زمان

حاج مولی باقر واعظ شیرازی

مجاور جابر شریف از بگبار و غاط عصر بود در نام تو
شد

میرزا استبد علی معیری

از اطباء و حضورها یون و از فضلای و اینک در مکتب
است در طلاق لسان و حسن بیان از قرآن آمینا
دارد چون اقتضای اشعار وی از دستگاه مرحوم
دوست علیخان معیر الملک نظام الدین و اشفاق
افناد بیعت معیری معروف گردید و در تاریخ
جمع این کتاب بلبق شمس المعانی ملقب شد

حاج میرزا اسد الله طبیب شیرازی

مجاور شیرازی کوی دم عیبی در دروغها
هرگز در مریض بد بیضا نمیناید

میرزا جعفر خان سرهنک زنجانی

خلف مرحوم میرزا صادق نقاش مخصوص است و
مدرسه دار الفنون تربیت یافته در جمیع شعب
هفتگانه نقاشی از ساختن شبیه و حالت و گل
و حیوانات و دور نما و وزم و بزیم ماهر است خوا
بار و عن و خواه بآب

میرزا علیخان نایینی

خلف حاج میرزا محمد مترجم احقان الحق علیه الرحمه
که نامش جدا گانه عنوان شده همانا در فضل و هنر
و اریث پدر نامور است و نالی کاکوش حاج میرزا
علینقی مشیر لشکر کاقبال الولد الحلال کشته
بالکب و الخال

حاج میرزا محمد علی نایینی

مشهور بعنوان پیرزاده آعارف کامل سالک در اصل
حاج محمد حسن اعلی الله مقامه از نواده آ در دست خدا
افزیده پیغمبر استبد میباشد غالب اروپا و آسیا
میرزا محمود خان میجر
در فن تجمیم مهارتی عظیم دارد

حاج میرزا محمود طبیب دزاسوی

در فنون ایرانی و اروپایی حاذق بود

ملا محمد قبلی

حکیم با شی حضور مبارک بود و در علم تشریح کتابا
مشروح نویسنده و مطبوع افاده

میرزا عبد الوهاب میجر باشی

نواب مرحوم مهد علیا در استخراج نقاشی و صنایع
فن تجمیم استبد و عظیم داشت

میرزا عبد الله طبر منشی

در انواع فضائل علی الخصوص انشاء رسائل رتبه

اسنادی داشت

میرزا علی اکبر شریف کاشانی

طیبی حاذق بود

حاج میرزا حبیب الله طبیب

مجدد الاطباء تنکابنی از مشاهیر اطباء دار الخلافه
طهران است

میرزا حبیب الله طبیب کاشانی

از بزم کاندان مدرسه دار الفنون است

میرزا محمد حسین طبیب کاشانی

از حکیمای شیخان مشهور است بعد جاوید مهاد است

حاج ملک محمد خطاط قرظینی

از خوشنویسهای تعلق با اسنادی و تقدیم
بود و معیت در پیش نهادی و پیشتر چوشتی هم داشت
آینه اطراف قطعات مخطوطاتی را اچنانا با اینش قلم بطرز
مخصوص مرتب میسازند او اختراع نموده است

میرزا غلامرضا خوشنویس

در خط نستعلیق اسنادی ماهر و خداوند قلمی دارد
بود کتابه مدرسه سپه سالار اعظم حاج میرزا حسین
خان او ائلس مخطاوست

میرزا محمد رضا کلهر

در خط نستعلیق بعد از میرزا غلامرضا قرظینی بهترین است
کسی ایشان نداده اند بلکه اسنادان این هنر بزرگ
خط او را خود در عرض خط میرزا داده اند مردی
در پیش منش خوشنوی سبک روح بدنه کوی است
محضری مطبوع دارد و طلعتی محبوب با هاشمها
صفتش در افاق و تقدیمش بر کافه خطاطین علی
الاطلاق هنوز از جوان اعلی رتبه است و جرابه

تکرر است و بیک و ساز معاش همی از اجزای کتاب است
 کند و بهتر باز و حاصل هر آنچه خوشتر روزگار
 میکند و اند روزنامه شرف و اردوی همایون و چند
 سفرنامه همایونی را برای حقیر تحریر کرده است و در
 میرزا محمد جوانساری شاکر در آقا محمد علی طهرانی بوده که کاندازی

میرزا حسن سنوی
 از جمله افاضل شهر است نژادش سید صدیق الدین
 علی بن احمد میرسد نادر بیخ فارس نام از نصاب نقاشان
 و الحاق اثری جلیل و نادر بیخ عظیم میباشد

طاووس امرقا و اصفها
 نامش حاج میرزا محمد کاظم از جمله معارف عرفا و
 مرشدین طالبان طریقت بود در سلسله سید محمد الهی
 زمانی دراز دستگیر بها و سرسپرد که با هم با اعتبار و
 اخبار او بوقوع میرسد شهرت این شخص در تمام بلاد
 منبسط است و در راه خلافت اتفاق افتاده

ابو نصر فتح الله خان شیبکاشانی
 از سخنوران مشهور این دوران است نظم و نثر هر دو
 را استادانه میسر دارد و رساله های چند از آن سخن
 سنج دانستند نظری سیده و بعضی مطبوع افتاده

میرزا طاهر اصفها
 در پایه نیک نژادش شیخ زاهد کلبائی میرسد و
 قضاء دار السلطنه اصفهان از او اثر دولت فاجار
 خاندان ایشان است کتاب کج شایگان را در ترجمه کرده
 میرزا آقاخان نوری صدر اعظم ساختند میگویند
 در عجب بر آن کتاب کلمه بر زبان آورد که مانده شامند
 شد و مورد ندامت گردید در شعر شری نخلص
 کرده طبع ترسش سرشار بوده است در سال بکهار

و در بیت و هفتاد و هفتاد و هفتاد و هفتاد

حاج رشید خان بیک
 از شعراء و خطاطین این دوره و در شکسته نویسی
 و خط تحریر اسنادی بزرگ محسوس و در سواد و در عظیم
 دولتی در طلب و ابستکی می همکان جیدی تمام
 داشتند و با بیکدیگر همی نخل میوزیدند در شعر
 نخلص میفرمود لطفعلی بیگ از صاحبان تشکره جیدی
 پدروی است فوتش در مشهد مقدس رضوی
 اتفاق افتاد رحمة الله علیه

میرزا حاج محمد کرمانشاهی
 سید نخلص از شاهپران است شعراء عصر خود بود
 کتابی در مکتب نگاشته موسوم بکتاب دستان مایه
 و رساله در مرصع قافیه دارد و مشغول عسر و یسر
 نظم فرج بعدالشره نیز از اوست

میرزا نصر الله اصفها
 اسلافش هم از افاضل و برجی از ایشان منصب قضای
 عسکر نابل بوده اند مشاور الپجوز از کبرای شعر این
 دولت بود و شهاب نخلص میگرد و نایب الشعراء لقب
 داشت

میرزا سید علی طهرانی
 از شعراء مشهور و عرفاء معروف و نایب عهد بود و
 شایسته نخلص میفرمود
میرزا حسین میرزا حبیب الله شیرازی
 بزرگم عظیم اسناد الکفر فانی شاعر است و خود نیز
 هنر پذیر بهر و در بود و سامانی نخلص میفرمود از فنون
 جدید نیز شطری تحصیل کرد سال بکهار و در بیت و
 هشتاد و پنج هجری در گذشت

میرزا جعفر همدانی

مشهور بخلص ریاض اسناد اعظم ادبیات بوده و در
 انشاء رسائل و انواع فضائل مقامات پیورده و برضو
 بدیع الزمان و حمید الدین مفاخرت پرور اخذ

میرزا محمد شیرازی

خلف میرزا کوچک و صالح است که خاندان ایشان در
 فضایل ایران سرآمد هر دو مان بوده و هفت مسأله
 الهی در شعر سنجی د اوری نخلص میگرد و رحمة الله علیه

میرزا حبیب الله محلاتی

از شعراء بود و از اعلی حضرت افتخارها بونی اروا خنا
 فداه خاقانی نخلص یافت

میرزا محمود خطاط

شاعر شیرازی از اولاد فضایل نهاد میرزا کوچک
 وصال علیه رحمة الله الملك المنال است حکیم
 نخلص میگرد و در سال بکهار و در بیت و هشتاد
 هشت بشهر شیراز در گذشت

میرزا اسمعیل

بن رب الفضل و الکمال حکیم بزرگ میرزا کوچک و صالح
 از خوشنویسان و سخن سرایان این دولت معدود
 کرد و نخلصش بوحید است

میرزا علی رضا

اصلا از نجاران ملک اصفهان است از خطاطین مشهور
 فلم یخ و هم از کبرای شعراء محسوب شود نخلصش بر
 الثقلین فی مقتل الحسین علیه

میرزا عبد الحمید تفرسی

در شعر اسناد بود و از حسن خط نیز حظی داشت و
 صفا نخلص میگرد

میرزا فرج الله محلاتی

حاج محمد زمان جلایر

خراسانی از شعراء و شعراء بود و بسالک مشهور مولی محمد
 اسمعیل از عدی شهدی داشت نغزات غنیمت و
 درج اللالی و دیوان المناقب یادگار و از آثار اوست در
 سال بکهار و در بیت و هشتاد و هشتاد و هفتاد و هفتاد
 نخلص میفرمود از غد برون سرمد از قرائ شاهان
 است

میرزا محمد علی اصفها

اصلا از سرده است در شیوه شاعری جمیع مشاهیر
 خوشین را زرد و تحفیر میگردند و آنچه پیشتر ندر
 نخلص داشت و در شعر شاعری ملقب و بیغزل و صیده
 سرایان ابام هفت منسوب و مرتب بود در سال بکهار
 و در بیت و هفتاد و پنج رحلت کرد صیبه الله براه
 طیب لسان و فاه

حسینقلیان کله کرمانشاهی

از شاهپران عصر بود در ادبیات بقیه کامل
 شعر اینر با مهارتی وافر و طبعی قادر میسرود و این
 صناعت عالی را در خدمت میرزا حاج محمد سید کامل
 که سلطانی نخلص داشت همانا در بکهار و در سید
 سر و فغان یافت و چند رساله و کتاب را تا از خویش
 یادگار کند است از جمله است کج با او در شرح لغات
 و اشعار فارسه میباشد و مطلع الشعری که مذکور
 شعراء عصر است و با عشقان بر سبک گلستان و نجا
 الثقلین فی مقتل الحسین علیه

آقا محمد حسن زرگر

از شعراء مشهور بود و عنوان مشغله خود را نخلص
 قرار داد و فاش در سال بکهار و در بیت و هفتاد
 افتاد

از فضلای بزرگ این دولت است فن غالبش نظم سخن و شعر سرائی بود و طرفه تخلص میکرد و خطا شعلیق بود نیز اسناد انمنوشت و از علم انشاء و تزیین بسیار بلند رسیده و اصل اسلافش از فارس است و دروا کرمی عربستان و لرستان و امارت عدلیه عظمی منشی مخصوص بالید و مؤلف بود و زمانی خازنی اشاعها بود

میرزا جواد اصغرها

خطاط فن شکسته اسناد اعظم این عصر بود و از مقامات عمده این دولت است اعجابی زانجا لوصف بخط خود داشت و نسبت با اسناد اولین و آخرین خود نیز به شعر سخنین میکرد و شعلیق را نیز در نهایت مهارت به نوشت شعر هم خوش میکند و عقده تخلص میکرد

میرزا محمد خلیل مازندرانی

از شعراء اینههد بود و بر حسب تقیبن شاه مرحوم محمد شاه عجیب تخلص میکرد

میرزانی طهرانی

از شعراء بود بهشتنامه از حدی بر بی بصری مبتلا گشت و با انحالط عطاری میکرد و انواع ادب و عقاید مفرح حث و بر این ابوالعلا همعری شاعری مینمود و عبار تخلص اشق فونش در بکهار و دوست و هفتاد و دو بسن سی و چهار روی داد و رحمة الله

میرزا ابوالقاسم شیرازی

بهر چهارم حکیم بزرگ خداوند کمال میرزا کوچک و نام است در فون ادب عالمی ماهر و بخط نسخ و شکسته اسنادی فادر و در سخنوری شاعری ساحر مینماید و در هنک تخلص میکند و تزیین و لایله واسطه و

از اسبق است میرزا احمد وفار میرزا محمود حکیم میرزا محمد داوری میرزا ابوالقاسم فرهنگ

میرزا عباس افاموسی

از تلمذ حسنعلی بیک معتز الممالک دولت نادر شاه افشار است اصلا از حوالی بسطامند و سلسله اش تاکنون با لقب و منصب برقرارند میرزا عباس از صنادید اساتید شعراء اینههد بود و در غزل سعادت محسوب میگردد و فرغی تخلص داشت با اسم فرغ الذی از فرزندان حسنعلی میرزا استماع السلطنه چنانکه فایان نیز منسوب است با اسم فرزند دیگر وی او کای فایان میرزا چهره در اولنگ کار این دو اسناد بزرگوار و مداح این دو شاهزاده عالیقدر بودند از غزلیات فرغی مرحوم بسیاری بطبع رسیده و غالباً نغزانش بنام هابون این پادشاه دانش پرور زیب و زیور بافلاست رحلت فرغی در طهران افناد میرزا محمد شاعر بنا بر فرغ فون او گفته اند

بفرغی هست خورشید سخن اندر حجاب

میرزا محمد مهدین میرزا محمد باقر اصغرها
از فضلای معتبر اینههد است و با منصب استفتاء دیوان اعلی عالیبا نالفت رسالت و نظم اشعار و روزگار میکند و فرغ تخلص میکرد

میرزا حبیب الله فانی

خلف میرزا محمد علی کلشن شیرازی اصلا از ایل زنگنه است مادر اشرف شنوان این شخص از شفقت اشباع در شرح احوال اش سوده ساخته و کریم است مدتی در معرفتی مقامات و مراتب و معالی و معارف معطر شده باز از عهد حق تعالی در توانش مگرد

در ایران و غیر آن بطبع رسیده همانا در میان محول رجا اینههد جاودانی حکیم فانی در شعر تان عطف است شیخ الطایفه رضی الاضاری در شعر تان فیلسوف اعظم حاج مولی هادی سبزواری در عقاید که هر یک از ایشان در فن خاصه خود اولین شخص مسلم بود قولاً مطلقاً چیزی نیکه فایده اخلاط با این حکیم باشد فقط تاول الفاظ شیخ الذکر است اسنفا الا مشیاعر حلت حکیم در بکهار و دوست و هفتاد و دو هجری بطهران افناد اعلی الله مقامه

میرزا محمد مهدی

خلف میرزا حاجی که خدای طهرانی از اساتید شعراء بشاری بود و جری تخلص میکرد و طبعی فادر داشت

حاج میرزا ابوهیثم شاعر

مشتری تخلص حسام الشعراء ملقب اصلا از مردم مشهد مقدس بود و در انحالط طهرانی مینمشت مابین مخنوران وقت با اسنادی و تتبع نام مسلم بود و با خصوص در هجاء تسلطی عظیم داشت و در علم فایده و عرض از اجله اساتید محسوب میگردد و در خصوص هابونی که هو حق و معرفت بود و کثیراً با میرزا مایل افشار احضار میشدند و در حضور موفور الترتو مثل جری و فرزند در حق بکد بکر بطعن و در قمی پودا خند و مهاجاة مهور زیدند تجار و الله عنهما فون حاج میرزا مشیری در بکهار و در وی صد و پنج افناد

میرزا حسن شاعر افشار

مدتها نوکر دیوان اعلی بود و در روزان امور خاز انشاء میکرد و زمانی دراز در بند زندگانه حسب

الذامور تیر وقت داشت جنبه شاعری عاقبت غالب آمد و ترک خدمت گفت و همی طبع از مانی فرمود تا اسنادی بزرگ شد و مایل تخلص میکرد ولی غالباً بسندت لسان و معرفت اعراض مردم را از زوره منشا کفاره اینههد امرانی در وصیت حضرت سیدالشهداء ارواحنا لالفداء و مدایح در حق اهل بیت عصمت صلوا الله علیهم اجمعین بسیار ساخته

اسمعیلیان برورد

شاعری متوسط بود و سرای تخلص و غالباً تقیبن غزلیات در مانی میرزا خند غفر الله له

میرزا عبدالعلی

بن میرزا محمد تقی بن میرزا عبداللله از علماء بزرگ فرغ تجیم و بختیاشی کرمی اسنان رضوی قرین اعزاز و تکریم است و در اعمال موالید نالفتان نغز دارد

میرزا عباس طیب سمنا

از افاضل حکماء و اطباء مشهد مقدس بود و در بکهار و دوست و نوذ و بک دنبار ابد رود نمود

میرزا حاجی فافا

از اهل فرجه در ارض مقیم تیز در قضیه اهر تولد یافته مرغی بود فاضل و ادیب و در اکثر علوم و معقول و معانی تمام داشت در ریاضی فیهر صد اسنادی نابل بود در علم هیئت و نجوم و استخراج کسی با ابراهیم بنیستوار شرح و حواشی بر فضائل و مقالات تخریر اقلیدس و محطی نوشتند تقویم و احکام و در کمال صحت میرزا چنانکه آن هم در آذربایجان تقویمهای بطبع رسیده حاضر است در احکام موالید سلفه مخصوصی داشته تصنیفات و نالفتان اکنون در دیوارش عمده

العلماء العظام میرزا عبدالعزیز قزاقی است که
مجتهد و فاضل و ادب عصر میباشد و فوئد مجتبی
در سال هفتم از جلوس همایونی اتفاق افتاد

مولانا محمد اسمعیل

مقیم مشهدی در هجرت و اعمال بخوبی و احکام آن بی
نظیر بود مجد تکوین از روی پرده نازک پندشاه غیب
نظر مینمود

مولانا حاج غلام حسین

متمم باقی خراسان اصلاً قاضی بود و ساعت جلوس
شاه مرحوم محمد شاه قاجار را او تعیین کرد و در سال
یکهزار و دو صدمت و هشتاد و چهار وفات یافت خاکش
در دادالساده مبارک است از مصنفات و حواشی و
رضویه زادها الله شریف و مزین

میرزا هدایت الله

خلف میرزا حاجی آقا میرزا جبار داعی ساکن تبریز در
فنون ریاضیه و بطنی لایق و نسبت به علوم و اشعار
فائق دارد

مولانا محمد مهد

خلف الصدق مولانا حاج غلام حسین متمم باقی خراسان
است در ریاضیات و استخراجات تفاهیم و احکام
بخوبی از اساتید معدوم میشود و حسب لایق و
الاستحقاق دارای منصب و مقام والدین زکوار است

حاج میرزا تقی اهری

در تبریز مکنی است و مشاغل بود در انواع ادب و
مهارت بهر سانسید و علم بخوبی و استخراجات مسلمانان از
عهد بر میامد و لکن بسیار پرتان بود و معاشش
معمولی میکند چند سال قبل در مراجعت از دنیا

میرزا جرج حاجی ابوالحسن ناجر اصفهانی که مردی خیر
و نیک نفس بود در ارتقا از قوم وفات یافت و اولاد
بی بهره نماند بر جای گذاشت

میرزا حبیب خطاط

شکسته نویسنده همدانی اسنادی مشهور است

میرزا طاهر همدانی

کاتب نسخ اصل نامته و انشوران ناصری از قریب
کاج دزد کنین است و نسبت به ریاضیات و خوش منگار

میرزا جعفر منیر تبریزی

پیر میرزا غلام مستوفی در علم اسطرلاب و نجوم و
خط شکسته و نسبت به اسناد بود و بعد از فوت
پدر در شغل استغناء برقرار کرد بدنا بکوفتی باقی
فطری از جمیع مشغل و عمل دیوانی دست کشید از
و اطاع اختیار نمود تفریح و تجرد بر کرد کوشش کرد
و در روشی و ابر مناصب بنوی و مواجب دیوانی
و حمان داد در همین حالت گاهی احکام از غزل و
و در حوض و غلا و امر آشوب میفرمود و مشغول
اکثر امانی و ولت با او اداون میوزیدند و همیشه
احکام مستقیماً جلال خود را از او در میخواستند
از مجموع نیز به ضایقه و طبع مینوشت و هر کس هر چه
میداد آنرا صرف خضراء و ایشام و بیوه زنان میکرد و هیچ
وقت بمنزله و زوا و عیادت و از خانه ماهی یکبار
بجهت ختام خارج میکرد بد استخراجات و استنباطات
و اخباری که مطابق افتاده از مجاری است از جمله
شکست مرد و دیال احوال میرزا محمد قوام الدوله
بود که در جزئی و کلی تخلف ننمود و رحمه الله علیه

میرزا حسن شیرازی

از خطاطین مشهور این دولت است و در نسخ استاد
مسلم بود و نسبت این هنر از روی نابهره جای بلاد
اسلام انتشار یافت و از بزرگوار برادر شمس
الادب است

آقا تقی افشار رموی

از اهل خطه ارومیه متمم ماهر و در کافه فنون حکمت
متوسطه مسلط و فاد بود مدتها در عتبات عالیات
بجستار علوم منقول اشتغال داشت پس از آن
اراده والدش حاجی آقا ابوالحسن که آن هم زنده است از
عتبات بار و صبه آمد میل والدش این بود که او صاحب
مسجد و محراب و منبر باشد ولی امر جرج خود قبول
این مناصب آنکرده از او و زیند نادرست بگذارد
دو صدمت و هشتاد و چهار هجری بر حنا بردی پیش
سن شریفش تقریباً بیجاه سال بود و از اول عمر
اخبار ملاهی اربکات نفرموده ناچار سده بنی
در علم اعداد و اوقاف و جبر هم کمال مهارت را داشت
و اکثر اوقات بر ریاضت و عبادت اشتغال میوزید
رحمه الله

میرزا رضا الرضوی

البرزی از نوآبهای اتمک است در خط نسخ عبق
صنادید اساتید رسند بطهران نیز آمده اهل علم
فضل بی مقدمه مشرک را میباشند جلالت قدر و
عظمت شان هم مشهور است

میرزا محمد منیر افشار رموی

از اقوام و منسوبان مرحوم آقا تقی منیر این حاج ابوالحسن
است در علم نجوم تسلطی عجیب است و احکامش
مصون از خطا بود از جمله سیاهها قبل از طلوع کسب

خوب خود را استخراج کرده در صفحه که الان دست
بازمانده کاش و موجود است نوشته و تطابق نقل
بالتعل موافی افتاد و رحمه الله

میرزا محمد تقی

خطاط مشهوری در علم نسخ از اساتید مشهور عصر
بود و نامش هر جای ایران انتشار یافت در زمان و زما
میرزا تقی خان امیرانایک بطهران آمد و بیکر بلاد رفت
و مراجعت کرده در مشهد مقدس رحلت یافت

میرزا محمد علی خطاط خوانساری

از اجله اسنادان علم نسخ بود و در درج اولی است
داشت و رحمه الله علیه

ملا حسین منیر افشار

از شاگردان میرزا محمد افشار است و زمانی هم در
خدمت ملا آقای منیر افشار و ملا صادق منیر افشار
و ملا علی منیر افشار بقلم گرفته بود باری امر جرج در
علم نجوم احاطه علی استخراج مهارت کامل داشت و
استخراج بسیار کرده الان پاره دستور این اوصاف
مردی خوش مشرب و نیکو محضر بوده و صبیحه مرحوم
فضان آقای منیر منیر را در خیال نکاح داشت و در
سال هشتم با بیف سلطنت جاوردانی وفات کرد اولاد
که قابل این علم باشند ندارد حاج سید محمد
شیرازی در ساله مرید خوانها و نوحه گهای تبریز

میرزا محمد علی اصفهانی

از اساتید مشهور خطاطین اصغر است خط نسخ
و ابعام بسیار عالی رسانیده و بشیوه کبیر بهانه
تقلیدی عجیب کند ضلالت طهران است و صحبت
شریفش ادا شده و از دولت علیه بلقیب سلط

الکتاب ملقب است

افاسد محمد باقر خطاط

اصفهان فی الاصل طهران السکن صدر الکتاب در نسخ نویسی بمقامی منبع رسیده قرانی بخط شریفش مطبوع افتاده کتاب مشنوی مشتمل بر کشف الایمان را که مرحوم محمد رحیم خان امیر نظام فاجاد بطبع رسانیده نیز از آثار خاندان بزرگوار است

میرزا عبد الکریم طبیب

اصلا بزمینی است و در سنکلی مطبوع بسیار ابر دارد و مرجع کافیه اهالی انحوائی میباشد انعلم رانند مرحوم میرزا ولی ارد و بادی حکیمباشی نظام و در مدرسه دارالفنون تکمیل کرده و کتاب علائم الامراض و تشویق المباح تألیف نموده والدش حاج ملا اسمعیل بزمینی از علماء عصر خاقان بوده است و در همان عهد از بزمی بطهران بارگشته میرزا محمود خان خلیف صاحب این عنوان ضلای برای تکمیل طبابت و جراحی بیادین فتا

میرزا اسد عبد الرسول طبیب

در جنب مراد ما مراده بزمی بطهران حکیم عامه طبابت خاصه و موقر با وجود می کنند نفسی مبارک دارد و قدیمی همون

میرزا محمد بن میرزا علی اکبر

از اطباء مشهور در اراک خطاط و تجرید و کتبا و ورائه در این فن بزرگ صاحب قدم است و شهرت طبع و مهارتش کتبا علی علم

میرزا رضا طبیب کسرخ

معلومات او مثل زبان هکسال مختصر تجارب بود

میرزا ابوتراب طبیب قزوینی

مرا طووت و لغات زمان بود در معالجات در دست داشت نوادر اخبار او را در این باب سبک این کتاب بر می نماید رحمة الله علیه

میرزا ابو الفضل طبیب قزوینی

خلف میرزا ابوتراب مذکور است و در این فن شهرت بر همان دستور

میرزا ابو الفضل طبیب کاشانی

مقیم دارالخلافه از حکیمباشان معتبر بود و بنفصد بسیار مقرر بود لهذا مردم او را میرزا ابو الفضل خوانند نه مرحوم میرزا ابو الحسن نقاشباشی کاشانی صنیع المملک صورت او را در روزنامه رسمی ایران در این زمان شناخته است کتبی فاضله داشت بلقب قهر الاطباء در عنفوان شبان در گذشت

میرزا حسینعلی

شیخ الاطباء حسب الاستحقاق درجه اولی منطبقین حضور سناطع التور و داخل است

میرزا ابوالقاسم طبیب

قزوینی خلف اصدق میرزا ابوتراب سابق الذکر در دروازه السلطنه قزوین از جمله اجلة اطباء و صنادید است ابتدا این فن معدوم میگردد ولی عنایتی چندین بر اشتغال باعمال آن نمی نماید و اندک در زمان او در شأن خودش میداند چرا که مشارالیه امر و زان معتبر رجال انسا مان است بلکه از نشا هیرا عیان ایران

میرزا احمد امین الاطباء

اصلا رشتی است و مدت نهاد در کربلا و غیره از عیال مقدس عراق معالجه مجاورین از اهالی جمیع افاق میگردد و تلبس بطهران امده و اعتباری عظیم یافته

علی الخصوص در دستگاه جناب مستطاب اجل میرزا علی اصغر خان امیر السلطان مشی معالجات وی در طریقه مشرق زینتی متخص است شعر نیز میگوید و فضایل دیگر هم بسیار دارد

افاسد هبدا

متوکیباشی بقعه شاه ولی نعمته الله کرمانی فخر سیره

افاسد عابد

طاری ز فضلوان الکا و صاحب اولاد و نژاد بود

حاج ملا حسینقلی زهرائی

من اعمال قزوین فاضلی محقق بود در مسجد و مدرسه حاج ملا صالح برغانی که در قزوین است امامت تدبیر مینمود رحمة الله علیه

میرزا احمد منجیب اصفها

که او را ملا باستی نیز میگویند از فضلا عصر است پدرش میرزا محمد حسن اصفهانی علیه الرحمه از محول علماء تجیم و صنادید است اسبق بود و از محرم میرزا محمد علی نفرشته است که فاضلی مشهور بود و همیشه اسناد الکله میرزا محمد صادق اصفهانی خوانون آبادی داشت و میرزا محمد حسن منجم مذکور از بطن مشارالیه است و میرزا محمد صادق در علم اختر شناسی و ستاره شناسی از اعجاب وقت بود میرزا احمد صاحب این عنوان در تجیم علماء مشارالیهم بدین عبارت نوشته است که میرزا محمد صادق منجم علیه الرحمه از ستاد عالم در جهان خوانون آبادی در عالی علوم کاستما فقه و اصول و نجوم است

و او در سنه یک هزار و دو و بیست و چهل و چهار هجری بلا عقب وقت یافت و مرحوم میرزا محمد علی نفرشی بن حاج میرزا عبد الله که از اجداد سادات و بزرگان نفرشی بوده و در واسط سن از شهر زاب اصفهان امده منوطن گردیده است همیشه مرحوم میرزا محمد صادق را کفره بود است و او نیز در نجوم و سایر علوم تسلط داشته و در سنه یک هزار و دو و بیست و هشتاد و دو و جهان فاضل را

نکند است است میرزا محمد حسن خلف نا شرف میرزا محمد علی همیشه زاده میرزا محمد صادق هم در علم نجوم و فضا فاضل زابدا الوصف است و چند سال استخراج نمود و در دنیا این دولت ابد مدت بمنصب منجم با شکر برقرار و همیشه از جانب سیدکان اعظم حضرت اقدس شهر یاری

ارواح افاده و از طرف امنای دولت قوی شوکت بود التفاتهای فساد و رساله در طالع و احکام میرزا اسد اشبانی مستوفی الممالک که در او اخر سن صدراعظم نوشته و در یک هزار و دو و بیست و هشت هجری در گذشت و در جای خود این بنده احمد بن محمد حسن بن محمد علی را گذاشت و منصب و لقب منجم با شکر بعد از رحلت از اسناد در حق این حقیر فخر بنده و افتخار

حاج میرزا ابوالقاسم

طباطبائی از علماء برج بود

میرزا اسد الله خطاط

شهری از مشاهیر است تسلط نویسان است مبارک است

شیخ جعفر

از علماء خطه ساری

میرزا غفار خان صدیق الملک

از علماء ساری است

ملا نوروز علی سبطامی

علامه و اعظم مفتی است و در مشهد رضوی مجاورت دارد و تالیفات نفیسی ساخته و بسیارش شهرتند اتفاق افتاده است

میرزا محمد حسین

از خطاطین مشهور است تعلق نویسنده عصر است و کاتب السلطان لقب دارد و در طهران میباشد

حاج ملا اسمعیل واعظ

اصلا سبز و ادب در میان اهل علم در آنجا افتخار یافته و شهرت او کس ز سید فضل را هرگز نتواند عیب دارد حسن سلیقه او در ترتیب مطالب منبری و جمع مابین اشباه و نظائر مسلم همگان بعضی از علماء بزرگ و مجتهدین عصر را نسبت با او اعتراف رای روی دارد از این رهکنده سوانحی سخت افتاد سائها بود که مشار الیه در تبریز بود اینک بر اقیاجت گرفته مقارن جمع این باب و تبیین این کتاب در طهران است ترجمه او را در سبزوار از مطلع الشمس آورده ایم

حاج سید حسن

شیرازی الاصل طهرانی السکن رئیس سلسله اساتذ شیرازی که اولاد فرزند حاج سید اسمعیل شیرازی مشهور و هم از عصر و کبیر و وفات الشهداء خوان و نوص کرده و مرثیه بر امیاستند بود

حاج میرزا احمد صفه

در شغل مرثیه سرایی و کار در روضه خوانی بمقامی رسیده و صیبت صورتش از طهران به کجا ابران کشید

حاج ملا نوروز قزوینی

نوص کرده و ذکر مصائب کربلا و مرثیه سزائی شهرتی در قزوین دارد و چند مجاورت عتبات مقدسه عراق کربلا و قزوین هنرمندش میرزا حسن اکبر بن میرزا با و فضائل از جمله امانت محسوب است در جای خودش گذاشته بود

افا سید ابوطالب

اصلا خراسانی است و فعلا طهرانی از طلاق ناطقه در کلافت لسان او شکفتی میباشد کوفت قدرتی عظیم در تزیین قلوب و اجراء موعود دارد شعر هم میگوید و از علم عدد و نجوم و ادب نیز استحضار یافته است و در بسیاری از مطالب شرکت و در خالت میباشد از جانب دولت علیت بلبق صدرالذکرین مباحات بهیاستند است

صدرالافاضل حاج میرزا محمد رضا الطهرانی

از مخول فضل اهل سبز است و در در اختلاف قوتی با عندا العلماء العظام دارد ملکه عریضه و صدق طبع و حسن سلیقه او را در ترتیب مواعظ کثرت دیده و شنیده

میرزا محمد خطاط

اصلا کلیپکانی است و فعلا طهرانی در قلم سنغلیق و شکسته از خوشنویسان مشهور این شهر بلکه از جمله افراد در هر بنامی ابد شعر نیز میگوید و کلماتش مخلص میکند

میرزا علیقلی

ابن حاج رضاقلی در شاعری و نقاشی هر دو اسناد بود و مصور و مخلص است مواد تواریخ که او یافته مشهور است بدار اختلاف طهران تولد یافته و دارالقدس مشهد الرضاء تحصیل و تکمیل آند و هرگز ندیده بود

میرزا عبد الوهاب تبریزی

مخلص بجز شاعری مشهور و باستانی مسلم بود اشعار و آثار بسیار یادگار که اشعار او بسیار زاده افتخارها ذکر اصفهانی است که در خط نسخ نامش هم جارفته و در با اسلا مترا فر فرفته

میرزا ناجی

شاعری هاجی بود چندی از قزوین بطهران آمد و بقزوین در گذشت

میرزا احمد وفار

خلف میرزا کوچک وصال اکبر اولاد از منجزی رود اترک انواع صناعات و علوم بود و در چندین هنر عبقام اسنادی مسلم عصر گردید و در شهرت نام و نشان با ابران و هند و سنان او لکن شخص آل وصال و برادر آن پشاکمال بود در خط نسخ و شعر و فقه و عروض و ادبیات و تواریخ و بعضی از صناعات عالیله شهره هر شهر بنامی آمد مشغول مولوی محظوی که در بمبئی مطبوع افتاده مطبوع کافراهای ابران و هند و سنان و مالک عثمانیه و زکیشان واقع شد است اعلی الله مقامه

صدرالافاضل حاج میرزا محمد رفیع شیرازی

فقیه معتبری است در کلام و فقه

افا میرزا حبیب الله

مخجوردی از علماء معتبران خطه

ملا علی اکبر

فقیه باشی ساکن مخجورد اصلا قزوینی است صحبتش ادواک شده

میرزا صبوری

ملک الشعراء آستان مبارک حضرت امام همام علی

موسی الرضا علیه الصلوٰة والسلام است و طبعی سرشار دارد

حاج میرزا یوسف تبریزی

شمس العلماء از مخول افاضل از ریاجان بود و در علوم ادبیه مقامی منیع داشت

حاج میرزا کاظم

وکیل تبریزی از کدخدایان دارالسلطنه تبریز است و در فنون فضائل از عطاء علماء محسوب میشود

میرزا رضی

وزیر و ظابط ذریاجان نواده میرزا رضی خوشنوی مشهور است در انواع فضیلهها علی الخصوص هنر سنغلیق نویسی و اشعار پر از بی مسلم بود در هر دو و سصد و بیخ هجری وفات یافت

حاج سید محمد تقی تبریزی

لقبنا ناظم التجار است و ادبا از مخول فضل و روزگار

میرزا علیخان افشار

خلف لصدق مرحوم میرزا مصطفی خان هاکم الملک صاحب سیف و قلم است و خداوند علم و علم و خط شکسته و تحریر و فغان اشعار مکاتب و تبه بلبلت دارد

میرزا رشید شاعر افشار

بترکی و فارسی اشعار ملیح و وضع دارد

میرزا علی اکبر خان کرمانی

از مشاهیر اطباء و جامع مابین فنون فزنی و اربانی است و ناظم الاطباء لقب دارد و در در اختلاف طهران اقامت حبسته و مجازت و مهارت مسلم است

میرزا ناصر کیلانی

هم طبع است و هم ادب شعر را بطبعی قادر میباشد

و طبعش استبداد تر کسان میباید

میرزا افغان

از اهل لیجان در خط نسخ استاد اجل خطاطین اصفهان بود و در شعر نیز مستلم و بر سخنوران انخطه بل و غیرها مقدم مینمود و بر توغیظ خاص است و رحمة الله علیه

میرزا محمد شاعر

اصفهانى بخلص مانی است

میرزا کاظم بن زین العابدین بیگ

نوری الاصل اصفهانى السکن از شعر بزرگ آن خطه بود و الف تخلص مینمود و بیگفت شعر مدبر

میرزا ابراهیم اصفهانی شاعر

ساعز تخلص از استاد خطاطین فلم نسخ بود و در هزار و سیصد و در رحلت نمود (یکساعتی) ماد نادر خون اوست که مانی اصفهانی یافتند

حاج سید ابوالفضل

واعظ تبریزی محدث و مدثری بزرگ بود و امثال عظیم از قرآن داشت در مراجعت از مکتب دریا غریب شد

ملا هاشم صدق نیشابور

معروف بلبق و شکر العلماء فاضلی کامل است و از آثار صناعات و علوم محضی عظیم نابل و اجناسا بوعظ و ارشاد بسیار از صفتش خود در نیشابور اذکار شده است

میرزا زمان رشتی

شاعر بیت مشهور و بقدرت طبع و علوتش مذکور و قدسی تخلص میکند

حاج ملا عبداللہ واعظ

ز قافی در شیراز از شاهپور ارباب میناوانست از حکمت و تفسیر و فقه و فنیابلی بکر قسمتی او فرافتنه

حاج ملا احمد

واعظ خوانساری علیه الرحمه مدثر طبع اللسان بود و در علوم شریعتیه از فقه و اصول و حدیث و تفسیر و نظایرها هم بهره کامل داشت

حاج ملا احمد

خراسانی واعظ رحمة الله در تبحر و اطلاع مقامات و در کار مینر استبداد عظیم داشت

حاج ملا تقی

از علماء ساری

میرزا سنکراخ خراسانی

از رجال مشهور مملکت ایران در فقه و خط مهارتی زاید الوصف داشت و فن غالبش فلم سنعلیق بود که در آن صنفاً عجایب مینمود و در شعر نیز از استادان عصر بشمار می آمد و شخصی محترم و عاز مسلک و در رویش بهاد و صوفی مینش بود ساها در اسلامبول توقف داشت اعیان آند دولت در اکرام و تظیفش بسیار میکوشیدند مدایح و مناسبات او را کاتبی کرده و بطبع رسانیده اند که خطاطین نوشتند و خود در تبریز مطبوع ساختند است صفحه سنک مره که برای روضه مطهر پیغمبر صلی الله علیه و آله تمام کرده اینک در تبریز میباید در نماز عمر زینت گرفت و غیر از هنر فزندی نخواست احباب او رساله متوسطه لازم دارد بکشد و ده ساله تشریح عزرائف و در سال بکهنه رود و بیست و نود و چهار هجری بدین نیز رکن شد

میرزا حسن شوکت اصلا اصفهانی است

عنايته بنکارشان میرزا در نظرافتر اسناد تاریخ بطرک بر که میرزا صامهند شاکر کرد و انشاء نمود

میرزا محمد باقر ساکن بلد همدان

انجمن و غیره در سرباست که اخراج حاجی محمد خان کرمانی همی در شازع و مجاز است و شایع و تاجر

میرزا شفیق نسیمی ساکن فرزین اسناد ادبیات

میرزا محمد صادق و راهانی پروانه تخلص

از نژاد فام مقام بزرگست و قبحه صحیح اردو شعر می گوید **میرزا حسینقلی** خطاط خوشنویس خراسانی او را در سنعلیق بر خویش مقدم می شناسند شفا شفا صواب اجلا الدوله با او بود و عاقبت از شو الفضا بجا مترجم بنیقا و در کله

شیخ عبدالعظیم لوزانی

عالی باورع است و در فقه حسنکند که حسنکند را مینشند ولی بطهران قتل امیشی میکند و با مآ جماعت میکند زاند فقه شریعتیه را در عتبات متعالیات عراق عربی اند و خنده و در اصول و فروع تدریسی کاتب بهر ساینده عالم ربانی ملا محمد ابرو طابت تربیه شریعی شیع در میچکد وی بزرگداشتند

حاج ملا علی اصغر

لواسانی الاصل طهرانی السکن عالمی عامل است و در بستجید جد بدالینا جناب حاج میرزا عباسقلی از وزراء دربار اعظم با امامت جماعت میپردازد

ملا علی اصغر و جرد

صاحب نوزادانوار و در سابل دیگر است که بفارسی ساخت عالم معتقد بوده

حاج میرزا هدايت الله

اورد سببی از قرای بسطام فقیه و حکیم و عارف بود و در مشهد مقدس مینشست و در بکهنه رود و بیست هشتاد و یک بمکه معظمه در زاداء مناسک بویاء در گذشت و بمقبره آل ابیطالب مدفون گشت و فرزند ارشد سید هادی بیست مؤلفات بسیار کار گذاشت

اقا عبدالحسین اصفهانی

خطاط مشهور بیست در سنکند نویسی اسنادی درست بود رحمة الله علیه

حاج میرزا صفا

عالمی عامل بود و عارفی کامل و منضوقی فاضل و سکا واصل خواص اشعده از مردم ایران و مالک عثمانیه نظر عقیدت و ارادت در وی میند بندند و صف او در این مختصر نمیکند دایره سپاهش اکثر مالک این روی کوه ارض افرا گزیده از سنین فخری سلطنت این پادشا بنال بیست و هشت از دار عز و در گذشت و حاج میرزا حسینخان فرزند صمد اعظم در قبلی کوه طبر لوری که چشمه علی از پای آن میجوشد مراری مشتمل بر بقعه و سخن و متعلقان برای آن بر کبر ساخت

حاج میرزا حسن اصفهانی صفا صفا علی شای

از عرفاء معروف مقیم دار الخلافه است و بر علم ضووف و منازل سالکین اطلاع عظیم دارد و در اسنقون کتابها و رسایل کونا کون مابین نظم و نثر ساخته است و بطبع بعضی از آنها پرداخته

ملا فتح الله

فاضل کرم سنانت و از عظام علماء آن سامان

ملا یعقوب سیاد هندی

من تواج فرزین عالمی عامل است و در فرس و عبات تحصیل کرده

ملا یعقوب بسفردینی

من اعمال قرظین فقهی فاضل است و از جعفر نیزی رتبط است

شیخ محمد ستالی

از قضبان قدیمه را مندر قرظین در فقاهاست و در علم و ادب
قادح است و سلسله مشایخ شال از قدیم بدت علم و
تقوی بوده اند

ملا لطف الله شیخ الاستلا

کردستان و از وجوه افاضل انامان

میرزا محمد حسین همدانی

از مجتهدین نملک و رؤساء المخطه

میرزا محمد صادق

مشهور بنامی از عرفاء ساکنین اصفهان

میرزا ابوالحسن طبیب

ساکن طهران از بزرگان این دولت روزافزندانست
و تربیت یافتگان مدرسه دارالفنون گروهی از مردم
معالجات او را میجدد مینمایند

میرزا ابوالحسن

بروجردی الاصل طهرانی المسکن بصره ملا علی مجتهد
بروجردی در محله سرخند دارالخلافه صاحب مسجد
و محراب و اشعار و اعتبار بود و بعد از وی بصره شرافا
جلال الدین ابن چنین است و ملا علی مدکور از جمله فحول
مجتهدین عصر شاهنشاه مبرور (محمد شاه) طاب
تراه است وی خود در جانات حجة الحق فقیه اعظم میرزا
ابوالقاسم الجالبقی بن المولی حسن الجبلانی صاحب
القوانین مرتبه علمای مصاهره وی نابالگ در بدیع
الله که یکی از فرزندان چنین فقیه نایب از بطن کریم
مشاورانها مشهور و با جمال الدین بروجردی از دعاه

بابه شد و سنت بپروخ اجباء کرد و کافه اسکیاط
محقق قتی علی الخصوص اعلام فخر و اجلهم قدرا اما
جمال الدین بروجردی سابق العنون بپروخ الاسلام
خاج ملا اسدالله طاب تره و اگر تمام و نسبت
سهیم انشطان رجیم بود در یاد بی امربسی بر منده
ساخت

همد و جعفر کتب صادق بدان کذاب بود

بنسبت انها صادقی در نام جعفر است

افامیرالدین از علماء اصفهان را حضرت آفرید کار
از این افری پیره و فارطالع ساخته و بتجلی صفت مخرج
الحی من التی برداخته و او از دیدار پدیدار است
و بر فراز منبر بروی طعن میزند و صریحاً لعن میکند

همه کس ناخلف شیر دارد

من بیچاره ناخلف پدر

افامیر صادق حصای

سندی جلیل القدر عظیم الشان بود و حصای
ایست مابین فرزند و همدان که بر ساحل شمالی رود
خرود افتاده و از مضافات و اعمال فرزند محسوب
کرد و این میرکبیر رئیس سادات رفیع الدرجات
بود که بعنوان بزرگوار مشهورند و آنکه در حصر
آباد و حصار وحدود آن موطن میباشد و شفا
دله الکلب از دردمان ایشان مشهور و مجرب است
هانا تقوی و زهد و قدس با طیب اینها عجبین
شده اهالی فرزند و خرفانین الی ساوجبلاغ و غیر
باین بدت کریم اعتقادی عظیم دارند انبیک افامیر فخر
الله برادر افامیر صادق مزبور و همدان افامیر عباس
و افامیر شعیب بنی افامیر صادق مذکور در اینجا

کرامت نشان عظیم قد و جلالت شان مشهورند

میرزا محمد علیخان

سرتیب و مهندس شیرازی در علوم ریاضیه برای این
افاضل عصر است محسبی و محقق را طلبیدن اهورا زوی
نمیوانند تدبیر کریم هبنت قدیم و جدید را کامل خفا
و بعضی از فنون جدید سپاهیکری را در دارالفنون
دولتی تحصیل نموده در تاریخ تبیین این باب که سال
چهارم شمسی است از جلوس هابونی مامور و موقوف خری
میناشد

میرزا علی اکبر شایری

که بلقب علم برون قلم اشعار داشت برادر میرزا محمد
علیخان سرتیب مهندس شیرازیست که بعنوان خاص
نامش بر دیم انبختخص در علوم ریاضیه برای و فنون
ادبیه و معرفت منطق اسنادی حاذق بود و بقرطاطا
و شدت دکاه و حدت ذهن و توفیق خاطر اعجوبه عصر
محسوب میگردد قطب نمایی با اختصار اختراع نموده
که در رقبتین زوایا و ارتفاعات و تشخیص ابعاد کواکب
و بعضی از مطالب که از اسطرلاب مغنی است

میرزا محمد حکیمباشی شیرازی

او در ایران چنان است که در سطودر یونان معالجه
بنایح دم عیسوی میباشد اکنون فرزند هنرمندش
میرزا احسام الدین حافظ الصغیر در طهران است و از
اطباء حضور مبارک شاهنشاه ایران خلدالله سلطانه

میرزا مسیح

از مشاهیر اطباء فرزند

میرزا محمود خطاط

ارموی خلف میرزا حسین اصلا است است ماسا

ارمویته بود در علم شکسته و سنجعلق بتبشیر عبد
و بر عمار حری و حقیق است و در موسیقی و ادوار هم فارا
این روزگار محسوب میگردد

میرزا رضا بنجر الملک

خلف مرحوم میرزا جعفر منیم باشی نایب السلطنه بزرگ
بود در طهران منبشت در دانش خرنشاری با اثر
الاستخفاف از یکانکان افاق بنهار بیرون جنگ پر
و یاد برین اشماه قبل الوقوع در اول تقویم مطبوع خود
خبر داده است آخر عمر کوب طالعش قرین و بال کردید و ما
ملک خود را در طلب کسب یافتش زو بقرب ساد و کهنه ارد
دوست و نو در صلح کردید

حاج ملا اسمعیل بروجردی

فارس تخلص شاعر بیت ماهر و این زمان در طهران
توقف دارد

افا ابوالحسن نقاشی افشار

ارموی خلف اسناد اللهوروی نقاش بود در صنعت
نقاشی و گل و بوته سازی و رنگ آمیزی مابین فلذات
و جلد های کاراو و کارهای عیش علی استون نقاش
افشار مشهور تیزی ممکن نبود مگر آنکه از قام از صاحب
صغف اعلام میگردد و در خان سردار از کارهای او بسیار
بر سیبل هدیه برای اعیان بطهران فرستاد فلذات او هم
بچان خودش با پنجاه تومان خرید و فرودش هر سینه بند
تقریباً در او اسط این سنین او عین شمسی و قار بافت

میرزا علی منجبتا

خلف میرزا جعفر منیم باشی و برادر اعیانی مرحوم میرزا
رضا بنجر الملک از مشاهیر منجبتین تیزی بود در ادبیات
و نظم اشعار نیز مهارت داشت

میرزا سید جهان

کاشانی اصل طهرانی است کنی طبری است ما هر دو غیر
مضاهرت معتد الخافان میرزا بن القادین نظامون
الاطباء فاخر

افا محمد مهد از باب صفها

فاضلی است کامل و در تاریخ و جغرافیا و هیئت عتیق
و جدید و نجوم و طب سوسی و ادوی و مقامی عظیم ناپل
جغرافیای اصفهان از اقل و در ذیل جزاید دولتی
بطبع رسیده و از آنجی منوبند بر اصفهان موشو بنصف
جهان

میرزا عبدالباقی کبک

مجتبای شیخ در علوم عقلانیه تخصص فریق تجیم خداوند
مقامی عظیم بود و خود از اعیان رجال اصفهان بشماره
رفت زمانی بمنصب تولیت اسنانه مبارک رضوی بنی
شرف ماموریت داشت

شیخ محمد ششتری

ساکن طهران در علوم ریاضیه اسنادی مسلم بود و هم
دفع حساب از نکان و هیئت جدید از اسناد محسوب
میکرد و کتابی تصنیف کرده مبسوط مشتمل بر قواعد
استخراج و معرفت طول و عرض بلاد و انحراف قبله از بیخ
جدید فنک و مطالجه جلیل از این قبیل این شیخ در این
تاریخ که سال چهارم شمس اسناد علومسها یون تجنبا
پنج سال میشود که فوت شده در طهران

میرزا عبد الصمد خامنه

اسناد ادب است و تجر لغت عرب شعر با طبعی مستقیم
و قریح عین صمیم و سلیم موزون مینازد فضلا در منا
کلاقرای قریب است سکنی دارد

حاج میرزا حسین حکاکاشه

منسوب اسناد ما هر فا محمد طاهر که نامش هر جا مشهور
است بوده اصلا از شهر زمی باشد اما از چهل سال
قبل از فوتش با ذریعای بجان هجرت کرد در خط نستعلیق
و تقلید و نقل و حکایت خطوط و حک و خواتم و عمل
نقاری و کتبه نگاری و بیج مهر و طفر سازی و
ترکیب بندی بکانه عصر و اعجاز در هر بود مهر مهر
اثار اعلی حضرت اقدس شهریار معدن نذر و خواتم
غالب رجال دولت و اعیان ملک و جمیع سکه ها
بتریز از سر بخران اسناد بزرگوار صادر کرد بد جمع
حکاکها و نقارها و خطاطها را در قد رت و مهارت
حیرت است و بلبق حکاک با شکر می موجب فرمان
مهر لغان از جانب دولت ابد تو امان مقرر بود هانا
در یک هزار و دویست و نود و هجری سن هشتاد ساله
در تبریز رحلت نمود برادرش حاج میرزا حسن حکاک

حاج ملا رحب سطرلابی

در تبریز تجارت اشتغال داشت ولی در هیئت و
اسطرلاب مجتهد کمال بود

ملا هاشم کاشانی

خوبنشن را در نجوم غیبات الدین جمیع ثانی می آ
و این دعوی حقا که مجتهد بود در جهان مرحومین ملا
حسین مجتهد فوزی و ملا حسن منیع محلاتی عمل
استخراج و طبع تفاهیم عجبت این اسناد عظیم بود
و خواتم ایشان بیای قویها میخورد و بعد از فوت
الحسین اینکار با این بزرگوار انحصا همی داشت نا
آنکه میرزا عبد الوهاب مرحوم با سطرهار علیقلی
میرزا و زین علوم طبع تفاهیم را صاحب نمود پس ملا

دهم

هاشم از اصفردکی بجان پرداخت و تقریباً در سال یکصد
و دویست و هشتاد و پنج از این نشاء پرورد و پنج خلا
یافت حقا که در تمام استخراجات و احکام او احد غلط
نیافت و جنط نهد بد

میرزا سید امین مشهد

برادر میرزا عبدالباقی منجم است که منوی مسجد کوه
شاد بوده در علم هیئت مشرق زمینی سرآمد جمیع
اسانید عصر محسوب میکرد و در نجوم و هندسه
بیر احاطه عظمی داشت در فتنه سال اولیاد خانه این کوی
بنا را ج رفت لهذا بطهران آمد خط نستعلیق و تحریر
ناخن این کوی نوشت و شعرها اسناد اندر میگفت در
عهد و زارت حاج میرزا محمدخان سپهسالار اعظم از
فی مبالقی و کلا قیدی در عهد و متهمین منعی کرد بد این
زمان ظاهر در بغداد و آنجد و است

میرزا نصر الله بن افامحمد رضا

ابن آقا ابوالحسن بن شیخ میرزا بابا بن حاج بابا خان بن
فاصی جهان بن آقا بیگ بن فاصی عبد الله بن فاضله
علاء الدین بن فاضی شرف الدین بن خواجه شمس
الدین بن شیخ مجتهد الدین بن العربی از مردم مراغه بود
در علم تجیم بمقامی عظیم رسید و در فنون ریاضیه
بالکلیه درجه بلبلد داشت و از سلطنت خافان
مغفور و فخر پادشاه در عهد الله منعم با شای خاص شد و
بند بیج از اعیان عهد کرد بد و قبول لایق و مر سوم
قابل بهرسانند و خواجه شمس الدین سپهر مجتهد الدین
بن العربی را خواجه نصیر الدین برای سبتن در صد غرا
اورد و او انجا ماند و تراد مجتهد الدین مشهور است که
بجام طائی میرزا سید باری میرزا نصر الله سال یکصد

و دویست و هفتاد و شش در گذشت و او لادی محصل
علوم برجای گذاشت

افا سید محمد مهد جهانشا

از مشاهیر فضل و تیز است و فضلا در طهران نوقت
دارد و سلاک سادات جهان شاهیه کلمه در صفح
از دریا بجان میباشند و مشارالیه شخصاً شغل
روشنا نهایی مشاهده مشرق عراق عربی اداره
کرده است

میرزا عبد العلی

ابن ملا احمد کرکانی علم نجوم را محکم ساختن استخراج
و احکام و نوشتن تقویم رانک ما هر است و تکمیل
این فن را خدمت اسناد علم میرزا اسد الله هزاره
مجتبای شیخ کرده و کرکان قریب است از تبریز

ملا احمد کرکانی

در علم ریاضی جمعی کثیر از اهالی اندر با بجان شاگردی
او کرده اند در هزار دویست و نود و پنج از سنای بیخ
بگذشت و میرزا عبد العلی سابق آذر در جرای کلا

ملا محمود طسوجی ملا باشه

در علوم را در تبریز بالاتر و بتر از وی کسی بدیده نشده در
فرق لغت و فهم شعر و بعضی از اسطرهاران دیگر او بن
دانشور این کشور بود و حسب اهلیه در عهد پشکار
عزیزخان سر در کل بمنصب ملا باشی کرمی حضرت
استرف و الا مظفر الدین میرزا و بعد دام الله و لیا
الغالی برادر کرد بد و چون آن اسناد اجل را تقریباً
در یک هزار و دویست و نود و پنج اجل در رسیده برادرش
میرزا محمد را که هم ادیبی است از پ این عبت لقب
نصیب فناد

ملا حسین متجرب

برادر افتخار الحکماء و اسنظها را العلماء افاضه مدتی معقول
و منقول است ایشان اصلاً از نو زاده زباجان میباشند
مرحوم ملا حسین در علوم نجوم و ریاضیه بصیر جدید بود

میرزا اسد الله هزار جری

متجرب باشی در فن سناری و اختر شناسی و عمل
استخراج و احکام مهارتی دارد لهذا حساب الاستخرا
در آستان مبارک بندکان حضرت اقدس الامام
الدین میرزا ولیعهد دام ظلّه العالی بمنصب متجرب باشی
گرمی نایل بود و نیز در فن حساب و معرفت اسطرلاب
و قیاس و سایر انواع ضابطه بکرمقامی سامی دارد
و از عهد محاضر و منادمه که بنیغی میباید او ابل
خال در مدینه رسیده و کتب فون ظاهره و مبهمه و
از سناها است که تقریب شریک داده و بمسلك درویش
قدم نهاده

میرزا عبدالکرم طیب

از اولاد جناب مؤتمن الاطباء میرزا زین العابدین
خان کاشانی دام اقبال است و با سن جوانی معالجان
حاذقان میکند

ملا حسن جلائی

متجرب مسلم بود و سناها بعد از اسنادش ملا حسین
ز فون استخراج و طبع تفاوت با و اخضاص است

امام قلیان زند

شاعر مختصر بغایت از جمله کبر آه شعر طهران بود و
بیمالانی و لافندی اصرار همی داشت از شعرش بسیار
راه قریب الخاقان میرزا است حسین نفرشی خال زاده
نواب مغالبه قمر السلطنه نظر بخویشا ویدی و پیوندی

که از طرف مادر بآبان سخن در هنر پروردار در فهم شتا
و مدون داشته است و برهه روزان عالم فتنه گذاشته
و انشاء فیهما راهها با بنده کارنده محشور بود

افا محمد رحیم نایب الصدق افشار

عاری معرفت بود و برهنای جمیع درویشان و فلاو
فاخره ایشان میرزا ناصر الله صدر را در سلی ارادت
ورزید و از جانب و بارشاد عباد سپر راحت دیوان
غزلانش مشهور است و اشعار و معارف شعاریش
بر الواح صد و مسطور و تقریباً در سال بکهار بود
و هشناد و پنج و داع سرای سپنج نمود

حاج میرزا علی نایب الصدق

خلف الصدق و افامحمد رحیم سابق الذکر از ساکنین
عصر است و در خط شکسته و نستعلیق نیز بدی
طولی دارد

میرزا علی حسین

از افاضل خطه ارومیه شعر و فصیح و مبلع بسیار
سنکلاخ خراسانی علیه الرحمه از بنای طبع و وی
در ذکره خوش آوده همانا است هشناد سال
بکهار بود و هشتاد و شش در گذشت

میرزا احمد فاضل

ساجبلایع مگری از ارباب فضل و اصحاب کمال بود
در خط و انشاء بین العلماء امتیازی عظیم داشت و
باطنابنده جعفری مبروف

میرزا جعفر تیزی

در علم طب و تدبیر سطوح این فن تخصص فانون
شیخ رئیس نظر نداشت طلبه انصناعه شریف از
بلاد مبدیه بقصد او شد و حال میگرد و لی از نقل

هر چه نداشت و معالجت نمی توانست

میرزا احمد طیب کنی

شاکر میرزا احمد تکابنی از نام و روان این فن بزرگ
و حکیم باشی حضور مستطاب شرف و الامام مظفر الدین
میرزا ولیعهد دام ظلّه العالی و صاحب لقب فخر
الاطباء بود و چندی هم او ابل عمر باصفهان رفت
از مولانا عبدالجواد مستفید گردیده و در صناعت
موسیقی نیز مهارتی بهم رسانیده بود در سال بکهار
و سیصد و یک رحلت کردید

میرزا عارف طالقانی

در طهران کتب حکمت و کلام و طب و منطق و ریاضیات
و آنکه کتب مکرر و از چند سال قبل جناب مستطاب
حسنعلخان امیر نظام کروسی و زاده است ملا یاشی
گرمی فرزندان خود بدار السلطنه تیرت احضار نمود

حاج میرزا عبدالباقی

اعضاد الاطباء در فن طب و تدبیر کتب اسناد
سلف و بعضی از علوم عقلیه مسلم صنایع اسناد
و علم تپس دار الخلافه طهران میباشد و نیز در انتر
منش صدور الاطباء نیز گزیده شده از فن طب در
علوم ریاضیه و مخصوصاً در حل اشکال و کشف
دقائق تجرید قلهدیس زاید الوصف ماهر است

فخر الافاضل حید خان قاجار

از جمله نژاده فیلسوف جلیل افاعلی مدتی در
سلمه الله است غالب کتب حکمت و کلام و ریاضیه
اسناد اندر تدبیر میکند از سناها در مد ریاضیه
میرزا احمد خان سپهسالار قاجار که در طهران واقع
است از اوله گردیده بر باصناعت اخلاق ستوده و

ملکات پسندیده بهم رسانیده بلکه ذانادر و پیش صفت
و فقر دوست و عارف پیشه و صوفی پیش و وارسته
و بی تعین است

میرزا محمد کز

کرمانشاهی طهران در علم و عمل طب بمشهوری و پی
است و در عمل بد و تشخیص امراض مسلم

ملا کبیر افشار

خوشنویس ساکن الکای خرفان است نسخ و ابیات
و نازک مینویسد و در کتب کتابها نا اولین شخص
ایران بلکه اجمیر و دران است هر کس عدیه ابیات کبیر
زا که وی میاید طبع اشخاص نموده بتواند معلوم
و با تجرید غیر منطبق خوشنویسانش منضم
هر آینه وجود او را یکی از نابزرگواران خواهد کرد
خلف بزرگوارش افاضه را نیز شکسته و تجرید و نسخ
خوش مینکارد

حاج افاعلی

فاضل بناب عالمی شریعتاب و در انحد و بنفاد کلام
مضامه مقدم افزان و از کتب بود در فتنه شیخ عبید
نفسیندی و جمله اگر ابراز زباجان حذمتی بملک و
ملک نمود و جلالت و شجاعتی ورزید که نامش در دنیا
مخلد کردید و هم از دولت نواز شهای لایق نایل شد
و بقیه سبقت علماء اخضاص یافت اینجهت مجاهد
و فاضلی غازی در سال ماضی که بکهار و سیصد پنج
بود مشهد الرضا رحلت نمود اعلی الله مقامه

میرزا ناصر الله طیب

شمس الاطباء خلف رحمت پناه میرزا احمد تکابنی
که حکیم باشی خاقان معفور و محفل شایسته الله شراه

بوده در صورتی که فضائل بجز خصوص صناعت طب و علم او
 علم اخلاقی کامل و مهارت تمام دارد و چندین بار
 است بعد از تکمیل طب به طبایع برای زفاقی هم در وقت
 دارالعلوم تحصیل طب و فقه کرد و آنست که با نورانی
 و الاستخفاف از معتبرین اطباء و حضور مظهر ظهور
 مایه‌های است و ترا در میرزا احمد بابا شیخ زاهد کبکانی و
 امام حکیم مؤمن تکابینی میرسد

میرزا اسمعیل مجد الادب
 منشی باشی کل ملک خراسان در ادبیات و عربیات
 و کتب مواد منشآت و مترجمان مشهور است مسلم
 جمهور و هم از فن حساب و خط و خطی خطی یافته
اقا شیخ علی نیردی
 از اجلاء علماء مجاورین کربلا و مرجع احکام و مراجعان است و
 التابع در جای عالم ربانی فاضل در کانی علیه الرحمه است
 جماعت دارد

اقا میرزا باقر نیردی
 از اجلاء علماء مجاورین کربلا

العارف الربانی الفقیر محمد علی الخوسن
 از مشاهیر ریاضین و معارفین منصوف است در خارج
 شهر خوسن زاویر تبارک دارد و در انجا منقطعاً
 عن الخلق بقیضه و تحلیه مشغول میباشد و آنست
 بیست و شش سال تمام است که او معتکف بمقام است
 و بهجت هم در انصوم معارف مکرر داده اند و الحق
 از کلاه بمقام بسیار نامی نایل گردیده است و بمنزله
 سخن در معارج انسان کامل رسیده و مقام
 مکاشفان از فرط تحقق سیرت ستهود کشید از
 ترجمه مبارک آن نیز یعنی در جلد اول مطلع الشمس

مستور و ساحتی از امام الله بنو نصر و بر کانه
قلندرشاه
 از مشاهیر صوفیه بود لکن در وقتش در قریه و زمان
 شمیران میباشد و مرحوم میرزا یوسف صد اعظم
 آشنائی کردن اسامی ابائی است خود نیز در کنار
 وی آسوده

ملا عبدالصمد اعظم قرینی
 بزبان اوری مسلم و در گریا پندن مسلط بود

سید جمال الدین اسد آبادی
 در علوم عربیه و فنون جدیده معارفی بلند یافته
 مرحوم ابن ابرو وجودی جای افتخار است علوم شریعه
 را در قریه تحصیل کرد و بطهران آمد و مدتی در
 افتادستان و هند و سنان گذراند و با اسلا مبول
 رفت و از انجا بمصر شد که در هی از دانش پژوهان
 جامع آن شهر روی نلذت میکردند و بسیاری از
 روزها محاجات در بار مصریه را فی الحقیقه وی در تحت
 افادت و بلاغت از در پیش میجویدی بار و بار رفت و در
 پاریس جریده عروه الوثقی را ایجاد کرد و از این گاه
 نامش در جمیع مالک مشهور شد و صیبت ضمایل
 و آواره خضا بختش در افواه افاد بعضی از دول قو
 در منبع انشای جریده فریده مشارالیهنا جهده بلیغ
 مندول داشت لاجرم خاطر سید را از اروپا ملائک
 گرفت و بهین آسپاد گردش آمد و مجد و ابن ز
 نکانده او را حسب الامر به دار الخلافه دعوت کرد و
 بکرات بحضور مبارک شاهنشاهی ارواحنا فدا
 مشرف گردید و طبقات اهالی ترقی و عالی آن
 بزکوار داد بدار نمودند پس بر سینه و فضل

در پیر سبورغ است همه جا محترم بوده و مکرر زینت اول
 سنت و جماعت او را اضافی میباشد از چنانکه نیکو بند
 اسناد ادب (محمد عبده) در مقدمه مکرر رساله در پیچیده
 نکاشته با جمله اینست شخص بزکوار از اعجاب روزگار
 است و نواد را دهاد

میرزا ابرهیم طبیب

مشهور بد که از عظام اطباء دار الخلافه است در این
 فن شریف مثنوی مشاوه و معارف بهر دو را تحصیل کرده
 و تکمیل نموده

شیخ زین العابدین

فرا جریبی فقهی زینیه بود و در طهران بمدرسه میرزا
 صالح امامت میکرد

شیخ محمد ظاهر

در تصبیه حضرت عبدالعظیم از اجلاء ثقات است و
 مرجع شریعتان

صدر الافاضل مولی حسن نسیمی

ادبی با رع و شاعری مشهور بود رساله الصبح
 الصادق از او است

میرزا حمید علی

مجدل ادباء ساکن طهران معلم نواب منعالیه فرج
 السلطنه حرسها الله است از شعر نغز و خط نیک بهره
 کاتب دارد و در تالیفات میکند نظم و نثرش مدون
 است و مضامینش را همه علمیه السلام بنام خیر الکلام
 فی مدایح الکرام معنون و جمالیاتش در صنعه تاریخ
 ازینان تکر و نیا هیچ خاطرش این چند ماده تاریخ چون
 مناسب بنیابین کتاب بود یا نه از اجم اهل هنر و دانش
 را مدنزل و ساق این اوراق را عجل ساختیم

در تاریخ وفات مرحوم حاج شیخ محمد حاج شیخ رضائی
 و نصب فرزندش جناب شیخ جعفر بجای پدر گفته
 میرزا و در از پی تاریخ او مجد و سرود
 از محمد مسعود و محراب ابر جعفر رسید
 و در تاریخ وفات خلد اشکان آقا سید اسمعیل هبه
 سروده که

بخواستم سنه فونش از تر با گفت
 فقهی آل محمد بخلد کرد مکان
 ایضاً در تاریخ وفات امیر حرم منظوم کرده که
 پای ناله در میان آورد و گفت
 کوه علم و حلم پنهان شد بخاک

و در تاریخ وفات سید المجتهدین آقا سید صادق
 طباطبائی همدانی اکامل طهرانی المسکن ساخته که
 آنصیبت را تر با از پی تاریخ گفت
 دین بتم از مرگ ان مجیدی بن شده آه
 و ایضاً در تاریخ امیر حرم اعلی الله مقامه کوید که

سید صادق عماد دین احمد شد بخلد
 از جهان ان سید را دموت شد بخلد
 پس ترا در میان پای ادب نهاد و گفت
 جانکاه صادق ال محمد شد بخلد

و در تاریخ وفات مرحوم حاج میرزا حسین مشهور
 بد افاد براد مرحوم آقا میرزا صالح عرب طاب تراها
 که در کربلا وفات نمود سروده
 بهر نا بخش تر با بی ناعل باز گفت
 شد حسین بن حسین کلا حق بشا کرد بلا
 ایضاً در تاریخ امیر حرم گفته که
 اشک در زبان مجد پای اند میان نهاد و گفت

باب

دول خارجه و ملای متباینه داخله بدیان و بنان و در کربلا
و هم غالباً در سبب سلطانی دار الخلافه از جانب جناب
امام سابق الالفاب بافتاد خطیب رسیده عیبه در وقت
هر وقت از خطابتها در خاطر خوش می آغازد اینها از چند
سال میباشد که بر حسب حکم همایونی بقیع معتمد اشرف
مدعو است و در تحت تصرف دولتی بمخمس

میرزا عبد العلی هندی صفهائی

در کتب عربیه بزرگ و بوی سبب و پست

آقا حوند ملا احمد صفهائی

ملا و فی الله و ملا عبد الجواد میر سید حسن ضون الله
علیهم اند و خند بود و در کافه سطوح ندرش میگرد

میرزا محمد حسین مینش علی ابادی در ادب انفرادی

مستلم او در حضرت شاهزاده هیز پروردگارها میر محمد
حقوق تمام داشت و در تالیف مقلد مقام زخار بقبر او
تعمیر و تزیین نمودند معانی آن بزرگوار بود

مرتضی قلیخان

بن میرزا علی محمد خان نظام الدوله از حقه محمد حسین
خان صدر اعظم اصفهائی است در فنون ادبیه و
علوم عربیه و نظم شعر با لریه و الفار سینه از آحاد
استاد دولت علیه بود کتاب جرات و استعده قد سینه
هر دو از او است و غالباً در طهران مینشست و امسال
که ۱۳۰۶ هجری است بدار الخلافه در کت است

میرزا آقا حطاط

زنجانی الاصل طهرانی السکن در علم تعلق و خصوصاً
در کتب بزرگاری اسناد است

میرزا حسین نایینی

خطاطیست که در قلم شکسته بمقامی بلند رسیده

و احسبنا شد بلند از مردم و وزن در کربلا
و در تاریخ فوت مرحوم آقا میرزا صالح عرب مشهور بدنام
گفته است

صالح داماد کامل علم بود از رؤس

از جهان در جلد حبت نقیض کوفت کوس

به زبان بخش ثریابی توانی بر نکاشت

صالح داماد را کردیده حور عین عروس

و بتاریخ وفات مرحوم صدر العلماء طاب ثراه ساخته

کلیک مجد کادیه از بی تاریخ نکاشت

صدر فرخ و سبدان مجلس صدر العلماء

و در تاریخ وفات رئیس المجتهدین حاج ملا علی کنیز گفته

سر و در منزل آقا میرزا بخش علی بن محمد مجتهد که معانی
اصفا و تاریخ وی گفته ۱۳۰۶

ثریا بابکی گفته بتاریخ وفات او

بر کعبه الاسلام مردمین مردم دنیا

میرزا محمد حسین

از نژاد میرزا ابوطالب اصفهائی محشی شرح سبب
است بر الفقه بر مالک اسلامت شرح و معتد اسلاف سرکا
شریعت دار میرزا بنی العابد بن امام جمعه از اصفهائی طاهر
امده اند و در این زمان که وفات ایشان همی بوده و
هستند که سلمان در دوده عصمت و نبوت و مشار الیه
خود در فن سکون و سحر آن که علامه املی در فایده الفنون
انرا از علوم مشرقیه شمرده است و شرح در قواعد آن بر
نکاشته و فایده فائق و حدیثی از کتب شریعت و
معاملات و عقود و ابقاعانی که در حضرت شریف جناب
مستطاب امام جمعه موسی لیه میگرد و جلد و تعبیر تحبیر
و شرح آن ملای مختلفه در الخلافه نیز از وزارت جلیله

باب نازدهم

در نسبتها استحصای از هم بر آن که در این مدت سلطنت چهل سال بر اقتضای جوهر فانی و استعداد فطری و مواظبت فوق العاده
بر خدامت خاصه و حوش خاطر خطیر و عرصه و خداوند زمانه از حسد و شادمان ساختن برای امتیاز از اقران و امثال
نشان نمائیم چون زاحم و بشرف و شان این نشان نایل گردیدند از مردمی که مؤلف را در خاطر بوده اند و کرم حله این
آبیت فخر و علامت اعتبار بسیارند و ترتیب سامع ملاحظه در جانب بیهوده ملحوظ نیست جز آنچه در ترتیب حروف
تجلی اقتضای نماید نسبت بالالفاب

حضرت اشرف و الامیر الدین میرزا و لبعهد	میرزا یقینان مرحوم امیر کبیر	انابیک اعظم
حضرت آقا اسلطان سعید میرزا ظل السلطان	فرخ خان مرحوم	امیر الدوله
حضرت آقا کامران میرزا نایب السلطنه	علیه خان مرحوم	اعضاد الدوله
حضرت و الاضره الدین میرزا سلاوا السلطنه	حاج محمد قلیخان مرحوم	اصفا الدوله
مرحومه شرفه	پاشا خان مرحوم	امیر الملک
نواب عالی	انوشیروان خان مرحوم	اعضاد الدوله
	اغاسرود	اعتماد الحرم

الالف

نواب و الاحمد علی میرزا	اعضاد السلطنه	حاج علیخان مرحوم اعتماد السلطنه و الدوله که در وقت حجابت دولت با بر شرف نایل گردیدند
جناب مستطاب میرزا علی اب فرخان	امیر السلطان	نواب جهاندوز میرزا
جناب مستطاب میرزا علیخان	امیر الدوله	امیر تون
جناب محمد مهد بخان	اعضاد الدوله	محمد حسنخان مؤلف
جناب میرزا قهرمان	امیر لشکر	میرزا هاشمخان مرحوم
جناب حسن علیخان	امیر نظام	محمد رحیمخان فاجار مرحوم
جناب فاعلی	امیر حضور	آقا ابراهیمخان مرحوم
نواب الله قلی میرزا	البحانی	میرزا محمدخان البخانی ایل جلیل فاجار
جناب میرزا محمدخان	اقبال الدوله	محمد قلیخان مرحوم
جناب محمد علیخان	امیر السلطنه	محمدخان مرحوم
جناب فارصاخان	اقبال السلطنه	حیدر قلیخان مرحوم

ب

الله پادشاه مرحوم	لبونان باشی کل	میرزا مصطفیخان مرحوم
خانلر میرزا مرحوم	احشام الدوله	میرزا مصطفیخان مرحوم
علیه قلی میرزا مرحوم	اعضاد السلطنه	

ج

باب

نواب والا اسلطان حسين ميرزا	جلال الدوله	الله و بهر بخان مرحوم	سر تيب اول تو بخان و سبانه
سلطان حسين ميرزا مرحوم	جلال الدوله	مش	
سلطان امير ميرزا مرحوم	حسام السلطنه	امير الامراء حاج غلامرضا خان	شهاب الملك
حرف ميرزا مرحوم حشمه الدوله	عبدالله ميرزا حشمه الدوله	امير الامراء محمد باقر خان	شجاع السلطنه
محمد حسن خان مرحوم	حاجب الدوله	امير الامراء امير حسن خان	شجاع الدوله
جناب ميرزا علي نقی	حكيم الممالك	ص	
امير الامراء امير علي خان	حشمه الملك	جناب ميرزا فتح علي خان	صاحب ديوان
جناب دكتور طو لوزان حكيم باشي خاصه حضورها بون		امير الامراء العظام سليمان خان افشا	صاحب احتيا
حاج محمد خان مرحوم	حاجب الدوله	ميرزا آقا خان مرحوم	صدراعظم
جناب حاج رحيم خان	غازن الملك	جناب ميرزا رضا	صدوق الدوله
ميرزا محمد حسين مرحوم	دبير الملك	ميرزا يوسف شتابي مرحوم	صدراعظم
نواب والا محمد تقی ميرزا	رکن الدوله	علي قلي ميرزا مرحوم	صادق الدوله
اروشير ميرزا مرحوم	رکن الدوله	ابوالفتح خان مرحوم	صادق الدوله
نواب و جلاله ميرزا	سيف الملك	آقا محمد حسن مرحوم	سندوقدار
ميرزا احمد خان مرحوم	ساعد الملك	ض	
عمده الامراء العظام رحيم الله خان	ساري صلاون	نواب انوشيروان ميرزا	ضبا الدوله
عمده الامراء العظام جليل الله خان	ساعدا الدوله	محمد رحيم ميرزا مرحوم	ضبا الدوله
عباس قلي خان مرحوم سيف الملك		ميرزا زكي مرحوم	ضبا الملك
خان باباخان مرحوم	سرزاد	ظ	
غلام حسين خان مرحوم	سپهراز	جناب علي خان	ظهير الدوله
ميرزا محمد خان مرحوم	سپهسالار اعظم	محمد ناصر خان مرحوم	ظهير الدوله
ميرزا حسين خان مرحوم	سپهسالار اعظم	ع	
عزيز خان مرحوم	سر دار كل	نواب والا بديع الملك ميرزا	عماد الدوله
عمده الامراء العظام بابا محمد خان	سهام الدوله	نواب والا عبدالصمد ميرزا	عز الدوله
		نواب سلطان احمد ميرزا	عضد الدوله
		جناب جلال الناب علي رضا خان	عضد الملك
		جناب حاج ميرزا عبداللہ خان	علامه الملك

يا زده

امام قلي ميرزا مرحوم	عماد الدوله	طهاس ميرزا مرحوم	مؤيد الدوله
امير الامراء حاج محمد باقر خان	عماد الملك	حاج محمد ولي ميرزا مرحوم	ميرزا شفيق امين الدوله
جناب ميرزا احمد خان	علامه الدوله	كبير ميرزا مرحوم	ملك دارا
غلام علي خان	عز الدوله	محمدين ميرزا مرحوم	ميرزا خور
ف		ميرزا سعيد خان مرحوم	مؤمن الملك
ميرزا ميرزا مرحوم	فرمانفرما	ميرزا جعفر خان مرحوم	مشير الدوله
ميرزا كاظم رشتي	فلسف الدوله	عباس قلي خان مرحوم	معتمد الدوله
ميرزا ميرزا مرحوم	فرمانفرما	ميرزا ابوالقاسم مرحوم	معين الملك
ق		ميرزا محمد خان مرحوم	مجد الملك
جناب ميرزا عباس خان	قوام الدوله	امير اسلاخان	عبد الدوله
قهرمان ميرزا مرحوم	قائم مقنا	نواب محمد حسين ميرزا	ميرزا خور
ميرزا صادق مرحوم	قوام الملك	ميرزا حسين آقا كند بوشهر	مؤمن الملك
ميرزا علي اكبر شيرازي مرحوم	قوام الدوله	جناب ميرزا نقی خان	عبد الملك
ميرزا محمد مرحوم	قوام الدوله	ن	
م		امير الامراء العظام نصر الله خان	نصر الملك
نواب والا عباس ميرزا	ملك دارا	امير الامراء محمد ابراهيم خان	نظام الدوله
حاج فرهاد ميرزا مرحوم	معتمد الدوله	نواب پرويز ميرزا	نير الدوله
نواب والا احمد ميرزا	معين الدوله	نواب سلطان حميد ميرزا	ناصر الدوله
نواب ابوالفتح ميرزا	مؤيد الدوله	جناب جلال الناب ميرزا كاظم آذربايجان	نظام الملك
جناب يحيى خان قزويني	مشير الدوله	محمد خان مرحوم	ناصر الملك
جناب علي قلي خان	مخبر الدوله	ميرزا عبدالنورهاجان مرحوم	نصير الدوله
جناب حاج شيخ محمد خان	معين الملك	جناب ميرزا ملك خان	ناظم الدوله
جناب ميرزا حسن	مستوفى الممالك	دوست علي خان مرحوم	نظام الدوله
جناب حاج ميرزا محمد رضا	مؤمن السلطنه	حاج حسين خان مرحوم	نظام الدوله
جناب ميرزا دست محمد خان	معين الملك	رئيس ديوانخانه آذربايجان	نصر السلطنه
عمده الامراء العظام بقلخان	عبد الدوله	و	
نواب ميرزا مرحوم	معز الدوله	جناب ميرزا عيسى	وزير سابق دارالخلافه

میرزا لودخان مرحوم	وزیر لشکر	میرزا لودخان مرحوم	وزیر لشکر
جناب جلالتها میرزا هدایت الله	وزیر دفتر	جناب جلالتها میرزا هدایت الله	وزیر دفتر
جناب محمدابراهیم خان	وزیر نظام	جناب محمدابراهیم خان	وزیر نظام
جناب جهانگیرخان	وزیر محتسب	جناب جهانگیرخان	وزیر محتسب
میرزا فضل الله نوری مرحوم	وزیر نظام	میرزا فضل الله نوری مرحوم	وزیر نظام
محمد اسماعیل خان مرحوم	وکیل الملك	محمد اسماعیل خان مرحوم	وکیل الملك
مرتضی قلیخان مرحوم	وکیل الملك	مرتضی قلیخان مرحوم	وکیل الملك
میرزا موسی مرحوم	وزیر لشکر	میرزا موسی مرحوم	وزیر لشکر
فاسمخان مرحوم	والی	فاسمخان مرحوم	والی
امان الله خان مرحوم	والی	امان الله خان مرحوم	والی
سلطان محمد میرزا مرحوم	ولیعهد	سلطان محمد میرزا مرحوم	ولیعهد
امیر فاسمخان مرحوم	ولیعهد	امیر فاسمخان مرحوم	ولیعهد
معین الدین میرزا مرحوم	ولیعهد	معین الدین میرزا مرحوم	ولیعهد

باب وازدهم

در بیان القاب که در عهد این پهلوسان از شاهنشاهی غیر منتهای اعلیحضرت امیر ظل الله خلد الله ملکه مردم ایران از جانب پون داشتند خواه القاب مخصوصه که فقط بر شأن و اعتبار و شرف و افتخار دلالت میکند و خواه سبب مصلحتی که از مشاغل و خدمات و مناصب درجات کشف مینماید و مؤلف در این باب عموماً استقصاء جمیع القاب ندارد بلکه آنچه در امتداد زمان اشتغال بنا بقای این نامه بهمال نظر رسیده است با حروف تهنیتی در سطر تحریر گشته و بر عایت عرف اول آنگاه نمود و ما بین القاب که در ابتدا متجانس در ذیل یکدیگر منسوط و زنجیری منظرند است پس در آنها نیز مقدم از در مقدم است و نیز آنچه از روز تا آخر چنانکه در چند باب دیگر از ابواب این کتاب نیز حال بر همین

اصفالدوله	مرحوم میرزا عبدالوهاب خان	اصفالدوله	مرحوم میرزا عبدالوهاب خان
افتخارالدوله	اجودان باشی قوتچان	افتخارالدوله	اجودان باشی قوتچان
افتخارالدوله	اجودان باشی کل	افتخارالدوله	اجودان باشی کل
افتخارالدوله	اجودان نوعی	افتخارالدوله	اجودان نوعی
افتخار السلطنه	احترام السلطنه	افتخار السلطنه	احترام السلطنه
افتخار السلطنه	احترام الملوك	افتخار السلطنه	احترام الملوك
امیرالدوله	اشرف السلطنه	امیرالدوله	اشرف السلطنه
امیر اقدس	اشرف الدوله	امیر اقدس	اشرف الدوله
احترام الدوله	اشرف الملوك	احترام الدوله	اشرف الملوك
ایران الملوك	احترام الدوله	ایران الملوك	احترام الدوله
احترام السلطنه	محمود خان قاجار	احترام السلطنه	محمود خان قاجار
امیر الملك	جناب میرزا ابوالفتح خان	امیر الملك	جناب میرزا ابوالفتح خان
اعتماد السلطنه	محمد حسن خان مؤلف	اعتماد السلطنه	محمد حسن خان مؤلف
امیر الحضرة	مرحوم آقا محمد علی خان	امیر الحضرة	مرحوم آقا محمد علی خان
امیر السلطنه	حاجی محمد علیخان	امیر السلطنه	حاجی محمد علیخان
امیر حضور	اقا علی	امیر حضور	اقا علی
اقبال الدوله	میرزا محمد خان	اقبال الدوله	میرزا محمد خان
امیر خلوت	غلام حسنخان	امیر خلوت	غلام حسنخان
اعتماد الملك	میرزا احمد خان	اعتماد الملك	میرزا احمد خان
اعتماد الوزاره	میرزا معصوم خان	اعتماد الوزاره	میرزا معصوم خان
امیر دیوان	نور محمد خان	امیر دیوان	نور محمد خان
امیر همایون	غلام علیخان	امیر همایون	غلام علیخان
اعتماد لشکر میرزا محمد علی	اعتماد نظام عباس قلیخان	اعتماد لشکر میرزا محمد علی	اعتماد نظام عباس قلیخان
اعتماد الاطباء	حاجی میرزا مرتضی قلی خان و حاجی میرزا حسین	اعتماد الاطباء	حاجی میرزا مرتضی قلی خان و حاجی میرزا حسین
امیر لشکر	میرزا قاسم خان	امیر لشکر	میرزا قاسم خان
اقبال السلطنه	آقا رضا خان	اقبال السلطنه	آقا رضا خان
اقبال الملك	میرزا محمد	اقبال الملك	میرزا محمد
ادب الملوك	محمد باقرخان	ادب الملوك	محمد باقرخان

اعضام الملك	میرزاخانلرخا	برهان الملك
اعضاد الاطباء	حاج میرزا عبدالرشا	بدایع نکار
امین الاسلام	ملا محمد سندھ	سبکریبک
امیر اورقزوب	حاج محمد حسن ناجر اصغری	بالوز
امیر اخوند	محمد حسین میرزا	بابوی عظمی
امیر الرقابا	حاج محمد حسین مومنون	بدیع الملوك
امیر الاطباء	میرزا احمد کلا	پاکار
امیر السقلم مشهدی کاظم امیر العدالة میرزا کاظم خان	میرزا احمد کلا	بدرالدوله
اجودان مخصوص	میرزا محمد علی خان	پیشکار
اہل بیگی	از القاب نو عیسی	پیشخدمت باشی
ایشیک قاسمی	علیخان	پیشخدمت خاصہ شریفہ
آبدار باشی	غلامعلیخان	باشاچی باشی
اباچی باشی		باغبان باشی
اعتماد الحرم حاجی سرور رضا	آغا باشی ایفقا	برق دار
اجودان حضور		بلوک باشی
انامازو	میرزا ملک خان	بچاہ باشی
اجودان خلوت		
امیر خان سرور	وجہ اللہ میرزا	
البناء		
بدر السلطنہ		
دبیر الملك	فضل اللہ خان	
بیان الملك	میرزا رضا	
بنیان الملك	میرزا رضا شہزادہ	
بہاء الدولہ	ساسان میرزا	
بہاء السلطنہ	محمد خان	
بہا الملك	علی خان	
بشیر الدولہ	اسد علیخان	
النساء المثناة		
تاج السلطنہ		
تاج الدولہ		
تاج الشعراء		
تولدا خزائن	حاج رضاخان	
تفنگدار باشی	غلامحسینخان	
تفنگدار		
ناجر باشی		
تاج الذکرین		
تاج الاطباء		
النساء المثناة		

نقہ الاسلام	حاج میرزا محمد علی خان	حشمہ الملك
نقہ الملك		حکا کباشی
نشان		
الجمہ		
جلال الدولہ	سلطان حسین میرزا	خازن الدولہ
جلال الملك	حجیر قلیخان	خازن الملك
جلال السلطنہ	محمد میرزا	خازن التولید
جنرال		خازن مہر شاہ
جنرال فونڈول		خازن صورت
چورچی باشی	آقا محمد حسن	خازن مقناشیرتیر
جارجی باشی	حاج محمد علیخان	خازن رکب خان
الحاء المہملہ		
حسام السلطنہ	حاجی ابوالفضل میرزا	خامباشی
حشمہ الدولہ	عبداللہ میرزا	خواجہ باشی
حکا الدولہ	محمد علیخان	خطاط باشی
حکا الملك	امیر حسینخان	خاصہ تریش باشی
حشمہ السلطنہ	محمد حسن میرزا محمد حسین میرزا	خطیب باشی
حجیر الاسلام		خطیب
حاجب الدولہ	حسینعلیخان فاجا	
حاجب التولید	میرزا داؤد	
حکیم الممالک	میرزا علی نقی	
حکا السادات	میرزا اسد مصطفی	
حکیم الہی	میرزا شمس الدین	
حسام الشعراء	حاجی میرزا شمس	
حاکم نوعی است	حکا العلماء آقا میرزا آقا داؤد میرزا	
حرمہ الدولہ		
حکیم باشی		
الدال المہملہ		
دبیر لشکر	میرزا محمد خان	
دبیر الملك	میرزا فضل خان	
دبیر السلطنہ	میرزا فضل اللہ خان	
دیوان بیگ		
داروغہ		
دفتر دار		
دوبابیک	اکبر خان دیشنی	
دہ باشی		

قزاقباشی	قونول نويس	قوشچي باشي ابراهيم خان	معين الدوله	احمد ميرزا
كوشچي باشي	كوكبا ملوك	عبدالله خان	مؤتمن الدوله	ميرزا ابراهيم
كوكبا سلطنه	كوكبا ملوك	ميرزا محمد حسين	مظفر الدوله	ميرزا مصطفی خان
كاتب السلطان	كاريز	ميرزا محمد حسين	مؤتمن السلطنه	اقاخان
كاريز	كافدا	ميرزا محمد حسين	معين السلطنه	حاجي ميرزا محمد رضا
كاريز	كاريز	ميرزا محمد حسين	مظفر السلطنه	ميرزا رضا
كالكچي باشي	كالكچي باشي	لطف الله خان	مستوفي المالك	باشاخان
كاتب ارباشي	كاتب ارباشي		معتبر المالك	ميرزا حسن شيخا
الامر			مهندسين المالك	امير دوست محمد خان
لسان الملك	نمان الملك	ميرزا عبداللہ	منيرة السلطنه	ميرزا نظام الدين كاشا
لشكر نويس	لشكر نويس	ميرزا لقمان	محقق	محمد حنينان
لشكر نويس باشي	لشكر نويس باشي	ميرزا عبدالوهاب خان	عبد الملك	ميرزا تقی خان
المير			عبد الملك	ميرزا حسن خان
ملكشاه	معلم الدوله	نواب الاعباس ميرزا	معين الملك	ميرزا حسن خان
مؤتمن الدوله	مؤتمن الدوله	سلطان اودين ميرزا	مظفر الملك	شيخ ترغزل خان
مظفر الدوله	مشير الدوله	ابوالفتح ميرزا	مصباح الملك	حسين قلی خان
مشير الدوله	مشير الدوله	اسماعيل ميرزا	مفتاح الملك	حاجي ميرزا محمد حسن
مشير الدوله	مشير الدوله	جناب اشرف محمد خان	مستشار الملك	ميرزا ناصر خان
مشير الدوله	مشير الدوله	علي قلي خان	معدن الملك	ميرزا محمد حسن
مشير الدوله	مشير الدوله	محمد علي خان	مشير الملك	ميرزا محمد حسن
مشير الدوله	مشير الدوله	مهد علی خان	مؤتمن الملك	ميرزا احمد خان
مشير الدوله	مشير الدوله		معاون الملك	ميرزا احمد علي خان
مشير الدوله	مشير الدوله		معين الملك	حاجي شيخ محمد حنينان

مشكوه الملك	مشير السلطنه	مشير خلوت	مجدد الاطباء	مؤتمن الملك	مؤتمن لشكر	مستوفي نظام	معاون لشكر	منشی المالك	منشی حضور	معين لشكر	مشير لشكر	مجدد الاشراف	مؤتمن الاطباء	معين الاطباء	ملك التجار	معين التجار	معين الحرم	ملك الاطباء	معين الاطباء	مجدد الادب	مستشار الدوله	منوحي باشي	مستشار النوبه	مشير النوبه	معين النوبه	معين النوبه		
محمد علي ميرزا	ميرزا احمد خان	محمد حنينان	حاجي ميرزا حبيب الله	ميرزا حسن خان	ميرزا سيد محمد	ميرزا زين العابدين	ميرزا زينيل	ميرزا تقی	ميرزا محمد حسن	ميرزا علي	ميرزا علي بنی	ميرزا حبيب الله	ميرزا زين العابدين خان	ميرزا حسن	محمد كاظم درواري الخليلي	حاجي اغا جوي ميرزا	ميرزا كاظم رشتي	ميرزا احمد رضا	ميرزا اسماعيل شهيد درواري	ميرزا يوسف خان	معدن تدبير استراتيجياتها مفيد	حاجي ميرزا احمد حنا	ميرزا احمد حنا	هاشم ميرزا	ميرزا ابيابا	ميرزا احمد حنا	حاج ميرزا سيد ابوالقاسم درواري	ميرزا محمد علي خان
ملك الكتاب	معين الرعايا	مشرف	مستشار الوزراء	مشير الوزراء	معين الوزراء	معين نظام	معين الوزراء	ملثم النوبه	محرر	مترجم	مؤلف	منش	مدبر السقره	مقدم السقره	مترجم المالك	مستوفي اول	مستوفي دوم	مستوفي سويم	منش باشي	مشير حضور	ملك الشعراء	مشير السلطنه	مشير نظام	مؤتمن الوزراء	مؤتمن التجار	معين نظام		
حاجي ميرزا احمد حنا	ميرزا اسد الله خان درواري		ميرزا احمد الله خان	ميرزا محمود خان	حاجي حنين قلی خان	جليل خان	ميرزا محمد علي خان																					

باب

مشرد پوان	میرزا یوسف کوشش	نصیر الملک	نصیر الله خان
سعادنا لوزاره	میرزا محمد علیخان	ناصر الدوله	سلطان محمد میرزا
معاون السدانه	حاجی سلطان ابراهیم میرزا	نظام الملک	جناب میرزا کاظم خان نور
مفتور دیوان	میرزا اسد الله	نصیر الدوله	عبدالحسین میرزا
معمدا الشریعہ	میرزا محمد حسین اصغرها	نیر الدوله	سلطان محمد میرزا
معمدا التجار	حاجی شیخ جعفر	نصیر الدوله	میرزا احمد خان
مؤمن الشریعہ		ناظم الدوله	میرزا ملک خان
محمدر الدوله		نصیر السلطنه	
محمدر السلطنه		نظام الدوله	محمد ابراهیم خان
ملا باشی	دیباند	نظام السلطنه	حسینقلخان
میرنچر		ناصر الملک	ابوالقاسم خان
مشاور الاطباء		نصیر الملک	حسنقلخان
میرشکار	حاجی مصطفی خان	نصیر الملوک	
معین البکاء	میرزا باقر	نصیر الملک علی مردان خان	
مدقہب باشی	میرزا احمد	نصیر السلطنه	ولیعخان تنگاب
مدیر دار الشوری		ندیم باشی	میرزا محمد خان
مفتی باشی	استاد اسمعیل	نجم الملک	حاج میرزا عبدالعقبا صغرها
معمار باشی	حاج حسینقلخان اصغرها	نیر السلطنه	
موزیکچی باشی	مسولر	نیر الملوک	
میر غضب باشی	حاجی اسمعیل	نجم السلطنه	
میرشب	اقاعلا کبری نیریز	ندیم السلطنه	
مدیر کتار	میرزا ابراهیم	ناظم خلوت	اقارصا
مستن	حاجی میرزا حسین	ناظم الملک	میرزا محمد خان
مباشراصناف		نیر الملک	جعفرقلخان
محصلا مالیات		نظم الملک	کت دمن فرزند
مأموردیوان		ناظم المهام	مرحوم حاجی میرزا علی
		ناظم البکاء	میرزا علی اکبر

ن

روازدہما

ناظم لشکر	میرزا اعلامعلی	ناظم سویم	
ناظم دفتر	مرحوم میرزا حسینقلخان	ناظم اول فوج	
ناظم التولید	نورالحسینقلخان	ناظم دوم	
ناظم دیوان		ناظم اول وزارت انطباعات	میرزا علی محمد خان کاشانی
ناظم دار الفنون	محمد حسینقلخان	ناظم وزارت بقایا	میرزا میرزا محمد خان کاشانی
ناظم العدلیہ	فتح اللہ خان	ناظم فرشتا وغیرہ وغیرہ وغیرہ	
ناظم العلماء	منعقد است	نامہ نگار	میرزا شکر اللہ
ناظم التجار	حاجی میرزا حسن	نقاش باشی	میرزا محمد کاشانی
ناظم مہرن	محمد تقی خان	تجار باشی	
ناظم العدالہ		نعلبند باشی	
ناظم اطباء	میرزا علی اکبر کاشانی	نورالحاجیہ	
نظام العلماء	میرزا علی خان کاشانی	ناظر	
نقیب الممالک	دردار اختلاف	نسیجی باشی	محمد رحمتقلخان
نقیب الاشراف	سید محمد		
نقیب السادات	اقاسید محمد		
ناظم التولید	منعقد است سعید عثمان عطیہ		
ناظم الصدر	منعقد ند		
ناظم کابالہ			
ناظم لوزارہ	میرزا حسینقلخان		
ناظم النظارہ	اکبر خان		
ناظم الحکومہ			
ناظم جوردان باشی			
ناظم اول وزارت خارجہ			
ناظم دوم			
ناظم سویم			
ناظم اول سفارت			
ناظم دوم			
وزیر جنگ	حضرت والا کاشانی		
وزیر مالیہ	جناب مستطام میرزا علی اصغرها		
وزیر داخلہ	جناب مستطام میرزا علی اصغرها		
وزیر امور خارجہ	میرزا عباس خان		
وزیر دربار	جناب مستطام میرزا علی اصغرها		
وزیر خزانہ	جناب میرزا اسمعیل		
وزیر عدلیہ	جناب شرف محمد خان		
وزیر کمرک	جناب مستطام میرزا علی اصغرها		
وزیر دفتر	جناب میرزا ابراہیم		
وزیر لشکر	جناب میرزا کاظم خان		
وزیر نظام	محمد ابراهیم خان		
وزیر بقایا	محمد علی خان		
وزیر وظائف	میرزا محمد خان		

الواو

طایبتی زواری ملکه
 زنگار سید محمد سلطان
 موتالی کرو و دینو والی
 ماد آکسکار رانیا والو ملکه
 سنکال طر از اباد شاه
 کوانا ل از مالک جنوبی مرید کابک کار و زار و کجی
 جزایر هند و بیخ عمال ملکه
امان اچھا شہسی سلطنت
اسیا
 انام از مالک پادشاه در تحت حمایت فرانسه پادشاه
 بونلان که ده سال است
 کامبج جزع ماچین در تحت حمایت فرانسه پادشاه
 ترم اول
 چین سلطنت مستقل پادشاه کوانگ سو
 پیرمن از دول مستقله اسپانیا لیکن مال الجزیره هند و
 در تحت سلطنت انگلیس است
 کوره سلطنت مستقل لیکن در تحت فرمانفرمای چین
 پادشاهی هونگ جلوس در ژانویه هزار و هشتصد و
 شصت و چهار
 ژان از سلطنتهای مستقله اسپانیا پادشاه میکارو
 مدس هاتور جلوس هزار و هشتصد و شصت و هفت
 و این مملکت از سر هزار و هشتصد و شصت و شصت و هشتاد و
 انبارن چهار جزیره بعضی و اشاع منازات بروز
 میفون سیکلف کوزو
 قبت از ایالات مستقله ایما در تحت سلطنت چین
 لغا و تمام کریمت مذہب بود اھی

و رئیس دینی کل مناسبت بود در آن ایالت
 سنگی از موسوم بردالی لاہما
 سپام از دول مستقله اسپانیا پادشاه سمر و ش فر
 با طمند و مهاجرا لول خوزن در اول ۱۸۶۷ جلوس
 عثمانی سلطنت مستقله نصف در خاک فرنگ
 ضعیف در اسپانیا قدری در افریق سلطان عبدالحمید
 خان که سو چهارم پادشاه از خانواده عثمانی است
 در سلخ ماه او هزار و هشتصد و هشتاد و شش جلوس
 ترکمان تمام در تصرف روس است
 افغانستان امیر عبدالرحمن خان
 کاشغر الخال در تصرف چین است
 بخارا از دول مستقله اسپانیا در تحت حمایت روس
 خوق از ایالات مستقله اسپانیا در تحت حمایت روس
هندوستان
 توضیح آنکه هند و سنان اگر چه کلیتاً در تحت حکمرانی
 دولت انگلیس است لیکن در بعضی از پر کجیات و
 ایالات هنوز نوآبها و راجه ها و مهاراجه ها حالی
 از سلطنت نیشند آنچه محققاً معلوم شد از این قبیل است
مملکت دکن محبوب علی شاه ملقب نظام
 فرمانروای مملکت دکن پای تخت حیدرآباد
مملکت کشمیر مهاراجه پرناب سنگه فرمانروا
 مملکت کشمیر پای تخت شرجون
مملکت کاتکو مهاراجه سواجی او فرمانروا
 مملکت کاتکو پای تخت بروده
مملکت میسو مهاراجه رام چندر و زیا
 فرمانروای مملکت میسو
مملکت کوالیا مهاراجه جاجی او سید مہر

فرمانروای مملکت کوالیا
ایالت اندر مهاراجه توکا و جی او هاکر فرمانروا
 ایالت اندر
مملکت بھوپال نواب شاه جهان بیگم فرمانروای مملکت
 بھوپال
ایالت ریوہ مهاراجه داکو راج سنگه فرمانروا
 ایالت ریوہ
ایالت اورچھا و رچھا مهاراجه پرناب سنگه فرمانروای
 ایالت اورچھا
ایالت دتیا مهاراجه بھوانی سنگه فرمانروای
 ایالت دتیا
ایالت دھار راجہ اندرا پور فرمانروا
 ایالت دھار
ایالت دیواس راجہ کرشنا جی او بابا صاحب
 فرمانروای ایالت دیواس
ایالت سمتر راجہ ہندو پت فرمانروای ایالت
 سمتر
ایالت جاوہر نواب محمد اسماعیل خان فرمانروای
 ایالت جاوہر
ایالت رتلا راجہ جسونت سنگه فرمانروای
 ایالت رتلا
ایالت پنا مهاراجه و د پرناب سنگه فرمان
 روای ایالت پنا
ایالت چرکاری مهاراجه جانی سنگه فرمانروای
 روای ایالت چرکاری
ایالت شاجی کدہ مهاراجه رنجور سنگه فرمان
 روای ایالت شاجی کدہ
ایالت بھار مهاراجه پرناب سنگه فرمانروای
 ایالت بھار

ایالت بجاور مهاراجه پرناب سنگه فرمانروای
 ایالت بجاور
ایالت جپر پور راجہ شتاہر فرمانروای ایالت جپر پور
ایالت بریندا راجہ رگھویر بال سنگه فرمانروای
 ایالت بریندا
ایالت بھرنپور مهاراجه جسونت سنگه فرمانروا
 ایالت بھرنپور
ایالت کشن کرہ راجہ راجہ پندی سنگه فرمانروای
 ایالت کشن کرہ
ایالت ہولپور مهاراجه رانا نھال سنگه فرمانروا
 ایالت ہولپور
ایالت فرولی مهاراجه راجان پال دیو فرمانروای
 ایالت فرولی
ایالت بوندی مهاراژ راجہ رام سنگه فرمانروای
 ایالت بوندی
ایالت تونک نواب محمد ابراہیم خان فرمانروای
 ایالت تونک
ایالت الور مهاراژ راجہ سنگ سنگه فرمانروای
 ایالت الور
ایالت جوڈپور مهاراجه جسونت سنگه فرمانروای
 ایالت جوڈپور
ایالت اودھ پور مهاراجه ساجی سنگه فرمانروای
 ایالت اودھ پور
ایالت جھارکھار اور مهاراجه داؤ ظالم سنگه فرمان
 روای ایالت جھارکھار
ایالت جلیپور مهاراجه سواجی رام سنگه فرمان
 روای ایالت جلیپور

ایالت خیز پور نواب میر علی مراد خان فرمانروای	ایالت بلرا سپور راجه پهر استنگه فرمانروای
ایالت جنبد راجه کبیر سنگه فرمانروای	ایالت بلرا سپور
ایالت فاهیر راجه پهر استنگه فرمانروای	ایالت چمبر راجه رام سنگه فرمانروای
ایالت کپورتھله راجه جکت جیت سنگه فرمانروای	ایالت سوکیت راجه ورد ورسین فرمانروای
ایالت پونچر راجه موئی سنگه فرمانروای	ایالت سوکیت
ایالت مونکیر مها راجه کچهر سنگه فرمانروای	ایالت دربنکه مها راجه سکه و هشر سنگه فرمانروای
مملکت جاولپور نواب صادق محمد خان فرمانروا	ایالت بها کپور راجه جی نکل سنگه فرمانروای
مملکت بهاولپور	ایالت جوناگده نواب مهتاب خان فرمانروا
ایالت رامپور نواب مشتاق علی خان فرمانروای	ایالت جیسلمیر مها راجه ریخت سنگه فرمانروای
ایالت پتپاله مها راجه مهند سنگه فرمانروای	ایالت سروهی مها راجه کسری سنگه فرمانروای
روای ایالت پتپاله	ایالت تراونکور مها راجه نادر دیا فرمانروای
ایالت جهابوه راجه کویال سنگه فرمانروای	ایالت تراونکور
ایالت مالیر کونله نواب ایزا همنان فرمانروای	ایالت کوچ بهیا مها راجه زیاندر این فرمانروای
ایالت مالیر کونله	روای ایالت کوچ بهیا
ایالت مندی راجه جی سین فرمانروای	ایالت پالن پور نواب زوراد و خان بهادر
ایالت ناهن سر مور راجه شمشیر کاش فرمانروای	افغانی فرمانروای ایالت پالن پور
ایالت ناهن سر مور	ایالت رادهن پور نواب زوراد و خان بهیا
ایالت فید کورت راجه کور سنگه فرمانروای	اصفغانی فرمانروای ایالت رادهن پور
فید کورت	ایالت کولا پور مها راجه سواجی راجه
	سنا فرمانروای ایالت کولا پور
	ایالت فی پال مها راجه سوراند بکر مرشا

فهمان روای ایالت فی پال	بغمانی بود در کنگوه برین مطابق ۱۳ ژولیه هزاره
ایالت کوروائی نواب محمد نجف صاحب فرمانروای	هشتصد و هفتاد و هشت بدولت اطریش موقتا سپرده شد
روای ایالت کوروائی	بیره از شهرهای زاد و دولت المان وضع
ایالت سوچین نواب سید عبدالقادر محمد	این شهر جمهوری رئیس این شهر که در حقیقت رئیس
بعقونجان فرمانروای ایالت سوچین	جمهور است لومان ۲۹۵۵ و ۳۰۰۰ ساله هر دو هشتصد
ایالت وزیانگرام مها راجه مرزا زبیر رام	و هشتاد و پنج بریاست منتخب شد جمعیت این شهر
کجا پتی راجه مانبا سلطان فرمانروای ایالت وزیانگرام	ملحفات او یکصد و چهل و پنج هزار و صد و هفتمده نفر است
اروپا	
المان پادشاه کپور و تیم جلوس در اینزدهم	برنش ویک از ایالات المان سلطنت بطور میراث
ژون هزار و هشتصد و هشتاد و هشت	بیسر پادشاه سابق هانورد و دو کومبر لند میراث
آن در جمهوری در فنک رئیس کیش از بیل	لیکن از آنجا سکه پادشاه پروس که امیر اطور المان است
در زحمات فرانس در کوه پاپین و افسند است	بخاواده سابق هانورد و بی دار و دو مشارالیه
اهالت از ایالات المان رئیس دوک لوی پولد	ببرنش ویک راه نمی دهد و حال پرنس البرت از شاه
فرانسوا نیکلا جلوس در ۲۲ ماه مه هزار و هشتصد	زادهای پروس ۱۱ آنجا والی کرده است
وهفنا دوپل	بلغاری از ایالات منتره عثمانی که خاله
ارامبرک از ایالات المان والی دوک بالک ها	مستقل است والی پرنس فریباوند جلوس از ولیه
جلوس هزار و هشتصد و هفتاد و پنج	هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
اطریش هنگری سلطنت مستقله در فنک	دانمارک از دول مستقله فنک پادشاه
پادشاه فرانسوا زرف اول امیر اطور جلوس در	کریشیان نهم جلوس در ۱۰ نوامبر هزار و هشتصد
هزار و هشتصد و چهل و هشت	شصت و سه
باد از دول المان کراند وک فریدرک کپور	اسپانیول سلطنت مستقله فنک پادشاه
لوی جلوس در ۲۴ آوریل هزار و هشتصد و پنجاه	الفنس ۱۳ جلوس بلافاصله بعد از تولد ۱۷ ماهه فرانسوا
باوپر از مالک المان دهن پادشاه جلوس	وهشتصد و هشتاد و شش
۱۳ ژون هزار و هشتصد و هشتاد و شش	فرانسه مملکت جمهوری رئیس سعدی کارنودر
بلژیک لوی پولد و تیم پادشاه جلوس از استیا	۳۰ ساله هزار و هشتصد و هشتاد و هشت بریاست
هزار و هشتصد و شصت و پنج	منتخب شد
لسنی و هرزگوین ایالتین که سابق بر این منعلق	

یونان ملکت منقله فرنگ پادشاه ژرژ اول در
 ۵ ماه ژون هزار و هشتصد و شصت و سه جلوس کرد
 هامبورگ شهر بند را زاد المان کلانتر شهر که
 هم رئیس جمهور است و روس من در هزار و هشتصد و
 هشتاد و هشت بریاست منفرج شد
 هانوز از مالک المان که حال در تصرف دولت
 پروسیاست پیر پادشاه سابق ارنست آکت موسوم
 به دوک دکومبرلند بعد از فوت پدرش ژرژ پنجم که از
 ملکش او را وادار بودند و در اطرافش زندگی میکرد و
 فوت شد مدتی بر سلطنت هانوز است و در ۱۷ ژون
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت از او استعفا فاختور
 پادشاه هانوز میداند
 حس از ابالات المان والی الکساندر فرزند
 کتوره در ۱۱ اکتبر هزار و هشتصد و هشتاد و هشت جلوس
 کرد
 حس و کال از ابالات المان والی نومی چهارم
 جلوس هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 هوهرن و لرن از ابالات المان جزء ملک پروسی
 هولشن جزء ملک پروسی
 ایتالیا از مالک منقله فرنگ پادشاه هومبرت
 اول جلوس نام ژانویه هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 مکمبرک شورون از ابالات المان والی فرزند
 فرانسیس سیم جلوس ۱۱ اوتیل هزار و هشتصد و
 هشتاد و سه
 مکمبرک استرلیس والی فرزند کتوره جلوس در ۲
 سبتمبر هزار و هشتصد و شصت
 موناکو ابالت کوچک منقله فرنگ والی شارل

سیم جلوس در ۲ ژون هزار و هشتصد و پنجاه و شش
 مورنگرو از ابالات منقله که سابق بر این جزء
 عثمانی بود و حال منفرج شده است والی بنکلاوی اول
 جلوس چهاردهم هزار و هشتصد و شصت
 نورو از مالک فرنگ جزو سلطنت سوئد که در
 سلطنت سوئد ذکر خواهد شد
 الدنورک از ابالات المان والی بنکلاوی فرزند
 جلوس در ۲۷ فوریه هزار و هشتصد و پنجاه و سه
 زاپس که ریاست بر تمام امت کاتولیک دارد لئون
 سیزدهم بمبیر امامت صعود کرد در ۳ مارس هزار و
 هشتصد و هشتاد و هشت
 پی با (هلند) از مالک منقله فرنگ پادشاه
 کتوره سیم جلوس در ۱۷ ماه مارس هزار و هشتصد و پنجاه و
 هشت
 هسنان از دول فرنگ که در میان دول روس
 پروسی و اطرافش تقسیم شده است
 پروغال سلطنت منقله فرنگ پادشاه لوی
 جلوس در ۱۱ نوامبر هزار و هشتصد و شصت و یک
 پروسی از دول معظه المان پادشاه کتوره دوم امپراتور
 المان و پادشاه پروسی جلوس در ۱۷ ژون هزار و هشت
 صد و هشتاد و هشت
 رومانیا افلاق و بعد از از دول منقله فرنگ
 پادشاه شارل اول جلوس بعد از آنکه مدتی والی بود
 در ۲۲ ماه مه هزار و هشتصد و هشتاد و یک
 روس سلطنت منقله فرنگ امپراتور الکساندر
 سیم جلوس در ۱۷ اول ماه مارس هزار و هشتصد و
 هشتاد و یک
 ساموس از جزایر ایشی بلد در تحت سلطنت عثمانی

والی الکساندر و ناادومی این والی بنا بر قرارداد دول
 فرنگ تسلیم شد و والی خواهد بود
 ساماریتو جمهوری در اطراف پاریس بلوزی
 در اول اکتبر هزار و هشتصد و هشتاد و هشت بریاست
 منخب شد جمعیت آن جمهوری هفت هزار و هشتصد
 و چهل نفر است
 ساکس پادشاه از دول معظه المان پادشاه البرن
 فرزند جلوس در ۲۰ اکتبر هزار و هشتصد و هشتاد
 و سه
 ساکس الثانی از ابالات منقله المان والی
 ارنست جلوس در ۳ اوت هزار و هشتصد و پنجاه و سه
 ساکس کوبلر پادشاه ارنست دوم جلوس در ۲۹
 ژانویه هزار و هشتصد و چهل و چهار
 سرستان که سابق بر این جزو عثمانی و حال اکتبر این
 دل منقله فرنگ است پادشاه میلان اول بعد از
 آنکه مدتها بیست والی کوی زیت میکرد در معامه
 مارس هزار و هشتصد و هشتاد و دو جلوس کرد
 سوئد و نورو سلطنت منقله فرنگ پادشاه
 اسکار دوم جلوس در ۱۱ سبتمبر هزار و هشتصد
 و هشتاد و دو
 رومانی از دول منقله جزو المان پادشاه شارل
 اول جلوس در ۲ ژون هزار و هشتصد و شصت و
 چهار
 سولیس از بلاد جمهوری فرنگ رئیس جمهوری
 سپوهان در هزار و هشتصد و هشتاد و سه
 بریاست منخب شد
 افریقا

الجزایر در افریق در تحت حکم این دولت فرانسه
 کنکو ابالت منقله افریق در تحت سلطنت پادشاه
 بلژیک حاکم مستقل از طرف پادشاه بلژیک چون نشا
 مصر ابالت منقله افریق در تحت سلطنت عثمانی
 محمد توفیق پاشا خود جلوس ۱۱ اوت هزار و هشتصد و
 هشتاد و سه مسیحی مطابق ۱۹ شعبان هزار و دو و بیست و
 نود و شش هجری
 مارک از مالک منقله افریق سلطان مولایس
 شریف پادشاه جلوس در ۲۰ سبتمبر هزار و هشتصد
 و هشتاد و سه
 زولاند پادشاه ایدان فانا
 گوا از بلاد افریق در طرف حبش پادشاه متلیک
 اورانژ مالک افریقای جنوبی وضع ملک بطریق جمهور
 است در رئیس رطس
 جمهوری جنوبی افریق که سابق بر این جزء متصرفات
 افریق انگلیس بود و حال جمهوری مستقلی است سو
 جمهوری جنوبی افریق رئیس کورژ در ۷ ماه مه
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت انتخاب شد
 ویتوا در افریقای جنوبی که آقامتگاه طایفه سومبا
 پادشاه قوم باکاری
 تونس از دول افریق که سابق بر این جزو عثمانی و حال
 سلطنت مستقله لیکن در تحت حمایت فرانسه است و
 والی انجما لقب سیکت در این وقت مستبد علی است و
 در ۲۰ اکتبر هزار و هشتصد و هشتاد و دو بولایت رسید
 زنگبار از جزایر افریق که سلطنت مستقله است
 سلطان مستبد خلیفه ۲۷ مارس هزار و هشتصد و
 هشتاد و هشت جلوس کرد

امریکا

کشوریکا از دول بنکی بنیای مرکزی جمهوری بنکی
 ژنرال بنار و در روز دوازدهم ماه مارس هزار و هشتصد
 و هشتاد و پنج برپاست رسیده
 کوانتالازا از دول بنکی بنیای مرکزی رئیس ژنرال فران
 دو روز در امارس هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 برپاست رسیده
 هنداس از دول بنکی بنیای مرکزی جمهوری رئیس
 جمهوری ژنرال بگران در ۲۷ نوامبر هزار و هشتصد و
 هشتاد و سه برپاست رسیده
 بنکاراگا از دول جمهوری مرکزی بنکی دنیا
 رئیس کولون کارازو در هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست رسیده
 سالوادر از دول جمهوری مرکزی بنکی دنیا
 رئیس ژنرال مناندو در هزار و هشتصد و هشتاد و
 پنج برپاست منتخب شد
 ارژانتین از دول جمهوری بنکی بنیای جنوب
 رئیس کز ژوارز کلان برپاست منتخب شد ۱۳ ژوئن
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 اتانونی بنکی بنیای شمالی رئیس گولاند دوم
 مارس هزار و هشتصد و هشتاد و پنج برپاست منتخب
 شد
 بولیوی از دول جمهوری جنوب بنکی بنیای جنوب
 انیسوارس جلوس اول ماه او هزار و هشتصد و
 هشتاد و هشت
 برزیل از دول پادشاه نین بنکی بنیای جنوب
 امپراطور پیر و نیم جلوس مازولپ هزار و هشت

صد و چهل و یک

کانادا از مالک بنکی بنیای شمالی متعلق بانگلوس
 شبلی جمهوری در قسمت جنوبی بنکی دنیا
 رئیس بالاسدا منتخب شد برپاست ۸ اکتوبر
 هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 کومبی دول جمهوری در قسمت جنوبی بنکی
 دیار رئیس نو ز منتخب شد در ۱۷ او هزار و هشت
 صد و هشتاد و هشت
 کوبا از جزایر بنکی دنیا متعلق با اسپانول
 اکاتور جمهوری قسمت جنوبی بنکی دنیا رئیس
 اسونوفلور در سلخ ژون هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 جمهوری سنت دومنک در طرف مشرق
 جزیره ها البتی رئیس ژنرال هر
 جمهورها البتی طرف مغرب جزیره ها البتی رئیس
 ژنرال لژیتم در ۱۱ او هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت منتخب شد
 مکزیک از دول جمهوری بنکی بنیای شمالی رئیس
 ژنرال دیاز دومه زولپ هزار و هشتصد و هشتاد و
 چهار برپاست منتخب شد
 باراکای از دول جمهوری بنکی بنیای جنوب
 رئیس اسکبارده نوامبر هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 پرو از دول جمهوری بنکی بنیای جنوبی رئیس
 ژنرال کاسر در ۲ ژون هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت برپاست منتخب شد
 پورتو ریکو از جزایر بنکی دنیا متعلق با اسپانول

اروکائی از دول جمهوری بنکی بنیای جنوبی رئیس
 ژنرال نازدره نوامبر هزار و هشتصد و هشتاد و هشت
 برپاست منتخب شد
 ونه زوالا از دول جمهوری بنکی بنیای مرکزی
 رئیس ژنرال ه زولپ هزار و هشتصد و هشتاد و
 هشت منتخب شد

اسیانا

جزایر سند و بچ که در محیط پاسفیک واقع
 شده است که بجزا هر هوائی هم معرفت پادشاه کالاکوا
 اول در ۲ فوریه هزار و هشتصد و هشتاد و چهار
 جلوس کرد
 فوول زلاند از جزایر بحر محیط متعلق بانگلوس
 در قسمت اسیانی
 جزایر فیلیپین در محیط پاسفیک
 متعلق با اسپانول
 ساموا از جزایر اسیانی که در قسمت جنوبی محیط
 پاسفیک واقع شده است پادشاه نامارز جلوس
 معلوم نیست
 استرالیه اقلیم بحر کره ارض در تحت سلطنت انگلوس
 جزایر توپوای در محیط پاسفیک ملکه
 پوماره فرانسه هاد صد حضرتف انجاشند

باب پنجم

در ذکر اطمینان مقیم ایران که در طرف اینجهال سال
 از سلطنت بیژن برای حفظ حقوق نظام و مودت و
 تقویت مواد ارتباط و مرادون مابین دولت علیه
 ایران و سایر دول مشابه آن معوث بوده اند و با جزایر

قوانین و انعقاد احکام فن عظیم دیپلوماسی تمام نمودند
 اعم از اطمینان خارج در داخله و از داخله در خارج
 چه از سفراء کبار و چه از وزراء مختار و چون بتجد
 اقامت در عنوان این باب ملحوظ و در مفهوم این
 مأخوذ است پس کسانیکه در این سنین اربعین بسمت
 رسالت موقته و اطمینان موعده مخصوص بدر بار
 دولت علیه وارد کردند به اند و با از جانب شاهنشاه
 ایران با سایر سلاطین کره زمین دیدار کرده اند از
 این عدل خارج خواهند بود مانند انانیاز محرم که از
 جانب محمد امین خان خوارزمشاه در هفتم محرم سنه
 هزار و دویست و شصت و هفت هجری مطابق سال
 چهارم از جلوس هابون وارد در بار این شهر بار شد
 و ایلچی دولت فخره ژاپن موسو و نیز (پوشیدامسترم)
 که بهرامی (توکویاما کونی جی) مترجم و فوکادو
 تولوش) سلطان مهندس و چهار نفر ناچار ژاپنی
 در ماه شوال سنه هزار و دویست و نود و هفت هجری
 وارد در الحاضر طهران شده بشرف حضور مبارک
 نابل کردند و تقدیم نامه محبت انگیز و تبلیغ پیام
 مودت امیر اعظم حضرت پادشاه مملکت ژاپن کرده اصفا
 جواب از طرف قرین الشرف نمودند

ومثل رضا قلینان امیر الشعراء که مفارن مراجعت
 بول خوارزمشاه بفرارند موقته خطر جنون
 مأمور شد

ومیرزا فضل الله خان کابیر که پس از معاودت
 سفراء مملکت بر ما از دربار اعظم دولت علیه بسمت
 رسالت موقته مأمور مملکت پیرا گردید
 ومثل ایلچی مملکت پیرما که بعد از مراجعت موقت متصور

از سفیر اولی قریک بطور این آمد و همگذا سفر خود کند
و بدو خستار و جزایر مالبار و زنگبار و مسقط و غیر
ذلت

دولت سنی عثمانی
از ایران در عثمانی

میرزا محمد علیخان که وزیر امور خارجه شد
محمدخان مصلحتگذار
حاجی میرزا احمدخان وزیر مقیم
محمد رحیمخان علاءالدوله سفیر فوق العاده بجهت
تهنیت جلوس سلطان عبدالعزیزخان
فرخخان امینالدوله سفیر کبیر فوق العاده
حاجی میرزا حسینخان مشیرالدوله سفیر کبیر
مقیم
حسینخان امیر نظام وزیر مختار
حاجی میرزا محسنخان معینالملک سفیر کبیر

از عثمانی در ایران

احمد و فوق افندی سفیر کبیر
حیدر افندی وزیر مختار
توفیق افندی شاردن
اسمهیل افندی شاردن
حجربالله افندی وزیر مختار
ناظم افندی شاردن
رضابیک وزیر مختار
اشرف پاشا وزیر مختار
منیف افندی وزیر مختار
فخری بیک سفیر کبیر
سلیمان پاشا سفیر فوق العاده

احمد رفعی افندی شاردن
نصرت پاشا سفیر فوق العاده
خلیل خالده بیک افندی سفیر کبیر

دولت هبئ انکلیس
از ایران در انکلیس

فرخخان امینالدوله
میرزا جعفرخان مشیرالدوله
شفیعخان سرتیپ اول
حسینخان امیر نظام وزیر مختار
محمدخان ناصرالملک وزیر مختار
محمد علیخان سرتیپ نظیم شاردن
میرزا محسنخان معینالملک وزیر مختار
میرزا محمدآقبال الملک شاردن
میرزا ملکحان ناظمالدوله وزیر مختار و ایلی
مخصوص حاله

از انکلیس در ایران

مثل صاحب وزیر مختار
فرید صاحب شاردن
جنرال پالسون وزیر مختار
مسیو ملی شاردن
جنرال لیسون وزیر مختار
طامسن صاحب بزرگ که در اول شاردن
بود
طامسن صاحب کوچک که اول شاردن
بود
منریچکن شاردن
سردامند ولف وزیر مختار

دولت طبتر روس
از ایران در روس

میرزا محمد حسین صدر در بان خانر عضد
الملک
محمدخان ناصرالملک وزیر مختار
عباسعلیخان سیفا الملک سفیر کبیر
فاسمخان والی وزیر مختار
میرزا غفارخان صدیق الملک وزیر
مختار
میرزا یوسفخان مستشارالدوله شاردن
میرزا عبدالرحیمخان ساعدالملک وزیر مختار
میرزا اسداللهخان کمال الملک وزیر مختار
میرزا محمودخان وزیر مختار

از روس در ایران

کنتازدولقارویکی وزیر مختار
مسیو انچیکت وزیر مختار که اول شاردن
بود
یوزسلیان پلی فوق العاده که بعد از فوت منگولا
امپراطور و جلوس الکسندر دویم امپراطور
آمد
کانونسکی شاردن
بازیلی شاردن
گبرس وزیر مختار که حال وزیر امور خارجه است
زینادیف که اول شاردن بود بعد وزیر
مختار شد
مسیو پیکر وزیر مختار
کنتازدولسفت شاردن

دراز کوز پو پو پو شاردن
مسیو منگون وزیر مختار
کنتازدولقارویکی وزیر مختار

دولت فتنه فرانسه
از ایران در فرانسه

فرخخان امینالدوله سفیر کبیر
حسینخان امیر نظام
میرزا یوسفخان مستشارالدوله
نظارا وزیر مختار

از فرانسه در ایران

مسیو بوزه وزیر مختار
کنت فلوکه شاردن بود بعد وزیر مختار
شد
مسیو مپشون وزیر مختار
مسیو بلون شاردن
مسیو رستور شاردن
مسیو مپشون وزیر مختار
مسیو بلین وزیر مختار
کنت دموفی شاردن
مسیو بل شاردن
مسیو ملفنر وزیر مختار
کنت سرس شاردن
مسیو بالوا شاردن
مسیو هاروی شاردن
مسیو پیکر وزیر مختار
مسیو ایل کاسنل شاردن
فران سوار شاردن

مسو الو وزیر مختار عالی

دولت فخر اطریش

از ایران در اطریش

نریمانخان وزیر مختار و ایلی مخصوص

از اطریش در ایران

کلنل شندلا کرا ایلی مخصوص و وزیر مقیم که در

اولاد دولت آمد

کنت دو بسکی وزیر مختار و ایلی

مخصوص

مسو قوچنگلی شارژ دفر

کنت ژاوسکی وزیر مختار

مسو شفر شارژ دفر

مسو کوسک وزیر مختار

مسو برهک شارژ دفر

مسو لبارون تمبل وزیر مختار

دولت فخر المان

از ایران در المان

میرزا رضاخان وزیر مختار و ایلی

مخصوص مقیم

از المان در ایران

مسو بارون ایلی که در شیراز فوت

شد

مسو برنشتوبل وزیر مختار

مسو برانشوا یک وزیر مختار

مسو نکر شارژ دفر

دولت فخر ایتالی

از ایتالی در ایران

مسو جرونی وزیر مختار که در اسکندریه

هزار و دویست و هفتاد و نه بدر بارها بود

آمد

مسو لکت دونا توشارژ دفر

حالیته

دولت فخر نیکی دنیا

از نیکی دنیا در ایران

مسو نجین وزیر مقیم

مسو ونستین وزیر مقیم

مسو پرایت وزیر مقیم

از ایران در نیکی دنیا

حاج حسینقلیان وزیر مختار

دولت فخر بلجیک

از بلجیک در ایران

مسو هانزی شارژ دفر که در صدارت میرزا آقا

خان صدراعظم بدر بارها بود آمد

دولت فخر هولاند رومانی

از هولاند رومانی در ایران

مسو شارل کن جنرال قوسوال که غالباً مقیم

بوشهر است

باب شانزدهم

در بیان حوادث مهمه و سوانح عمده و فوایع عظیمه و اتفاقات بدیعیه از قبیل بحار ایران دول و تضادات و تضامان ملل و نزاعها در زمین و وقتها سلاطین و انضاب ولایت عهد و محظوظان و غلامان رزاق و سپین مجامعت و موتها کله و امراض عمومی و عجایب تکشافات و اختراعات و افتخارات و تواریخ از تحالات مشاهیر دانشوران و عظامه حکماء و کبریا شعراء و کسوفات تمام و تعدادات نفوس و ترتیبات بعضی از ام در تمدن و شورشها و غوغاهای بزرگ در بحرین از عمالک و غیر ذلک از نوادار امور و احوال که در طوالت این مهل سال در قسمنهای بیجا نکرده ستاره ارض بود

پیوسته است و

ناقصه

اتفاق افتاد

سنه یک هزار و دویست و شصت و چهار از هجرت موافق سال اول از جلوس هیون

مخطی جویان در تمام فرنگ خصوصاً انگلیس

فوت ماری لویز دختر امپراطور اطریش که زوجه ناپلیون اول بود

عساکر آنا تونی نیکی دنیا پای تخت مکزیک انجلی مصر میشوند

معاهده تجاری فرانسه با ایران

جلوس سولوک از جنس سپاه پوسنان در مملکت هائینه

سنه یک هزار و دویست و شصت و پنج از هجرت موافق سال دوم از جلوس هیون

شورش در دین پای تخت اطریش

شورش در برزین پای تخت پروس

لوی اول پادشاه باور استعفا نمود با اسم پیرش ماکرته ملین دویم

فوت کریستیان دویم پادشاه دانمارک و جلوس فرانتیک هفتم بجای او

اسپانول ایجاد اول راه آهن در این مملکت از بارسلون آمدند این راه آهن بیست و هفت هزار ذرع بود

مصالحه مابین آنا تونی نیکی دنیا و مکزیک

انکشاف معدن طلا در کالی فرنی ریاست جنرال پلگو در آنا تونی

فرانسس اقتیاج راه آهن از مارسیل به آویپنون

شورش در پارسیل استغفای لوی فلیپ از سلطنت غارت نوی لوی قصر سلطنتی فرانس پادشاه بیست و یکم

اعلان جمهوری در فرانسه

ریاست جمهوری لوی ناپلیون بوناپارت

فوت شاتوبریان از فضلالی و وزراء معروف فرانسه

شورش در زم برهند پای و فرانس پاپ ششم ناپل

روس و باو خشکسالی سخت

سویس شهر برن پای تحت مملکت سویس شد

عثمانی عزل رشید پاشای معروف و نصب صاپا پاشا

و انقلاب در افغان و بغداد

ورود قشون روس در این مملکت

مرض سخت محمد علی پاشای مصری ابرهیم پاشای پیرش ولی میشود

فوت ابرهیم پاشا و نصب عباس پاشا برادر زاده اش

سنه یک هزار و دویست و شصت و شش از هجرت موافق سال سوم از جلوس هیون

فوت ماری لویز دختر امپراطور اطریش که زوجه ناپلیون اول بود

عساکر انگلیس با افغانها و سپهکها در جدالند
 پنجاب را انگلیسها منصرف میباشند
 جمعیت جزایر انگلیس در اینسال که بعد از نفوس شد
 پنجاه و هفت کرد بود
 ایتالیا استعفا سلطنت شارل البرت با اسم پیرش
 ویکتور امانول
 عساکر اطرش در ایتالیا فتح نمایان میبند
 بروز و بای سخت در فرانسه
 نصر و قسطن فرانسه دم را
 سولوک در هائیتی خود را موسویا امپراطور فوسس میبند
 هولاند فون کپلوم دویم پادشاه و جلوس کپلوم سیم
 پیرش بجای او
 اعلان جمهوری در رم و فلورانس
 فون شارل البرت پادشاه مستعفی سازد پرتغال
 تسلط پاپ در شهر روم بمعاونت قسطن فرانسه
 جمعیت روس در اینسال صد و هشت کرد و راست
 ابتدای بی تسلط عثمانی در افلاق و بغداد
 فون محمد علی پادشاه اسکندریه بستن هشاد سالک
سنة از هجرت موافق سال
چهارم از جلوس همایون
 جمعیت پرورش در اینسال سی و سه کرد و راست
 سفایر جنگی انگلیس بسواحل یونان بمقتدم حمل میبند
 امپراتور پارتی امپراتور روس در سواحل یونان بهایب بی
 رحمی میبند و ساطت دولت فرانسه را بهرورد قبول نمی
 شود فرانسه سفیر خود را از لندن مطالبید ما لاخره
 و ساطت و مقبول دولت انگلیس میگرد
 پیل از رجال معروف انگلیس میپرد

ایجاد تلگراف بحری در نزد ویا از بندر کالم فرانسه بدو
 بندر انگلیس
 فون ملکه بلژیک
 فون پادشاه چین طا او کونک و جلوس پیر چهارم
 ای شنگ بستن نوزده سالگی
 فون طبلور رئیس جمهوری اناوونی و نصب فلورنجا او
 جمعیت اناوونی سبکی پناچهل و شش کرد و دیت فرار
 فون لوی قلب پادشاه سابق فرانسه در انگلیس در
 سن هفتاد و هفت سالگی
 کنگا و در روزنامه نویسنده اخل و زرای ویکتور امانول
 پادشاه پیرمون از مالک ایتالیا میبند
 جنرال آردی پارتیس جمهوری مکزیک میبند
 بروز و بای سخت در مکزیک
 جنگ هکاه سخت شامیل اعنسانی با روس
 سوئد بروز و بای در اینملکت اول دفعه که نا این وقت
 دیده نشده بود
 جمعیت سوئد در اینسال چهار کرد و چهار صد هزار
 عثمانی بجهت استرداد مقصرین مجارستان مابین عثمانی
 و اطرش بروی بروز میبند
 و بای سخت در مصر و تونس و طرابلس
سنة از هجرت موافق سال
پنجم از جلوس همایون
 فون پادشاه هانوو و راست اوست در سن هشاد و
 یکسال جلوس پیرش ژا و ژر که کورماد در زاد بود
 دفن کوسون مجار که باغی با اطرش بود سبکی در بنا
 انگلیس ایجاد اسپوزسیون عمومی در عمارت بلور
 فرانسه ابتدای پانزده ساله جمهوری لوی ناپلیون

شورش و انقلاب پاریس
 انقلاب در مکزیک
 ایجاد راه آهن از اسکندریه به قاهره بواسطه انگلیسها
 فون امپراتور شاهزاده لنینی
 در ناستان اینسال در مملکت عثمانی تمام قرص افتاب
 گرفت و سبب وحشت مردم شد
 مخبره تلگرافی مابین فرانسه و انگلیس بواسطه سیم دریا
سنة از هجرت موافق سال
ششم از جلوس همایون
 فون شارل فرزدیگ والی باد و جلوس پیرش فرزدیگ
 فون ولنگ تون سردار معروف در سن هشاد و
 سه سالگی
 جنگ انگلیس با پیرمرو فتح را نگون
 اسپانول ملکه ازخم زند و ضارب بایقبل رساندند
 زلزله شد بد در کوبا
 در فرانسه تجدید عقاب امپراطوری در بابا و انبیه
 دولتی
 در مسکو کات صورت رئیس جمهوری نقش خواهد بود
 استخراص امپراتور القادر الحزبری از مجلس بواسطه
 رئیس جمهوری فرانسه و فرستادن او را به پرو سرخا
 عثمانی
 در ماه دسامبر لوی ناپلیون رئیس جمهوری فرانسه
 با اتفاق از امپراطور فرانسه شد و موسویا ناپلیون سو
 طغیان کوه اشرفشان اطناد ایتالیا
 ملاقات امپراطور روس با امپراطور اطرش در وین
 و با پادشاه پرویس در برلین
 و بای سخت در پلن بونوغ

خیال است ای استقرض عثمانی از فرانسه و انگلیس اینجا
 بانک در اسلا مبول مبلغ استقرض معادل ده کرونا
 مخالفت روس با اطرش در اینماده استقرض و شرکت
 عثمانیهای دولت خواه با سفرای فرانسه و اطرش و مو
 منع استکار
 شورش هالی فراداغ و هرز کوبن سرداری عمر پاشا
 برای دفع شورشیان
 ایتالیا جزئی شورش در تورن پای تخت و در آست
 شورش هالی میلان بر اطرش
 شخص مجاری که مصمم قتل امپراطور اطرش میباشند گرفتار
 شده و خود بمقتل میرسد
 دولت روس از عثمانی طلب میبند که بیست و دو کرد
 رعایای عدسوی و از اجابت نماید و لنگ عثمانی قبول نکرد
 میخکوف و زبیر بجزیره روس بجهت تقدید وارد اسلا مبول
 میبند و انگلیس فرانسه صتم حمایت و وس میباشند
 قسطن روس لبرداری پرنس کراچاکوف از رودخانه پرنس
 سرحد عثمانی عبور میبند
 جنگ مابین روس و عثمانی در اسپانیا و در اروپا شکستها
 متوالی عثمانی در اسپانیا
 ایجاد راه آهن از بمبئی بداخله
 چین شورش در اغلب نقاط اینملکت رئیس جمهوری
 اناوونی در اینسال جنرال پیرس است
 فرانسه مزاجت امپراطور با کنتس و تبار لوزله سخت در یونان
 زلزله سالناتار رئیس جمهوری ها ایتی است
 استعفا آردی پتا از ریاست جمهوری مکزیک و نصب

ساناانا

معاهده ایران با انگلیس در خصوص هرانت

قوت ملکه پرتغال و جلوس دم پد روی پنجم پرتغال

سالک بجای مادر

فتح جنوه بدست عساکر روس فرادخان جنوه بخارا

بروز و باء در زوج

پرنس شبکا استعفا از ولی کریم مولد او می کند

عثمانها چندی می ماند

سنة ۱۲۷۱ از هجرت موافق سال هشتم از جلوس همایون

جنگ قهر و اتحاد فرانسه و انگلیس با عثمانی بر ضد روس

فتوحات روس در اغلب بلاد عثمانی

اطراف نژاد و جت امپراطور با الزابت از شاهزاده خانمها

باویر سانسالوادار از شهرهای تنگی بنای مرکزی

بواسطه زلزله کلیت خراب میشود

شورش در اغلب بلاد اسپانول و بروز و یاد از ایتمکنت

بهرون کردن مادر ملکه اسپانول ماری کریستین را

از ایتمکنت

و بای سخت در پارسی در اغلب بلاد فرانسه

ابطالیا مقول شدن والی پاره و جلوس پرتغال

و با در اغلب بلاد ایتالیا

مصر عباس پاشای والی که مرده سهوی و خستین

بود بدست دو نفر غلامها خود مقتول و عموی سعید

باشا پسر محمد علی باشا بجای او منصوب میشود

سنة ۱۲۷۲ از هجرت موافق سال نهم از جلوس همایون

امپراطور روس بنیکلار و دم مامارس قوت میکند

جنگ عساکر متحده دور سواستاپول با قسطنطنیه

قزاق است

قلعه سواستاپول مفتوح میشود

الکساندر و دم سپر بنیکلار امپراطور روس میشود

ملکه انگلیس بفرانس سفر میکند

ایجاد تلگراف از بمبئی به کله هور و کلکته

انفقاد مغاهد دوستی مابین انگلیس و روس متحد

خان افغان

عساکر چینی معاوضت فرانسه اشاکائی و کانتون را

از باغها منترع میسازند

شش کردن که پنبه از آناوونی تنگی بنا بقیلک حمل شد

ایجاد اسپوزیسیون عمومی در پارسی

در ایالت باد ز طرف نگاه مادر و برادر و زوج پادشا

ساردین میبندند

در ژاپن زلزله سخت که یکصد هزار خانه در یلو

پای تخت ایتمکنت خراب میشود

فرنیان دلیس مهندس فرانسوی با جمع از مهندسان

مصر رفتند و خیال باز کردن نهر مجمع البحرین بسوزن

مینباشند

والی تونس احمد پاشا میبرد

سنة ۱۲۷۳ از هجرت موافق سال دهم از جلوس همایون

قوت سید سعید سلطان مسقط و زنگبار

انفقاد مجلس کنگره در دیار پارس از برای مصالح بین

دول و فرنگ

رشد پاشا صدر اعظم عثمانی میشود

جمعیت برزلی در ایستال پانصد و شصت و هفتاد

هزار است

برادر پادشاه پروس کلپور اول که امپراطور المان شد

بلندن آمد دختر ملکه و از برای سپر خود فرنگ

ناخره میکند و همان سپر که داماد ملکه است امپراطور

المان بود

پادشاه اوده در هند و سنان بواسطه انگلیسها از

سلطنت خلع میشود

لورد اهورزی فرما فرمای هند میشود

انزام سردار انگلیس نایب السلطنه مملکت اوده میشود

جنگ مابین ایران و انگلیس

بند و کانتون چین را انگلیسها کلوله زبری میکنند

در مملکت اوستالی منعلق با انگلیس در ایستال ایجاد

پارلمنت میشود

چین زلزله سخت در حوالی پای تخت در پنجه سیخ پای

تخت یکی زبیرهای خاقان بواسطه زلزله در زبیر او

تلف میشود

تولد پرنس امپریال که وایعهد فرانسه است

نود و پنجاه قسطنطنیه بواسطه وبا و جنگ در

سواستاپول تلف شدند

قوت سپکاویج سردار معروف روس در روس

سنة ۱۲۷۴ از هجرت موافق سال یازدهم از جلوس همایون

پادشاه پروس بواسطه ناخوشی برادر خود کلپور

نایب السلطنه میکند

عزل رشید پاشا و نصب عالی پاشا بصدارت

ملاقات امپراطور فرانسه و امپراطور روس در

سلطنت و زبیر المان

شورش و انقلاب بر ضد انگلیس در هند و سنان و

قتل و هتای انگلیسان

اتحاد فرانسه و انگلیس بر ضد چین

جمعیت اسپانول در ایستال بسی و دو کرو روسی

صد و چهل هزار رسید

کشتی بزرگ پارسی در وقت نماز یکی از طلاب دین

تقتل امپریساند

جمعیت فرانسه در ایستال هفتاد و دو کرو روسی و نه

هزار است

در لیزین پای تخت پرتغال بت زد که از تنگی نباشد

کرده اسباب هلاکت جمعی از مردم شد

سنة ۱۲۷۵ از هجرت موافق سال دوازدهم از جلوس همایون

افریق در حوالی راس امپد بعضی طوایفی که اصل افریق

بودند و مدتها در اینجا مسکت اختیار نموده بودند

و نا ایتیمان خرد سلطنت انگلیس محسوب میشوند

خود را ازاد کرده و از حکومت انگلیس مجزا نمودند

بجمهوری طرابلس شدند

تولد وایعهدی در مملکت اطرافش موسوم بر دولت

مرا و جت پرنس فرنگ سپر پادشاه پروس با دختر ملکه

انگلیس

امند اسپر تلگراف بحری از فرنگ ببنک دینا که بعد بنگ

دو بخاره مابین این دو اقلیم پاره میشود

وضع حکومت کمپانی که از ساها در هند و سنان برقرار

بواسطه قسطنطنیه بزرگ بمخورد حکومت هند و سنان از

از این بعد مستقما در تحت سلطنت انگلیس خواهد بود

سرداران انگلیس شهرها هند و سنان را تا مین نمودند

در جزیره فول کالی دومی متعلق بانگلپس معدن طلا
 معتبری انکشاف میشود
 عساکر فرانسه وانگلپس در ملک چین فوجان میکنند
 تا حوالی یکن پای تخت چین از برای ورود مال التجاره
 دول فرنگ باز شد
 فرانسه امپراطور در ورود به تاشاخانه نازنجکی میکند او
 انداخته میشود که صد و پنجاه و شش نفر زخمی و هشت نفر
 مقتول میشود ترکیب از اهل ایتالیا و اهل با امپراطور
 صد مرتبه میکند
 سپس مهندسان فرانسوی شروع بخراب کردن می کنند
 شهر کرنت در یونان بواسطه زلزله خراب میشود
 ژاپن معاهده تجاری با بعضی از دول فرنگ منعقد کند
 سفر انگلپس از این بعد در پای تخت ژاپن اقامت خواهد کرد
 برتقال مزاجت پادشاه با یکی از شاهزاده خانمها پروس
 امپراطور روس چهل کرد از عابای خود را که مال آگین
 ایشان را مثل بچه با ملک خرید و فروش میکردند از عبودیت
 آزاد میکند
 فوت رشید پاشای معروف در اسلامبول
 در صبه مسلمان قتل و قتل های فرانسه وانگلپس را اغلب
 فرنگها را قتل میکنند و کشتن ها در زوره شهر حبه را
 کلوریزی میکنند
 در ملک عثمانی از امیر آیدن راه اهر کشید میشود
سنة ۱۲۷۰ از هجری موافق سال
سبز در همان جلوس هاپو
 سلطان مارک مونی عبد الرحمن بعد از هشتاد سال عمر
 سی و هشت سال سلطنت فوت میشود
 فرانسه با ایتالیا هابریضه امپراطور متحدند از طرفین ندارد

جنک دیده میشود و سه مائهم طرفین جنگهای سخت
 میکنند بالاخره عساکر ایتالیا و فرانسه بر عساکر
 اطریش غلب میکنند سردار قشون فرانسه امپراطور
 و پادشاه ایتالیا و بکتور مانول سردار عساکر
 ایتالیا است
 جنک سولفریو عساکر اطریش را کلبه مغلوب میسازد
 و در این جنک کشتار زیادی میشود
 فوت پرنس مطرنج وزیر معروف در وین
 منازعه مابین اسپانول و مارک و فوجان اسپانول
 برتقال فوت ملکه ناز عروس
 شامبل داغستانی مجوس عساکر روس شده بیطرف بود
 فرساده میشود
 اسکار پادشاه سوئد فوت میشود پیر زکیش شارل
 پانزدهم سلطنت می نمایند
 در افلاق و بغداد کوزا با انتخاب هالی بوالی کری
 نصب میشود و این فقره ابتدای تخم افلاق و بغداد
 است از ملک عثمانی
 اهالی سرب پرنس سلوش با بوالی کری انتخاب میکنند
 فوت والی تونس سید محمد و جلوس سید صادق
 بجای او
 عیاشا قریب و مصطفی پاشا صدراعظم که بجهت
 خارج کردن در محانه عربیه سلطان نوشته بودند
 معزول و معضوب از اسلامبول بیرون رفتند
سنة ۱۲۷۱ از هجری موافق سال
چهار در همان جلوس هاپو
 آناوینی ابالاتش در وقت شدند جنوبی و شمالی جنوب
 آنها که میل به بندگی غلام و کینزدانند شالی

رسمی تحقیقات بعضی مسائل علمی است
 انگلپس فوت پرنس البرن شوهر ملکه انگلپس در
 پایتخت تعداد نفوس در این سنه جمعیت جزائر انگلپس
 پنجاه و هشت کروزی و یک هزار و صد و شصت و
 چهار نفر است ایجاد نشان سناده موسوم هیند
 فرانسه سفایب جنگی فرانسه که در دریای بحایت پادشاه
 ناپل آمده بود بعد از تمکین نمودن او بضایح دولت
 فرانسه شرع کشته رفتند امیرال پرسیان امیر بحری
 ایتالیا با کشتیهای جنگی از سمت ری پانزگانت را حاضر
 نمودند شهر گانت بعد از نود روز مقاومت تسلیم شد
 طغیان کوه آتش فشان و زوود را و ایل پانز
 برتقال فوت پادشاه در سن بیست و چهار سالگی جلوس
 برادرش لوی اول بجای او
 چین بعد از فراز زین هونز خافان وارد پای تخت
 نشده است تقویض وزارت خارجه بر پرنس کنگ برادر
 خافان ورود سفرای کبار فرانسه وانگلپس به پکن در
 بهار فوت خافان در شهر ژهل جلوس پیر هفت ساله
 او بر تخت سلطنتی چین بجهت طغولت خافان هشت نفر
 از اعیان منقح سلطنت چین میکنند
 روس انقلاب و اعتناش در روسیه هستان و بیخیز پرنس
 مپشل کراکف حاکم هستان از نظم انجا و تغییر امپراطور
 با هالی و روش و فرستادن هستان و پنجاه قشون
 برای نظم انجا منازعه رعیت با قشون دولتی
 قتل معدودی از طرفین خارج مدت توقف این قشون
 را مجبوراً اهالی و روش باید مقبل شوند
 شورش مختصر در ابالات فزان فوت مپشل کراکف
 حاکم و روش و نصب جنرال سوخوزانت بجای او

انها که میل بازادی غلام و کینزدانند هفتاد و پنجاه
 قشون ابالات شمالی از برای منازعه ابالات جنوب تهیه
 بپسند ابالات جنوب که باغی هستند پنجاه هزار و ایل ابالات
 جنوبی از طرف خود ایلچی بمیلکت انگلپس و فرانسه روانه
 سازند و پای تخت خود را در پیشتر قرار میدهند قشون
 ابالات شمالی اگر چه از حیثت عدد زیاد ترند ولیکن احاد
 و افراد این قشون که غالب تجار و کسبه اند بی ربط از
 استعمال اسلحه میباشند برخلاف عساکر جنوبی که با
 استعداد توپخانه و قورخانه هم افراد واحد قشونشان
 محبت و کار آفروده ابرهم نکلن از مجلس و کلا چهار
 صد هزار مرد و چهار صد کروزی تومان ایران کل
 طلبک ابتدای جنک بین طرفین در حوالی بولرون
 در نزدیکی واشنگتن شکست عساکر جنوب صد حکم
 ابرهم نکلن بناوری که متعلق با ابالات جنوب است
 میباید بسته از خروج و دخول سفایب ملل روسی
 باشد جنگهای سخت خونین در اغلب نقاط بطریق
 تمام دول فرنگ در این جنک
 افریقا نادر س باغی در حبشه نفوس پادشاه جوان را
 مقتول و خود بجای او سلطنت حبشه جلوس کرد
 فوت ملکه خونخوار جزیره ماداکا اسکار بعد از سی و
 سه سال سلطنت جلوس پیر شراکت که بر داماد اما
 دویم موسوم کردید که دوست فرانسه او عیسوی هاپو
 المان فوت پادشاه پروس فرزند یکم چهارم در سن شصت
 و پنج سالگی جلوس برادر او کپلوم اول قشون المان
 روی هم چهار صد و پنجاه و دو هزار خواهد بود
 فرستادن ایلچی از طرف پادشاه پروس با بران مقصود
 از این فرستادن ایلچی علاوه بر بعضی ماموریتهای

حس هزار و ششصد و هفتاد و هشت نفر اشخاص شش
 شورش در هستان بعضی اسپر و بعضی را بقتل
 دیگر فرستادند اقتحار راه آهن از مسکو به ولادیمیر
 ژاپن قتل بکنفر هلاکتی مترجم و واسطه انعقاد
 مصالحه مابین دولت ژاپن و روسی بنا و انگلیس و
 پروس بدست بعضی از اشرا در دید و بر آمدن اشرا
 صبد قتل اجزاء سفارت انگلیس
 عثمانی انقلاب سخت خونریز در ایالت هرزکون کل
 اهالی قراغ افکارا منازعه اهالی قراغ با عثمانی در
 کنار دیار اسپر اسکوناری شورش مردم سر دستان بدو
 بواسطه شکنج دادن طایفه ناز قمر در بلغارستان که
 نزدیک آنهاست ایجاد قانون جدید والی توپس
 ستید صادق در ملک من جمله آنکه جز یک زن در حر
 خود نخواهد داشت

**سند از هجرت مطابق سال
 یازدهم از جلوس همایون**

المان شناختن دولت پروس و یکتر اما نول را بسلطنه
 تمام ایتالیا
 اطرش ایجاد وزیر بحری در ملک اطرش تمام سفاین
 جنگی اطرش از شرعی و بخاری مرکب از صد و بیست کشتی
 است که دارای نفصد و بودوشش توپ و هیبت هزار و
 صد و هشتاد و پنج عمل کشتی و قشون بحری
 انگلیس در ایالات بعضی از ملاکین که نسبت بر عا پاک
 خود ظلم میکردند بواسطه شورش رعایا مقنن شد
 آکسپوزیشن عمومی در حوالی لندن لرد الزن بقرا
 فرائی هند مضروب شد عدد قشون هندستان
 که در سال قبل بسپرد و پنجاه هزار قشون بومی بود به

صد و بیست و پنجاه قرار دادند و عدد قشون انگلیس
 که از انگلیس فرستاده میشد و بود هزار بود به هفتاد
 هزار قرار دادند فوت پادشاه دهلی در آنکون مسافر
 و بعد انگلیس با سلطنت روس و یونان عروسی دختر دویم
 ملکه انگلستان الیس با پرنس روس فوت سپهر جز
 مسافر یک در قطب شمال چندین دفعه سفر کرده بود
 ایتالیا ملقات والی مصر با پادشاه ایتالیا در ناپل
 خطبه پاپ بر چند پادشاه ایتالیا بشناختن دولت
 روس و یکتر اما نول را بسلطنه تمام ایتالیا
 چین در حوالی شانکای جنگ سخت مابین باغیها
 نای نیک و عساکر فرانسه و انگلیس شکست باغبان
 روس امتداد سپه نکر افرا زدن بسپهر
 عثمانی صدارت نواد پاشا وزارت خارجه عالی پاشا
 شورش در قطب در بلگراد پای تخت سر و سنا بجهت
 نفاق یک مابین عساکر عثمانی و اهالی شهر روی اده
 بود عساکر عثمانی در آنک منحصن شده شهر را کلوله
 باران کردند مجلس کفر این از دول در اسلامبول تشکیل
 میشود و اصلاح میان عثمانی و سر و میکند
 فرانسه مواج جزال متبایان سر در فرانسه که در چین
 مؤعات کرده بود پنجاه تومان مقر شد که دست
 بعد دست با اولاد کور او داده شود آزادی ناو اها
 در فریش نان لیکن بیک حد معین
 یونان شورش در نیکی که قورخان دولت انجا واقع شد
 جنگ قشون دولتی با باغبان شورش در اغلب نظا
 ملک بر ضد سلطنت

**سند از هجرت مطابق سال
 شانزدهم از جلوس همایون**

اناثونی بنکی نیا جنگ بالان جنوبی و شمالی در کالکت
 است کل باطنی انگلیس با بالان جنوبی شورش سخت
 نوری که سبب چندین قتل و حرق میشود تقریباً معادل
 چهار صد کرو تومان پول ایران بالان جنوبی نایب
 استقرض نموده و مصارف جنگ رسانده اند
 اسپانیا ژان سپر د نکارس از ایالت ملکه اسپانیا را
 سلطنت شناخته و حقوقی که پدرش و طاقتش
 سلطنت اسپانیا داشته ژان دست از آن حقوق میکشد
 زلزله سخت مابین که مورث خرابی زیاد شد
 افریقا شورش اهالی ماداکاسکار بر ضد وزراء و
 پادشاه و بعد از چندی قتل پادشاه و نصب و جایش
 بجای او
 افغانستان فوت امیر و دستمیر خان در بهانضیک هر
 شهر غلخان و لدرش بجای او جنگ داخل و شورش
 در هران و کابل
 المان اتفاق اراد ایجاد مجلس پارلمان واحد در نما
 مملکت افتتاح مجلس پارلمان پروس در نایبشان ایتالی
 و از منضمون خطبه که در افتتاح این مجلس مسپو فرادک
 صد و اعظم قراوت کرد معنی صلح و سلامت مفهومی
 کرد و فوت فیلسوف معروف ژاکب کیریم
 انگلیس در هند وستان بنشکر و بنبره را افن ملخ
 خوارگی ضرر زیاد رساند است ایجاد راه آهن در
 زمینی در شهر لندن
 برزیل بروز و بای سخت در اغلب مالک برزیل
 پروتغال ترک قتل مفضرتین یعنی دولت از این بعید
 اشخاصی که واجب قتل هستند بقبل منبرسانند
 بلکه بجای قتل حبس مؤبد میکند

چین شانیا تو سر در چینی که با باغبان در جنگ بود
 باین شد که بجایان شکست یافتند و خود را با چندین
 ساله بدولت او را محبوس کردند و حکم شد که در حبس
 خود را بکشد بعد از صد و دو حکم بدست خود خود را نکشد
 بنیاد کلپسا کاتولیکی در شهر کانن
 دانمارک و بعد از دولت فریدرک فریدرک بنیاد عمود پادشا
 بدون وارث فوت میکند و بقا صلح چندی پادشا
 دانمارک فریدرک هفتم سن پنجاه و پنجاه الکتیز وفات
 مینماید که استبان هم که از اقوام دور پادشاه بود بجای
 او جلوس میکند پادشاه ناز چهل و پنجاه داشت
 روس جمیع هستان در شورش است حکم امپراطور
 با حضار قشون زیاد که تقریباً سصد هزار باشد برای
 دفع باغبان در قفقاز مختصر شورش در مطا طایفه
 لوزکی سفاین جنگ روس در ایسال صد و بیست و دو
 فرزند است در آن کشتهاد و هزار و دو و بیست و چهل و
 شش توپ بیست هزار و پانصد نفر قشون بحری بود
 ژاپن بجهت قتل جمعی از انگلیسان در ژاپن امپراتور انگلیس
 کپریکی از شهرهای کاکازیا را ضرب کلوله توپ مینهد
 میسازد
 عثمانی فوت سعید پاشا والی مصر در زستان و نصب
 اسمعیل پاشا برادرش بجای او سفر سلطان بمصر در
 بهار اول بحر کبابچه جمع و خرج دولت در ایسال که
 مالبا از اعتبار فرعونان شصت و نه کرو و صد هزار
 تومان معین کرده اند و مخارج راست و هشت کرد
 و دو بیست و شصت هزار تومان
 فرانسه ورود سفرای نام ماچین بپاریس افتتاح مجلس
 دارا شورای فرانسه فوت نقاش معروف هانس ورنر

ماچین و بای سخت در هوته

یونان دول فرنگ در صد و نهمین پادشاهی از برای
یونان هستند و بچند نفر از شاهزادگان المان که تکلیف
نمودند اینها را کردند بالآخره ژرژ و پعهد دانمارک که
در این وقت هفده ساله بود قبول نمود و سلطنت یونان
باسم ژرژ اول برقرار شد مشروط که خود و اولادش
بعد از این طریقه و مذهب یونانی را اختیار کنند پادشا
نازه یونان بلندن و از انجا بیاید پس از انجا بوسه بعد
باتن بای تخت یونان ورود میکند

سلسله از هجرت مطابق سال
هفدهم از جلوس همایون

آناوینی بنکی دینا جنک ما بین ابالات شمالی و
جنوبی جنک بزرگشش روزه که طرفین دو دست و
هزار قشون مقابل هم داشتند چون موعده پنجسار پاست
لنکن منقضی شده بود و انتخاب رئیس نانه مجتهد اول
برقرار کردند فوت زن ادا رسد رسن بود و سه ساله
این شخص یک از ان اشخاص بود که منتهای جد و جهد
درازادی آناوینی نمود و از سبب دول انگلوس غیره
این ابالات را خارج و مجزئی نموده دولت مستغلی کرد
اسپانیا چهل و چهار هزار ذرع راه آهن که وصل میکند
راه آهن اسپانیا را بر راه آهن فرانسه از درهای کوه
پیرامسال با تمام رسید و مسافر میتواند از پاریس
بمادرید پای تخت اسپانیا مستقیما سفر نماید

المان ایجاد فنک شورجید بد در ملک پروس معروف
بتیغ در پیر فون پادشاه با پروس که همپسین دویم
سن پنجاه و دو سالگی و جلوس پیرش لوی و تم در سن
هجده سالگی فوت پادشاه و در سن بزرگ کپلوم اول و

جلوس پیرش شارل بجای او

انگلوس در حوالی شهر شفلید از بلاد انگلوس شد که
جلو رود خانه بسته بودند خراب شده دو دست و پنج نفر
ادم بواسطه طغیان آب هلاک کرده و زیاده از سه
کرد بر عتبت خسارت وارد آمد افتتاح راه آهن
از بمبئی به اخله هند
ابطال انبار اشکار ما بین پاپ و دولت چین عدن
سخت در بنادر چین که کشتیهای آناوینی بنکی دینا
عبور نکنند شهر نانکن را که مرکز باغچه بود قشون
زیاد چینی فتح کرد

روس شورش سخت و خونریزی زیاد در هستان
پاپ در خطرها و موعظها نسبت بدولت روس بواسطه
بهرجهت که بلهستانها می شود بد میگوید طبقه
سهلیست که طبقه نانه هستند و برصد دین و دولت

و نظم عقیده دارند سبب حرق شهر سامر سپک شد
طایفه چراکس بواسطه محظ و غلای که میان آنها
بروز کرده با ابل والوس بخاک عثمانی پناه میبرند و در
بین راه جمعیت زیادی از آنها تلف میشود فوجات
قشون روس در خوفند و فتح شهر چین از شهرها خود
ژاپن عهدنامه اتحاد دوستی و تجارتی این دولت با دول
فرنگ و بنکی دینا امضا میگرد که پادشاه روحانی است
و حقیقت سلطنت با اوست اما امری نمی شود طبقه
پادشاه جسمی که فی الواقع صدر اعظم مستغلی است

بدون امضا میگرد و نمی تواند عهدنامه اعضا
کند رفتن اغلبی از اعیان مملکت و رجال دولت
بشهر کپو که مسکن میگرد و بود مجبور شدن
طبقه که او نیز از پای تخت که بدو باشد مهاجر

کرده با بخار و دیابو واسطه هرج و مرج در امور دولت و
مخصوصا در کار تجارت

سویس ایجاد مجلس معظمی در ژنو و حضور ماورین اغلب
دول فرنگ در آن مجلس مقصود از انعقاد این مجلس ایجاد
بعضی از قوانین و قواعد لازم است بجهت پرستاری
در عابت زخم داران و مرضای قشون دول فرنگ که از
هر طایفه و ملتی باشند که با هم در صد و مخصوصه مقاله
بر میآیند

عثمانی شورش و انقلاب در پالت تونس طغیان رود
پهل در مصر و خسارت زیاد در باعث آمدن دخط تلگراف
انصر به بیرون تعیین راهای بلغاریستان از ورود طوا
چرا که با پالت آنها و سکنی دادن دولت عثمانی بطوا
داد در پالت شورش اعراب در بغداد و شامل محظ
پول در اسلامبول

فرانسه جنک ما بین عساکر فرانسه با ملت مکزیک با
نهایت شدت در پرتالست فوت مبرم معلم معروف
موسیقه و فوت هان فیلسوف

مارک قتل و عیب طایفه بنی اسرائیل در اغلب شهرها
مارک مراد و تجارتی این دولت با تمام دول فرنگ
بنکی دینا جنوبی در مملکت شیلی شهر پیا بواسطه
زلزله سختی معدوم میشود بروکوه افسر قشاد بد
ما بین شیلی و بولیوی

یونان دولت جدید یونان از سلطنت ژرژ اول شنا
راه رفتن و شرارت قاطعان طریق در اغلب نقاط
یونی خزانه

سلسله از هجرت مطابق سال
هجدهم از جلوس همایون

آناوینی بنکی دینا لنکن رئیس جمهوری در روز
چهارم ماه آوریل که تقریباً به بیست و دو روز بعد عبد
نوروز باشد در یکی از تماشاخانههای واشنگتن پان
بدست بکنفرانز با زبکهای نماشاخانه کشته شد هم
دستها او نیز صیانت در هین چین جزال کراند سترار
کل با قبل رسانند ولی مجال نکردند نام و امنوس
جمع مردم مان ابر و مند چهره بنکی دینا چهره در فرنگستان
از اسقفه نشن که در عقوان جوانی بصنعت خیاطی
مشهور بود رئیس جدید شد انمام جنک بین ابالات
جنوبی و شمالی قرض آناوینی بواسطه این جنک تقریباً
دو هزار و هفتصد کرد و پاران است افتتاح مجلس
پارلمان آناوینی در زستان و اول مسئله که طرح شد
قبول نکردن مداخله هیچ یک از دول فرنگ در نقطه از
نقاط بنکی دینا بود

اسپانیا بی پولی دولت در نهایت شدت استقرض
اجباری از عتبت که سبب کرد و در رعایا شده است
افزایش شورش سخت در جزیره ماداکا سکار
المان دگر تبارت که از مسافرین المان است که بر اکثر
افزایش رفتن بود در برین فوت میکند

انگلوس مال مرکی در انگلوس بطور سخت که از سمت
روستای و محارستان سرایت کرده است بدو زواعت
در اغلب نقاط بروز طایفه فنیان در پارتند که بمنزله
کمونستها و بایسته باشد فوت لرد پانزدهم صدر
اعظم در سن هشتاد و سه سالگی صدای لرد و رسل
نشین هفتاد و سه سالگی

ابطال انبار اشکار ما بین پاپ و دولت چین
جنلی سبب کرد و در راهای تونر شد است بروزی

در طرف شرقی و جنوبی ایتالیا
 پرتغال ایجاد اسپوز سپون عمومی در پرتگالی از
 شهرهای پرتغال
 برزیل بنامی جنوبی اتحاد دولت برزیل و جنوبی
 اوروگای برضد رئیس جمهوری پاراکای که این ضد
 ابتدای جنگ پنجاه است اتحاد اعلی از اهالی بنام
 دنیای جنوبی برضد اسپانول
 بلژیک ناخوشی سخت لئوپولد اول پادشاه و فوت او
 در سن هفتاد و پنجاه که جلوس لئوپولد دوم پسرش
 در سن سی سالگی
 چین با عنبری سخت در سمت شمال چین فلعناکو
 که عساکر انگلیس و فرانسه کردند و خسارت جنگ نگاه داشتند
 بودند تحلیه میکنند
 روس فوجات عساکر روس در سمت خوفند که جز
 پای تخت خان خوفند سایر ایالات او را بمحیطه نصر
 در آورده اند فتح نانشکند و سمرقند منازعه عساکر
 روس با امپراتور پرو و با در سمت جنوب قفقاز
 ژاپن سفرای انگلیس و فرانسه و ولند پرو و ژاپن و بلژیک
 اصراری مینمایند که امضای عهد نامه کرده سال قبل
 از این دولت مذکوره با ژاپن بسته اند از فساد و پادشاه
 حقیقی و حافی مطالبه نماید و چون تهدید مقرر
 بنخشد سفرای مذکوره با کشتنهای جنگی خودشان
 بند راوزاکارا معسکر قرار داده بزور اسلحه امضای
 عهد نامه مزبور را مطالبه نمودند طبقون جمعی
 از نجبای اهل بلد را که از محارم مبارک و مانع امضا
 عهد نامه بودند حبس نمودند امضای عهد نامه را
 گرفت و بعد از گرفتن سفرای دولت مراجعت نمودند

عثمانی بروز و با واسطه ورود زوار مکرر در تمام
 مالک عثمانی و سرایش از راه بغداد با بران دانست
 در مدت هفتاد روز سی و پنج هزار نفر تلف میشوند
 و بواسطه بانقین و هزار و پانصد خانه طغیان
 میشود
 فرانسه طبع جلد اول تاریخ دولت ستراد و قصر روم از
 نابغات نابلیون امپراطور فرانسه مسافرت امپراطور
 به الجزایر و بنای سلطنت امپراطورین و جز او و
 امپراطور الفادرولی سابق الجزایر که در شامات متکرر
 داشت بمملکت فرانسه طغیان سبیل در بعضی نقاط
 الجزایر جزایر کلی رسانیده فوت مادرشال ماینان از
 سردارهای معتبر فرانسه
 مکزیک بنامی ایجاد نشانی موسوم عقاب مکزیک
 بنامی بنای مکزیک ایجاد اول کلیسا کاتولیکی در
 پای تخت المملکت
سازمان از هجرت مطابق سال
نوزدهم از جلوس همایون
 اسپانیا شورش سخت در مادریه پای تخت این دولت
 در ایالتان زخم برداشتن نارد از رجال دولت که
 در مقام منع شرارت اشرار بود شورش و انقلاب
 بعضی نقاط جزیره کوبا
 المان ابتدای تفار بین دولتین اطیش و پروس
 اتحاد مخفی دولت ایتالیا با دولت پروس برضد
 اطیش جنگ سخت مابین عساکر پروس و اطیش در
 بوهم مقنولشدن جمعیت زیادی از قشون اطیش به
 بواسطه نشتن سوزنی جدید بیکه عساکر پروس بدن
 مسلح و در استعمال ان مسلط بودند فتح نمایان قشون

پروس بعد از جنگ سخت در سادواد را بختک از طرفین
 دولت هر طرف مقبول میشوند قشون اطیش فرانزا
 بطرف و بنی پای تخت می رود دولت فرانسه مابین دو
 مباحی میشود
 انگلیس اشناد مال مبری در مملکت انگلیس بد رخت
 در طرف دولت بیکه صد بیست هزار و هفتصد و چهل
 راس کرا و کوسفند تلف میشود شورش طغیان و پنا
 در پرتغال در هندوستان بواسطه بناریدن باران در
 اغلب نقاط محلی سخت شده
 ایتالیا و روس قرار داد دولت فرانسه با ایتالیا در باب
 وجود دولت مستقله را بمملکت که یکی سلطنت اسپا
 در روسیه باشد با حد و معینه و دیگری سلطنت ایتا
 علیه لشکر پاپ تقنینی با دوازده هزار نفر است که بعضی از آنها
 اهالی خاصه باشند بروز و پای شد بد ریایل و
 سرایت بیار و بواسطه مرادده قشون
 بلژیک اهالی بلژیک کال وحشت از عظمت و شوکت
 پروس از اند و از این مبرسند که فرانسه نیز بواسطه
 هجرت با پروس در مقام توسعه مملکت خود بر آید و
 بلژیک را ملحق بمملکت خود نماید
 چین بنای معبد کاتولیکی بوسط فرانسه در پکن
 پای تخت
 روس حرکت ناگهانی چراکس و نصر قشون آنها سخور
 فلعنا جنگ روس با امپراتور بیهانه آنیکه یکی از سفرا
 این دولت را نگاه داشته و غلبه دولت روس بر این
 سفیر مبر را بقتول بخان پیدر ناظم الدوله بود
 ژاپن فوت طبقون و بر قرار شدن شاهزاده مستیا
 بجای وزلزله و بانقین در بوکو هوما

عثمانی شورش طایفه مارینت در شام در محال ادهر
 سمت جنوب شرقی بر پسی شرقی سیرداری پوسف کلام
 داود پاشا حاکم عسوی لبنان لشکر آمدادی زیاد از
 بیرون گرفتند با وجود این نمی توان این طغیان را رفع نماید
 بر قرار شدن مجلس وکلای ملت در مصر بر قرار شدت
 وکلای ملتی در رسم نظایات بمشارکت دولت در افلا
 بغداد و سوکند پرنس شارل بنای و بر قرار داشتن این
 رسم و قانون این پرنس شارل از نجیبی عمام پادشاه پروس
 است که بصدیق دولت فرانک و امضاء عثمانی و انتخاب
 اهالی ولی افلاق و بغداد کردید اتفاق دولت فرانسه
 و دولت روس در تقمیر و بر پا نمودن کتبه موسوم عقاب
 حضرت عیسی در اورشلیم صدران محمد رشیدی پاشا
 بجای خواد پاشا
 فرانسه اشهاد اتحاد باطنی پروس و ایتالیا با فرانسه
 برضد دولت اطیش مسلح نمودن قشون فرانسه را بر
 نشت جدید بیکه سمتی به نشت ساسپوست عدد
 قشون فرانسه و اسمای انچه اعلان نموده اند دو کر و دو
 دو سب و سی و دو هزار و دو سب و پنجاه نفر بود
 جمعیت فرانسه بموجب تعداد نفوس این پنا هفتاد و شش
 کر و دو سب و هفت هزار و نود و چهار نفر بود بروز
 و پای سخت در ریال و در نقاط دیگر طغیان اغلب
 رودخانه در داخله مملکت و جزایر رسانیدن آنها
 ورود سفرای مارک بیار پس شورش سبیل لولودر
 الجزایر ملخ خوانکی سخت در الجزایر فوت تو و نل از
 معاریف رجال دولت
سازمان از هجرت مطابق سال
سال بیست و نهم از جلوس همایون

اناثونی بنکی دنیا ابتیاع دولت اناثونی بعضی اراضی
که در حوالی این مملکت دولت روس حضرت بونفار
و کدورین ظاهری و باطنی با انگلیس بواسطه حمایت
از بالاک جنوبی که باعی بودند

المان اقتحاح مجلس پارلمان گفتند اسپون شمالی
بدست پادشاه پروس بخصمه با حضور جمیع فرانسویان
و بعضی سلاطین و وزراء در تمام المان قریب بود که
چنین تجلی از برای هیچ یک از سلاطین المان دست نهاد بود
مخبر غشک سوزنی معروف در پرنام که نقشک او در
جنگ ساد و اسبب غلبه قشون پروس بر عساکر اطریش
شد در این سال فوت نمود

انگلیس بروز فحظ و غلظت در اغلب شهرهای این مملکت
بیتابی و اضطراب هالی لندن در این فتره در و در اعلی
حضرت عبدالعزیز خان سلطان عثمانی و والی مصر
با انگلیس در این سال

چین با وجود ضدتیب علمای مذهبی ایجاد مدرسه
بجهت تعلیم و تعلم السنه و فنک در یک پای تخت
روس پرنس کراکت ب لقب صدایت عظمی ملقب گردید
ژاپن فرستادن برادر طبقون بسن پانزده ساله با
جمعی از معارف بهمت سفارت در و در باره دولت فنک
انفقاد مجلس شوروی در این مملکت

عثمانی صدایت عالی پاشا وزارت خارجه فرود پاشا
مدت غیبت سلطان که بفرنگستان رفته بود چهل
روز شد شورش سخت هالی جزیره قندی حاکم اشکاک
دولت بونان از انها مسافرت عالی پاشا صدایت اعظم
بقند برای اسناتک باغبان سرداری عم پاشا بجهت
ندم پراغبان تقویض لقب خدیوی بوالی مصر

اسمه پاشا عبور سفاین تجارنی از نهر سوئز

فرانسه ازادی روزنامه اسپو طبر مخصوصا با کمال
تشدد قباح اعمال دولت را اشکارا مینماید افتتاح

اکسپوزیسیون عمومی صنایع در پاریس و رود اغلب
سلاطین اروپا حتی سلطان عثمانی بیاریس از
برای نمائش اکسپوزیسیون از سلاطین که بتماشای
این اکسپوزیسیون بیاریس نیامدند پادشاه انگلستان

و پادشاه اسپانیا و پادشاه ایتالیا بودند هنگام
بودن امپراطور روس در پاریس در سان فستون
که ناپلیون امپراطور فرانسه بجهت تشریفات سلاطین
حاضر که از چند پادشاه پروس بود در حوالی پاریس

میداد قبل از وصول بمیدان مشق شخصی از اهل
طسناطینا بجز بطرف امپراطور روس خالی میکند
بدون آنکه کلوله با علم حضرت معظم بخورد اتحاد
دولت جنوبی و شمالی المان بر ضد فرانسه
هلاکت و بای سختی را اغلب بلاد

بونان بجهت دولت محققا و اشکارا اهالی جزیره قند
و استوریش بسنت بدولت عثمانی مسافرت پادشاه
بونان بفرنگ و از و اجش با یکی از شاهزاده خانمها
روس

سازمان از هجرت مطابق سال
بسیست و یکم از جلوس همایون

اسپانیا بروز کینه و عداوت تمام اهالی اسپانیا بدین
اسناتنا با ملکه ایجاد و تشکیل دولت موقتی برپاست
سرترازه اهالی اسپانیا در صد این هستند که وضع
دولت را جمهوری قرار میدهند شناختن دولت
اناثونی جمهوری اسپانیا را و بعد از آن شناختن

تمام دولت متحد تجا این جمهوری را فرار ملکه ایزابل
بمملکت فرانسه و پناه یافتن در این مملکت

اطریش عدد قشون تمام مملکت اطریش در حالت صلح
بششصد هزار مقرر شد

افریقا مارکنی قدری سپید مولا محمد باغبگری بعضی
ایلات عرب و غارت اطراف شهرها

افغانستان منازعه تجارا با امیر شپر علیخان امیر افغان
و فتح بلخ بدینسان

المان کوشش پادشاه پروس و مسپونیز مارک صدر
اعظم و ایشاق و اتحاد دولت المان و شناختن انها

پادشاه پروس ابر با پست خود افزایشن محبت لوتز
ژیس منده ب پروتستانی المان در حس با حضور

پادشاه پروس بجهت جنگ پروس با فرانسه با کمال
دقت و سختی در المان دیده شده است

انگلیس فتوحات قشون انگلیس سرداری بدیندر
حبشه با وجود مخاطرات و موانع طبیعی در این نقطه

و رود نقشک مارتنی و قویپ هانزی بمملکت انگلیس
و قبول کردن دولت این اسلحه را و تقسیم نمودن آن را
بقشون خود

ایتالیا طغیان کوه انتر فشان اثنا
پرتوغال صدمت مردم با یکدیگر در مسئله اتحاد

اسپانیا بول و پرتوغال و تقویض سلطنت اسپانیا به
پادشاه پرتوغال

چین فرستادن یکصد سنه از رجال دولت بسیمت سفارت
با اغلب بلاد و فرنگ برپاست شخصی بنکی دنیای

روس دوچار شدن بالانات شمال بقطب و غلظت
بروز با خوشی طیفوس در فرنگ اند تقسیم نقشک

تبر بعباسا کر روس فتوحات در ترکستان بخارا فتح
سرمقند بدست ژنرال کفان

ژاپن جنگ و شورش در داخله خیال عامه این است که
میگاد و که پادشاه حقیقی است بدون مداخله طیفون

مستقلا با امور سلطنت برسد و در سنه شدن
دموسها یعنی بجای مملکت غلبه هواخواهان

میگاد و بر هواخواهان طیفون
سویس طغیان رود خانها که از کوه الپ جریان دارند

طغیان ابر و با چه ها خرابی اغلب باد بها اتلاف مال و
ادم زیاد و رسیدن خسارت زیاد از سر کرور

عثمانی قتل والی سربو بمشل در کره سگاه خارج
شهر بلگراد شورش سخت در جزیره قندی حرکت

یونانها بر ضد عثمانی صد و زفرهان سلطان که
ولایت عهد حق بپرخداست بر خلاف قانونیکه در

بوده که از شد اولاد بولایت عهد میر سپید است
فرانسه شورش اشکار بعضی از شهرها بدولت بعد از

پانزده سال امنیت و اسودکی اغوا نمودن شورشیان
مردم را بواسطه روزنامه و غیره نظفهای سخت در

مجلس و کلا از جانب مسپو طبر و ژولفناور تقسیم
نفسک شاسپو بقشون فرانسه با کمال عجله فوت

والفنیکه از معارف در کد نشن رسنی معلم علوم
موسیقی فوت پتر بچل صرف در سن هفتاد و شش

سالگی که اول شخص با مکتد دنیا بود
بنکی دنیای جنوبی بروز بای سخن در این مملکت

منازعه سخت برزیل با پاراگای بروز حمای زرد
در مملکت پرو زلزله سخت در پانزده سال در اغلب
نقاط روی زمین و بواسطه این زلزله در حوالی

کالبرنی و شیلی طغیان آب دریا سبب خرابی اغلب آبادیها و هلاکت مردم گردید

سازمان از هجرت مطابق تسلیم بیست و دوم از جلوس همیون

اتانوفی بنکی دینا انتخاب رعیت ژنرال کران را برپاست اسپانیا نیابت سلطنت و اخبار کل دولت را رعیت مبارک شال ستران گذاشتند شورس اهالی جزیره کوبا با کمال شدت و با ویت زرد در این جزیره شایع است انگلیس مخارج جنگ جسته که مجلس وکلای ملت عمر داشتند هجرت کرد و لیره که هر لیره سه تومان و قران پول حال است رسید فون لرد در بی رئیس توپهاد سن هفتاد ساله

ایتالیا تولد شیر و بچه در شهر ناپل و ملقب نمودن او را بشاهزاده ناپل

روس شورش طایفه فالوق و قرقیز و تصرف نمودن افشارها که در کس ادحوالی دشت و بعد از لغات نمودن فستون روسانها را پناه بردن انها بخان جنوه فرستادن امیر بخارا سفیر و پسر خود را بطور کروی در پترزبورغ و کاستن شوکت امیر بخارا بواسطه تصرف روس تقریباً نصف مملکت او را و هرسال نیز مجبور است بجهت مخارج جنگ مبلغی بکار گذاران روس تسلیم نماید و پسر بزرگش نیز با و باغی است بخشش امیر بطور تقصیر استماع اعشانی در

ژاپن اجرای قواعد و قوانین جدید به اجازة دخول فرنگیها در اغلب بنادر قرار دادن شهر پلزار سما پاک تحت دولت سفرای فرانسه و انگلیس و ایتالیا و هلاکت ویروس اتانوفی در این پای تخت من بعد

سفر خانچه خواهند داشت ایجاد مجلس شورای دولتی که اجزای آن نام دهموسها یعنی نجباء و اعیان هستند

سازمان از هجرت مطابق تسلیم بیست و سوم از جلوس همیون

اطرش مسافرت امپراطور اطریش بهمت مشرق زمین که از راه رسیحق و وارنا با اسلا مبول و از انجا بپونان و یونان ترافا و از انجا بدینا مقدس و از انجا بشهر مصر آمد و در افتتاح شهر مجمع البحرین سوئز حضور بهم رسانید بعد مراجعت بفرنگ نمودند انعقاد معاهده تجارتی با پادشاه سپام و خافان چین

عثمانی فون خواد پاشا وزیر امور خارجه در پریس از بنادر فرانسه بقونین وزارت جنگ بحسین عوفی پاشا که حاکم جزیره قندی بود بتوسط عالی پاشا صدراعظم بعد از ده سال کار بریاست فرستادند فرانسوی رهندهم نوامبر اینسال افتتاح شهر مجمع البحرین سوئز حضور اغلب زسلاطین و شاهزادهها بزرگ فرنگ در جشن افتتاح شهر مذکور بجهت شاهزادگان خانواده انگلیس

فرانسه فون لامارتین شاعر معروف در واسطه ژنرال یونان معدوم شدن شهر سیست مر بواسطه زلزله

سازمان از هجرت مطابق تسلیم بیست و چهارم از جلوس همیون

اتانوفی بنکی دینا تعداد نفوس اهالی اتانوفی هفتاد و هفت هزار و چهارصد و شش هزار نفر میباشد چهارده شهر در اتانوفی هست که هر شهری علاوه بر صد هزار سکنه دارد

اسپانیا استعفا مملکت انرا بیل از حقوق سلطنتی خود

باسم پسر شدن الفتن در پاریس

اطرش تعداد نفوس تمام ممالک اطریش در این سال هفتاد و یک هزار و چهارصد و چهار و سه هزار و پانصد و نود و نوزده سیده است

المان و فرانسه جنگهای بزرگ مشهور مابین این دو دولت و سگسند شدن امپراطور فرانسه و امپراطوری پادشاه پروس بر نام دول المان و جمهوری گردید دولت فرانسه انگلیس این دولت حد کامل برای منع منازعه مابین پروس و فرانسه نمود ولی ممتز می نشد

ایتالیا بمحض اینکه اعلان جنگ مابین پروس و فرانسه شد پادشاه ایتالیا رومیه ابدون مخصوصه زیادی از طرف عساکر پاپ متصرف گردید چون فرانسه عساکر خود را از رومیه طلبید

عثمانی بافقین سخت در اسلا مبول در محله ارامند و فرنگیها که هزار و دویست نفر تلف شدند و شصت هزار نفر بجزایه ماندند

یونان تعداد نفوس این مملکت در اینسال دو هزار و چهارصد و پنجاه و هفت هزار و هشتصد و نود و چهار نفر میباشد

سازمان از هجرت مطابق تسلیم بیست و پنجم از جلوس همیون

اتانوفی بنکی دینا شهر شبکا که سیصد و ده هزار سکنه داشت در مدت پنج شبانه روز علی الاطلاق مشعل و بواسطه بافقین سختی محترق میشود پانصد نفر آدم تلف میشود و زیاده از صد هزار تومان ایران خسارت مردم وارد می آید

المان و فرانسه پذیرائی رسمی پادشاه پروس در قصر سلطنتی و رسایل حوالی پاریس در اوت، عبد فرنگیان

که مفران او اسطازستان است محاصره پاریس و قلعجات اطراف آن با کمال شدت بنیت و بکروز تمام نارنجک توپخانه پروس بشهر پاریس مینویسد مراده مسپوز و لغا و دیامسپوز مارک در روسا بل و خوشتر متار که نمودن و قبول مسپوز مارک بشرط اینکه اهلیا فرانسه وضع دولت معتبره اختیار کنند تعیین وضع دولت جمهوری در مملکت فرانسه بریاست مسپوز نصب مسپوزول فاور بوزارت خارجه و گفتگوی او با مسپوزین مارک بجهت عمل مصالحه با فرانسه در بیست و ششم فوریه امضا معاهده مصالحه اطریش در روسا بل شد بعد از انعقاد مصالحه جمیع سلاطین کویچ المان از خاک فرانسه با وطن خود معاودت نمودند امپراطور المان نیز دیوار بعد از این هر فتوحات نمایان برین پای تخت خود وارد گردید و ناپلیون سیم امپراطور سابق فرانسه از مجلس خلاصی در سه دهم انگلیس روانه گردید و آنگاه استن دول المان اختیار عساکر برقی و بحری خود را با امپراطور جدید بد مزبور کلیتاً بد پروس جمعیت تمام ممالک المان در این سال هشتاد و دو هزار و صد و هفتصد و هشتصد و چهار و بیست و نه نفر است عدده عساکر بیکه نا باخز دول المان در خاک فرانسه حاضر نمودند هفتصد و شصت هزار مرد و دویست هزار اسب بود صد و هفتصد و هزار و بیست و نه نفر از قسوان تلف شده هفتاد و بیست و پنج هزار و هشتصد و هفتاد و نوب و صد و هفتاد و یک هزاره توپ مترای بزرگ چهار صد هزار اسب از قسوان فرانسه متصرف میشوند المان در آمد جمیع نمودن امپراطور المان اهالی شهر پاریس بچهل هزار تومان ایران و با لخره معادل

مهر کرده و یومان ایران خسارت جنگ از آنجا کرده
 بعد از او ایاالتین الزاس و لرن و قلیجات مستر و استرالیون
 و غیره چون این مختصر فهرست را کجا پیش پیش از این بنامند
 با مجاز ذکر این داهیه کبری کوشیدیم
 انگلیس مقدار نفوس این سرزمین انگلیس در این سال
 بیست و سه هزار و سیصد و هفتاد هزار و صد و هشت
 نفر است

ایطالیا بقیه نمودن پادشاه ایطالیا که مذاکره در
 اقتدار روحانی پاپ نماید افتتاح راه آهن منسپینه
 که یکشنبه از کوه الپ را سوراخ نموده بطور دالان و
 راه آهن مملکت فرانسه را بر راه آهن مملکت ایطالیا
 اتصال دادند طول دالان مزبور دو ازمده هزار و
 دو پست و بیست متر است و عرض آن بقدر یک پست
 کالکس می رود و یکی می آید

چین معاهدات مابین چین و ژاپن در اکتوبر و دو هفته
 روس مراد و تلگرافی این دولت با ژاپن از ژاپن نا
 پترزبورگ بازده هزار ذرع مسافت است و اول بخا
 که از ژاپن بیتر پترزبورگ رسید در مدت ده ساعت و
 چند دقیقه بود جمعیت مملکت روس را بنسالت بصد
 و شصت و چهار کرد و نفس رسیده است
 ژاپن ایجاد مدرسه دارالعلوم برای تعلیمات علوم
 فرنگی در پای تخت

عثمانی خون عمیر پاشا سردار اکرم خون عالی پاشا
 صدراعظم سلطان عبدالعزیز خان خیال دارد که بر
 خلاف قانونیکه در سلسله جلیله سلطنت عثمانی است
 که ولایت عهد باورشدا و لا مدبرسد مراد افندی
 ولد عبدالحمید خان مرمور را که ولایت عهد دارد

خلع نماید و پیر سیزده ساله خود پوست عرقدین
 افندی اول عهد سازد
 فرانسه ظهور هیئت جدیدی مستاده با اسم کونستانت
 پاریس و اصرار بر تشریح و اقدام بجنگ با دولت جمهوری
 که در دو سال است خون الکساندر و مائوسینده
 و شاعر معروف در سن شصت و هشت ساله
 بنکی بنای جنوبی در مملکت پرو و کیشهری موسو
 بهوب بواسطه طغیان آب معدوم گردید

**سند از هجرت مطابق سال
 بیست و ششم از جلوس همایون**

انا توفی بنکی بنا در ظرف مدت سیزده ساله
 و ده هزار و چهار صد و بیست و پنج نفر از المان و پلک
 کر و و شصت هزار و هشتصد و سی و یک نفر از مردم
 ایروند و هفتصد و پنجاه و یک هزار و هفتصد و شصت
 و نه نفر انگلیس بخاک انا توفی مهاجرت نموده در اینجا
 مسکنی وجای گرفتند هلاک شدن جمیع کثیری از
 حدت حرارت آفتاب

المان مسافرت امپراطور المان بممالک جنوبی المان
 بجهت سرکشی عشون انمالک ملاقات امپراطور روس
 و امپراطور اطریش با امپراطور المان در برلین و
 مستحکم نمودن مباحثی دوستی قیامین را
 انگلیس قتل لرد ماپو فرما فرمای هند بدست
 شخصی از مسلمانان نصب لردین بر وک بجای او
 طبایع انداختن شخصی بهمت پادشاه انگلستان
 و محفوظ ماندن معظم البها از ان اتباع نمودن و
 بعضی مضرتفات هلاک در افریقا
 ایطالیا طغیان کوه انش فشان و زو

روسی افتتاح راه آهن قتلین بر بندر پوخت انعقاد
 عهد الفت و دوستی با خان کاشغر تزلزل و اندیشه خا
 جوه از عساکر روس بروز و یاد را بالان جنوب و مرکز
 مملکت
 ژاپن بانقین سخت در شهر پل پای تخت خون تصد
 و پنجاه نفر و پیمکن ماندن سی هزار نفر اقتدار
 سلطنت جهانی و روحانی میگرد و فرستادن جمیع
 از جوانان بممالک فرنگ برای تحصیل

**سند از هجرت مطابق سال
 بیست و ششم از جلوس همایون**

سود و نوب خون شارل پانزدهم پادشاه المان و
 نصب اسکار دوم برادر و بجای او
 عثمانی تعیین صد و روز ذاب بوقت تصدیرت حد
 پاشا فتح عساکر عثمانی قلعه سخت صنعاراد زمین
 منازعه عساکر مصری با پادشاه حبشه
 فرانسه خیالات رئیس جمهوری در انظامات داخله
 و دادن هزار کرد و جبهه مقرر خسارت جنگ ابد و
 المان که زود تر مالک فرانسه را غلبه نمایند
 مکزیک خون ژورژ رئیس جمهوری و نصب لرد و
 ترا بجای او

**سند از هجرت مطابق سال
 بیست و هفتم از جلوس همایون**

اسپانیا اهالی اسپانول امده الملقب بدول دوست
 پیر پادشاه ایطالیا را سلطنت خود منتخب نمودند
 و او را امده اول نامیدند بعد از چندی مسالیه
 صلاح خود را در سلطنت ندیده استعفا نمود و
 رفتن پادشاه با خانواده خود بر تو قال تجدید وضع
 جمهوری نمودن در اسپانول
 اطریش مقرر داشتن عشون دولت اطریش را به

هشتصد هزار افتتاح اسپوز دیپون صنایع در
 اول ماه مرد و روین ورود شاهنشاه ایران بوین در
 سی و یکم ژوئیه بعد از مراجعت از این سفر فرنگ بود
 که اعظم رجال دولت ایران چه آنها بشکری ملنزر کا
 مبارک بودند و چه اشخاصی که در الحاله مانده بودند
 بواسطه سوسلوک میز احببتا قریب سی صد اعظم
 بشوریدند و عزل او را از آستان پادشاهی در خواست
 نمودند و این دوام شورشش بصد و رو بود که در این
 عهد همایون روداد یکی در زمان مهرزاد قلی خان دیگر
 در این وقت

المان ورود سفرای ژاپن در برلین شورش در فرانکفر
 که استعمال حرب برای دفع شورششان لازم شد
 ورود شاهنشاه ایران در برلین در سلخ ماه مه مسافرت
 امپراطور بیتر پترزبورگ خون ژان پادشاه ساکس
 انگلیس خون ناپلیون ستم امپراطور سابق فرانسه
 در قصر اسلشهورست از توابع لندن در نیم ژانویه
 یک ساعت و نیم قبل از ظهر ابتدای منازعه مابین پادشا
 اشانی که یکی از سلاطین اونیقا است با دولت انگلیس

ایطالیا طغیان رودخانه پو و خرابی رساندن باغلب
 نقاط ناسف تمام مردم از خون ناپلیون ستم توجه
 مردم در میان خود تقوای برای ساختن مجسمه ناپلیون
 ستم ورود شهر بار ایران در بیست و پنجم ژوئیه به
 ایطالیا
 چین خافان که طفل بود بسن بلوغ رسید خود
 که بل امور سلطنت و جهانبانی پیشود
 روس ورود جمعی از معارف و قریب بیتر پترزبورگ و
 نظم نمودن از سعدیات خان خجوق بنا بر این و زوال کما

بادوان هزار نفر قشون بتبیر خان جنوق مامور شد و در شاهنشاه ایران در بیست و یکم ماه مه بیطرب بوریغ نضرت عساکر روس شهر جنوق را در اول تابستان بعد از این خاق جنوق خود را مثل سایر خواجه ترکستان در تحت سلطنت روس باید بشناسد

ژاپن مسافرت کرد و ولایت اکتسی پیر امپراطور روس با هم ملک مکیاد و عید نوروز و زنگهار جشن گرفته یعنی اول سال قرار داده است سفری را که در دربار او هستند پذیرای میکنند

سوئیس قوت دولت در روز یک در شهر ژنو و مجتهدین معادل چهار کرد ایران از املاک خود را با اهالی شهر عثمانی ضعیف است پادشاه صدارت و عزل محمد و شد پادشاه و در شاهنشاه ایران در هجدهم ماه او با سلامی فرانسه ایجاد مجلس کلای دولت که در زمان سلطنت رسم بوده موسوم مجلس استعفا مسیوطه از ریاست جمهوری و وزیران که بقیه بودند در او اثر اروپا و نضب مارشال ماکهون بریاست و در شهر باران در دهم ماه ژوئیه جشن پارسی مکزیک لدر و ژانوار پس جمهوری در افتتاح مجلس در صدها بستند بلکه بتوانند در شتر الف و در دست که سابقا با فرانسه داشتند حکم کند

هلاند ابتدای منازعه مابین این دولت و سلطان آتچین کرد و یک قسمت از جزایر سوماترا سلطنت دارد شکست قشون هلندی از قشون آتچین بواسطه زخم خوردن ژنرال کلر سردار قشون هلندی

سنة از هجرت مطابق سال بیست و هشتم از جلوس همایون

آنا تونی عدد قشون دولت را بهر جهت به بیست هزار نفر مقرر داشتند

اسپانیا نفوض ریاست جمهوری اسپانیا مارشال شرا تقیر وضع جمهوری و مسافرت مارشال سترانز فرانسه تمام قشون بدون استثناء دن الفنس پیر ملکه سابقه از ایل ریاست شاهی میخواهند

اطریش مسافرت امپراطور بیطرب بوریغ و ملاقات با امپراطور روس

المان عدد قشون المان در وقت صلح از صاحب منصب و تا بین چهار صد و یک هزار و شش صد و پنجاه و نه نفر مقرر کرد بد شخصی موسوم بکولمان جهت مسیو بیز مارک طباخچه خالی کرد که جزئی نائی بدست او وارد آمد استغفای موقتی مسیو بیز مارک و قبول شدن آن انگلیس حرکت عساکر انگلیس جهت کوماسی پای تخت طابقت اشانی که پادشاه انجا اعلان جنگ با انگلیس کرده بود در آنجا محظوظ و غلای سخت در بنگال هند و قوت چندین گروه نفس عزل و زلای و یک و نصب وزلای توری

چین بواسطه طوفانهای سخت که در دریا واقع شده بود در اوایل پاییز این سال در سواحل جنوبی چین و سواحل ژاپن این شهر زیاد و کشتی زیاد حتی کشتیهای انشی زره دار غرق شد

دانمارک استعفا تمام وزیران این دولت مسافرت پادشاه بجزیره ایلند که جشن سال هزارم الخاق این جزیره بمملکت دانمارک گرفته شد

روس مسافرت امپراطور روس به المان و بعد به انگلیس یکی از بزرگان خان جنوق در جزو قشوت

روس قبول خدمت میکنند

ژاپن پذیرای امپراطور روس و جات سفرای کبار را که در این دولت بودند

عثمانی عزل رشیدی پادشاه اعظم و نضب حسین عثمانی پادشاه و زنجیک بجای او و در پرنس میلان والی سیر باسلامبول

فرانسه مدت ریاست مارشال ماکهون بدون تردید بیست سال مقرر شد

هلاند فتح گرانت یکی از قلعجان آتچین بدست سردار هلندی جشن اهالی هلاند در موقع سال بیست و پنجم جلوس پادشاه

سنة از هجرت مطابق سال بیست و نهم از جلوس همایون

آنا تونی قوت شدن زن سن رئیس سابق اسپانیا در جزیره کویا ژنرال کوزا مردم را بقتت پادشاه جدید الفنس عوت مینماید و در پادشاه جدید در تمام ژانویه بنید ریاست این پادشاه منازعه سخت هواخواهان دنکارلس با عساکر پادشاه اطریش افتتاح کشتی رانی در شعبه از انوب که بحکم امپراطور ناز هفر عموده از وسط شهر وین عبور داده اند پناه جستن باغبان مملکت عثمانی بخاک اطریش المان مخالفت اشکار با پرضد این دولت صد احکام از دم بکشتیهای کاتولیکی مذهب که تمکین و اطاعت قوانین جدیده که دولت میخواهد در قوانین ایجاد نماید نمایند پرنس بیز مارک در مجلس شورای باصراحت میگوید که در مسئله مذکور بهتر اینست که که شخص بخالق معتقد باشد نه مخلوق و مقصود

از انجمن کتاب بیاید است

انگلیس مسافرت جمعی از دانشمندان و علماء بقطب شمالی در هجدهم ماه اکتسی موسوم بالبریا که پادشاه انگلستان در ان کشتی بود و از از برن به پرنسوت میاید در عرض راه علی الفقله بکشتی مقبس لوق بر خورده قسمتی از ان کشتی را شکسته سر نفر را غرق میکنند

کاپی تن رب از بند رود و انگلیس بهر بندر کال فرانس باشتنا از دریا عبور کرده بیست و چهار ساعت تمام در روی آب مینماید ابقاع دولت انگلیس اسهامی که خدمت مصر در هر جمع البحرین سوئز داشت بهشت کرد

پرتغال بروز طبقه از فراموشخانه هادوم چنین قوت خان چین در دوازدهم ژانویه روس تقارن دولت باخان خوفند و در عساکر روس تیر و اری جنرال کمان مجزوند ناصر الدین خان والی خوفند مطیع میگردد لکن عبدالرحمن نامی بر ضد روسها برخواست حکم بجهاد میکند ژنرال اسکلف مامور شد میر عبدالرحمن شد تمام خوفند را مشرف میشود اگر چه روز نامها طرف صلح دادند و از جنگ حرف نمیزنند ولیکن دولت روس شورش بعضی ایالات عثمانی را بدیده حقارت نمی نکرد و سهل نگرفتند محفناستادک و قهقهه جنگ سپردند و اشکارا اطاعت زیادی بیاعیان عثمانی مینمایند عثمانی باغبانهای هر کون جدا با قشون دولت در مجامع هستند اهالی ایالات متنگر و روسی با نفی اطاعت میکنند استغفای سعد پادشاه از صد ارت و نصب محمود پادشاه و در عساکر مصری عمده

شکست یافتن از پیشتر و مراجعت کردن آنها بمصر
 زلزله سخت در اوایل و حوالی انجا در روز دهم مهر که
 بیشتر از دوازده هزار نفر هلاکت می کردند
 خزانه طبعان اب رودخانه های جنوب فرانسه خزانه
 رساندن با غلبه تا کنون دولت فرانسه در دولت از
 خزانه با شخاصی که اموال و املاکشان تلف شده است
 بجای آن بخش می کند
 هلاکت فوجات قشون این دولت در آنچنین
 جنگی در بنای جنوبی شهر ایتالیان بواسطه زلزله کل
 خراب می شود
سال ۹۳۳ از هجرت مطابق سال
سی هزار جلوس همایون
 اما توفی بنکی پنا در چهارم ژوئیه که سر شنبه و از
 جمادی الثانیه باشد جشن سال صدم آزادی
 اما توفی داد و امانت کردند افواج اکسپو سیمون
 صنایع عمومی برای جمع دول و ملل روی زمین در
 شهر فیلادلفی در اوایل خرداد
 اسپانیا تمام نقاط یکدک عساکر با جمیع تدارکات گرفت
 بودند قشون دولتی بمحیطه تصرف در اوورد
 المان منع دولت فرانسوا با کسانیکه میخواهند
 آنها را بخارج ببرند ملاقات و زلزله دول فرانسه روس
 و المان و اطریش پرنس کراچاک پرنس پرنس مارک
 کت اندراسی
 انگلیس رود دربی و زبرامور خار صمد مت از وضع
 سلطنت و حکمرانی دولت عثمانی میکند
 مسپوکلادسون کتابچه در مذمت دولت عثمانی انشا
 میکند مسافرت پادشاه انگلستان بالمان و فرانسه
 بانگلیس معاودت کامرن سیاح معرفت از آنجا
 مراجعت و بجهت از هند و سنان بانگلیس فرستاد
 کشتیهای جنگی انگلیس با اسلامبول بجهت رعایت
 دولت عثمانی
 ایتالیا حوث کار در پنا ان توفی معرفت صدراعظم
 پاپ و برقراری کار در پنا سپهوی بجای او مسافرت
 از فی امپراطور پس سابق فرانسه بشهر
 چین فوجات عساکر چینی در کاشغر گرفتن شهر
 اوست سی از یعقوب بیک امیر کاشغر
 داتمارک مسافرت پادشاه باز و جبهه خود ببطور بورغ
 روس در دهم نوامبر اینسال که مطابق است با جمعه
 بیست و دوم شوال خطبه امپراطور در مسکو با
 حضور رجال دولت و اعیان و اشرف الملک فرات
 کرده اشکارا بیان مینماید که اگر اجماع دول فنزک
 نتوانند قزاقی در قاضیت عبویان رعیت
 عثمانی بدهند من مسلما لشکر حاضر هستم که کمال
 رعایت را بانها بنمایم و سر روز بعد عساکر اردوهای
 جنوبی را مامور بوقف ایالت اوسا نمودند که اندک
 نیکال برادر امپراطور سردار این اردو گردید الحاق
 حوشتد بمصرفات روس در ترکستان و موسو
 نمودن این ایالت را با ایالت فرغانه فوجات و غلبه
 ژنرال اسکلف سردار بر طایفه قزاق قزاق
 ژاپن مناوخت مسکاد و پادشاه اینملکت با سفایر
 جنگی با طرف جزیره خود موقوف داشتن شکست
 نسبت بمصرفین در این ملکت
 عثمانی جنگ سخت دولت با اعیان هر دو کور
 وینسی استعفا محمود پادشاه صدراعظم و نصب

محمد رشیدی پادشاهی او خلع سلطان عبدالعزیز
 از سلطنت درسی ام مهر که سر شنبه ششم شوهر جاری
 اولی باشد و نصب سلطان مراد پنجم بجای او در چهارم
 ماه ژوئن که یکشنبه یازدهم جاری اولی باشد عبد
 العزیز خان شریان خود را با مقرض دریده خود را
 هلاک می سازد این فخره فوت سلطان شهرت کاذب
 است سلطان عبدالعزیز خان را بتصرف انگلیسها
 و زلزله خائن هلاک نمودند در شانزدهم ژوئن که
 شنبه بیست و چهارم جاری اولی باشد حسین
 عوفی پادشاهی وزیر جنگ و رشید پادشاهی وزیر
 امور خارجه را حسن نام جرگس در خانه مدحت پادشاه
 صدراعظم بقتل می رساند درسی و یکم ماه او که د
 شنبه هم زجیب باشد بقوای شیخ الاسلام که سلطا
 مراد خان پنجم میرض و مجنون است و قابل سلطنت و
 فرسافرائی نیست از سلطنت خلع شده برادر کهنه
 عبدالحمید خان بجای او منصوب گردید در هفتم
 سبتمبر که پنجشنبه هجدهم شعبان باشد سلطان
 عبدالحمید خان رسما جلوس بتخت سلطنت میکند
 ایجاد پارلمنت عثمانی مرکب از صد و بیست نفر قوچا
 عبدالکریم پادشاه در سر وی عزل رشیدی پادشاه
 صدراعظم و نصب مدحت پادشاهی او
 فرانسه ورود پادشاه انگلستان بیادرس ملاقات
 با مارشال ماگامون و ورود سفرای مارک پیارا
 هلاکت ازاد کردن غلام و کهنه زاد دولت هلاکتی
 در جزیره سوماترا
 جنگی در بنای جنوبی ژنرال براد بریاست جمهوری
 منتخب گردید
 یونان مراجعت پادشاه یونان بعد از گردش و حتی
 تمام فرنگستان بمملکت خود استقرض و کت برای
 تدارک قشون
سنه یک هزار و دویست و نود و چهارم از هجرت
مطابق سال سی و یکم از جلوس همایون
 اما توفی در اینسال در پنا در ایست جمهوری بر
 قزاق و زلزله گران از این عمل خلع گردید سالی پنجاه
 هزاره از برپس جدید مواجیب و مرسور داده می
 شود هر که در مغادلی بیخ قران است سپهر طایفه
 مرهن که مذهبی است و زهن نام پیغمبر می پور است
 بحکم دولت بقتل می رسد شکست عساکر دولتی از
 طایفه سپوکس که از وحشیهای فدیلم بنکی دنیا
 میباشند
 اسپانیا تمام باغیهای جزیره کو با منقاد و مطبع
 دولت شدند
 اطریش ملاقات پرنس پرنس مارک صدراعظم المان و
 کت اندراسی صدراعظم اطریش در شهر سالسبورگ
 المان گرفتن امپراطور جیشنی در موقع سال هفتمادام
 داخل شدن ایشان بمذمت قشونی و سال هشتمادام
 عمر امپراطور پرنس پرنس مارک بواسطه علت مزاج قوی
 چندی از کار بکاوه میجوید
 ایتالیا بیستم پاپ جشن سال پنجاهم سلطنت
 و جسمانی خود را میگرد
 انگلیس ورود سفرای چین بلندن گفتگوی
 سخت در مجلس پارلمنت در سالیکه راجع بهمان
 سفایر جنگی انگلیس ورود بمجلس بنکای فرانک
 اسلامبول میکند الحاق جمهوری ترانس و آل و نفا

تیس براس مید ممتصرات انکلس در آن ناحیه
 برتغال بطریق این دولت در جنگ روس و عثمانی
 روس صدراعظم این دولت پریش کرچاکف بدولت الما
 و اطرش و فرانس و ایتالیا پاداشتی میفرستد که دو
 عثمانی بهیچوجه تکالیف دولت روس ادر مسائلی که
 داعج بر فاهیت عبویان اتمکت است قبول نموده و با
 جهت دولت روس در رصه قشون است آمدن امپراطور
 به کیشویانفاق و بعهده و سان دیدن قشون و در اینجا
 اعلان جنگ کردن عثمانی شارژ و افر عثمانی با تمام اجزا
 سفارت از نظر بیعت مملکت خود حرکت میکند امپراطور
 باو بعهده بخشند در عساکر روس که بخاک عثمانی ورود
 میکنند حاضر هستند
 زین ابعاد راه امر جدید و افتتاح ان با حضور پادشاه از
 و آگاه کین
 عثمانی صفوت پادشاه در مجلس و کلا از طرف سلطان اطها
 میدارد که تکالیف مجلس کفر از اول و لاکه در اسلامبول
 منعقد شده بود چون نشان و شوکت عثمانی خالی وارد
 مبارود سلطان قبول نکرده و نموده اند مجلس و کلا
 دولت عثمانی تمام تکالیف مجلس کفر از اول و لاکه را
 رد کردند و فن مامورین دولت که در مجلس کفر از اول حاضر
 شده بودند از اسلامبول عزل مدهت پادشاه از صدرت
 و ضبط دهم با اثنا بجای او شارژ و افر روس با اتباع سقا
 برت خورایاننده از اسلامبول خارج شدند در بیست
 چهارم ادریل مطابق سه شنبه دهم ربيع الثاني عساکر
 روس ورود بصر حد عثمانی نمودند تصرف عثمانی هم
 قلعه ازینا در روس در هفدهم مطابق پنجشنبه
 جنبدی لاوی شهر اردهان را روس منصرف شد شیخ الاسلام
 اسلامبول قوای جهادی مدد در چهارم ژون مطابق
 دوشنبه بیست و یکم جمادی الاوی عساکر روس شهر فارس
 را محاصره میکنند در بیست و دویم همان ماه عساکر روس
 از رود دانون عبور مینماید پیش قراول قشون روس
 لیر داری ژنرال کورکوزاکوه بالخان عبور میکند شهر
 بنکیلی بصرف عساکر روس در می آید شکست رود
 تمام روس بدست عثمان پادشاه در عثمانی محمد علی
 پادشاه بجای عبدالکریم پادشاه سیهسالار کل عساکر عثمانی
 میشود شکست مختار پادشاه را لشکر و خود را بقلعه
 فارس ندامتن در هجدهم نوامبر مطابق یکشنبه یازدهم
 ذیقعده الحرام قلعه فارس بصرف قشون روس درآمد
 و عساکر روس بیعت ازینا از روم حرکت کردند در دهم
 دسامبر مطابق دوشنبه چهارم ذیحجه الحرام عثمان پادشاه
 با قشون ابو ایمنی خود در یلونا تسلیم عساکر روس
 میشود
 فرانسه در سیم سنما بر که دوشنبه بیست و چهارم
 شعبان باشد مسوپر رئیس سابق دولت جمهوری
 فرانسه وفات میکند
 هلاند فوختان عساکر دولت در اچین فوت مملکت
 اتممکت در ناسنان
 یونان در کمال مجله دولت در هفدهم حاضر کردن
 قشون است
 سنه یک هزار و دویست و نود و پنج از هجرت
 مطابق سال سه و دویم از جلوس هماون
 آناوینی بنکی دنیا بر روزب زرد با نهایت سختی در
 ایالات اتممکت
 اسپانیا جمع بیست و هفتم شوال شخص چلیکسان

طیایح بطرف پادشاه خالی کرده ولی بادشان نخورده
 اطرش کت اندر راسی و غیر اعظم دولت اطرش بدول
 المان و فرانسه و انکلس و ایتالیا اعلان رسمی میکنند
 که مامورین در مجلس کنگره که از برای قرار مسائل پیشتر
 منعقد خواهد شد بوسیله پای تحت اطرش روانه فراید
 و دولت المان تکلیف میکند که محل انعقاد این مجلس
 برلن باشد
 المان در افتتاح مجلس پارلمان امپراطور بسخن خطیب
 خوانده و کوشش خود را در انعقاد مصالح بین روس
 و عثمانی و حفظ صلح در تمام دول فرنگ اظهار میدارد
 در سینه هشتم جمادی الاوی اینسال در کوچه برلن
 امپراطور با صبیته خود در کالسکه رویازی از گردش
 مراجعت مکرده همدل نام دو پتر طیایح بیعت کالسکه
 خالی میکند همچو کلام بادشان می خورد در صلح جمادی
 الاوی نیز در همان کوچه برلن هنگام رفتن امپراطور
 بگردش دو پتر فنک بیعت ایشان خالی میشود و چند
 چارپاره بیاز ووشانهای امپراطور میخورد لیکن زخم
 شدیدی نبوده که بیم هلاکت باشد در این وقت که
 مقارن سفر دویم پادشاه ایران بفرنگ بود در همان
 ایام تشریف پادشاه در برلن این واقعه روداد باز در
 جمادی الاخری مجلس کنگره دول در برلن افتتاح شده
 مابین دول المان و اطرش و فرانسه و انکلس و روس
 و ایتالیا و عثمانی در مجلس جلوس کرده و ریاست
 مجلس برلین بفرانس داده میشود شنبه دوازدهم
 رجب مامورین دول عقده نام برلن را امضای نمایند
 اختتام مجلس کنگره پنجشنبه دهم ماه ذیحجه
 افغانستان قبول نکردن امپراطور علیخان مامورین
 انکلس در ماه رمضان و قبول نمودن مامورین
 روس در کابل که انتشار این در لندن سبب اضطراب
 گردید
 انکلس مابین این دولت و دولت روس آثار کدورت
 پیدا داشت در اغلب بلاد انکلس اهالی با دولت
 موافق در جنگ با روس نیستند و ورود عساکر روس
 در حوالی اسلامبول اسباب کمال وحشت رجال دولت
 انکلس است و با این جهت کشتیهای جنگی دولت از
 سمت ریاست حوالی اسلامبول می آید مابین دولت
 روس و انکلس قراردادهای مساعد داده میشود
 فرستادن تهدید نامه از طرف فرانسوی هند به
 امپراطور علیخان امیر کابل در ماه ذیقعده پنجشنبه
 و پنج ذیقعده عساکر انکلس از چند نقطه وارد خاک
 افغانستان شد و فرمای از روز قلعه علی مسجد را که
 در دهنه تنگه خنجر است منصرف شدند
 ایتالیا فوت ویکتورمانوئل دویم پادشاه این مملکت در
 ماه محرم و جلوس هومبر اول و لدار شدن پادشاه
 تحت سلطنت ایتالیا فوت پی تمام پاپ اعظم در
 چهارم شهر صفر انعقاد مجلس کنگره یعنی شورای
 بزرگ کشتیان بجهت انتخاب پاپ نازده در پانزدهم صفر
 و انتخاب نمودن کشتیان کاردینال پیچی با پیچی و
 ریاست کاتولیکی و اورام لقب بلون سپرده نمودن
 روس مراجعت امپراطور بعد از فوختان نمایان در
 خاک عثمانی ببطریق خورغ و ورود عساکر روس بشهر
 ادرنه بیست و یکم صفر ثواب کراندوک سیکلا سردار
 عساکر روس در قریه ناسان استقامت نیم و پنج
 اسلامبول از روز بیستم رجب الاوول کراندوک سیکلا

شهر اسلامبول رفته با سلطان ملاقات مینماید
 معاودت گرداند و کنگرایی از خاک عثمانی و تعیین
 نمودن ژنرال تلبس را در بیست و پنجمین ربيع الثاني
 بجای خود تصرف نمودن عساکر روس بندر شهر
 با طومر را در جمعه هفتم رمضان تصرف قشون روس
 شهر عثمان با زاد و از زنده الروم را رفتن قشون روس
 از سان استیفان حوالی اسلامبول سه شنبه هجدهم
 رمضان مجروح ساختن ژنرال تربت حاکم شهر
 بطرز بوزغ را شخصی از طایفه بنهلیست در شانزدهم
 شعبان ژنرال مرتز زوریس احسان محقق روس را
 در یکی از کویهای بطرز بوزغ در روز روشن بقتل
 رسانید و قاتل محقق کرد بد سان دادن قشون
 در بطرز بوزغ با حضور شاهنشاه ایران
 عثمانی انعقاد مصالحه بین عثمانی و روس در سان
 استیفان در بیست و هشتم صفر این عهد نام مینماید
 بر بیست و نه فصل است تعیین خسارت جنگی که
 دولت عثمانی بر عهد گرفته که موافق عهد نام
 سان استیفان بدولت روس بدهد و هزار و هشتاد
 صد و بیست گرو زینات است و ابالات بلغارستان
 و برچای از ملک اروپ خود مجزئی دانسته و در
 سمت اسپانیا در صبح با طومر وارد همان راملک طلق
 دولت روس مینماید سفایر جنگی عثمانی در محاربه
 پیره بندر یونان لشکر انداختند دولت یونان را تهدید
 میکنند که اگر عساکر خود را که در خاک عثمانی تخط
 نموده اند نظمدان بند را ضرب کلوله معدوم
 سازند یا نین سخت در باب عالی
 فرانسه افتتاح اکسوز بیون عمومی صنایع عثمانی

سنت یکم در روایت و نود و شش از هجرت
 مطابق سال سی سویم از جلوس همایون

انانوی جنگی دنیا این دولت در صدد تجدید عهد
 نامت با چین است در مجلس شورای عدل قشون حاکم
 رکاب زبیری آناوئی بر بیست و پنجمین ربيع الثانی
 شد
 اسپانیا ملاقات پادشاه اسپانیا بپول با پادشاه
 پرتوگال فوت ملکه اسپانیا بول وزراء دولت و
 وکلای ملت از عمل استغفا میکنند
 اطیش عقد معاهده و قرارداد اتحاد ما بین این
 دولت و دولت المان پارلیت اطیش و مجاری
 استعدا در بی افروخته عدل قشون را به ضد
 نفرار داده اند
 المان افتتاح مجلس پارلیت در برلین با حضور
 امپراطور کلوم که خطبه افتتاح را امپراطور به
 شخصه قرائت نمود ملاقات پادشاه همایون
 زیاد در اول ماه معظا بقچه شنبه بیست و هفتم
 ربيع الثاني در تمام ممالک فرانسه علی الخصوص در
 پاریس در سیام ماه ژون با اسم عبد و جشن جمهوری
 جشن بزرگی گرفتند انتخاب وکلای ملت در دولت
 فرانسه مساعد وضع جمهوری بود اغلب وکلای
 ملت جمهوری طلبند نه سلطنت طلب
 یونان باغیهای بالک مقدونیه که بر ضد عثمانی
 هستند میل بتبعیت یونان دارند دولت یونان
 بدولت عثمانی اطلاع میدهد که الجاء عساکر خود
 را با ابالات ایرونی و مقدونیه من ابالات عثمانی
 خواهد فرستاد

لمان در شهر برلین بر وضو و شجره سنت در
 میان روزنامه های روسیه و المان پریش کرجا کت و وزیر
 اعظم روس وارد برلین شد
 انگلیس رفتن قشون انگلیس رو بقتل هار دوک انگلیس
 در کار جنگ با پادشاه زولوس سبوا تو است بلنارد
 مرکب از غصه و بیخ نفرین و هفتاد و دو نفر صاحب
 بوده در اهاند و زولوسها با امر معدوم و مقتول کرده
 اند فرار داد مصالحه با امپراطور یونان امپرافغانستان
 شد امپراطور یونان که در سال قبل فوت شده بود
 بعقوبتجان پیرش بجای او والی افغانستان میشود و
 قشون انگلیس مأمور بتخلیه کابل کرد بد و نقاطی که در
 تصرف قشون انگلیس بود با امپراطور استند کتا
 بکشد و بیست هزار لیره انگلیسی از دولت برای امپ
 استرا ا امر تر شد مازور مارتر سبوا تو پادشاه
 زولوس اسپر و دستگیر کرد ایلی انگلیس را با همه
 اجزا سفارت در کابل بقتل رسانیدند قشون مأمور
 با افغانستان هنوز از مرز حد افغانستان خارج نشده
 مجلا در آما موریتد امپراطور افغانستان شدند
 تعمیر قند هار مجلدا امپراطور یونان از واپسگری
 استغفا نمود جنگهای سخت عظیم ما بین قشون انگلیس
 و افغان در کار است علی الخصوص با اتوب خان پیرش
 علی خان
 اچالبا مجمع وزرای دولت استغفا نموده وزرای
 جدید مرکب و مقررت گشت
 هلاند کلنل ترستو طعمر حکم آچین موسوم بکینگ
 را بحیثه نضرت در آورد
 روس بر وظامون در توابع حاجی ترخان و خوز

تمام اهالی ملک روسیه دولت در صدد دسترا بخصط
 وضع نشران است از معمول داشتن قرآنین و غیره
 خبر رسیدن از حاجی ترخان که مرض ظالمون بکلی تها
 شده شدت فساد طایفه بنهلیست و آتش زدن
 آنها چند شهر معتبر مثل اسبوزغ و ابرهیت و پارم
 غیره را و انباشتن این طایفه زبیر خطه اهن نزد
 بمسکورا که معبر امپراطور است بقتل و در بنامت که
 هنگام عبور محترق شده با امپراطور اسپر رساند
 از فضا بمحترق عبور محترق شده و در بلا مثل زان نقطه
 که گذر شده آتش گرفته بموجب سخت امپراطور و حکما
 مقتدر مأمورند که با کمال تسلط و اختیار طایفه طایفه
 بنهلیست را رضع و دفع کنند انتشار یافته است که بین
 دولتین انگلیس و روس در مسئله اسپای مکرری
 خاصیت و مخالفی هر ذکر کرده است دولت روسیه پیشرفت
 خود داد در کستان زیاده کرده است
 عثمانی بین این دولت با همس و روس یونان گفتگوی
 بسیار است در امور وکالات سرحدی و تعیین حد
 آنها سلطان عثمانی بدولت انگلیس قول صریح میدهد
 بر عزل خدیو مصر که رفتارش مرتضی خواطر فرانسوی
 انگلیس نبوده و حاضرند که حلیم پاشا را بجای او خدیو
 نمایند اسمعیل پاشا خدیو مصر بخواست دولت معطر
 فزاک خصوصاً بحکم المان از خدیوی استغفا نموده
 و توفیق پاشای پیرش در عوض بخدیوی مصر
 منصوب شد خبر الدین پاشا از صدان معاف
 معزول و عازق پاشا بجای او منصوب شد
 فرانسه رئیس جمهوری این دولت مارشال ماکاهون
 از ریاست استغفا نمود زولگروی ریاست جمهوری

فرانسه و کامباجا بر پاست مجلس شوری منتخب و برقرار
شدند الحجاز پر شورش و بلوای غامی کرده اند که دولت
مجبور بتدارک حرب و اسلحه گردید
یونان مأمورین که برای تعیین حدود سرحد یونان
و عثمانی انتخاب شده بودند حرکت کرده بشهر یانین که
مبعاد گاه هه اجزاء کمسیون است وارد شدند
سنة یک هزار و دو و بیست و نود و هشتاد و هجرت
مطابق سال سی و چهارم از جلوس همایون
افغانستان بعد از استعفاء جبری امیر یعقوب خان عبد
الرحمن خان که از بی غام او و مدت تها فزادی و بخاک
روس پناه حبیته بود آنکلیسها آوردند و امیر فاضل
نمودند شورش مابین عساکر عبدالرحمن خان و لایق
افغانستان شورش سخت در هرات و قتل حاکم هرات
چین مراد و پلبیک این دولت و دولت روس بر
بالفطاع است
بنکی بنای جنوبی فتح قشون شبلی و غلبه این قشون
بر عساکر منقش بر و ویلوی کفکوی مصالحه بین
و شبلی میانجگیری دولت انا تونی
المان در وقت انعقاد مجلس پارلیت امپراطور و دیگران
نظفهای سلطنتی مصر را و مبالغه در از یاد استعداد
حریته نمود به لحظه استعداد آخری هم جوایز انملکت
المان
آنکلیس خبری که عسکر در عصمت و نفاق با دولت
آنکلیس و مجددا بر آمدن تکلیفها در مقام تهدید
تعیینها مصرت نمودن شهر کابل با تانیا بغلیه
حکفهای شوالی فاعنه با قشون آنکلیس ورود
عبدالرحمن خان از ترکستان با افغانستان شناختن

دولت آنکلیس عبد الرحمن خان را با مبری افغانستان
تخلیه قشون آنکلیس شهر کابل را تعیین و زود در آنکلیس
و صدرت کلادستون مسلمانهای هند و ستان در
شورش بر ضد آنکلیس میباشند شورش ارتدینها
بر ضد دولت روز بروز در تریا است
ایطالیا محتاجه و نظارین پاپ و المان تمام شد عزول
و کلای ملک و نصب و کلای جدید بحکم پادشاه ایطالیا
کوه اتش فشان و زو و شدت اتش فشان میبند
اطرش جشن سال پنجاهم تولد امپراطور زلزله سخت
در وین و رسیدن خارت بی نهایت بر دم
اسپانیا در مالاکا طغیان آنها خسارت و خرابی زیاد
وارد آورد
بلژیک افتتاح اکسپوزیسیون عمومی در شهر بروکسل
روس این دولت در سرحدات طرف المان و اطرش
ملکت خود جمع اوری قشون و هیئت اسلحه میبند
طابقه نهیلیت در ملکت روس بنهانت شرارت و
فساد میبند از اتش زدن بعضی شهرها و غلبه زدن
در زب خطوط راه آهن که معبر امپراطور و رجال دولت
است واضطرار عموم مردم این ملکت از شرارت انبساط
دولت برای قلع و مع انبساط اسباب نظم و نسق فراهم
آورده و اهتنام نام بر وضع شرارت آنها دارد
فرانسه ملحق شدن جزایر تانینی به ملکت فرانسه نصب
مسیو بار طلمیست هیلر بوزارت خارجه
عثمانی شدت و شوع و فحظ و غلا در بلاد عثمانی
شرفیله عظیمه که زاد رفته بقتل میرسانند حسین
پاشا بجای عثمان پاشای غازی وزیر جنگ میشود
تعیین و زود صدرت سعید پاشا وزارت خارجه علم

پاشا زلزله سخت در زمبر
یونان این دولت در صدد اینست که مراد و پلبیک
را با دولت عثمانی بهمزید بواسطه تعیین حدود
سنة یک هزار و دو و بیست و نود و هشتاد و هجرت
مطابق سال سی و پنجم از جلوس همایون
افغانستان جنگ سخت مابین امیر عبدالرحمن و سردار
ابو تیمان در غالی قند هار و غلبه سردار ابو تیمان و
نصرت شهر قند هار و روگردان قشون سردار ابو
خان زوی و بطرف عبدالرحمن خان رو آوردن و رفتن
قشون عبدالرحمن خان بطرف قند هار و شکست خوردن
ابو تیمان و فرار و بیعت هرات که توپها و اعزق او بدست
امیر عبدالرحمن خان می افتد
امریکا طغیان رودخانه فادرا بر این قلم که موجب خرابی آب
و هلاک بسیاری از نفوس میگردد
انائونی انعقاد عهد تجارنی و دوستی این دولت با چین
و هان رئیس جمهوری این ملکت بواسطه زخم طایف کتو
نام پسر زخمی ارنور بر پاست جمهوری برقرار میگردد
با نقین بسیاری سخت در شهر بوزیک
افریقا تونس عساکر فرانسه شهر صفاقس اکلوله بابلان
میکنند جنگ سخت در حرامه با اعراب و فو خان قرا
در تونس
مارک بروز طاعون در ایتملکت مصر شورش قشون
مصری بر ضد خدیو و محاصره نمودن آنها حاضر خدیو را
اسپانیا افتتاح مجلس شوری ملاقات سلاطین اسپانیا
و پرتغال
المان ملاقات امپراطور المان و امپراطور روس در
دازنیک و ملاقات امپراطور اطرش در شهر کاستن

آنکلیس و کلای ارتدین از مجلس پارلیت اخراج میشوند
شورش و انقلاب سخت در ارتدین عساکر آنکلیس قند
را تخلیه میکنند
ایطالیا زلزله شدیده در شهر نابل و خرابی خسارت زیاد
روس انعقاد مصالحه مابین روس و چین کشته شدن
امپراطور روس الکساندر دوم بدست نهیلیتها
در بطرز بورغ در سپرد هم مارس جلوس الکساندر دوم
و بعد با امپراطوری تمام ملکت روس روساکت و
چهار نفر از همدستان او که قتل امپراطور را سبب بودند
پس از تحقیق بدار او بختند بقتل همدستانهای قتل امپراطور
گرفتار شدند پس از استنطاق معلوم شد که رئیس پلیس
بطرز بورغ هدیه مفضرتین بوده فتح کولیک بدست
ژنرال اسکبلت با نقین سخت در رسکو
عثمانی اجاع سفاری کبار در اسلامبول برای وضع نشانی
مابین عثمانی و یونان بروز طاعون با مرضی شبیه طاعون
در عراق عرب استنطاق مدحت پاشا و سایر اطراف که
متمم بقتل سلطان عبدالعزیز خان بودند مدحت پاشا
و هشت نفر از همدستانها او را حکم بقتل و در دفتر مجلس
مؤید دادند پس از آن بتوسط نام سفاری کبار از قتل
مدحت پاشا و سایرین گذشت حکم مجلس ابدی او مینمایند
بروز و یاد در مکه معظمه
فرانسه عساکر فرانسه در مصر حاکم الحجاز و تونس در جنگند
فتح تبریز از شهرهای تونس بدست قشون فرانسه
هانزی برلین بر پاست مجلس و کلای پارلیت برقرار می
شود و زود فرانسه مغزول و مسپوگامیتا تصدیق اوت
منصوب و مقام و تبشکیل وزارتخانه است
یونان منازعه مابین عثمانی و این دولت در تبشکیل

است سفرای دول خارجه که در یونان هستند این دژ
 و اما این از جنگ با عثمان میباشند
سنة یکم از ورود و بیست و نود و نه از هجرت
مطابق سال سی و ششم از جلوس همایون
 اما توفیق بکرم تا از این دولت سفیری با ایران ناموس میشود
 طغیان ارب و شهر بیست و نوبتی جمعیتی که در عراق و شهر
 خراب میکنند
 بر ذیل افتتاح مجلس پارلیمنت
 پرو منافع نمایین جمهوری پرور جمهوری شبلی
 شبلی عهد مصالح نمایین شبلی و بلوی
 اروپا اطیش نمایین این دولت و اطلاق بغداد که در
 است در هشتم ماه دسامبر چوق در تاشا خان در بنگ
 در وین و زیاده از هزار نفر کت نمود بروز شورش در
 ابا نوبت هشتک و بیستی شکست باغیان عساکر اطیش
 در اطلاق سلطان عثمانی نشان امتیاز برای امپراطور
 اطیش در سال میشود
 اسپانیا استقلال عهد تجارت نمایین این دولت و دولت
 فرانسه
 المان بجهت دوستی این دولت با دولت عثمانی در نزال را
 را در بریل جامل نشان از طرف امپراطور المان برای سلطان
 عثمانی شد مجادله و کلای ملت با و زاده دولت در یک
 در خانات که بیع و شرای از آن مخصوص بدولت کند
 جمیت المان در این سال از این قرار است پنجاه و شش کرد
 و سیصد و چهل هزار پرستان و می و دو کرد و رود
 و می چهار هزار کاتولیک و یک کرد و سیصد و شصت هزار
 و می هزار نفر از ادیان مختلفه و هفتاد و سه هزار بیگ
 انگلیس شورش سخت در دارند و سه اسپانیا

اکثر این دژ و لوی زاد بوانه بطرف پادشاه انگلستان چنان
 خالی میکند بدون اینکه کلوله معظم لها بخورد در
 دو ملین پای تخت ارشد باغبان فرما نغزای ارشد بود
 کوندش و یوردک و زبیرش را بقتل میرسانند عربی پاشا
 از صاحب منصبان نظامی بخدا و مصر شورید و فی الواقع
 مصر را بهم زد بالاخره گرفتار و معهود و انگلیسها شد اگر
 چه معروفست دولت انگلیس او را تطبیح کرده بود و پولی
 زیاد با و داده بود بلکه میگویند از اول هم بجزیرت
 انگلیسها علم شورش افراشت حالا در جزیره سبلان
 سفاین جنگی فرانسه انگلیس بطرف مصر حرکت میکنند
 که خدیو را از شتر عربی پاشا حفظ نمایند یکی از این
 دولتی امعانند این دولت افسر میزند
 ایتالیا جمعیت این ملک در این سال پنجاه و هفت کرد
 چهار صد و پنجاه و دو هزار نفر
 روس با نوزده نفر از این هیئتها خود را با لباس قشون
 ملیت کرده خواستند بمباران سلطنتی و رود نموده
 امپراطور را بقتل رسانند آنها را گرفتار حبس کردند
 دولت نهایت اهتمام زاد رانها و اعدام این ظالمین را
 دارد و همه روزه جمعی را حبس نموده و بعضی را خارج
 و برخی را بقتل رسانند قوت نزال کفان حکمات
 ترکستان امپراطور روس لقب پادشاهی ترکستان را
 بالقب سلطنتی خود الحاق میکند برین که چاکف
 صدراعظم این دولت در شهر بادن با و وفات نمود
 عثمانی شورش سخت در سودان بروز نزل شد
 در اناطولی عبد الرحمن پاشا بجای سعید پاشا
 صدراعظم میشود سعید پاشا وزارت خارجه برقرار
 میگردد سلطان یا عتیکری عربی پاشا را اعلان میکنند

صدراعظم سعید پاشا وزارت خارجه را در پاشا
 فرانسه مسپوگا میباید از اعظم و وزنه دایره او معزولی
 شوند قوت کامینا از رجال معزول فرانسه برین ناپلیون
 اعلانی در حقوق سلطنتی خود طبع و منتشر نموده هند با حکم
 دولت مجوس میگردد ژول فری صدراعظم میشود
 هلند طغیان اب که اسپانیا بخرابی میشود
 یونان معاهده این دولت با دولت عثمانی در تقسیم سرحد
 عساکر یونان عبارت است از بیست و یک هزار و سیصد و
 هشتاد و نه نفر پیاده و هشت هزار و سیصد و هشت نفر
 توپچی و سه هزار و سیصد و نوزده نفر خیران و چهار هزار
 صد و پنجاه و چهار نفر اجناساب و هزار و سیصد و شصت
 و پنج نفر صاحب منصب است مسپوگان در روس صدر
 اعظم یونان وفات مییابد
 افریقا تونس شهر قسنینه بقتل عساکر فرانسه در می آید
 قوت محمد صادق بیک والی تونس در بیست و هشتم اکتبر
 جلوس برادرش علی بیک بجای او
 نروژ کاند سیتوا تو که در زندان سیاحت میگرد مستقلا
 سلطنت نروس معاودت میکند
 مصر بروز با در مصر سفایر جنگی فرانسه و انگلیس
 بمحاذی اسکندریه ورود میکنند و عربی پاشا حکم بر
 ساختن استحکامات در ساحل میدهد و رود در پیش
 پاشا از جانب سلطان عثمانی بمصر برای استخراج وضع
 اظهار رضا و بیدر پیش پاشا که سازش نمایین او و عربی
 پاشا غیر ممکن است شورش مردم در اسکندریه و قتل
 جمعی از فرنگیها در درهم ژو بر سفایر جنگی انگلیس بنای
 کلوز ریزی را بشهر اسکندریه میکنند ازین و بعد از و ارد
 ساعت نام فله کجانب اسکندریه بقتل عساکر انگلیس

دولت خدیو مصر بقصر رأس الطین پناه برده برای حفظ
 خود از عساکر انگلیس کمک میطلبد عربی پاشا در
 حوالی اسکندریه اردوی خود را متحصن میسازد و پس
 از چند روز با قشون زیاد بر نزال الکبیر رفته متحصن
 کرد انگلیسها ابوقریه و بغاز سوئز را منصرف شدند
 نزال و سلطنت نزال الکبیر حرکت میکنند روز سیزدهم
 سیستامبر قشون انگلیس با قشون عربی نلالی مییابد
 و شکست سختی با و میدهد عربی بز قازوق میگرد
 روز چهاردهم و پانزدهم بی زحمت و مانعی و سلطنتی برادر
 عساکر انگلیس وارد فاهر میشود عربی مجوس میزند
 در بیست و ششم خدیو وارد فاهر شده استعداد
 عساکر عربی چهل و چهار هزار پیاده و هفت هزار سوار
 چهل هزار عرب بدوی صد و چهل و سه هزاره توپ
 قشون انگلیس و مصری تقریباً چهل هزار نفر میباشند
 حکم قتل عربی از مجلس استنطاق صادر میشود خدیو
 از قتل او گذشتن او را بجزیره سبلان میبرند خروج
 متعهدی در سودان شکست عساکر مصری از زمیند
 که بدفع او قوامور شده بودند

سنة یکم از ورود و هشتصد و هشتاد
سرا از تاریخ میلادی

در اطیش جشن سال دو بیستم شکست عساکر عثمانی
 را که محاصره وین پای تخت اطیش را کرده بودند با
 تشریفات کامل برپا داشتند پادشاه اسپانیا که
 با المان رفته بود و در مراجعت بمملکت خود از پارلیس
 گذشت چون ملقب بلباس نظامی المان بود اهالی
 پارلیس نسبت با و بی حرامی نمودند و با نهایت خفت
 شبانه از پارلیس بمملکت خود رفت

مسافرت و بعد المان با سپانول محض بحون حادثه
 که در پاریس پادشاه اسپانول روداده بود فون کنت
 دشام بر از شاهزاده های خانواده قدیم که مدعی بر
 سلطنت فرانسه بود (هون) پای تخت مملکت نام را قسطن
 فرانسه در مابین تصرف کردند و از این بعد مملکت آن
 در زحمات فرانسه خواهد بود بود و پادشاه نام
 مپهر فونحات متهدی در العبد و در سودان چند
 هزار قسطن مصری لبر داری حکس صاحب منصب انگلیس
 در جنگ متهدی کشته میشوند در کلکته اسپانول
 عمومی ایجاد میشود در اش سباز شهرهای ایتالیا
 زلزله اسباب هلاکت جمعی خرابی این زیاده میشود
 کوه اش فشان کراکاتو در تنگه سند طغیان میکند
 بروز و یاد مصر مختار پاشا از طرف دولت عثمانی
 برین میشود که با دولت المان عهد نادافی و تجاویز
 ببندد قسطن مصری لبر داری حکس که متهدی
 انها را معدوم کرده هزار نفر بودند

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و چهار از تاریخ میلادی

مسافرت و بعد المان با سپانول محض بحون حادثه
 عساکر فرانسه در مابین که عداد سی هزار نفر هستند
 تنگ فونحات کرده با پادشاه مملکت انام تجدید معاهد
 مینمایند فون و از وزرای بزرگ فرانسه عساکر فرانس
 جزا ایجاد اکاسکار میروند بروز و با در بعضی بناد
 فرانسه در مملکت تنگ عساکر فرانسه با عساکر چین
 جنگند زلزله کردن از سردارهای انگلیس از لندن
 مأمور مصر شد که بحر طومر رفته جلو گیری از ترقی
 متهدی نماید طوفانهای سخت در سواحل انگلیس

اسباب فرقی با کشته باشد زلزله گراهام سردار
 دیگر انگلیس در سو اکین با متهدی بین می جنگد و عثمان
 دجه را شکست میدهد فونحات متهدی سبب و
 انگلیسها میشود فون پرنس اورانتر و بعد هون
 ترکهای هر خود را در تحت سلطنت روس قرار میدهند
 و بعد روس عساکر مملکت میشود با کسر سردار دیگر
 انگلیس در توخار با متهدی بین مقابله کرده شکست
 فون مدحت پاشای معروف شهر بزرگ شهرهای
 سودان بتصرف متهدی در مپاندا افغان اکتیو پون
 عمومی در شهر فیلا دلفی تنگی دنیا دولت المان در
 سمت جنوب فرقی انگراه گیتار امنتصرف میشود و
 کامرین راه تصرف میکند در فرقی

ملاقات سه امپراطور المان و روس و اطرافش بکلیت
 در اندالوزی از شهرهای اسپانول زلزله خرابی
 رساند و بیشتر از هزار نفر در زلزله تلف میشود
 ایجاد مزاجت عرفی که خطبه عقد بوضع دینی لازم
 بنست در مملکت فرانسه لرزه فون از طرف دولت
 انگلیس فرانسهای هند میشود بروز و با در اغلب
 بلاد ایتالیا در نهایت سختی

دولت عثمانی مدعی بر افلاس است که آنچه را که قرض
 نموده است از ملل فرنگ اصلا و فرغانه هد سردار
 قسطن انگلیس در مصر و سلی با شانزده هزار قسطن
 انگلیسی در وادی حلفه حاضر بجهت سبب خرطوم
 میشوند بعضی جنگهای سخت مینمایند اما کاری
 از پیش نمیرند

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و پنج از تاریخ میلادی

انتخاب کلواند بریاست جمهوری انا تونی بنکی بنا
 پرنس بیزمارک سال هفتادم عمر پنجاه و نوکریش را که
 مقارن با نفوق است با نهایت تشریفات معلوم میشود
 فون فریک ستارک برادر زاده امپراطور المان و سردار
 مشهور پادشاه بلژیک موافق قرار دادیکه در برین
 دولت معتبره ترنگ داده اند قبول پادشاهی کونکو
 یکی از مالک عظیمه افریقای نماید و با در مادرید
 پای تخت اسپانول و در اغلب بلاد این مملکت قسطن
 فرانسه لبر داری نکره در تنگن عساکر چین را شکست
 میدهد و کلونک را از تصرف چندها بیرون مینماید
 و بلافاصله شکست سختی از عساکر چین فرانسه میخورند
 مصالحه مابین فرانسه و چین فون و بکتور هوکو
 از شعری معروف در مملکت فرانسه عساکر انگلیس
 بطرف خارطوم مصر میروند و در طرف مقابل دشمن
 را با عذای زیاد میبینند متهدی خرطوم را تصرف
 میشود و زلزله کردن را که در خارطوم بود بقتل
 رساند پیش قرار قسطن روس ناز و الفغان بجا
 افغان نزد یک هرات ناخست میبرند ملاقات امیر
 افغانان امیر عبدالرحمن با فرمانفرمای هند و
 فرستادن عساکر زیاد انگلیس لبر داری افغان
 تلاقی در دهنه قسطن روس افغان در سرحد سبب
 وحشت بروز جنگی مابین روس و انگلیس میشود
 در کانا دا ججه بر ضد دولت انگلیس برخاستند
 عساکر انگلیس در مصر مغلوب متهدی شده مملکت
 سودان را غلبه نموده داخل مصر میشود و وزرای انگلیس
 بریاست کلادستون مغرول و وزرای دیگر بریاست
 رالیسیور تعیین میشوند دولت ایتالیا چند هزار

نفران قسطن خود را بجهت صب که از بناد در ریای سرخ
 است و نزد یک لبر صدک حبسه است مأمور میکند
 عساکر ایتالیا مصوعه را از بناد در بحر سرخ نزد یک حبسه
 تصرف میکنند عساکر انگلیس مجبور اسودان را خالی
 کنند و دولت انگلیس از نماز عساکر متهدی و تصرف
 خارطوم صرف نظر میکنند زلزله گرام از سردارها
 بزوز و مدتی هم ریاست جمهوری انا تونی نموده بود مپهر
 بکلسن کشی جنگی المان و نیکار و اهدا میکند که
 اراضی منصرفه المان را در فرقی محترم دارد و در نهایت
 نماید فون لفسر و از دهم پادشاه اسپانول بتسلطنت
 زوجه اش که حامله است تجدید ریاست گروی و
 فرانسه متهدی سودانی مپهر مأمورین انگلیس و
 روس در تعیین حدود افغانستان مصممند ابتدای
 منازعه مابین دولت انگلیس و مملکت بیرو بعد از چند
 جنگی بیوپادشاه بیرو ماسپرانگلیسها میشود و پای
 بیرو در تصرف عساکر انگلیس ابد و مملکت بیرو جز
 منصرفان انگلیس در هند و سمان میشود
 مابین بلغارستان و سر دستان نزاع سختی میشود والی
 بلغارستان غلبه میکند مملکت روملی شرقی بدو
 عثمانی میشود والی بلغارستان پرنس با مبرک بدو
 زحمت روملی شرقی را منصرف میشود

سنه یک هزار و هشتصد و هشتاد و شش از تاریخ میلادی

المان کلپور اول امپراطور المان از جنس سال ۲۰ سلطنت
 خود را در مملکت بیرو میگیرد (باویر) بواسطه
 جنون در نهایت سختی در مزاج پادشاه لوم و مپهر
 لئوپولد بنیاب سلطنت برقرار میشود و مقر سلطنت

بصورتی که از حضور دولتی قرار میدهند و پادشاه مجنون را انجا میزنند در ۱۳ ژوئن شب پادشاه با ویر با طبیب مخصوصش دکتر کورون خودشان از دروازه این عمارت غرق و هلاک میسازند و این برادر پادشاه که آن هم نیز مثلاً بجهت است سلطنت با ویر که ارت او بوده است تعیین میشود ولیک امورات کشور و لشکر را اختیار نمودند تا پیش سلطنت سابق الذکر است اسپانول ملکه که سمت نیابت سلطنت دارد در ۱۷ مه پیری میزاید موسولافتر سیزدهم پادشاه اسپانول میشود تا ج سلطنت تا که او او میبینند

فرانسه مبلغ بیست هزار تومان دولت از برای ایجاد مدرسه خانه مایه میکند که در انجا مسوول است حکیم معروف معالج اشخاصی که سگ ها را نهارا کزیده است نماید و انکشاف این معالجه که از معالجات عهد و معقم است بواسطه همین شخص که مسوول است باشد شده است شافزارها که پدرانشان از هر ساله که در فرانسه خدمت کرده اند بحکم دولت جمهوری از مملکت فرانسه اخراج میشوند

انگلوس فرانسهای هند الحاق تمام مملکت پیرم را هندوستان رسماً اعلان میکند عساکر انگلوس عاجز از مقابل قهرمندی پیرم در سووان هستند و از این تاریخ بعد صرف نظر از نامهن سووان میکنند و فدای طایفه دولت بریاست مسوول استون استعفا از وزارت میکنند شهر مندی پای تخت پیرم که نازه انگلوسها منصرف هستند با عینها اثر میزنند

یونان دولت فرنگ متحداً مباحثی شده وضع اشکالاتی که مابین عثمانی و یونان بوده میباشد منازعه که بین دولت و پیرم بظهور بود با توسطه قریب بصلح میشود

روس یکدسته از عساکر روس وارد پتیا افغانستان شدند انجا را منصرف کردند در مسکو که امپراطور رفت بود کلانتر شهرم حضور اعیان با امپراطور گفتند که عتراقریب در سلطنت او خواهد بود که صلیب عیسوی در بالای کتید مسجد ایاصوفیه اسلامبول افراشته خواهد شد صرفی مصالحه مابین صرفی و بلغاری عثمانی دولت عثمانی پرنس الکسندر را بحکومت و طه شرقی اما پنج ساله نه زیاد تر میباشند ساکراپاشا فرمان حکومت پنجساله را از جانب سلطان برای پرنس الکسندر میبرد

اناثونی سیتی بنا عوت جنرال کرام از اعاظم مملکت زلزله سخت که شهر کارلستون را معدوم میکند اتفاقاً محبت از ادی که جمهوری فرانسه جمهوری اناثونی هدیه کرده بود در پیونورک این محبت بجای چراغ جری پرنس کار می رود

المان معاهده با انگلوس در تعیین حدود منصرفات این دو دولت در مغرب فرقی

اطرش ملاقات امپراطورین اطریش و المان در کاستر خون کت بشنا از اعاظم رجال این دولت ورود مأمور بلغارستان بون که والیکری بلغارستان را بر پرنس کوبورک تکلیف میکنند

ماچین انام بعد از خون لودونک شاقونک بجای او سلطنت منصوب میشود

فرانسه گروی مجتهد ابرایست جمهوری را بمملکت منتخب میشود

انگلوس عزل و فدای کلادستون و نصب دستگیر و فدای پاست سالیسور فرستادن ده هزار قسطنطنیه

بمملکت پیرم

اطالیا عوت مستقی از اعاظم رجال این دولت روس راه آهن ماورای خزر از ساحل دریای مازندران تا شهر مره متفوح میشود

عثمانی مرادوه دولتی مابین عثمانی و روس در نهایت سختی است الکساندر با تمیزک راهالی بلغارستان از والیکری خود عزل کرده و تشکیل دولت جمهوری میدهد

الکساندر با تمیزک را که از بلغارستان بیرون کرده بودند مجدداً جمع کرده خواهد بودند ببلغارستان میاوردند

بواسطه بیمیلی دولت روس با الکساندر او استعفا از والیکری بلغارستان میکند

سنته بکفر و هشتاد و هشتاد و هفت از تاریخ میلادی

المان عدد قسطن المان را بر آنچه هست علاوه میکنند امپراطور المان کبوتر اول سنین عمرش بنود دولت میسر شد و در این مورد از اغلب مالک فرنگ و لاتعهده بهنجیت می آیند در بهار امسال ولعهد المان فرخند که چندی بود مبتلا بدرد کلو بود و کز ما کزنی طبیب انگلوسی اسمعالم خود منجی میکند امپراطور المان بفرنگه دریای بالیک را دریای شمال باید وصل کند بدست خود شروع بافتتاح کار او میباشد

اطرش ارشی ولد البرت از منسبین خانواد سلطنت سال ششم دخول خود را بما مورث نظامی برپا میدارند

فرانسه بعضی انجواها را بیکه متعلق ببلایین قدم فرانسه بوده است دولت فرانسه بصد هزار تومان مقرر شد

انگلوس قسطن انگلوس در مملکت پیرم روسی بکفران

و با قصد و هفتاد و یک نفر است و از ابتدای جنگ مابین تاکنون بدینتر از سه هزار قسطن انگلوس تلف شده اند دولت انگلوس در پیرم با هالی سخت گیری میکند

لرد چورچیل در یکی از مجالس بزرگ اظهار میدارد که عساکر برتی و جری انگلوس اگر جنگی بود بهد حاضر و قابل بهداضه نیستند در ۲ ژوئن اینسال جشن شاد پنجاهم ملکه برپا میشود و اغلب ولات عهد و شافزارها و امرا و اعیان دولت روی زمین بجهت تهنیت این جشن در لندن حاضر میشوند

اطالیا قسطن این دولت که در مصتوع بود شکست سختی از جنبشها میخورد زلزله در بعضی از نقاط اطالیا اسباب خرابی است

هولند پادشاه هولند سنین عمرش بهفتاد و یک شمس می رسد

روس پلیس پترزبورغ انکشاف جمعی میکند که قصد قتل امپراطور دارد فرمان امپراطور روس در وضع مملکت عزیزان را از ارضی خالک روس صادر میشود

عثمانی بروز فتنه در جزیره فندی ورود سپر و مأمور سفیر کبری انگلوس در اسلامبول برای قرار داد امور مصر و والیکری پرنس فریدیناند در مملکت بلغارستان ثابت میشود

فرانسه مسوول بلسون داماد مسوول کروی زمین جمهوری فرانسه منانم بعضی تقبالت است ورود امپراطور برزیل بازش بیارپس و منزل کردن در گرانده هویل و نارد نام اسبابی اختراع کرده که بواسطه ان اسباب بالون را بهر جهت در هوا حرکت میدهد در اما او قسطن قناب کلبه در پارکس میگرد و شماره هانایان

مسکو روی از ریاست جمهوری استعفا کرده سادی کارخان
 بجای او منصوب میشود لرد لیتون سفیر کبیر انگلیس
 مقیم پاریس میشود
 انگلیس در راه زون جشن سال پنجاهم سلطنت ملکه
 رادرنام شهرها را میبکند اهالی آنرا در این جشن
 عمومی شرکت نمینمایند در مسئله حدود افغانستان
 مابین روس و انگلیس مشارکه مانند مفاوت مبادله
 که موافق طرفین اسوده بشوند
 عثمانی معاهده انگلیس و عثمانی در باب مصر و سینه
 با مضای سلطان و ثاموریت و لغت در اسلامبول از
 طرف دولت انگلیس نهی میشود در اسکوناری بوا
 حریق هزار و دویست باب خانه معدوم میشود حافظ
 بهرام اغا خواجه باشتی که پول زیادی از انگلیسها گرفته
 است سلطان را از دوستی روسها مضروب کرده با
 انگلیسها متحد میکند در محامنه سلطان بی نظمی
 زیاد بروز کرده است اهالی جرمر بازادی خارج شده
 داخل میشوند حتی یکی از کپزهای سلطان چرکس نظر
 نام از محامنه سلطان بیرون رفته معقود میشود و
 بعد از چندی درازمیر در خانه یکی از متمولین انگلیس
 پیدا میشود
 بلژیک عملیات بعضی کارخانها که تعطیل کرده اند
 دولت را بیک شورش تهدید میکنند
 روس عساکر روس به کافر قلعه نزدیک هران رفته
 اند بروی مابین این دولت و المان عساکر دول
 تلاته روس و المان و اطرش در سرحدات خود جمع
 میشوند در سرحدات شمالی روس خطر بپنج ذرع
 بود

بلغارستان مجلس پاریس اینمکتک پریس فرم بنیاند را
 باجماع اراء بوالیکبری خود قبول میکنند دولت روس
 اینعمل بلغارها را نمی پسندد تمام دولت فرنگ بدون
 استثنای علی الخصوص ولتین روس و عثمانی و کلاب ترن
 فرم بنیاند را مضامین نمایند
 المان در کاستن دو امپراطور المان و اطرش باهم
 ملاقات میکنند
 تنگی دنیا در اینمکتک زلزله های سخت اسباب حث
 است پل راه آهن که بر روی شط بنا گار است شده
 بود در جنبه کالسکه آهن عبور میکرد بسوخت
 چهار صد نفر از مسافرن هلاک شدند و در اب غرق
 گردیدند بکصد و پنجاه نفر زخمی شدند
 اطرش بواسطه باریدن برف زیاد راه آهن مابین
 مجارستان و هشنان مدتی بیکار ماند
 اسپانول طوفانهای سخت در سواحل اسپانول
 غرق سفاین بواسطه برف زیاد که در کوه پرنه باز
 بود و کوهها بواسطه عدم تحصیل ازوقه وارد رها
 شده اطفال را در برده اند
 ایتالیا زلزله های سخت در سمت جنوب و کبرش خرابی
 و مردم زیاد بهلاکت میرسند
 پاپ سال پنجاهم و رود خود را بجه که علمای دین جشن
 میکرد و از نام روی زمین هدایا و هفتت برای او
 فرستاده میشود حتی از سلاطین که کاتولیک نیستند
 حبشه سفیر بکه دولت انگلیس نزد نجاشی پادشاه
 حبش بوسط فرستاده بوده که مابین دولت ایتالیا
 و حبشه را صلح بدهدنی ببل مقصود مراجعت
 بانگلیس کرد

مارک طاقتی بنی فاسم از طوائف اعراب سلطان مارک
 شوریدند

**سنه بکهار و هشتم صد و هشتاد
 و هشت از تاریخ میلادی**

اتانوفی تنگی دنیا دولت اتانوفی بدولت چین تکلیف
 کند که من بعد مهاجرین چینی او را اتانوفی قبول نخواهند
 المان و لبعهد المان که در ساز مو از بلا و ایتالیا است
 بواسطه مرض کلو که چندی است مبتلا است جراحان
 کلوی و رامبشکافند در ماه مارس امپراطور کپور اول
 امپراطور المان فوت میکنند و لبعهدش که در ساز مو
 مرض بود خود را فرزند بستم خوانده با حال مرض برف
 امده جلوس میکند آمدن ملکه انگلیس برفین بعبادت
 امپراطور مریض که دامادش بوده زون فرزند بستم
 امپراطور المان فوت میشود و کپور دوم پسرش امپراطور
 میشود دکنز ماکزی طبیب انگلیس اعقبه اینست ما
 که در کوش امپراطور جان المان چندین سال است کاه
 بروز میکند بالمال اسباب هلاکت او خواهد شد زیاد
 از یک دو سال دیگر خواهد کرد مسافرت امپراطور المان
 بطرف بوزغ و دانمارک رسوید و در بعضی از مالک المان و
 مملکت اطرش و مملکت ایتالیا مارشال ملک از خدمت
 استعفا کرده والد رس سردار کل قشون المان میشود
 پریس صوفی خواهر امپراطور المان نامزد لبعهد تو
 میشود
 اطرش مسافرت و لبعهد اطرش در وجه اش در سفر
 و پستی امپراطور اطرش چهل سال تمام است سلطنت
 کند و داخل جهل و بیک میشود پریس رود لبعهد
 اطرش را در اطراف خود کشته شده مسابند بصریه

طیایح بعضی اعقبه بر اینست که خود خود را کشته است
 و بزعم جمعی او را کشته اند این واقعه در اوایل ۱۸۹۹ اروداد
 اسپانول) افتاح اکسپوزیسیون در شهر بارسلون از
 بنادر اسپانول و طغیان ابها و بارندگی زیاد اسباب خرابی
 شده است
 فرانسه فلوه که رئیس مجلس پاریس میشود زوال بولانزه
 بنای فنر جوئی را میکند از مارشال لبون از سردارها
 قدیم فرانسه میبرد زوال بولانزه و فلوه که جنک طیایح
 میکنند مسپوشور دل که از علمای معتبر فرانسه است
 صد و دو سال شمسی که صد و پنجاه سال قری باشد از
 ستش گذشته در هاب عقل و شعور و سلا مقرب
 میکند
 انگلیس وزیر جنگ انگلیس زبانی قشون و اسلحه کاما
 حرب را در اطراف شهر لندن تکلیف میکند در هند
 نزاعی مابین قشون انگلیس و اهالی نبت در ناحیه شکم
 میشود
 ایتالیا مابین فرانسه و ایتالیا بواسطه تجدید عهد
 نام تجاری که درونی بروز میکند آمدن ملکه انگلیس
 با ایتالیا و توقفت در شهر فلورانس قشون ایتالیا در
 مصوع با حبشه حاجت کرده شکست میبایند
 پرتغال پادشاه پرتغال به سوئد سفر میکند
 روس در سرحدات افغانستان روس مابین فاغنه
 طاقتی سالورترکان جنک و خونریزی سختی میشود
 امپراطور که بسپاحت فقفا زالی با کوبه امده بود در
 در حوالی برکی کالسکه های راه آهن که امپراطور در آنها
 از راه آهن نخطی کرده همیده نفر کشته و سی نفر مجروح شدند
 و بخود امپراطور و امپراطرس هم صد نفر مجروحی رسیدند

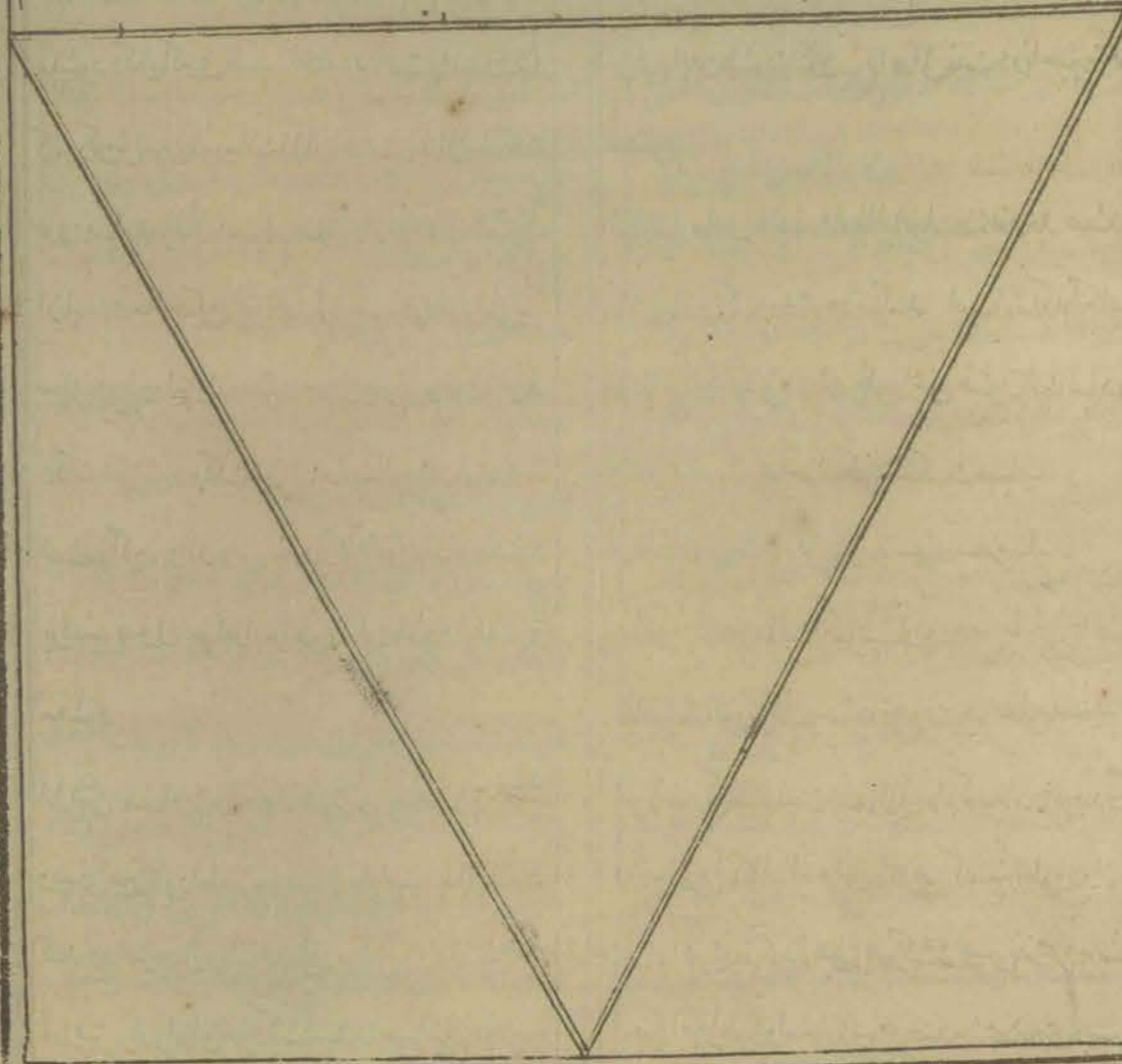
عشاق باغوازی و لذت روس باهالی بلغارستان اعلان
کنند که والیکبری پهن فرزند پاندر بلغارستان غیر مشرع
و بطور عصبیت و بنا بجاهد که ما بین دولت عثمان
و دولت انگلیس و فرانسه منعقد شده است فرج حجج الزین
سوزا که جنکی در فنک رود هد ازاد خواهد بود راه
اهنی که مالک فنک و با اسلا بول وصل میکند افشاح
شد که حال مسافرت از اسلا بول بتمام بلاد فنک بوا
راه امن سفر میکنند

حش رأس را بر نجاشی مسموم مینویسند و نجاشی جمع است
مسموم کردن او بسکشد

صربی پادشاه صرب زوجه خود را طلاق میدهد
مارک سلطان مارک بلاد سوس لافضی اکتبه تصدیق
افغانستان اسمی خان پسر عوی امیر عبدالرحمن خان که
حاکم کرکشان اضافی بود بامیر افغانستان مبعوث و بعد
از چندی مجادله مغلوب و از خاک روس میکند
مکزیک دریای تحت این دولت زلزلهای سخت میشود

و یادگهانند مینورد و خزان زیاد میرساند

حمد لله که اختتام یافت و انجام گرفت تصنیف و تصحیف کتاب **المآثر والآثار** در تقریر احوال چهل سال
شمس از سلطنت شهریار معدنمدار ظل الله الممدود فی الارضین حافظ شریعت سید المرسلین ما مد الله
آبام دولتی در اول آلهام کلاطهاره روز یکشنبه هفتم شهر جمادیه صبا از شهر و سال هجریه سال یک هزار و
سصد و شش و شصتی مطابقت سنه سیچقان سبل ترکیه قدوم الفریح من توبه بود و در ایام من جمعه الحرام سنه ۱۲۳۱

فهرست اسامی سلاطین و اعیان در ایام شاهان

السلطان فتحعلی سنة ۱۰۶۲	ولادت سنة ۱۱۳۳	مدت سلطنت شش سال	رحلت سنة ۱۱۳۹	عمر ۷۱ سال	مدفن خواجه رشید
محمد حسن شاه سنة ۱۱۲۲	ولادت سنة ۱۱۶۴	مدت سلطنت هشت سال	رحلت سنة ۱۱۷۲	عمر ۱۰ سال	مدفن حضرت عبد العظیم
حسنقلی ملقب بکلی سوزشاه سنة ۱۱۶۴	ولادت سنة ۱۱۸۴	مدت سلطنت هفت سال	رحلت سنة ۱۱۹۱	عمر ۷ سال	مدفن استرآباد
افانجیرشاه مرحوم سنة ۱۱۵۵	ولادت سنة ۱۱۹۳	مدت سلطنت هجده سال	رحلت سنة ۱۲۱۱	عمر ۱۸ سال	مدفن نجف اشرف
فتحعلی شاه مرور سنة ۱۱۸۵	ولادت سنة ۱۲۱۲	مدت سلطنت سویز سال و پنج ماه	رحلت سنة ۱۲۵۰	عمر ۳۸ سال	مدفن چهار ماه
فای السلطنه عباس میرزا مرحوم سنة ۱۲۰۳	ولادت سنة ۱۲۰۳	مدت سلطنت چهار سال و شش ماه	رحلت سنة ۱۲۴۹	عمر ۴۶ سال	مدفن کربلا شهدا مقدس
محمد شاه طالب شاه سنة ۱۲۲۲	ولادت سنة ۱۲۵۰	مدت سلطنت چهار سال و شش ماه	رحلت سنة ۱۲۶۴	عمر ۱۴ سال	مدفن بازار ماه

سلطان عظمی

السلطان بن السلطان السلطان الخاقان بن وردیته هفتاد و دو من الهجره
 الخاقان بن الخاقان ناصر الدین شاه صاحبقران بن
 محمد شاه بن و بعد عتاس میرزا الخاقان فتح شاه بن
 حسینقلی شاه بن سلطان محمد حسن شاه فخری الخاقان
 بن امیر شاه فیلیخان بن محمد ولینخان بن مهدیخان
 بن محمد فیلیخان فاجاد خلد الله ملكه و دولته
تولد های یون
 شبته شنبه ششم صفر المظفر سنه یکم هزار و
 دویت و چهل و هفت من الهجره المقدسه النبویه
جلوس های یون بر تخت سلطنت
 روز یکشنبه هجدهم شهر شوال المکر سنه یکم هزار و
 دویت و شصت و چهار روز در سلطنت تبریز
جلوس مبارک بر تختگاه سلطنت
 در زاد الخلاقه ناصریه
 در شب شنبه بیستم شهر ذی القعدة الحرام سنه
 هزار و دویت و شصت و چهار که الحال چهل و دو سال
 تمام است استقلال مع الشوکه و العظمة و الاجلال
 سلطنت جهان بنای صیغه ما بند
ابناء و سلطنت
 نواب اشرف الاشراف شاهزاده اعظم و لیعهد اولاد
 دولت علیه مظفر الدین میرزا ادام الله اقباله العالی
 تولد روز جمع چهاردهم شهر جمادی الثانی سنه
 یکم هزار و دویت و شصت من الهجره المقدسه
 نواب اشرف الاشراف السلطان دولت علیه سلطان
 مسعود میرزا ادام الله اقباله العالی
 تولد یوم بیستم شهر صفر المظفر سنه یکم هزار و
 دویت و شصت و شش من الهجره
 نواب اشرف والا نایب السلطنه دولت علیه امیر کبیر
 وزیر جنگ کامران میرزا ادام الله اقباله العالی
 تولد روز نوزدهم شهر ذی القعدة الحرام سنه یکم هزار

نواب علیه عالیه فرغ الدوله تولد در سنه
 نواب علیه عالیه ابران الملوك تولد در سنه
 نواب علیه عالیه اختر الدوله تولد در سنه
 نواب علیه عالیه فرح السلطنه تولد در سنه
 نواب علیه عالیه نواح السلطنه تولد در سنه
 نواب علیه عالیه شرف السلطنه تولد در سنه
اخوات سلطنت
 نواب الاعتاس میرزا امك آرا نواب الاعتراف
 عبد الصمد میرزا نواب الارکن الدوله محمد نفی میرزا
اخوات سلطنت
 نواب علیه عالیه غمزه الدوله نواب علیه غمزه الدوله
 نواب علیه عقیقه الدوله
احکام سلطنت
 نواب الامعین الدوله احمد میرزا
اولاد خاقان معفور
 نواب عضد الدوله سلطان احمد میرزا نواب محمد
 میرزا نواب بهمان نور میرزا امیر تومان
امیرزادگان عظام
بنی خوات سلطنت
 امیرزاده محمد میرزا سرتیپ لد نواب الاعتراف
 ملک آرا
 امیرزاده علی بقی میرزا سرتیپ لد نواب کن الدوله
 امیرزاده عماد السلطنه حسینقلی میرزا سرتیپ لد نواب
 ولد نواب الاعتراف الدوله
سایر شاهزادگان در ایران
 نواب حاجی سیف الدوله میرزا ولد مرحوم ظل السلطان
 نواب معتمد الدوله سلطان اولس میرزا امیر تومان
 نواب عماد الدوله بدیع الملک میرزا نواب فرحان
 سلطان حمید میرزا امیر تومان نواب مؤید الدوله
 ابوالفتح میرزا امیر تومان نواب محمد حسین میرزا
 امیر آخور نواب ضیاء الدوله انوشیروان میرزا امیر

نواب ختم الدوله عبد الله میرزا امیر تومان نواب
 حاجی طباء الدوله ساسان میرزا امیر تومان نواب
 عمید الدوله کیومرث میرزا نواب معتمد الدوله مستطاب
 نواب نصره السلطنه روح الله میرزا نواب حاجی
 حضا السلطنه ابوالنصر میرزا امیر تومان نواب
 شجاع الدوله حاجی سلیمان میرزا امیر تومان نواب
 نصره الدوله عبدالحسین میرزا دارای امیر تومان
 نواب سهام الملک مهدیقلی میرزا نواب سیف الدوله
 سلطان محمد میرزا نواب ابراهیم میرزا
 مبارک نواب امیرخان سردار و جبهه الله میرزا
 امیر تومان نواب احتشام الدوله عبدالحی میرزا
 نواب سلطان حسین میرزا نیر الدوله بیستخدا منصور
 هابون حکمران نیشابور نواب محمد علی میرزا امیر
 مرحوم محمد تقی میرزا خاکم سراب و گرمرد نواب
 حشمت السلطنه محمد حسن میرزا ولد مرحوم امیرضا
 نایب لایاله کمرهان و قاضی سرحد بلوچستان و غیره
 امیرزاده مرتضیقلی میرزا ولد مرحوم عماد الدوله
 سلطان محمد میرزا ولد مرحوم امیرضا حلال الدین میرزا
 ولد مرحوم امیرضا امیرالدین میرزا ولد مرحوم امیرضا
 حاجی سلطان ابراهیم میرزا ولد مرحوم امیرضا
 سلطان اسمعیل میرزا ولد مرحوم امیرضا
 اسحق میرزا اولد
 مرحوم امیرضا ابرح میرزا ولد مرحوم امیرضا
 محمد باقر میرزا ولد مرحوم معتمد الدوله فضل الله
 ولد مرحوم امیرضا محمد کاظم میرزا ولد مرحوم امیرضا
 محمد جعفر میرزا ولد مرحوم امیرضا قربانعلی میرزا
 ولد مرحوم امیرضا حاجی محمد طاهر میرزا جعفرقلی
 میرزا امیر مرحوم حاجی محمد علی میرزا نورالدین میرزا
 نایب لایاله ولد مرحوم ملک آرا ساسان میرزا
 شمس الشعر ولد امیرضا حاجی ابوالفضل میرزا
 ولد مرحوم ظل السلطان حاجی جهاندار میرزا اولد

مرحوم نجاتشامیرزا عادل شاه میرزا اولد مرحوم
جلال الدین میرزا اولد مرحوم شیخ علی میرزا شکر الله
ولد مرحوم حاجی بهرام میرزا سلطان نکر میرزا خلف
مرحوم محمود میرزا یحیی میرزا فیاض بالله ولد مرحوم
سیف الملوک میرزا محمد کریم میرزا پسر مرحوم محمد
محمد میرزا حاجی نصر الله میرزا اولد مرحوم سیف الله
میرزا اکبر میرزا حاجی فریدون میرزا محمد میرزا
پیشخدمت ولد مرحوم اعضاد السلطنه محمد میرزا
ولد مرحوم اسد الله میرزا حاجی سعید میرزا اولد
جهانگیر میرزا حاجی محمد حسین میرزا اولد مرحوم ایضا
حاجی فتح الله میرزا اولد مرحوم ایضا اسمعیل میرزا
ولد مرحوم ایضا اسد الله میرزا اولد مرحوم ایضا
محمد علی میرزا شکوه الملک ولد مرحوم خسرو میرزا
عبد الحمید میرزا اولد مرحوم جعفر خان میرزا کاران میرزا
ولد نواب حسین الله جلال الدین میرزا اولد نواب ایضا
ابوالفتح میرزا اولد نواب ایضا اکبر میرزا اولد ایضا
محمد میرزا اولد ایضا علی تقی میرزا تیمور میرزا اولد
محمد علی میرزا اولد ایضا لطف علی میرزا پسر مرحوم مؤید الله
حاجی محمد مهک میرزا اولد مرحوم ایضا محمد کریم میرزا اولد
مرحوم ایضا محمد باقر میرزا دازا میرزا اولد مرحوم
سیا الله شاه رخ میرزا اولد مرحوم بهمن میرزا علی
میرزا اولد مرحوم ایضا احمد میرزا عالم شاه میرزا اولد
تیمور میرزا فغفور میرزا اولد مرحوم ایضا مسیح الله
ولد مرحوم ایضا آقا شکور میرزا اولد مرحوم ایضا
کیومرث میرزا اولد مرحوم محمد قلی میرزا ملک را عبد الله
میرزا نظام العلماء ولد مرحوم ایضا محمد رحیم میرزا
ولد مرحوم ایضا بهمن میرزا اولد ایضا عبد الحسین میرزا اولد
ایضا قواب علی بخش میرزا پسر مرحوم نصر الله میرزا اولد
اسد الله میرزا پسر مرحوم یکاوس میرزا سرهنگ توپجا
سعید میرزا اولد مرحوم حاجی محمد ولد میرزا عبد قلی
ولد ایضا اسکندر میرزا اولد ایضا خسرو میرزا اولد ایضا

شاهزاده

شاهزادگان و امرا و خوانین باجی و فاجی از اهل سنت نظام الملک

باجی گریه جناب امیر الامراء العظام میرزا محمد خان
باجی کل ابل جلیل قاجار
امیرزادگان و غیره که در جزو خوانینند
قاجار منظورند
محمد شریف میرزا سرتب محمد علی پسر مرحوم مؤید
الله سرتب محمد جعفر میرزا اولد مرحوم مغز الله
سرتب حاجی سیف الملوک میرزا اولد حاجی احمد میرزا
محمد صادق میرزا حیدر الله میرزا شاه رخ میرزا
محمد حسین میرزا عبد الرحیم میرزا محمد بوسق میرزا
شجاع الدین میرزا حیدر خان سرتب محمد حسین خان سرتب
علی اکبر خان عباس خان علی اصغر خان علیخان
محمد رضوان محمد دقان سرهنگ
امراء و خوانین
ظایف بنی عامر قوآنلو
خلیل الله خان رئیس سرتب غلام حسین خان
محمد اسمعیل خان حاجی مصطفی خان محمد قلیخان
ظایف حاجی مهک قلیخان
حسین قلیخان سرتب قلی محمد قلیخان سرتب پیر
علیخان سرتب محمد قلیخان محمد ناصر خان سرهنگ
محمد قلیخان قاضی سلیمانخان صاد قلیخان
احمد خان رئیس محمد حسین خان سرتب نور الله خان
محمد صادق خان علی محمد خان غلام رضاخان
ظایف دولو
حاجی محمد حسین خان سرتب رئیس حاجی محمد قلیخان
سرتب حاجی حسن قلیخان عباس قلیخان سرهنگ
محمد صادق خان ولد شاهاب الله محمد خان ولد
رئیس میرزا محمد ولد اسکندر خان سرتب محمد
خان ابولحسن خان امان الله خان

دایره

ذوالفقارخان محمد علیخان
ظایف عزالدینلو
محمد ولایتخان محمد فاسمخان حیدر الله خان
محمد رضاخان کریمخان
ظایف شامیانلو
محمد حسینخان بدر امین نظام امیر تومان حاجی
محمد تاجان محمد حسینخان سرتب رئیس
امام قلیخان حاجی محسنخان محمد رضا ابراهیمخان
ظایف حاجی شهرت کسانلو
محمد تقیخان سرتب رئیس محمد ظاهر جاسر سرهنگ
محمد رضاخان ولد جعفرخان میرزا باقر خان زینخان
علیخان حسین خان ولد حاجی باباشی
ظایف شاه بوداغلو
محمد خان سرتب رئیس حاجی محمد زمانخان
علی محمد خان احمدخان محمد اسمعیلخان
ظایف قانچا و غیره
محمد صادق خان سرهنگ و رئیس قانچا و غیره
محمد قلیخان سرتب رئیس ظایف خزینه دارلو
محمد خان سرتب رئیس ظایف کولو محمد حسین خان کولو
سابر خوانین فاجار
سید و پناه رسته نفر
غیره
سیرده نفر
جناب مجد الاشراف بناشر ابل جلیل قاجار
میرزا اسد بوسق سرشته دار فرج الله خان
سرهنگ و تجو بیلدار امیرخان یسار و باباشی
سرهنگ احمدخان نایب یسار و باباشی و یسار
یسار و لهشت نفر

ذایع ذکرت

مجلس فخر دارالشوای کتبه دولتی ریاست جناب جلالتنا اعلیٰ امیرالوزار
 اسامی موزراء عظام و اعضاء فحاش دارالشوای کتبه ری از شاهزادگان معظم و غیرهم از قرار
 سنوائ فاضله است و تعیین تکمیل فقط در ظرف سنه فاضله سپهسالار پهل اشخاصه کتبه تازه
 بعضی وقت این مجلس محترم قابل و برقرار شد انداز قرار ذیل است
 نواب حتم الدوله امیر قوام الدوله جناب شهاب الملک جناب عبداللہ عارالہ
 عبدالملک میرزا امیر تومان والی قزوین

وزارت جلیله جنک

نواب سزای شرف و الانای السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ و رئیس کل قشون ظفر نون
 دولت علیه از توپخانه و قورخانه و زینور کخانه و افواج قاهره و سواره منصوره و پیاده
 نظام و خارج نظام
 جناب جلالتنا نظام الملک وزیر لشکر و رئیس دفتر لشکر و امیر توپان اعظم
 امیر الامراء العظام حکمخان اجود انباشی کل نظام امیر تومان

ادب افلاک و لشکر ملک زمین کا مبارک و غیرهم لشکر نواب عظام

میرزا علی ولد مرحوم میرزا موسی
 وزیر لشکر میرزا پهل عباد لشکر
 میرزا محمد علی اعتماد لشکر میرزا
 محمد علیخان لشکر نوپس حاجی میرزا
 اشرف بخش میرزا محمد لشکر نوپس
 میرزا محمد نور میرزا ابوالفاسم
 ولد جناب حاجی میرزا اعتبار سفله
 میرزا عبداللہ خان ولد جناب
 جلالتنا قوام الدوله میرزا
 حیدر علی ولد مرحوم میرزا نصر اللہ
 لاہیجانہ
 میرزا حسینعلی
 کریمی معتدل لشکر میرزا نصر اللہ
 لشکر نوپس میرزا علی اصغر میرزا
 میرزا عبد

میرزا عبد الکریم لشکر نوپس میرزا
 علی اکبر لشکر نوپس میرزا محمد علی آباد
 حاجی میرزا رضا پیر مرحوم حاجی میرزا
 جانی سررشته دار اصطبل خاصه
 میرزا علی علوی لشکر نوپس میرزا
 لشکر نوپس میرزا سید محمد ولد میرزا
 سید کاظم وزیر الدواب میرزا عبید
 سررشته دار میرزا علی رضا لشکر
 نوپس میرزا محمود نواده جناب جلالتنا
 وزیر دفتر حاجی میرزا عبد الکریم نوادگان
 میرزا محمدخان میرزا سید حسین
 پیر مرحوم میرزا شیخ مستوفی خوانه
 میرزا سید ابراهیم میرزا زما کرگشتگان
 میرزا ابوالفاسم خان
 سررشته دار و وزیر
 دفتر لشکر
 میرزا ابوبکر لشکر
 نوپس اشقی میرزا فتح اللہ لشکر
 میرزا آقاخان میرزا علی ولد مرحوم
 حاجی میرزا اشرف لشکر نوپس میرزا
 هدایت اللہ ولد مرحوم میرزا اسمعیل
 لشکر نوپس میرزا احمد نور پور
 میرزا علی بنقی تفرش میرزا سید
 حاجی میرزا محمد ساوجی میرزا
 سید ہوسفقا جاد نوپس میرزا
 لطیف علیخان سررشته دار پیر
 میرزا اغلا حسین میرزا شیخ لوان
 میرزا اسمعیل کجاچہ نوپس میرزا
 محمد علی نوری میرزا محمود میرزا
 رحمہ اللہ میرزا اسمعیل تفرش
 میرزا حبیب اللہ میرزا حسنخان

میرزا اکبر علی میرزا اهدایت اللہ
 میرزا محمودخان میرزا کاظم خان
 عزبان دفتر لشکر
 میرزا محمد غزالی میرزا علی اکبر
 میرزا جعفر میرزا حسن میرزا جعفر
 ایضا میرزا حسین میرزا مختار
 میرزا محمد علی
 مامورین و لایات
 از ریاست
 لشکر نوپس
 جناب میرزا محمودخان مشرف نظام
 میرزا سید رضی لشکر نوپس
 میرزا علی آشتیانی ایضا حاجی
 میرزا اکاظم میرزا علی اشرف میرزا
 احمد میرزا محمد میرزا احمد آشتیانی
 حاجی میرزا ابوالحسن لشکر نوپس
 سررشته داران
 میرزا رحیم میرزا عبدالعلی میرزا
 علی میرزا زین العابدین میرزا ابرہیم
 ولد حاجی میرزا یوسف میرزا بنقی
 میرزا اسکندر میرزا عبداللہ سررشته دار
 مشایخ
 میرزا محمدخان میرزا سید رضا میرزا
 عبدالحسین میرزا احمد میرزا صادق
 خراسان
 ارض مقدس
 میرزا سید محمد و قن لشکر نوپس
 خراسان میرزا احمدخان لشکر نوپس
 سررشته داران
 میرزا یوسف میرزا محمد علیخان
 فارس
 میرزا

میرزا الطغیانیان لشکر نوپوش
 فارس میرزا مصطفی لشکر نوپوش
اصفهان و غیره
 میرزا محمد علی لشکر نوپوش میرزا محمد
 سرشته دار میرزا ابوتراب
لرستان و بروجرد
 میرزا حسنخان لشکر نوپوش میرزا
 میرزا اسماعیل لشکر نوپوش
عربستان
 میرزا اسماعیل سرشته دار
سمنان و دامغان
 میرزا اسد محمد علی سرشته دار
عراق
 میرزا اسد باقر سرشته دار
 لشکر نوپوش عراق
خمکه
 میرزا علی محمد برادر میرزا اسد
 لشکر نوپوش
قزوین
 میرزا علی محمد برادر میرزا اسد
 لشکر نوپوش
مازندران
 میرزا افصح خان لشکر نوپوش
گیلان
 میرزا ابوسفیان لشکر نوپوش
استرآباد
 میرزا امیرمیرزا لشکر نوپوش
 فتح الله پسر مغز حلیه
کرمان
 میرزا محمد علیخان ناصر لشکر نوپوش
 کرمان میرزا اصنادخان لشکر

نوپوش و لد میرزا محمد علیخان
 میرزا عبداللہ سرشته دار
کرمانشاهان
 میرزا اسد علی لشکر نوپوش
کردستان
 میرزا علی بنقی کردستان لشکر نوپوش
همدان
 میرزا محمد لشکر نوپوش
مالرو و تویسرکان
 میرزا محمد قلی لشکر نوپوش
و کلیان و کرج
 حسن سرشته دار پسر شارالیه
اطش و جرجان نظام
 میرزا علی پسر لاطش کجی کل
 نظام میرزا اسد محمد کجی کل
 توپخانه میرزا اسماعیل خان
 جراح باشی میرزا فتح الله
 سرشته دار اطش
 اطباء و جراحان حاضر رکاب
 و مامورین و لایا صد شش نفر
صاحب منصبان
 شاهزادگان و اهلای که
 سمت وزارت دارند
 جناب جلال النایب میرزا نظام کار
 کل مملکت آذربایجان
 جناب جلال النایب معین الملک
 وزیر مختار معین اسلامبول
 نواب و الاچنان توپوز امیر
 حکمران شاه رود و نظام
 نواب و الامعتل الدوله

الغلام صنادم الملک امیر الامراء
 الغلام یار محمدخان سهام الدوله
 حاکم بجنوزد امیر الامراء الغلام
 میرعلیخان ششم الملک امیرنایب
 امیر الامراء الغلام محمد باقرخان
 الملک و کل طیس امیر الامراء الغلام
 حاجی حسام الدوله مامور آذربایجان
 امیر الامراء الغلام افغان امیرتومان
 امیر الامراء الغلام حاجی صمصام
 الملک جناب فحمت نصاب
 جها نیکرخان وزیر صنایع امیرتومان
 ایضا امیر امیرتومان
و نشان و خیال امیرتومان
هستند
 نواب نصره الدوله مامور آذربایجان
 جناب جلال النایب نظام السلطنه
 و العرشان عمده الامر الغلام
 کنند و منت فرقی نظم الملک
 پلیس
سر تیب اول
 (سوائی سر تیبیان اول که جزو توپان
 و سواره نوشته شده اند)
 نواب سیدالدوله سلطان محمد
 نزال ابودان حضورهای یون
 و والی و لایا عملیر و توپوز
 و معاونند حسینقلیخان قاجار
 قوائو جناب فتح الملک عبد
 الحین خان جناب محمدخان
 و الی مامور آذربایجان
 علیخان ولد مرحوم صدر اعظم
 جناب حاجی حسینقلیخان معتمد

الوزاره وزیر مختار مامورین
 جناب مستشار الدوله میرزا
 بو سفیان عبد الحسین خان افغان
 حاجی حسینقلیخان برادر سار
 اصلا ن میرزا زکیخان نواب
 محمد میرزا اولد الملک ادا نواب
 جلال السلطنه محمد میرزا
 اعتماد نظام سر تیب اول و قریم
 نواب سنطاب شرف الا نایب
 السلطنه محمد شمس صاحب جمع
 علی محمدخان برادر جناب امین
 السلطنه علی اکبرخان دریا بیک
 جناب زینب خان وزیر مختار معین
 وینه حاجی عطاء الله خان
 نواب احتشام الدوله عبدالمعلی
 میرزا امیرزاده عبدالمجید
 حاکم سابق قره داغ و لجنان
 نصر السلطنه محمد میرزا تیب
 اول حاجی افغان غلام علی سر تیب
 میرزا حسینخان سهام السلطنه
 محمد علیخان پسر خان الملک
 نصر الله خان تلکرافچی حضور
 حضورهای یون اعتماد الحمر
 حاجی سرورخان آغا نایب
 آغا بهرخان میرزا ابوترابخان
 نایب اول اداره پلیس اسد
 خان پسر مرحوم وزیر نظام
 اسکندر خان افغان میرزا محمد
 پیشخدمت خاصه سر تیب اول
 غلام معینخان سر تیب اول
 پسر سهام الدوله

سر تیبان و غیره

سوائی آنها یکدیگر جزو افواج
 و سواره نوشته شده اند
 عالمشاه میرزا میرزا عبد الله خان
 مستشار الوزاره خارجه محمد
 علیخان اردلباشی سر تیب ویم
 میرزا اصناخان پسر مرحوم سهام
 السلطنه میرزا اسد الله خان
 ولد پسر عطاء الله خان میرزا
 حسنا زینب سنجانه آذربایجان
 فتح الله خان ناظم دیوانخانه
 ابوظالبخان محمد حسن خان
 شجاع الملک ولد مرحوم عبد
 القادرخان شجاع الملک محمد
 علی میرزا میرزا اجوادخان
 حیدر خان ولد مرحوم آصف الدوله
 میرزا سلیمانخان صادر السلطنه

سر تیبان

سوائی آنها یکدیگر جزو سواره
 و افواج نوشته شده اند
 داراب میرزا کامران میرزا
 مرتضی قلمبراز نزال ابودان
 حضورهای یون محمد باقرخان
 سر تیب سابق فوج ششم شفق
 عین الملک میرزا محمدخان
 سر تیب پسر مرحوم صدر اعظم
 میرزا اسد محمدخان سر تیب
 سر هنک سابق فوج بهادران
 اسماعیلخان ولد مرحوم صاحب
 ملک کوفی علی بنقی خان سر تیب

خارج از فوج ابلات محمد علیخان
 ولد مرحوم امیر لاهور مهديخان
 جهان بیکو خانیا باخان پسر
 اختیار محمد صادق خان فرا باغی
 میرزا علیخان افشار حیدر علیخان
 هراتی علیقلیخان پسر مرحوم
 بهاء الملک عباسقلیخان هراتی
 عباسقلیخان پست کوهی مهدیخان
 قاجار سیف الله خان لاریجان
 میرزا نصر الله خان مهندس
 محمود خان کلانی علیرضا خان
 ذوالجودان ولد مرحوم صمصا
 الدوله مصطفی قلینخان ولد
 ایضا محمد تقیخان بیوکخان
 برادر شجاع السلطنه حنیف
 سرتیب برادر مرحوم ابودانش
 حنیفخان سرتیب پسر مرحوم
 ابودانش حیدر خان سرتیب
 پسر مرحوم حاجی سعد الدوله
 جعفر قلینخان سرتیب ولد مرحوم
 محمود خان میرزا عبدالکریمخان
 سرتیب حاجی محمد حجتخان زند
 محمد حجتخان ولد مرحوم محمد خان
 امیر تومان محمد حسینخان
 ولد مرحوم ایضا میرزا غلامعلیخان
 ولد جناب میرزا محمود وزیر سابق
 دار الخلافه قاسمخان کریمی
 محمد خان افشار میرزا حسینخان
 سرتیب دار امان الله خان پسر
 مرحوم ابراهیم آفا یما کوی
 مرتضی خان سرتیب لکرتخان لاریجان

آغا سلطان خواجہ حاجی شیخ
 محمد جعفر معتد التجار افغان
 خان بن **سهنکاخا از فوج**
 کلبه رضا خان ولد مرحوم امیر نظام
 عبدالعلینخان ولد مرحوم ایضا
 مرتضی خان سمنانی نصر الله
 خان دماوند افغان خلیف مرحوم
 سلیمان خان امیر تومان حنیف
 میرزا حبیبخان ولد قاجار رشید
 خان علیخان ولد مرحوم علی اکبر
 خان سرتیب رحمت الله خان
 شفاتے میرزا بزرگخان پسر مرحوم
 میرزا علی قائم مقام علیخان ولد
 مرحوم نظام الدوله علی اکبرخان
 اصغریان سرتیب فوج سابق
 هراتی کلبعلیخان پسر مرحوم
 نظام الدوله محمد آقا ولد مرحوم
 حاجی پیرخان علیقلینخان
 جوان پسر علیقلینخان شفاتے
 حجتخان ولد شیخعلینخان خان
 فضلعلینخان کاظم خان شفاتے
 اسد الله خان ماکوی امیر صلا
 میرزا ای سرتیب علیقلینخان
 علی اکبرخان برادر مشارالیه
 عباسقلینخان ولد مصطفی قلینخان
 جهان بیکو فتح الله میرزا
 نایب الحکوم سابق شاه رود
 و سبطام محمد کاظم میرزا ولد
 عالمشاه میرزا زین العابدینخان
 احمد خان میرزا مسعود خان

احمد میرزا خلیف مرحوم امیر تیمور پسر
 احمد میرزا خلیف مرحوم کیفباد میرزا
 ارسلان میرزا سلطان مجید میرزا
 سرتیب مصطفی قلینخان خلیف
 منوچهرخان میرزا علی آقا
 اسد الله خان سرتیب ناصر قلینخان
 میرزا یوسفخان میرزا فضل الله
 یوسفخان شفاتے غلامحسینخان
 رستمخان کریمی سلطان احمد میرزا
 علی اکبرخان نواده مرحوم فضلعلیخان
 جعفر قلینخان قاجار محمد حسینخان
 نواده مرحوم حاجی هادیخان
 جهان بیکو جعفرخان ولد مرحوم
 حاجی محمدعلینخان سرتیب محمد
 حسینخان پسر شیخ قاسمخان
 هادیخان زند پسر عبداللہ
 خان نایب محمد آقا ناقرخان
 نواده حاجی محمدعلینخان علیخان
 پسر مرحوم رضاقلینخان نایب
 آفا سوباشی قزوینی غلامرضا
 خان بسطام قهرمانخان
 سید حسینخان فیروز کوهی
 سید حسینخان ایضا حجتخان
 ولد مرحوم علیقلینخان میرزا
 علیخان ولد مرحوم عبدالرسول
 خان خان بابا خان خلیف مرحوم
 حاجی سعد الدوله بیوکخان
 افشار مهدیخان ایضا محمد
 علیخان ولد هاشمخان سیف
 الله خان ولد ایضا میرزا احمدخان
 ولد مرحوم حاجی شجاع الملک

نجفعلینخان عبدالعلینخان افشار
 داود خان ولد محمدعلینخان سرتیب
 جلال الدین میرزا ولد مرحوم عباد
 الدوله میرزا احسان امیرخان
 آقا لورخان پسر جبرئیلخان مسیحی
 علی اکبرخان ولد مرحوم حاجی علیخان
 سرتیب اسکند خان حنیفخان
 ولد شکر الله خان علی آقا ولد
 محمود آقا اسمعیلخان بسطام
 مرتضی قلینخان کره رحمت الله خان
 برادر مرحوم دبیر الملک
 مصطفی قلینخان قاجار محمدعلینخان
 کریمی غلامحسینخان ولد مرحوم
 محمدعلینخان سرتیب قاسمخان
 ملا پسر مصطفی قلینخان کرمانشاهی
 علیخان ولد مرحوم حاجی میرزا
 محمدخان صاحب قلعه محمد حسینخان
 علیخان مرتضی قلینخان عراقی
 میرزا افضل الله خان فیروز کوهی
 میرزا تقیخان پسر میرزا اسمعیل
 لشکر فوسر میرزا حسینخان

پسر جبرئیلخان علی اکبرخان
 یاورد سابق فوج طهران
 رضاقلینخان باغچه حنیف
 قرا باغی اسمعیلخان باد کوه
 علیخان سرتیب عیاش آقا ولد
 مرحوم بهاء الدین آقا جعفر
 قلی سرتیب محمد یوسفخان
 هراتی عزیز محمدخان ایضا
 جعفر قلینخان هراتی محمدخان
 رحب خان کوردزی خورشید
 خسته شکر الله خان ایضا
 مرتضی قلینخان قزوینی مرتضی
 خان ولد مرحوم مهدیقلینخان سرتیب
 دنبل عیاش قلی بیگ ولد
 جعفر قلی بیگ لطفعلینخان
 اکبرخان ولد مرحوم محمدخان
 امیر تومان شکر الله خان ولد
 مرحوم اسمعیلخان جهان بیکو
 رضاقلینخان ولد ایضا

معالمین

کرمخان میرزا عبدالوهابخان
 سرتیب علیخان قاجار محمدعلیخان
 عبدالحمید میرزا سرتیب
 محمود میرزا مصطفی بیگ هراتی
 شکر الله میرزا احمد علی میرزا
 اسحق معلم میرزا محمدخان
 معلم محسنخان

معالمین فرنگی

آزاد میرزا جدید
 ذوالانند میولر موزیکچان

میرزا ابوالقاسم ایضا میرزا محمد
 ایضا میرزا سید احمد ایضا میرزا
 علی ایضا میرزا علی اکبر ایضا
 میرزا محمد علی ایضا میرزا فتح الله ایضا
 میرزا انور کمان ایضا میرزا اسماعیل
 ایضا میرزا آقاخان سیلاخور
 میرزا جعفر علی دقتر
اطباء و جراحان
 که نفر
 میرزا سید محمد حکیم شایسته تویچانه
 میرزا محمد حسین طبیب کبیر زنده
 میرزا محمد حسین طبیب آشتیانی
 مامور خراسان میرزا عبد الله طبیب
 مامور آذربایجان میرزا حسن
 طبیب مامور فارس ابوالفتح میرزا
 طبیب میرزا محمد طبیب میرزا
 حسن جراح سید عباس جراح
 مامور خراسان میرزا بزرگ درویش
 و عکاس تویچانه
اجرا داران الشفا جلد با صر
 یازده نفر
 میرزا زین العابدین طبیب میرزا
 ابوالقاسم طبیب غیر تنظیمات
 دار الشفاء میرزا اکاظم جراح
 میرزا ابانای و اساز ناظر
 پرستار چهار نفر آشپز و خوراک
 دو نفر قزاق و قر اول چهار نفر
سایر ارباب مناصب
 از سلطان و اجدان و نایب غیره
 که در تمام افواج تویچانه هستند
 سید و نر نفر

تشخیص قاصدین و مختصین

میرزا علی بنی سرشکندار میرزا
 از این شهر اردو چهار صد هشتاد
 هفت نفر عده تویچانه استمرازا
 سه هزار و چهار صد و نفر مامور
 که در دو کابینا رک و ساخلو
 سرحدات فمالک محروسه در زیر
 اسکله مشغول خدمتند
 این در صورتی است که خدمات
 فوق العاده از انقاد اردوها
 و ماموریت تویچانه علاوه بر آنچه
 در ولایات است اتفاق نیفتند
 و الا با قضا و ماموریت علاوه
 بر این عده میشود
 و نایب که سه هزار و چهار صد
 چهل و پنج نفر باشند مختص خان
 و پشت بند مامورین هستند
 که در سال بدو سال از مختصین خان
 بجای مامورین فرستاده میشود
 و مامورین مختص خان میشوند که
 همیشه افواج تویچانه در صورتیکه
 خدمت فوق العاده اتفاق نیفتند
 در سال و در سال دیگر مشغول خدمتند
 و در سال هر خصوص ولایت و در وقت
 خودشان راحتند
از الا اصطبل و توپخانه
 بریاست و امیر آخور امیر الاقراء
 العظام محمد حسین خان پشخند میت
 مخصوص صنوبرها چون
حاضر کابینا رک
 اعتماد لشکر لشکر نویس
 میرزا حسن خان امیر آخور
 نایب و نر نفر جلور اردو نفر

خراسان و قاصدین و مختصین

محمد مهدی خان زبیر رشیدخان نایب اول
 مونس خان نایب اول نایب حتم دو نفر
 جلور اردو هشت نفر
اصفهان
 حاجی قاسم نایب اول نایب دویم نفر
 جلور اردو دو نفر
شیراز
 عنایت الله بیک نایب اول
 جلور اردو پنج نفر
عربستان
 زلفان بیک نایب دویم جلور اردو
 دو نفر
لرستان
 آقاخان بیک نایب دویم جلور اردو
 دو نفر
کرمانشاهان
 محمودخان نایب اول جلور اردو
 شش نفر
کرمان
 افراسیابخان نایب اول
 جلور اردو دو نفر
استرآباد
 زین العابدین بیک نایب اول
 جلور اردو دو نفر
قوم خان مبارک
 ابوالحسین جناب جلال التاج اقبال
 السلطنه امیر تومان و ذر قورخان
 و دیگر تویچانه میاوه هفتصد و
 هفت نفر
رکاب مبارک

چهار صد و شصت و دو نفر
معارف
 دو بیت و پانزده نفر
 جناب جلال التاج اقبال السلطنه
 امیر تومان و ذر قورخان و دیگر
 تویچانه میاوه
سرکپیان و غیره
 محمد علیخان پسر جناب اقبال السلطنه
 عبد الله خان میرزا حسینخان
 غلامحسینخان میوهین معقل
 میکانیک قورخان مبارک
سرهنگان
 زین العابدینخان نایب الحکومه
 هاشمخان مباشر کارخانه آشتی
 میرزا محسن میرزا حسینخان
 شیخعلیخان میرزا سید حسین
 میرزا حسینخان مصطفی خان نایب
 اجداد انباشی میرزا محمد نایب
 اجداد انباشی حسینخان فرزند
 نصیرخان قره چی نایب اجداد انباشی
 محمد ظاهرخان و موسی خان فولادها
 مرحوم صدراعظم سید علی خیر
 سرهنگ پونسیان نایب اجداد انباشی
لشکر نویس و سرشکندار
 میرزا آقا میرزا مهدیخان میرزا
 اشرف میرزا نصرالله میرزا
 ولقیلی میرزا اسدالله
 میرزا علی اکبر
حکیمباشی و نقاشان
 میرزا علی الهی حکیمباشی میرزا

عبد الرحیم نقاشباشی میرزا
 عبد الرحیمخان طبیب میرزا
 محمد سعادت سناز
یاوران
 نصرالله بیک یاوران اول و تویچان
 انبارفلسفه میرزا ابوالقاسم
 یاوران اول و تویچان ارماسل انباشی
 کار نوروز علیخان یاورو
 تویچان اردو قورخان توب و غیره
 شهبازخان یاورد تویچان ارباب
 نضد حاجی عبد الله بیک یاورد
 و مباشر کارخانه سراجی طهارت
 بیک یاورد مباشر کارخانه عتیقی
 غابدین بیک یاورد و مباشر
 کارخانجات مهران علی اکبر طهارت
 مباشر کارخانه طرچه سناز
 درویش مباشر کارخانه کلوتر آشتی
 و سوهانکار میرزا احمد یاورد
 اول و مباشر کارخانه همدان
 سید کاظم یاوران اول مباشر کار
 خانه طبل و شیپور سناز
 آقا سید حسین یاورد مباشر کارخان
 اسباب مرتقی موز بکان کاظم
 یاوران اول و مباشر کارخانه ریخته
 عبدالحسینخان یاوران اول مباشر
 کارخانه فشک کاظم حزن بیک
 یاورد مباشر کارخانه فشک کاظم
 میرزا محمد بیک یاورد مباشر کارخان
 چرخ بخار امام ویدی بیک یاورد
 مامور کرمانشاهان حاجی ابراهیم
 خان یاوران اول محمد علیخان ناورد

عامور عربستان میرزا بیک یازده
 مامور خسته محمد علیخان یازده
 قزوین حاجی اسمعیل یازده
 میرزا ابوالقاسم یازده
 یازده محمد علیخان یازده
 یازده میرزا محمد خان نوری
 استاد میرزا محمد نجار باشی در بیس
 کارخانجات نجاریه
سلطان
 تهنه نفر
اصناف صنعتکار
 یکصد و بیست و چهار نفر
 فنکار ساز و پرده اختگر و قداد فنا
 یازده نفر ریخته کرد و یازده
 نفر قوی و ریخته چغندر سراج
 بیست نفر دروازه نگارده نفر
 سوهانکارده نفر چاشنی و فنا
 هفتده نفر نجارده نفر
 حدادده نفر نقاش پنج نفر
 کلور پرده نفر
قوتخانه نجی
 درویش بیست نفر کارخانه
 فنکار فلز بیست و هفت نفر
معارف
 چهار نفر میوینو معلم
 میکانیک طما سبحان سرهنگ
 ناظم کارخانه سلطان نفر
 بیست نفر
سایر
 بیست و نه نفر
ولایات

دولت و چهل و پنج نفر
افغان بایمان
 جمعی میرزا عبدالقاسم سرتیب
 سی و نه نفر معارف بیست
 و یک نفر سایر هیجده نفر
اصفهان
 جمعی میرزا حسن خان سرهنگ
 هفتده نفر معارف هفت نفر
 سایر ده نفر
استرآباد
 جمعی رضا سلطان ده نفر
 سلطان نفر سایر نه نفر
بسطام
 جمعی محمد باقر بیک نایب سرتیپ
 نایب نفر قورخان نجی دو نفر
خراسان
 جمعی ابوالقاسم بیک پنجاه نفر
 معارف هفتده نفر سایر
 بی و سه نفر
بروجرد و عربستان
 ده نفر
 بروجرد جمعی میرزا ابوالفتح یازده
 سرتیپ نفر
 عربستان جمعی محمد صادق بیک
 هفت نفر
فارس
 جمعی احمدخان سرتیب بیست نفر
 معارف هفت نفر سایر
 شانزده نفر
کرمان
 جمعی علی اکبرخان یازده نفر
 سرتیب خواجه مرجم خانبا باقا

سردار کل محمد علیخان سرهنگ
 موزیکانچی صفر علیخان سرهنگ
 غلامحسین بیک یازده
دستجات موزیکانچی
دست
 موزیکانچیانده و پنجانه
دست
 ارنکه و رود باره
دست
 لورائی و شهرستانیک
دست
 مخصوص قوای ایشرفه الانای السلطنه
دست
 موزیکانچیان قراخانیه
دست
 ساوه
دست
 سیلانورده
دست
 موزیکانچیان قورخانیه
دست
 موزیکانچیان قورجهاداران
دست
 موزیکانچیان قور ششم اجناد
دست
 موزیکانچیان قور فرورین
دست
 موزیکانچیان قور منصور قراکوزلو
دست
 موزیکانچیان قور قدوه

افواج قاهره
فوج بهادران
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 تومان
فوج اول خاصه
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه امیر قور
 بستر تپه حاجی نصر علیخان
فوج ششم اول
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه بستر تپه
 بو سفخان
فوج دوم نصر
 نموده
 محمد قلیخان سرتیب
فوج دوم خاصه
 نموده
 ابوالجبعی عبدالحسین میرزا
 نصر الدوله امیر تومان محل
 باقرخان سرتیب
فوج قصر هائیه
 نموده
 غلامحسینخان ژنرال الجوزان
 علیخان سرهنگ
فوج پنجم اول
 نموده
 ابوالجبعی شجاع السلطنه
 امیر تومان رحیمخان سرتیب
فوج ششم قالیو
 نموده
 ابوالجبعی علیخان سرتیب
فوج اردبیل و شمشیر
 نموده
 بستر تپه میرزا علیخان سرتیب
 میرزا حسنخان وزیر نظام
فوج هفتم خلیفه
 نموده
 جمعی محمد و علیخان قاجار

عزیز الله میرزا سرتیپ
فوج مظفر سراج
منشدره

فضلعلیخان نصره الملك سرتیپ
فوج سیم سراج
منشدره

ابو الجیمی فتح الله خان سرتیپ
فوج چهارم جدید سراج
منشدره

ابو الجیمی فضلعلیخان سرتیپ
فوج هفتم افتا
منشدره

ابو الجیمی خسرو خان سرتیپ
فوج هشتم افتا
منشدره

ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیپ
فوج جدید افتا
منشدره

ابو الجیمی میرزا علیخان سرتیپ
افتاد پسر حاجی شاه الملك
فوج نهم خواجه
منشدره

ابو الجیمی میرزا الله میرزا سرتیپ
فوج بهادران خواجه
منشدره

حیدر خان سرتیپ
فوج نجاران خواجه
منشدره

جهولباشا خان سرتیپ
باشا خان سرتیپ
فوج مخصوص قواش

والانای السلطنة امیر کبیر وزیر
جنک ابو الجیمی میرزا علیخان

معیین نظام و سرتیپ یقینان
فوج اول طهران
منشدره

ابو الجیمی امیر خان سردار امیر نور
فوج نجاران زرنک
منشدره

جمعی محمدخان سرتیپ
فوج بهادران خواجه
منشدره

علیقخان سرتیپ اول محمد
حکشان سرتیپ
فوج درویش خواجه
منشدره

سیف السلطنة امیر نورمان
فوج نجاران خواجه
منشدره

بیرتو احمدخان سرتیپ
الله خان
فوج ششم قدیم خراسان
منشدره

ابو الجیمی مظفر الدوله
فوج درویش خواجه
منشدره

جمعی علامه الدوله
فوج نجاران خواجه
منشدره

ابو الجیمی میرزا کریمخان
مصمص السلطنة سرتیپ اول
بهرهنگه مصطفی خان
فوج هفتم سوار کوه
منشدره

جمعی محمدعلیخان سرتیپ نصره الملك
السلطان سرتیپ حاجی حسنعلیخان
فوج

فوج اول قدیم قزوین
منشدره

ابو الجیمی نصره الملك امیر نورمان
هدایت الله خان سرتیپ
فوج درویش خواجه
منشدره

نصره الملك امیر نورمان
مصطفی خان
فوج سیم افتاد بکشلو
منشدره

ابو الجیمی حکشان ابو انباش
کل بهرهنگه علیخان پسر مرحوم
حاجی اسد الله خان
فوج ششم خرقانه
منشدره

ابو الجیمی اجود انباش
بهرهنگه علیخان
فوج بهادران خراسان
منشدره

بیرتو احمدخان سرتیپ
الله خان
فوج ششم قدیم خراسان
منشدره

ابو الجیمی حاجی اسدخان سرتیپ
فوج هفتم خراسان
منشدره

ابو الجیمی محمد مصمصی خراسان
فوج نجاران خواجه
منشدره

ابو الجیمی میرزا کریمخان
مصمص السلطنة سرتیپ اول
بهرهنگه مصطفی خان
فوج هفتم سوار کوه
منشدره

ابو الجیمی خانبه منطاب امیر
السلطان سرتیپ حاجی حسنعلیخان

فوج سیم لاریجان
منشدره

ابو الجیمی امیر خان سردار
امیر نورمان سرتیپ خانبه باخا
فوج سیم تنکابن
منشدره

ساعدا الدوله امیر نورمان
نصره الملك سرتیپ اول
فوج سیم بندر
منشدره

جمعی عبدالحمیدخان سرتیپ
افواج ثالثه هزار جریب
منشدره

ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیپ
منشدره

ابو الجیمی لطفعلیخان سرتیپ
منشدره

ابو الجیمی محمدخان سرتیپ
فوج بهادران خراسان
منشدره

ابو الجیمی فان الله خان سرتیپ
فوج بز جاول
منشدره

جمعی محمدخان سرتیپ
فوج نجاران خراسان
منشدره

جمعی حاجی مصمصی الملك امیر نورمان
فوج اول خراسان
منشدره

بیرتو حاجی غفران خان
فوج چهارم مکره
منشدره

جمعی نصره الملك خان سرتیپ نور
فوج پنجم کلیان
منشدره

جمعی غلامحسین خان سرتیپ
بهرهنگه عبدالقادر خان ولدشاه
الدوله
فوج ششم سراج
منشدره

قواب جلال الدوله سرتیپ
فوج چهارم جدید
منشدره

بهرهنگه حاجی مصطفی قلینا
فوج ششم چهار خاله
منشدره

جمعی محمدعلی میرزا بهرهنگه
میرزا عبدالحمیدخان
فوج ششم قراکوزلو
منشدره

ابو الجیمی حسام الملك امیر نور
بهرهنگه فضل الله خان
فوج منصوب قراکوزلو
منشدره

بهرهنگه حسام الملك
بهرهنگه فضل الله خان
فوج منصوب قراکوزلو
منشدره

بهرهنگه حسام الملك
بهرهنگه فضل الله خان
فوج منصوب قراکوزلو
منشدره

ابو الجیمی عبدالقادر خان سرتیپ
اول ساعدا السلطنة

فوج نجاران قراکوزلو
منشدره

ابو الجیمی خانبه ناصر الملك
بهرهنگه محمدخان
فوج درویش خواجه
منشدره

ابو الجیمی عبدالقادر خان سرتیپ
فوج درویش خواجه
منشدره

ابو الجیمی معین نظام
بهرهنگه حسینخان خاوند
فوج سیم خواجه
منشدره

جمعی ساعدا السلطنة بهرهنگه
مصطفی خان
فوج چهارم زرنک
منشدره

ظهور الملك سرتیپ اول محمد
حسین خان سرتیپ
فوج اول کرندک
منشدره

علیمرادخان سرتیپ نصره الله
خان بهرهنگه
فوج بهادران خراسان
منشدره

بهرهنگه حسینخان
فوج سیم کلهر
منشدره

جمعی محمدکاظمخان سرتیپ
فوج چهارم کلهر
منشدره

فوج چهارم کلهر
منشدره

جمعی حاجی فرامر زخان	مردی ذکر کرد که ابو السیف	جمعی مہر علی نقی خان سر تپان
دست	دست	دست
قوجانی جمعی شجاع الدولہ	مردی جمعی صید رضا بیک	جمعی عبد الصمد خان سر تپ
دست	دست	دست
بجنوردی جمعی مہام الدولہ	مردی جمعی قربان علی بیک	بیادہ مفضوہ لو
دست	دست	دست
یار محمد خان امیر تومان	آرولان جمعی فاخان سر کردہ	مستکین جمعی محمد خان سر کردہ
دست	دست	دست
قائمی سیستانے جمعی شمشہ	چولانی جمعی غلام حسین خان سر کردہ	ساوری جمعی علی خان
دست	دست	دست
الملك امیر تومان	قراسوران جمعی غلام رضا خان	شاہ کوہی جمعی محمد علی خان
دست	دست	دست
طیبی جمعی عماد الملک	دربار جمعی محمد علی خان	سدن رستانے جمعی محمد علی خان
دست	دست	دست
مقدم جمعی محمد خان	مکرہے عزت اللہ خان	انزاقی جمعی محمد علی خان
دست	دست	دست
خونی عباس علی بیک امیر بیک	قوجہ بیکو ابو الجبجی حیدر خان	بلوچ و حاجی لر جمعی علی صاحب
دست	دست	دست
شقایق جمعی علی خان	سر کردہ	غلامان استر آباد جمعی علی خان
دست	دست	دست
شاطرانو جمعی بوستقا سر کردہ	میرزا ذوالقادر خان	افاقی قاجار
دست	دست	دست
اینانلو جمعی صادم الملک	آقای مہرنگ اسکندر خان	کلدی خان ریش سفید طاہرہ
دست	دست	دست
قراپاناق جمعی محمد علی خان سر تپ	سلیمان خان	منہ پناہی جمعی حسین خان سر کردہ
دست	دست	دست
حاجی علیلو ذکر کردہ در ستمخان	جمعی ابو الفتح خان	پیارہ خراسانے
دست	دست	دست
قراسوران راہ قرابہ داغ	جمعی حاجی فضل اللہ خان	قائمی و حواک جمعی شمشہ الملک
دست	دست	دست
جمعی عباس علی بیک		عماد علی بیک صید سہی و بچہ سہر
دست		استر آبادی غزہ
		پیارہ استر آباد
		امیرخان آناہای ملا قرابانخان

ایضا

ابو الجبجی حسین خان روالے	دست	قراسوران جمعی سیف اللہ خان
بہرنگی غلام رضا خان	دست	دست
قوج اول امرائے	دست	قراسوران از شوق و استادا
مناسکہ	دست	جمعی امین الوزار
جمعی فاسخان سر تپ	دست	دست
قوج ہادیان قرابے	دست	افشار و روی ابو الجبجی حاجی علی
مناسکہ	دست	الحین اسر تپ اول بر تپ باقر خان
ابو الجبجی حاجی علی نقی اسر تپ	دست	قران آذربایجان از عوض شمشہ
قوج مجبران تر شمشہ	دست	اردیل و مستکین ابو الجبجی نصر اللہ
مناسکہ	دست	قراسوران راہ مکرہے جمعی شکر اللہ
بکر تپ محمد جعفر خان قاجا	دست	بیکانے جمعی اسفند پارخان
قوج اول فائزینے	دست	دست
مناسکہ	دست	مقدم جمعی محمد خان
ابو الجبجی شمشہ الملک شمشہ	دست	دست
حاجی پرویز خان	دست	مکرہے عزت اللہ خان
قوج درویش جلیل رضا	دست	خونی عباس علی بیک امیر بیک
مناسکہ	دست	قوجہ بیکو ابو الجبجی حیدر خان
جمعی شمشہ الملک بہرنگی حیدر	دست	سر کردہ
قلیان	دست	میرزا ذوالقادر خان
قوج ہفتہ قدر کرمائے	دست	علیق علی خان حسین خان الہم
مناسکہ	دست	آقای مہرنگ اسکندر خان
تقیخان سر تپ	دست	سلیمان خان
قوج ہشتم شوکت کرمائے	دست	قراپاناق جمعی محمد علی خان سر تپ
مناسکہ	دست	حاجی علیلو ذکر کردہ در ستمخان
ابو الجبجی سلیمان خان سر تپ	دست	جمعی ابو الفتح خان
عرب بکظام	دست	قراسوران راہ قرابہ داغ
قوج نہر جلیل کرمائے	دست	جمعی عباس علی بیک
مناسکہ	دست	
بکر تپ بن العابدین خان	دست	
سوارہ	دست	
آذربایجان	دست	

جمعی

افشا نظر بن سید آنا با محمد علی خان
دست
 سواره تراکم بموت و کولان
 حسینقلیان روزباشی
دست
 نزدیکی جمعی از اسبها
کوزاری و بسطاک
 ابوالجیمی نواب فیض الله
کرمات
 افتخار کرمات
 میرزا محمود خان سرکرده
شما لچیان بی
 ابوالجیمی نواب
سواره و حجازی و سوار
 اسدالله خان سرکرده
سوار و حجازی و سوار
 وریکان سر قلیخان سرکرده
سواره سیکان
 اسدالله خان سرکرده
سوار و حجازی و سوار
 صادق خان سرکرده
کیان
 از باب سوانه کرکان رود و
 اسامی جمعی حضرت الله ما سرکرده
فازندران
 از باب سوانه کرد و تران
 ابوالجیمی میرزا عبداللہ خان
 پیشخدمت سر تپ اول
 میرزا ابوالحسین شرف
سرکرده کان
 عبدلله خان مدانلو فتح الله خان

صفی خان ایضا موسی خان
 جها بیکو اسدالله خان ایضا
 محمدخان ایضا حسینخان کراپل
 ذوالفقار خان ایضا حقان
 اصنانلو محمدخان افغان
جماعت خواجگان
 ابوالجیمی جناب مستطاب
 امین السلطان علی اکبر خان سر تپ
 اول یزدانقلی خان سرکرده
 نعمت الله خان مستطاب
سواره عبدالملک
 ابوالجیمی عبداللہ خان سرکرده
 عسکرخان
عزالت
جماعت زرین کمر
 ابوالجیمی ساری صلان امیر
 علیقلیان سر تپ
 محمدخان نایب اول
جماعت شاهی
 ابوالجیمی جناب مستطاب
 هاشم شاه خان سر تپ اول
جماعت مختیار
 جمعی محمد حسینخان
جماعت عزت در مینا
 جمعی میرزا حسینخان
 سر تپ اول میرزا احتشام
 سر تپ دوم
جماعت افشار اسلایان
 جمعی صاحب اختیار امیر تومان
 سرکرده کی محمد کرمخان
جماعت مختار

جمعی والفقار خان سر تپ اول
جماعت شاهی
 عزیز الله خان صارو الملک
 امیر تومان حاجی لطف الله خان
 سر تپ اول
جماعت شاهی
 امیرعلیخان سرکرده
 سر تپ اسدخان سرکرده
جماعت شاهی
 ابوالجیمی جناب مستطاب
 آقاخان سر تپ غلامعلیخان
 سرهنک محمد حسینخان ایضا
 غلامرضا خان سرکرده و لیچند
 خان ایضا
جماعت شاهی
 ابوالجیمی حسینقلیان سر تپ
 ولد مرحوم حسینقلیان
جماعت باجلان
 ابوالجیمی حاجی احمد سر تپ
جماعت خرقان
 ابوالجیمی ابودانیا شکی کل
 امیر تومان علیقلی خان سرکرده
جماعت بزرگان
 جمعی ابدخان سرهنک برادر
 مرحوم حسینخان سرکرده
جماعت اصنانلو
 ابوالجیمی جناب مستطاب
 رحیمخان سرکرده
جماعت افشار اسلایان
 جمعی صاحب اختیار امیر تومان
 سرکرده کی محمد کرمخان
 رضای طبیب

جماعت کرچی

که مشغول خدمت قراسوزانی در
 الخلا فیه شند جمعی عزیز الله خان
 صادق الملک امیر تومان سرکرده
 خانبا باخان

جماعت هداوند

ابوالجیمی جناب مستطاب
 السلطان سرکرده کی حسینخان

جماعت شاهی

که مشغول خدمت قراسوزانی در
 الخلا فیه شند جمعی صادق الملک
 ابوالجیمی محمد علی میرزا

جماعت یلدا تفریق

ابوالجیمی میرزا محمد سر تپ اول
 ابوالجیمی سر تپ اول

جماعت قرار چورلو خانی

ابوالجیمی جناب مستطاب
 السلطان سرکرده کی صفا علیخان

جماعت افشار کیشلو

ابوالجیمی ابودانیا شکی کل
 کاظمخان

جماعت چکینی

ابوالجیمی عزیز السلطان
 سرهنک صادق خان

جماعت احمدوند و طیبو

ابوالجیمی محمد حسینخان

جماعت کلایان

جمعی امیرعلیخان سرکرده
 سواره کوزه برادر شکی

جماعت کوزه برادر شکی

جمعی حسینخان سرکرده

جماعت فانی کراواتشانی

جمعی عبدالصمدخان سرکرده
 دست شرا بادر شکی

سرکرده کی

جماعت بار احمد

جمعی فتحعلیخان سرکرده

سر تپ حاجی احمدخان

جماعت عرف باصر

جمعی آقا عبدالرحمن سرکرده

جمعی محمد حسینخان سر تپ

جماعت سنجایی

جمعی محمد علیخان سرکرده

جمعی علی اکبرخان سرهنک

جماعت فیله

دسته سدر شانی

جمعی کریمخان سرکرده

سواره جدید کرافشانی

دسته سوزانی

جمعی عزیزخان سرکرده

جماعت مختیار

دسته سوار

دارالانجان سرکرده

نیساره

دسته سوار

خراسانی

دسته لیوانی و سیلر

شما لچیان

دسته بلوچ

جزایر چیان سرخه

دسته جات کیان

اشخاص مفصله

دسته سالیان

غلامحسینخان سرکرده

عزیز محمدخان پسر عیاشخان

جمعی میر نو سفخان سرکرده

سر تپ یوسف بیک

سوار اسلک

استراییان

دسته سوزانی

جمعی میرزا علیقلیخان سر تپ

دسته کوزل

دسته شکی

جمعی علیمحمدخان سرکرده

دسته مقصود

جمعی نعمت الله خان ایضا

ستاد... میرزا محمد علیخان نایب...
 میرزا محمد علیخان نایب...
 منشی... میرزا...
 رئیس... میرزا...
 رئیس... میرزا...
 رئیس... میرزا...
 نایب... میرزا...
 اداره... میرزا...
 و نایب... میرزا...
 علی... میرزا...
 و صاحب... میرزا...
 نایب... میرزا...
 علیخان... میرزا...
 و تمام... میرزا...
 منشی... میرزا...
 میرزا... میرزا...
 میرزا... میرزا...
 شهر... میرزا...
 آهن... میرزا...
 چهار... میرزا...
ازاره احتیاجی
 در... میرزا...
 اعتقاد... میرزا...
 و قریب... میرزا...
 میرزا... میرزا...
 وزارت... میرزا...
 خید... میرزا...
 احتیاج... میرزا...
اجزاء ازاره احتیاجی
 دولت... میرزا...

ازاره

ازاره احتیاجی

جناب مستظاب اجل امین السلطان وزیر اعظم دولت علیه

وزارت جلالت داخله

جناب جلالت امیر امین الممالک جناب جلالت امیر اهدایت الله وزیر دفتر خانه مبارک
 جناب جلالت امیر امین السلطنه مدیر دفتر خانه مبارک استیقا و محصل حسابات و بقایای و غیره

اجزاء خاصه وزارت اعظم

جناب قنات نصاب بهر الملک نایب اول وزارت داخله میرزا احمد منتهی پاشی جناب میرزا
 منتهی رسالت و منشی میرزا استیقا منتهی خاصه میرزا عبدالکریم منتهی میرزا عنایت منتهی

اجزاء وزارت دفتر استیقا

میرزا احسن منتهی میرزا علیخان تحریر و غیره

مستوفیان عظام

مستوفیان عظام
 و کرامت و دار الخلافه طهران وزیر
 جناب میرزا حسن وزیر دربار
 مبارک که محاسب کربان و کلید
 جناب میرزا رضا قلیخان وزیر دربار
 مستظاب وزیر اعظم جناب میرزا
 رضا قلیخان سراج الملک
مستوفیان کرامت
 مبارک که خدمت مخصوص و مختار
 نویسی دارند
 میرزا محمود محاسب ملک خراسان
 میرزا محمد حسین محاسب خراسان
 نظام و غیره و سر رشته دار کل
 میرزا فضل الله خان وزیر جناب
 مستظاب اجل امین السلطان وزیر
 اعظم میرزا استیقا محمد مجد لاشراف
 محاسب سر شایه و طالقان میرزا
 باقر محاسب شتر آباد و شاهزاد
 و بظام حاجی میرزا محمد
 اصفهان ولد جناب حاجی میرزا نصر

میرزا

میرزا علی پسر مرحوم قوام الدین
 محاسب بنادید و پوای و غلات و کایا
 میرزا علی پسر خواجه زید فرزند مشهور
 و برات نویسنده سردار الفنون
 و تکرار افتخار مبارکه میرزا ابو
 نواده جناب فرزند محاسب کلا
 و خوار میرزا ابوالقاسم محاسب
 کاشان میرزا جعفر ولد جناب
 حاج میرزا نصر الله محاسب عراق
 میرزا احسن ولد مرحوم وزیر لشکر
 قاسم قزوین میرزا محمد علی
 ولد جناب میرزا محمود وزیر محاسب
 فارس میرزا رضای ولد جناب
 حاج میرزا نصر الله محاسب کرمان
 و ساوه میرزا ربیع برات نویسنده
 سرکاران عقاب و خادمان حرم
 جلالت میرزا بزرگ خان نایب
 جناب حاجی امین السلطنه و مباشر
 صندوقخانه و درخندار خانه مبارک
 میرزا علی مستوفی محاسب بروجرد
 میرزا احمد مستوفی قم و غیره زکوة
 میرزا محمد ولد مرحوم میرزا عبدالله
 اشیاک برات نویسنده علم خلوت
 و محاسب حسره میرزا فتح الله ولد
 مرحوم میرزا علی قائم مقام کاتب
 همدان میرزا محمد علیخان ولد جناب
 میرزا محمود وزیر محاسب فارس
 میرزا علی محمدخان برات نویسنده ارباب
 قلم و تصدیق اران سرکاری و غیره
 میرزا زکریا پسر مرحوم میرزا امیر
 محاسب عربستان میرزا محمد رضا

میرزا اعتبار سقیلخان سپهر نایب
 میرزا رفیع محاسب کرم و کرفس
 میرزا علی ولد مرحوم حاج میرزا محمد
 حسین قوام و کچلان میرزا زکریا
 نور برات نویسنده علم حضور
 ارباب طب میرزا حسین علی
 مستوفی نهاوند میرزا شفیع
 مرحوم میرزا موسی نایب میرزا
 حسینخان پسر مرحوم وزیر لشکر
 که حساب لامرد وزارت حلیله
 خارجه مشغول خدمت و رئیس
 جناب جلال التمایه وزیر فرزند مشغول
 تشریفات آن اداره است
 خدمت است میرزا احسنخان
 میرزا نصر الله خان پسر جناب
 امین حضور وزیر بقایا میرزا
 رضا بیان الملک نزد جناب
 صاحب دیوان میرزا هاشمخان
 نزد جناب امین الدوله میرزا محمد
 ولد جناب صدیق الدوله میرزا
 احمدخان و در جناب عا و الملک
 میرزا رضا رضا معین السلطنه
 میرزا تقی منتهی الملک میرزا محمد
 و ضابطه میرزا اشکر الله ولد مرحوم
 نصیر الملک میرزا محمود ولد جناب
 میرزا محمد علی حاجی میرزا محمد
 علیخان پسر مرحوم وکیل لشکر
 میرزا محمد خان تهرانی وکیل اذربایجان
 میرزا علی محمدخان ولد مرحوم میرزا
 حسن وکیل قوای بحام السلطنه
 حاجی میرزا علیخان میرزا اسکا
 نزد جناب سزتاب عند الملک
 میرزا کاظمخان امین العداله کم
 میرزا هدایت محمدی ولد کل خان
 میرزا اسد علی ولد مرحوم میرزا اسکا

مستوفی صندوقخانه میرزا اسد
 کاظم ولد مرحوم میرزا اسد ابراهیم
 میرزا اسد احمد ولد جناب میرزا اسد
 کاظم وزیر دیوان میرزا عبدالله
 ولد مرحوم میرزا محمدکاتب میرزا طاهر
 برادر مرحوم مجد الاشرف میرزا
 ابوالقاسم خان ولد مرحوم حاجی میرزا
 محمد نور میرزا جعفرخان پسر مرحوم
 میرزا علی تبریزی میرزا حسینعلی
 ولد مرحوم میرزا انظر علی حکیمباشی
 میرزا رضاخان نواده مرحوم ضیا
 الملک میرزا علی رضای تفرشی
 میرزا کریم برادر زاده جناب صدیق
 الدوله میرزا محمد ولد مرحوم حاجی
 میرزا محمد حسین مستوفی خزانه میرزا
 سلیمان کاشانی نزد جناب محمد الدوله
 میرزا احمد نزد جناب علاء الدوله میرزا
 علی نواده مرحوم نصیر الملک میرزا
 ولد مرحوم میرزا فتح الله لشکر کرمان
 میرزا علی بنقی که سابقا نزد جناب عضد
 الملک بوده میرزا اسد احمد برادر زاده
 مرحوم معین الملک میرزا حسینخان
 ولد معین السلطنه میرزا محمدخان
 ولد ایضا میرزا باقرخان ولد ایضا
 میرزا کریمخان ولد میرزا فضل الله خان
 میرزا اعتبار سقیل ولد میرزا انظر که
 میرزا محمود ولد جناب حاجی میرزا
 عتبات میرزا اسمعیلخان ولد
 میرزا رضا یقینخان میرزا ابوالافشا
 میرزا علی پسر مرحوم میرزا ابوسفی
 میرزا عبدالرحمن اشیاک میرزا
 عبید الفی اشیاک

میرزا محمود تفرشی نزد جناب قوام الدین
 میرزا احمد حسین تفرشی نزد جناب ایضا
 میرزا اسد علی تفرشی نزد جناب ایضا
 میرزا حسینعلی ولد مرحوم میرزا رضا
 مهذب کاتب میرزا فتح الله کلاک
 میرزا مصطفی علی اشیاک میرزا
 عبیدالوفا یقینخان ولد مرحوم حاجی
 میرزا احسن اشیاک میرزا محمد علی
 همیشه زاده مرحوم میرزا موسی پسر
 میرزا اسد محسن تفرشی پشکار خان
 میرزا ربیع ولد میرزا علی مستوفی وزیر
 میرزا احمد ولد میرزا باقر مستوفی علی
 میرزا محمدخان وکیل کرمان میرزا
 نواده مرحوم قائم مقام میرزا محمد
 ولد مرحوم میرزا ابوالقاسم وزیر
 عراق میرزا هادی که در دیوانه مشغول
 خدمت میرزا اسمعیل نزد جناب
 جلال التمایه امین الدوله و محمد الملک
 میرزا آقا شامورید پشکاری کرمان
 میرزا احسن کلاک قائم مقام شاهان
 میرزا ابا یقین قواموز اسان نزد قوام
 والارکن الدوله میرزا یقین قواموز
 زوقایب الارکن الدوله میرزا احسن
 سنجی قواموز بر وجود میرزا قواموز
 میرزا رضا کاتبان الملک قواموز حضرت
 والا ظل السلطان میرزا مصطفی
 مرحوم قوام الدوله قواموز من زوقایب
 والا فضل الدوله میرزا محمد قواموز
 نزد جناب عضد الملک میرزا قاضی
 علیخان مستوفی نایب حکومت نایب
 میرزا یقین قواموز قواموز

میرزا علی قوام الدین قواموز
 میرزا اسد الله سرشده در سرکاران عقاب
 میرزا اسد الله سرشده در دفتر خواجه جلال
 مستوفی المالک میرزا فتح الله سرشده در
 میرزا عبدالجواد اشیاک میرزا احمد سرشده
 جناب حاجی میرزا نصر الله میرزا سلیمان اشیاک
 میرزا محمود سرشده در میرزا محمد تفرشی
 میرزا مصطفی کلاک میرزا علی
 میرزا علی هذلی میرزا جعفر تفرشی
 میرزا حسین کلاک میرزا رضا
 علم خلوت و خسه میرزا علی ولد مرحوم
 میرزا فتح الله شیرازی میرزا اسمعیل سرشده
 استرآباد و غیره میرزا رضا سرشده در کلاک
 میرزا علی محمد تفرشی میرزا محمد علی کلاک
 میرزا علی سرشده در کرمان میرزا عبدالله
 ساوچی میرزا بزرگ تفرشی سرشده در
 علم جان بلبل احساب میرزا عتبات
 سرشده در قزوین
 میرزا علی اکبر عزتیا میرزا ابراهیم میرزا
 میرزا فتح الله میرزا علی محمد میرزا آقا
 اصغرهانی میرزا محسن میرزا فضل الله
 میرزا محمد میرزا اسد الله میرزا محمد
 مرحوم میرزا احسن میرزا اسد الله میرزا فتح
 میرزا آقا اشیاک میرزا مصطفی
 دفترخانه که میرزا غلامحسین ولد میرزا

سرشده در امور عزت
دفترخانه مبارک
سرشده در اران

مبارک استیفاء علی
عزیز باشی عزیز خان

وزارت حلیه والیدیه و اعظم و علییه

در اداره خاصه جناب مستطاب امین السلطان وزیر اعظم دولت علیه

جناب جلاله تعالیٰ امین الملک نایب کل وزارت اعظم

اداره معتقد امور در اجعه غلام محسن خان خازن دیکخانه میباشد
 وزارت عالی و دربار اعظم جناب فحامت نصاب محمد الملک میرزا
 مؤزده مبارکه که کاتبخانه مبارکه خزانة تقیخان وزیر وظایف و اوقاف
 مبارکه اندرون ریاست قراولان جناب فحامت نصاب غلام محسن خان
 وجود مسعودها و ریاست اوقاف امین خلوت و تفنگدارباشی
 هابون خزانة مبارکه خلوتها و بوا
 خواهر سران صدقخانه بخندار محمد سخنان محقق جلال الملک جعفر
 خانه مبارکه دارالنظار اطفا فلخان ولد مرحوم اعتماد الدوله
 خاصه فرنگی و پزانة آبدارخانه مبارکه قوام میرالدوله سلطان محسن میرزا
 قهوهخانه مبارکه کشیکخانه مبارکه حکمران نیشابور و مضافان مشعل
 ایشیکخانه مبارکه غلامان مهتبه محمد حنیف پشیمند و قراشیکخانه
 منصور غلامان ناصر قراشیکخانه والا نایب السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ
 مبارکه شرفخانه و قاطرخانه مبارکه محمد ابراهیمخان ولد مرحوم امیرالدوله
 اصطبل خاصه زمین دارخانه مبارکه میرزا مهدیخان جوخان مخصوص ولد
 کالکخانه مبارکه شاطران کرک مرحوم امین الدوله میرزا عبدالله
 خزانة مبارکه صرغجه مبارک سرهنگل جبارخان آقا میرزا محمد
 خالصه طهران غله ولایات آستان کریمی سرهنگل حاجی حبیب
 معارفخانه و قنای ایلان طهران الله خان محمد سخنان میرزاسید
 اداره باغ و غارتخانه سلطان سلطنه کارخان عبد الکریمخان صدوق خلوت
 چراغ گاز و جوامع الکریمیه کوزه محمد ابراهیمخان سلطانه امیرالدوله
 خانه دارالخلافه تربیتخانه جنگلها سلطان ابراهیم میرزا محمد باقرخان
 خلوت هایونیه ارباب الملک سرهنگل حاجی محمد تقیخان
 ارباب مناصب امیرالدوله امیرالدوله امیرالدوله امیرالدوله
 جناب جلاله تعالیٰ امین الملک نایب کل وزارت اعظم
 خلوتها و بوا جناب فحامت نصاب امیرالدوله امیرالدوله امیرالدوله
 حکم الملک پشیمند متاسلا جونی امیرالدوله مقهور میرزا میرزاسید
 اعضا مجلس دربار اعظم و حکمران کلان محمدخان سرهنگل میرزا امیرالدوله
 خوانا و کم جسد بوق السلطنه قراشیکخانه خلوتها و بوا

سایر

محمد سخنان محقق جلال الملک جعفر
 فلخان ولد مرحوم اعتماد الدوله
 قوام میرالدوله سلطان محسن میرزا
 حکمران نیشابور و مضافان مشعل
 محمد حنیف پشیمند و قراشیکخانه
 والا نایب السلطنه امیر کبیر وزیر جنگ
 محمد ابراهیمخان ولد مرحوم امیرالدوله
 میرزا مهدیخان جوخان مخصوص ولد
 مرحوم امین الدوله میرزا عبدالله
 سرهنگل جبارخان آقا میرزا محمد
 حاجی حبیب
 الله خان محمد سخنان میرزاسید
 عبد الکریمخان صدوق خلوت
 محمد ابراهیمخان سلطانه امیرالدوله
 سلطان ابراهیم میرزا محمد باقرخان
 ارباب الملک سرهنگل حاجی محمد تقیخان
 امیرالدوله مقهور میرزا میرزاسید
 محمدخان سرهنگل میرزا امیرالدوله
 امیرالدوله امیرالدوله امیرالدوله

شرفخانه
 میرزا علی اکبرخان نظام البکاء شرفخانه
 شریفداران و عملجات یازده نفر
چواریخانه مبارک
 آقا محمد حسن چواریباشی چوکی چای
استرخانه
 آقا محمد ابراهیم آتش نایب آتشها
 مخصوص جعفر سایر دروزده نفر
تحویریخانه و کجیل
 حاجی محمد ابراهیم و کجیل سایر
سایر اجراء و عمل
 دارالنظاره بیگ هفت نفر
اداره آبدارخانه و سفاحا
 در تحت ریاست مخصوص شخص جناب
 مستطاب امین السلطان وزیر اعظم
 بنیاد آقا مرتضی خان (موقوفه آقا دانه)
 نایب آبدارخانه

میرزا علی اکبرخان نظام البکاء شرفخانه
 شریفداران و عملجات یازده نفر
 آقا محمد حسن چواریباشی چوکی چای
 آقا محمد ابراهیم آتش نایب آتشها
 مخصوص جعفر سایر دروزده نفر
 حاجی محمد ابراهیم و کجیل سایر
 دارالنظاره بیگ هفت نفر
 در تحت ریاست مخصوص شخص جناب
 مستطاب امین السلطان وزیر اعظم
 بنیاد آقا مرتضی خان (موقوفه آقا دانه)
 نایب آبدارخانه

صاحب منصب سرهنگل

کریمی فیض الله خان کرمانشاهی
 شاه ملک خان علی اکبر کرمانشاهی
 شیخعلیخان جعفرقله سیک مرغه
 اسدالله خان ابر عبدالله خان
 قراچه ای رضا آقایی کلانی
 نصیرخان شریزیه اصلانخان
 جها بیگلو نایب تفنگداران
 خاصه یکصد و شانزده نفر
کشیکخانه مبارک
 امیرالامرا العظام عبدالله خان امیر
 و کشیکباشی جناب فحامت نصاب
 و کلان شکر عده الامرا العظام
 حیدرالله خان پشیمند خاصه
 سرهنگل و غلام پشیمند منباشی
غلام پشیمند
 یکصد و شصت چهار نفر
 شاهزادگان شانزده نفر
 خواجهان و آقاییان فاجار بیگ
 دو نفر سایر خواجهان یکصد
 بیست و شش نفر
سرتیپان و سیم
 عباسقلیخان طهما سبیلخان
 حیدرقلیخان عزت الله خان
 خانلرخان
سرتیپان سیم
 کر نشان و حایل سرتیپ و سیم دارند
 موسی خان کلیعلیخان باباخا
 امصیب و حایل و نشان سرتیپ دارند
 عبد الله خان باقرخان علی اصغر
 محمد سخنان سعد الله خان محمد
 ابراهیمخان محمد اسمعیل خان
 یوزباشی علی اکبرخان

کریمی فیض الله خان کرمانشاهی
 شاه ملک خان علی اکبر کرمانشاهی
 شیخعلیخان جعفرقله سیک مرغه
 اسدالله خان ابر عبدالله خان
 قراچه ای رضا آقایی کلانی
 نصیرخان شریزیه اصلانخان
 جها بیگلو نایب تفنگداران
 خاصه یکصد و شانزده نفر
کشیکخانه مبارک
 امیرالامرا العظام عبدالله خان امیر
 و کشیکباشی جناب فحامت نصاب
 و کلان شکر عده الامرا العظام
 حیدرالله خان پشیمند خاصه
 سرهنگل و غلام پشیمند منباشی
غلام پشیمند
 یکصد و شصت چهار نفر
 شاهزادگان شانزده نفر
 خواجهان و آقاییان فاجار بیگ
 دو نفر سایر خواجهان یکصد
 بیست و شش نفر
سرتیپان و سیم
 عباسقلیخان طهما سبیلخان
 حیدرقلیخان عزت الله خان
 خانلرخان
سرتیپان سیم
 کر نشان و حایل سرتیپ و سیم دارند
 موسی خان کلیعلیخان باباخا
 امصیب و حایل و نشان سرتیپ دارند
 عبد الله خان باقرخان علی اصغر
 محمد سخنان سعد الله خان محمد
 ابراهیمخان محمد اسمعیل خان
 یوزباشی علی اکبرخان

کرمانشاهی
 کرمانشاهی
 مرغه
 عبدالله خان
 کلانی
 اصلانخان
 تفنگداران
 نفر
کشیکخانه مبارک
 امیر
 نصاب
 عظام
 خاصه
 منباشی
غلام پشیمند
 نفر
 نفر
 بیگ
 نفر
سرتیپان و سیم
 سبیلخان
 خان
 خان
سرتیپان سیم
 دارند
 باباخا
 دارند
 اصغر
 محمد
 اسمعیل خان
 اکبرخان

کرمانشاهی
 کرمانشاهی
 مرغه
 عبدالله خان
 کلانی
 اصلانخان
 تفنگداران
 نفر
کشیکخانه مبارک
 امیر
 نصاب
 عظام
 خاصه
 منباشی
غلام پشیمند
 نفر
 نفر
 بیگ
 نفر
سرتیپان و سیم
 سبیلخان
 خان
 خان
سرتیپان سیم
 دارند
 باباخا
 دارند
 اصغر
 محمد
 اسمعیل خان
 اکبرخان

کرمانشاهی
 کرمانشاهی
 مرغه
 عبدالله خان
 کلانی
 اصلانخان
 تفنگداران
 نفر
کشیکخانه مبارک
 امیر
 نصاب
 عظام
 خاصه
 منباشی
غلام پشیمند
 نفر
 نفر
 بیگ
 نفر
سرتیپان و سیم
 سبیلخان
 خان
 خان
سرتیپان سیم
 دارند
 باباخا
 دارند
 اصغر
 محمد
 اسمعیل خان
 اکبرخان

درجه دوم

میرزا علیخان کریمی نصرالله خاوری
 غلامعلیخان اشرفی خورشید
 سلیمان افای قاجار محمدحسینخان
 غلامحسینخان اروانی میرزا عنایت
 خانیش میرزا حسنعلیخان
 بابا محمدشیرازی اربابشکریه
 مرتضیخان نایب خورشید
 دستان صورتها یون پنجاه
نایب حاجی خانم اردک
 و یارچیان بی مهر
فخرآغا خان و میرزا ایدار خان
 و شفا خان مبارک
 ابوالجیمی امیرالکرام العظام
 حاجی حسینعلی خان حاجی القوم
فراشخان
 سرشنه اردو غیر
 میرزا افای تبریز سرشنه دار میرزا
 سید جعفر تبریز مشرفینا میرزا
 تبریز بره نوبس میرزا حسن تبریز
 مشرفیخان میرزا علی اکبر و ذاب
 نوبس میرزا آقا حسین افای
نایبان
درجه اول
 و یلخان یونزخان افای شریف
 محمود ارباب الفاسیحان طهرانی
 آقا علی اکبر حسینی محمدابراهیمخان
 کاشی آقا محمد جعفر محمد تقی بیگ
 حاجی محمد تقی بیگ میرزا محمد تقی بیگ
 میرزا عباسقلی قی افای رضاقلی
 قزوینی میرزا عبدالمجید تبریزی
 میرزا عباس قزوینی

میرزا احمدالله تبریز میرزا محمد
 آقا محمدشیرازی آقا رحیم تبریز
 احدافای تبریز کرمانه کازرون
 محمد محمد بیگ قزوینی میرزا سید محمد
درجه سوم
 میرزاان پسر حاجی رحیمخان احدخان
 میرزا اجناد تبریز حسنخان تبریز
 خاندان علی افای مهاباد
 غلامحسین شیرازی رضاخان کاشی
 میرزا احمد ملایک ابراهیمخان
 ابوالفاسیحان نصرالله بیگ تبریز
 محمودخان خدادادخان محمدشیرازی
 بیگ آقا حسن اشیرازی محمدشیرازی
 بیگ کرمانشاه محمدافای بیگ تبریز
 میرزا افای مازندران میرزا علی
 یحییخان معصوم بیگ تبریزی
 اسداللهخان میرزا محمد حسین
 حسن افای تبریز احدخان
سینخان
 محمد رحیمخان یحیی باشی سینخان
 آقا جبار ابوالفاسیحان قاجار
 خانباخان سرشک میرزا حسین
 مشرف یوسفخان قاجار بنویان
 قاجار میرزا محمود مازندران
 محمد رضاخان قاجار یحیی بیگ
 طهرانی رضایک قزوینی
سرایدارخان
 محمدابراهیمخان سرایداری
 حسینعلیخان نایب ولدا
 رضاخان نایب ولدا
 تبریز آقا یحییخان کاشی

علی مکرخان میرزا آقا میرزا
 حسین شرف میرزا اسدالله
 آقا حسن حسن آقا میرزا اسدالله
 میرزا باقر ولد میرزا ابراهیم
قاپوچیان
 محمدافای قاپوچی باشی سینخان
 نایب ولدا یحیی حاجی اسفندیار
 قاپوچی مخصوص مهلوان ابراهیم
 یزد و نایب
چراغخانه
 محمد حسین بیگ چراغی باشی
 آقا محمد علی نایب محمد حسن بیگ
خانخانه
 حاجی محمد حیات میرزا افای
 سید محمد نایب مشهور
 میرزا یحیی حاجی اسفندیار
اداره باغ و عمارت
 و قوای دولتی برپاست خواجه
 اعتماد السلطنه وزیران طباعان
 و دارالترجمه مبارک دولتی
 حاجی میرزا حسین میرزا محمد باقر بیگ
 ناغبناش میرزا محمد سرشنه دار
 کل باغات قوای دولتی میرزا عبد
 خان نایب کل دروشان تبریز و غیر
 و قضا قاجار باغبان و سرایداران
 کل باغات مبارک دولتی باغساز
اطببا خاصه
فرنگی و غیره
 خواجه حاجی رضا کز طووزان کاشی
 دکتر محمدحسینخان بکر
 سیوهیبنه دندان ساز

ایران

جناب قلیخان سردار
ملا الاطباء

میرزا اهادیخان سرشنه دار
 میرزا محمود سرشنه دار میرزا سید
 عبدالله سرشنه دار آقا غلام
 حسین متراف آقا سید جواد
 محمد وجوه خان آقا علی صراف
اداره صرف حیات
 حاجی حسینعلیخان سرشنه دار
 جناب میرزا ارضاقلیخان مشهور
 و فقیه مسائل خطراسان و
 سیستان و غیره
اداره خراج مبارک
 حاجی محمد حسن امین دارالضرب
 آقا باقر رئیس میرزا عبدالله
 سرشنه دار حاجی محمد شویب
 سا بر جوار و هفتاد نفر
فوج سواکیه و احوال
 برپاست حاجی حسینعلیخان سرشنه
 ابوالحسنان سرشنه میرزا
 سید یوسف لشکر نویس میرزا
 سید باقر سرشنه دار
اداره خراج کار الکریسیه
 اسناد یوسف رئیس کارخانه
 کار و الکریسیه میرزا سید حسین
 پسر میرزا علی اکبر مشهور سرشنه دار
 علی جان شصت نفر
اداره کارخانه مالک
 میوکاچی قانون نویس مدبر
 دارالخلافه طهران محمد تقیخان
 مدبر کارخانه میرزا علی سرشنه دار
 میرزا علی اصغر مترجم کرمان فارس
 و بنادرجو و عمل حکومت و دار

جناب محمدحسینخان سعدالملک
 حکم آن بندرات اکبرخان بیکریک
 مدبر کرمان خراسان و کلاز و
 مازندران میرزا حسنخان
 کرمان کرمانشاهان محمد حسن
 میرزا مند پیر کرمان خورشید
 کرمان اصفهان سیده جناب سید
 الملک میرزا امان مباشر کرمان
 بوجود میرزا محمد علیخان مباشر
 کرمان کلایکان میرزا حسینخان
 مباشر کرمان کاشان حاجی خان
 مباشر کرمان کردستان شریف
 الملک مباشر کرمان همدان
اداره خراج مالک
 برپاست خواجه لایق میرزا اسمعیل
 امین الملک میرزا اولی سرشنه دار
 محمد یحییخان مقرر الملک مأمور
 اداره بانجان میرزا عبدالباقی
 مأمور خسر محمد باقرخان سعد
 السلطنه حکم آن قزوینی مأمور
 قزوینی محمد ابراهیمخان مأمور
 ملا بر توپیکان و هتاد و شصت
 خان سر تپه مأمور همدان و اسد
 میرزا اهادیخان مأمور سمنان و ذاب
 حاجی اسفندیار مأمور شاهرود
 و نظام بدیع خان مأمور غلات
 لرستان و یوز و کمر امیر
 میرزا مأمور عراق و محلات میرزا
 عبدالباقی مأمور غلات خراسان
 محمود بیگ مأمور غلات کرمان
 با آقا میرزا عبدالباقی

اداره حکومت قولیت او
 مقدس حضرت عبدالعظیم علیه
 جناب جلالتا بهر اسمعیل خان
 الملك خازن مهر مقدس خا
 میر اهدایت الله نائب التولیه
 حسینقلیان ناظم التولیه و
 آقا سید حسن قراشاهی حاجی میرزا
 عبدالکریم صدیق الحقاظ میرزا
 ناظر میرزا حبیب الله کلیدار میرزا
 عبدالحسن سرکشیک میرزا باقر
 سرکشیک میرزا بزرگ قراشاهی
 مظفر میرزا کاظم مستوفی
 میرزا ولی مستوفی حاجی آقا
 محمودیلدار نقد و حساب میرزا
 کریمشنداد خدام بیت بیخبر
 قراء بیت نصر کلان ارنازده
 نصر مؤذن و جراح یازده نفر
اداره حکومتها محصور
 خمر محکوم شامه امراء العظام
 احتشام السلطنه خوار و حکومت
 ابوزاب میرزا خالفا فرج افه
 نایب حکومت حضرت عبدالعظیم
 حکومت میرزاده ناظم التولیه
 قهرش حکومت محمد اسمعیل بیگ
 قزوین و سیادهن حکومت محمد
 باقرخان سعد السلطنه سرنبدیقل
 ظارم حکومت میرزا محمد حسین میرزا
 بندر عباس و بندر لنگه و بندر بوشهر
 و غیره حکومت جناب محمد حسنخان
 سعد الملك خالصه جالشه قشای
 کلان و املاک محوم محل الدعا

اداره غلامان مقصد و منصوب
 ابوالحسن امراء العظام علا الله
 امیر تومان مقصد و پنجاه نفر
غلامان مقصدی
 چهار صد و شصت نفر
سرنبدیان
 حاجی حسین سرنبدی و امیرزاده
 عبدالحسین میرزا میرزا اقبلیخان
 فتح الله خان بیوکخان جهانبگیر
 علیقلیخان ایوب میرزا خرافا
 (سایر) چهار صد و شصت نفر
سرهنگان
 عباسقلیان مضرب آقا محمد
 میرزا اهیخان بیخبرخان حسینقلیان
 شاهرادخان مصطفی قلیخان
 باقرخان زین العابدینخان نعمت
 الله خان نواب و نوچه میرزا میرزا
 علی اصغر خان لشکر بوبلر سرشده
غلامان منصور
 چهار صد و نود و نه نفر
سرنبدیان
 عباسقلیان سرنبدی و محمدعلی
 حاجی لطفعلیخان آقاخان میرزا
 احمدخان علیارخان شعبانقلیان
 اسکندرخان اسمعیل خان
سرهنگان
 حاجیخان احمد آقاخان بومسختان
 میرزا باقرخان غلامحسینخان
 کریمخان حسین خا خدامرادخان
 میرزا بزرگخان سرشده دار میرزا سید
 یازده نفر نایب نصر غلام
 چهار صد و پنجاه نفر

اداره شرفخانه و اطرافها
 شرفخانه کلان برناب امراء
 العظام محمد اسمان صاحب جمع
 و بیست و هفت خاصه ها بوبلر میرزا
 علی محمد شرف شرفخانه باری میرزا
 علیقلی شرف فاطره خان میرزا علی
 شرف شرفخانه کلان عباسعلی بیگ
 محمودار جواد بیگ نایب شرفخانه
 نصیر بیگ نایب بیضا کاظمخان
 قاطری باشی سایر عملیات
 نایب و داروغه و دهباشی
 و قاطری و سواران یک هزار
 و پانصد نفر
مخت خان مبارک
 برناب امراء العظام محمد
 قاسمخان صاحب جمع حاجی میرزا
 محمد علی شرف موسیخان نایب
 محمد باقر بیگ انباردار
 سایر پنجاه نفر
اصطبل خاصه ها بوبلر
 دویست و هشتاد و دو نفر
 نواب محمد حسین میرزا امیراخور
قولیت
 میرزا رضا فخرشده دار
 میرزا نصر الله حاجی میرزا اهدا شرف
 غیره دویست نفر
نایبان
 میرزاده رشیدخان میرزا حاجی آقا
 میرزا ادنان آقاخان محمدخان
 میرزا بزرگخان سرشده دار میرزا سید
 کریم بیگ حبیب الله بیگ محمد

حاجی محمد آقا میر محمدخان محمد
 عباسقلی بیگ قرناقلی بیگ
 محمدقلیان آقا حضرت محمد حسن بیگ
 نایب محمودیلدار نقد رحمن بیگ بیخبر
 بیگ علیجان بیگ محمد محمد بیگ
 عباسقلی بیگ افراسیاب بیگ
 سایر دویست و بیست و نه نفر
 عمرالله بیگ بشار سوغانی شرف
 محمد محمد بیگ نعلبندباشی نایب
 شاکر دویست و نود و یکصد
 بیست و نه نفر محمد و جابکوار
 یکصد و هفت نفر
قوشخانه مبارک
 ابراهیمخان قوشچی باشی میرزا
 علیخان فرقی باشی قوشچی دویست و نه نفر
زینخانه مبارک
 جناب صدیق السلطنه غلامحسینخان
 بیست و هفت خاصه ها بوبلر مبارک
اجزاء
 از نوده مورد
کالسکه خان مبارک
 لطف الله خان رئیس کالسکه خان
 مبارک میرزا نصر الله بیست کارگر
 میرزا علی رضا سرشده دار میرزا
 عبدالحسین شرف مشهور رحیم
 نایب بناراد کالسکه خان محمد
 اسمعیل بیگ نایب لدمحمد تقی بیگ
 محمد اسمعیل بیگ عباسقلی بیگ
 ولد محمد قلی بیگ نایب آقا سید
 یوسف نایب علی بیگ نایب
 جعفر قلی بیگ هادی بیگ نایب

بدرخان نایب محمد کاظم بیگ کشید
 مهد بیگ سرکشیک عباس بیگ
 سرکشیک علی عسکر بیگ سرکشید
 علی بیگ سرکشیک زین العابدین
 بیگ یساول ابوظالب بیگ
 یساول علی اصغر بیگ یساول
 حاجی بابا بیگ یساول و مأمور اهل
 طرب آقا سید احمد محمودیلدار نقد
عزیز اصطبل کالسکه خان
 میرزا محمد بیگ ولد رفیع بیگ نایب
 رضا قلی بیگ نایب محمد حسن بیگ نایب
 ولد مهتر رحیم ابوالقاسم بیگ
 مباشر کل جنبی محمد رضا بیگ
 انباردار جنبی علی زمان بیگ
 سبیس نجفقلی بیگ سنس
 جلودار بیت بیخبر نعلبند
 دویست و نود و دوازده نفر
 مباشر جنبی بیخبر کالسکی
 یکصد و نه نفر مهتر هفتاد نفر
شاطرخانه مبارک
 از قرار سنه ماضیه برناب حاجی
 بشیر الملك فضل الله خان شاطر
 میرزا سید حسین سرشده دار
 میرزا احمد شرف میرزا اکو حاکم
 محمودیلدار و لیجان پادرو نایب
 اسمعیلخان نایب محمد بیگ نایب
 و نایب محمد حسین بیگ پادرو نایب
 مهد بیگ نایب ابراهیم آقای
 نایب محمد حسین بیگ اجودان
اداره سواران بوبلر
 برناب امراء العظام
 میرزا حسن سرشده دار میرزا
 بیخبر شرف مباشر عملیات
 از قبلاندار و قراش و غیره ده نفر

محمد قاسم صاحب جمع و سرنبدیقل
سواره دروین
 آقاخان خان سرنبدی محمد خان
 سرهنگ میرزا نصر الله سرشده دار
 سایر صاحب منصب سواران صد نفر
سواره افشار
 جناب آقاخان سرنبدی میرزا محمدقلی
 سرشده دار محمد و لیجان سرهنگ
 سایر صاحب منصب سواران صد نفر
سواره خواجگان
 علی اکبرخان سرنبدی میرزا الله
 حسنخان سرهنگ نعمت الله خان
 سایر صاحب منصب سواران صد نفر
سواره اضانلو
 سیف الله خان سرکرده میرزا حسن
 مشرف صاحب منصب سواران صد نفر
سواره همدان
 رحیمخان سرکرده میرزا حسن شرف
 صاحب منصب سواران یکصد و پنجاه نفر
سواره قراچوری
 صفرعلیخان سرکرده میرزا علی
 صاحب منصب سواره یکصد نفر
سواره قرا سوزان راه قزوین
 جمعی محمد باقرخان سعد السلطنه شرف
 اول بیوکخان سرکرده میرزا علی
 اصغر شرف صاحب منصب سواران
 یکصد و هفتاد نفر
اداره انبار غلامان الحلا
 برناب امراء العظام
 میرزا حسن سرشده دار میرزا
 بیخبر شرف مباشر عملیات
 از قبلاندار و قراش و غیره ده نفر

اداره مهر مهر آثار مبارک

برایت جناب میظاب عند الملك و بر خصوصها بون

امیر الامراء العظام امیر سلیمان خان
میرزا سلیمان خان حافظ مهر مهر آثار
رئیس اجزای مهر مهر آثار مبارک
مبارک امینون دپو از اعلی فراشان سرکار دوقر نایب در اول
نفر قراولان چهار نفر

وزارت جلیله علی اعظم و وزارت تجار

جناب جلال القاب اشرف مشیر الدوله وزیر علی اعظم و وزیر تجارت کل مالک محروسه	عبدالله خان سرنوب علامان	مجلس حاجی میرزا حسین خان
مجلس اجراء وزارت جلیله	میرزا محمد حسین قوری قواب محمد	نایب اول وزارت عدلیه ولد محمد
عدلیه اعظم کبیر مجلس منقسم میشود	قواب سید الله میرزا میرزا ابوالقاسم	احمد خان عبد الملك
اعضا و اجراء مخصوص مجلس محترم	میرزا ابراهیم خان منشی میرزا علی	حسینقل میرزا اولد محمد علی بی بی میرزا
وزیر عدالت عظمی	منشی حاجی محمد رضا حاجی محمد قواب	میرزا محمد حسین منشی نواله میرزا محمد
خادم الامراء العظام حاجی محمد رضا اعظم	میرزا محمد حسین منشی نواله میرزا محمد	منشی میرزا علیخان نواله مرخوم
قواب نادر میرزا حاجی عباس سیفی افغان	منشی میرزا علیخان نواله مرخوم	میرزا محمد حسین عمر حاجی منشی میرزا عبد
حاجی میرزا محمد علی منشی علاء	منشی میرزا ابوطالب نایب منشی	میرزا حسین منشی
ولد میرزا اسد الله خان سرنوب میرزا	عبد علی خان ابوداناشی میرزا سید	میرزا حسین منشی
سید کاظم منشی مدبر نظامات عامه	منشی قزوینی میرزا باقر الله منشی	میرزا حسین منشی
که در کتب است ذوالایان بر عرض برسد	میرزا اسد محمد علی منشی میرزا علی	میرزا حسین منشی
میرزا ابراهیم خان نواله مرخوم وزیر نظام	نفر شریف میرزا اسد الله نایب منشی	قواب صومر میرزا میرزا ابونور منشی
قواب حسینقل میرزا میرزا مستخان	میرزا مراد خان ثبات الزمانات	میرزا افغان منشی میرزا محمد ثبات
برادر جناب سراج الملك میرزا اسمعیل	میرزا ابوالقاسم ثبات	میرزا محمد رحیم خان نواله
منشی نایب میرزا احمد خان منشی	مجلس میرزا کاظم خان امین	مرخوم محمد یقین خان حاجی الدوله
میرزا اسد محمد علی میرزا محمد منشی	و منشی دپو از اعلی	حاجی میرزا ابن العابدین داروغه
مجلس جناب میرزا شیخ صدک	قواب سلطان حسین میرزا میرزا اسمعیل	دپو از اعلی میرزا ابراهیم منشی
دپو از اعلی و منشی دپو از اعلی که	منشی نایب اولد مرخوم ملک الکتاب	میرزا عبد الحکیم ثبات
اعلام مور بلکه و شریک نایب مرخوم آ	میرزا حسین خان منشی میرزا محمد	قواب میرزا محمد رحیم خان
فتح الله حاکم نایب دپو از اعلی	منشی نواله مرخوم زکی خان میرزا	میرزا حسین خان منشی میرزا جعفر محترم
مبارک که مستدعرا بعض سوار	شیرد خان منشی میرزا جعفر محترم	میرزا احمد ثبات

وزارت جلیله تجارت

جناب جلال القاب اشرف مشیر الدوله

اعضا و اجراء مجلس تجار که در مهر مهر دوله که یکسیر نایب در اول
سلیمان خان رئیس مجلس ملک التجار مالک محروسه افغان محمد امین ارباب افغان عبد الباقی ارباب حاجی
میرزا ابراهیم خان تجار کدو شایع ناصر التجار حاجی علی اکبر حاجی محمد حسین کاشانی افغانی
اجزاء مجلس تجار که هر روز در بیوان خان حاضر و مشغول خدمتند
سلیمان خان رئیس اسمعیل حاکم سرتیب میرزا ابونور خان میرزا اسد ابراهیم منشی میرزا افغان منشی میرزا علی خان

وزارت جلیله خاوری

جناب جلال القاب اشرف مشیر الدوله وزیر امور خارجه و دوله علی

جناب جلال نصیب صدیق الملك	خان منشی وزارت خارجه	مجلس حاجی میرزا حسین خان
نایب کل اداره وزارت خارجه	اداره متعلقه سفارت روس	و حاجی میرزا اسد الله نایب ذوالقادر
نایب ان وزارت خارجه	نایب امینا الملك نایب اول وزارت خارجه	و ملک الکاب حاجی میرزا محمد حسین
سعد الدوله میرزا ابوداناشی نایب اول	میرزا اسد الله خان منشی میرزا	میرزا ابوالقاسم خان منشی وزارت
وزارت خارجه مضیقا الملك میرزا	حسین خان منشی میرزا ابوالقاسم منشی	خارجه میرزا اسمعیل نوبسته
نصر الله خان نایب اول وزارت خارجه	میرزا اسد الله خان منشی میرزا احمد	اداره متعلقه سفارت روس
میرزا اعتبار سیفی خان سپهر نایب اول	اداره متعلقه سفارت روس	نایب امینا الملك نایب وزارت خارجه
وزارت خارجه قاضی امور تجار و نایب	فرانس و المان و اطریش و نازون	بارون زومان مرخوم اول میرزا
کار شکره الادب ناصر محمد	نایب میرزا عبد الله خان سرنوب منشی	میرزا اسد الله خان منشی وزارت خارجه
مقام الوزاره میرزا محمد علیخان	وزارت خارجه میرزا اسمعیل منشی	اداره متعلقه سفارت روس
نایب نادر تجار میرزا احمد خان	میرزا محمد منشی میرزا احمد منشی	نایب نایب الوزاره العظام میرزا حسین خان
سرتیب نایب الوزاره همانند اسفند	اداره متعلقه سفارت روس	نایب وزارت خارجه میرزا محمد خان منشی
دولت مقامه حاجی میرزا علی اکبر خان	نایب امینا میرزا اسد الله نوبسته	میرزا اسد الله خان منشی وزارت خارجه
نایب وزارت خارجه حسینقل میرزا	اداره متعلقه سفارت انگلیس	نایب ستم وزارت خارجه
نایب وزارت خارجه عبد الحکیم خان	نایب امینا الملك میرزا احمد منشی	اداره متعلقه سفارت روس
نایب ستم وزارت خارجه	نایب امینا میرزا احمد منشی	نایب ستم وزارت خارجه
اداره متعلقه سفارت روس	نایب امینا میرزا احمد منشی	نایب ستم وزارت خارجه
مبارک که عهد نایبات و غیره	میرزا حسین خان منشی میرزا اسد منشی	نایب ستم وزارت خارجه
نایب امینا میرزا اسد الله خان نایب	اداره متعلقه سفارت روس	نایب ستم وزارت خارجه
وزارت خارجه میرزا اسد الله	اداره متعلقه سفارت روس	نایب ستم وزارت خارجه

نایب امینا

دولت روس

سفارت پترزبورگ

جناب جلاکت نصاب پترزبورگ
امیر قومان وزیر مختار و ایلی
مخصوص میرزا رضا خاندان
جنرال امودان منشی مترجم
تقلید و سایر خاکی سفارت
معین الوزاره سر تپه خیر الجودان
میرزا محمد نزار جبارخان
و بر قونول ابرقان میرزا بابا
بیک و بر قونول بادکوبه
حاجی ترخان

میرزا سید محمد خان کارپرداز
میرزا عنایت الله خان منشی
میرزا تقی مترجم میر جعفر خان
و بر قونول زینت نوغری
ناطوس

دولت فرانسه

سفارت پاریس و غیره

جناب فحامت نصاب نظر آف سرتپه
وزیر مختار و ایلی مخصوص
حاجی محمد خان نایب اول سفارت
میو موز لیه حکیم سفارت
میو کار و اسو قونول بردو

فارس سید

مسو مینیبه
هانر میو ادینه

دولت المان

سفارت برلین

جناب جلاکت نصاب میرزا رضا

امیر قومان وزیر مختار و ایلی
مخصوص حاجی میرزا احسن خان
سرتپه نایب اول

دولت اطریش

سفارت وین

جناب فحامت نصاب نریمانخان
وزیر مختار و ایلی مخصوص
دولت جرمنی و اناطولی
بیک و برلین

دولت اناطولی

جناب حاجی معتمد الوزاره وزیر
مختار و ایلی مخصوص میرزا
محمد خان منشی و مترجم

عبد العلیخان الجودان

مقیم در دیار و فلا یات نریمانخان
مقیم در دیار و فلا یات نریمانخان

سفارت ترکی و اناطولی

جناب آذوار سرتپه پرات وزیر
مقیم در کز طرین اصغر خان منشی و مترجم

سفارت وینا اطریش و مجارستان

جناب جلاکت نصاب جنرال بارون تپل
وزیر مختار و ایلی مخصوص میو
دا کو دیسکی نایب سفارت شارد اف

سفارت دولت المان

جناب جلاکت نصاب بارون شند فون
شواين بریک وزیر مختار و ایلی
مخصوص میو دن بور ناپیش

سفارت روس

نایب سفارت دکر فرانک مترجم
میو دن بومباخ آتش لیونان
حاجی میرزا رضا خان منشی
سفارت وینا اطریش

جناب جلاکت نصاب سرهان زین
در و مند و ولف وزیر مختار
و ایلی مخصوص مترجم پوت

کافار انا یاب اول شارد اف
مترجم فوکر کانت ریت نایب دوم
مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم

الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش
مترجم سون حکیم سفارت

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

مترجم اول مترجم چرچیل نایب دوم
الشره شری مترجم هانر بیک
و بر قونول مترجم اول آتش

سفارت روس

جناب جلاکت نصاب پترزبورگ

وزیر المختار وزیر مختار و ایلی
مخصوص میو پوچیو نایب اول
شارد اف میو غریب مترجم
مترجم اول میو فیلیف نایب
دوم میو اشچولکوف مترجم
دوم میو پیر براتش سفارت
میرزا محمد یحیی منشی اول
میرزا ابوالقاسم خان منشی دوم
خواجہ میکائیل ناجری نایب اول
آقا قاسم ناجری نایب اول

مشهد مقدس

جنرال مکین جنرال قونول

مشهد مقدس

تبریز

کابل استورت قونول

بنادر فارس

کابل روس جنرال قونول

شیراز

حیدر علیخان وکیل سفارت

کرمانشاه

حاجی آقا حسن خان بهادر وکیل

اصفهان

متر آقا نور وکیل سفارت

همدان

آقا سید حسین وکیل سفارت

بارفروش

آقا یوسف اکت

سفارت دولت عثمانی

جناب جلاکت نصاب خلیل خالد

بیک سفیر کبیر علی خان افند

مستشار سفارت کبریه حسن

حسینی بیک نایب اول سرکس

افند نایب دوم میرزا

حسین خان شوکت منشی اول

سفارت کبریه

تبریز

علی بیگ نایب باش شهبند

کرمانشاه

رسول افند نایب باش شهبند

سندج کرمانشاه

محمد بهاء بیک باش شهبند

ساوجبلاغ

واعب بیک قونول

همدان

حاجی محمد سعید وکیل شهبند

شیراز

حاجی سعید ابراهیم ناظم التجار

شهبندر

بوشهر

میرزا حسین وکیل شهبند

آر و میه

وکیل شهبند

سفارت دولت فرانسه

جناب جلاکت نصاب میو دالوا

وزیر مختار و ایلی مخصوص

میو بر لود بو و نایب اول

شارد اف میو ادعیه

مترجم اول میو مالیر توی

مترجم و شانسلیر میو

نیولا ترخان

مترجم

میو امیل برنه جنرال قونول

بوشهر

میو پیات و پیر قونول

میشوند میرزا رفیع خان مستوفی میرزا رحیم خان
 میرزا علیخان مستشار علیخان میرزا محمد شریف
 میرزا عباس مستوفی میرزا محمود خان مستوفی میرزا مهدی
 منشی میرزا حسن مستوفی جعفر علیخان پیشخدمت
 مامور اجرای احکامات حاجی میرزا محمد علیخان نایب
 اجودا تباشیر میرزا محمود میرزا ابوالقاسم مستوفی
اجزاء حکومت شهر
 جناب بیکریک حاجی میرزا مهدی کلانتر لطفعلیخان
 نایب بیکریک حاجی افغان خان قلعه بیک حاجی میرزا کاظم
 وکیل میرزا ابراهیم خان کلانتر میرزا عبداللہ خان
 معین دیوان کدخدای محله و بچویک حیدر اللہ خان
 دیوان کدخدای محله مهاد مہین میرزا لطفعلیخان
 کدخدای محله نور محمد علیخان سرمدی اورغیر
 میرزا سخو خان کدخدای محله باغیشر میرزا موسیٰ خان
 کدخدای محله شتر بان میرزا اجواد خان کدخدای
 محله سرفاب محمد خان کدخدای محله امیر خیر کرمچا
 کدخدای محله خیابان میرزا علی کرم کدخدای محله چایمانا
 محمد علیخان احتسابی میرزا باقر منشی روز نامہ نگار
اجزاء و خدایان حضرت مستطاب والا
مستوفیان
 جناب میرزا شفیق مستوفی خاصہ میرزا رفیع خان مستوفی
 نظار تخانہ میرزا عبدالعظیم مستوفی میرزا محمد سواد
 میرزا سلیمان ولد قایم نگار میرزا صادق سرشنہ دار
منشیان
 جناب میرزا سلطنت میرزا نصر اللہ خان میرزا ابوالفتح
 میرزا علیخان میرزا موسیٰ خان ابن الکتاب میرزا افغان
 میرزا الکتاب میرزا محمد علیخان میرزا علیخان حاجی
 میرزا ابوالحسین خان میرزا ابوالفتح خان
اطباء
 میرزا مرتضیٰ قلی اعتماد الاطبا میرزا محمد نظام الحکماء
 میرزا زین العابدین معین الاطباء میرزا علی حکیم شایگان

محمد خان نایب اجودان محمد بخان نایب اجودان
 نصر اللہ خان نایب اجودا نقیخان غلام پیشخدمت
خواجہ سرا یان
 آغا مبارک آغا تباشیری حنجان خواجہ آغا سید محمد
 علیخان خواجہ آغا حسن خواجہ محمود خان نصیر خان
اصطبل و کالسک خان و شتر خان و فاطر خان
 امیر زان سلطان عبدالمجید میرزا امیر اخور
 حبیب اللہ خان صاحب جمع شتر خانہ و فاطر خانہ
 نصر اللہ میرزا نایب اصطبل میرزا بابا مشرف اصطبل
 میرزا ابوالقاسم مشرف فاطر خانہ عباس افغان نایب
 میرزا بابا بیک نایب حاجی محسن بیک صاحب جمع
 ایلی میرزا افتاح کالسکی تباشیری
علمدار کاتب
 محمد علیخان شاطر تباشیر و علمدار کاتب علی خان
 میرزا کرم شکار چیان
دستکاه و قباله اعضای السلطنہ
 امیر الامراء العظام حاجی صدق الدولہ پیشکار
 و رئیس در تخانہ میرزا محمد ادیب ملا تباشیر میرزا
 علی حکیم تباشیر میرزا جعفر خان مستوفی مہدیخان
 میرزا اخور ولد شاهزادہ دارا میرزا مصطفیٰ خان
 پیشخدمت تباشیر میرزا علی رضا مستوفی عباس علیخان
 مستوفی میرزا علیخان منشی میرزا محمود منشی
 میرزا عباس سقایی سرشنہ دار علیخان شاطر تباشیر
 فتح علیخان تفنگدار تباشیر
اصفہان
 و مضافات و توابع
 نواب میرزا مستطاب شرف والا شاهنشاہزادہ معظم
 ظل السلطان صاحب اختیار اصفہان و مضافات
 ادام اللہ اقبالہ العالی
اجزاء حکومت

میرزا سلیمان خان رکن الملک منشی تباشیر
 نایب الحکومہ اصفہان محمد اسمعیل خان میرزا
 جناب سراج الملک مستوفی پیشکار کرمچا
 میرزا میرزا رئیس کل سوارہ فتح وغیرہ میرزا
 نصر اللہ خان مستوفی سرکار میرزا جعفر
 مستوفی مخصوص علیخان سر تپ تباشیر
 و رئیس مکر سہ مہا پونے میرزا حسین خان
 دکتر حکیم تباشیر سر تپ سیم میرزا موسیٰ خان
 ناظم الاطباء
اجزاء و دفتر خانہ
 جناب فتحان نصاب پیشکار الملک مستوفی
 و پیشکار دفتر خانہ میرزا حسین خان سرشنہ دار
 میرزا محمد حسن مستوفی میرزا علی مستوفی
 میرزا زین العابدین مستوفی وغیرہ
ادارہ انشاء
 میرزا رضا خان بنان الملک مدبر رسائل
 میرزا احتعلیخان منشی مخصوص و تجویز دار
 میرزا اسمعیل خان منشی میرزا زین العابدین
 منشی میرزا تقیخان منشی میرزا حبیب
 منشی وغیرہ
افواج تشریف اصفہان
 فوج جلالت بستی تواب الاحلام الدولہ
 فوج چھانچاہ بستی سهام السلطنہ دہنیک
 میرزا عبدالحمید خان فوج فرید بستی طبع
 مصطفیٰ علیخان
خراسان و سیستان
 نواب الارکان الدولہ والی مملکت خراسان
 و سیستان نواب معین الدولہ نایب الامالہ
 جناب جلالت نصاب فوج من السلطنہ وزیر مملکت
 خراسان

امراء و حکام معتبر

ولایات و محال جز خراسان و سیستان
توابع امیرزاده علیغی میرزا حکمران سبزوار توابع
نبرالدوله سلطان حسین میرزا خاکن بنشابور
امیرالامراء العظام امیر حسینخان شیخالدوله ایلیخان
زعفرانلو و حکمران قوچان امیرالامراء العظام
یارمحمدخان سمام الدوله امیرتومان ایلیخان شادلو
و حکمران بجنورد امیرالامراء العظام میرعلیخان خسته
الملک امیرتومان حکمران قاپشات و سیستان
امیرالامراء العظام حاجی محمدباقرخان عمادالملک
امیرتومان وکیل طبس

فارس

توابع والا احتشام الدوله امیرتومان فرها نرس
مملکت فارس نصیرالملک پیشکار مملکت فارس
حاجی شاهنجان امیردبیر خوانده توابع الملک ناظم
ایلات خسته و لاوسبک و غیره

بلوچستان

جناب محمدمنجان سعدالملک حکمران بندران فارس
کرمان و بلوچستان
توابع الا فرها نرس امیرتومان والی مملکت کرمان
و بلوچستان توابع حشمه السلطنه میرزا
نایب الا یاله کرمان و حکمران و ناظم و زما شیر
و غیره میرزا آقا مشنوی و پیشکار مملکت کرمان

استرآباد و کرمان

توابع والا امیرخان سردار امیرتومان والی و
حکمران استرآباد و کرمان و ترکمان
نداده صورت حکومت امیران استر
کیلان و طوالش
توابع والا احتشام السلطنه امیرتومان والی ایالت
کیلان و طوالش جناب فخرت نصاب حاجی میرزا

کیلان و طوالش

علینقی مشیر لشکر وزیر کیلان میرزا علیخان
مشنوی و رئیس دیوانخانه

عربستان

از قرار سنه ماضیه

جناب جلالت نصاب نظام السلطنه والی
عربستان و اراکی و تبر و امتیاز امیرتومان
میرزا محمد علی تفرش پیشکار عربستان
رضاقلیخان رئیس عدلیه

کرمانشاهان

جناب جلالت نصاب حاتم الملک امیرتومان
والی ایالت کرمانشاهان و سرحدار
عراقین پیشکار

کردستان

امیرالامراء العظام نظام الدوله امیرتومان
والی ایالت کردستان مشیردیوان پیشکار
کردستان میرزا محسن رئیس دیوانخانه

لرستان و بروجرد

عمده الامراء العظام آقا رضاخان ناظم خلوت
والی لرستان و بروجرد میرزا کریمخان
نایب الحکومه بروجرد پیشکار

مازندران

جناب جلالت نصاب حاجی شهابالملک
امیرتومان والی مازندران میرزا فرج الله
خان پیشکار محمد اسمعیلخان قاجار
رئیس دیوانخانه

سیز

جناب جلالت نصاب ایالت الملک والی و
میرزا آقا مشنوی نایب الحکومه بروجرد
ملا پروتو قیسرکان و نهاوند
از قرار سنه ماضیه

توابع والا سیف الدوله والی ولایات بلخ
ملا پروتو قیسرکان و نهاوند
از قرار سنه ماضیه

کلپایکان و خوانسار و کرمان

جناب جلالت نصاب حکیم الممالک حکمران
کلپایکان و خوانسار

کرمان

در تحت حکومت جناب جلالت امیر نظام
کارگذار مملکت ازربا پیمان علی رضاخان
سرتیپ حکمران کرمان میرزا لطف الله پیشکار

محلات

محمدجعفرخان حاکم

خرقانین

حکومت امیرالامراء العظام حسنخان ابودان
کل امیرتومان

کنکاز

حکومت امیرالامراء العظام سیدار اصلان امیر

اسدآباد

حکومت خانینا خان سرتیپ امیرالامراء
العظام سلیمانخان صاحب اختیار امیرتومان

نظر

در جزو حکومت توابعان مؤید الدوله و طاجی حشا
السلطنه میرزا تقی نایب الحکومه نظر

جوشقان

حکومت کاشگان توابع معزز الدوله

ظالقان

در جزو حکومت جناب سنا با بهر السلطان اعظم
فرخ آقا نایب الحکومه

ظاهر

در جزو حکومت جناب مستطاب امین السلطان وزیر
اعظم امیرزاده محمد حسین میرزا حکمران

خوار

در جزو حکومت جناب مستطاب امین السلطان وزیر
اعظم امیرزاده ابوتراب میرزا حکمران خوار

ملا پروتو قیسرکان و نهاوند حسینخان قاجار
نایب الحکومه نهاوند پیشکار

شفیقخان رئیس دیوانخانه
کاشان

جناب جلالت نصاب اعضاد الدوله حضرت الله
بیکه نایب الحکومه میرزا رضا پیشکار

همدان
توابع والا عضد الدوله حکمران ولایت همدان
میرزا احمد شریف الملک پیشکار همدان

قم
جناب فخرت نصاب سید محمدان حکمران ولایت قم
ساوه و زرنده و شاهسون بغدادی

حکومت جناب جلالت نصاب امین حضور وزیر
بقایا نایب الحکومه ساوه نایب الحکومه زرنده

ولایات خسته
امیرالامراء العظام احتشام السلطنه حاجی
محمودخان قوللر آقا به باقی پیشکار

تزوین
محمدباقرخان سعد السلطنه سرتیپ اول حکمران
ولایت قزوین

عراق
توابع والا حاجی بهاء الدوله امیرتومان
حکمران عراق و مضافات پیشکار

شاهرورد و بیظام
از قرار سنه ماضیه
توابع والا جهانسوز میرزا امیرتومان حکمران
شاهرورد و بیظام میرزا عبد الغفار پیشکار
وزیر دیوانخانه

سمنان و دامغان
جناب جلالت نصاب اعضاد الدوله حکمران
سمنان و دامغان پیشکار

اسیانا

دولت چین

امپراطور گوانگسو ستمش هجده سال وزیر اعظم شاهزاده تون پای تخت بکن مذهب بود بود امانده هستند مسلمان و غیره هم دارد جمعیت کلیه از فراسنوات ماضیه هشتصد و شصت و هفت کرد جمعیت رعیت هشتصد و هشتاد و چهار صد و چهل و شش هزار نفر جمعیت که زیر حاکمیت هستند پنجاه و هفت کرد

دولت ژاپن

(میکادو) یعنی امپراطور مؤنس حیت سنشو و سپید هفت هزار نفر

افریقا

ایالت تونس

والی سید علی بیک وزیر اول سیدی الغریز پای تخت تونس جمعیت چهار کرد

دولت حبشستان

امپراطور که نگوس مینامند امشتران پای تخت دار جمعیت دوازده کرد مذهب ولتی کا تولیک مسلمان و غیره هم دارد

دولت زنگبار

سلطان سید خلفه پای تخت بند زنگبار جمعیت جزیره زنگبار یکصد هزار نفر امانام جمعیت اتملک شخصیت مذهب مسلمان

امریکا

ینکی دنیای شمالی

جمهوری آتازون

رئیس جمهور ژنرال هادیو پای تخت فاشینکن مذهب اغلب پرتستان و غیره جمعیت هفتاد و هفت کرد و سپید هفت هزار نفر

جمهوری مکسیک

رئیس جمهور امش پرفیر بود باز پای تخت مکسیکو مذهب کا تولیک جمعیت هجده کرد و ولت و هفتاد و شش هزار نفر

ینکی دنیای مرکزی

جمعیت کل تقریباً پنج کرد و صد هزار نفر

جمهوری سان سالوادور

رئیس جمهور ژنرال استندس پای تخت سان سالوادور

جمهوری کونستاریکا

رئیس جمهور ژنرال استو پای تخت سائروزه

جمهوری کواتیمالا

رئیس جمهور ژنرال باریللاس پای تخت کواتیمالا

جمهوری نیکاراگوا

رئیس جمهور کلنل اوارستو کارازو پای تخت نیکاراگوا

جمهوری هوندوراس

رئیس جمهور سوتو پای تخت کوما یابکا

ینکی دنیای جنوبی

جمهوری آرژانتین

رئیس جمهور ژنرال رسلن پای تخت بوئنوس آیرس

جمهوری اکواتر

رئیس جمهور ژنرال کامانو جمعیت دو کرد و چهل هزار و سپید هفتاد و یک نفر پای تخت کونکو

جمهوری اوژاکو

رئیس جمهور ماکه جو تارلس پای تخت مینو

بوزیل

امپراطور پیدودویم در شصت و سه می می متولد شد پای تخت ریود ژانیرو جمعیت بیست کرد و صد

هشت هزار نفر

جمهوری بولیوی

رئیس جمهور پامکو پای تخت چوکینا کا جمعیت چهار کرد

جمهوری پاراگویی

رئیس جمهور اسکار پای تخت آسینون

جمهوری پرو

رئیس جمهور ژنرال کاسینس پای تخت لیما

جمهوری شیلی

از قرار است ماضیه رئیس جمهور ژنرال ماسیدا

جمهوری دولت متحد کولمبی

رئیس جمهور نوز پای تخت بکن نا جمعیت کل دولت متحد کولمبی دوازده کرد

جمهوری ونزوئلا

رئیس جمهور ژنرال کوسا بلانک پای تخت کاراکاس

جزیره ساندویچ

پادشاه کالا کوا اولد رسه می می متولد شد پای تخت اتولو

جمهوری دمی کن

رئیس جمهور اولیزس هر پای تخت سونک

جزیره هائیتی

جمعیت شانزده هزار نفر

جمهوری سالون

رئیس جمهور سالون پای تخت پرت پرت

جمعیت هشتصد هزار نفر

هو الله
تعالى

كتاب المشرق
الاقادار انصتفا جليل
جلالنا انعمنا السلطنة
وزر انطباعا وراة الخيرة
هنا في ارفنا لاله
او ربي

قوله
هو الله
تعالى

